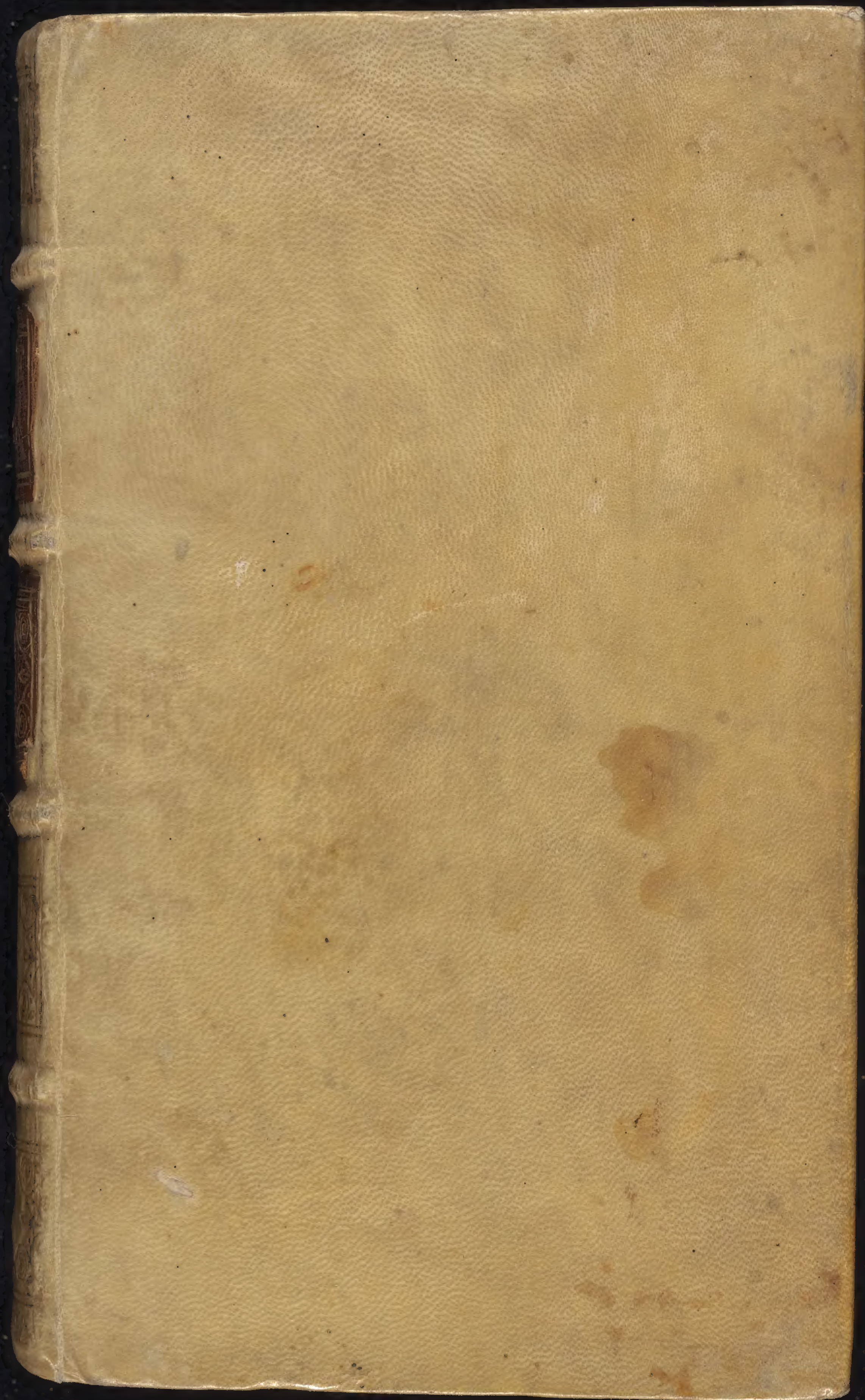

SECVNDA PARS
VIÆ VITÆ
ÆTERNÆ.

Benigne Lector, commodo tuo diuisi hanc viam in partes duas, & aliqua capita hoc fine transposui: Vtere & fruere.

CAPVT XXXV.

De meditandi methodo, quâ anima à terrenis eleuatur in Deum.

Hom.4. & 50. *Oratio quam necessaria.*

CVm teste D. Augustino, rectè noverit viuere, qui rectè nouit orare; oratio autem ea, quæ meditatio dicitur, præ cæteris vtilis, ac Deo sit accepta; visum mihi est pluribus de eâ dicendum, & adminicula si quæ nossem, omnium quidem, sed maximè Religiosorum vtilitati accommoda proponenda esse. Omnis enim religio absque orationis & contemplationis studio arida est & imperfecta, & ad ruinam promptior, si D. Bonaventuræ credimus.

Bonauent.

Neque tamen iis solùm, vt dixi, sed omnibus dicata est hæc qualis qualis industria, quæ ea quæ in auctoribus leguntur, etiam imaginibus expressa sunt. Iuuare hæ poterunt omnes in ariditate animi, simpliciores verò semper ad attentionem vtilioremque meditationis vsum. Nam qui hâc methodo vtuntur, superabunt facilè ea duo, quæ meditationem sæpe difficilem & infructuosam facere solent.

Duo orationis impedimenta.

Primum est imaginationis instabilitas, quæ post Adæ peccatum omnino effrenis, facit animam vagam toto orbe discursare, nec piis cogitationibus inhærere permittit: vt verò illa coërceatur piis cogitationibus & imaginibus (vt ita loquar) eam affigere expedit: quod cum adeò S. Ignatio parenti nostro probaretur, mandauit P. Natali, in hanc rem incumberet, vt vita Christi imaginibus pulcris expressa, meditantium insigni commodo ederetur. Idque quàm verum sit, experientia docet; & sacrosancta Ecclesia S. Spiritu edocta, in quâ plurimus imaginum vsus est, sua auctoritate confirmat.

Imaginationis instabilitas. Imaginum vsus.

Alterum, quod meditantibus incommodum objicitur, est partim in voluntate, partim in intellectu: sæpè enim

Voluntatis intellectusq; sterilitas.

enim contingit præ sterilitate, vt nullum formare conceptum, nullam rationem ritè expendere possint: atque ita fit, vt voluntas arida fructus bonorum desideriorum minimè proferat. Tollitur illud multiplici & attentâ consideratione eorum, quæ omnibus communiter serendis, vel irrigandis virtutum seminibus inseruiunt, vt sunt loci aliqui diuinæ Rhetoricæ, seu orationis, v.g. mortis, aliorumque extremorum consideratio: Christi & Sanctorum exempla, & alii quos infrà prolixè prosequitur.

Verumtamen, neque qui plantat, neque qui rigat est aliquid; sed qui incrementum dat, Deus: quem necesse est radiis suis animam illustrare, vt flores appareant, & fructus nascantur in terra nostra, & cum sine adminiculis his meditari potes, non est quod ea requiras, sed spiritum sequere, & ductum illius. *1.Cor.1. Nota diligenter.*

Dei itaque gratia in primis imploranda, qua cum is, qui hâc methodo vtitur, facilè fructum è meditatione referet, & desideriis piis animam irrigabit arentem, sterilemque prole fœcundam reddet. Porrò superiore libro cùm de oratione, tamquam opere satisfactorio actum est, dixi de præparatione ad eam atque ad meditationem; quæ proinde hîc repetere necessum non est, sed peti inde poterunt, quomodo diligenda materia ac legenda, quo pacto meditatio ad defectus superandos dirigenda sit. Neque enim in genere proposita in re morali, efficacia esse solent, sed ad particularia descendendum. Hinc videre est, exercere se nonnullos in fragrantissimo horto virtutum, ac mysteriorum Christi; & tamen æquè arrogantes, suique amantes, irresignatos, inobedientes, & ad externa solatiola effusos, bonum Christi odorem à se minimè spargere. Sed hæc, & quæ ad loci compositionem, orationemque præparatoriam, aliaque huc-spectantia, pertinent; ex priore libro, vt dixi, sumi poterunt: nunc de meditatione ipsâ agendum erit. *Præparatio quæ necessaria.* *In meditatione ad particularia descendendum.*

De Meditatione eiusque methodo.

Qualis cogitatio, talis fere homo.

NOTA, ô Lector, radicem & fontem omnis mali ac boni, felicitatis & infelicitatis tuæ, tuam esse cogitationem. hæc si mala, & voluntas tua eam sequatur, malus es & infortunatissimus: si bona, talisque voluntas tua, bonus & felicissimus. Vides quàm necesse piis cogitationibus mentem occupare, malasque excludere frequenti meditatione & ruminatione.

Omnium est meditari.

Gen. 24.

Aduerte præterea voluntatem ab intellectu vix aliter flecti, nisi clarè proponat rei malitiam aut bonitatem, & quidem si crebrò, si diu, eò efficaciùs. Ecce id si facis, meditaris. Erras, si arduum aut nouum putes meditari, aut litteratorum; omni sæculo etiam à sæcularibus & indoctis id vsurpatum. Testis Dauid, testis Isaac, qui sub vesperam egrediebatur in agrum vt meditaretur. Et quis, obsecro, de salutis negotio non meditabitur, qui videt sæculi filios in causis tractandis, opibus quærendis, & honoribus, totos propè dies mente meditari, seu occupari vt ea consequantur? varios ergo meditandi modos accipe.

Modus meditandi facilis.

Primus.

Primus esse potest simplicissimus, humillimè se statuere coram Deo, animo quieto ac corpore, & velut mendicum vlcerosum, vulnera sua Christo Deo aperire, opemque implorare: vel nudum virtutum vestes humiliter flagitare, vel instar sponsæ charitate plenæ desideriis sponsum inuitare, & ad eum suspirare.

Secundus.

Secundus modus. Accipe virtutem aliquam aut vitium, & examina te an signa & gradus eius habeas, atque contritione excitatâ, obsecrationibus & petitionibus flagita à Deo gratiam. Idem ferè facere potes, si beneficia Dei appendas, & tuam ingratitudinem; vel perfectiones diuinas, & defectus tuos iis contrarios, & auxilium ab omnipotenti postules.

Tertius.

Tertius. Sententiæ alicuius piæ singula verba ad se reflectendo expendere in præsentiâ Dei.

Quartus & facillimus. Meditationes iam factas aut S. Scripturam, aut pium librum legere, mentemque eleuare, pedemq; affectus figere cùm sapit, & cum Deo colloqui, idque aut alienis etiam & conceptis verbis, quibus affectus iuuari potest, & extendi. *Quartus.*

Nota tamen affectus proprios vnumquemque maximè iuuare, alterius verò, ariditati nostræ & indeuotioni succurrere, de quibus Dei gratiâ pluribus infrà. Nunc de meditandi methodo pluscula & accuratiora prosequar.

Quid ergo Meditatio vel meditari? Est considerare cum animo suo, & velut in corde depingere mysterium, aut doctrinam aliquam è vitâ Christi, vel denique perfectionem Dei cum circumstantiis personæ, actionum, verborum, loci ac temporis; eo fine, vt ex his velut floribus, dulcissimum mel instar apum, id est caritatem colligamus, & aliquam instructionem seu virtutem, eiusque stimulum adinueniamus, ad mores vitæ conformandos; & voluntatem inclinemus ac permoueamus ad propositam virtutem complectendam, ita vt instar auari omnia ad spiritualem vtilitatem nostram referamus, siue de creaturâ aliquâ, siue de mysterio, siue Dei beneficio agatur. *Quid Meditatio.* *Vti auarus omnia ad lucrum refert, ita meditans.*

Dicitur Meditatio esse consideratio seu intellectus operatio: postquam enim memoria rem repræsentauit, tum iterum intellectus velut quidam oculus, eam eiusque partes ac circumstantias contemplatur, personæ, loci, temporis, finis, siue quis, quid, vbi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando; ac dispicit quid virtutis ex iis decerpendum seu prosequendum, quid verò vitii fugiendum, vt saltem (quam semper propositam sibi velut finem creationis quisque habere debet) homo consequatur. Post hæc voluntas, perinde ac auditor, ea, quæ ratio dictauit ac iussit, quasi manu apprehendit (aut certè nititur) irrito tamen conatu absque Dei gratiâ, cùm nihil ex nobis tanquam ex nobis facere *Est intellectus operatio.* *Voluntatis operatio.*

 possi-

possimus. Intellectus igitur quasi canis venaticus, feram suscitat, quam voluntas instar accipitris nititur apprehendere. neque enim intellectus alio fine suum munus exequi debet quàm vt voluntas pium ad Deum ac virtutem affectum concipiat, vel eumdem augeat & accendat.

Triplex in meditatione affectus. Cui triplex via respondet.

Triplex in primis affectus in meditatione exercetur; Primus, est doloris, Secundus, amoris virtutis; Tertius, amoris Dei: quibus viri spirituales tres animæ vias respondere dicunt, quarum Prima sit, purgatiua; Secunda, illuminatiua; Tertia, vnitiua.

Purgatiua.

Viam purgatiuam vocant, quando intellectus animæ peccati fœditatem proponit, vt illud detestetur, atque exterminet; quibus ipsa permota, affectuum suorum pedibus (vt sic loquar) per voluntatem, abeat in timorem Domini, & à peccatis magnâ cum detestatione recedat.

Illuminatiua.

Via illuminatiua est, quando intellectus voluntati proponit amandam pulcritudinem virtutis, omnique studio quærendam, maximè Christi & Sanctorum exemplo; ita vt (quemadmodum de sapientiâ loquitur Salomon) præponat eam regnis & sedibus, & diuitias nihil esse ducat in comparatione illius.

Sap. 7.

Vnitiua.

Vnitiua via dicitur, quâ beneficiorum Dei & perfectionum consideratione, voluntas in Deum fertur per amorem, eiusque voluntati se conformat, atq; ad perfectam cum eo vnionem adspirat.

Hinc apparet triplex affectuum genus, quod triplici viæ respondet, in plures diuidi posse.

Affectus viæ purgatiuæ.

Affectus viæ purgatiuæ sunt, pudor & confusio de peccatis, dolor de iisdem, & timor diuinæ iustitiæ, atque hinc mortificationis desiderium, vt homo illi satisfaciat.

Affectus viæ illuminatiuæ.

Illuminatiuæ, virtutum variarum amor, spes ac desiderium eas acquirendi; rerum terrenarum & volun-

tatis

tatis propriæ abnegatio, imitatio Chriſti & Sancto-rum.

Unitiuæ verò, amor Dei, gratiarum actio, zelus animarum, admiratio, lætitia & gratulatio de perfectionibus diuinis, reſignatio, ſuſpirium ad fontem vitæ, & cæleſtem gloriam, &c. *Affectus vitæ vnitiuæ.*

Obſerua paſſim ſeptem ferè ſolùm vel octo affectus numerari, nempe præcipuos. Sunt vero ii, admirationis, compunctionis, compaſſionis, gratiarum actionis, ſpei, lætitiæ, amoris & imitationis, de quibus infrà fuſiùs. R. P. Alcantara omnem meditationem, in gratiarum actionem, ſui oblationem, & petitionem reſoluit. Certus omnino ordo obſeruari non poteſt; ſed Spiritus ſancti vnctio ductuſque ſequendus eſt. Id certum, quòd plenitudo legis ſit dilectio, atque ad eam diligendam meditationem omnem, imò omnes cogitationes, verba & opera. *Quot ſint affectus.* *Meditatio omnis ad amorem dirigenda. Rom. 13.*

Obſerua præterea, tribus illis viis S. P. Ignatij hebdomadas Exercitiorum reſpondere: purgatiuæ enim & eius affectibus prima ſubſeruit; illuminatiuæ ſecunda & tertia; vnitiuæ quarta eſt accommodata.

Quamuis autem meditationes & affectus ſingulis viis & hebdomadis proprii ſunt; in vnâ tamen eadẽq; meditatione varii affectus illarum viarum concurrere ſolent: verumtamen in primâ hebdomadâ, ſeu viâ purgatiuâ potiſſimùm dolorem; in ſecundâ & tertiâ imitationem (qui affectus eſt illuminatiuæ) in quartâ ſeu viâ vnitiuâ amorem Dei meditans ſibi propoſitum habet. Verùm, vti dictum eſt, ferè ſemper & commodè hi affectus miſcentur eadem in meditatione, ita vt primò, meditans de virtute, quæ proponitur, hactenus neglecta doleat; deinde exemplo Chriſti ſe ad eius ſtudiũ; Tertiò, amoris & gratitudinis affectu ad eam ſe exſtimulet. *Varij affectus concurrunt.* *Nota.*

De hâc meditandi methodo Andreas Capella fusè ſcribit in procemio ſuarum meditationum, etſi ille de quolibet Euangelio ſecundùm tres vias, tres item

graueni. diuersas formet meditationes. Diuus autem Bonauent. in libello, qui dicitur, Paruum bonum, pluribus in hanc sententiam sic disserit: Ex his autem liquidè patet, qualiter ad sapientiam sacræ Scripturæ perueniri potest, meditando scilicet circa viam purgatiuam, illuminatiuam & perfectiuam. Et non solùm sacræ Scripturæ continentia, imò omnis Meditatio nostra debet versari circa ista. Nam omnis Meditatio sapientis, aut est circa opera humana, cogitando scilicet quid homo fecerit, & quid debeat facere, & quæ sit ratio mouens; aut circa opera diuina, cogitando scilicet quanta Deus homini commiserit, quòd omnia fecit propter hominem, quanta dimiserit, & quanta repromiserit, & in hoc clauduntur opera creationis, reparationis, & glorificationis; aut circa vtrorumque principia, quæ scilicet sunt, Deus & anima, qualiter hæc ad inuicem sunt copulanda. Et in hoc debet stare omnis Meditatio nostra, quia est finis omnis cognitionis & operationis, & est sapientia vera, in quâ est cognitio per veram experientiam. In huiusmodi autem Meditatione tota anima nostra debet esse intenta, secundùm vires suas, scilicet secundùm rationem & synderesim, conscientiam & voluntatem. Nam in huiusmodi Meditatione, ratio percunctando affert propositionem, synderesis sententiando profert definitionem, conscientia testificando infert conclusionem, & voluntas præeligendo defert solutionem. v. g. si quis velit meditari circa viam purgatiuam, debet ratio quærere, quid debeat fieri de homine, qui templum Dei violauit. Synderesis respondet, quòd aut debet disperdi, aut lamentis pœnitentiæ purgari. Conscientia assumit, Tu es ille; ergo vel oportet te damnari, aut stimulis pœnitentiæ affligi. Deinde uoluntas præeligit, scilicet quòd recusat damnationem æternam, & assumit voluntariè pœnitentiæ lamenta. Juxta hunc modum in viis aliis incedendum est. Subnectit deinde quomodo per orationem perueniatur ad

Materia Meditationis ex S. Bonauentura.

ad sapientiam veram Postquam, inquit, diximus, qualiter ad sapientiam veram peruenitur legendo & meditando, videndum est, qualiter ad ipsam peruenitur orando. Sciendum autem est, quod in oratione sunt tres gradus, siue partes ipsam perficientes; quorum Primus est, deploratio miseriæ; Secundus, imploratio misericordiæ: & Tertius, exhibitio latriæ. Latriæ autem cultum Deo exhibere non possumus, nisi ab eo gratiam consequamur. Misericordiam verò Dei ad dandam gratiam non possumus inflectere, nisi per deplorationem & expositionem nostræ miseriæ & indigentiæ. Nam omnis perfecta oratio debet habere istas tres partes. non enim sufficit vna sine alterâ, nec perducit ad metam perfectam, & ideò hæc tria sunt semper iungenda. Deploratio autem miseriæ, circa quamcumque miseriam sit, siue pro perpetratione culpæ, siue pro amissione gratiæ, siue pro dilatione gloriæ, hæc tria debet habere, scilicet dolorem, pudorem, & timorem. Dolorem propter damnum, siue incommodum: pudorem propter opprobrium, siue inhonestum: timorem propter periculum, siue reatum. Ex memoriâ enim præteritorum oritur dolor, dum recordatur quid omisit, quia præcepta iustitiæ: quid commisit, quia prohibita culpæ: quid amisit, quia gratuita vitæ. Ex intelligentiâ præsentium oritur pudor, dum attendit, vbi sit, quia longè in imo, quæ fuerat propè in summo: qualis sit, quia fœda in luto, quæ fuerat pulcra imago: quæ sit, quia ancilla, quæ fuerat libera. Ex prouidentiâ futurorum oritur timor, dum præcogitat quò tendat, quia ad inferos properat gressus eius: quid occurrat, quia iudicium ineuitabile, iustum tamen: quid assequatur, quia stipendium mortis æternæ. Imploratio autem misericordiæ, circa quamcumque gratiam inuocetur, debet esse cum affluentiâ desiderii, quod habemus à Spiritu sancto, qui postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus; cum fiduciâ spei, quam habemus

Orationis partes tres.

Deploratio miseriæ.

Imploratio misericordiæ.

Rom.6.

habemus à Christo, quia mortuus est pro nobis omnibus; cum diligentiâ implorandi subsidii, quod quærimus à Sanctis omnibus. Quando enim hæc tria concurrunt, tunc imploratur efficaciter diuina misericordia. Affluentiam desiderij habemus à Spiritu sancto, quia per ipsum sumus à Patre in Filio prædestinati æternaliter: per ipsum sumus renati in baptismo spiritualiter: & quia per ipsum sumus congregati in Ecclesiâ vnanimiter. Confidentiam spei habemus à Christo Domino, quia pro nobis obtulit se in cruce in terrâ, quia pro nobis offertur à Matre Ecclesia in Sacramento altaris, in sui memoriam, & quia pro nobis apparet vultui Patris in cælo in gloriâ. Diligentiam implorandi subsidii à Sanctorum consortio habemus ab Angelorum ministrantium patrociniis, à Beatorum triumphantium suffragiis, & iustorum militantium meritis. Exhibitio autem latriæ, ex quacumque gratiâ Deus colatur, debet habere tria. Primò enim ob gratiam impetrandam, debet cor nostrum incuruari ad Dei reuerentiam, & adorationem. Secundò, debet dilatari ad beneuolentiam, & gratiarum actionem. Tertiò, debet eleuari ad complacentiam, & mutuam allocutionem, quæ est sponsi & sponsæ, quam docet Spiritus sanctus in Canticis. In quâ si recto ordine fiat, mira est exultatio & iubilatio: ita vt ducatur homo in excessum, & faciat animam dicere, Bonum est nos hîc esse. Et hîc debet oratio nostra terminari: nec antè debet homo desistere, donec ingrediatur in locum tabernaculi admirabilis, vsque ad domum Dei: vbi in voce exultationis est sonus epulantis. Ut autem incurueris ad reuerentiam, admirare immensitatem diuinam, & intuere modicitatem tuam. Ut dilateris ad beneuolentiam, attende benignitatem diuinam, & vide indignitatem tuam. Ut eleueris ad complacentiam, recogita charitatem diuinam, & considera tepiditatem tuam: vt ex huius collatione peruenias in excessum mentis.

Exhibitio latriæ.

Matt 17.

Psalm. 41.

R. P. Arias

R.P. Arias in libello de modo meditandi, monet ſimiliter poſt virtutis exercitationem, & aliorum affectuum, ex conſideratione alicuius perfectionis diuinæ, amorem excitandum eſſe. Id vt clariùs adhuc appareat, attende Meditationem ad morum emendationem maximè inſtitui, ac proinde virtutem aliquam in eâ conſiderandam vel eliciendam; neque id otiosè tantùm; ſed reflectendo ad ſe, & videndo, quàm malè eam quis coluerit. Atque ita dolor primæ hebdomadę, ac viæ purgatiuæ affectus excitatur. Deinde proponat eam exemplo Chriſti & Sanctorum exercere, qui eſt imitationis affectus, ſecundæ & tertiæ hebdomadæ, ac viæ illuminatiuæ reſpondens. Tum amore Dei, & beneficiis eius, & conſideratione diuinarum perfectionũ, ſe ad caritatem accendat anima, quæ eſt quartæ hebdomadæ, & viæ vnitiuæ.

Quomodo in Meditatione ad ſe oporteat reflectere.

Ferè igitur in primâ hebdomadâ propoſito vitio admiſſo, aut virtute omiſsâ dolor; Secundò, imitationis affectus; Tertiò, amoris ſequitur. In ſecundâ; Primò, imitatio exempli proponitur; Secundò, dolor & pudor de eo neglecto excitatur; qui etiam conſideratione beneficiorum Dei augetur: & denique amor accenditur. Quòd ſi perfectio aliqua diuina, vel beneficiũ ſit Meditationis materia. Primò, ad morem tendit Meditatio: Mox ſequitur dolor de præceptis amantiſſimi Domini neglectis. Denique imitatio Chriſti decernitur.

Ordo affectuum.

Dixi generatim virtutem in Meditatione cum reflexione ad ſe eliciendam atque conſiderandam eſſe, ante omnia tamẽ fidei, ſpei & caritatis exercitiũ vſurpandũ: & verò id perfacile. Credere enim, certoque nobis perſuadere debemus, omnia propter nos quaſi ſolos (id enim valdè affectũ auget) ex ſummo amore creata eſſe à Deo, imò itẽ à Chriſto Domino geſta, dicta factaq; eſſe: atque ita fides exercetur, & viua efficitur. quod magnopere commendat Puente, §. 6. introd, & Barthol. Salutius in horto Orat. cùm verò animaduertimus facta

Fidei & ſpei & caritatis affectus extendendus.

cta esse propter nos, spes & desiderium imitandi facilè oritur ac denique caritas; etsi illa magis spontaneo Dei & Christi erga nos amore excitatur. Quòd si meditatio hoc pacto ad virtutem Theologalem, vel moralem exercendam dirigatur, ac voluntati proponatur, ita vt ab eâ ametur, vitiumque detestetur, fructuosa semper meditatio futura est.

Quid appendendũ in sententiâ meditanaâ.

Quid si materia meditationis tantùm sit sententia aliqua? tum etiam virtus, quæ in ea commendatur, per circumstantias consideranda; quis, quid, vbi, cur, quomodo, quando, eam Christus Dominus, aut Spiritus sanctus per Apostolos aut Prophetas pronuntiârit. Si vitium in meditatione aliquod arguatur, & vel illud, vel virtus ei opposita pro materiâ accipiatur, tum, velut in imagine de ponderatione ostenditur, vitium & virtus consideranda, & ponderanda occasio vtriusque. At verò si aliquam creaturam contemplari libet, præter diuinas perfectiones in eâ elucentes, facilè instructionem aliquam, id est virtutem, ex eâ decerpes; vti docuit Christus Dominus discipulos Deo confidere ex consideratione volucrum cæli, & liliorum agri: dolorem verò, quòd impigrè virtutẽ in materiâ meditationis propositam vitâ tuâ non expresseris, excitabis: atque ita fit, quod D. Augustinus lib. de Spiritu & animâ c. 70. meditatio parit scientiam, scientia compunctionẽ, compunctio deuotionem, deuotio verò perficit orationem.

Quid de virtute vel vitio.

Quid eliciendũ ex creaturæ consideratione.

Matth. 6.

August. de Spiritu & animâ, c. 70.

Exiis, quæ hactenus dicta sunt, apparet, quemuis sese exercere posse eâdem meditatione in tribus viis, seu earum affectibus. Sed quia in iis perseuerare sæpè difficile, tria aduerte, quæ non parùm iuuabunt. Primum est, attende diligenter & suauiter circumstantias exempli Christi, vel virtutis. violentia enim cauenda est, cùm animus suaui potiùs, & penitiore inspectione circumstantiarum virtutis propositæ moueatur, quàm violentiâ, & actuum ac propositorum iteratione.

Iuuantia ad perseuerantiã in meditatione eiusque affectu.

1. Attendere circumstantias.

Secun-

Secundum, conſiderationes aliquas certas habere, & quaſi locos communes, quibus, vti Guilielmus Pariſienſis loquitur in Rhetoricâ ſuâ diuinâ (quâ modum meditandi tradit) orationem ſimul fœcundam & fructuoſam efficere poſſimus. Huiuſmodi locos ſuggerit D. Vincentius tractatu de vitâ ſpirituali, & alii. Videtur autem omnis quaſi meditatio in genere deliberatiuo uerſari: quia ſcopus eius qui meditatur, hic eſſe debet, pios affectus excitare, animum ſuum torpentem aut dubium, ad Dei laudem, ad virtutem propoſitam, & ſaniora conſilia capeſſenda adhortari, quod his quæ ſequuntur locis ſeu capitibus commodè fiet.

2 Locos certos habere.
Gulielm. Pariſien. in Rhet. div.
Vinc. tract. de vit. ſpir.
Praxis eorum quæ dicta.

Poſtquam enim in aliquo myſterio aut perfectione diuinâ, aut creaturâ, quam ſibi quis conſiderandam propoſuit, virtutem animaduertit, quam animæ ſuæ inſitam optaret; dolorem excitet, quòd eam non fuerit hactenus ſecutus, & ſequi proponat; ſed cùm id abſque Dei gratiâ nequeat, coram Deo humilitatem & diffidentiam ſui, & in Deo confidentiam exerceat.

Elicienda ac conſideranda virtus N.
Exercenda ſui diffidentia.
Quibus mediis voluntas excitanda?

Deinde vt voluntatem accendat propoſito ſibi fine, Primò attendat, quæ commoda ad finem illum conſequendum ex virtute, quæ item ex vitio incommoda proueniant; & quænam vtriuſque ſint occaſiones.

Attende 1. finē creationis; & quam virtus ad eum accommodata.

Secundò, ſi vlteriùs ſe permouere cupiat, cogitet quid amico ſe conſulenti ſuper virtute illa colenda ſuaderet, quâque ſimilitudine eam illi commendaret; atque idem ipſe facere decernat.

2. Cogita quid amico ſuaderes, & quo ſimili.

Tertiò, attendat quid in morte; Quartò, quid in iudicio feciſſe optabit, quamq́ue diligenter virtutem illam N. tunc coluiſſe; ac demum Quintò, quid in omni æternitate.

3. Quid in morte 4. in iudicio, 5. in æternitate optares.

Sextò, quomodo Sancti exemplo ſuo in eâ N. virtute nobis præiuerint, quídue de ea ſenſerint & ſcripſerint, quid item Philoſophi ac ſapientes viri.

6. Sanctorū exempla.

Septimò, reputare licet quâ pace, libertate & gloriâ fruatur, qui virtutem illam N. colit; & contrà quam inquie-

7. Expende pacem virtutis comitem.

inquietus, inhonoratus & obnoxius, qui vitio seruit.

8. Gaudium liquidum eiusdem. Octauò, quærat à se, quid tandem sit, quod vt vitium virtuti N. præferat, inuitet; & comperiet, nihil esse nisi fœdam & fugacem minimè cor exsatiantem voluptatem. Assurgas igitur animo generoso cum filio prodigo, & dicas: Potiùs per virtutem ibo ad fontem omnis boni, & hauriam aquas in gaudio de fontibus Saluatoris, & satiabor; quàm cœnoso mundi lacu frustrà laborem sitim per vitium explere. *Isaiæ 12.*

9. Exemplo Christi & doctrinâ te excita. Nonò, ex Christi Domini vitâ virtutis N. propositæ exemplum est conquirendum, & ex sacris Litteris maximè sententia de eâdem, quòd summa semper earum sit auctoritas.

10. Beneficiis itẽ Dei plurimis. Decimò, beneficia Dei commemoret, quibus videat se vel saltem gratitudinis nomine obstringi, ad virtutem illam amplectendam.

11. Tandẽ elige potiùs Deo per virtutẽ N. seruire, quã diabolo per vitium. Undecimò, tandem sic statuat apud se: Nemo potest duobus dominis seruire; aut per vitium N dæmoni, aut per virtutem N. Deo seruire necesse: at longè satius Deo infinito bono & perfecto seruire, quàm infensissimo hosti. itaque ex eius amore sincero id facturum sese eius gratiâ decernat.

12. Petitionẽ & obsecrationẽ institue, tum pro te, tũ pro aliis. Duodecimò, posthæc supplex à Deo illam flagitet, & obsecret per Christi dolores, per Sanctorum intercessionem; neque illam tantummodò, sed & aliàs, in fide nihil hæsitans, seu fiduciâ plenus efflagitet.

Postremò, charitatis memor, Deo supplicet pro iis omnibus, pro quibus orare illum oportet.

Quid agẽdum peracta Meditatione. 1. agat gratias; 2. proposita renouet; 3. agenda dirigat in Deum; 4. ad aduersa animum præparet. Meditatione peractâ, Primò, Deo gratias pro eâ & aliis omnibus beneficiis agat, & se suaque Domino offerat. Secundò, perpendat quomodo illo die diuinâ gratiâ ac meditatione adiutus, defectus & peccata vitabit. Tertiò, prævideat, quæ agenda eodem habeat die, & quo pacto ea piè in conspectu Dei, & religiosè facturus sit. Quartò, quæ item aduersa toleranda obueni re possent, atque ad ea se comparet.

Obſerua nullo modo præſcribi, vt quiſquam hunc ordinem ſeruet, hos omnes locos vnâ Meditatione percurrat; ſed oportet iſtic acquieſcere, vbi quæſitam deuotionem aſſecutus fuerit. & cùm ſæpè ſufficiat ad permouendam voluntatem, diligenter (vt ſuprà dictum) ac ſuauiter attendere circumſtantias alicuius exempli Chriſti, vel virtutis naturam, abſque aliis ſubſidiis; patet tum tantùm hiſce vtendum, cùm anima ſterilis atque arida eſt. *Non omnes loci vnâ Meditatione percurrendi.*

Tertium, quod ad affectus continuandos pertinet, eſt (vt tradunt complures) ſui efficax reprehenſio, interrogatio, oblatio, petitiones, obſecrationes, admirationes, deſideria & optationes virtutum, ſeu adſpirationes: quæ nihil aliud ſunt, quàm breues orationes, quibus anima ſuum deſiderium exponit, poſtquam illud aut Meditatione, aut Spiritus ſancti gratiâ ſingulari exarſit. Aſpirare autem poteſt ad Deum ex deſiderio, Primò, vitia extirpandi; Secundò, virtutis acquirendæ; Tertiò, imitandi Dominum IESVM, & compatiendi illi; Quartò, & maximè amandi Deum, illoque fruendi cum admiratione & gaudio de bonitate illius. *3. Medium ad affectū continuandum.* *Adſpirationes quæ dicantur.* *Fontes earum.*

Habes igitur tres modos, quibus in vnâ eademque virtute exercenda perſeuerare poſſis: ex hoc enim præcipuè manat Meditationis vtilitas, maximè ſi, vt ſuprà monui, non in genere propoſita virtutis fiant; ſed, vt crebrò dicetur, occaſiones eius ſigillatim recolantur, ſaltem in fine Meditationis, atque ad eas anima comparetur. Propoſitorum etiam repetitiones plurimùm commendat S. Ignatius, quæ omnia exemplo clariora euadent, & iis, quæ ſingulis imaginibus ſubjicientur. Tria autem illa maximè ſunt; Primò, imaginis, partiumque eius fuſior declaratio; Deinde, cùm ea materiam Meditationis complectatur, Meditatio, Poſtremò exercitium ſeu oratio, quæ ſit velut praxis, ac Meditationis argumenta contineat, & cuiuis quacumque de virtute meditari volēti ſubſerniat. Generales enim hi loci ſunt, *Propoſita quomodo facienda & occaſiones captandæ.* *Iuuat propoſita repetere.* *Tria maximè quolibet capite continentur.* *Oratio eſt vti praxis Meditationis.*

Aridus pro quauis virtute orationibus his vti potest.

ſunt, vt ita dicam, & motiua ad virtutem & perfectionem in modum orationis redacta, ſtimuloſque addere poſſunt volenti virtutem, v.g. patientiam, in animo ſuo agere radices. Fac igitur quempiam patientiæ in aliquo myſterio propoſitum exemplum velle æmulari, & remiſſam experiri voluntatem, licebit ei hinc petere ſubſidium; & ſiquidem meditari non libet, poteſt ſingulas orationes, quæ generatim ad omnes virtutes referuntur, ſigillatim huic ſibi propoſitæ vel optatæ virtuti applicare, prout inferiùs ex vſu ipſo perſpicuè apparebit. Exempli gratiâ, in Natiuitate, humilitatis exemplum contemplatus, optat imitari, neque ob diſtractionem animi, capita ſingula expendere commodè poteſt (hoc enim faciendum eſſe hîc præſcribitur, non legendas meditationes aut orationes) quid faciet? vtile erit, ſi virtutem, eiuſque circumſtantias paululùm conſideret, vt in imagine, ad ſpatium vnius atque alterius *Miſerere*; ac tum exercitium ſeu orationem legat, quæ poſt meditationem de confidentiâ in Deo ac diffidentia ſui collocatur; ſed ſenſim, & meditatè. Deinde vlterius pergat, ſi opus eſſe iudicauerit. Vbi enim (vt iam dictum eſt) deuotionem quæſitam inuenerit, nihil vlteriùs quærat oportet, ſed in eâ Spiritus ſancti dictum ſequendo permanendum eſt. Verùm, vti dixi, ex vſu fructus ipſe apparebit. Quid enim ſuauius atq; vtilius quàm ſecum velut de profectu deliberando hoc pacto ſeſe ad virtutem accendere, & animo quieto ac corpore, has imagines contemplari? oculoſque atque animum paſcere? quid fructuoſius ei, qui dubitat de vitæ genere, de munere, de perfectiorum aliquo capeſſendo exercitio, quam locos illos in otio ſancto, in ſecreto cubiculi & cordis ſui obambulare, viamque ſimul ſalutis optimam explorare.

Nota diligenter, eſſe ſenſim orationes legendas.

Imaginibus oculos animumq; paſcere iucundum iuxta ac vtile tum ad virtutis amorem, tum ad deliberationem inſtituendam.

Nota. Praxis breuis, ſed vtilis meditandi.

Ad vſum eorum, quæ dicta ſunt, facilem ac compendioſum; poſtquam materiam, ſeu punctum legeris, forma tibi has quæſtiones. Prima, quid in hâc materiâ

teria notandum mihi est? Secunda, quid ponderandum ad profectum? Tertia, quos affectus ex hac ponderatione seu consideratione elicere & sentire in me debeo? Quarta, quomodo & quibus circumstantiis, quæ mihi hic proponuntur documenta, factis exequar? Quinta, quomodo ex his cum Deo meo loquar? Alia praxis meditandi etiam esse potest R. P. Borgiæ, qui ex omnibus eliciebat, Primò, confusionem; Secundò, gratiarum actionem; Tertiò, petitionem, vt pluribus est videre in eius opusculis. Huic consimilis illa R. P. Capellæ, quâ monstrat in omnibus Primò, considerationem; Secundò, gratiarum actionem; Tertiò, confusionem; Quartò, petitionem; Quintò, oblationem sui esse exercendam.

Exercitium seu praxis eorum quæ dicta sunt, complectens meditandi modum, & præparationem ad Communionem, variosq; affectus, & virtutum actus, quæ ante sacrum, meditationem omnem, & post ista, ac subinde in illâ, animo colligendo vsui esse potest.

O Devs *qui præsentissimus & intimus hic mihi & omni creaturæ es: ecce ego adsto corā te & curiâ tuâ reus & inops à virtutibus* NN. *quas meritò à me exigis: verūtamē, vti spero & cupio, toto corde amo te: ignosce obsecro amanter dolenti quòd minùs quā debeo, amarim, quodq; tot gratijs ac donis tuis (pro quibus tibi cum omnibus Angelis, & sanctis tuis ac creaturis humillimè gratias ago) tot de perfectione, & virtute hac* N. *mandatis ac consilijs non responderim.* Da mihi *bone* Jesv *iā id facere; credo enim & scio hoc à solâ tuâ gratiâ, vti & omne donum, nō ab industriâ nostrâ manare: verè enim dixisti: Sine me nihil potestis facere.* Da *igitur, & indue me hoc affectu & virtute* N. *ex alto, hanc enim mihi etiā ipsa ratio, & vtilitas, sic* N. *suadent, imò & sapientū mundi*

Præsentia Dei. Humuliatio sui. Actus cōtritionis & amoris Petitio. Diffidētia sui & cōfidentia in Deo. Virtutem suadet. Ratio. Sapientes

Natura rerum. Mors. Iudiciũ. Æternitas Exempla Sanctorũ. Pax animę. Gaudium de virtute. Christi exẽplum & Scripturæ adhortatio. Actus fidei. Actús martyrii. Admiratio. Beneficia Dei inuitant ad virtutem. Zelus & cõpassio erga Christum. Actus amoris Dei. Proximi. Inimici. In proximo agnoscere Christum. Oratio pro proximo. Communicatio cum Deo. Omnia accipere de manu

facta N. & dicta, atq; adeò in naturâ rerũ velut imagine & similitudine eam depingis: mors instans stimulat, & iudicium irreuocabile, & æternitas interminabilis. Exemplo suo & doctrina sic ad eam nos prouocant sancti, & pax quæ exuperat omnem sensum, & gaudium in Spiritu Sancto, sed insuper ô amantissime IESV, *ad eam nos inuitas potentissimo exemplo tuo N. & Scripturâ tuâ N. ô æterna veritas hortaris. Huic & Ecclesiæ cùm certâ fide credam paratus eam vitâ & sanguine ex amore tuo etiam hâc horâ obsignare, qui fieri potest vt perinde ac si neniæ forent tepidus permaneam? Deus bone quomodo saltem innumera beneficia non me compellent? Quomodo non super omnia bonitas tua Deus meus? Vtinã ego saltẽ, cùm totus ferè mundus in maligno positus, vitæ & passioni tuæ, ô Christe* IESV *iniurius sit, tibi vitâ sanctâ solatio forem, ego quẽ tot benedictionibus dulcedinis immerentẽ præuenis: Deus bone hæccine scio & credo, & spero, & te amo, ac torpeo? O Domine adauge nobis fidem, spem, & super omnia tui amorem. Diligo quidẽ te toto corde meo, sed multo ardentius desidero & affectu omnis creaturæ quantum licet, quantũ possum: Proximum verò amo non verbo, sed opere, & sincerè vt meipsum propter te maximè alienos à me, quibus omnia ex nunc dimitto, sicut tu omne debitum dimisisti mihi, & te in eis agnosco, cupioq; tibi in eis omnia facere, quos & omnes maximè quibus debeo, & vti debeo commendo infinitæ bonitati tuæ, simul & animas defunctorum. Vnum autem peto à te Domine & requiro, suscipe me totũ, & da mihi teipsum, & præsentiam tuam, simul & prouidentiam in his NN. & in omnibus semper agnoscere & laudare, illiq; non alteri præterita NN. præsentia NN. & futura NN. seu bona seu mala iuxta legem tuam tribuere: ac proinde de nullo quæri vel dolere Da stare inter aduersa NN. securum & absque terrore: quorsum enim timeo cũ in pondere, numero, & mensurâ à te Deo meo, patre, medico, & duce optimo ac præsentissimo pro æternâ sapientiâ & bonitate sint ordinata? Da stare in te erectum; neq; spe creaturæ inniti, quam doleã se subtrahere; abnegaui enim & abnego omnem & omnia propter te quæ sperare potest ho-*

mo

mo aut optare. Da mihi vt neq; gaudio trahar, aut exemplo vel respectu hominũ ad vlla mundi bona incliner. Habeo enim hic ea omnia in te fonte omnis boni, & vera (cùm illa picta sint & falsa) & sincera (cùm illa felle, & veneno mixta) & vltro parata cùm illa ægrè acquirantur, nec momento securè & absque amaritudine poßideantur. Habeo ea quidem in te vbique, at maximè in V. Eucharistiâ, ad quàm velut fontem aquæ viuæ sitiuit, & sitit anima mea. Da mihi tam præclaro calice bibere, & illo inebriari ab vbertate domus tuæ, & cibo Angelorum satiari, sic enim spe plenus obtinendæ gratiæ tuæ, & salutis meæ, quam supplex per vitam & mortem Christi IESV *peto (dixisti enim petite & accipietis) ambulabo coram te corde tranquillo & perfecto, nihilq; sperans aut timens sic* N. *semper de te cogitabo, sic loquar* N. *tecum vel de te crebrò amanter & piè, sic actiones* NN. *ad te dirigam, & operabor hoc velut vltimo die, imò horâ salutem meam: donec, donec aspiret illa: quando hoc erit! donec, donec aspiret illa dies, inclinentur vmbræ, donec quod ardenter exopto & sincerè, vti nosti, desidero, te videam, te perfectè amem & complectar te vnum: sim tecum & liquescam in te, donec sis mihi omnia in omnibus, Deus cordis mei & omnia. Amen.*

Dei ac de nullo queri.
Animi ad aduersa præparatio.
Spei & omnium affectuũ in Deum conuersio
Contemtus rerum humanarum.
Aplicatio ad S. Communionem.
Ordinatio actionum.

DECIMÆ QUINTÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

Vis modum meditandi nosse? intuere illum in mysterio Natiuitatis.

PRæparatione præmissa delige tibi meditandi materiam: v.g. *A* Natiuitatem Christi: hanc tamquã pictor in *B* corde, quod *C* pax sustinet, id est, tranquillum est ac pacificum, depinge, seu perpende cum omnibus circumstantijs. Primò itaque expende *D* quis scilicet nascatur. Secundò, *E* quid scilicet dicatur, aut fiat, & quomodo. Tertiò, *F* vbi & quãdo. Quartò, *G* cur, seu quo fine: nempe, vt Adam, & humanum genus redimerentur Quintò, ex singulis collige, & nota *H* virtutem aliquam (vti vides ex singulis areolis circumstantiarum lineã ad virtutẽ duci, & te quasi manu ducere) quãque eius habeas *I* occasionem, cõsidera; ac detestare *K* vitium illi contrarium. Excita sæpè te ad *L* affectum gratitudinis (cum vbique beneficentia Dei appareat) *M* gaudii, *N* admirationis, O compassionis: inprimis tamen vbiq; *P* fidem, spem, & charitatem exerce, & obseua *Q* virtutem quæ in mysterio elucet ac docetur. Quòd si Meditationem institueris de sola aliqua *R* doctrina seu documento, aduerte circumstantias prædictas, maximè quid, seu quam *S* virtutem doceat, quæq; sit eius occasio, vnaque affectus prædictos exerce.

CAPVT

CAPVT XXXVI.

Meditatio de Natiuitate Christi, quâ praxis methodi supradictæ ostenditur, & ad charitatem accendimur.

COMPOSITIO LOCI, vt in imagine.

ORATIO vt suprà, pro charitate obtinendâ.

PVNCTVM I. Considera mysterium hoc magnum, in quo Filius Dei, Sapientia æterna, & Verbum Patris factus est infans vnius diei, super terram. Ergóne credibile est, vt habitet Deus cum hominibus super terrã? si cæli cælorum non te capiunt, quanto minùs præsepe hoc? Mirabile certè mysterium declaratur hodie, innouantur naturæ. iam exclamare licet: Memoriã fecit mirabilium suorum misericos & miserator Dominus. Nihil enim ita mirabile est, atque verbum hoc, quòd Deus manens Deus factus sit homo. & æternus, & Sapientia ipsa facta sit infans vnius diei super terram. Et quorsum? vt æternùm viueres, immortalis est factus mortalis. *Aspira*, vt sup. pag. 8. *Hæccine firmâ*, &c. ibid. *Fides.* *2. Paral. 6.* *Deus in præsepio, obstupesce.* *Psal. 110.*

Mirabilis facta est scientia tua ex nobis, & non poterimus ad eam, quis cognouit sensum tuum, Domine, & quis consiliarius tuus fuit? Venite igitur, & videamus hoc verbum, quod factum est, quod Dominus ostendit nobis; acedamus cum fiduciâ ad thronum misericordiæ eius. Quid enim nobis denegare poteris, dulcissime JESV, qui te ipsum nobis dare dignatus es? quid tuus Pater æternus, qui proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum? Ecce, ecce, ô JESV, salus mea, ego in peccatis conceptus sum, & circumdederunt me mala, quorum non est numerus: verumtamen iam non timebo, quoniam tu Emmanuel nobiscum es. non potes mihi negare munera tua, qui aperire mihi dignatus es viscera misericordiæ tuæ, in quibus nos visitasti oriens ex alto. Da mihi, Domine, *Psal. 138.* *Lucæ 2.* *Spes.* *Fiducia in Deum.* *Psal 39.* *Lucæ 1.*

propter gloriam nominis tui. vt hac fiduciâ plenus seruiam tibi in lætitiâ; & nulli omninò placere cupiam nisi tibi, vel displicere timeam, cùm tu vnus omnia mihi sis, Deus meus; nullum amem nisi te, aut propter te, cùm sis vnicum bonum meum, & dignatus fueris mei recordari in excelso solio gloriæ tuæ. Quem enim, benignissime JESV, non accendat caritas & benignitas tua, quæ iam apparet, & suo fulgore & calore nos liquefacit? exultat enim Maiestas tua vt gigas ad currendam viam, & à summo cælo egressio eius, & occursus eius vsque ad summum eius; nec est, qui se abscondat à calore eius. O charitas immensa, Deus meus, fac me vnum tecum, sicut Pater & Filius vnum sunt. Verè tristitia est magna cordi meo, quòd peccata mea N. hactenus diuiserunt inter me, & te; sed proiice hæc, quæso, post tergum tuum, vt caritatem tuam & humilitatem imitari, & perfectè exprimere possim, hodie tali & tali occasione N. Quomodo enim denegare potero operam meam proximo meo, quantumuis abiecto, dum intueor Maiestatem tuam exinaniisse se, & formam serui accepisse propter nos, cùm adhuc inimici essemus? Estne iam seruus maior dominò suo? cur, obsecro, venisti ministrare, & non ministrari? certè vt caritatem nos doceres, & sanares vulnus grauissimum, superbiam nostram. Et pigere potest ô Domine, sequi vestigia tua? Quis enim nouisset precium eius in terrâ hâc opertâ mortis caligine, vbi peccatum & ignorantia inundauerant, nisi sic nos docuisses, Domine Deus meus, exemplo tuo? Eheu, postquam non vno, sed pluribus nobis caritatem commendare dignatus es, adhuc etiam sequi piget milites ducem, seruos Dominum, subditos Regem, creaturas Creatorem! Imperfectum meum viderunt oculi tui, miserere mei, & exaudi me, quia in te solo confidit anima mea. Da mihi caritatem perfectam, vt nullâ personarum habitâ ratione, omnibus, maximè aduersariis, benefacere studeam, propter nomen

Charitas ad quam Meditatio dirigitur. *Psal.* 18.

Contritio. *Charitas Dei quanta*

Admiratio

Reprehensio & inuitatio. *Phil.* 2. *Matth.* 20

Interrogatio.

Pauci Christũ imitantur.

Psal. 138.

nomen tuum. Obſecro te, Domine, memento, quoniam pro nobis natus & mortuus ſis, & ne deſpicias hanc deprecationem & oblationem meam. *Obſecratio*

Offero enim me tibi, vt ſincerè te diligam, & omnem proximum ſimiliter propter te: ſi enim amicos tantùm dilexero, nónne & Ethnici hoc faciunt? Orabo igitur & oro te intimo corde per gratiam tuam pro perſequentibus me, benefaciam his qui oderunt me, vt inter filios Patris æterni connumerer, qui ſinit ſolem ſuum oriri ſuper bonos & malos, & pluit ſuper iuſtos & iniuſtos. Scio, non eſt hoc volentis, neque currentis; ſed tui, Deus, miſerentis: ſine te enim nihil facere poſſumus, neq; ſufficientes ſumus cogitare aliquid ex nobis tamquam ex nobis; ſed ſufficientia noſtra ex te vno eſt, etiamſi videamus caritatem hanc maximo ad vitam eſſe præſidio & ſolatio: frater enim, qui adiuuatur à fratre in via hac difficili & periculi plenâ, quaſi ciuitas firma, & nihil triſtius, quàm cum aliquo diffidere. Quæ enim non mala eiaculatur diſcordia? tripliciter certe animum fatigat, cogitationes ac memoriam fœdis implet imaginibus, linguam exacuit, & velut veneno infecit, iuxta illud: Lingua eorum gladius acutus, & venenum aſpidum inſanabile; quibus opera praua reſpondent, fructus malitiæ. Quæ verò ſtultitia & inſipientia, vitium præ virtute eligere, ſtultitiam præ prudentiâ, puſillanimitatem præ fortitudine, iniuſtitiam præ iuſtitiâ, intemperantiã præ moderatione? iſtæ enim virtutes in caritate vnâ concurrunt, cuius vberrimus & ſuauiſſimus eſt fructus; in memoria, in intellectu & voluntate. Sed videamus, anima mea, quæ huius, quæ illius nobis ſeſe offerant occaſiones, vt illis vtamur, has eiuremus & deteſtemur N. Et verò quis eſt tam imprudens, qui ſuadeat alteri, quacumque occaſione ſimultatem fouere, niſi amens ac improbus ſit? nónne quod calx in muro, id caritas eſt cum proximo? corruet ille certè abſque cæmento; & ſolus ſtare non poterit in acie, quem

Matth. 5.

Diffidentia ſui & confidentia in Deo.

Rom. 9.

2. Corint. 3

Conſidera virtutis commoda, & vitia incommoda ad finem conſequendum.

Pſal. 65.

Occaſiones virtutis attende.

Quod alteri ſuaderes, hoc fac.

Quid in morte optares. charitas commilitoni nõ coniunxerit. Nunquam verè meliùs hoc apparet, quàm in mortis horâ? quis enim Christianus tum cum aliquo diffidere vult, cùm ad iudicem ire parat, qui quâ mensurâ mensi fuerimus, remetietur nobis? *Matth.7.*

Quid in iudicio? 1.Pet.2. Verè enim in iudicio hæc vna virtus causam obtinebit; quia charitas operit multitudinem peccatorum: & nudus apparebit, quisquis veste hâc nuptiali indutus nõ fuerit, proiicieturque in tenebras exteriores.

Quid in æternitate fecisse optares? Itaq; hanc vnam peto à te, Domine, vnam volo charitatem, & æternùm volam; aut certè (quod absit) non voluisse me dolebo. Faciam igitur, vt occasio huius non præterlabatur; quod in æternum me fecisse optabo, iam in tuo conspectu propono.

Credo tibi, &c. vt sup. pag. 7.

Vide exempla Sanctorum. Hoc est, quod sancti ita eam virtutem suis commendârint scriptis & exemplis: nihil aliud nouerat, quàm caritatis legem prædicare discipulus ille, quem tu vnicè diligebas, bone JESV; sed & Ethnici, quibus, ô sol iustitiæ, ortus non fuisti, quomodo nobis concordiam, quâ res paruæ crescunt, dilaudant?

Quanta ex virtute pax. Philip.4. Roman.2. Quanta autem hinc pax animi, quanta consolatio in Spiritu sancto, quam experti sunt sancti tui, & experiuntur omnes charitatis amatores. Pax certè hæc ex virtute vera dimanans, exuperat omnem sensum, quia in pace factus est locus tuus, dulcissime JESV. Vbi autem tu es, non potest non esse gaudium in Spiritu sancto: vti tribulatio & angustia in omnem animam operantis malum.

Quod nihil sit, cur vitium placeat. Ecquid tandem esse potest, quod me à virtute istâ diuertat? an delectatio vana & fœda, haurienda ex teterrimo lacu peccati? videtur illud ob amorem proprium infundere cordi nostro nescio quid amarulentæ voluptatis; sed simul ac infudit, effluxit, & solum remanet pœnitere, inquietudo cordis & tristitia: si delectari libet, video & scio licet mihi ex te fonte bonorum omnium

omnium præſentiſſimo virtute duce haurire aquas in gaudio, quas qui biberit, adhuc ſitiet abſque dolore, & ſatiabitur abſque faſtidio, & lætabitur in te ſummo bono. At nihil magis vulnerat cor meum, quam illud verbum & exemplum tuum, quo hanc notam ſtatuiſti filiis tuis; in hoc enim cognoſcent omnes, quòd diſcipuli tui ſint, ſi dilectionẽ habuerint ad inuicem: & potero quemquam auerſari quantumcumque fuerit iniurius mihi permittente te? Huc etenim ſpectant tot beneficia, quibus me præueniſti, ex infinitâ charitate tuâ, & quotidie pręuenis; vis enim nos, amator hominũ, trahere ad virtutem in funiculis charitatis. O quàm ardenter omnem virtutem, quam mihi proponit Maieſtas tua, complecti deberem, cùm tot beneficiis, velut ſagittis amoris, vulneras cor meum! Ingratitudo ſanè maxima foret petenti hoc N. tibi Domino ac Deo meo, & munifico largitori, illud denegare: auertat hoc miſericordia tua à ſeruulo ſuo. Sed etiamſi, Dominus Deus meus, hæc ita ſe non haberent, nónne ſatius eſt tibi Regi regum, & Domino dominantium per virtutem ſeruire, quàm acerbiſſimo hoſti noſtro per peccatum gratis venumdari, & duriſſimum ſubire iugum crudeliſſimi tyranni? id eſt peccati & dæmonis. Ah, numquam veniat mihi vel alicui in mentem ſic inſanire, vt de ſummo bono derelicto, & Rege ſummo, quis adhæreat ſummo malo, & capitali hoſti, illectus momentaneo fortè gaudio! O cæcitas humana! ô inſipientia noſtra! ô quàm vani filij hominum in ſtateris! Tu enim es potentiſſimus, ſapientiſſimus, fons omnium bonorum, à tua liberali manu omnia nobis bona venerunt, tu ſolus ſatias & reples cor noſtrum, vbique præſens es, & ad te me trahit virtus, inuitat benignitas tua, & cogit charitas. mihi itaq; adhærere tibi bonum eſt, & ponere in Domino meo ſpẽ meã. Vacate & videte, mortales, quàm ſuauis ſit Dominus, quàm dignus accipere gloriam & honorem. Filij hominum vſquequo

Vide Christi exemplũ & doctrinam.
Ioan. 13.
Quantis nos beneficiis Deus ad virtutem inuitet.
Charitatis commendatio.
Vanitas hominum.
Psal. 72.
Psal. 45.
Psal. 4.

Psal. 99. graui corde? vt quid diligitis vanitatem, & quæritis mẽdacium? scitote, quoniam Dominus ipse est Deus; ipse fecit nos, & non ipsi nos.

Petitio. Eia, Domine, hæc scio, sed humillimè rogo, da quod iubes, & iube quod vis. Jubes amare, sic & sic concede illud mihi, & respice de excelso solio gloriæ tuæ laborantem & naufragum in hoc mari; siquidem contrarius *Sap. 9.* nobis est ventus, & vide ô JESV, vide vt corpus quod corrumpitur, aggrauet animam, & terrena habitatio deprimat sensum cælestia cogitantem. Respice, Pater *Apoc. 1.* æterne, ad caritatem Filij tui, qui dilexit nos, & lauit à peccatis nostris in sanguine suo, Audi pro nobis supplicantes Sanctos tuos: clamat sanguis & merita eorum pro nobis miseris, vt consequamur auxilium gratiæ tuæ, & *Psal. 20.* virtutes nobis necessarias exercere valeamus, illâ occasione N. Suppliciter etiã te rogo, Deus meus, vt Ecclesiæ tuæ gemitus exaudire digneris, & omnes N. pro quibus orare debeo, in benedictionibus dulcedinis tuæ præuenire.

Vides, quomodo in Natiuitatis mysterio, Primò, fides, spes & charitas exerceantur: deinde quomodò ex circumstantiis, virtutis aliquod documentum eliciatur, ad quod postmodum varii stimuli adhibentur, quibus voluntas ad virtutem eandem complectendam vrgeatur.

Vti potes hoc modo in omni materiâ. Idem, vt suprà dictum est, fieri potest, si quis sententiam aliquam pro materiâ meditationis habeat, seu etiam aliquam creaturam consideret. Nulla siquidem est, quæ non enarrat gloriam Dei, & ad rectè viuendum documentum aliquod præbeat. ideoque mittitur à Sa- *Prouer. 6.* piente ad formicam piger, dicente: Vade ad formicam, ô piger, & considera vias eius, & disce sapientiam, quæ cùm non habeat ducem, nec præceptorem, nec principem, parat in æstate cibum sibi, & congregat in messe quod comedat. Vsquequò piger dormies? quando consurges è somno tuo? paululùm dormies, paululùm

dormi-

dormitabis, paululùm conſeres manus vt dormias; & veniet tibi quaſi viator egeſtas, & pauperies quaſi vir armatus; ſi verò impiger fueris, veniet vt fons meſſis tua, & egeſtas longè fugiet à te.

CAPVT XXXVII.

De modo Meditandi per Fidei, Spei & Charitatis actus.

NVNC explicatum habes modum ampliandi affectus, obeundo locos aliquos diuinæ huius Rhetoricæ: ſed & diuerſos meditandi modos expoſitos vidiſti, atque inſinuari inter eos aliquem, quo Fides, Spes, & Charitas in primis exercentur, tanquam virtutes, quæ meritò, vtpote Theologales, principem locum obtinent. Quia tamen ille modus præ cæteris excellentiam aliquã habet, & ſimul non tam obuius eſt; non obiter, ſed cum cura explicandus videtur. faxit diuina bonitas, à quo omne bonum ac donum eſt, vt ſit ad nominis eius gloriam, & animarum ſalutem.

Omnis creatura eſt homini liber vitæ.

Principiò igitur, vt ſuprà monui, quidquid diuinâ potentiâ creatum eſt, ſi diligenter inſpiciamus, nobis liber vitæ eſſe poteſt: cæli enim enarrant gloriam Dei, & omnis creatura clamat hæc tria, Accipe, redde, caue; accipe me à Deo donum, redde ei gratias, caue abuti ad contumeliam largitoris, & ad interitum, quod conceſſum tibi eſt ad vitam. Ex omni enim creaturâ documentum vitæ elicere poſſumus, & hoc ipſum quaſi à Deo nobis non dictum tantùm, ſed ſcriptum characteribus creaturarum conſiderare. Rurſum quidquid Sapientia æterna nobis dignata fuit reuelare, hoc vnum ſpectat, vt intelligamus voluntatem eius & conſilia illius, vt nos oues Chriſti eius pientiſſimâ miſericordiâ vitam habeamus, & abundantiùs habeamus, vt ipſe dignatus eſt ore ſuo aperire, quo eructauit abſcondita à conſtitutione mundi: omnis enim Scriptura diuinitus

Omnis Scriptura nos docet.

2.Tim.3. vinitus inſpirata vtilis eſt ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in iuſtitia, vt perfectus ſit homo Dei ad omne opus bonum inſtructus. Quidquid item à veritate profectum, ad nos per Philoſophos, aut vllos mundi ſapientes peruenit, multò magis per ſacros Scriptores ab eo prouenit, vt viam ad ſe oſtenderet, & veritatem, per quam ad vitam peruenire liceret. Ipſe enim eſt ſolus via, & veritas & vita.

Ioan.14. *Quidquid verum eſt, à Deo eſt.* Denique quidquid ab vllo rectè dictum, factum, ad inſtructionem noſtram, ab eo factum ac dictum eſſe ſciamus. De ſacris Litteris ſic S. Paulus: Quæcumque ſcri-

Rom.15. pta ſunt, ad noſtram doctrinam ſcripta ſunt. Sed quid prodeſt ſcripta eſſe, ſi meliora videntes & ſaniora, ea amplecti nequeamus? Certè nihil: immò plurimùm obeſſe ſciret voluntatem Domini, atque eam explere non poſſe; viam oſtendi, & nos prohiberi ab eâ. Ideò addit Apo-

Ibidem. ſtolus: Vt per patientiam & conſolationem Scripturarũ ſpem habeamus. Cuius verò rei? primò conſequendi gratiam, vt faciamus ea quæ ad noſtram doctrinam ſcripta ſunt; deinde gloriam, ſi ſimus in charitate radicati & fundati, ſempiternam.

Praxis. Itaque cùm inſtitueris meditationem de aliquo myſterio, conſiderationem alicuius creaturæ, aut ſententiam aliquam expenderis, ac documentum vitæ elicueris; primò fidem eius doctrinæ excita, velut ſi à Deo (quod maximè in ſacris valet) illa tibi in illo myſterio vel Scriptura ſacra, aut etiã profana proponatur. Quidquid enim ad veritatem pertinet, etiamſi apud Philoſophos inueniatur, illius eſt, & propter nos ab illo profectum. Idem eſt ſi ab aſpectu creaturæ alicuius erudiaris ad ſalutem. Quidquid enim in illis eſt, & ab eis, ſiue ad vitam hanc, ſiue ſalutem promanat, ſiue ab Angelo, ſiue ab homine, ſiue creaturâ irrationali; à Deo opt. max. eſſe certum eſt, velut omnium bonorum fonte: non enim minùs à Deo eſt, etſi familiarius, quòd loquitur (vt ſic dicam) formica pigro, quò eum ſapientiam doceat,

ceat, quàm, quod rarius est, si asina Baalamum corripiat & moneat.

Crede igitur Deo, quia veritas est, crede veritati sic tibi propositæ, & virtutem iuxta eam statue tibi esse amplectendã. v.g. in hâc sententiâ, *Omnis qui se exaltat, humiliabitur*; crede verè sic se habere quia Veritas dicit, quæ fallere non potest, nec falli: ea enim est ratio credendi. Secundò, neque tantùm crede Deo, id est Veritati dicenti, sed, vt fit in fide tum humana, tum diuina, rationem expende quare tibi credibile illud sit, & quidẽ valdè. testimonia enim Domini credibilia facta sunt nimis: id est, vide quare homines alicui credant. Alia certè causa est ex parte eorum qui credunt, quia ignari, cæci, imprudentes. Alia ex parte asserentis, ob eius auctoritatem, sinceritatem & fidelitatem. Alia ex parte rei ipsius: sicut enim parum credibile aliquid apparet, quia vel impossibile, & sic diuinæ repugnare potentiæ, vel certè sapientiæ ac prudentiæ aut bonitati videtur: ita cũ quid ratione possibile prudenter iudicatur, credibile apparet. Id autem in præsenti materia valet plurimùm. Res enim quæ præcipitur aut suadetur, à Deo potentissimo ac sapientissimo suadetur, qui cùm dat præceptum, tribuit etiam quo compleatur.

Fides exercenda. *Matth. 23. Luc. 14.* *Credibilitas est consideranda.* *Psal. 92.*

Tertiò, exerce pium affectum credulitatis, quo firmiter à fide propositis adhærescimus. Quomodo, inquis, hoc faciam? Respondeo, attende quæ sint quæ hominem à fide auertunt, eaque detestare. Primum scilicet est suasio & doctrina alterius, dæmonis aut hominis. Secundum, illecebra & inuitatio creaturæ, quâ homo abstractus & illectus naufragat à fide, quemadmodum de cupiditate loquitur Apostolus. Tertium, tormenta & aduersa. Statue igitur, etiamsi totus mundus, imò, vt Apostolus loquitur, etiamsi Angelus de cælo contrarium rebus scilicet de fide certis doceret, anathema illi dicere, quanto magis homini & mundo vniuerso; quidquid blandiatur, quidquid terreat, idque sen-

Affectus pius excitandus. *Galat. 8.* *Detestatio eorum quæ fidem eneruant.*

ſeu bonorum, ſeu famæ, ſeu vitæ amiſſio proponatur, crede, & ſta exemplo Martyrum fortiter, ſiue moleſtiâ, ſiue blanditiis; ſiue malis tolerandis; ſiue bonis amittendis impellaris. Quartò; cùm ſic te exercueris in vno fidei puncto, extende te ad alia argumenta: ferè enim eadem ſunt, quæ omnia teſtimonia Domini credibilia nobis faciunt. Percurrere itaque præcipua myſteria fidei, eiuſque articulos potes: ac tandem in fine vel poſt meditationem. Quintò, cogita ſeriò hoc tecum. Si verè crederem, & fidem viuam haberem, cùm ſine operibus mortua ſit, quæ opera facerem huius vel illius virtutis N. de quâ meditatio inſtituitur, hac & illâ occaſione, quam toties habui & habeo etiam hodiernâ die.

Exploratio viuæ fidei.

Exercitium ſpei.

Deus non mandat, & vires negat

POST Fidem exercitam Spem excitato. Quæris quomodo id facies? Reſpondeo, cùm videas illud tibi à Deo verè eſſe mandatum, vel ſuaſum, ab infinitâ, inquam, bonitate (non enim docet, vt perdat; non inuitat, vt eiiciat; non mandat adeò ſeuerè, quod præſtari nequeat) ſpera certò gratiam, quæ requiritur ad illud implendum, ſimiliter & gloriam, atque id quod promittitur obſequenti mandatis ac conſiliis Domini (quemadmodum in octo beatitudinibus & alibi fieri vides) certò te conſecuturum, idque quia Deus verax eſt in promiſſis, apud quem non eſt tranſmutatio, nec viciſſitudinis obumbratio. Nota verò duo ſperari, vires ſeu gratiam ad laborandum in vinea, ad currendum in ſtadio, & mercedem ipſam ſeu brauîum. Et vide Primò, quomodo ex parte tuâ res ſperabilis ſit, quamque deſperationis (ab humanis ſumpto exemplo) & ſpei cauſam habeas; Secundò, ex parte rei quæ ſperatur; Tertiò, ex parte Dei à quo ſperatur. Ex parte tua deſperare potes, quia debilis ad ardua, ad laborandum in vinea, currendum in ſtadio. Secundò, quia indignus

Iacob. 1.

Quæ ſperanda & quomodo ſpes augeatur.

dignus es, cui ille à quo ſperas ſua conferat dona & munera, quia iniurius illi fuiſti, & beneficiis es ingratus. Sperare autem ſolent homines ſi digni, ſi grati ſint, ſi beneficiis obſtrinxerint eum, à quo ſperant. id etiam accõmoda tibi, quia dignos nos miſericordiâ ſuâ fecit Dominus, in partem ſortis Sanctorum, gratos ſibi, & à nobis accipere ſe, v.g. eleëmoſynas, fateri dignatur.

Secundò, homines ſpem augent ex parte eius à quo ſperatur Primò, quia promiſit, & ſe obligauit. Secundò, quia maiora dedit tibi, aliis multis tui ſimilibus, & quidem ex bonitate ſuâ, quodque vltrà hæc per ſe præſtare ſolitus ſit, ac cùm voluerit poſſit. Tertiò, quia promiſſor cogi poteſt. Nónne verò & Dominus promiſit, & maiora dedit, &, vt ſic loquar, cogitur ac vulneratur in vno oculorum ſponſæ, fortiſque etiam eſt in eum dilectio? Nónne dixit Moyſi, Sine me? nónne Abrahamo, Num celare potero Abraham quæ geſturus ſum? *Geneſ. 18.*

Tertiò, deſperant homines ex parte rei, ſi ardua & difficilis; at verò ſperant ſe facturos & conſecuturos rem facilem: atqui mandata & conſilia Dei difficilia nõ ſunt: iugum enim eius ſuaue, & onus leue. Atque hactenus de ſpei augmento atq; exercitio, ex eo quòd res triplici nomine ſperari poſſit.

Quid de ſpe homines deiiciat.

Quartò, poſt hæc affectum ſpei augere volens, cogita quæ hominem de ſpe deiicere ſoleant. Primò, ſuaſio alterius, ſeu diaboli, ſeu hominis. Secundò, blanditiæ vt aliud ſperetur. Tu igitur, etiam ſi omnes contrarium tibi dicerent, ſi blandirentur vt auerterent à Domino, & ſi omnes aduerſarentur, & Dominus te caſtigaret, dicito, Etiamſi occiderit me, in eum ſperabo.

Quintò, neque ſpera tantùm hoc de quo in materiâ præſenti, v.g. humilitate, agitur, ſed extende ſpem ad ea omnia quæ neceſſaria ad ſalutem.

Exploratio viuæ ſpei.

Sextò, cogita, ſi verè ſperares, quid & quomodo ageres: qui non ſperat non ſeminat, non laborat, non pugnat;

pugnat; vt in rebus humanis manifeſtum eſt. E contrario qui ſperat, arat, pugnat, ſudat, currit, vt rapiat brauium: quæ in virtutis ac pietatis materiâ, de quâ agimus, rem non incommodè, vt cuiuis patet, proponunt.

Exercitium Charitatis.

Caritatis præceptum

PRo charitate excitandâ & inflammanda, conſidera illud præceptum aut conſilium tibi datum, vel per creaturam ſuggeſtum; ex infinitâ charitate Dei, idque ob ſummum bonum ac felicitatem tuam; atque accipe, velut à duce viam oſtenſam, à magiſtro veritatem, à domino vitam, à medico medicinam; à Rege ac agonothetâ coronam, idque bono tui ſolius & commodo. Quantum igitur impellere debet te amor illius, qui nihil fecit eorum quæ fecit, nihil cupit eorum quæ mandat, nihil loquitur, nihil ſuggerit per omnem creaturam niſi pro te, & ex amore tui, præceptor tuus, & paſtor, dux in viâ, Rex & Creator tuus? ſunt enim mãdata eius ſuper mel dulciora, lucerna pedibus noſtris, diligenda ſuper aurum & topazion. Tu verò ſpontaneo amore dilecta à Deo anima, caue alio eum redamare, mercenaria eſſe, tuum commodum ac gloriam ſpectare; ſed vnam illius intuere, & ama voluntatem, gloriam & honorem. Secundò, conſidera quare amare homines ſoliti ſint. Primò, quia ſe amari putant. O quãtum dilexit nos Pater, qui proprio filio non pepercit, ſed pro omnibus tradidit illum! quantum Filius, qui oblatus eſt, quia ipſe voluit. & poſuit animam ſuã pro nobis ouibus ſuis! quantum Spiritus Sanctus, qui venit ad nos in igne amoris, & poſtulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus, id eſt, poſtulare facit præ deſiderio ſalutis noſtræ!

Pſal. 118.

Spontaneo amore nos Deus diligit.

Amoris origo.

Secundò, dixi ſuprà, fidem & ſpem augeri, eò, quòd res credibilis & ſperabilis ſit: ita caritas & amor Dei ac voluntatis eius, quia ipſe amabilis eſt. Amabilis verò ille eſt tum propter ſe, & ſummè perfectus & bonus, tum

Quã amabilis Deus.

tum propter beneficia præstita, tum ea quæ præparauit diligentibus se.

Tertiò, vide quæ ab amore avertere possent, blandiendo, terrendo, suadendo: & attende quàm fortiter amare debeas. fortis enim est vt mors dilectio, & dura sicut infernus æmulatio: lampades eius, lampades ignis atque flammarum, aquæ multæ non potuerunt extinguere charitatem. Etiamsi igitur omnia bona mundi te allicerent, mala te vallarent ac turbarent, omnes etiam Angelici spiritus aliud suaderent; ama Deum, quia solus bonus est, & dignus accipere amorem, gloriam & honorem.

Cant. 8.

Detestanda quæ amori repugnant.

Quartò obserua autem vt ames eum singulari amore, quia singulari te complexus est & complectitur. Quidquid enim à Deo gestum, factum, dictum aut permissum, tamquam pro te solo dictum, factumque & permissum amore tui solius existima: tanto enim fertur erga singulos, quanto erga omnes Deus, id est infinito, ineffabili & incomprehensibili amore.

Attende omnia à Deo propter te esse facta.

Quintò, cogita, si vere amares Deum, qualiter cogitares, loquerere & ageres: numquam enim amor Dei est otiosus: operatur enim magna, si est; si autem operari renuit, amor non est.

Experimentum charitatis. Greg hom. 3. in Euang.

Vis hæc compendio?

CVM in sententiâ aliquâ, aut creaturâ, aut mysterio, doctrina, vel pia instructio, aut virtus amplectenda proponitur; cogita ac crede, Primò, à Deo tibi proponi & verissimum esse propositum; & Secundò, simul etiam maximè credibilem esse veritatem illam; ideoque Tertiò, adhæreas illi toto affectu, ita vt cum Apostolo dicere possis, Quis ergo nos separabit à charitate, humilitate, patientiâ modestiâ Christi, &c. tribulatio, an angustia, an fames, &c.

Fides.

Rom. 8.

Deinde spera auxilium à Deo, quia ipsa præcipit bonitas ac potentia infinita, & daturum se gratiam promisit.

 misit.

Spes. misit. Secundò, attende quæ fiduciam & spem augere debeant, & rem aliquam in humanis sperabilem faciant. Tertiò, amplectere eam perinde ac Sancti, de quibus *Hebr.* 11. Apostolus: Lapidati sunt, secti sunt, in occisione gladij mortui sunt, propter spem vtique & fiduciam.

Charitas. Tertiò, charitatem excita, eò quòd præcipit ad vtilitatem tuam, non suam: ergo ex amore sequere Dominum, cùm ex æterno & spontaneo id tibi suadeat, vel præcipiat. Secundò, considera quantoperè tibi ille amabilis sit, & mandata illius. Tertio, amplectere eum, omnia propter illum abnegando, & ama toto corde, totâ animâ, totâ mente, totis viribus tuis.

Quæstio triplex continens modum meditandi. Hæc verò quæstionibus tribus exercere potes circa quamuis materiam: quarum Prima, quàm verum hoc & credibile est quod proponitur? Secunda, quàm certa obtinendi spes, & res per se sperabilis? Tertia, quanto mihi à Deo mandata, quanto verò à me implenda est amore ac charitate?

Post hæc attende, si verè crederes, sperares, amares, quales essent cogitationes, verba ac opera tua.

Hoc igitur modo vti poteris in omni Meditatione, siue ea fuerit de mysterio aliquo, siue de creaturâ aliquâ, siue sententia. Mysteria passim nota sunt, creaturæ vbique obuiæ, ideò sufficiet præcipuas aliquas sententias hîc proponere. Habes præterea toto libro Jaculatorias, quas hac ratione poteris expendere.

Sententiæ in quibus exerceri hic modus vtiliter poterit, quæ tribus viis respondent.

Gen. 1. Pro viâ Purgatiuâ Finis hominis. *CReauit Deus hominem ad imaginem & similitudinem suam. vt ei seruiat, & seruiendo eidem saluus fiat. Credis hoc & speras, & non amas?*

Lucæ 12. Mortis meditatio *Et vos estote parati, quia qua horâ non putatis, filius hominis veniet: Credis hæc, &c.*

Matth. 15 Æternitas. *Ibunt mali in supplicium æternum: iusti autem in vitam æternam.*

Iusti

Iusti in æternum viuent, Anima autem quæ peccauerit, ipsa morietur. Ezech. 18 Peccatũ.

Maledictus homo, qui facit opus Dei fraudulenter: Anima autem laborantis impinguabitur. Credis hoc & speras, & non amas? Iere. 48. Acedia. Prou. 11.

Dicunt impij, Quid nobis profuit superbia, aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? transierunt omnia illa tanquã vmbra & tanquam nauis, &c. Sap. 5. Mundi vanitas.

Quid prodest homini si vniuersum mundum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur? Credis hæc verè & speras? Matth. 16 Mundi vanitas.

Omnis qui se exaltat, humiliabitur, & qui se humiliat, exaltabitur. Credis hoc & speras, & non amas? Lucæ 14. Pro viâ illuminatiuâ. Humilitas.

Auaritia est idolorum seruitus ergo. Galat. 5.

Quærite primum regnum Dei & iustitiam eius, & hæc omnia adiicientur vobis. Credis hoc & speras, & non amas? Matth. 6. Spes.

Amen, Amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Credis hoc, & speras, & non amas? Ioan. 16.

Fidelis Deus, qui nõ patietur vos tentari supra id quod potestis. Credis hæc verè & non speras? 1. Co. 10. Fiducia in tẽtatione.

Qui vos audit, me audit, qui vos spernit, me spernit. Credis hoc, &c. Lucæ 10. Obedientia.

Patientia vobis necessaria est, vt voluntatem Dei facientes reportetis promissionem. Credis hæc verè, & speras? Hebr. 10. Patientia.

Vnusquisque in quâ vocatione vocatus est, in eâ permaneat. 1. Cor. 7. Perseuerantia.

Qui non nubunt, neque nubentur, erunt sicut Angeli Dei. qui potest capere capiat. Credis hoc, & speras, & non amas? Matth. 22 Matth. 19 Castitas.

Quod vni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Matth. 25 Liberalitas.

Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum cœlorũ. Matth. 5. Paupertas.

Hoc est præceptum meum vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos Ioan. 15. id est, vt explicat idem, *Et nos debemus pro fratribus animas ponere.* Pro viâ vnitiuâ. Charitas. 1. Ioan. 3.

Qui conuerti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, liberabit animam eius à morte, & operuit multitudinem peccatorũ. Iacob. 5.

Omne quodcumq; facitis ad gloriam Domini nostri IESV *Christi facite.* 1. Cor. 10.

Meditatio de verbis illis.

Omnis qui ſe exaltat, humiliabitur; & omnis qui ſe humiliat, exaltabitur: *per exercitium Fidei, Spei, & Charitatis.*

CONSIDERA *verba ſingula,* Omnis, *quod exemplo etiã Angelorum probatur. O iudicia Dei! ô quanta abyſſus!* qui ſe, *non quem alius,* exaltat, *in cogitatione, verbo, vel opere, in bonis naturæ, fortunæ, gratiæ,* humiliabitur, *à Deo ſcilicet, hominibus, dæmonibus. Exaltauit ſe deſertor Angelus & apoſtata, exaltauit ſe Adã, Nabuchodonoſor; & quomodo humiliati ſunt à te, qui in altis habitas & humilia reſpicis in cælo & in terrâ?* Quàm vera hæc Deus meus! quam par eſt me credere tibi, & obedire mandatis & doctrinæ tuę? omnia enim mandata tua veritas. Tu, inquã, es ęterna veritas, ſapientia & bonitas infinita, qui fallere non potes, nec falli; ego verò cæcus in viâ, quomodo nõ te ſequar ducem meum quocumque ieris? ego ouis errabunda, paſtorem in hac vaſtâ ſolitudine; ego puer ignorans egreſſum & introitum meum, non audiam te, ô Sapientia æterna? Ecce in tenebris exiſto, & tu lux mea, tu ſtella naufraganti; quomodo te non ſequar? ex ſcuto fidei dextram armabo ſeu dextrum oculum; fidem, inquam, ſeruabo, vt aduerſariis reſiſtere queam, quem Iſraëlitis Naas eruere volebat. Credo igitur & confiteor tibi ſuper iudicia iuſtitiæ tuæ: cur enim non credam tibi? nónne teſtimonia tua credibilia facta ſunt nimis? Imò quotidiana veritatem hanc adſtruit experientia, illam creaturæ nos docent propè omnes, Domine mi, iudicia tua vere eſſe, & iuſtificata in ſemetipſa: æquum enim eſt, vt qui ſe opponit factori ſuo quacunque ratione, & ſuperbit, humilietur. Amplector ergo iſtum quem ſcio eſſe fidelem ſermonem tuum, & omni acceptione dignum, & quamuis aduerſarius contrarias ingerat animo cogitationes, N. & conetur ex bonis tuis elicere vanitatem grauiſſimum malum, vt me malum faciat, quia

Pſal. 118.

Deus fallere non poteſt.

1. Reg 11.
Pſalm. 92.
Ratio quæ rebus, fidei ancillatur, reſq; credibiles facit.
Pſal. 92.
Pſalm. 18.
Amplexus fidei cum deteſtatione contrarii.

tu erga me bonus es; superbum, quia erga me clemens, & humillimè ad me te dimittis; auarum, quia liberalissimus es erga me; & inuidentem gloriæ tuæ, eamque affectantem, quo magis eam mihi vis communicare: etiam si omnia mundi bona atque honores N. habere possem, detestor & abominor omnia vt laqueum, vti verè sunt, vt lapidem offensionis, vt præcipitium, vt ruinam sempiternam. Imò etiamsi cogerer, vt sic loquar, tormentis, aduersis premerer, nisi me erigerem contra mandata aut consilia tua, tamē parerem, & crederem tibi potiùs, & talis esse vellem, qualē me optas, & per gratiam tuam eligerem abiectus esse in domo Dei mei, magis quàm habitare in tabernaculis peccatorum. *Credo tibi*, &c. vt suprà pag. 7.

Neque tantùm in eo tibi credo, ô æterna Veritas, sed omnibus quæ per Ecclesiam mihi proponis, siue scripta sint, siue non sint, N. omnia enim credibilia facta sunt mihi, quia tu dixisti, ô æterna Veritas: neque insuper confirmant tot Sanctrum exempla, tot Patrum scripta, tot Philosophorum dicta, qui cùm per visibilia invisibilia tua cognouissent, non sicut Deum glorificauerunt, datique sunt in reprobum sensum, & ad nostram vtilitatem vixerunt, si tibi viuamus & moriamur: viuamus, inquam, & ex operibus ostendamus fidem nostram. Si enim verè crederem, si in me fides huius verbi tui verè operaretur, fieret velut granum sinapis in arborem magnam: qui enim credit in te, opera quæ tu fecisti, Deus meus, & ipse faciet, atque imitabitur factorem suum. *Et verò si humilis forem, quàm verè me vilem æstimarem, quàm vilis haberi vellem, & non humilis reputari? loquitur humiliter, modestè deferrem omnibus, omnes mihi præponerem, nemini arroganter repugnarem; appareret in voce, gestu, oculis humilitas, non fastus, non arrogantia, nō proprium iudicium, pestis animæ meæ! sed discipulus tuus factus, mitis essem, & humilis corde, & inuenirem requiem animæ meæ & gratiam in oculis tuis, ad quod toto corde*

Percurrere hic alios articulos fidei licet.

Viua fides efficax.

Quid humilis experiatur.

suspiro.Haccine vera, vt suprà pag. 7.

Exercitiũ spei. Video quidem & credo esse vera, quæ suggerit Maiestas tua; sed quæ virtus mea, vt illam virtutem consequar in valle miseriæ, quam perdidit ille & ille, quam *Actus spei.* tot ac tantis viris in Religionis arce constitutis eripuit aduersarius, deturbans eos in profundum? Verumtamen cùm tu, Domine, mandaueris eam mihi, certus sum, quia gratiam dabis, vt impleam mandata tua. An *Matth. 11* enim, Pater benignissime, tyrannus es, qui mandes filiis quæ præstare nequeant, & inuites omnes qui laborant *Matth. 7.* & onerati sunt, & promittas quòd reficies eos, & non facies? Promisisti dicens: Petite, & accipietis; quærite, *Psalm. 22.* & inuenietis: cur ergo non sperem? quid non sperem? quomodo & vbi non sperem? si ambulauero in medio vmbræ mortis, non timebit cor meum. Ecce ego hîc laboro quidem, & oneror superbiâ mea, deprimit me illa, demergeretque in infernum, nisi tu supponeres ma- *Psalm. 30.* num tuam: in te enim speraui, non confundar in æternum. Da ergo quod iubes, & iube quod vis. Tu mandasti mandata tua custodiri nimis sub pœnâ mortis æternæ. numquid ergo gratiam tuam mihi negabis, quâ *Psalm. 4.* *Ephes. 6.* obediam tibi? Tu Domine qui sic singulariter in spe constituisti me? Dabis ergo spero mihi armaturam tuã, vt possim resistere in die malo, stare succinctus lumbos in veritate, indutus loricam iustitiæ, in omnibus sumere scutum fidei, & galeam spem salutis. Ego quidem non sum dignus, qui operibus meis & iniuriùs & blas- *Rom. 5.* phemus sui; sed vbi abundauit delictum, per misericordiam tuam solet abundare & gratia. Fateor, equidem nihil dignum feci oculis tuis, sed per gratiam tuam infinitam video me velle seruire tibi, & quærere te in toto *Ratio spẽ adiuuat.* corde meo: super hoc confiteantur tibi omnia opera tua, & sancti tui benedicant tibi.

Sed vnde tanta fiducia misero mihi, qui nescio, infelix homo, amore an odio dignus sim? Charitas tua, Christe JESV, vrget me, vt credam tibi & sperem

in tuâ benignitate. Cur ita? nempe quia postulanda promisisti, quia maiora non petenti dedisti; imò dedisti te mihi, animam tuam in mortem propter me, & corpus & sanguinem tuum in cibum & solatium animæ meæ. Scio etiam quia multis es largitus eam virtutem N. At digniores quidem me longè erant, sed nónne per te erant? & tu potens es de lapidibus suscitare filios Abrahæ, & ex me facere filium tuum. Scio etenim, quia statui gratiâ tuâ nunquam legem tuam, consilium tuũ, numquam te dimittere, sed amplexu intimo cordis mei te stringere, donec benedixeris mihi, qui verbo vno creasti omnia, & potes nutu vno sanare omnia mala mea, qui sanguine tuo me redemisti, & regnum tuum promisisti. *Eccl.9.*

Et verò humilem esse certè gratiâ tuâ difficile non est: nónne facilius descendere, quàm ascendere? nónne facilius esse quod es, quàm esse quod non es? habere, & in te videri quod habes, quàm sperare & ostendere quæ non habes? Certò igitur per gratiam tuam spero, quòd hanc gratiam inueniã in oculis tuis; & licet morã feceris, expectans expectabo te Domine, quia veniens venies, & nõ tradabis. Esto, aliud mihi hostis insusurret, aliud labor longus; sperabo tamen, & licèt occideris me, in te sperabo. *Humilitas facilis.* *Hebr.10.*

Neque hanc tantùm gratiam, sed quidquid mihi ad salutem necesse est, petam & accipiam, quæram & inueniam; pulsabo fores misericordiæ tuæ, & aperientur: aperiesque manus tuas liberalissimas, in quibus descripsisti me, & implebis me benedictione, vt benedicam & laudem nomen tuum in sæculum sæculi, quod est summa desideriorum meorum. *Dilatatio spei.*

Nunc igitur, anima mea, si verè speramus per virtutem N. ascendere, & similes esse Deo nostro, scito nobis istâ N. quærenda esse; aliis, illa N. deferenda: humiliari nos hîc oportet, vt exaltemur in tempore opportuno, in die visitationis: quando veniet illa, quando veniet, vt assumas nos ad teipsum, & videamus *Propositũ firmum.* *Aspiratio ad Deum & resignatio.*

mus te? At nō videbit te homo, & viuet: ô vtinam moriar, vt te videam ô vita mea! quid enim hîc moror, aut quid me moratur? Quòd si aliud placet tibi, placet & mihi: velle enim meum dicaui tibi, & omnem amorẽ meum, vt nihil cupiam, nullam virtutem aut donum, nisi vt placeam tibi; cùm nihil à te factum sit aut mandatum, nisi vt tu vnus mihi placeres, & omnia displicerent aliena à te.

Mandas ergo mihi virtutem hanc N. & suades eius perfectionem, quæ in eâ sita est. Et quorsum? certè video, bonum meum quæris, quia bonorum meorum non eges, idque vt me exaltes ex charitate tuâ immensâ. O Deus meus, ô amator hominum benignissime; quàm purè nos diligis, quàm gratuito amore! Ecce si quid mandas, præcipis, si quid facis, creas, id propter me; & ego mercenarius ero, & non potiùs ex amore parebo tibi, vt placeam tibi? vt deliciari possis in animâ meâ? vt exultare in seruulo tuo, & gloriari in eo quòd non sit infidelis tibi, quia tu dignatus es facere misericordiam tuam cum illo? si iubes ex amore, quid quæris aliud quàm amorem? Amari à me vis. Quid ergo est amare? benè tibi velle, de bonis tuis gaudere, de malis quæ tua reputas, dolere, tibi libenter adesse, de te cogitare, & tecum ac de te loqui, propter te operari. Hoccine est amare? amarum mihi erit amare te, dulcedo summa, suauitas infinita, bonitas immensa, misericordia mea, refugium meum, ac liberator meus?

Quid sit amare Deũ.

Possumus malè velle tibi, qui non vis nisi bona tua communicare mihi? non gaudebo super bonis, ac gloriâ tuâ, cùm omnia tecum mihi donaris? mala tua non sentiam, cùm qui tangit me, tangat pupillum oculi tui? tibi non adero libenter, cuius sunt deliciæ esse mecum; mecum, qui sum vermis, & non homo, cinis & puluis? Tu perpetuò de me cogitas, vt iuues, vt prouideas, vt dirigas, vt foueas, vt nutrias; & quomodo obliuisci potero tui? Venisti à summo cælorum; vt eructares abs-

Zach. 2.
Prou. 8.
Matth. 13.

condita

condita nobis à constitutione mundi, &, quæ est dignatio tua, amantissime JESV! nos dixisti amicos, & omnia quæ accepisti à Patre tuo, nota fecisti nobis: & fieri poterit, vt non loquar de te? Adhæreat lingua mea faucibus meis, si non meminero tui, si non meminero tui omnibus diebus vitæ meæ. Ah, non meminissem tui, qui è millibus quos obliuioni dedisti, & nescisti, elegisti me vt essem? Erant & sunt in conspectu tuo, quotquot esse possunt homines, in abysso potentiæ tuæ; & esse nequeunt, nisi iusseris vt prodeant; ego verò cùm essem inter eos innumerabiles, præstantiores, meliores futuros, iussus sum exire in lucem hãc. Quid, quæso, inuenisti in me, quòd præ cæteris ante mundi constitutionem diligeres me? quid egeram, qui non eram? quid acturum videbas, qui spreui aliquando te, & multiplicaui peccata mea, iniurias tuas, super numerum arenæ maris? Quid ergo Domine, impulit te vt meminisses mei? amor tuus, qui me, cùm non essem, fecit; & cùm factus essem, refecit.

Ioan. 15.
Psal. 136.
Beneficiũ creationis.

Natus eram, & mecum nati erant plurimi velut flores agri innumerabiles; & cùm staremus simul coram te, innumeris in infidelitate relictis, pereuntibus sine baptismo, iterum iussisti vt egrederer de numero, & numerarer inter filios tuos. O dignatio! ô misericordia! ecce tu velut in diluuio verus Noë mihi fuisti, & saluasti animam meã. Stabant innumeri, stant etiamnum in littore deserti mundi huius; & ecce aquæ peccatorum inundant omnia, etiam summos montes superant aquæ; ecce audio clamores, videre videor tendentes brachia, vt in arcam, Ecclesiam, in gratiam à te recipiantur: ego verò inter eos incurius stabam, contemnens & irridens te; & tamen, ô charitas Deus meus, me vocasti à morte ad vitam, ab interitu ad salutem, à diluuio communi in arcam. Neque hoc tantùm, sed portasti ad eam, ad causam tuam in humeris tuis.

Iustificationis.
Nota diluuium pereuntium.

Quomodo te amplectar, ô amor! ô charitas! ô abys- *Psalm. 32.*

 sus

Psalm.32. ſus amoris! Beata gens, verè beata, & ter beata, cuius eſt Dominus, Deus eius; populus, quem elegit in hæreditatem ſibi! De cælo reſpexit Dominus, vidit omnes filios hominum: de præparato habitaculo ſuo reſpexit ſuper omnes qui habitant terram. Et ecce, erat fames in Ægypto mundi; & eſt; ego neque de pane ſollicitus, ſed tibi Saluatori meo moleſtus eram, ac ſtabam inter innumeros, & ſto, qui fame pereunt; tu verò me vocaſti, & vocas, & nutris manu tuâ. quid dico, manu? paſcis corpore, potas ſanguine, & te totum mihi das; & cuius ero? Ecce, ecce, ecce vt oculi Domini ſuper metuentes eum: vt eruat à morte animas eorum, & alat eos in fame.

Applicatio ad Communionẽ.

Ibid.

Incendiũ mundi. *Pſalm.90.* Incendium eſt, & ardet mundus; ſto in medio reorum, quos iuſto iudicio ſinis concupiſcentiis ardere & conſumi: cadunt à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis, ad me & tabernaculum meum non appropinquauit flagellum. Quid feci ego? quid merui? nihil; ſed vox ſanguinis tui, ô IESV, ô IESV, ô IESV, clamauit ad Deum Patrem, & inueni gratiam in oculis eius, & veniſti, & ſuſtuliſti me ex mediis periculis: & cuius ero? Anima mea ſuſtinet Dominum, quoniam adiutor & protector noſter eſt; quia in eo lætabitur cor noſtrũ, & in nomine ſancto eius ſperabimus.

Pſalm.32.

Naufragiũ mundi. Naufragium erat, & eſt; &, eheu! quot fruſtra tabulam pœnitentiæ quærunt? quis eripere me potuit? quis voluit? omnes dereliquerunt me: ſed veniſti, deſcendiſti, & nataſti in ſanguine tuo, vt eriperes me. Eheu! quis ſum ego, & quis ſum ego? & quis tu? vnde me noſti, qui nihil ſum, & nihilo peius? vnde in tanto pereuntium numero me diſcernis? vno equidem amore, ac infinitâ charitate tuâ. Benedicã Dominum in omni tempore, ſemper laus eius in ore meo. In Domino laudabitur anima mea, audiant manſueti & lætentur.

Pſalm.33.

Miſericordia Dei erga peccatorem. Ecce veniſti fortis armatus, & mandaſti exercitibus tuis, vt deleant inimicos tuos: inter eos ego eram & perieram

perieram: lata erat ſententia, maiorque mea erat quàm aliorum culpa; & tamen mandaſti, & audiui, Seruate mihi puerum iſtum; & cui viuam? Fremunt alij, & meritò: vlulant alij, invident alij, dicentes: Ut quid ille aſſumitur? quid ille præ nobis fecit? & erubeſço ad voces illas, quas mihi ſuggerit veritas & conſcientia mea. quid facturus es? miſereberis, ſcio; imò & reſpondebis pro me: An oculus tuus nequam eſt, quia ego bonus ſum? ecce aiunt illi: Iſte conſumpſit omnem ſubſtantiam ſuam: & ego erubeſcens audio, ac vim patior, reſponde pro me, apprehende arma & ſcutum, & exurge in adiutorium mihi, effunde frameam, & conclude aduerſus eos qui perſequuntur me: dic animæ meæ, Salus tua ego ſum. Dixiſti, & ecce confunduntur & reuereantur quærentes animam meam. *Matth. 2.* *Pſalm. 34.*

Video innumeros in nocte ignorantiæ, in tenebris neſcire quò vadant: ambulabam ego vermis cum illis inter mille millia, & ego qui eram in tenebris & vmbra mortis, vidi mihi oriri lucem magnam. Immò quid dicam? quid loquar? veniſti ipſemet, ô ſol iuſtitiæ, ô ſplendor gloriæ, ô candor lucis æternæ, & illuminaſti me; & cùm ſtarem cum omni gente quæ ſub ſole eſt, reuelaſti mihi aurem, & docere me voluiſti vias tuas. Quid vltrà dicam? quid loquar? ſilentium meum, & cor meum loquatur tibi. non feciſti taliter omni nationi, & iudicia tua non manifeſtaſti eis. Magnificate Dominum mecum, & exaltemus nomen eius in idipſum. Exquiſiui Dominum, & exaudiuit me, & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me. Accedite ad eum, & illuminamini, & facies veſtræ non confundentur. Iſte pauper clamauit, & Dominus exaudiuit eum, & de omnibus tribulationibus eius ſaluauit eum. Neque, ô bone JESV, laſſatus fuiſti, etiamſi proiicerem ſermones tuos retorſum, & ambularem vagus, & luderem in plateis, & illuderem tibi; nihilominus elegiſti me, quem doceres vias tuas. Audire videor iterum muſſi- *Deus lucet nobis peccatoribus.* *Pſal. 147.* *Pſalm. 33.* *Patientia Dei.*

mussitantes, & dicentes innumeros: Quare hic eligitur,& cur nos derelinquimur? nec habeo quod dicam, nisi, Misericordias Domini in æternum cantabo; misericordiæ Domini, quòd non simus consumpti.

Psalm.88.
Thren.3.

Credo tibi,vt sup.pag.7.

Post hæc omnia adhuc tamen erraui,& consiliis tuis non obediui,sed abii toties contemnens mandata tua, etsi leuia:& iam videbas me cum multis ire & perire; quid faceres,Deus meus,ô bonitas infinita, quid faceres? O quoties misisti Angelos tuos, qui reuocarent errantem,& clamarent suauissimè in auribus meis! Reuertere,reuertere,reuertere Sunamitis, reuertere vt intueamur te. Reuersus sum itaque, vel potiùs retractus sum. Nemo enim potest venire ad te, nisi Pater tuus traxerit eum. Nónne sperare poteras, quòd oculi mei semper essent ad te,sicut tui erant ad me aperti die ac nocte,& animus meus tecum esset? & non amarem vltrà aliquid,nec peterem, nec optarem, nisi fieri voluntatem tuam,quam scirem esse salutem,& summum bonum meum?ita meritò; sed, eheu! quoties in actione intentio inficitur creaturæ amore, & detrahitur de amore meo erga te?& tamen omnis creaturæ amor non sufficit mihi,vt dignè diligam te. Scio,& video multos traditos esse in manus dominorum crudelium, dæmonum, satellitum iustitiæ tuæ: dereliquisti enim plurimos,& ceciderunt è vocatione, exciderunt gratiâ tuâ; & ego eodem de meliori iure deseri debueram: conclusi erant omnes reti vanitatis,quo tegitur, vt vidit Antonius seruus tuus,vniuersus orbis; sed sæpissimè mandasti vt parceretur mihi, nec permisisti induci me in tentationem. Videor quasi de terrâ audire clamores,& de sub terrâ, quòd mihi peperceris, quòd me præueneris tot benedictionibus: imò, & de cælo admirantium & gratulantium voces quasi percipere. Video plurimos admirari,quasi non feceris eis,quæ in comprehensibili benignitate præstitisti mihi. O quot sunt mala mundi,

Quomodò Deus peccatorem reuocat.
Cant.6.

Amor creaturæ noxius.
Deus à tentationibus præseruat.

Gratiarum actio.

&

& quæ non communi iure etiam puniri deberent peccata mea! tot, inquam, morbi, tot miseriæ, tot ærumnæ: sed prohibuisti, ne accederent ad me. Quid retribuam tibi, Deus meus! qui retribuam? cui viuam, cui viuam? ô amor, ô charitas, Deus meus, vnum peto humillimè: adiutor meus esto, ne derelinquas me, ne vmquam despicias me: ne dispicias me, magne Deus, propter amorem tuum, nec proiicias me vmquam à facie tuâ. In te cantatio mea semper: tu scis. In te cantatio mea semper. Tamquã prodigium factus sum multis, & tu adiutor fortis. Suades emere à te aurum ignitum, id est amorem: cupio, & vehementer desidero, & rogo iterũ humillimè, vt moriar potiùs, quàm non amẽ, non viuam nisi tibi, non loquar nisi de te, non sperem nisi te, non quæram quidquam extra te. O vtinam, ô vtinam audias me, & admittas ad thronum gloriæ tuæ petitionem paruulam meã: ea est, vt cum non possim amare te, nisi per gratiam, des mihi amorem, & sufficit mihi; vestem istam nuptialem, vt sentias fragrantiam eius, & benedicat mihi anima tua. Nec gloriam peto, nec donum vllum, nec priuilegium: hæc sint & sunt amicorum tuorum: ego seruus & filius ancillæ tuæ. nihil peto, nisi vt redamare possim amantem, mori possim pro te, & viuere tibi. Transfige me, & vulneret me amor tuus, vt moriar mihi, & viuam tibi. O amor! ô ignis qui semper ardes! ô charitas, ô Deus meus! Quis nos, ô anima mea, separabit à charitate Christi? tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius? certus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo IESV Domino nostro. Amen. Amen.

Psalm. 70.
Amor Dei emendus.
Psal. 115.
Actus amoris.
Rom. 8.

Exercitium idem breuius per orationem & iaculatorias, quo in omni meditatione vti potes.

O Veritas, ô bonitas, credo tibi hîc & vbique mihi præsentissimæ & hæc N. & quæcumque scripta, facta & dicta sunt ad meam esse instructionem, & certissimè profiteor corã curiâ tuâ neque esse quòd excusem nisi credam illa & opere id ostendam per gratiam tuam. Tu potentissimus & sapientissimus & optimus, & ego non credam tibi & hæc N. testimonia voluntatis tuæ non amplectar? Verè credibilia mihi & amabilia facta sunt nimis: siue rationem N. & sapientes N. siue rerum naturam inspiciam & audiam. vtinam te audissem semper ô omne bonum & nunquam te offendissem. Vtinam vitâ meâ te honorassem, & ex patientiâ meâ ostendissem fidem meam. Verùm ex nunc in æternum credam, & diligã te opere & veritate N. fac de me quod tibi visum in æternum: ego gratiâ tuâ quum sciuero voluntatem tuam, faciam ex intimo tui amore, & quæcumque reuelasti pro salute mea amplectar, & omnes voluntates tuas, ô vita mea & bonum meum. Amen.

Dei mandata credibilia.

Resignatio.

Iaculatoriæ pro eodem affectu.

Omnia & hæc possibilia sunt credenti. Credo igitur ô bonitas, ô veritas, adiuua incredulitatem meam.

Dixisti ô veritas si non credideritis, quia ego sum, moriemini in peccatis & poteris ô veritas in hoc negare mihi viuam fidem tuam?

O IESV scio, fides sine operibus mortua est, & sine fide impossibile est placere tibi; adauge quæso mihi fidem, vt placeam & viuam tibi, & amem te in æternum.

Exercitium spei breuius.

Humiliatio sui.

TV scis Deus meus, tu scis, quod non simus sufficientes aliquid facere ex nobis, vti nec hoc N. tanquam ex nobis. Itaque ego puluis & cinis ad te confugio, ut per te, & patientiam & consolationem scripturarum spem habeam & in te sperans non confundar. Tune enim ô bonitas, sic N. me vocas,

&

& repellere poteris? sic inuitas & trahis ad te, & deficere sines in viâ? In te Domine sperans scio nõ infirmabor in æternum, etsi inueniam in membris meis legem repugnantem legi mentis meæ, neque dignus sim gratiâ tuâ. Sed qui dedisti mihi Corpus & Sanguinem tuum in precium, & te hodie paratus es dare in pignus salutis, & qui tot beneficiis N. præuenisti me, & petere toties iußisti & dare promisisti ô bonitas, ô veritas, dabis vtique mihi quod petam. vt toto corde sperem in te, & quamuis occideris me, ô spes & vita mea, in te sperabo, etsi consurgerent in me castra mundi huius & vanitatis, & reclamarent, portio mihi tamen erit, sic N. custodire legem tuam, & te sequi: quò enim ibimus à te bone IESV, *nónne verba vitæ æternæ habes?*

Beneficia Dei & promissa spem excitant.

Iaculatoriæ.

Dixisti Domine, & ita est, sine me nihil potestis facere, quid ergo residui habeo, nisi vt oculos iam dirigam ad te, & tu, ô bonitas, adiuues me?

Adiutor meus esto, ne derelinquas me, neque despicias me Deus salutaris meus. Tanquam prodigium factus sum multis, & tu adiutor fortis.

In Deo salutare meum & gloria mea, Deus auxilium meũ & spes mea audiuua me, ecce enim tempus miserendi, quia venit tempus.

Exercitium Charitatis breuius.

O *Charitas Deus meus da mihi intellectũ, & discam mãdata tua, siue per epistolam siue per creaturam loquaris ad cor meum. Quidquid enim ad salutem disco, tu præsentißimus mihi me ex infinito amore doces: O salus mea, & medicina animæ meæ. Et quanto, quanto id amore doces me, qui nihilum sum ante te! tune bonorum meorum eges, vt tam spontaneo amore tot me bonis & charitate tuâ præuenias? Sic enim Pater æterne dilexisti mundum, vt filium tuum vnigenitum dares. Sic tu benignißime* IESV *Fili Dei, vt pro me in mortem dederis preciosam animam tuam, & grauia mihi esse*

Deus nos docet ex amore.

Magnitudo amoris Dei.

esse queant mandata & consilia tua? Diligam ergo hæc N. & te Deus fortitudo mea, ô quàm tibi adhærere mihi bonum est! quid ergo me separare poterit à charitate tuâ? tribulatio? Rom 8. *an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius? fortis enim vt mors dilectio tua, & aquæ* Resignaito Cant. 8. *multæ spero non poterunt extinguere charitatem, id est, ignē quem venisti mittere in terram, & vis vehementer accendi.*

Jaculatoriæ

1. Cor. 13 *Si habuero fidem vt montes transferam charitatem autem non habuero nihil sum: vre igitur me amore tuo, cuius ignis est in Sion, & caminus in Ierusalem, & sufficit mihi*

Act. 16. *Dicebat Apostolus tuus, crede in Dominum* IESVM, *& saluus eris tu & domus tua, salua igitur me, & da mihi vt te diligam sicut dilexisti me.*

Ioan. 3. *Sic tu Domine dilexisti mundum, vt Filium tuum vnigenitum dares, vt omnis qui credit in illum non pereat; & ego sic dilectus perire potero? & te ô omne bonum non amare, aut aliquid extra te?*

Exercitium quo anima se eleuat in Deum in vel ante Meditationem, aut Communionem, aut post eam.

Præsentia Dei. O DOMINE *Deus meus, ô bonorum Oceane in omnibus mihi præsentissime! Si enim coram te eorum quæ sunt circa me veritatem & vanitatem considero, video omnia esse corā te quasi non sint: & in iis te magis esse & operari video, ô lux vera, quàm ipsa: sunt enim ista opera tua quæ ex infinitâ sapientiâ, potentiâ & bonitate operatus es & sustentas ea, & in iis etiamnum pro me operaris. O vtinam videā illa semper in te & ex te esse omnia! sed velut tenuissimum radium à luce tua immensâ, velut guttam, aut atomum, ut sic dicam, de Oceano magnitudinis tuæ.*

Cùm ergo hæc omnia ita sint quasi non sint coram te, quomodò me creatura trahit, vel eheu quomodo retrahit à te id quod non est & quidem corā te qui solus es quod es, & es mihi

Deus

יהוה
Quid
Quomodo
A
B
C
D
E
F
G
H

DECIMÆSEXTÆ IMAGINIS

ANNOTATIO.

Vis virtutem notatam in myſterio N. ſequi? Deo ſoli confide, diffide tibi.

ETſi virtutem in myſterio obſeruatã, & *A* Chriſtum ſequi decreueris; eheu! retinebit *B* mundus & pondus corruptæ naturæ: vel etiam *C* peccati vinculis retrahêris: ſed confide in Deo, & *D* Chriſtus ſuâ te gratiâ liberabit, & viam oſtendet ad *E* virtutem. Hac abſque gratia homo *F* infanti ſimilis eſt, qui neque ſurgere, neque conſiſtere, nec ſe tueri, nutrire, aut hæc ab alio petere valet. Tibi itaque diffide, Deoque ſoli, eiuſq; gratiæ confide cum *G* Dauide, qui non in funda, ſed in nomine Domine Goliam ſuperauit: neque dubita vllo pacto, ne cum *H* Petro ob modicam fidem mergi incipias.

CAPVT XXXVIII.

Meditatio de Confidentiâ in Deo, & diffidentiâ sui in omni oratione exercendâ.

Homo nihil potest sine gratiâ Dei.

COMPOSITIO LOCI. vt in imagine. PETITIO huius virtutis.

PVNCTVM I. Considera hominem ita infirmum esse, vt quamuis videat meliora & probet, tamen ea, siue quòd mundi amore & naturæ pondere, siue quòd à dæmone peccati vinculis retineatur, nisi gratiâ Dei opitulante, sequi non possit. Nemo enim potest venire ad IESVM, nisi per illum attractus fuerit. Quod sponsa expressit clamans: Trahe me post te, curramque in odorem vnguentorum tuorum: diffide ergo tibi, Deoque confide. *Haccine vera*, vt sup. pag. 7. Considera Secundò, hominem velut infantem esse, hostibus cinctum, eorumque iniuriis expositum: vt enim ille se tueri nequit, neque si sorduerit, mundare, aut lapsus erigere, aut iam erectus nisi alterius ope consistere; si fames aut sitis vrgeat, nec cibum quærere, & (quod omnium miserrimum) nullius in his opem flagitare potest: ita homo non est sufficiens aliquid ex se tamquam ex se facere, nec dicere, IESV, nisi in Spiritu sancto. Ecce quàm rectè monet nos Dominus: Nisi fueritis sicut prauuli, non intrabitis in regnum cælorum. Solus enim qui se talem cognoscit & æstimat, ad Dominum accedit dicentem: Sinite paruulos venire ad me, talium est enim regnum cælorum. *Aspira* vt supr. pag. 8. *Haccine firmâ.* Tertiò, considera quàm sit huiusmodi infans resignatus & parùm sollicitus, quoad victum, vestitum & habitationem; nihil enim eorum cogitat, sed aliis omnem sui curam securus committit: hunc imitari statue, ac diuinæ pietati omnia committe. Quartò, quomodo Dominus instar suauissimæ matris omnibus his infantilibus incommodis amantissimè succurrat, vt meritò per Isaiam

Ioan. 6.

Cant. 1.

Homo velut infans. Vide P. Puēte medit. 50 parte 6.

1. Cor. 12.

Math. 18.

Lucæ 18.

Committere se & resignare Deo quisque debet.

Iſaiam dicat: Quomodo ſi cui mater blandiatur, ita ego conſolabor vos, & ad vbera portabimini, & ſuper genua blandientur vobis, Ecce ego declinabo in vos fluuium pacis, & quaſi torrentem inundantem gloriam; &, Numquid poteſt mulier obliuiſci infantem ſuum, vt non miſereatur filio vteri ſui? & ſi illa oblita fuerit, ego tamen non obliuiſcar tui: ecce in manibus meis deſcripſi te. *Credo tibi*, vt ſu. p. 7. *Iſaiæ 66.* *Deus inſtar matris.*

PVNCTVM II. Conſidera animo quieto omnia quæ hîc vides in vniuerſo, & à Deo habere quòd ſint, quòd conſeruentur, & operentur, ex ipſo & per ipſum & in ipſo nos viuere, moueri & eſſe, vt Apoſtolus loquitur: in quo ergo potes confidere & quid tibi tribüere? Secundò attende, fide certiſſimum eſſe, nos nihil abſque Deo eiuſque gratia ſingulari poſſe ad ſalutem operari, iuxta illud: Sine me nihil poteſtis facere; ſed omnia illum operari in omnibus, tribuereque ſingulis prout vult. Credis hæc & confidis in virtute tuâ? Conſidera Tertiò, quantopere diſpliceat Domino, hominem in ſe, vel in alio quàm in eius bonitate, ſpem collocare. Maledictus homo, qui confidit in homine, & ponit carnem brachium ſuum; erit enim quaſi myricæ in deſerto, & non videbit cùm venerit bonum; & qui confidit in cogitationibus ſuis, nihil agit. *Credo tibi*, vt ſuprà pag. 7. Quartò, deſeri à Deo omnes, qui ſibi fidunt; vti Goliath à Dauid in nomine Domini ſuperatus; Nabuchodonoſor velut beſtia factus. quare Propheta Amaſiam ſic monuit: O Rex, ſi putas in robore exercitus bella conſiſtere, ſuperari te faciet Deus ab hoſtibus tuis: Dei quippe eſt adiuuare, & in fugam conuertere. Experti id Iſraëlitæ numeroſi, victique à Beniaminitis paucis, quia, ait Scriptura, Filij Iſraël & fortitudine & numero confidentes aciem direxerunt. Cenſet omnino Baſilius, neminem ſuperari à tentatione vllâ, niſi ſibi plus æquo fidentem. Richardus verò, Impoſſibile eſt hominem de ſe ipſo triumphare, qui

Vid. Lud. de Puente 6. p. med. 50. Act. 17 *Ioan. 15.* *Ierem. 17.* *Prou. 12.* *1. Reg. 17.* *Deſeritur à Deo qui ſibi fidit.* *Dan. 4.* *2. Par. 25.* *Iudic. 20.* *Baſilius.* *Richardus.*

non exprimento didicerit propriâ virtute se non posse obtinere triumphum ; & tentationes solere Dominum tamdiu immittere, donec id planè intelligat.

Haccine vera, &c. vt suprà pag. 7.

Spes à malis omnibus liberat.

Psalm.49.
Num.20.
Matt.14.

PVNCTVM III. Considera quomodo in Deo confidentia hominem ab omnibus malis liberet. Inuoca me, ait, in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me ; & rursus vel parùm Deo diffidere, grauia mala creet. quocirca Moyses hæsitans ad aquas contradictionis exclusus est terrâ promissionis, & Petrus in mari mergi cœpit, qui antè Deo confidens vndam calcabat. Secundò, causam huius exquire, & reperies quòd homo Deo diffidens plus sibi fidere videatur, quasi aut bonitas infinita nolit, aut potentia immensa non possit eruere, aut quod desiderat præstare, aut alius possit ipso renuente. Tertiò considera, quanto amore Dominus ducem se offerat volenti viam salutis inire : Ego sum, ait. via, veritas & vita: non tantùm vt viam ostendat ; sed etiam vt portet bonus & optimus Pastor ouiculam errantem & debilem in humeris suis, & non sequar, & illudam tibi ? ô bonitas ! ô immensa charitas ! cùm tu id velis, & ego possim ? Quartò, expende Dominum, quantumuis ab homine plurimis peccatis prouocatus sit, mox vt ad se sequendum venerit, non recordari præteritorum : sed, vt in filio prodigo demonstrauit, illum amplecti, & solari, & induere stolâ primâ, &c. Postremo apparet IESVS semper vultui Patris in cælo, vt pro nobis intercedat optimus aduocatus, qui numquam non exauditur pro reuerentiâ suâ, pro nobis, si nos oues audiamus vocem illius.

IESVS nos inuitat ad sequelam amantissimè.

Hebr.5.

Exercitium breuius.

PROTECTOR noster aspice Deus, & esto firmamentum & refugiū meum: etenim credo tibi Domine, & in te spero, & toto corde te diligo. Deus meus ne elongeris à me, Deus meus in auxilium meū respice, & me emptū sanguine tuo stantem

Deus meus & omnia? ita credo, ita spero, & te totâ animâ concupisco. omnia enim (vti & nos) quid nisi vapor ad modicũ parens coram te? tu verò solus es qui es. si quid videam, si quid audiam magis te in eo audio quàm creaturæ sonum aut vocẽ, præter eam quâ omnis clamat mihi, ipse fecit nos, ipse mouet nos propter te, & operatur in nobis. Atq; adeò tango te, & amplector suaui amplexu animæ meæ; &, si voluero, gusto & video, quàm suauis sis omne bonum, & mihi præsens, & trahor in odorem vnguentorum tuorum. Imò nihil video, aut videre volo nisi in te, sic neque audire nisi vocem tuam. Paratum cor meum; loquere Domine, quia audit seruus tuus.

Deus in omni creatura operatur.

Certò equidem iam noui quòd velut lumen aut aër, aut nebula vndique cingas me, & certissimè scio cor, corpus & animam meam intimè penetres; & irrigabis illam ineffabili gaudio, si voluero, si aperuero cor tibi, & omnes affectus meos in te conuertero, & vni adhæsero tibi. O quàm amarum mihi est te vnquam dereliquisse, te offendisse & respuisse omne bonum, aut voluisse aliud extra te! Verùm iam ex misericordiâ tuâ velut mare, magna est contritio mea, & doleo toto corde, quòd te summum bonum Deum & Patrem offenderim & contristârim, aliud præ te æstimârim; gratiasq́ tibi ago, ô fons bonorum, gratias tibi ago, & ardenter te amo, eò quòd in omnibus liceat mihi nunc videre oculis animæ meæ operantem omnia, & audire ad me clamantem vt ad te veniam, te amem, te amplectar & fruar. O quàm suauiter trahis me in odorem vnguentorum mysteriorum tuorum N. in quibus tribues si voluero, degustare possessionem veram omnis boni & pacem quæ exuperat omnem sensum.

Quomodo circumdet nos Deus.

Contritio.

Gratiarum actio.

O amator fidelissime, & præsentissime & intime mihi, amo & amplector te intimo cordis affectu, quia scio, scio me amplecteris, sustines, & penetras, & amas me sincerè, id est, vis mihi omne bonum, vis vt eo in te iam iam fruar, in te sperem, viuam, mouear & sim, & beatus sim; ô beatitudo mea. Charior video tibi mea est, vt sic loquar, quàm tua tibi vita, cùm illam pro me dederis, vt ego viuerẽ; & sanguinem, vt ego biberem, & carnem ne esurirem, & labores tuos vt ego quiescerẽ.

Actus amoris.

Conuersio omniũ affectuum in Deum.

 Quid

Quid ergo mihi est in cælo, aut à te quid vel e possum super terram si quid enim delectabile aut videt oculus aut mens intuetur, id tu es qui delectabilis in creaturâ es & in eâ existis vt me trahas in amorem tuum. O Deus meus qui es super omnia desiderabilis.

Creaturę nihil sunt.

Nunc ô IESV, spes mea venio toto corde ad te, & nihil videre opto vel audire aut cognoscere cùm verè delectabile nihil, imò nihil vere sit extra te, vnde etiã nihil verè satiat quietat, aut replet extra te. Cur ergò illudere mihi volo quasi aliquid esset aut tibi qui es sola mea delectatio? qui ades vbique mihi, cuius vox vndique sonat in auribus meis, & facies decora illuminat me, vt vnum te videã dulcissime IESV, te vnum amem toto corde & anima mea & beatus sim in te cùm in nullo esse queã extra te. Possúmne in nihilo id est creatura exultare? in eâ quæ nõ est pedem fiduciæ & amoris ponere potius quàm in te qui in æternũ non deficis, & facis mirabilia magna solus, & solus, vt sic dicã operaris omnia? Tu enim mihi solus luces per astra tua, in te solo aëre meo respiro, in te sto & viuo, per te sol iustitiæ video opera tua, & video verbum hoc quod factum est N. visionem magnam humanitatis tuæ videbo opera eius, & anima mea cognoscet nimis, & diliget te totis viribus suis.

Deus omnia operatur in omnibus.

Creaturæ vanus amor.

Videbo te vnum & video, ô lux vera in tenebris meis & illuminato mea in nocte hac. si igitur nullam veram lucem video nisi te, quò ibo nisi ad te quem sequar? quid me ô IESV, diuertet à te, si verè nihil video, quod amare possum extra te? si quidquid illud est, & nihil est & fumus & vmbra, & laqueus & muscipula, & perditio, in te verò sint omnia veritas & vita, & lux & salus & omne bonum. Quis vello potest quod nõ est, quod nõ satiat proinde nec tranquillat quod seu fuerit, seu sit siue non sit, & esse putetur, æquè satiet & euacuet. Quid enim ex visis auditis gustatis superest, nisi dolor aut desiderium siticulosum hydropici, vel canina fames egeni quid? an optabo vt potius creaturæ eam amando quæ non est bene, sit illi inquam potius benè quæ agit vt malè mihi sit, imò nihil sim, quàm vt tibi, à quo omnia mihi bona venerunt, benè sit, id est, vt sincerè amẽ te, & cupiam te solum, & nihil quæram extra te;

te ac proinde de nullo negato vel amisso doleam, nihil optem mihi obtingere vel fieri nisi iuxta voluntatem tuam, sed eam solam amem in omnibus.

Ach vtinam ego, vtinam omnia te ament, tibi seruiant, non mihi, non me ament, non laudent, sed te solum; in te enim cantatio mea semper, & tanquam prodigium factus sum multis, quia mihi verè adiutor fortis, & omne bonum meum: ô quàm certus sum beatissimum me si nihil amē extra te in quo omnia: si nihil nisi propter te, ex quo omnia si nihil nihil nisi te videre velim cū in te omnia, & sis vera lux & omne bonū non absens, sed præsentissimum; nihil præter te & voluntatem tuā fieri vel factam esse vel habere optem cùm nihil præter te sit, imò laqueus sit, & venenum, & perditio quidquid tu non es: nihil præter te timeā: sub vmbrâ etiam alarum tuarum protegis me, & scuto circumdat me veritas tua, potentia & sapientia neque mouetur absque te gutta vel æterna vel atomus, nec moueri potest nisi per te, constituisti enim terminos omniū, & ordinasti omnia pro æterna sapientia & bonitate tuâ, à summo cælorum vsque ad terminos eorum.

Creatura vana timetur.

Quid igitur nunc formidare possum aut de quo tristari, cùm tu verè tota sis salus mea: quid amare præter te, cùm in te omnia habeam? cui placere alteri optem quàm tibi, cui displicere timeā nisi tibi? nónne tibi si placeo, omnibus placeo? quid dico omnibus placeo, cùm nihil sint & tu vnus sufficias mihi Deus meus & omnia? an non credo te esse quem teneo, video, audio & amo? an non credo quòd nemo bonus nisi tu Deus meus? nemo mihi velit bonum aut voluerit vnquam, sed tu per eum feceris, & volueris qui solus bonus es: illi verò nec bona habeant, nec alicui velint aut velle possint nisi per te? cui igitur placere volam aut displicere timeam? cui timorem & amorem debeo totum, nisi tibi charitas ineffabilis Deus meus?

Creaturæ placere vanum aut quidquā ei tribuere.

Amo igitur te quantum possum, & opto supra id quod possum omnes omnium creaturarum affectus & amorem transferre in te, odium peccatorum & damnatorum in tui amorem, blasphemias eorum in tuas laudes commutare, areas omnes & guttas, & atomos in ardentissimos Sera-

Actus amoris.

 phines,

phinos, in Choros eorum & cælos illis plenißimos conuertere; omniumq́ eorum & beatorum laudes futuras in æternum iam repræsentare tibi; & quid hæc sunt omnia ad te? non velut momentum stateræ; non velut gutta ad Oceanum & mundum vniuersum. Nihil enim sunt omnia si tecum comparentur. neque quidquam cupere possum præter te vnum, vtq́ te solum ament omnes, tibi seruiant, de te solo cogitent, gaudeant, te timeant, & in omnibus solum laudent. Tibi ô Oceane, & abyssus bonorum, benefaciant, id est, iuxta legem tuam benè velint, non mihi nisi quâ per me velle eorum redundet, & refluat in te, & nihil remaneat in me, qui non sum aut esse volo sine aut extra te, aut præter te.

Nulla nulla iam me tenet sollicitudo mei, quia scio, & humillimè gratias ago, tu sollicitus es de me, infinities meliùs quàm si ego forem. Non me iam occupat creaturæ alicuius amor, sed relinquo omnia, & odi etiam animam meam vt te diligam: neque enim demens habere volo nihilum pro omnibus bonis vel super omne bonum. Nullus me iam timor angit, quia timenti te Domine nihil deest: cùm posueris me iuxta te, cuiusuis manus pugnet contra me, vel potiùs contra te. Quia me vt pupillam oculi tui custodis, quia locas me in medio dulcißimi cordis tui, & in manibus tuis descripsisti me, & operatus es salutem meam in medio terræ cum labore, & nunc mecum es vsque ad consummationem sæculi, & omni horâ paratus me visitare & solari, & operari pro me pergis infinito & suauißimo cum amore. Vulnerastis cor meum, & effecisti faucibus meis eloquia tua dulciora supra mel & fauum. Reuela obsecro oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tuâ, de vitâ tuâ, de amore tuo, qui mihi es suauißimus & plus millies gratißimus, quàm dicere sufficimus.

Applicatio ad Communionem.

DECI-

tum certè alterius probitati magis, quàm suæ confidere. Hoc in illis efficit vt resignati sint ad quæuis iussa Superiorum, nihil detrectent, nihil ambiant cum sibi diffidant.

Nonò, est & hoc diffidentiæ suæ argumentum & praxis, numquam dicere, Faciam, Feci, Promitto, seu cum asseueratione. Id effectum dabo; sed hoc pacto, Dei gratiâ & auxilio id faciam: Præstabo, si Dominus me dignatus fuerit iuuare; & simul attollere cor in Deum, atque auxilium petere. *Modus loquendi eius qui sibi diffidit.*

Dignatus es, &c. vt sup. pag. 10.

IACVLATORIÆ

Non nobis; Domine, non nobis; sed nomini tuo da gloriam. Psal. 113.
Ex te & in te, & pro te sunt omnia, Deus meus & omnia.
Adiutor meus esto; ne derelinquas me, neque despicias me Deus salutaris meus. Psalm. 26.
Bonum est confiteri Domino, *& psallere nomini tuo Altissime.* Psalm. 91.
Per singulos diebus benedicam tibi, & laudabo nomen tuum in sæculum, & in sæculum sæculi. Psal. 144.
Confiteantur tibi, Domine, omnia opera tua, & sancti tui benedicant tibi. Ibidem.
Ego autem mendicus sum & pauper: Dominus sollicitus est mei. Psalm 39.
Domini est salus, & super populum tuum benedicto tua. Psalm. 3.
Quoniam in te eripiar à tentatione, & in Deo meo transgrediar murum. Psalm. 17.
Conserua me, Domine, quoniam speraui in te; dixi Domino: Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges. Psal. 15.

DECIMÆSEPTIMÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

Conſidera, & pondera virtutem cum vitio, atque vtriuſque naturam expende.

VIs te magis ad *A* virtutem exſtimulare? vide vt hæc *B* vitio, totiq; mundo præponderet. Virtus tibi pollicetur ac oſtentat laudem & præmia; vitium ſeruitutem & pœnas (qui enim facit peccatum, ſeruus eſt peccati.) Virtus, animæ potentias ſanat ac roborat: vitium ſauciat triplici telo, vt ſunt tria mundi mala, & perdit. Attende vtriuſque *C* occaſiones, & amplectere virtutis, fuge peccati anſas. *D* Virtus omnis, quemadmodum patet in *E* paupertate, expeditum, vt S. Franciſcum, facit, & viâ rectâ te promouet ad *F* ſalutem: *G* vitium verò à viâ ſalutis abſtrahit, quemadmodum *H* mundus, & eius amor ac diuitiarum ducit per vas anfractuoſas, grauatq; ut minimum adſcendentem, ac teſtudineum facit gradum. Quid ergo? primum illud in omni deliberatione propoſitum tibi habe, quem ad finem *I* creatus ſis, vtq; ad eum ſola virtus, & quæ cum virtute coniuncta ſunt, te ducere, & promouere queant.

F
I
D
G
E
H
B
C
A

CAPVT XXXIX.

De primo medio meditationem atque affectus eius ampliandi: siue meditatio de ponderatione virtutis ac vitij, & illius electione.

COMPOSITIO LOCI, vt in imagine. & ORATIO, vt suprà.

PVNCTVM I. Considera Primò, quomodo Dominus omnia in pondere, numero & mensurâ creârit; & quantum magnitudine, dignitate, pretio cælestia hæc terrenis antecellant, & æterna sint à te momentaneis anteponenda. Intuere igitur illa, & ex horum aspectu affectum ad cælestia attolle; illa enim creauit benignissimus Deus, vt tu, qui cælum assiduè intueris, illius pulcritudinem, magnitudinem, & in hæc inferiora imperium & hæc ipsa in Deo tuo contempleris. Vide an ad cælestia non tantùm caput, sed etiam animum perpetuò erectum habeas, & spiritualia ac æterna petituris anteferas, an verò illa segniter, vti mundani, tractes. Secundò attende quàm vera illa Dauidis sententia: Verumtamen vani filij hominum, mendaces filii hominum in stateris, vt decipiant ipsi de vanitate in idipsum. Quantum autem id Deo displiceat, Salomon docet, dicens: Pondus & pondus, mensura & mensura, vtrumque abominabile est apud Deum. O quàm iniquo pondere æstimantur cælestia, quàm magno appenduntur terrena! Vide, quàm parui materia virtutis, dura, aspera, serpens, sitis, ardor, arenæ, iniuriarum tolerantia (quam S. P. Ignatius suis magni faciendam, summiq; momenti in conspectu Creatoris ac Domini nostri asserit) paupertas item, esuries æstimentur ab huius sæculi filiis; & contrà quanti honores, voluptates, genus, robur, opes, &c. faciant: imò nummum vnum, verbum vnum: sæpe enim, vel ob hoc, vel illum, etiam vitæ & animæ æternam iacturam faciunt; & veluti pueri de bullis & quisquiliis

Sap. 11. Deus omnia fecit in pondere.

Psalm. 6.

Prov. 20.

Iudicium mundi vanum.

quiliis diſceptant ; æterna , veramque virtutem deſpiciunt. hinc tribunalia omnia litium ac litigantium multitudine obruuntur ; æmulatio verò virtutis rara. Tertiò , vnde hæc contingant, & deprehendes ex eo, quòd finem creationis non reſpiciant , ſed præſentia : ſi enim illi intenderent . nihil æſtimarent iſta , niſi quatenus ad illum iuuarent : ſicut infirmus medicum & pharmacum ponderat ex eo , quòd ad ſanitatem vtilia , & miles arma , & quilibet artifex ſua inſtrumenta, in ordine ad finem ſuum. Vide an communi errore abripiare, quid te turbet, quid ſperes, & quò fine, an meliora eligas, habitâ ratione ſalutis tuæ. & ad particularia vitia tua, & virtutes quam exoptas, deſcende.

Aſpira, vt ſup. pag. 8. *Hæccine firma*, &c. ibid.

PVNCTVM II. Conſidera nullos rectiùs hæc conſiderare poſſe , & appendere quanti virtus , quanti mundus , quàm eos , quibus iſta ſpecie ſuâ non imponunt, quique pretium eorum intimè cognoſcunt. Vide igitur quanti Deus ipſe iſta mundi bona æſtimauerit, tum quòd improbis bona hæc ferè largiatur , filiis autem ſuis , & bonis virtutem , atque adeò idcirco filium in terram miſit, vt nos mundi deſpectum, virtutis pretium edoceret. Túne credis reipsâ Deo tuo? inſpice vitam eius, & tuam. Secundò, quanti Angeli vana hæc & virtutem N. faciant , qui perpetuò ad eam nos adhortantur. Tertiò , quanti dæmones, qui aſſiduè dehortantur homines ex implacabili odio , & nihil non tribuunt ſuis ſeruis & mancipiis , vt à virtute abducant ; nihil timent , nullo domantur, niſi ſola virtute. non enim eſt
Iob.41. poteſtas, ait Iob, quæ comparetur ei. Quartò, vide quanto Ethnicis etiam improbis ficta & adumbrata virtus ſemper in honore fuerit , eamque reueriti ſint , ſolo lumine naturæ illuſtrati: quibus honoribus illi ſuos, quos etiam habent , Anachoretas , ſacrificulos colant , vanâ probitatis ſpecie improbitatem ſummam velantes. Tu verò quanti facis? quantum laboras pro eâ ? Quintò, vt

virtutem

tem in lubrico, vndique laqueis & foueis anima mea cinctum trahe in funiculis charitatis tuæ. O quis dabit mihi, pennas sicut columbæ, vt volem & non deficiam? vt sequar, sic N. te pastorem meum gratiâ tuâ, & adhæream tibi toto corde meo! Tibi, ô IESV, *derelictus est hic pauper; orphano mihi, quæso, Pater misericordiarum, sine quo nihil possum, esto mihi adiutor: Tu enim es Deus meus, spes mea vnica, adiutor meus, protector meus, cornu salutis meæ, & susceptor meus, Amen.* Pſalm. 9.

Exercitium longius

VOCAS *me, Domine, vt sequar te, & amantißimè vocas, non signo tantùm, non commotione, non sibilo auræ tenuis, sed vocas clamore valido exempli tui, lacrymarum tuarum & sanguinis tui; sic me me seruum vocas? etiam inuitas chirographo, non mortis, sed vitæ, quo promittis æterna, si sequar; an credo? O quàm fortiter, quàm amanter trahit verbũ tuum, lacrymæ & sanguis tuus, & cor tuum loquitur ad cor meum. Et quomodo factum non est, sicut cera liquescens in medio ventris mei, & à voce hac tuâ contremuerunt labia mea? nónne gloria magna est, sic N. sequi Dominum suum? Sed eheu Deus meus! infelix verè homo ego sum, quis me liberabit de corpore mortis huius, quod aggrauat animam meam, ne te sequar & consequar omne bonum? Condelector quidem legi tuæ secundùm interiorem hominem, video autem aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captiuantem me in lege peccati, quæ est in membris meis. Ecce non quod volo bonum, hoc facio; sed quod nolo malum, hoc ago. Volo sequi te quocumque ieris, & currere in viâ mandatorum tuorum, & virtutes tuas imitari.* Vocatio diuina. Rom. 7. Rom. 7. Confeſſio miſeriæ ſuæ.

Sed quid retinet me? Ecce N. N. nugæ nugarum, vanitas mundi huius, & corpus hoc quod corrumpitur aggrauat animam, & terrena habitatio deprimit sensum multa cogitantem & volentem ascendere ad te; vide, obsecro Domine, afflictionẽ meam, vide vt multiplicati sunt qui tribulant me, vt multi insurgant aduersũ me. Circumdederunt me sicut apes, exarserunt sicut ignis in spinis: sed nónne tu in nomine Sap. 9. Pſal. 5. Pſal. 117.

tuo vlciscar in eis? impulsus euersus sum vt caderem, sed tu
Act. 17. *Domine suscipe me. Quæ enim creatura non reuolueretur in nihilum absque te, in quo omnia viuunt, mouentur, & sunt? Quî homo fragilis & debilis stare posset absque te in lubrico*
In lubrico stat homo. *vitæ huius? Obsecro te, spes mea, non veniat mihi, non veniat, quia stare eò non possim, pes ille superbiæ, vt confidam in virtute meâ: certus enim sum, quia nihil sum, nihil scio, nihil pos-*
1 Cor. 12. *sum absque te, in mediis positus hostibus, in mediis fluctibus,*
Psalm. 43. *& ærumnis. Omnia tu in nobis operaris, Domine, hoc scio, &*
Psal 114. *non in arcis meo sperabo, & gladius meus non saluabit me; sed dextera tua fecit virtutem, dextera Domini exaltabit me, dextera Domini faciet virtutem. Fortitudo & laus mea tu es, & factus es mihi in salutem. In te eripiar à tentatione, &*
Psal. 17. *in Deo meo transgrediar murum.*

In Deo est fidendum. *Tu solus præcinges me in virtute, & pones immaculatam viam meam, & perficies pedes meos tanquam ceruorum, & super excelsa statues me, docebis manus meas ad prælium, & pones vt arcum æreum brachia mea. Ego autem persequar inimicos meos, & comprehendam illos, & non conuertar donec deficiant. confringam illos, & non poterunt stare cadent*
Psal. 143. *subtus pedes meos. Benedictus Dominus qui docet manus meas*
Isaiæ 66. *ad prælium & digitos meos ad bellum. Iste Deus meus, Saluator meus, adiutor meus, non emigrabo. Iste liberabit me de laqueo venantium, & à verbo aspero. quomodo enim obliuisci mei potes, quem in manibus tuis descripsisti? Non potes, & si*
Psalm 43. *mulier obliuiscatur infantis vteri sui. In te inimicos nostros ventilabimus cornu, & in nomine tuo spernemus insurgentes in nobis; saluasti enim de affligentibus me, & odientes nos confudisti. O Domine, ô Domine, saluum me fac salus mea, etenim tu scis, quia puer sum ego, nesciens introitum & exitum meum.*

Applicatio ad Communionem. *Confitebor tibi, quoniam exaudisti me, & factus es mihi in salutem; Deus meus es, & exaltabo te. Venite & audite omnes qui timetis eum, & narrabo vobis, quanta fecit & faciet animæ meæ: quanta? immensa, infinita, incomprehensibilia, & inscrutabilia; nam & hodie verè, verè, ô anima mea, magni-*
ficauit

ficauit facere nobiscum, & quare non facti simus lætantes? faciet enim pascha suum apud nos IESVS, *sed Pascha faciet, & hoc est transitus Domini. O* IESV, *ô* IESV, *maue nobiscum Domine, quoniam aduesperascit. Ecce quod hostes circumierunt me inermem & infantem: quid faciam? vel potiùs quid facies? sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie Dei, & iusti epulentur & exultent in conspectu tuo & delectentur in lætitiâ, quoniam in nomine tuo, ô* IESV, *vlciscar in eos.* Psal. 117.

Nolite, quæso, confidere in Principibus, in filiis hominum, in his enim non est salus, sed in Deo IESV *meo; neque enim in fortitudine suâ roboratur vir, neque in tibiis viri beneplacitum erit ei Et maledictus homo qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum. At verò fortitudo mea, & laus mea, tu es, bone* IESV, *& factus es mihi in salutem. Dominus petra mea, & robur meum, & Saluator meus, Deus fortis meus, sperabo in eum: scutum meum, & cornu salutis meæ, eleuator meus & refugium meum, Saluator meus, de iniquitate liberabis me, inuocabo Dominum, & ab inimicis meis saluus ero. Non glorietur sapiens in sapientiâ suâ, & non glorietur fortis in fortitudine suâ, & non glorietur diues in diuitiis suis: sed in hoc glorietur qui gloriatur, scire & nosse te, quia tu lucerna nostra, Domine, & tu illuminabis tenebras meas; tu Pastor meus & pastor verè bonus, qui, spero, nosti me, & errantem ouem reduces in humeris, tu ad pascua æterna, tu loquêris pro me bona in conspectu Patris tui, tu solus refugium, tu solus liberator meus, & auxilium meum de inimicis meis iracundis. Intuere superbiam eorum; & respice ad humilitatem nostram, & faciem Sanctorum tuorum attende, & ostende, quoniam non relinquas præsumentes de te, & præsumentes de se, & de virtute suâ gloriantes humilias: tibi enim derelictus est pauper. Aspice igitur, aspice qui intueris cor & omnes vias nostras. Ecce ego pauper & inops & orphanus. Suscita, suscita dè puluere egenum, & de stercore imperfectionum istarum N. eleua pauperem,* Ierem. 17. 2. Reg. 22. Ierem. 9. Psalm. 9. Psal. 118.

vt

vt complaceant tibi in illo, vt ſedeat cum Principibus, & ſolium gloriæ teneat, & te amet vti deſidero, teq; laudet ac glorificet in ſæcula ſæculorum. Amen.

Praxis ad fiduciam in Deum, & diffidentiam ſui in quacumque oratione & re concipiendam.

PRIMO, conſidera quomodo plurima variis in rebus tibi malè ceſſerint, etſi conſilia optima cepiſſe videreris.

Secundò, nihil attenta niſi Numine propitato & inuocato, nihil enim abſque Dei gratiâ poſſumus. Igitur priuſquã incipies rẽ aliquã alicuius momenti, ſaltẽ contritionẽ exerce, & Deũ inuoca, dicens: *Deus in adiutoriũ meũ intende.* Quo verſu Patres olim frequẽter vti ſolitos refert Caſſian.

Antequam quicquam incipias, contritionẽ excita. Caſſian.

Tertiò, grates Deo de ſucceſſu age, adito, ſi fieri poteſt, Venerabili Sacramento: neque vmquam tibi aliquid tribue, ſed Deo; idq; etiam verbis teſtare: quemadmodum enim Religioſi etiam hæc nomina *meum & tuum* vitarunt, ita etiam hic expedit proprium ſibi nihil facere, vt fiat illud: Si quis miniſtrat tanquam ex virtute quam adminiſtrat Deus ſi quis loquitur tanquam ſermones Dei, vt in omnibus honorificetur Deus.

1. Pet. 4. Omnia Deo tribue

Quartò, peculiaribus beneficiis ſolemnem quotannis diem pro gratiarum actione deſtina.

Quintò, quotidie bis in examine, aut ſaltem ſemel, gratias Deo age, & omnia bona & mala quaſi de manu eius accipe.

Sextò preuide agẽda malè, vel pridie veſperi, & pro ſingulis gratiã pete, magnâ cum humilitate ac tui diffidentia.

Septimò, nullum vmquam beneficium ab homine pete, quin prius à Deo omnium largitore id ſuppliciter efflagitaris, & quaſi impetrâris: diſpenſatores enim ſunt homines. Deus ipſe eſt Dominus, ſine quo illi diſpenſare nequeunt, etiam ſi maximè velint; neque quidquam negare, cùm diuinæ eius bonitati viſum fuerit.

Prius à Deo quàm ab homine quicquam petas.

Octauò, preterea facit ad diffidentiã ſui, in re propria nõ inniti prudentiæ ſuæ, ſed diuinæ: & præterea humiliter ab aliis conſilium & auxilium poſcere. Magnę certè eſt argumentũ arrogantiæ & præfidentiæ, ſi ſe ſolum quis ſapere exiſtimet, nullius conſilium exquirat, aut dicis cauſsâ tantummodo, & adhibeat qui ſua collaudent conſilia potiùs quàm dirigant. Certũ verò eſt hominem ſibi diffidentem Deoque confidentem dum induſtriæ, tum prudentiæ, tum

Arrogantia eorum, qui aliena conſilia reſpuunt.

virtutem ames, considera quid sit virtus in se: nempe bona qualitas mentis, quà rectè viuitur, quâ nemo malè vtitur, quàm Deus sine nobis in nobis operatur. Quid optas aliud, quàm rectè & beatè viuere? illa enim mala omnia vincit, & in vulnerabilis est, ac tales sui amatores facit, palmâque donat & coronâ, superat ardua, & petit volucri gressu atque alis cælestia. Deinde pulcritudinem eius quasi intuere. Nihil certè, ait Lactantius, virtute pulcrius, nihil sapientiâ dignius inueniri poteſt, de hac aiebat Plato, Si oculis conspici posset, mirabiles amores sui excitaret. Clemens Alexand. in Pædagogo, In solâ, ait, animâ apparet pulcritudo: & ideò is solus: qui est virtute præditus, verè est pulcher, bonus, honestus: & solum quod pulcrum est & honestum, bonum esse statuitur. Sola autem virtus vel per pulcrum corpus apparet, & in carne efflorescit moderationis speciem amabilem ostendens, quando mores tamquam lux quædam in formâ resplenduerunt. Vt autem id meliùs conspicias, considera Adamum in innocentiæ statu, eiusque mentem & animam benè ordinatam, & eandem post lapsum. Deinde considera virum hâc vel illâ N. (pro quâ acquirendâ laboras) virtute præditum tibi notum, & attende quid in eius intellectu, voluntate, memoriâ virtus efficiat: intellectum verum efficit, voluntatem rectam & tranquillam, memoriam sanctis cogitationibus implet; quid demum in corpore atque actibus eius externis operetur. Tertiò, inspice Rempublicam, & vide eam solam benè ordinatam, vbi optimi Superiores aliis imperant, & sic esse animam virtute ornatam, quietam, pacatam, vbi virtute passiones sunt domitæ, vbi nihil timetur, nihil speratur. Sextò, considera virtutis originem à Deo esse, summo bono; vitium à dæmone, summo malo imò verò vitium hominis summum esse malum, & virtutem summum & solum bonum. Nihil enim hominem bonum, sanctum, iustum efficit præter virtutem; nihil improbum

Lactant. l. 3. institut.
Plato.
Clem. Alex.

Virtus velut lux in homine splendet.

Virtus in alio consideranda.

probum

probum, nulliuſque pretij & malum præter vitium. Quæ verò dementia, vt omnia bona velint homines præter ſe? *August.* Auguſt. Bona ait, vis habere; & non eſſe. Quod cùm ita ſit, nihilque te bonum præter virtutem efficere poſſit, quid vanitatem & iudicium hominum æſtimas, quid bona caduca, quæ vitium proponit? quibus habitis neque melior, neque beatior eris, imò peior & infelicior. *Haccine vera, vt* ſuprà pag. 7. vel *Iudicia tua Deus*, vt infrà 563.

PVNCTVM III. Conſidera Primò, quid ſit vitium, *Quid vitium.* monſtrum ſcilicet quod animam deformat, cæcam reddit, labe aſpergit, morbiſque plurimis affligit, & grauiſſimè triplicique telo vulnerat, ſcilicet in cogitatione, intellectu & voluntate, vt patet in ſuperbiâ, auaritiâ, luxuriâ, irâ, &c. Finge igitur hoc, quod velles eradicatum in te, vitio laborantem alium notum aliquem tibi intueri, eiuſque cogitationes, iudicia, ſermonem, &c. Deinde inſpice te, quid vitium illud in tuâ cogitatione &c. operetur, & deteſtare generosè. Cogita deinde Angelos pulcerrimos, & ſapientiſſimos, & quid in illis mentibus effecerit ſuperbiæ peccatum. Secundò attende eius bona, ſi quæ ſint, vnà cum toto mundo, vide an vllo pacto cum virtute ponderari poſſint aut comparari. Tertiò, quanta ſit virtutis N. libertas, quanta vitii N. ſeruitus: quantum enim ſeruit ambitioſus, auarus, guloſus, luxurioſus & quàm duræ eorum leges? etiamſi enim de animâ, famâ, vitaque etiam æternâ agatur. Non poſſum, ait, &c. abſtinere à vitio cui obligatus ſum. Quartò inſpice infernum, & attende ſuper omnia quantum Deus oderit peccatum, ipſe infinitum ſcilicet bonum infinitum malum. Quintò, quomodo omnibus bonis ſpiritualibus animam ſpoliet, Dei amicitiâ, Spiritus ſancti donis, fructu bonorum operum, denique eheu! deleat è libro vitæ, &c. *Haccine vera*, vt ſu. pag. 8. Conſidera, quid ſit occaſio virtutis, quàm calua à tergo, vti fingi ſolet, ita vt numquam recuperari queat; quàm ſtudiosè acceptanda,

acceptanda,& vitium eiusque occasio vitanda; quanta ex illa neglectâ tristitia, ex hâc vitatâ lætitiâ consequatur. Sextò, considera quomodo vno aliquo heroico actu per occasionem oblato, sæpè fortiter eo vtendo, in perpetuam se quis asserat libertatem; vitij verò similiter sese occasione laqueatâ obiiciente, in perpetuam transferat seruitutem: hanc fugere firmiter statue, & principiis obstare: quia serò medicina paratur, quique amat periculum, peribit in eo. Quantum, aiebat Seneca, possumus à lubrico recedamus, in sicco quoque parum firmiter stamus.

Occasione vtendum.

Eccli. 3.
Epist. 117.

Exercitium breuius, ne cum mundo in virtutis precio erremus.

IVDICIA *tua, Deus, vera, iustificata in semetipsa. Credò tibi, & spero in te, & toto corde te diligo. Vtinam ego & homines saperent, & intelligerent, & nouißima prouiderent. O stateram dolosam, in quâ virtus, & pax, & honor, & gloria appenditur, & tu simul omne bonum Christe* IESV; *& in aliâ lance peccatum, & seruitus eius, & tormenta, & tamen eheu! præponderant, & stultitia & iniustitia placent, tu verò sapientia & bonitas infinita displices. Tolle à me insipientiā meam, vt sciam quò tendam, quem sequar, quò me virtus, quò vitium trahat; quanti apud te illa, quanti apud Sanctos & Angelos tuos, & prudentes omnes: & qui me amasti plus quàm te, vt sic loquar, cùm mortuus sis pro me, fac ut viuam tibi; & propter te ex nunc in æternum moriar mihi.*

Exercitium longius

CLAMABAT, *Dulcißime* IESV, *ad te, cùm adhuc peregrinus esse dignareris in terrâ hâc, cæcus sedens secùs viam:* IESV, *fili Dauid, miserere mei. neque quicquam petebat, nisi vt videret lucem istam breuem, instabilem, quam quotidie tollit nox, & alternant multæ vicißitudines. Sed (quæ est benignitas tua) dedisti ei, vt te etiam aspiceret solem iustitiæ, lumen indeficiens, desiderium collium æternorum, lucem veræ fidei, & vanitatē rerum omnium dispeceret, ac te sequeretur.*

Lucæ 18.

lumen iam humiliter flagito à te, & quanto affectu, tu nosti,
Psal. 101. *ô Sapientia æterna, hoc peto, dum tempus est miserendi, & dũ venit tempus, idq́; vt te amem, & inueniam, ac domum intelligentiæ tuæ. Nescit enim homo pretium eius, nec inuenitur*
Iob. 28. *hîc in terrâ suauiter viuentium, id est, hominum carnalium. Abyssus dixit: non est in me; astuti enim huius sæculi non inueniunt eam. Et mare huius mundi loquitur: Non est mecũ. Abscondita es, ô Sapientia, ab oculis omnium viuentium, & volucres cæli, & sapientes huius mundi, lates, sed, quæso, ostende mihi faciem tuam, & saluus ero.*

Doce me, ô Sapientia, æstimare voluntatem tuam, & virtutem veram. Quis enim eam ritè æstimat? egòne? & diligo, & quæro eã super aurũ, & topazium? ita cupio toto corde: omnes vt video, quæ sunt, quærunt, & quæ sunt sæculi huius. Quid verò ego pauper & inops hodie moriturus? nónne & mea quæram, id est, te Deum meum, & omne bonum? quid
Applicatio ad Communionem. *enim mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? Quærã ergo te, dum à me misero adhuc inueniri potes, inuocabo te dũ propè es vt venias, quia & hodie te mihi dare paratus es, & ego desiderio desideraui te suscipere. Et quorsum? vt videam te, & adhæream tibi, & vnus tecum sim, & in lumine tuo videam lumen, & tenebras, id est, creata despiciam mundi huius. Veni, veni, lumen cordiũ, & fac de tenebris lumen splendescere & amoris tui in me ignem accende, nihil aliud peto, vt spero; mentitur enim, scio, sæpè iniquitas sibi.*

Mundi vanitas. *O quàm mendaces filij hominum in stateris, vt decipiant ipsi de vanitate in idipsum! pro virtute enim & regno cælo-*
Psal. 61. *rum, & pro te, eheu! vix pes à terrâ leuatur, appenduntur in staterâ nimis iniustâ virtus & mandata tua, nam mundi*
Vitiorũque illecebré. *bona longè præponderare consueuerunt, virtus & lex tua conuertens animas, & sanans omnes, ferè contemnitur. Vitiũ*
Vitij mala. *verò ecce lethaliter vulnerans animas nostras, ita intellectũ excœcat, vt suscipiatur, voluntatem obdurat vt quæratur, memoriam fœdat vt studiosè desideretur, & tamen fumo &*
Virtuis laus. *flore citiùs perit, & transit; & trahit in mortem sempiternã, & abstrahit à te, ô via, veritas & vita. Quid verò virtus? nos tibi*

tibi similes facit & proximos, & filios clarißimos ducit in patriam, & sola bonos facit ac beatos. Verumtamen contemnitur ista, sic vani filij hominum & mendaces decipiuntur miseri & decipiunt. Non est qui recogitet corde. omnes, aiebat ille declinauerunt, & inutiles facti, vix est qui faciat bonũ. O quanta, quanta cæcitas nos miseros premit, quantæ tenebræ! & nónne tamẽ tu luces nobis, & de propinquo luces, qui omni horâ paratus es venire ad me. vt illumines vultũ tuũ super me, & habites in me & ego viuã in te vt videam vanitatẽ mundi, & laqueos ac vulnera declinem? Sed eheu miseri! ruimus, ruimus vltrò in hostes, & laqueos auaritiæ, superbiæ, & luxuriæ, quasi ignari essemus, quomodo vitium gulæ vulnerauerit Adam patrẽ nostrum & arrogantiæ romphæa Angelos deturbârit, quos cum lucifero turpißimos, peßimos, crudelißimos, ex purißimis spiritibus effecit. Psal. 13.

Sed hæc est dementia & insipientia filiorum Adam. Redemptor mi adhuc alta sperantur & spirantur, & seruire libet vitio huic N & illi, libertate sanctâ donatis, & sanguine tuo preciosißimo redemptis. Erraui & ego, Domine sicut ouis quæ periit, quære obsecro, seruum tuum, quia mandata tua non sũ oblitus, & deduc me in semitam rectam. occasiones deuitare concede & auerte benignißimâ manu tuâ, ne vnquam intrem in tentationem. Etenim video mundum hunc laqueis plenum, vbique pedicas, vbique foueas, Quid verò alteri suaderem? quid filij sæculi prudentes in generatione suâ? ô IESV, *ô viâ, ô Sapientia, ô veritas, ô salus vnica, nemo euadet sine te, nemo viuens, aut moriens seu vigilans, seu dormiens, nemo sine te. nisi enim custodieris animam nostram, frustrà vigilat qui custodit eam: nisi domum ædificaueris tu, in vanũ laborauerunt, qui ædificant eam: tu enim salus nostra, fiducia nostra, protector noster, & vnicum refugium nostrum. Amen.* Psal. 118.

Praxis ad virtutem ac vitium ex merito ponderandum.

PRIMO, seriò considerare semitas domus suę, & exquirere quæ malæ consuetudines, qui defectus in animâ, qui *Aduerte quas consue*

tudines habeas praeuas. qui in corpore;& catalogum horum facere, atque super his aliorum exquirere indicium.

Secundò,aliquando,saltem semel in mense,eum percurrere,& videre profectum & defectum.

Tertiò,referre alicui vel familiari vel confessario numerũ defectuũ:quod apprimè vtile obseruauit S.P.Ignatius.

Occasiones virtutis obserua. Quartò,considerare potissimùm in vitiis & virtutibus, quænam eorum sint occasiones;vt vel eas, si de vitio agitur,euites;aut amplectâris,si quidem virtutes eæ fuerint. Magna enim probitatis ac salutis pars pendet à diligenti in vtramque partem occasionis præuisione.

Quintò,sæpè se confundere ex eo quòd videas tot improbos,fures,latrones,tanta tolerare pro scelere perpetrando incommoda,imò etiam omnes mundanos,vt desideria sua expleant.

Sextò,consideratis peccatis præteritæ vitæ, & laboribus pro mundo eiusque legibus toleratis, decernere quid simile pro virtute acquirendâ.

Vide vt quantum, tribuisti mundo, tantum Deo. Septimò,numquam ob hominum gratiam,aut iudicium, aut rem ullam temporalem,virtutem piasque consuetudines deserere.illud enim esset eam minimi facere, eique rem vanissimam præponere: sed ea quæ semel probata ac decreta,constanter prosequi oportet. *Dignatus es*, &c. vt sup.p.10.

IACVLATORIÆ.

Psal.12. *ILlumina,Domine, oculos meos, ne vmquam obdormiam in morte,ne quando dicat inimicus meus,Præualui aduersus eũ.*

Psal. 118. *Da mihi intellectum,& scrutabor legem tuam,& custodiam illã in toto corde meo.*

Ibidem. *Iniquitatem odio habui,& abomitatus sum,legem autem tuam dilexi.*

Ibidem. *Quomodo dilexi legẽ tuam,Domine! totâ die meditatio mea est.*

Ibidem. *Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua,super mel ori meo!*

G
H
M
K
L
I
F
E
D
A
B
C
19

DECIMÆOCTAVÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

Age, & vide quid amico de virtute deliberanti, & quo simili ei suaderes.

HÆres, & adhuc vis animum ad virtutem reddere promptiorem? vide quid coram Deo sincerè amico *A* suaderes, idq; facito. quod si retinet *B* vitium, & maximè praua *C* consuetudo, (quæ quasi necessitas catenam nectit, & à filo incipiens crescit in rudentem) abrumpe: sequere *D* simpliciter & *E* prudenter (quod serpente & columbâ notatur, Matth. 10.) ducem Angelum, Christiq; in viâ rectâ consilium. Salutis *F* occasioni inuigila. Excogita simile aliquod, aut dissimile, quo tibi *G* virtutem repræsentes. Hoc enim *H* Dominus Iesus parabolis *I* pastoris, *K* satoris, *L* vineæ, *M* prodigi vsus, nos edocuit.

CAPVT XL.

De secundo medio meditationẽ, atque affectus eius ampliandi, siue de Prudentia filiorum sæculi imitanda in electione virtutis, & vt sibi quisque suadeat, quod amicißimo suaderet.

COMPOSITIO LOCI, vt in imagine, Ora Dominũ, vt tibi possis eligere, & suadere quod alteri.

PVNCTVM I. Considera, quàm prudentes sint filij huius sæculi in curandis negotiis suis, opibus, voluptate aut honore quærendis; quàm seduli nocte, dieque, vt consilia bona indagent; quàm prompti & indefessi, vt eâ perficiant quæ sibi vtilia fore perspexerint: neque pericula maris aut latronum deterrent, nec labor continuus, neque euentus infelices aliorum. Confer cum ea quam filij lucis in salute suâ adhibent diligentiâ, & confundere; deinde statue in re tanti ponderis, id est tuâ salute, prudentissimos atque sapientissimos in consilium aduocare, neque permitte vt Deus queri de te possit seruo suo, dicens, Quis cæcus nisi seruus meus, & quis surdus nisi ad quem nuntios misi? Et cùm nemo scire queat quid sit in homine, nisi spiritus hominis, qui est in homine; in primis in consultando de virtute vel profectu, rationem ab omni affectu alienam adhibere conuenit, & scire tum commodè id fieri, cùm rem negotiumque nostrum, velut alienum, ob oculos ponimus atque appendimus, velut Dauidi Regi eleganter Propheta Nathan peccati commissi enormitatem exposuit, & mulier illa Thecuitis idem, vt Absalonem in pristinam gratiam reciperet, persuasit. Vide ergo conuersationem, vitam tuam, vel partem aliquam illius; vel defectum aliquem, quem emendare studes, non tuo, vt ita loquar, sed alieno oculo, dispice an verè hoc vel illud in alio probares, quomodo in hoc, vel illo

Prudentia sæculi imitanda.

Isaiæ. 42.

1. Cor. 2.

2. Reg. 12.
2. R. 14.

illo illi suaderes, an esse ad horam pauperem, & æternũ diuitem, vel ad horam humilem, & æternùm gloriosum, ad horam imò momentum lugere & pati, & æternum lætari & triumphare, an contrà probares; quamque illi viam monstrares, tu ipse eam capesse, tutiorem nempe & commodiorem ad virtutem & ad salutem. Aduerte verò quanta meritò, & quàm acerba hæc exprobratio futura sit in iudicio, si quando is qui aliis viam ostendit, facem doctrinâ prætulit, in deuia & tenebras sponte iuisse arguetur. Appende illud, Seruus enim qui scit voluntatem Domini sui, plagis vapulabit multis, & scienti legem & non facienti, peccatum est illi. *Aspira*, vt sup. pag. 8. *Haccine firmâ fide*, &c. *Lucæ 12. Iacob. 4.*

PVNCTVM II. Considera à bonis consiliis capessendis nihil magis nos auocare, nihil magis profectum retardare consuetudine aliquâ inueteratâ: quot enim cohortationibus & commonitionibus opus, vt quis prauum aliquem habitum exuat; Ossa hominis, inquit Job, implentur vitiis adolescentiæ eius, & cum eo in pulvere dormient. Adolescens iuxta viam, suam etiam cùm senuerit, non recedet ab eâ; Sapientis dictum est, adeoque verum, vt hoc ipsum exprimere volens Jeremias, dixerit, Si mutare potest Æthiops pellem suam, aut pardus varietates suas; & vos poteritis bene facere cùm didiceritis malum. Siquidem quasi altera natura consuetudo est, & velut catena, quâ homo alligatur, vt expressit Augustinus: Ligatus, ait, eram non ferro alieno, sed meâ ferreâ voluntate; velle meum tenebat inimicus, & inde mihi catenam fecerat & constrinxerat me: quippe de voluntate peruersâ facta est libido; & dũ seruitur libidini, facta est consuetudo; & dum consuetudini non resistitur, facta est necessitas. Quocirca dum de virtute sequenda, vitioque fugiendo te cum disceptas, principiis obsta, insta operi, ac vehementer cauendum tibi existima, ne malum, si moram etiam paruam habeat, & inueteretur, & paulatim ab vno illius gradu in

Iob. 20.

Prou. 22.

Consuetudo mala graue impedimentũ.

Ierem. 13.

Aug lib. 8. Confess. c. 5.

Consuetudo velut catena.

Principiis obstandum

Matth.26 in deteriora labaris; nónne D. Petrus cùm primò negaſſet; ſecundò, iuramentum addidit; tertiò, Chriſtum deteſtatus eſt? *Ioan.11.* Quatriduanus Lazarus non niſi lacrymis & clamore ſuſcitari potuit, qui eſt peccatoris ſimulacrum, quem peccandi vſus ſepeliuit, ligauit, velauit, fœtentem effecit, & lapide grandi (conſuetudine nimirum) concluſit. Hoc igitur vel ſolum calcar ſufficere poterit ad profectum, ſi bene appendatur, timor nimirum prauæ conſuetudinis; quæ vbi inoleuerit, hominem grauiſſimo ſalutis æternæ periculo (potiſſimùm in morte) exponit. *Auguſt.* Vnde aiebat S. Auguſtinus: Quæ tenuiſſima licia putabantur, in funes nauticos excreſcunt, & ſi non abrumpatur idipſum exiguum & tenue, reualeſcit iterum, & fortiùs alligat. *Conſuetudo bona vtiliſſima.* Neque minùs iuuabit attendere, ad ſalutem è contrario nobis auxilia magna præſtare bonam conſuetudinem; itaque peruictis difficultatibus ſtude eam acquirere, & habebis in virtute conſtantiam, & verè magnum ſolatium. Nam priuſquam eam quis fuerit conſecutus, laborum affatim exhauriendum, vti aſſolent ſemper diſcentes, & numquam ad ſcientiam peruenientes; eâ verò obtentâ, lata fit via mandatorum, & ſuauis etiam in ætate ſenili. O quantum ſolatium, habitu acquiſito, laborem nec ſentire virtutis, nec Religioſæ vitæ moleſtiam, ſed veluti partis opibus ſecurè frui! *Hæccine vera,* vt ſup. pag. 7.

PVNCTVM III. Conſidera omnia quæ in mundo ſunt, à liberali Dei manu creata eſſe, tum ad vſum, tum etiam ad diſciplinam ac inſtitutionem noſtram. Idcirco vix quidqam ad ſpiritualem vitam accommodatius eſſe S. P. Ignatius aiebat communicatione cum Deo, quæ eſt virtus ſeu pius habitus ex creatis eruendi, quæ ad ſpiritualem vtilitatem valere poſſunt; & ad cæleſtia mentem atque affectum eleuare, memoriam piis cogitationibus & ſimilitudinibus fœcundare, & voluntatem iis veluti faculis accendere. *Communicatio cum Deo valde vtilis.* Et vide quomodo hactenus iis vſus, an vt ſapiens Dei filius, Ex creatis

ſcientiam

ſcientiam Creatoris & aurum amoris eius colligas, an verò potiùs venenum,& agas ſicut equus & mulus quibus non eſt intellectus. Per eiuſmodi conſiderationem vide vt ſimilia varia ſeſe offerant,quibus per viſibilia ad aliquod inuiſibile aſcẽdas. vt cùm ex pulcritudine eorum quæ videntur,quaſi ex veſtigio diuinam contemplamur: vel per inuiſibilia creata, vtpote animam noſtram,inuiſibilem Deum: vel denique per viſibilia, ad alia viſibilia ſpeculanda aſſurgimus; quemadmodum in parabolis & apologis Sapientia diuina præmonſtrauit. Felices, ait Richardus, quibus vertitur in ſcalam, quod aliis ſolet in ruinam: felices, quibus exteriorum ſcientia fit ſchola aſcenſionis, non ruina deiectionis: felices quibus ſcientia illa quæ inflat, non eſt ad inflationem,ſed ad inflammationem eius qui ædificat: felices,quibus temporalium pulcritudo, fit æternitatis inſtigatio. Vis ad virtutem te excitare, meditationumq́ue ac cogitationum amplam habere ſegetẽ? aſpice hunc orbem ſpectabilem, eiuſq́ue pulcritudinem & varietatem admirare; & conſidera quomodo ſeſe habeant creaturæ erga conditorem ſuum. Primò,ſicut ſpeculum diuinorum,vt Triſmegiſtus dicere ſolebat, & liber diuinitate plenus. loquuntur in auribus noſtris potentiã, ſapientiam & bonitatem eius, eamq́ue dilaudant. Secundò,quomodo ei omnes obediant. Tertiò, quomodo ſeruiant tibi omnes,teq́ue inſtruant,ſi rectè attendere volueris.vnde Sapiens ait, Vade ad formicam, ô piger. & ſapientia ipſa: Eſtote prudentes ſicut ſerpentes, & ſimplices ſicut columbæ. Quartò, quomodo omnes conentur ſe ſeruare, & pleræque pro conditione ſuâ creſcere & perfici,vt & nos doceamur progredi in viâ Dei, & creſcere de die in diem,& parta conſeruare.

Pſal.31.

Richard. tract.3. de Exterm. mali.

Aſpectus mundi excitat ad virtutem.

Triſmegiſtus.

Prou.6.

Matth.10

Exer-

Execitium breuius de Morte.

Esaiæ 42. CREDO *tibi, Domine mi, ô Sapientia æterna, & in te ſpero, & diligo te corde meo. O* IESV, *dixiſti olim. Quis cæcus niſi ſeruus meus, & quis ſurdus, niſi ad quem nuntios meos miſi? Verùm, ô bonitas infinita, eruntne prudentiores filij ſæculi in generatione ſuâ filiis tuis? vt eligant illi potiora, & nos deteriora, illi honores quoad poſſunt longos, & opes magnas, & gaudium præ dolore, & pacem præ bello; ego verò illa* N. *re bellum tecum, & paupertatem, & dolorem, & ignominiam æternam? Abſit à me, abſit â te, qui ſanguine tuo & lacrymis ſcripſiſti legem tuam & ſapientiã in cordibus noſtris, & humilitate tuâ, & tormentis tuis vana eſſe bona mundi huius clamas, quibus abſtrahimur, & illicimur, & æterna perdimus, & te omne bonum. O vtinam pretium virtutis diſcerem ex te, & vitâ tuâ omni* N. *ex Angelis, ex hoſtibus meis, imò & ethnicis; da obſecro, vt illam propter te & occaſiones omnes* N. *ſequar. ſic mihi vt alteri ſuadeã, conſulam; vti aliũ aliquem ita meipſum horter, vrgeam, vt ſapiam, & intelligam, & nouiſſima prouideam, & te diligam. Amen.*

Exercitium longius.

HEV *mihi! quàm denſis tenebris inuoluimur; ô lux æterna, veritas amabilis, Chriſte* IESV, *ſapientia Patris, magni conſilij Angele, veni, obſecro, & illuminare his qui in tenebris, & vmbrâ mortis ſedent, ad dirigendos pedes noſtros in viã veritatis & pacis. Pedes mei ſunt amor meus, illo feror*

Lucæ 1. *quocumque feror. Quid verò amo? in illo & illo* N. *eheu damna mea, & morbos animæ & mortem. ab his ſibi vt cauerent, ipſe alios monerem, fateor; ego verò cæcus & infelix homo*

Prudentia ſæculi. *amplectar? & te omne bonum, Deus, vocantẽ ad ſuauiſſimos patris amplexus, id eſt, perfectionem fugiam? video alienos defectus, damna, & mea ignoro aut negligo, in alienis lyncei, in noſtris eheu cæci ſumus. O quanto prudentiores filij huius ſæculi filiis lucis in generatione ſuâ ſunt! Suademus, ecce, amicis* N. *hæc & illa vt meliora, viam ad æternitatem eſſe ir-*

remeabilem, incertum mortis diem, horam, momentum, viuendum esse quasi hac horâ morituri; hæc alteri & ego ingeminarem, etenim fastidiosi sumus ad alienos defectus, prompti ad eos arguendos: nobis verò blandimur quærentes excusationes in peccatis. Nónne meritò dicere posses: Medice, cura teipsum, cùm aliis sana consilia demus, & ipsi deteriora sequamur? Lucæ 4.

O Quàm durum iudicium seruo illi, qui scit voluntatẽ domini sui, & non facit! certè plagis vapulabit multis. Quid enim? scio mortem in ollâ istâ, siue creaturâ N. & non exclamo? scio vitam in cruce tuâ, & calice tuo, & piget in eo gloriari? video te in humilitate, paupertate præeuntem, & sequi seruus dominum dedignabor? Quid faciam tibi ô custos hominum? Ne intres, ô Domine, in hoc iudicium cum seruo tuo, sed fac mihi secundùm verbum tuum in bonum, vt quod aliis ipse suaderem in vitæ statu, in virtutum delectu, vanitatis contemptu, & defectuum exstirpatione; ipse sequar, ne audire cogar illud: Tu qui alium doces, teipsum non doces: qui prædicas hoc illudue N. alteri, teipsũ negligis. Et qui tibi nequam [illegible], cui bonus esse poteris?

Lucæ 12.

Mors in creaturâ latet.

Rom. 2.

Qui [illegible] spernit omne bonum, quid amare potest, nisi omne malum, & vniuersitatem iniquitatis? Et fieri hoc potest, vt suscipiam illam in animam meam, & te, quem exspectans expecto amantissimum sponsum illius, excludam? vt non sit tibi locus in eâ, nisi in spinis & vrticis vanitatis & prauitatis? Sed quis potest facere mundũ de immundo semine? nónne tu, qui solus es? Da igitur, ô Sapientia æterna, vt ita dirigam vias meas, vt alteri præmonstrarem; ita desistam à malo, vt alteri suaderem; ita meliora eligam, vt amicissimo auctor essẽ, vt qui te Regem regum hodie suscepturus sum, quem amo, & quæro toto corde. Et quid, quæso, me tenet videntem meliora, & probantem? eheu! Domine mi, liberator meus de inimicis meis iracundis, sola est consuetudo grauis quædam & perniciosa catena, soluenda vtique faciliùs quàm rumpenda, nisi per te Domine virtutum. Exsurgam, exsurgam, & gratiâ tuâ sequar te, Domine, non nectam moras ne inualescat consuetudo

Eccl. 14. Applicatio ad Comunionem.

Ber. serm. de 7. verbis Domini.

Consuetudo dura

tudo.& veniat nox,& videre te nequeam,ô lux mea,& fugias à me æternùm,& derelinquas me.

Propositum pium *Absit,absit,absit,ô bonitas,ô amor,absit hoc à te,absit à me in æternum. Non tradabo venire ad te,virtutemq; N. tam necessariam vt tibi placeam,quærere. Amo enim te ex toto corde meo,ô lumen oculorum meorum,vnicum refugium meum. Solue colligationes impietatis, solue vincula, quæ me libertate per sanguinem tuum donatum retardant: Da mihi pennas sicut columbæ vt volem & requiescam: sustolle me super altitudinē terræ,vt frustrà iaciatur rete oculos meos:vt liceat mihi videre opera manuū tuarū,& discere,vbi sit prudentia,vbi sit virtus,vbi sit intellectus, vbi longiturnitas viæ & victus,vbi sit lumen oculorum & pax. Vbi verò est requies nisi in te? vbi lumen oculorum, nisi in te lux vera? vbi longiturnitas vitæ,nisi in te vita mea, quem amo supra omnem vitam? Quatuor sunt etiam minima terræ,& ipsa sapientiora sunt sapientibus,formicæ, populus infirmus,quæ præparant in messe cibū sibi,lepusculus,plebs inualida, qui collocat in petrâ cubile suum; Regem locusta non habet,& egreditur vniuersa per turmas suas:stellio manibus nititur,& moratur in domibus Regum. Ad hæc me mittis & ad formicam, vt quæram te dum inueniri potes,& cibum qui non perit:& esse iubes prudentem sicut serpentes,& simplicem sicut columbæ.Benedictus sis in æternum. Ecce messis nostra iam est & iubes, vt operer cibum in vitam æternam;id est, te quæram qui permanes in sæculum sæculi.*

Baruch 3. Prou.30. Matth.10

Et vbi erit,ô anima mea.cubile tuum? nónne in foraminibus petræ? Petra autem mea es tu, Christi IESV, *& refugium meum tu vnus es. Vtinam ita bibam hodie de spiritali petrâ, vt non sitiam creaturæ solatium in æternum! vtinam missus ad formicam piger, & ad columbam, vt discam simplicitatem,& serpentem vt discam prudentiam,te vbique mihi præsentem,& in omnibus audiam creatis, quia tu per ea loqueris mihi,sed eheu! sæpè surdo & muto, & tamen loqueris, surdo loqueris. Sonet,obsecro,vox tua in auribus meis,ita vt audiā, & omnis creaturæ hortantis vt amen te, & omnis spiritus laudet te,Domine,& omnia opera tua aßiduè dicant:* Ipse fe-

Psal.99.

cit

cit nos & conseruat nos, vt seruiamus tibi, vt tu vermis seruias Deo nostro. Clamat ad me omnis creatura: Quis magnus sicut Deus noster: clamor eorũ, species eorum. Et cur clamant, vt veniam ad te, audiam te, vt seruiã tibi, & ego quẽemisti precio magno, non te glorificabo & portabo te, Domine, in corpore meo, in animâ meâ, vt verâ virtute tibi vni placeam, tibi qui vnus Deus meus, Deus cordis mei & omnia? Tu conditor meus, & finis, & Pater, & Dominus meus, & caro tua verè est cibus meus, & sanguis tuus est verè potus meus, vt viuam & tibi viuam, quod desidero totis viribus meis.

Praxis de Prudentiâ sæculi.

PRIMA, Obserua obambulans per plateas & campos industriam hominum, quam quisque in suis exercet, & ex ea spiritualem aliquem fructum collige. *Communicatio cum Deo.*

Secunda. Ex creaturis omnibus assuesce idem facere, & destinatò, modò de hac, modò aliâ creaturâ philosophare.

Tertia. Pii sermonis ansam sic cape, & per viam disquire ad tempus iucundè transigendum, quæ ex hoc vel illo elici spiritualia possint; & multa, eaque magno cum oblectamento sese offerre videbis. *Pii sermonis instituendi ratio.*

Quarta. Applicari etiam possunt nominatim conditiones earum creaturarum, quibus aut Christus, aut Beata Virgo adumbrantur in Scripturâ, vt nauis, arboris, solis, luminis.

Quinta. Diligenter exquire, quas habeas, etiã naturales, prauas cõsuetudines, easque contrariis vincere stude. Nullam ego maiorem existimo prudentiam, cùm, vt dixi sæpè, optima consuetudo vsu ac tempore non minùs facilè quàm pessima contrahatur. *Consuetudinis bonæ vtilitas.*

Sexta. Quemadmodum auari ex re qualibet lucrum facere conantur, ita etiam tu, asceta, consuesce: & seu bona, seu mala eueniant, in omnibus vide ne de statu animus deiiciatur, ac diuinæ voluntati tuam conforma.

Septima. Vt sæculi filii potẽtioribus ambitiosè adhæresc. cunt, ita tu virtutis alumnus, amicos & studiosos illius obserua, & quoad potes cum iis fac habeas consuetudinem.

Octaua. Considera quę passiones in te maximè vigeant, iisque ad profectum spiritualem vtere: verbi gratiâ, superbus es? vtere superbiâ, & ad verè alta ac sublimia animum attolle, terrena despice, humana iudicia præ diuinis contemne. Neque patiaris vt insipientiæ illius meritò arguaris, quâ mundi amatores momentanea æternis, vana veris, creaturam creatori & summo bono anteferunt. *Dignatus es*, vt sup. pag. 10. *Nota & vtere passionibus ad profectum.*

IACV-

JACULATORIÆ.

Luc.16. *Prudentiores sunt filij huius sæculi filiis lucis, in generatione suâ.*

Rom.8 *Prudentia carnis mors est.*

Isaiæ 42. *Quis cæcus nisi seruus meus?*

Psal. 118. *Auerte, Domine oculos meos, ne videant vanitatem : in viâ tuâ viuifica me.*

Psal.17. *Quoniam tu illuminas lucernam meam; Domine Deus meus, illumina tenebras meas.*

Psal.24. *Dirige me in veritate tua, doce me, quia tu es Deus Saluator meus, & te sustinui totâ die.*

Psal. 138. *Proba me, Deus, & scito cor meum, interroga me, & cognosce semitas meas.*

DECIMÆNONÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

Considera quomodo virtutem N. *in morte coluisse optabis: vitaque & occasione utere.*

VIde an non virtutem, præ vitio secutũ te fuisse in *A* morte optares. Sola enim tibi *B* virtus aderit ac solatio erit, cùm *C* peccatũ ac vermis eius torquebit, *D* mors terrebit, *E* dæmon paratus adstabit ad rapiendam animã tuam: cùm etiam *F* intimi amicorum, opes & caro ac sanguis deferent: cùm *G* occasio abierit, omnisq; mundana *H* voluptas ludiq; perierint. De facultatibus tuis vnica tibi *I* sindon supererit, affines *K* amiciq; funebrem quidem pompã prosequentur; sed, eheu! deserent, terræq; simul & oblivioni tradent: quorum etsi societatem *L* appeteres, nihil tamen obtineres. Contrà *M* iustus, à virtute & Angelis recreatus, mortem in vitam, dolorem in gaudium commutabit. *O* quàm tranquillo animo iustus, quàm perturbato peccator ad *N*. Dei iudicium accedet!

CA-

N
M
L
K
E
C
F
G
D
B
I
H

CAPVT XLI.

De tertio medio Meditationem atque affectus eius ampliandi, siue de Morte, & cõsideratione eius quod tunc nos elegisse optabimus.

COMPOSITIO LOCI, vt in imagine. & ORATIO, vt suprà.

PVNCTVM I. Considera quorsum in hâc vitâ à Deo collocatus sis; numquid vt spatio breui horæ vnius æternum gloriæ pondus mercarere? proinde nihil tibi, nihil vlli homini aliud est quod agat: & vide quomodo plerique mortalium alia omnia agunt. Secundò, animaduerte quomodo, vbi venerit hora hæc, affectum esse oporteat eum, qui in hâc vitæ scenâ ritè partes suas egerit, & in hoc mercatu opes veras comparârit, quomodo exultet de mortis nuntio, anhelet ad eã, ita planè ac si famelicus ad opiparam cœnam, operarius ad mercedem, mendicus ad regnum vocetur: è contrario malos inertes, tum cum fatuis virginibus serò cogitare de oleo, de lampadibus, & citò rapi ad iudicem omnibus relictis, nudos, obæratos, & grauissimè perturbatos. Quis sapiens hæc considerat, & non continuò virtutem N. etsi radix eius amara est, libenter amplectitur, vitiique absinthium detestatur?

Finis creationis.

Mors bona quàm felix.

Matth. 25

Nunc vide, quos imiteris, vide an iam paratus sis ire ad iudicium, & rationem reddere, atque ita tamen te viuere oportet, ita virtutem colere.

Aspira, vt sup. pag. 8. *Hæccine firmâ.*

PVNCTVM II. Finge te videre eiusmodi hominem moribundum, vel N. notum aliquem diuitem magis quàm bonum, & cogita quàm amara sit recordatio mortis habenti pacem aliquam in diuitiis suis, quid cogitet, dicat, sentiat de mundo, eius gloriâ &c. dum oculos retorquet ad loca & tempora, delicias pristinas, & amicos, quibus fruebatur, quibusque iam extremum

Mors mala ô quàm infelix.

vale & perpetuum dicendum erit: versa omnia videbit in luctum, & cantica in lamentationem, & dies istos breui æternâ cum nocte esse commutandos. O quàm vana tunc apparebunt mundi huius irritamenta, quàm amaræ deliciæ! vbi erunt illæ, vbi amici? Amici solem orientem, quod dicitur, respicient & adorabunt, heres ad hereditatem & spolia anhelabit. Tentationes vndique ingruent, & te obruent. Nunc vide quid diues, & gloriosus, & deliciosus ex omnibus hinc secum auferent, & quid tu. Contrà accidet piis viris, & timentibus Dominum: hi enim ea quæ priora sunt relinquent siccis oculis, labores fecundos præmiorum & solatii exhaustos gaudebunt, exilium peractum, quietem paratam, & coronam post legitimum virtutis certamen.

Haccine vera vt sup. pag. 7. *O vita* vt inf. pag. 579.

Moribundus quid de futuris cogitet.

PVNCTVM III. Fac moribundum ad futura cogitationem conuertere, illic decursum sæculorum vsq; ad iudicium videbit, & in eo mundi regnorumque illius multiplicem mutationem, nullam sui memoriam. Vide, ô vanitatis ludibrium, & nobilitatis, vide ambitiose. Secundò, æternitatem horrendam intuebitur; in quam passu vno eheu! quàm in certo, quamque formidabili, tibi & mihi hodie, hâc horâ fortè transeundum. Attende iam diuiti peccatori iudicium paratum esse, vti & tibi & mihi, & accusatores & tortores multos, incertissimum exitum, cùm nesciat homo, amore an odio dignus sit. Credis hæc? *Credo tibi*, vt sup. pag. 7.

Tertiò, appende ab hoc momento, & passu illo pendere vniuersam æternitatem; & omnem eo occasionem salutis eripiendam. Deus bone, Deus bone! Hæccine credo, & non horresco? ô quàm meritò exclamabat Moyses, Vtinam homines saperent & intelligerent, & nouissima prouiderent! Quartò iam verò attende quid post mortem homini accidat, & ex nunc prospice quale futurum funus tuum, quale & vbi sepulcrum. Funeris fortè longa erit pompa, sed breuis: comites erunt

amici

amici, sed frustrà cadaueri non sentienti, neque valentes opem adferre: lugebunt crescente fortè lacrymâ, sed certè inani. Nunc verò descende in sepulcrum tuum, procumbe velut viuens mortuus, hiantesque vermes & busones ad prædam venientes contemplare: aspice vt in saniem mox defluere incipias fœtidum cadauer, quod horrent omnes & fugiunt. Et tu potes adhuc fouere corpus in detrimentum animæ tuæ? vide denique quò se vertere possit ad solatium peccator post horam auditam mortis, & cùm venerit Dominus vt ponat rationem cum seruis suis. Quò se vertet miser? suprà videbit iratum Deum, infrà hiare barathrum, circa fremere hostes, intus rodere conscientiam: & ab horâ hâc videt, imò à momento, longissimam pendere æternitatem. O æternitas, æternitas, æternitas, à momento pendens tremenda æternitas! An apprehendis? an credis? an opera id tua, & mea loquuntur? an cura & sedulitas?

Exercitium breuius.

O Vita mea vnica Christe IESV! *Credo tibi, & in spero, & toto corde te diligo. Nescit homo finem suum, sed sicut pisces capiuntur hamo, sic capiuntur homines in tempore malo. & ego nonne fortè hodie ingrediar viam vniuersæ carnis? numerus enim mensium meorum apud te, ô* IESV, *imò momentorũ. Tunc verò cùm omnia transierint tanquam vmbra, quid amisse volam? quid cogitasse, dixisse, fecisse? quos beatos dixisse? an pauperes, humiles, mites, lugentes, patientes, esurientes iustitiã, an secus? sanè tunc beati erunt mihi quos tu appellasti. Itaque ex nunc ex amore tui moriar mihi, vt viuam tibi relinquam omnia vt te inueniam, patiar & lugebo hic, vt tibi gaudeam, odero me & animam meam, vt, sicut desidero, æternùm te amem toto corde meo. Amen.* Eccl. 9. Iob. 14.

Exercitium longius

MELIVS *esse dixisti, Deus meus, quẽ video vbique præsentem, & monentem, ire ad domum luctus, quàm ad* Eccl. 7.

ad domum conuiuii: in illâ enim finis cunctorum admonetur
Sap.4. *hominum, & viuens cogitat, quid futurum sit postmodùm. Verùm quanta est fascinatio nugacitatis! quàm obscurat bona nostra, & quantum inconstantia concupiscentiæ transuertit sensum nostrum! At video per gratiam tuam, ô* IESV, *lux mea, cùm mors venerit, & tu vita mea aduenies, tunc demùm aperientur oculi cæcorum, & videbunt quomodo transierit mundus & concupiscentia eius. O quàm erit tunc alius cuique sensus, alia iudicia! Quis tum quantumuis improbus non optabit se virtutem in vitâ & probitatem coluisse, & in his & in illis se superasse, & vocem tuam, ô Pastor bone, audiisse? sed eheu! prorsus inani voto! tunc videbit homo transisse mundum, & concupiscentiam eius, & quæ amabat opes, honorem, gloriam, fauorem, omnia transisse tanquam vmbras. Et fieri potest vt ob hæc, ob vmbras, ob fumũ, ô Deus meus, lux vera, & bonitas infinita, & vita nostra, iam improbis ludibrio sis, & despectui? Eheu quàm doleo sic me fuisse illusum, sic tibi me illusisse.*

O mors, quàm amara est memoria tua tepido, & ignauo, & homini habenti pacem in substantiis suis! quid ergo erit, cùm videbit sibi parari pro palatio sepulcrum, horam extremam audiet, & de te certos nuntios accipiet? O quantum palpitabit cor eius! languescent oculi, pallescent ora, diffugient amici, opes herum deserent relictâ ei vnicâ sindone: videbit abiisse voluptates, & æternas, eheu! miser desperabit, quòd virtutes, humilitatem, charitatem, liberalitatem & patientiã neglexerit, & maximè vocem tuam, & exemplum regis pastoris sui,
tApplicatio ad Communionem. *ô bone* IESV. *Quid enim tunc solatij morituro erit homini & mihi, nisi virtutis & vitæ benè actæ memoria? Et tu, bone* IESV, *electorum tuorum certa spes & præsidium, ideò viaticũ dici & esse dignaris, ô infinita bonitas, & iam in viâ & vitâ cibus mihi viatori, etsi sæpè canibus à filiis tuis proiiciaris. Ego verò cupio corde & affectu intimo semper suscipere te, vt dum defecerit virtus mea, tu spes mea verè vnica, non derelinquas me, sed recipias in tabernacula tua æterna, imò amplexus tuos, vt dũ mors aderit, occurras mihi, ô vitâ, dũ ami-*

ci

ci fugient, amicum te inueniam, & ſolatium, & refugium in illâ horâ? Sanè ſi hæc penetrarem, Deus meus, nunquam virtutem negligerem, nec in animo meo vitia per miſericordiam tuam exciſa repullularent. Ioſias tibi dilectus contriuit ſtatuas, ſuccidit lucos, & , ne rurſum erigeretur illa, loca oßibus mortuorum compleuit: neque certè idola, quæ veneror quoties à virtute deflecto, reſtituerentur in templo cordis mei, ſi illic mortis perpetua excubaret memoria. Monet enim, vt Bernardus tuus aiebat, horror in exitu, dolor in tranſitu, pudor in conſpectu gloriæ magni Dei. Vnde, ait, iſta nobis dißimulatio, vnde hæc tam pernicioſa tepiditas, vnde hæc ſecuritas maledicta? quid ſeducimus miſeri nos ipſos? forſitan iam diuites facti ſumus, forſitan regnamus: nónne oſtium domus noſtræ horribiles illi ſpiritus obſident? nónne exitum noſtrum laruales illæ facies præſtolantur? Sed ſi virtutẽ verè coluimus, ſicut tunc optabimus, erimus gratiâ tuâ ſecuri, viſitabit nos dextera tua, & dulcißima Angelorum præſentia recreabit deſertos, & tua, bone IESV, ita ſpero, ſaluabit nos: oſtendes faciem tuam, & ſalui erimus. Certus enim ſum, quia neque mors, neque vita, neque inſtantia, neque futura, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia me ſeparare poterit à charitate tuâ. Immò verò quod tunc optabo, iam faciam, neque illudet mihi communis error & inſania per gratiam tuam, vt nunc eligam cuius tunc me pœniteat, & æternùm. Et cùm ſtatutum ſit omnibus ſemel mori, iam mihi mori incipiam, vt viuam tibi, ô vita, ô lux mea. Quando orieris mihi lux indeficiens, & vmbræ hæ inclinabuntur? Sunt certè breuißimi dies noſtri, & numerus menſium apud te eſt; longi tamen illi ſuſpiranti ad te, & quærenti te. Quando venies, ô mors, quæ me reddas vitæ? venies, ô IESV, ſcio, ſicut fur in nocte, veni, veni, ſed da metuenti & amanti te ſignificationem, vt vigilem ad te, ſiue in primâ, ſiue ſecundâ, ſiue in tertiâ vigiliâ veneris, da operari dum lux eſt, dum ſpatium pœnitentiæ, dum tempus eſt merendi gloriam, vt te honorem in æternum; & gratiã inueniam in oculis tuis. Teſtis mihi es, quia hanc vnam peto. Itaque vtar talentis & occaſionibus iſtis N. quæ mihi bonitas tua

4. Reg. 23
Memoria mortis. peccatorum remedium.
Serm. de 6. tribulationibus.
Rom. 18.
Actus charitatis
Iob. 18.
Lucæ 12.

concedit, ne tum vt seruus nequã iubear duci in tenebras exteriores, & separari à te, quando, eheu! post longas vitæ moras sperarem intrare, cum seruo bono & fideli, in domum & gaudium Domini mei. O quando hoc erit, quando veniam & apparebo ante faciam tuam? quando venies, & liberabor à corpore mortis huius, & viuens viuens ipse confitebor tibi, & laudabo & exaltabo te in sæcula sæculorum? Amen.

Praxis pro memoria mortis.

PLuribus tertio libro, vbi de præparatione ad mortem agitur, hanc pertractatam videbis, paucas hîc tantummodo ponam.

In sacro est mortis memoria.

Prima. Quotidie in Sacro, cũ sacerdote, pro defunctis sacrificium offerre: & velut in medio mortuorũ positus (sunt enim in templis plena sepulcris omnia) cogita moriendum tibi breui esse, & perpende, an iam ad mortẽ comparatus.

Eccles. 7. Luctu quo modo vtendum. In hist. de Barlaam & Iosaph.

Secunda. Melius est, ait Sapiens, ire ad domũ luctus quàm ad domum gaudii; ideoque, si lugeas amicorum aliquem, tũ magis ad mortẽ te compone; si quis tibi fortè occurrat veste lugubri, ne fortuitò id fieri putes, sed admonitorem missum. Sic D. Damascenus commemorat de pio quodã Rege, qui Religiosos eo nomine suspiciebat & venerabatur.

Quotidie mortis memoria excitanda. Philippus Macedo moneri se vult.

Tertia. D. Joannes Eleẽmosynarius, diuinâ planè prudentiâ, quotidie à famulo moneri volebat de sepulcro; nempe parari illud, paulatim perfici; vt hoc pacto memoriâ mortis vitę melioris desideria vir sanctissimus acueret. Imò etiã de Philippo Macedonum Rege refertur, monitorem sibi in magnâ fortunâ statuisse, qui quotidie manè sibi inclamaret, hominem eum esse, quo scilicet tumidiores animos cõprimeret, & fortunę inconstantiam, cæterasque vitę humanę miserias animo quotidie perciperet, & ad eas se compararet. O quantum hic ruboris incutiet Christiano in die iudicii! Imitari illud D. Joannis poteris, & Regis huius; si sententiã de morte vel de vanitate mundi, pridie quàm incumbas scripseris, & lecto affixeris, vt postridie euigilans, illa in oculos incurrat prima, atque animum feriat, vel si in tabellâ vna annorum vitæ (incipiendo scilicet à die natiuitatis) ac mensium habeas numerum, & præterea diei distributionem & officiorum, & inter ea mortem reponas.

Nota modũ vesperi ucũbendi.

Quarta. Quotidie dum incumbis, cogita an paratus sis mori: lectus enim nos meritò commonet sepulcri, vti mortis imago somnus esse dicitur. Itaque incumbe, tamquã sic ad iudicium eâ nocte rapiendus fores, & saltem contritionem cum actu fidei, spei & charitatis, & gratiarũ actionis ex-

K
I
Amor Dei
B
C
A
Illuminabit abs-
condita tenebra-
rum et manifes-
tabit consilia
cordium.
G
Amor Sui
E
C
F
D
H

excita;vota,si Religiosus sic, renoua ; atque ita in pace in idipsũ,dormias & requiescas.*Dignatus es*,&c.sup.pag. 10.

JACULATORIÆ.

Mortui sumus cum Christo; credimus quia simul etiam viuemus cum illo. Rom.8.

Breues dies hominis sunt numerus mensium eius apud te. Constituisti terminos eius,qui præteriri non potuerunt. Iob.14.

O mors,quàm amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiis suis! Eccl. 41.

Omnes morimur, & velut aquæ dilabimur in terram quæ non reuertuntur. 2.Reg.14

Quis est homo qui viuet, & non videbit mortem; eruet animam suam de manu inferi? Psalm.88.

Et vos estote parati,quia quã horã non putatis,filius hominis veniet. Lucæ.12.

Iustorũ animę in manu Dei sũt,& nõ tanget illos tormentũ mortis. Sap.3.

Scimus quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur,quòd ædificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, æternam in cælis. 2.Cor.5.

VIGESIMÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

Quid in iudicio elegisse te optabis? virtutem N. *an vitium* N.

O Horrendum iudicii spectaculum! Vide, ô homo, quid tum fecisse optares: id nunc age,& *A* virtutem ama, quæ sola tum patrocinabitur, cum manifestabuntur consilia *B* cordis tui. Bona quidem *C* Angelus recensebit: sed *D* dæmon etiam coram Deo & orbe terrarum de peccatis te accusabit. O quàm tum bonis iungi optabit *E* improbus! ô triste *F* diuortium! ô funestum spectaculum! hîc *G* mundus (quem iam tanti faciunt mortales) exuritur; ibi *H* Reges ac Principes palpitant: hîc irreuocabilis feretur sententia *I* pœnæ aut *K* gloriæ. Memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis.

CAPVT. XLII.

De quarto medio Meditationē atque affectus eius ampliandi, siue de Extremo iudicio.

Cur iudicium futurum.

COMPOSITIO LOCI, vt in imagine. ORATIO, vt suprà.

Matth.24 *Actor.17.* PVNCTVM I. Considera Primò, diem aliquem constitutum è Deo, de quo nemo scit, in quo iudicaturus est orbem in æquitate, in viro, in quo statuit, & cur id decreuerit attende, nempe 1. vt in iudicio particulari lata sententia promulgetur, 2. vt recipiat vnusquisque propria corporis, prout gessit, siue bonum, siue malum, & illud ipsum, velut instrumentum, similiter iudicetur. 3. vt appareant iusta sanctaque Dei iudicia: etsi iam prosperari & laudari malos, bonos opprimi & despici sinat. de quo aiebat Dauid laborasse se vt cognosceret, nec potuisse, donec nouissima consideraret. Denique ut IESV Regi nostro dulcissimo Redemptori coram orbe terrarum restituatur honor pro ignominiâ in loco illo, scilicet iuxta Hierosolymam in monte Olíueti, vbi cum tormentis plurimis mors ei ignominiosissima illata fuit. Gaude, ô anima, gaude in Christo IESV tuo, quòd Pater omne iudicium dedit filio, vt omnes glorificēt filium. Certè gratulari Domino nostro oportet de die illa, & gratias Deo Patri agere, & gaudere, quia iudicabit populos in æquitate, & arguet pro mansuetis terræ. Considera Secundò signa, quæ præcedent; quomodo, vt Isaias loquitur, veniet Dominus repentè, & confestim, & visitabit in tonitruo, & commotione terræ, & voce magnâ turbinis & tempestatis, & flammæ ignis deuorantis. Ante eum, ait Ioël, ignis vorans, & post eum exurens flamma, sol & luna contenebrati sunt, & stellæ retraxerunt lumen suum; immò stellæ cadent de cælo, & sol obscurabitur, fietque vt saccus cilicinus, & luna vt sanguis. O quàm iustè Sophonias exclamat: Vox dici

2.Cor.5.

Isaiæ 29. *Terribile iudicium.*

Apoc.6.

Sophon.1.

diei Domini amara, tribulabitur ibi fortis; dies iræ, dies illa, dies tribulationis & angustiæ, dies calamitatis & miseriæ, dies tenebrarum & caliginis, dies nebulæ & turbinis, dies tubæ & clangoris. Intuere orbem vti Sodomam conflagrantem, ignem vastantem terram, maria, oppida, turres & superbiam sæculorum; elementa calore soluentur; terra autem, & quæ in eâ sunt opera, exurentur. Circumfer oculos: ecce, vt omnia involuat flamma vorans, & squallor & desolatio, & adhuc placere poterit mundus & species illius? Adhuc virtus erit aspera, & pigebit vnâ horâ laborare pro Christo? *Contemplatio mundi.* *2. Pet. 3.*

Aspira, vt sup. pag. 8. *Haccine firmâ.*

PVNCTVM II. Considera, tonitruum illud Angelicæ tubæ: Surgite mortui. vide, vide vt anima damnata maximo cum horrore corpus induere cogatur; sancta verò ingenti id faciat gaudio; & colloquia vtriusque, ac sensum tibi repræsenta bonæ conscientiæ & malæ, & hîc siste gradum; vide deinde, vt ex vrbibus, mœnibus & speluncis prodeuntes ingenti numero omnes ad vallem Josaphat contendant, & eos omnes hîc contemplatus, discerne, si potes, Regem à mancipio, diuitem à paupere, sapientem à puero. Vbi tunc erit fauor hominum, opes, gloria, sapientia huius sæculi? & detestare quidquid istiusmodi est, & à perfectione te remoratur & virtute N. & contremisce. Aspice, vt separentur oues ab hœdis, boni à malis, triticum à zizaniâ; & hos eiulantes, inclamantes montibus, Cadite super nos. O quàm tristis, luctuosa, lamentabilis separatio! & ubi tu eris, quibus adiungêre? certè, quibus iam volueris. O quid non optabit infelix homo fecisse, vt in illâ die bonis societur! sed frustra lacrymæ, preces, eiulatus. Tunc dicetur humili, Ascende superiùs; diuiti & potenti & superbo, Da huic locum. heu! quanto cum rubore descendet? At verò tunc stabunt iusti in magnâ constantiâ aduersus Monarchas, Reges ac Principes terræ, trementes & palpitantes, qui se angustia verunt, *Iudicii forma.* *Apoc. 6.* *Luc. 14.* *Sap. 5.*

& qui adstulerunt labores eorum, dicentes intra se, & præ augustiâ spiritus gementes: Hi sunt, quos aliquando habuimus in derisum, & in similitudinem improperij: nos insensati vitam illorum pauperem, humilem, afflictã, æstimabamns insaniam, & finem illorum sine honore; ecce, quomodo computati sunt inter filios Dei, & inter sanctos sors illorum est. *Haccine firmâ*, vt sup. p. 7. vel, *O Iudex æquißime*, pa. 588. Inter hæc veniet Dominus

Lucæ 21. cum potestate magnâ & maiestate; veniet in sanctis millibus suis, cum sanctissimâ matre suâ, arridebuntq; bonis, auersabuntur malos. Quid tunc optabis? quo oculo aspici? Apparebit mox signum filii hominis splendidius sole; & leuabunt capita sua filii Dei, gaudebuntque crucis & mortificationis imitatores, qui iam carnem suam crucifixerunt cum concupiscentiis suis:

Galat. 5. exultabunt incredibili gaudio, videntes se scriptos, ô Iesv dulcissime, in manibus tuis, & vulneribus tuis sacratissimis: erubescent, & contabescent aduersarii tui. quid eligam tunc fecisse?

Credo tibi, vt suprà pag. 7.

Conscientia patebit omnibus. Deinde aperientur libri conscientiarum, & manifestabuntur consilia cordium. tunc existimationes, opiniones, secretissima hypocrisis, perfidia, intentiones obliquæ vniuscuiusq; apparebunt. quanto, Deus bone, pudore malorum & confusione? Vide an omnia arcana cordis omnibus patere velis; vide quid in libro il-

Matth. 10 lo iam scribas, virtutes an vitia; nihil enim opertum,

Accusatores terribiles. quod non sciatur. Mox accusationes sequentur terribiles, sed quod super omnia erit amarissimum, finge te audiren quomodo tum omnibus & tibi Christus expro-

Sophon. 1. brabit beneficia; Sancti adhortationes & exempla; dæmones suggestiones & scelera; creaturæ omnes abusum sui. Scrutabitur Dominus Jerusalem in lucernis.

Ysaiæ 30. magnus verè dies Domini, terribilis valdè, quis sustinebit eum? ardens furor eius, & grauis ad portandum. labia eius repleta sunt indignatione, & lingua eius

quasi

quasi ignis deuorans, spiritus eius velut torrens inundans ad perdendas gentes. stabit peccator, & videbit intus conscientiam accusantem, dæmoniaque vndique parata ad prædam: quò fugiet? infrà infernus hiabit, cælum suprà clausum, & iudicem iratum intuebitur; quò ibit? *Peccatoris infelix status.*

O Domine qui, &c. vt infr. pag. 589.

PVNCTVM III. Considera quomodo tandem conuictis improbis, ita vt negare nequeant, & bonis laudatis feretur sententia irreuocabilis de æternitate longissimâ & interminabili, & in comprehensibili; de felicitate summâ, & suppliciis sempiternis. Primò, dicet benignissimus IESVS: Venite (de cruce & tribulatione, scilicet) benedicti Patris me, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi. O quantum, putas, stupebunt illi & omnes Angeli liberalitatem, & infinitam Dei charitatem! Contrà verò audient improbi: Discedite à me (scilicet omni bono, Patre & Deo vestro) maledicti in ignem æternum, quia ad horam, ad momentum seruare noluistis mandata. Expende singula verba, &, si potes adhuc, thesauriza tibi iram in die iræ. Mox fiet executio, & ibunt hi in vitam æternã, illi autem in ignem æternum. Age, iunge te modò bonis plenis gratulatione, & experire, quo gaudio de virtute, de securitate æternâ fruantur. Modò malis accede, & vitii, ac eorum amaritudinem inexplicabilem quòd separentur æternũm à Deo, cælo, sanctis amicis: expende, & vide quo oculo cælos & amicos adspiciant; audi tristissimum vale, quod amicis cognitis dicent, æternũm: & mox terra dehiscens inuoluit eiulantes & horrendum stridentes permixtos dæmonibus infelicissimos homines, inter quos multi Reges, potentes, Prælati, nobiles, ambitiosi, luxuriosi. Sta, & æstima librâ iustâ mundum, & concupiscentias eius; ac vide quomodo euades tanta pericula. Inde redi ad electos, & cum iis mente in cælum abi: iisque gratulare

Matth. 25. Sententia bonorum.

Rom. 2.

lare. Poſtremò ad Dominum JESVM, agnum mitiſſimum, longanimem modò & patientem, & roga cùm ſic emerit & redemerit te, vt numquam proiiciat
Pſal. 142. te à facie ſuâ, obſecro te bone JESV, ne intres, quæſo, in iudicium cum ſeruo tuo: ſed fac mecum ſecundùm magnam miſericordiam tuam; quia, ſcio, ſcio non iu-
Iſaiæ 10. ſtificabitur in conſpectu tuo omnis viuens. Quid facietis, ait Propheta tuus, in die viſitationis & calamitatis, de longè venientis? ad cuius confugietis auxiliũ? ah! Domine, tu ſcis, ô charitas Deus meus verè, non eſt auxiliũ, neque ſpes, neque ſolatium, niſi in te, ſuſceptor meus es tu, refugium meum, Deus meus, ſperabo in te. Tu liberabis me à laqueo venantium, & à verbo illo aſpero, ite à me. Nolo gratiâ tuâ, vel ad momentum vnicum, nolo, Domine, ſeparari abs te, nolo derelinquere te fontem aquæ viuæ, neque nunc, neque in æternum.
Rom. 8. Quis enim me ſeparabit à charitate tuâ, an tribulatio, an anguſtia, an fames, an nuditas, an periculum, an gladius? certus ſum quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque principatus, neque virtutes, neque inſtantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit me ſeparare à charitate tuâ.

Exercitium breuius

Iſaiæ. 55. *O Iudex æquiſſime, credo tibi, & ſpero in te, & toto corde te diligo. O quàm mendaces filij hominum in ſtateris! quantum exaltantur cogitationes noſtræ à cogitationibus tuis! Tu verò iudicas iuſtè, qui ſcrutaris cor & renes. Sapiens corde es, & fortis robore, quis reſtitit tibi, & pacem habuit? quomodo is turbabitur in die illâ tremendâ, cùm pronuncia-*
Iob. 9. *tur à te beatus pauper, humilis, mitis, & patiẽs? Quid reſpondebo tibi, ſi nunc virtutes illas, & occaſiones neglexero, & quomodo confundar coram orbe terrarum? O Redemptor mi, ne intres in iudicium cum ſeruo tuo, doleo enim ex corde de*
1. Reg. 15 *peccatis meis, & cũ ſciam ſcriptum: Triumphator in Iſrael nõ*

par-

parcet, & pœnitudine non flectetur, supplex te rogo ô bonitas, nunc in tempore hoc, dum tempus est miserendi, miserere mei secundùm magnam misericordiam tuam. Amen.

Exercitium longius.

O Domine, qui mihi adstas, & vides gemitum meum & timorē, quis mihi tribuat, vt in inferno protegas me, & abscondas me donec pertranseat furor tuus! Venies enim tu, agne mitissime, quasi leo de tribu Iudâ; quasi vrsa raptis catulis, occurres impiis, qui nunc monita tua & inspirationes ad virtutem contemnunt; & cùm reuelabitur dies ille, illuminabuntur abscondita tenebrarum, & manifesta erunt consilia cordium. Vide nunc, obsecro, ô Saluator, si via iniquitatis in me est; & deduc me in viâ æternâ. Inspice qui scrutaris cor meum, si quid diligam præter te, aut non propter te, & eiice illud. Templum enim sum tuum, & altare tuum, & habitatio tua, in quâ optarem etiam millies hodie te suscipere & amplecti. Noli permittere vt domus patris tui fiat spelunca latronum. O hypocrita, ô luxuriose, auare, ambitiose, recordare, id quod iam versas animo tuo, patebit orbi terrarum in die illâ, quando erit peccatori tribulatio magna, qualis non fuit ab initio, neque fiet; isti verò qui virtutem colunt, lætabuntur sicut in messe, sicut victores dum diuidunt spolia. Iam ad modicum humiliari, & tecum nouissimum locum tenere, esurire, sitire, pati, despici graue est; sed tunc gloriosa erit humilitas, & fiduciam dabit coram maiestate tua, ô Saluator & Redemptor mi. Iam amici motus N. sic frangere, alterius nutum sequi, molestum; sed tunc erit obedienti & mortificato laus à te coram orbe terrarum: Tunc patientia cum sanctâ cruce fulgebit, murmurator cum reprobis eiulabit. Tunc afflicti leuabunt capita sua, quoniam appropinquabit redemptio eorum. Tunc gloriosum huius sæculi mancipium vinculis stringetur æternis, & flammis tremendis circumdabitur. Ignis enim in conspectu tuo exardescet, & in circuitu tuo tempestas valida; sed in dexterâ manu refrigerium erit, & corona his qui diligunt te, & quærunt te ex toto corde suo. O quantū optabit

Iob. 14.
Oseæ. 13.
Applicatio ad Communionem.
Psal. 49.

tunc

tunc improbus inter bonos numerari! sed frustrà. qui enim ita ad virtutis monita obsurdescit, cum vitio flammis deputabitur æternis; & vbicumque ceciderit semel arbor, ibi manebit, siue ad Austrum, siue ad Aquilonem. Quis poterit cogitare diem aduentus tui? quis enarrare, quàm tristis separatio à te omni bono & electis tuis in æternum? & hoc, quia ad momentum, ad modicum in hoc vitæ curriculo impii noluerunt laborare. Lassati sumus, inquiunt, in viâ iniquitatis & perditionis, & ambulauimus vias difficiles; viam autem Domini ignorauimus. quid nobis profuit superbia, aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? transierunt omnia illa tamquā vmbra, & virtutis quidem nullum signum valuimus ostendere, in malignitate autem nostrâ consumpti sumus. Quærent isti mortem, & non inuenient eam; & desiderabunt mori, & fugiet mors ab eis. Erit verò iucunda & suauis retributio bonorum; quibus modicum tribulatis æterna gloria à constitutione mundi parata tribuetur. Tunc cantabunt tibi, Domine JESV, canticū nouum, quia gloriosè magnificatus es in eis: equum & adscensorem, & qui illos tribulabant, deiecisti in miseriarum mare, sed maximè, quia neque luctus, neque dolor erit vltrà, neque cadet super illos sol, neque æstus, & amodò dicet Spiritus, vt requiescant à laboribus suis, & epulentur in conspectu tuo. Concede mihi, benignißime JESV, per viscera miserationem tuarum, & charitatem quâ dilexi nos, sic iam viuere, virtutem N. colere, vt in æternum te fruar & cognoscam, & amē toto corde, & totâ animâ meâ. Amen.

Ecclef. 1. Malach. 3. Sap. 5. Apoc. 9. Exod. 15. Apoc. 21. Apoc. 14.

Praxis ad iudicii memoriam recolendam

Dies iudicij dies fori.

PRIMA. Considerare, quæ hîc videmus splendere, æstimari, quo pretio tunc æstimanda sint, cùm Dominus ad iudicandū venerit: ibi enim erit vera libra, & pretium omnium.

Vanitas mundi.

Secunda Hæc omnia, quæ videmus, respicere, vt igne illo terribili consumenda, & contemptum mundi sæpè excitare, æternisque incumbere.

Nota remedium tentationū.

Tertia. Sæpè scrutari cor suum, & ita secum loqui: Ecce quod nunc cogito, ago, patebit orbi terrarum.

Quarta. Cogitare omnes tunc pares futuros, & nihil grauius

vius fore, quàm ob vnum aliquem hominem maximè Deo detestabilem, illi iniuriam magnam intulisse, vt faciunt mundani.

Quinta. In omni mortificatione cogitare, quid præstet, coram orbe toto confundi, an paucis, vel vno confessario.

Sexta. Aliquando cùm timorem Domini sanctum excitare libet, videre, vt omnia nos iudicii commonefaciant. Nam quot Religiosos videmus, tot iudices; quot creaturas, tot accusatores, si illis abutamur: terra, carcer est, in quo claudentur rei; aër, sedes iudicis tremenda; quoties strepitum audimus, fragores attendamus cælorum; quoties cantus, lamentationes damnatorum; si quid odoramur, vniuersi ambustionem cogitemus. Denique videamus qualia futura sint, quæ hîc videntur, &c. *Omnia nos possunt facere memores iudicii.*

Septima. In omni electione officii aut virtutis, cogitare quid tunc fecisse voluissemus. Nunc fascino oculi nostri velantur, & iudicium ac ratio excæcantur; verùm tunc insensati suam videbunt insaniam, & dicent: Nos vitam illorum æstimabamus insaniam, & finem illorum sine honore; ecce quomodo computati sunt inter filios Dei, & inter Sanctos sors illorum est. *Dignatus es*, vt sup. pag. 10. *Sap. 5.*

JACVLATORIÆ.

Confige timore tuo carnes meas: à iudiciis enim tuis timui. Psal. 118.
Iustitia tua sicut montes Dei: iudicia tua abyssus multa. Psal. 35.
Quis nouit potestatem iræ tuæ, & præ timore tuo iram tuam dinumerare? Psal. 89.
Non intres in iudicium cum seruo tuo, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Psal. 142.
Dies iræ, dies illa, dies tribulationis & caliginis, dies nebulæ & turbinis, dies tubæ & clangoris. Soph. 1.
Magnus dies Domini, & terribilis valde, & quis sustinebit eum? Ioelis 2.

VIGE-

VIGESIMÆPRIMÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

Si dubitas in virtutis electione, vide an in omni æternitate non eam optabis te elegisse.

ANte omnia *A* æternitatem attende, & quomodo Sancti cælo, ac reprobi in inferno optent meliùs virtutem coluisse. O quàm longa est, cuius annos neque *B* arenę, neque *C* guttæ maris adæquant! vbi semel ceciderit *D* arbor, siue ad Austrum, siue ad Aquilonem, ibi semper manebit: neque erit vltrà *E* tempus, aut *F* occasio, aut *G* mors, nisi æterna. en, vt vel *H* vnum peccatum hominem inferno claudat. O quanti damnatus vel *I* horulam emeret, si pœnitentiam agere posset! sed frustrà est, atque à dæmone *K* irridetur. Vide igitur quid & quâ *L* in æternitate iam scribas: semel enim cogitata, dicta, facta, æterna sunt, & infecta esse nequeunt. Vtinam, vtinam saperes!

CAPVT

A
B
C
D
L
DEI
L
E
F
G
H
I
K

CAPVT XLIII.

De quinto medio Meditationē atque affectus eius ampliandi, siue de Æternitate.

COMPOSITIO LOCI, vt in imagine. ORATIO, vt suprà.

PVNCTVM. I. Considera quod vti omnia flumina in mare vnde ortum habent redeunt, ita omnia temporalia in æternitatem tendunt, & corruptibilia nonnulla incorruptionem expectant perpetuam; alia verò in nihilum suum reuertentur, atque in eo perpetuò manebunt. Contemplare igitur velut è specula creaturas vuiuersas, & expende quàm breui omnia transitura sint, velut vmbra; tot flores, fructus, opera, animantia; ita vt numquam deinceps in æternum futura sint; oculosque ad te conuerte, certus quia, sicvt illa, sic vita tua præteribit, eademque numquam, præterquam iu iudicio, renouabitur. Sic Xerxes è monte exercitium maximum despiciens, & quàm breuis æui totus ille futurus esset; attendens, illacrymari cœpit; Tu verò vanitate rerum conspectâ per hiemes & æstates mortem & vitam, despice ea quæ te à virtute auertunt & vide an non ad eam atque æterna oculos animumque conuertere æquum sit. *Aspira*, vt sup. pag. 8. *Haccine firmâ fide*, &c.

Creata omnia quàm caduca.

PVNCTVM II. Considera, quàm breuis sit vita, & ab eâ deinde pendere duplicem æternitatem: felicem & infelicem, & necesse esse alterutram sortiri: tuâque in manu esse iam virtutem N. sequi, & felicissimam comparare; aut certè vitium, & æternis ærumnis mancipari. Quid videtur agendum, & quid agis? Expende hîc quid sit illa æternitas, spatium scilicet temporis interminum, incomprehensibile, longissimum. Plures in ea non anni tantùm, sed myriades, immò millenæ myriades numerantur, quàm sint cæli stellæ, arenæ maris, & pluuiæ guttæ, arborum flores, frondes. Atque adeò, etsi

Aeternitas quid sit.

Eius longitudo.

etſi quiſpiam ab exordio mundi ad finem vſque maximos annorum numeros ſupputaret,& quaſi de æternitate detraheret, numquam tot tantoſque conciperet, quin æternitas tota atque integra adhuc permaneret. Jam vide quantum damnatorum pœnas augeat æternitas, in qua interruptio nulla, nullum ne quidem guttæ aquæ ſolatium, nullius terminus; quia vermis eorum non moritur. Deſcende tu viuens in infernum, lacumque intuere maximum, ardentiſſimum ſulphure & pice,& intuere hominum myriades,& in iis Prælatos, ſacerdotes & Religioſos, Reges & Monarchas, & vide v.g. quomodo Cain, aut diues Epulo, in ſenſibus ſingulis & membris torquetur. Deinde mentis oculo inſpice, quantus ſit in animis iſtorũ dolor, timor, pudor, deſperatio, rabies, & furor inexplicabilis. Audi deinde amariſſimos fletus & eiulatus, quæ maledicta in Deum bonoſque omnes iaciant impiâ flammiuolâ linguâ. Pete ab horum aliquo quid de mundi gloriâ & deliciis ſentiat, quomodo horulam impenderet ad ſalutem ex iis quas tu otio & fabulis perdis. Nunc verò odorare ſulphureum illum & teterrimum odorem, & guſta quàm amarus ſit calix iræ Domini. Hæc contemplatus in flammarum vndis ſi quem illæ extulerint ad conſpectum tuum vt in lebeta fieri ſolet, percunctare quid in his omnibus maximè eos torqueat, & mox cum horrore, furore, ſtridore eiulans clamabit: Sola ſola æternitas. præ quâ illis omnia grauiſſima eſſent leuia, & tormenta leuamenta. Pete deinde quamdiu ibi fuerit, quamdiu erit, quod ſolatium exſpectet, nullum inquiet. Et rurſum vide vt in vorticem deſcendat, & reſorbeatur & voluatur in æternum. Hæccine verâ?& ſi vera, ita viuo, quaſi vera? ita contemno præſentia, ita ad virtutem in futura anhelo? O *Rex Regum*,&c. vt inf. pag. 596.

Aeternitas durißima malis.

Marc. 9.

PVNCTVM III. Nunc verò aſcende ô anima in montem Sion, accede ad Paſtorem tuum ſtantem in medio ouium ſuarum, paratum te amplecti, & æternùm inebriare

inebriare ab vbertate domus suæ. Vide sedentes sanctos in pulcritudine pacis, & requie opulentâ: vt in omnibus sensibus plenè sint beati, membrisque omnibus; audi suauissimum melos laudantium Deum & illos qui virtutem N. ad horam hîc sequuntur; vt possideant æternum quod nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit. Pete denique ab Angelo tuo, vel Patronis, quid de dolore, afflictione, humiliatione sentiant, quid de mundi deliciis, quidve in cælo post Deum eos magis exhilaret; & respondebunt cum exultatione incomparabili, quòd pro horâ & momento obtigerit illis felicissima æternitas. O quanti videre Deum, & amare eum, & adesse illi, & possidere omne bonum in æternum, securè & tranquillè frui omni bono, & carere omni malo? Ergo sic ratiocinare tecum, & vide quo dementiæ veniat homo vt cruciatus æternos, & mortem eligat pro vitâ & gaudiis sempiternis. Obstupescite cæli super hoc, & portæ eius desolamini vehementer. Finge tandem, si libet, te ad horam beatum, vel, quod absit, damnatum; & tuum de virtute & vitio sensum explora. *Ierem. 2.*

Hæccine vera, &c. vt sup. pag. 7. vel *ô Deus meus*, vt infrà pag. 596.

PVNCTVM IV. Considera hæc verba: Multi sunt vocati, pauci verò electi: & vide quomodo connitendum tibi, vt inter Electos numereris constanti virtute, maximè humilitatis. Appende hæc verba: Contendite intrare per angustam portam, quia multi, dico vobis, quærent intrare, & non poterunt. Cùm autem intrauerit Paterfamilias, & clauserit ostium, incipietis foris stare, & pulsare ostium dicentes: Domine, aperi nobis. Et respondens dicet vobis: Nescio vos vnde sitis. Considera è contrario, quantopere Deus & Dominus noster cupiat omnes saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, quomodo sanguinem suum tibi præbeat in potum, & corpus in cibum, & omnia sua promittat, vt *Matth. 20.* *Lucæ. 13.*

æternùm beatus esse velis, & ad horam cum eo laborare. *Credo tibi*, vt sup. pag. 7.

PVNCTVM V. Considera in omni actione, cogitatione, &c. alterutrius ex æternitatibus electionem instituendam: quidquid enim semel cogitatum, dictum factumue fuerit, æternum erit: quia infectum esse nequit. & iterum hominem illud aut beabit, aut cruciabit. Maturè igitur & consideratè singula opera perficienda sunt, cùm regressus non detur, neque emendatio eiusmodi, vt præterita esse desinant; sed, sicut quidam dicebat, Pingimus, scribimus æternitati; laudabit aut vituperbit auctorem suum opus quolibet æternùm; etsi enim per pœnitentiam peccata deleantur, non tamen innocentia restituitur.

Semel factum infectum fieri nequit.

Exercitium breuius

O Rex regum credo tibi & te spero, & te toto corde diligo. O æternitas, æternitas felicißima & infelicißima, quis te nouit quid sis, & quid non sis? quando cœperis, quando terminaberis, oceane infinite? quis de te cogitat, & libet ei ad momentum ridere & æternum flere? quis credit te sequi nos, & non properat, in virtutis stadio, vt consequatur brauiũ, quod mihi tu es vnum, & eris Rex sæculorum immortalis & inuisibilis Christe IESV? *O felix labor, quem tu æterna requies; felices lacrymæ, quos æterna gaudia; felix luctus & tribulatio, quam excipit æterna gloria! & tua, ô* IESV, *infinita charitas. Nemo, nemo credere videtur, aiebat quidã. O Rex regum, qui factus es mortalis vt ego essem immortalis, natus es in tempore vt viuerem æternùm; Dirige, quæso, sic actiones meas, & studia mea, vt eligam æterna pro momentaneis, & amore tuo uti & frui omni bono, quàm deputari æternis.*

Exercitium longius.

O Deus meus, æterne, incõprehensibilis, Alpha & Omega, principium & finis, sine principio tamen & fine. & à fine ad finem pertingens. Regnum tuum regnum omnium sæ-

culorum & dominatio tua in generatione & generationem. Psal. 114
Priusquam montes fierent, aut formaretur terra & orbis, à
sæculo vsque in sæculum tu es Deus. Et quamuis omnia sicut Psal. 89.
vestimenta veterascant, tu idem ipse es Deus meus, & anni
tui non deficient. Non est apud te transmutatio nec vicißitu-
dinis obumbratio. Nos verò quid sumus vasa figuli, opus ma- Psal 101.
nuum tuarum, vapor ad modicum parens, quasi flos egredi-
mur & conterimur, & fugimus velut vmbra, & numquã in
eodem statu permanemus, qui hodie sumus, & cras non com-
paremus, & sumus tamen æternùm, æternum victuri. Sed vbi?
vbi? vbi? tu nosti, vtinam tecũ! Et verò tecum si te iam sequa-
mur, & cõsilia hæc tua N. vti optabimus in omni æternitate.

Ingemiscimus, sicut omnis creatura, donec corruptibile hoc 1. Cor. 15
induat incorruptionem, & mortale induat immortalitatem.
siquidem cùm ad modicum viuere hic detur, ad perpetuam vi-
tam suspiramus; sed vitam aut ignoramus aut cognitã, heu!
derelinquimus. Quæ enim ea est, nisi insistere vestigiis tuis qui
es via in exemplo, veritas in promisso, & vita sempiterna in
præmio; cùm venerit tandem, & illuxerit dies illa æternitatis?
O quanto gaudio, quàm inenarrabili tunc explebimur, si te
& virtutẽ secuti fuerimus, & obediuerimus voci tuæ! O quàm
volupe erit post secula plurima, illud integrum supercsse!
postquam torrente voluptatis tuæ potati erimus, ocea-
num bonorum restare, & pelagus inexhaustum, & fontem
æternum! O felix esuries & sitis, quam eiusmodi suscepit sa-
tietas! O felix contemptus, quem æternus honor exaltat! O
felix dolor, & virtutis labor, quem requies & gaudium se-
quitur! Quàm dilecta tabernacula tua, Domine, virtutum!
concupiscit, & deficit anima mea in atriâ Domini, & mo-
mentaneum & leue videtur omne tribulationis nostræ, quod
æternum gloriæ pondus operatur in nobis.

Verumtamen, quia nescit homo an amore an odio dignus sit,
timor & tremor venerunt super me; & quantum tua gloria Eccl. 9.
æterna inuitat, tantùm terret pœna sempiterna. Habeo ta- Psal. 45.
mẽ, habeo, & gratias ago tibi toto corde meo, ô Charitas mea, Applicatio ad
habeo futuræ gloriæ pignus, toties iteratũ corpus & sangui- Communionẽ.
nem

nem tuum. Et hoc tota fiducia mea, tota; dixisti enim, & falle-
Ioan.6. *re non potes: hic est panis de cælo descendens, vt si quis ex ip-*
so manducauerit, non moriatur. Ego sum panis qui de cælo descendi, si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternũ. Igitur in fortitudine cibi huius, quo hodie frui spero, & ardeo, pergam ad montem tuum, ad montem Dei Oreb ibo de virtute in virtutem, donec videam te Deum deorum in Sion.

Peregrinus adhuc sum & aduena, fateor, fateor, & heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est, multùm incola fuit anima mea. Quid agam? ingrediar momento hoc viæ labilis in domum æternitatis meæ, & annos in mente habebo. Et quorsum? certè vt te amem in æternum, qui ruiturum millies in æternas miserias, seruas. Conseruasti me verè præ millibus, vt ego æternùm, æternùm benedicam nomini tuo in sæculum, & in sæculum sæculi. O quid felicius felicißimâ æternitate, quid infelici infelicius potest cogitari? cuius cogitatio pœna est acerbißima; cuius duratio, tormentum grauißimum, cuius nomen terribilium omnium terribilißimum. O quàm rara es, quàm rara es in mentibus hominum! Cui, IESV bone, salus mea, spes mea, cui liberet ad momentum, ad modicum ridere, vt æternum fleret? Quomodo abdicare per virtutem momentaneum mundi solatium, graue erit ei, qui æternitatẽ cogitabit? Cui durus virtutis labor est futurus, qui præmia æterna intuebitur? Aeterna offers gaudia, honores, ô æterna Veritas; momentanea fallax mundus, quid elegisse in omnem
Lucæ 16. *optauero æternitatem? Quid Epulo eligeret, tot annis guttam aquæ flagitans in tormentis, sed frustra? magnum chaos est inter infelices illas & felices animas, & peccato vel vno, æterno carcere conclusæ sunt; frustrà horam optant ad salutem,*
Psal.94. *qui tot annis obdurauerunt corda sua ne cognoscerent vias tuas; quibus iurasti in irâ tuâ, si introibunt in requiem tuã. Da mihi, benignißime Deus, sic nouißima, æternitatemq́; eorum considerare, vt in sæcula sæculorum laudare te poßim potiùs, quod horresco cogitans, quàm te, quem hodie amantissimè exspecto in cibũ & solatium æternum, qui me sic amasti, & amas, odisse & blaspemare. En optio mihi datur, tu elige, quæso, pro me, vt diligã te. Quid enim possũ absque te? perire, &*

hoc solùm. Et potero coram te spectante te? ô spes! ô fiducia mea! angustiæ mihi sunt vndique, hoc solum habeo residui vt oculos dirigam ad te, & cùm optio mihi detur, & alterum vt eligam necesse sit, da mihi vt cùm liber sim eligam, cui viuo & moriar, in omnibus operibus, verbis, & cogitationibus potiùs æternum gaudere, propter te, quàm lugere & pœnitere. Scio, semel facta, dicta, cogitata æterna omnia sunt: infecta numquã futura sunt, sed aut æternùm illa coronabis, aut certè quod absit, cum dolore tuo, & perditione æternâ meâ vindicabit illa æternùm iustitia tua. Obsecro, Domine, per misericordiam tuam, vt sic operâ mea perficere possim, & virtutem sequi, quemadmodum in omnem æternitatem optabo, & optabit æterna bonitas tua. Amen.

Praxis, vt æternitatis memoria altè menti infigatur.

PRIMA. Sæpè in creaturis earum attende vanitatem, ac certò tibi persuade, si aliquam earum abnegaueris, quòd pro temporali æternam habebis: verbi gratiâ, si honorem, si nummum, si commodum aliquod corporis, si voluntatem propriam in re quapiam propter Deum repudiaueris, non perdidisti; sed, cùm temporalia essent, imò momentanea, ęterna effecisti. Valdè est efficax eiusmodi exercitiũ, & præsertim si crebrò vsurpetur reipsâ, vel mente repræsentetur. Verbi gratiâ, afficeris inordinatè huic codici, imagini, domui, agro, liberis, finge tibi hæc eripi à Deo, vel illũ abs te petere vt ęternùm seruet, vt ęterna efficiat. Ita enim verè contingit: & quæ nos in viâ Dei impediunt ob nimiũ amorem, prouidus parens aufert à nobis, vt pueris cultum, uel crepundia, vt pro iis æterna reponat. Neque tantùm voluntate ea abnega, sed reipsâ cùm id potes, aut eleëmosynam dando, aut cedendo, aut contumeliam tolerando. Hoc exercitium, vti vides, resignationem continet, quæ perfectionis vti est argumentum, ita etiam ad illam singulare auxilium. Poteris ergo vtiliter illud exercere circa omnia quę possides; vt in omnibus ante pugnam præludas. Imaginare tibi imperandum, vt locum mutes, officium, habitationem, vt vitę adeas periculum; & mox resignato, immò libenti animo hæc ipsa tecum Deo offer, non veluti illa perditurus, sed facturus vt æterna sint ea quæ amas.

Vide vti facere queas quæ temporalia æterna.

Deus eripit vt seruet tibi.

Resignationis praxis.

Quod enim de animâ Saluator noster dixit. Qui perdiderit animam suam inueniet eam, in omnibus aliis valet. Neque tantùm in futuris te exerce, sed etiam in præteritis, in quibus repugnantem expertus es voluntatem, vt eam corrigas, & ad meliora inclines.

Quid ante actionem sit cogitandum. Secunda. Ante omnes actiones hanc considerationem præmitte, numquam infectas esse posse cùm semel factæ sunt: & prouide vt tales sint, quales æternum optabis fuisse.

Quid post eam. Tertia. Post actiones peractas, easdem recognosce, & expende rationem, sermonem prolatum, quidque iam ad momentum factum vel cogitatum est, euasisse æternum: quia cogitata, dicta, aut facta semel, infecta esse nequeunt. *Dignatus es*, vt suprà pag. 10.

JACULATORIÆ.

Psal. 143. *HOmo vanitati similis factus est dies eius sicut vmbra prætereunt.*

Psal. 102. *Homo sicut fœnum dies eius tanquam flos agri sic efflorebit*

Psal. 145. *Exibit spiritus eius* (scilicet hominis) *& reuertetur in terram suam; in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.*

Psal. 38. *Ecce mensurabiles posuisti dies meos, & substantia mea tamquã nihilum ante te: verum tamen vniuersa vanitas omnis homo viuens. Verumtamen in imagine pertransit homo: sed & frustrà conturbatur.*

Psal. 36. *Nouit Dominus dies immaculatorum: & hereditas eorum in æternum erit.*

VIGE-

22

VIGESIMÆSECVNDÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

Attende exempla Sanctorum, & dicta eorum de N. virtute tibi propositâ.

VT potentiùs ad virtutem excitere, quære & *A* sectare exempla Sanctorum, maximè Patronorum, ac *B* peccatum hinc te abstrahens detestare. Expende quid de eâ virtute senserint, scripserint, vt eam coluerint *C* Spiritu sancto impulsi. Omnis virtutis exemplar optimum *D*. Mater Dei Maria, zeli ac studii orationis *E* Paulus, pœnitentiæ *F* Hieronymus aut Antonius, patentiæ *G* Martyres. Vide etiã quid *H* Philosophi in vmbrâ *I* virtutis solùm versantes, de eâ senserint, vt eam exercuerint. cur hos non imitaris? *Viri Niniuitæ*, ait Saluator, *surgent in iudicio cum generatione istâ & condemnabunt eam, quia pænitentiam egerunt in prædicatione Ionæ; & ecce plusquam Ionas hic.* Atque idem de Reginâ Austri, quæ venerat à finibus terræ audire sapientiam Salomonis, asserit: idem de Philiosophis omnibus accipere debemus, & eorum vmbratili virtute ad veram nos stimulare.

CAPVT XLIV.

De sexto medio Meditationem atque affectus eius ampliandi, siue de imitatione Sanctorũ.

COMPOSITIO LOCI, vt in imagine. ORATIO, vt suprà.

Genes. 1. *Sancti velut stellæ.* PVNCTVM I. Considera Dominum præter luminaria duo magna in hoc mundo plurimas insuper stellas, vt nobis per noctem lucerent, dedisse: similiter præter Christum & B. Virginem, Sanctos in Ecclesiâ, qui viæ nostræ comites & duces se præberent ad cælestem Ierusalem. Vide an sequaris, & attende, quomodo hi plurima patiendo, & humilitate & constantiâ ac fortitudine in prauis inclinationibus superandis peruenerint ad illam præstantem virtutem. Tu verò quomodo ad eam contendis? Secundò, quâ gloriâ Deum affecerint, exẽplo suo prouocando innumeros ad Christum, eiusque consilia sequenda; lucentes, vt Apostolus loquitur, *2. Pet. 1.* velut lucernæ in caliginoso huius mundi loco. Percurre eorum maximè Patronorum N, tuorum insignes victorias, etsi arduas, quas de se, abnegando honores, & carnis voluptates atque desideria reportarunt. Lapidati *Hebr. 11.* sunt, ait Apostolus, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladii mortui sunt, circuierunt in melotis & pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti: quibus dignus non erat mundus: in solitudinibus errantes, in montibus & speluncis, & in cauernis terræ: & hæc omnia, vt testimonio fidei probati inuenirentur, & virtutem consequerentur. Et sanè meritò; cùm enim virtus ita præstans sit, *Labor SS. in virtute* quid mirum, si, quantum in perituris opibus mortales desudant, tantum in sempiternis viri boni ponant studii ac laboris?

Aspira, vt sup. p. 8. *Haeccine firmâ.* ibid.

Iacob. 5. PVNCTVM II. Considera Sanctos, vt Apostolus loquitur, similes nobis fuisse. Elias, ait, erat homo similis

nobis,

nobis,paſſibilis Ex eâdem certè maſsâ, iiſdem corporis & animi miſeriis ex humanæ naturæ lege erant obnoxii;& vide,vt multi ex iis primò magni fuerint peccatores, Matthæi, Sauli, Magdalenæ; qualeſque per gratiam deinde euaſerint coram Domino. & cognoſcat vnuſquiſque,qualis ſit homo per naturam, & rurſum qualis ac quantus per gratiam eſſe queat. Tu qualis fuiſti,qualis nunc es, & qualem te futurum ſperas, ſic agendo vt agis.Nec ſolùm attende ad peccata, quæ ante conuerſionem, ſed etiam, quæ poſt eam aliqui Sanctorum perpetrârunt, vt Moyſes, Dauid, Petrus: atque hinc etiam tuam miſeriam diuinamque miſericordiam collige. Progredere deinde; & inſpice quàm magni coram Domino facti ſint,quàm fideles, fortes, patientes,humiles,Dei amantes: & tuam virtutem exiguam & debilem cum eorum virtute confer. Oſtende, inquit Deus Ezechieli,domui Iſraël templum, & confundantur ab iniquitatibus ſuis,& metiantur fabricam, & erubeſcant ex omnibus quæ fecerunt: Quod verò hoc eſt templum,niſi, vt interpretatur S. Gregorius,vita Sanctorum, quos Dominus nobis ſtatuit in exemplum, qui verè mirabilis in Sanctis ſuis? Ante omnes autem Sanctos Beatiſſimam Virginem MARIAM,vt prototypon omnis ſanctitatis ac pietatis,ob oculos pone.Illa eſt enim mulier amicta ſole Juſtitiæ, in quâ poſuit Deus tabernaculum ſuum. quia, vt S. Thom. contemplando perfectiones ſolis, anima ad diuinas perfectiones aſcendere poteſt: ſimiliter contemplando perfectiones MARIAE,eiuſque heroïcas virtutes,perueniet ad mirabilem Dei cognitionem.Statue igitur illam patronam ſedulò colere, & imitari; præſertim humilitatem & charitatem eius, &c. Secundò,aduerte eos non ita diuinâ gratiâ præuentos fuiſſe, vt nullo negotio ad virtutem peruenerint:multis enim vigiliis, auſteritatibus, & oratione quaſi perpetua à diuinâ liberalitate dona impetrârunt; & quàm indignum confidere eâ nos

Sanctorum pænitentia & feruor.

Ezech.43. Templum Salomonis typus perfectionis. Greg.lib. 24.Mor. cap.21.

Apoc.12. Thomas. B.Virgo ante omnes imitanda.

Sanctorum labor industria.

nos obtenturos, otiosè agendo, & remiſsè, aut certè perparum, ſi cum illis nos comparemus. Beatam Virginem ſic D. Bonauent. loquentem cuidam facit. Pro firmo ſcias, quòd ita me reputabam ream, & viliſſimam & gratiâ Dei indignam, ſicut tu; propterea petebam ſic gratiam, & virtutes. Filia, tu credis, quòd omnem gratiam, quàm habui, habuerim ſine labore: ſed non eſt ita. Imò dico tibi, quòd nullam gratiam, donum, vel virtutem habui à Deo ſine magno labore, continuâ oratione, ardenti deſiderio, profundâ deuotione, multis lacrymis, & multâ afflictione, dicendo, cogitando ſemper placita ſibi. Pro firmo ſcias, quòd nulla gratia deſcẽdit in animam, niſi per orationem, & corporis afflictionem. Tertiò, conſidera quàm ſolliciti fuerint, etiam in minimis virtutum præſidiis ſtudioſè conquirendis & obſeruandis. hinc alii perpetuo ferè decreto linguam coërcebant, illi oculos, hi manus: ſiquidem qui contemnit modica, paulatim decidet: & plus ſæpè periculi ob tepiditatem in paruis, quàm grauibus peccatis.

Bonau. in Medit. de vitâ Christi.

Sanctiī etiã minima obſeruant. Eccli. 19.

Haccine vera, vt ſuprà p. 7. vel *O Saluator*, vt inf. p. 605.

PVNCTVM III. Conſidera Primò, quantâ perſeuerantiâ, ab infantiâ primâ vſque ad mortem Sancti in virtutem curſu proceſſerint: ſolus enim, qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit. Attende verò tuam inconſtantiam, & deteſtare. Secundò, quomodo perſeuerantiam conſecuti fuerint, nempe vtentes Dei gratiâ, & talenta eius non otioſa relinquentes, incrementum gratiæ quotidie impetrârunt; atque ita ſemita eorum ſicut lux ſplendens creuit vſq; ad perfectam diem,

Matth. 10. Perſeuerantia Sanctorum.

Prouer. 14

Hanc ſpera etiam à Domino, & æmulare chariſmata meliora. Conſidera Tertiò, vt egregiâ fortitudine virtutis ardua penetrârint, & omnia impedimenta ſuperârint, parentes, opes, liberos, habitus prauos, & in breui expleuerint tempora multa. Optimam & tu rationẽ vitæ delige, iucundam omninò faciet conſuetudo; idque diligenter expende. Accede verò ad Deũ Patrem, eique

Conſuetudo bona quanti ſit.

eiique offer laudes totius curiæ cælestis, & Sanctorum labores pro illius amore toleratos, in primis ardentissimam charitatem Deiparæ matris, in quâ sibi ab æterno complacuit: & obsecra per hæc vt tibi & aliis obtineas gratiam ad imitationem necessariam: inuoca eorum intercessionem, qui vehementer tuam non solùm optant salutem, verùm etiam excellentiorem longè sanctitatem. Gratias age Deo pro illorum gloriâ, & de eâ illis toto animo gratulare, & singulos ordines Sanctorum percurre. *Gratulandũ Sanctis*

Exercitium breuius.

O *Via, & vita nostra, Christe* IESV, *credo tibi, & in te spero, & te toto corde diligo. Vtinam te sequar, sicut Sancti in hoc & illo N. si potuerunt hi, potuerunt per te solum, non enim sumus sufficientes facere aliquid ex nobis Sed & sufficientia mea ex te est, & in te est paratum meum. Confundor & erubesco ad feruorum eorum, & teporem meum, ad constantiam eorum & instabilitatem meã. Et statuo firmiter in conspectu tuo, non tantùm quæ mandas, sed quæ consulis, & inspiras gratiâ tuâ sequi, vt honorem te, & homines videntes opera mea bona glorificent te, & benedicat tibi anima mea, & omnia quæ intra me sũt nomini sancto tuo. Amẽ,*

Exercitium longius

O *Saluator mundi, tu quidem es via, veritas & vita, & dux noster in hâc nostrâ ad æternitatem, quæ numquã* Ioan. 14. *iterari poterit, peregrinatione: verumtamen etiam Sanctos tuos mihi duces & comites in illâ dedisti. Obsecro ergo te per viscera misericordiæ tuæ, vt mihi gratiã dones, quà eos strenuè sequi valeam: Sic N. in verâ humilitate, cæterisq; virtutibus, quas à me exigit sanctißima voluntas tua, & vocatio mea. Erubesco, Domine* IESV, *quòd tam præclara exẽpla hactenus neglexerim, & sanctißimas inspirationes tuas nõne me trahere debuerãt in odorem vnguentorũ tuorum? O Domine* IESV, *olim Discipulis multis abeuntibus retrò, ab* Confusio sui.

Apo-

Applicatio ad Communionem.

Apostolis tuis petiisti: vultis & vos abire? At illi: Domine, quò ibimus. verba vitæ æternæ habes. Quid ergo me facere oporteret & dicere, qui iam dedisti mihi toties corpus & sanguinem tuum, vt sequerer te, vt adhærerem tibi? Et quid me separare potest à charitate tuâ? Ecce enim verè video nihil esse omnia, nec tantum sunt vanitas, sed vanitas vanitatum. eheu! hoccine me à virtutis semitâ, à te viâ & vita mea deuiare cogit? cùm mihi facem præferant tot tamq; illustres nō huius mundi, sed Spiritu tuo sancto afflatæ animæ, & tam fortis sit tua, IESV bone, dilectio, & dura sicut infernus æmulatio.

O vtinam nunc me, qui cum Sanctis tuis æternùm regnare vehementer desidero, & te laudare, ad momentum fortiter cū illis sic sese vincentibus, N. pugnare delectet? Quòd si enim ignauus fuero, quàm turpe mihi erit cum Sanctis tuis gloriosis athletis comparere coram te, Rex meus & Deus meus, quando illi magnas victorias suas tibi cum exultatione enarrabunt, quas gratiâ tuâ reportârunt? Ibi Beatißima Mater tua facta ancilla Elizabethæ & Iosepho obediens, omniumq; se minimā agnoscēs, magnificabit animâ suâ te Domine. quòd eam super omnes choros extuleris. quia infra omnes se collocauit & confundentur filii Adæ, quos scientia inflat, potentia effert, diuitiæ turgidos faciunt, imò & iis pietas, nescio quæ, animos addit; sed non à te, qui mitis es & humilis corde. Ibi Apostolici viri, qui hîc in paupertate, ærumnâ, in doloribus & pœnitentiâ asperâ vixerunt, exultabunt, & centuplo fruentur, sedes duodecim occupabunt, quòd omnia reliquerint, & te secuti fuerint, animasq; suas dederint pro te, confundentur verò conquisitor huius sæculi & proprietarii Religiosi ac delicati.

Lucæ 1.

Triumphus Sanctorum.

Matth. 11

Matth. 19

Ibi Abram ad nutum tuum obediens, & Religiosorum innumera turba, de amore trophæum per abnegationē statuent; & quia hîc propriam abnegarunt, ibi perpetuò suam facient voluntatem. At verò quomodo iis sese iunget, qui tunc solùm obedire consueuit cùm sibi probatur, & flexit ad voluntatem suam Superiores suos; qui quo in vitâ spirituali prouectior, eo in obedientiâ tardior, plusq; sibi vendicat propriæ voluntatis, quo diutiùs infelicem illam plantam conatus fuit eradicare; dif-

Tepidorū mores.

difficiliùs obedit, quo diutiùs didicit obedire? Denique castitatis lilia & stolas puras habebunt, & te sequentur Agnum agmina Virginum & Sanctorum, qui pepigerunt, sicut Iob, fœdus cum oculis suis vt ne cogitarent quidem de virgine. O quàm exultabunt in illa vita, qui in ista portas sensuum suorum diligentissimè custodiuerint, & in virtutum solidarum ac perfectarum studium incubuerint! Desidero ergo, Domine Deus meus, sic deinceps vitam instituere, vt in conspectu Sanctorum tuorum & diuinæ maiestatis tuæ non confundar, neque cùm loquendum mihi erit inimicis meis in porta, in exitu vitæ huius. Confido certè ego puluis & cinis in infinitâ bonitate tuâ fore, vt mihi gratiam tuam non deneges. Iob. 31.

Da mihi vt possim virtutibus N. ornatus portare nomen tuũ, & trahere ac conuertere animas ad te, vt mecum in cælo laudent & glorificent te, à quibus iam propter defectus meos & seruorum tuorum blasphemaris. Verè enim dixit quidam seruus tuus, Apostolos orbem conuertisse, non quòd eos signa mirabiles facerent, sed pecuniarum contemptus gloriæ despectus, ab omnibus huius vitæ negotiis ereptio: quæ si non habuissent, etsi mortuos suscitassent, non iuuissent, sed etiam seductores existimati fuissent. Da mihi, benignissime Domine, horũ vestigia sequi, minimos etiã defectus vitare, ne comedant alieni robur meum; da currere per semitam mandatorum tuorum, & non deficere. nemo etenim coronabitur cum Sanctis & electis tuis, nisi qui legitimè certauerit: nemo ingredietur tecum, ô sponse animarum nostrarum, ad æternas nuptias, nisi qui constanter exspectauerit aduentum tuum. nam qui perseuerauerit in finem, solus saluus erit; & manifestabis ei teipsum, ac recumbere facies ad mensam tuam. & transiens ministrabis ei, & dabis ei teipsum: hæc spes reposita est in sinu meo; quidquid enim tu non es præmium mihi leue est, neque enim cupio aliquid extrà te. nisi quantum possim propter te.

Affectus zeli. Chrysost. hom. 46. imperfect. in Matth. Oseæ 7. 2. Tim. 2. Matth. 10

O beatissima Virgo, exaudi, quæso, preces, quas coram te hodie effundo, & humillimè peto. vt mihi, quem tibi cum Ioanne pro filio commendare dignatus est Dominus IESVS *filius tuus, ornamenta virtutum omnium, contemptum rerum humanarum*

rum, munditiem cordis & corporis, humilitatem & charitatem, & tui amorem, mihi quem nosti indignissimo, sed tamen sic commendato tibi à filio tuo, impetres ab eo. Ille tibi nil negare potest, & tu mater misericordiæ, quid miseris poteris clientulis tuis? quibus, es porta vitæ, salutis anchora, & portus, & spes, & solatium & refugium?

O Beatæ mentes quibus iam æterna ista obtigit felicitas, respicite ad me fratrem vestrum indignissimum adhuc peregrinantem in loco horroris & solitudinis, vt vos imitari possim & amare IESVM, *& vobiscũ eundem laudare æternùm.*

O Angele Custos, qui in speculo lucidissimæ Deitatis vides pericula mea, & lapsus, & occasiones eius: adesto, precor, supplicationibus meis, & dirige in viam bonam, vt non pigeat, non doleat tibi de cura mei, sed gaudeas in æternùm.

O Patroni mei NN. vestrâ tutelâ vndique hostibus irruentibus vallate, vt non accedat ad me malum, & flagellum non appropinquet tabernaculo meo. Angelis enim suis & vobis Psal. 90. *mandare dignatus est Dominus meus* IESVS *moriens & viuens, vt custodiatis me in omnibus viis meis. Venite igitur in subsidium fortissimi Athletæ, vt auxilio vestro vltionem videam ex inimicis meis, & nobiscum in æternum laudem, & glorificem Dominum meum ac vestrum, Patrem meum, & Patrem vestrum* IESVM *in terrâ viuentium. Amen.*

Praxis pro cultu Sanctorum.

Exempla Sanctorũ poma odorifera. PRIMA, Vitas Sanctorum diligenter euolue, atque insuper collige varia exempla virtutum: & illustre aliquod sæpè mente pertracta accommodatum ad examen particulare. hoc enim efficax antidotũ & remedium, ac velut odoriferum pomũ quo vires animę tuę recreare valeas.

Imitatio Patroni. Secunda. Conare etiam alicuius sancti Patroni mores virtutesq́ue in te effingere. ad hoc nos hortatur Apostolus *1. Cor. 4.* Paulus dicens: Imitatores mei estote, sicut & ego Christi.

Patroni menstrui cultus Tertia. Patroni menstrui vitam lege diligenter, & eum imitatione alicuius virtutis honora, atque ad eam illius patrocinium implora; omniumq́ue Patronorum indiculum facias, vt in horâ mortis propitios habeas, & quos in voces amicos.

Cultus Sanctorum per hebdomadam. Quarta. Sunt qui in dies singulos hebdomadæ Sanctorum

rum choros diuidunt, inuocando Dominicâ die Angelorũ choros; Lunæ, S. Ioannem Baptiſtam; Martis, Patriarchas & Prophetas; Mercurii. Apoſtolos; Iouis, Martyres; Veneris, Confeſſores; Sabbathi, Virgines. Sed ante omnia Regina cælorum, & princeps militiæ illius ſanctus Michaël, cum Angelo Cuſtode, ſæpè inuocandi ſunt.

Quinta, Laudabilis eſt etiam eorum exercitatio, qui per ſingulas diei horas, Sanctorum cultum diſtribuunt: & inuocant, horâ v.g. quartâ matutinâ SS. Trinitatem, ac petunt potentiarum animæ reformationem; quintâ Chriſtum paſſũ, & petunt illius imitationem; ſextâ, B. Virginem rogant, pro animi puritate; ſeptimâ Seraphim ardentes, pro charitate; octauâ Cherubim ſcientiâ plenos, pro Dei præſentiâ; nonâ Thronos, pro pace animi; decimâ Dominationes, pro paſſionum victoriâ; vndecimâ Principatus, pro humilitate; duodecimâ Poteſtates; vt vincant in bono malum; primâ Virtutes, vt proximum efficaciter iuuare poſſint; ſecundâ Archangelos, vt obedientiam impetrare; tertiâ Angelos, vt omnes modeſtiâ queant ædificare; quartâ Patriarchas obſecrant, pro deſiderio æternæ vitæ; quintâ Apoſtolos, pro zelo animarum; ſextâ Martyres, pro gratiâ mortificationis; ſeptimâ Confeſſores, pro dono orationis; octauâ Virgines, pro caſtitate & abſtinentiâ; nonâ, omnes Sanctos venerantur, & ad patriam ſuſpirant. *Alius per diem.*

Dignatus es, vt ſup. pag. 10.

JACVLATORIÆ.

Diligite Dominum omnes ſancti eius, quoniam veritatem requiret Dominus, & retribuet abundanter facientibus ſuperbiam. Pſal. 30.

Viriliter agite, & confortetur cor veſtrum, omnes qui ſperatis in Domino. Ibidem.

Melius eſt modicum iuſto ſuper diuitias peccatorum multas. Pſal. 36.

Iuſti autem hereditabunt terram, & habitabunt in ſæculum ſæculi ſuper eam. Ibidem.

Cuſtodi innocentiam, & vide æquitatem, quoniam ſunt reliquiæ homini pacifico. Ibidem.

VIGESIMÆ TERTIÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

O quantam pacem haberes, si virtutem N. coleres! expende sedulò.

COnsidera quantâ fruerêris pace, quantum honorem consequerêris, si virtutem coleres, vt *A* sanctus Franciscus, aliiq; Sancti experti sunt. nam *B* virtus semper cum *C* pace connexa est, simul in eodem corde habitat: ac *D* Iesum in eodem quiescere facit. Vide, precor, quantum eam honorent omnes, dum Sanctorum *E* casas, & *F* sepulcra summi iuxtà infimiq; venerantur. quin & Deus eam honorat, & *G* Angeli in hoc mundo; atque hi cum Christo ob singularem virtutis prærogatiuam suâ eos familiaritate dignantur, vt patet in *H* sancta Catharina Senensi, cui Dominus cor suum largitus est. En quàm sublimè *I* Dei mater per virtutem subuecta. Contrà *K* vitium animam torquet, inquietat, omniq; honore spoliat hominem, etiam in summis *L* mundi vanitatibus & deliciis.

CAPVT

23

CAPVT XLV.

De septimo medio Meditationem atque affectus eius ampliandi, siue de Pace & securitate animæ, quæ ex virtute promanat.

COMPOSITIO LOCI, vt in imagine. ORATIO, vt solet.

PVNCTVM I. Considera studia ac cogitationes hominum hoc vnum spectare, vt pacem ac quietem animi sui consequantur. Nihil aliud auarus conquisitor huius sæculi, ambitiosus & curiosus propositum habet, quàm vt anhelum animum & inhiantem rebus caducis exsatiet; ac dicere possit: Anima mea requiesce: habes enim reposita bona plurima in annos plurimos. Desideria siquidem terrenorum velut motus sunt, quæ tam diu vrgent miseros, donec rē cupitâ fruantur, & in eâ pacem inueniant, quàm inuenire in iis homo non potest: sed verè dicere, In omnibus requiem quæsiui, & non inueni. quia etiamsi vniuersum mundum possideat, æquè, & millies magis inquietus est: vt per huius sæculi potentes luce clarius euadit. Quæ igitur insania, mundana consectari, & certò scire nullam ibi quietem, & non quærere pacem in te, ô dulcissime IESV? *Hæccine vera*, vt suprà pag. 7. vel *O Princeps pacis*, vt inf. pag. 616. Secundò, cogita vnde fiat, amatores sæculi in terrenis nullam quietem obsequendo vitio, declinando à virtute, inuenire. Primò, quia pax & quies ibi solùm est, vbi bellum non est; at dum cupiditatibus suis carnalis obsequitur, bellum rationi, legibus ac Deo mouet; & animæ suæ subditos sensus ac passiones aduersus rationem armat, & confligere cum eâ, immò cum Deo facit. quomodo igitur pax ibi esse poterit? quis enim, ait Iob, restitit ei, & pacem habuit? Et Baruch: Si in viâ Dei ambulasses, habitasses

Omnes pacē quærunt.

Luc. 12.

Pax non est in bonis vanis.

Cur pax non sit impio.

Iob. 9.

Baruch. 3.

bitasses

bitasses vtique in pace sempiternâ: quia scilicet virtutis cultores cupiditates subiiciunt rationi, & ipsam Deo, vnamque cum eo habent voluntatem; & expende quàm id æquum & pulcrum sit, vitiumque detestare. Si mens, ait S. Leo, rectori suo subdita, & supernis muneribus delectata, terrenæ voluptatis incitamenta calcauerit, & in suo mortali corpore regnare peccatum non siuerit; ordinatissimum tenebit ratio principatum, & munitiones eius nulla spiritualium nequitiarum labefactabit illusio: quia tunc est vera pax hominis, & vera libertas, quando & caro animo iudice regitur, & anima Deo præside gubernatur. Secundò, perturbatio nascitur ex eo, quòd vitium ac cupiditas pro obiecto habent rem fluxam, mutabilem & caducam: cui animam suam homo affigit, & sic affixam necesse perpetuò cum eâ volui, fluctuare ac mutari; vti nauis in turbido mari, ventis concussa, scopulisque allisa: at verò virtus animum Deo, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio, coniungit, ipsaque in eo velut in Septentrione acus nautica, & elementum in centro suo conquiescit; vide verò in quo hîc anima tua, & abnega illud. Æger animus se vt ægrum corpus versat in partem omnem, frustrà. Vicissitudo est malorum, non remedium: palato infecto cibus quamuis varius non sapit, sed molestiam adfert. *Aspira*, vt sup. pag. 8. *Haeccine firma fide.*

Leo serm. 1

Pax in quo sita sit.

Alia caussa inquietudinis.

Iacob. 1.

Seneca.

PVNCTVM II. Considera tertiò oriri inquietudinem in peccatore ex perpetuo metu, qui vitium comitatur; metuit enim priusquam quod optat obtineat, ne non consequatur: grauiùs, ne obtentum amittat: grauissimè, ne cùm hoc orbatus fuerit, id recuperare non liceat; denique Dei vindictam formidat, cùm voluntati eius aduersetur, & hostis eius sit. Quod eleganter Iob expressit.

Iob. 21.

Quoties lucerna impiorum extinguetur, & superueniet eis inundatio, & dolore diuidet furoris sui:

erunt

erunt sicut paleæ ante faciem venti, & sicut fauilla, quam turbo dispergit. Iustus autem quasi leo confidens absq; terrore est: vnde dicite, ait Dominus, iusto, quoniam bene. Expertus id Dauid cantabat: Si ambulauero in medio vmbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es; si consistant aduersum me castra, non timebit cor meum; Deum enim solum quærit iustus eumque possidet, quia in pace factus est locus eius, *Credo tibi* vt suprà pag. 7. vel *O princepes pacis*, vt infrà pag. 616.

Impius semper timet. *Prou.* 28. *Psal.* 22. *Psal.* 26. *Psal.* 75.

PVNCTVM III. Considera Primò, vnde præterea perturbatio in anima vitiosi hominis oriatur: vtique quia voluntatem suam explere non potest; sed plurimos experitur diuersam habere, immò etiam aduersari, cùm eiusdem habeat rei competitores ac corriuales, & plures esse nequeant eiusdem possessores. Iusti verò & virtutis studiosi semper suam voluntatem perficiunt, quia aliam à diuinâ nullam habent; nihil autem est quod ei resistere valet. Qui enim propriam non habet voluntatem, suam ipsius semper agit voluntatem, & sic nolentes propriam explere voluntatem, inuenimur illam semper expleuisse, vt S. Dorotheus dicere solitus. atque ita talis arbitrio suo agit omnia, perpetuoque lætus iuge conuiuium in animo suo experitur: & cum stultus sicut luna mutetur, homo sanctus in sapientia manet sicut sol, Deumque imitatur. Secundò, attende quòd omnis qui facit peccatum, seruus sit peccati. tanta autem seruitus est vitii vitiosique hominis, vt etsi suam videat se voluntatem explere non posse, cessare tamen ei non liceat; duæ enim sanguisugæ semper dicunt, Affer, affer, ait Sapiens. hinc ebriosus etiamsi nequeat vina haurire, concupiscere tamen & ad ea suspirare iubetur, vt seruus peccati: etiamsi honor & fama legesque vetent, tamen parere cogitur lasciuus luxuriæ, ebrietati, &c. eadem enim seruitus omnibus vitiis communis est. At virtute præditus vnum Deum timet,

Alia caussa perturbationis.

Iustus facit semper quod vult.

Dorotheus.

Eccli. 27.

Ioan. 8.

Libertas iusti & seruitus peccatoris.

Prou. 30.

nullius iudicium metuit; nulli supplex & obnoxius est; sed stans in quodam rerum vertice in verâ & aureâ libertate triumphat. Gloriosa, ait Ambrosius, libertas quam nulla seruitus culpæ, nulla peccatorum vincula constringunt, nulla flagitiorum onera, nulla criminum commercia degeneris nexui seruitutis addicunt.

Ambros.

Hæccine vera, vt sup. pag. 7.

Scrupuli & remorsus peccatoris.

PVNCTVM IV. Considera vitiosum, etiamsi facere voluntatem propriam valeat, nihilo tranquilliorem esse: quia illa cum diuinâ pugnat; ac proinde perpetuò scrupulis conscientia agitatur, & se iudice nemo nocens absoluitur, dum se verè accusat conscientia, eademque condemnat & torquet. O quantam ex eo gehennam experiuntur peccatores! neque tantùm, qui grauibus delictis obnoxii, verùm etiam qui defectibus seruiunt, neque mortificationi prauorum affectuum student. Præterea aduerte è contrario, quantum sit solatium ex pace in animâ iusti, & collige ex iucundo cæli aërisque tranquilli & maris aspectu, vide qui fructus pacis in republicâ, & hæc ad animam transfer. quanti autem hæc, de quâ sermo est, pax sit, audiendus S. Paulus. Pax Dei, ait, quæ exuperat omnem sensum: nihil enim ei sanè comparari potest, securaque mens iuge conuiuium à Sapiente meritò appellatur: superatque omnem sensum, nec æstimabitur argentum aut aurum in comparatione illius. Quantum enim est, ait Ambrosius, non moueri aut turbari metu, non exagitari suspicione non dolore vexari; sed quasi in littore tutissimo aduersus insurgentes fluctus sæcularium procellarum mentem immobilem fidâ statione placidare!

Phil. 4.

Prou. 15.

Ambr. lib. 1. de Iacob.

Aspira, vt sup. pag. 8. *Hæccine firmâ*, &c ibid.

Quantus honor virtutis.

PVNCTVM V. Considera quanto honore virtus vera, etsi in vili & obscuro homine afficiatur, atque adeò etiam Ethnicis, in Vestalibus & sacrificulis fucata virtus summæ venerationi fuerit, atque etiamnum sit. Vide vt viuos Sanctos omnes honorent Imperatores & poten-

tes

tes sæculi; eorum preces & suffragia apud Deum efflagitent; casas eorum vt templa venerentur, vt oracula adeant. Antonium, ait Athan. hominẽ in extremo mundi limite conditum Principum & omnis celebrat aula regalis, agens de Constantino & filiis. Sepulcra verò Sanctorum sunt velut asylum, velut malorum omnium leuamen: quot peregrinationes illuc instituuntur? donaria mittuntur? quo honore eorum reliquiæ coluntur? quos, si genus cæteraque externa bona spectes, nullo mortales loco paulò antè habuerant, vel haberent, si absque virtute essent. Secundò, vide quâm honos ille verus ac solidus sit, cùm alius omnino vanus. neque enim, vt S. Chrysost. voces illæ populi per quas iudicibus acclamabatur, ex veritate proferũtur: sed ipsæ sunt, quibus fucatum nomẽ honoris depingitur. quod, vbi potestate defuncti sunt, liquidò apparet. Memoria iusti, ait Sapiens, cum laudibus, & nomen impiorum putrescet. Virtute enim præditi, Reges appellantur: & verè sunt fortiores & meliores, quia dominantur animo suo, expugnatore vrbiũ. sunt enim summi Regis amici intimi, qui cũ suos voluerit honorare, quid non præstat? Testatur D. Franciscus eius deliciæ, D. Dominicus S. P. Ignatius, S. Catharina Senensis: cũ quâ & cor commutare dignatus est, aliosq; vt Magdalenam & innumeros, crebrò visere, & magnâ familiaritate honorare. Quid verò Angeli facerent, cùm Regem suũ tantâ nos dignatione afficere videãt? Ecce quàm verũ hoc est: Omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui sese humiliat, exaltabitur? Quanta autẽ sit ignominia vitiorum, patet ex suppliciis reorum quotidianis; quodq; quantumcumq; improbos, suorũ scelerum pudeat: neque sit quisquam tam potens aut sapiens, qui si vitiis seruiat, non ludibrium fiat suis, & amicis & inimicis subsannatio. Verissima enim ea D. Pauli sententia: Tribulatio & angustia in omnem animam hominis operantis malum: gloria autem & honor & pax omni operanti bonum. *Hæccine verâ*, vt sup. p. 7.

Athan. in vitâ Antonii.

Chrysost. l. quòd nemo læditur nisi à seipso.

Prou. 10.

Laus vera virtutis.

Honor quem Deus sanctis habet.

Nota.

Lucæ 14.

Rom. 2.

Exercitium breuius.

O Princeps pacis, credo tibi, & in te spero, & toto corde te diligo. Conuertere, obsecro, vultum tuum ad me, & da mihi pacem propter nomen tuum, & amorem: vt in pace meâ fiat locus tuus & cordi meo. & sufficit & sufficit mihi: si enim
Isaiæ 66. *veneris ad me fons aquæ viuæ, declinabis super me quasi fluuium pacis, & thesaurum habebo absconditum, & spero quòd in æternum non separabor à te. Quis enim restitit tibi, & pacem habuit? Nemo: cupio igitur tecum pacem habere, vt non repugnet lex in membris meis legi mentis meæ, sed idem tecum velim, tecum nolim, vnusq; sis mihi omnia in omnibus. Amen.*

Exercitium longius

O Requies vera, & gaudium vniuersæ terræ; vide afflictionem nostram, quâ quærimus cisternas, cisternas dis-
Jerem. 2. *sipatas, quæ continere non valent aquam. In omnibus requiem quærit cor nostrum, pacem & tranquillitatem desiderant vniuersi: quia hac vnica felicitas in hoc statu, infelicią; exilio, vbi militia est vita nostra, inuenire pacem; & ad hoc*
Rom. 5. *iustificati sumus à te, vt pacem habeamus apud Deum per te Dominum* IESVM *Christum. Omnium huc spectat labor, hanc luxuriosi, auari, ambitiosi quærunt, sed frustrà: non est*
Isaiæ 48. *enim pax impiis, non est pax nisi diligentibus legem tuam.*
Psal. 118. *Tu illam nobis attulisti è cælo benignissime* IESV, *& mundo nuntiasti. Verè Princeps pacis lapis angularis, qui facis vtraque vnum, & in te reconcilias ima summis. O quanta felicitas illius animæ, quam per virtutem eleuas supra tempestates mundi huius, sanctâ contemplatione defixam! non timebit mala, quoniam tu cum eâ es: non agitabitur cupiditatibus cor illius, quia tu ei omnia vnus es; inter prospera & aduersa secura & tranquilla, quasi in quodam rerum vertice stat, & despicit vniuersa.*

O pax nostra vnica Deus meus, quis mihi tribuat pennas
Psalm. 54. *sicut columbæ, & volabo, & requiescam in foraminibus pe-*
Cant. 2. *træ, in cauernâ maceriæ? Venisti enim vt pacem habeam, &*
Joan. 14. *moriturus pacem reliquisti mihi dicens, Pacem relinquo vobis,*

bis, pacem meam do vobis Propitius mihi esto, Domine, ne dẽ hereditatem tuã, quam sanguine tuo signatam reliquisti mihi pro re huius mundi vili, caducâ & transitoriâ: in pace factus est locus tuus, vt nec templum fieri tibi nisi à Salomone volueris neque nasci, nisi in pace; neque mori, nisi vt pacem nobis impetrares. Ego si pacem habuero, certus sum quòd tu Deus pacis & dilectionis eris mecum: & quid erit tunc quod vltrà petere possim? pax enim ista exsuperat omnem sensum. Vtinam gustare eam possim, & videre quàm suauis sis, Domine, & præ dulcedine corporis & sanguinis tui, ô Creator mi, amarescat omnis creatura. Psal. 75. Philip. 4. Applicatio ad Communionem.

O quanta, ô quanta cordis pacifici felicitas, te habere, & te frui, te refici & pasci, nihil cupere, nihil timere, nihil sperare, nihil velle præter te & tuam sanctam voluntatem nullo conscientiæ stimulo vrgeri, omni horâ ad mortem, ad aduentum tuũ esse paratum! si quis hanc gustauerit, nescio, ait Bernard. tuus, an talis anima vel ipsam gehennam ad tempus experiri horribilius pœnaliusq́; ducit, quàm post spiritualis studij huius gustatam semel suauitatẽ, exire denuò ad illecebras, vel potiùs molestias carnis, sensuumq́; inexplebilem repetere curiositatẽ. Bernard. serm. 35. in Cant. Infernus videtur iusto, pacẽ amittere.

Neque pacem tantùm virtuti tribuis; sed decreto perpetuo diuinæ maiestatis tuæ illam verus honor etiam sequitur. regiâ enim quadam potestate se cohibens rex dicitur, quòd regere se nouerit, arbiter sui, suiq́; iuris sit, non captiuus trahatur in culpam, nec præceps feratur in vitium atque adeò sola virtus honorem meretur, improbitatem honorabilem facere neque imperia, neque infulæ possunt: pluris est meritò apud omnis pauper virtute præditus, quàm omnis potentia sæculi. Tantus enim quisque est, quantus est oculis tuis: & certè eos qui diligunt te, Domine, etiam hîc glorificabis; qui autem te contemnunt, erunt ignobiles. Verè exclamauit Psaltes tuus: Nimis honorati sunt amici tui, Deus, nimis confortatus est principatus eorum Cùm verò me infinitâ miseratione dignatus sis in amicum eligere, quia præcepta & consilia tua omnia, quæ accepisti à Patre, nota mihi fecisti; nolo esse amicus huius sæculi, sed vnum te amare toto corde, & totâ mente meâ, te Ambros. Honor virtutis. 1. Reg. 2. Psal. 138. Affectus amoris.

 strin-

stringere amplexibus animæ meæ, donec aspiret dies & inclinentur vmbræ, donec appareas mihi, & aperias thesauros charitatis tuæ, quâ dilexisti me ante constitutionem mundi, Amen.

Praxis ad securitatem animæ comparandam.

Resignationis praxis. PRIMO, sæpè resignare sese hoc vel simili modo: Deus meus & omnia, fiat in omnibus sanctissima voluntas tua. Proponere verò quisque sibi diuersa potest, vt tentet animum an repugnet nec ne, & se resignare.

Pacis pretiū pondera. Secundò, si quid aduersi accidat, animum collectum seruare, & cogitare, Tanti est, & pluris pax: atque vti quis omnia pro vitâ exponit, ita omnia amittat potiùs quàm pacem.

Amaritudinē vita. Tertiò, frequens & humilis confessio.

Quartò, supra omnia mansuetudo, & omnem amarulentiam, suspicionesque ex animo suo expellere.

Occupationem moderare. Quintò, moderata occupatio. Martha enim turbatur ergà plurima: de illâ etiam Moysen Iethro monuit. *Exod.* 18.

S. Scripturæ lectionē frequenta. Sextò, lectio sacræ Scripturæ frequens: quæ desursum enim est sapientia, primùm quidem pudica est, deinde pacifica.

Septimò, sensuum diligens custodia.

Dignatus es, vt suprà pag. 10.

IACULATORIÆ.

Philip. 4. *PAx Dei exsuperans omnem sensum, custodiat corda nostra, & intelligentias nostras.*

August. *O Domine, fecisti nos ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te.*

Psal. 118. *Pax multa diligentibus legem tuam, & non est illis scandalū.*

Psalm. 4. *In pace in idipsum dormiam & requiescam, quoniam tu, Domine, singulariter in spe constituisti me.*

VIGE-

24

VIGESIMÆ QVARTÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

O quantum gaudium habet qui virtutem sequitur! hoc saltem te trahat ad eam N.

VNiuersus *A* mundus non valet explere cor tuum, quod variorum *B* desideriorum flatibus exagitur. cur igitur à virtute abduceris stultis C vitiorum illecebris? nimirum vt è fœdo *D* lacu potes, ad quem periculosâ & ambagiosâ *E* via deerras: vbi *F* superbia, luxuria, auaritia, te allectum in *G* belluam desforment, & in *H* inferni barathrum detrahant. ecce *I* regnum Dei intra te est, quid frustrà alibi quæris? en maxima *K* gaudia virtutis quæ cor verè replent, quæ *L* B. Xauerius aliiq; Sancti, etiam in hac vitâ degustârunt. Hausta certè ex Deo bonorum fonte gaudia ex *M* corde exundant, illudq; satiant: ex peccati autem lacu haustæ lætitiæ *N* perfluunt ac dilabuntur.

CAPVT

CAPVT XLVI.

De octauo remedio Meditationem atque affectus eius ampliandi, siue de Gaudio, ob quod virtutem sequi oporteat.

COMPOSITIO LOCI vt in imagine, ORATIO vt suprà.

PVNCTVM I. Considera Dominum pro suâ erga homines benignitate ita ordinasse, vt traherentur voluptate ad operandum: atqui si corporalis voluptas hanc vim habet, multo magis spiritualis, id est ea quæ ex virtute promanat. Si ergo voluptate à virtute abstraheri (vnusquisque enim tentatur & auocatur ab ea abstractus & illectus) vide quanto maior ac melior, eaque sancta & vera, ex virtute quàm caducis istis huius mundi deliciis, voluptas emanet. Primò, quia ista fœda & turpis & falsa est. Adeò vt Aristoteles dicat, delectationes corporis fœdas ac turpes, non esse veras delectationes: quoniam non tales videntur, nisi iis qui malè sunt affecti, sicut, ait, pueri sua crepundia æstimāt, quæ viri contemnunt; fœdæ autem adeò sunt, vt olim etiam Philosophi ac Poëtæ homines in belluas ac feras mutari finxerint, qui amoribus Circes capti essent. Neque incommodè. Nónne enim videmus superbum instar paui ambulare? luxuriosum instar capræ lasciuire? gulosum velut porcum in ventrem & cibum pronum ferri? Neque quisquam est honestior, qui affectus eiusmodi præ verecundia non dissimulet. Vide igitur quàm in se turpia illa sint gaudia, & vilia. Consolatio enim verè, vti Bernard. mundi vilis est, & ad nihilum vtilis, quod magis metuendum, est veræ & salubris delectationis impedimentum. Equidem quid insanè appetit gulosus, ob quod maria traiiciuntur, animæ intereunt, cælestis hereditas deperditur, vt Esaui primogenitura; Religiosi etiam periclitantur? scilicet frustum carnis, bolus vnus, atque alter dulcior, & eo carior quo

Gaudium ex virtute.

Arist. 10. Ethic. 3.

Voluptas peccati fœda.

Serm. 4. in vigil. Natiuit.

quo rarior. Secundò, vide quantâ molestiâ, quàm longâ ac difficili viâ quæratur, vt verè his applicet illa Iob Gregorius: Qui inter eiusmodi lætantur, quasi sub sentibus delicias reputant. neque enim, ait, sine grauibns curarum molestiis possunt temporalia, quæ appetunt, vel non habita quærere, vel quæsita seruare, inter æquales præstantiorem gloriam appetere, semper praua agere: & tamen, ne opinionem prauitatis habeant, formidolosè custodire. Hebræis iis similes sunt, quibus manna non sapiebat propter ollas carnium, porros, & allia Ægypti. Quid enim signatur per ollas carnium, nisi carnalia vitæ opera, in tribulationis doloribus, quasi ignibus excoquenda? quid per pepones nisi terrenæ dulcedines? quid per porros & cepas exprimitur (quæ plerumque qui comedunt lacrymas emittunt) difficultates vitæ præsentis, quæ à dilectoribus suis & non sine luctu agitur, & tamen cum lachrymis amatur? Tertiò, attende, quòd hoc genus bonorum non tam bona sint quàm minora mala: iisque nihil agi aliud, quàm vt grauiores compedes in leuiores mutemus. Fames viget? suaue est comedere. satur es? grauius est edere, quàm esurire. Itaque nulla delectatio liquida, aut pura, sed permixta multis amaritudinibus. Denique ea conditio est delectationum sensualium, quòd dum habentur, fastidiuntur; dum non habentur, desiderio torquent: spiritualium verò & appetitus placet, & experientia magis. Igitur sic ratiocinare: Si desiderium torquet terrenorum, multo magis præsentia, ac proinde ea abominare. quis enim hostem propinquum, & intra muros existentem propulsare poterit, si absentis timore totus concutiatur? Quartò, attende ideò hominem verè recreari terrenis non posse, quia illius naturæ non conueniunt: sicut videmus alios cibos hominibus, alios belluis gratiores. Cùm igitur hæc infima tantum hominem oblectent, quantum cum belluis participat, corpusque & sensus habet, sequitur propriam

Greg. 20. Moral. c. 6.

Voluptas sæculi amara.

Greg. hom. 36. in Euang.

Homo verè recreari terrenis nequit.

propriam nobilioremque illi longè esse secundùm rationem delectationem, ac multò maiorem.

Aspira, vt sup. pag. 8. *Haccine firma.*

Animi delectatio præstantissima. PVNCTVM II. Considera maiores longè spiritus & virtutis esse delectationes, quàm corporis. Primò, quia spirituale bonum & obiectum melius est & nobilius: vnde oculo, quàm ratione carere malumus. Secundò, coniunctio maior, quia sensus tantùm in accidentibus hæret, & corporis delectationes perpetuò fluunt, mentis verò simul totæ sunt, vt res ipsæ, quas concipimus. Tertiò, quia bona spiritualia manent, alia pereunt. Aduerte autem sedulò obiectum gaudii spiritualis præcipuum, illud verò Deus est. quid ergo mirum, si amplexus eius, quo ei iungimur summo bono, suauissimus iucundissimusque sit? Fit autem ille, quando iungitur anima Deo per veram virtutem, maximè per amorem & contemplationem, in quâ etiam Aristoteles & Philosophi beatitudinem posuerunt.

Credo tibi. vt sup. pag. 7. vel *O gaudium*, &c. vt inf. p. 624.

Attende iam quanta gaudia Sancti ex ea perceperint, adeò vt ferre nequirent eorum magnitudinem. vt de B. Ephrem, B. Xauerio accepimus, cùm, Sat est Domine, sat est, exclamarent. Ratio autem, quare in Deo *Cur anima in Deo lætetur.* beatitudo, sola, vera & summa sit delectatio hominis, est, quia finis illius Deus est: quidquid autem finem suum attingit, beatitudinem suam consequitur. Primò, quia solus ille animam satiat, cætera omnia nullo pacto: non magis quàm si quis fumo aut vento se pascat. *Oseæ 4. Hieron.* Comedent (inquit Oseas, de impiis loquens) & non saturabuntur. Sicut, ait Hieronymus, iustitia saturat, *Mundi gaudia.* sic iniquitas substantiam non habens vana comedentes fraude deludit, & vteros comedentium vacuos de- *Isaia 29.* relinquit. At Isaias somniantibus mundanos comparat, qui sibi comedere videntur, & expergefacti esuriunt. O quæ infelicitas, pertuso dolio haurire debere frustra! aërem captare frustra! Ea est mundani insania,

ait

ait Bernardus, vt quasi famelicus inflatis buccis aërem hauriat, eoque saturari speret, aut fumum sulphureum excipiat: non enim impletur. Sapiens verò: Auarus, inquit, non implebitur pecuniâ, & qui amat diuitias, fructum non capiet ex eis: quod aliis omnibus vitiis commune est. Ecce nihil negauerat Salomon oculis suis, & vidit omnia esse vanitatem & afflictionem animi. Contrà verò qui esuriunt & sitiunt iustitiam, & hîc & in futuro saturabuntur. Tertiò, vt homini bene ac beatè sit, oportet, vt illud, per quod id ei obtingit, eo melius sit, ac inuito auferri nequeat: quod virtus sola, & Deus est, cui per virtutem homo coniungitur. O quanta rerum in mundo vicissitudo & inconstantia! At verò virtus, & eius opes, perpetuæ & inuiolabiles Dei gratiâ sunt, nostrâ cooperatione.

Vide Bern. in sermon. Ecce nos reliquimus.

Eccles. 2.

Eccles. 2.

Matth. 5.

Gaudiũ è virtute volenti tantũ eripi potest.

Hæccine vera, vt sup. pag. 7.

PVNCTVM III. Considera hominem omnem esse velut sitibundum, & mundanum per ambages longas & molestas quærere explere sitim, sed instar hydropici augere, & haurire quasi ex sulphureo aut salso lacu, quò concupiscentia inuitat: iustum autem vbique Deum habere præsentem, fontem bonorum omnium, immò regnum Dei intra nos esse. O quanta igitur indignitas atque insania, eum omnis boni fontem derelinquere! vti queritur per Ieremiam Dominus: Me dereliquerunt, ait, fontem aquæ viuæ, & foderunt sibi cisternas, quæ continere non valent aquas. Sitiuit verò anima mea ad Deum fontem viuum, quando veniam & apparebo, quando veniam & adimplebis me lætitiâ, cum vultu tuo? Secundò considera certissimum esse, si dimidium laboris & molestiæ cum gratiâ Dei, pro verâ virtute suscipias, eius quæ pro mundo sustinetur te beatum hîc verè æternum futurum.

Discrimen pij & impij.

Ierem. 2.

Psal. 41.

Exer-

Exercitium breuius.

O Gaudium nostrum Deus meus credo tibi,& in te spero, & toto corde te diligo. Lætabor & exultabo in te, omnia enim ossa mea dicunt mihi: Domine, quis similis tibi? hortaris nos per Psaltē tuum dicens: Introite in conspectu eius in exultatione, scitote quoniam Dominus ipse est Deus: scio per gratiam tuam, & audio, Delectare in Domino & dabit tibi petitiones cordis tui. Inuitas igitur vt vere de te gaudeā, & creaturæ spernam solatium, & promittis mihi dare petitiones meas; quæ vero istæ? vnam petii à te Domine, hanc requiro, vt diligam te, & nihil me separet à te in æternum. Amen.

Exercitium longius.

Psal.41. *QVEMADMODVM desiderat ceruus ad fontes aquarū, ita desiderat anima mea ad te, Deus. sitiuit anima mea ad Deus fontem viuum: quando veniam, & apparebo ante faciem tuam, Deus meus? Indica te mihi quē diligit anima mea, vbi pascas, vbi cubes in meridie; ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum. Votum voui tibi, si dedero somnum oculis meis, & requiem temporibus meis, donec inueniam locum tibi, Domine IESV, & requiescas in tabernaculo cordis mei. Ecce in terrâ hac desertâ inuiâ & inaquosâ, ego ego quem nosti, infelix ego homo, felix tamen quia sto coram te hodie, appareo tibi, vt gustem quàm suauis sis animæ meæ, vt videam virtutē & gloriam tuam. Obsecro te per magnam charitatem tuam, ne despicias exulem, & aduenā, ouiculam errantem, & ne abscondas faciem tuam à me, tu enim nihil odisti eorum quæ fecisti & multò minùs quicquam eorum quæ sic refecisti. Quæ enim est exspectatio mea? nónne tu Domine mi, Saluator mi? quod est, eritq; in æternūm solatium meum? nónne tu Deus totius consolationis?*

Cant.1. Applicatio ad Communionem. Psalm.62.

Absit hoc à me indignissimo filio, vt aliquid à te velim super terrā, vel extra te, vt ambulem vias difficiles & prauas, vt delecter, & capiar creaturæ solatio, id est muscipula, & finē gaudii mei luctus occupet. Et quis ille? O vtinā is, quo doleam quòd te dereliquerim fontē aquæ viuæ, vti vehementissimè doleo, ex

amore

amore tui, quæso, ne abscondas faciem tuam à me: quæ enim est exspectatio mea? nónne tu, Domine? non vltrà ambulabo vias difficiles & prauas. Vbi enim sunt deliciæ, propter quas lassati sumus? nónne fœdæ, turpes, & illiberales, ob quas, cùm præteritæ sunt, erubescimus? Verè, verè amarum est, amarum te derelinquere, dulcißime Jesv. *Tu enim dulcedo ineffabilis, totus desiderabilis. Væ ergo mihi, si derelinquam te dulcißime* Jesv. *O insaniam filiorum Adam! Quid quæritis, obsecro, cisternas, quæ continere non valent aquas? Quærite fontem aquæ viuæ, & bibite, & inebriamini ab vberibus consolationis eius.*

Vide, Domine, afflictionem meam, vide, ô Jesv; *etenim si hîc mihi, & omnibus præsens sis, ô oceane bonorum omnium, eheu! fugimus te sequentem, & quærimus fœdas lacunas velut Sodomæ lacum & mortuum mare. Non satiat illud sitim, sed accendit; verùm enim & solum hoc est gaudium quod de te sumitur, Deus meus. Quale gaudium? nouit ille qui te nouit, qui gustauit, quàm suauis sis, Domine, his qui diligunt te, quid quæris anima mea? delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui. Bonum tuũ quære: est enim bonum aliud alteri, & omnes creaturæ habent quoddam bonum suum. pecori bonum est implere ventrem, carere indigentiâ, dormire, gestire, viuere, sanum esse, generare. Tale tu bonum quæris cohæres Christi? quid gaudes? quia socius es pecorum? erige spem tuam ad bonum bonorum omnium. Tu enim, Deus meus, omne bonum es, & solus satiare animum potes: tu solam gaudiũ continuâ iucunditate firmißimum, delectiones in dexterâ tuâ vsque in finem. hoc est quod amo, cùm te, Deus meus, amo omne bonũ & perfectum, & permanens, & liquidum. Deliciæ omnes aliæ breues, siue ex honore, siue ex voluptate: vana enim omnia & caduca sunt & incerta. quis enim gloriari de fauore mundi potest, qui momento fugit? incertus perpetuò est, blanditurq́; vt Ioab, & occultè occidit: leniter influit, & in fine mordet vt coluber?*

August. in Psal. 102.

Quale de Deo gaudium.

Experiuntur filij huius sæculi stimulos cogitationum, conscientiæ morsus, quibus conditur aut potiùs extinguitur. quid esse dulce potest absque te, ô dulcedo summa, felicitas nostra,

& gaudium super omne gaudium. Melior, melior est dies vna in atriis tuis super millia, meliores sunt micæ quæ cadunt de mensa Domini mei, delitiis vniuersæ terræ In te verò omnia habentes, propter quid, precor, te relinquemus? Miror in sole splendorem, in flore pulcritudinem, in pane saporem, in terra fœcunditatem. sed à te Deo vniuersa hæc sunt: nec dubiū quin multò amplius reseruaueris tibi, quàm dederis creaturis creator mi. Tæderet tamen fortè adspirare, si longa per desertum ad te & gaudium tuum foret via; sed ecce, si volo, amicus esse iam possum per gratiam tuam, & lætari corā te, & in mente securâ iuge tibi parare conuiuium, gloriaq; & honore coronari. Videte quæso, oculis vestris, aiebat Ecclesiasticus tuus, modicum laboraui & inueni mihi multam requiem: accede ad eam, & sustine bonos fructus illius: in opere enim ipsius exiguum laborabis, & citò edes de generationibus eius. Cupio igitur ex nunc, ex hoc momento, seriò te, Domine IESV, *sequi, & virtutem* N. *amplecti: si enim hoc fecero, ecce cor meum & caro mea exaltabunt in te Deum viuum: si non egero, tribulatio & angustia me manent. quid mihi ergo est in cælo, & à te quid cupio super terram? Tu es spes mea, portio mea, in terrâ viuentium. Amen.*

Bernard. serm. 1. in fest omnium Sanctorum.

Eccli. 51.

Psal. 83. Psal. 72. Psal. 141.

Praxis ad gaudium è virtute captandum.

Suspende animum in tentatione.

PRIMA. Cùm homo sese voluptate allici sentit, suspendere animum, & moderari desiderium: quia id quod per vitium quærit, vel sperat, orando, seque superando, longè nobiliùs & vtiliùs acquirere potest.

Voluptas vti sit repellenda.

Secunda. Quoties voluptas inuitat, cogitare quod D Bonauent. se iam eâ fruitum esse: nihil enim interest, verè an solâ opinione tuâ voluptate fruitus sis: cùm nihil post eam supersit nisi dolor ex vsurpata voluptate, quàm poteris in Domino quærere, & haurire de fontibus Saluatoris.

Mortificatio necessaria & suauis. *Sap. 7.* *Matth. 19* *Centuplum datur mortificanti se.*

Tertia. Mortificationem & abnegationem in magnis & paruis rebus exercere: mirè enim id conducit; neque difficile erit, si pro tali creato solatio omisso, æternum paratū esse certò sciat: imò etiam diuinum nunc in hac vitâ. Quoties enim quis propter Dei amorem aliquid relinquit, & liberalem erga diuinam maiestatem se ostendit, toties illam erga se liberaliorem vicissim experietur. Non vincit enim sapientiam malitia, neque liberalitatem ipsam inopia

nostra,

nostra. Imò omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem aut vxorem, aut filios, aut agros propter nomẽ Domini, centuplũ accipiet, & vitã ęternam possidebit. At quando, inquies, illud centuplum? Respondit Dominus, Amen dico vobis, accipiet centies tantum nunc in tempore hoc, domos, & fratres, & sorores, & matres, & filios, & agros, cùm persecutionibus, & in sæculo futuro vitam æternam. Hoc est quod in Canticis insinuat sponsus: Veni in hortum meum, id est, animam, messui myrrham meam, quia ad mortificationẽ excitârat; comedi fauẽ cum mello meo, bibi vinũ meum cũ lacte meo; comedite amici, & inebriamini charissimi. Mox enim post mortificationem fauum animæ habuit, & vinum propinat lætificans cor hominis. Visitat animam & terram nostram, inebriat eam, & multiplicat pluuias gratiarum, vt locupletet eam. *Dignatus es*, &c. suprà pag. 10. *Marc. 10.* *Cant. 5.* *Psal. 64.*

JACULATORIÆ.

Psalm. 26

Vnam petii à Domino, hanc requiram, vt inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ, vt videam voluptatem Domini, & visitem templum eius.

Credo videre bona Domini, in terrâ viuentium. Ibidem.

Inebriabuntur ab vbertate domus tuæ: & torrente voluptatis tuæ potabis eos. Psalm. 35.

Quoniam apud te est fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen. Ibidem.

Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam, quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis, vsque domum Dei. Psalm. 41

VIGESIMÆ QVINTÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

Inſpice, & imitare virtutis N. exemplar, quod tibi à Domino monſtratum eſt.

ATtende, Chriſtiane, quoties Spiritus ſanctus & Chriſtus Dominus in *A* Scripturâ, præclara tibi virtutum documenta dederit: en vt *B* virtus tibi offendat, quot exemplis *C* Dominus Ieſus præceſſerit; *D* hunc ſequere, & *E* inſpice, & fac ſecundùm exemplar in monte monſtratum. audi *F* Chriſtum in monte nos docentem, vt ſe, & *G* virtutem quam oſtendit, ſequamur: audi *H* Deum Patrem illud ipſum præcipientem; fuge denique *I* peccatum, quod à Chriſti ſequelâ, & crucis, ſiue virtutis arduâ viâ te in interitum auertit. Vnuſquiſque enim tentatur à concupiſcentiâ ſuâ abſtractus & illectus, & ad peccatum vel horrore aſperitatis, quæ in virtute eſt; vel amore voluptatis momentaneæ, quæ in vitio reperitur, iniutatur.

CAPVT

H
E
Inspice et fac secundum Exemplar.
F
G
Venite post me.
C
B
D
A

CAPVT XLVII.

De nono medio Meditationem atque affectus eius ampliandi, siue de Imitatione Christi.

COMPOSITIO LOCI, vt in imagine. ORATIO, vt suprà.

PVNCTVM. I. Considera Primò, DeumPatrem illis verbis te alloquentem: Vide terræ vermicule, adspice homo, vapor ad modicum parens: sic ego Deus dilexi mundum & te, vt Filium meum vnigenitum darem, vt omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam. An vera hæc? obstupesce miser, atque attende quanto amore tale prototypon tibi dederit diuina bonitas, infinities perfectius Sanctis omnibus. Adspice quibus coloribus dignatus fuerit illud pingere; est enim in eo candor lucis æternæ & castitatis virgineæ imago, & figura substantiæ Patris, coccus & purpura è precioso sanguine agni immaculati. Et considera, precor, an, cùm tale dederit exemplar tanto sumptu paratum, è cælo demissum, contemni illud à te deceat & despici. *Aspira*, vt sup. pag. 8. *Haccine firma fide*, ibid. *Ioan. 3.* *Quanti sit exemplū Christi.*

Imaginare Deum Patrem statuere paruulum JESVM in medio nostri, & dicere: Nisi quis humiliarit se sicut paruulus iste, non intrabit in regnum cælorum. Adspice vt inuitet oculo, manu ad sequelam & amplexus: ergo arctè stringe & amplectere illum, qui cùm ter maximus sit, propter te factus est paruulus, & minoratus ab Angelis. Secundò, attende, quòd quemadmodum videre Deum in cælo, est beatitudo summa; ita hìc JESVM Christum nosse & imitari, summa sit dignitas & felicitas. Tertiò, quàm triste, vt ita loquar, sit Christo Domino ipsum se statuisse exemplar in cruce tantis cum tormentis, vt te beatum redderet, vt te illi, maximè tu, qui spiritualis esse cupis, conformares, & hoc ipsum à te contemni. Quartò, Dominum descendisse ex infinito amore de cælo, vt nobis, imò velut tibi soli *Ioan. 14.*

viam oſtendat.(ipſe enim via,veritas & vita) vt te ouẽ errantem reducat: & eheu! quoties extendis manum tuam, IESV benigniſſime, & non eſt qui adſpiciat: vocas,& renuimus! ô quàm iuſtè quereris per Prophetam tuum: Tota die expandi manus meas ad populum non credentem, & contradicentem mihi! ô quàm luctuoſum tibi, bonitas infinita, audire à filiis quos emiſti pretio magno ſanguinis tui, Recede à nobis, ſcire tuam viam nolumus!

Iſaiæ 65. Rom. 8.

Iob.22.

IESV, *amantiſſime*, vt infrà pag. 633.

PVNCTVM III. Conſidera, in quo maximè imitari Dominum IESVM oporteat, & attende Primò, reformandas tibi eſſe tres potentias animæ tuæ, per peccatum originale plurimùm deprauatas Cogita igitur quàm ſanctas in memoria habuerit cogitationes, quàm purum ab omni errore & falſitate intellectum, voluntatem ab omnia amore terreno alienam,& infinito Dei Patris repletam. Excute verò tres potentias tuas, & earum vulnera Chriſti exemplo ſanare contende. Secundò, conſidera qualiter IESVS paſſiones, quæ verſantur circa bona mundi, honeſtum, vtile, delectabile, &, velut Iacob & Eſau in ventre matris, ſic in animâ noſtrâ luctãtur, ipſe refrænârit, & ad meliora concupiſcibilem bona tranſtulerit, & ad mala animæ noſtræ iraſcibilem. Ingredere igitur cor amantiſſimi IESV, Primò, ab omni perturbatione paſſionum liberum; Secundò, ab intentione obliquâ; Tertiò, à mundanâ delectatione; Quartò, à placendi hominibus deſiderio; Quintò, ab inutili cogitatione; Sextò, à ſuperfluâ curâ; Septimò, à noxiâ amaritudine; Octauò, ab inani complacentiâ; Nonò, ab affectu creatæ conſolationis; Decimò, ab anxietate; Vndecimò, ab impatientiâ; Duodecimò à propriâ voluntate, maluit enim perdere vitam potiùs, quàm obedientiam: atque illam adeò commendauit, vt centuplum ei promiſerit, & decreuerit eum, qui non renuntiat omnibus quæ poſſidet, ſuum

Quale fuerit cor dulciſsimi IESV.

non

non posse esse discipulum. Animaduerte simul paupertatis virtutem, mansuetudinis, sancti luctus, quanta in Christo esuries justitiæ, quanta misericordia, cordis munditiés, amor pacis, patientia, zelus & humilitas; de qua quod dicit D. Leo, cæteris omnibus virtutibus potest applicari; nulli aspernanda diuitum est, nulli est erubescenda nobilium: nec enim in tantum prouehi potest felicitas humana fastigium, vt æstimet sibi pudendum, quod Deus in forma serui non est arbitratus indignum. *Leo serm. 2. de Resurrect.* O Jesv *amantissime*, vt infrà pag. 632.

Pvnctvm III. Considera conuersationem Sapientiæ æternæ, in omni actione suauissimam ac prouidentissimam. certè nullam unquam, vt Sapiens ait, amaritudinem habuit, sed in omnibus obedientiæ, caritatis, puræ intentionis, deuotionis heroica exempla reliquit. *Conuersatio Christi Iesu qualis, Sap. 8.* Tu itaque similiter numquam à diuina voluntate deflecte, neque in opere, neque in modo; sed in aduersis & prosperis æquabilis semper eum intuere: quoniam oculi Domini multò plus lucidiores super solem, circumspicientes omnes vias hominum, & profundum abyssi, & hominum corda intuentes, in absconditas partes. *Eccli. 23.* Non patiaris exempla tam illustria frustra tibi esse proposita. Exemplum enim dedit nobis, vt quomodo ipse fecit, ita & nos faciamus. *Ioan. 13.* Et qui dicit se in ipso manere, debet sicut ille ambulauit, & ipse ambulare. *1. Ioan. 2.* Considera præterea, quòd tibi non solùm Christus Dominus imitandus sit, sed etiam Pater noster cælestis: sic enim mandatum habemus; Estote ergo vos perfecti, sicut Pater vester cælestis perfectus est. *Deus imitandus. Matth. 5.* Quocirca mysteria & virtutes humanitatis, veluti ostium esse existima, quo ingrediaris in potentias Domini, & ad considerationem perfectionum illius. Ego enim sum ostium, ait Dominus, per me si quis introierit, saluabitur, & ingredietur, & egredietur, & pascua inueniet. *Ioan. 10.* Itaque perfectiones Dei, v. g. longanimitatem, prudentiam, sapientiam, liberalitatem & bonitatem, *Vide libellū D. Thomæ de diuinis moribus.*

 etiam

etiam in tuis actionibus considera, ac tibi imitandas esse statue, & gratiâ Dei vtere, ac prototypon Christum IESVM, in corde tuo depinge, certè vt eleganter Gregorius S. Basilii frater: Suæ quisque vitæ pictor est, artifex huius operis est voluntas, colores sunt virtutes, exemplar Christus esse debet.

Epist 1. de perf. Christum form.

Hæccine vera, vt suprà pag. 7.

Exercitium breuius.

O *Speculum sine maculâ, Christe* IESV, *credo tibi, & in te spero, & toto corde te diligo. Video te Rex regum, Pastor bone, Magister optime, & audio vocem suauissimam: veni, & sic* N. *sequere me, & centuplum accipies & vitam æternã possidebis. An credo & spero & non sequor? qui fieri potest: velle quidem adiacet mihi, sed perficere non inuenio. Trahe igitur me post te, & sequar te omne bonum quocumqne ieru. Verè etenim mihi adhærere tibi bonum est, & ponere in te. Domine* IESV *spem meam. Amen.*

Exercitium longius.

Coloss. Ioan. 1. O IESV *amantissime, limpidissime, fons & speculum omnis perfectionis, in quo inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter, in quo thesauri scientiæ & sapientiæ* Dei
Psal. 142. *reconditi, de plenitudine tuâ omnes accepimus, & gratiã pro gratiâ. Verumtamen aret adhuc anima mea, & facta est sicut terra sine aqua tibi: necdum necdũ transformata est in te. Fac igitur mihi hanc gratiam, vt te imitari, in te esse, viuere, moueri perpetuò queam, ac perfectissima virtutum exempla in*
Prou. 12. *me secundùm signaculum tuum: exprimere Nónne enim me-*
Psal. 35. *ritò queri potes, si ego seruus miser & miserabilis, renuam sequi te: Quid? pudebitne? sed gloria magna sequi Dominum: dolebit? sed non contristabit iustum, quidquid ei acciderit, semperq́; est rectis corde lætitia, quoniam apud te est fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumẽ. Quid igitur me auertet à te & vestigiis tuis, quæ video sanguine rubere, & lucere*
Exod. 25. *igne charitatis? exosculor & exulto: sentio spargere odorem,*

Christus postulat vt sequatur.

quo

quo rapiar in amorem tuum. Tu es exemplar, quod nobis in monte monstratum, cupio imitari per gratiam, cupio potentias animæ meæ tibi consecrare.

Procul deinceps sit tumultus cogitationum mundanarum, & inanium rerum, à memoriâ meâ: ornabo eam cælestium rerum cogitationibus, & auferam de templo tuo, id est, corde meo, hæc N. idola pristinæ vanitatis meæ. O vtinam eorũ quæ retrò sunt oblitus, ad ea quæ sunt priora me extenderem, semper de te cogitarem ex omnibus quæ sensibus concipio, ingrederer in potentias tuas! quàm facilè, si hanc clauderem memoriæ portam, vt facere omninò statuo, omnes animi mei motus sedarẽ! Nam simul atque huc ingressus est inimicus, aut superbiæ, iræ, luxuriæ scintilla admissa, conturbatur anima mea & offunduntur intellectui tenebræ, vt te lux vera, quæ illuminas omnem hominem, nequeam nec rationem, quam mihi ducẽ dedisti, intueri. Veni lux beatissima, veni hodie. & cùm ita digneris, sine bibam de calice tuo, & comedam panẽ in regno tuo, vt satiet me omne bonum, & intima cordis mei repleat immensa charitas tua, vt nouerim me, & nouerim te, & quòd nihil sint omnia præter te; scio enim, scio, tu solus es, qui es, cætera vmbra sunt & vanitas vanitatum. Memoria vt excolenda. Philiph. 3 Ioan. 1.

Concede verò mihi, vt quæ beneplacita tibi esse cognouero, quæ iusta, bona ac sancta, ea etiam talia ego verè cæcus & insipiens tandem talia esse iudicem. Tu sapientissimus enim es, tu potẽtissimus, optimus, pulcerrimus, dignissimus, vt ab omnibus, & solus diligaris. Tu lux æterna & sapientia æterna, scrutaris omnia, vti fecisti omnia. Quomodo igitur non credam tibi, sed potiùs mundo fallaci? Aufer à me, quæso, cæcitatem illam, errorem, & ignorantiã. Da mihi credere Scripturæ tuæ, verbo tuo, & sacris tuis Doctoribus, ac Superioribus meis. Sed cùm scienti bonum, & non facienti, peccatum sit illi, da, obsecro, vt quod video bonum, hoc agere me delectet: da voluntatem sanctam vt nihil velim nisi te, aut propter te: sit mihi cibus facere voluntatẽ tuam, iudicium proprium abnegare. numquam niti prudentiæ meæ, sit mihi vt tibi, benignissime IESV *fuit, cibus facere voluntatẽ Patris tui, cibus verè & millies suauissimus. Illa* Obediẽntiæ exercitium. Ioan. 4.

enim est norma omnis bonæ voluntatis : quæcumque ab hâc deflectit, obliqua, & praua & iniusta est. O vtinam vnum sit velle tecum, vnum iudicium nihil arbitrer me scire nisi te IESVM *& hunc crucifixum nihil sperare aut velle queam, nisi fieri voluntatem tuam; vt mea illi vnita iam non mea, sed tua, non hominis miseri ac improuidi, sed Dei mei sit ac deiformis, vna sit cum tua, quia tum demum, scio, recta erit, & sancta, & perfecta.*

Da mihi, Deus meus, fortitudo mea, ita paßiones amoris, odii, gaudii, tristitiæ, spei & timoris moderari, vt te pulcerrime sponse animæ, in pace cordis mei, & hodie & vsque ad consũmationem sæculi, morari delectet. O quantum bonum habet, qui illas sic reprimit, vt seruiant sibi, & tibi propter te, & pacẽ habeat, sed eheu! sæpè hactenus abripor, & seruire cogor. Verumtamen ex nunc detestor & abominor eas, & tibi toto cordis affectu dedico, vt seruiant tibi omnibus diebus vitæ meæ, & imitator tui existam, creatura Creatoris, mancipium Domini, discipulus Magistri optimi, filius Patris benignißimi. Exaudi, Domine, hoc desiderium meum, vt iuxta vocationem meam exprimam vitam tuam, ô speculum omnis perfectionis; in omnibus cogitationibus, verbis & actionibus meis, vitam meam tuæ similem reddam; humiliter, tranquillè, ferenterq́;
Ioan. 15. *operer secundùm voluntatem tuam, sicuti enim palmes non potest ferre fructum nisi manserit in vite, sic nec ego nisi per virtutem in te mansero.*

O vtinam, humillime IESV, *cognoscant omnes, quòd discipulus tuus sim, non tantùm si charitatem habuero (quod est vinculum perfectionis) sed etiam humilitatem abscondendo virtutes, vt tu gloriam tuam; locum infimum semper petendo, non primas cathedras; quas, sicut & superbiam, detestor, vt pannum menstruatæ. Desidero tecum, humillime* IESV, *ambulare: nolo superbire cùm tu te humilias, nec sedere vbi tu stas, Rex meus, & Deus meus; nec deliciari vbi caput meum, Chri-*
Ioan. 8. *ste* IESV, *cruciaris; neque honorari, vbi ignominiam elegisti. Ego, aiebas, non quæro gloriam meam, est qui quærat & iudi-*
1. Cor. 10 *cet: ita ego desidero, siue comedam, siue bibam, siue quid aliud agam, omnia ad gloriam tuam facere; præsentia, caduca &*
fluxa

fluxa contemnere; cælestia & æterna appetere; tibi me resignare & omnia accipere de manu tuâ amabilissima per gratiam tuam. Amen.

Praxis ad Christi imitationem dirigens.

PRIMA. In omni dubio, cùm hæres quid tibi dicendum vel agendum sit, considera, quomodo Christus IESVS, Sapientia æterna, ea diceret, & gratiam illius implora, vt eum valeas imitari. *Christus sit in omnibus exemplar.*

Secunda. Aliquando in examine idem cogita, & animaduerte, quomodo in hoc, vel illo, Dominus IESVS sese gessisset, qualiter locutus fuisset, quid egisset.

Tertia. Cùm vitam tuam ordinare, actionesq; tuas volueris in secessu & quiete, finge Christum Dominum tibi præsentem, & actiones singulas ad illius normam compone ac dirige.

Quarta. Cùm mandatum cæleste acceperimus à Deo Patre, vt audiamus Christum Dominũ & imitemur: ab Apostolis enim in monte Thabor cælitus hæc vox audita est: Hic est filius meus dilectus in quo mihi benè complacui, ipsum audite; necesse vt quoad fieri potest illud impleamus. Ideò enim Verbum caro factum est, & habitauit nobiscum, vt exemplo suo nos inuitaret, & homo sese ei conformaret. Quapropter qui vult ad perfectionem contendere, & ad vitam ingredi, faciat quod S. Bernard. fecisse se profitetur: Meditationem instituat de vitâ & morte Christi Domini nostri, & ex illâ & ex omnibus anxietatibus & amaritudinibus illius colligat sibi fasciculum myrrhæ, qui inter vbera sua commoretur, id est, perpetuò oculis obseruetur. Licèt enim variæ sint Meditationis materiæ, hæc tamen vna instar omnium est, hæc ostium ad omnem virtutem & contemplationem, quod Dominus innuere etiam voluit dicens, Ego sum ostium, per me siquis introierit, saluabitur, & ingredietur, & egredietur, & pascua inueniet. Ad quod eleganter & suauiter Bernardus: IESVS, inquit, est mel in ore, in aure melos, in corde iubilus. Sed est medicina. tristatur aliquis nostrum: veniat in cor IESVS, & inde saliat in os, & ecce ad exortum huius nominis lumen, nubilum omne diffugit, redit serenum. Labitur quis in crimen, currit insuper ad laqueum mortis desperando? nónne, si inuocet nomen vitæ, confestim respirabit ad vitã. Cui aliquando stetit ante faciẽ salutaris nominis, duritia vt assolet cordis, ignauię torpor, languor

Matth. 17. *Meditatio de vitâ Christi quàm vtilis. Bern. ser. 43. in Cant.* *Ioan. 10.* *Serm. 15. in Cant.* *Memoria IESV quàm dulcis & vtilis.*

guor accedia? cui fons fortè ſiccatus lacrymarum inuocato IESV, non continuò erupit vberior? Nihil ita iræ impetum cohibet, ſuperbię tumorem ſedat, ſanat liuoris vulnus, extinguit libidinis flammam, ſitim temperat auaritiæ, ac totius indecoris fugat pruriginem. Siquidem cùm omninò IESVM, hominē mihi propono, mitem & humilem corde, benignum, ſobrium, caſtum, miſericordē, & omni denique honeſtate ac ſanctitate conſpicuum, eumdemq́ue ipſum Deum omnipotentem, qui ſuo me & exemplo ſanet, & roboret adiutorio. Hæc omnia mihi ſonant, dum inſonuerit IESVS. Sumo igitur mihi exempla de homine, & auxilium à potente: illa tamquam pigmentarias ſpecies, hoc tamquā vnde acuam eas, & facio confectionem, cui ſimilem medicorum facere poteſt nemo. Hoc tibi electuarium habes, ò anima mea, reconditum in vaſculo vocabuli huius, quod eſt IESVS, ſalutiferum certè, & quod nulli vmquam peſti tuæ inueniatur inefficax. Semper tibi in ſinu ſit, ſemper in manu, quò tui omnes in IESVM & ſenſus dirigantur & actus. Pone me, inquit, ſignaculum in corde tuo, ſignaculum in brachio tuo. S. Bonauentura verò ſic ait: Venerabilis paſſionis Chriſti continua & deuota Meditatio mentem ab huius ſæculi mundanis & carnalibus concupiſcentis ſequeſtrabit, cor tuum ad ſpiritualia ſubleuabit, quid cogitandum ſit, quid loquendum, quid reſpondendum, quid tacendum, quid vel qualiter agendum, tibi veraciter indicabit.

Qualem oporteat contemplari. *Electuariū animæ* IESVS. *Cant. 8.* *Bonauent. ſtim. diuin cap. 1.* *Paſſionis Meditatio vtiliſſima.*

Dignatus es, vt ſupr. pag. 10.

IACVLATORIÆ.

Pſalm. 33. AVdi Dominum quaſi tibi loquentem: *Venite filii, audite, me timorem Domini docebo vos.*

Ibidem. *Accedite ad eum, & illuminamini, & facies veſtræ non confundentur.*

Matth. 16 *Qui vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me.*

Ioan. 13. *Exemplum dedi vobis, vt quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.*

VIGE-

N
K
I
H
M
G
A
B
L
G
L
D
F
E

VIGESIMÆ SEXTÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

Inspice & imitare virtutis N. exemplar, quod tibi à Domino monstratum est.

CONsidera beneficia, quibus ad virtutem te inuitat Deus: *A* creationis, *B* incarnationis, c redemptionis, *D* Sacramentorum & gratiarum. Deus enim te *E* pascit ac vestit, *F* liberat à multis malis atque miseriis, & per *G* Angelos suos dona mittit, vt olim *H* Israelitis. Deus *I* pluuias, *K* solem, *L* & incrementa frugum ad tuos vsus & oblectamenta offert; vt tu *M* virtutem sequaris. Cumque hæc omnia Deus ex summa *N* charitate faciat, non liquesces vicissim amore? equidem par est vt virtutem, etsi per se amabilis est, vitiumq; abominabile, amore Dei ac Domini nostri, & ob beneficia quibus præuenit nos, amplectamur.

CAPVT

CAPVT XLVIII.

De decimo medio meditationem atque affectus eius ampliandi, siue de beneficiis Dei, quibus ad perfectionem nos inuitat.

COMPOSITIO LOCI, vt in imagine. ORATIO, vt suprà.

PVNCTVM I. Considera Primò hominem à Deo eius beneficentiâ ex nihilo creatum esse ad imaginem & similitudinem ipsius; ac proinde non sicut pullum onagri liberum, sed Deo subiectum esse oportere; eiusque non mandatis tantùm, sed nutibus & inspirationibus, si suo rectè velit munere fungi, obedire. Ad hoc enim creatus est à Domino; cuius ipse totus est. Clamat, ait Laurentius Iustinianus, innata ratio, vt quisque se illi subiiciat, à quo habet vt sit: numquid ergo gloriabitur securis contra eum qui secat in ea? aut exaltabitur serra contra eum à quo trahitur? quomodo si eleuetur virga contra eleuantem se. Væ qui contradicit fictori suo, testa de samiis terræ: numquid dicet lutum figulo suo, Quid facis? aut homo, Quare præcipis nobis, aut eligis hæc? hæc verba appende & ingratitudinem tuam. *Hæccine vera*, vt sup. pag. 7. Considrea etiam præstantiam & excellentiam diuinæ maiestatis, præsertim si nobiscum comparetur, eaque de causâ studendum illi omnibus modis placere & seruire, cùm minùs præstantia aliis præstantioribus naturaliter subdantur. *Credo tibi*, vt suprà pag. 7. Secundò, incarnationis, redemptionis beneficium expende, emptosque esse nos pretio magno, sanguine Agni immaculati, vt glorificemus & portemus eum in corpore nostro. Tertiò, etsi ista magna sint, valde tamen illustrantur, si attendamus Deum ab æterno nos elegisse ante mundi constitutionem, vt essemus filii eius & vasa inhonorem; ad hoc media decreuisse. & mox vt nati sumus, ad

Iob. 11. — *Ad quid creatus es.* — *Laur. Iust. lib. 1. c. 5.* — *Isaiæ. 45.* — *1. Pet. 2.* — *Electio Dei.* — *Quot quantaque beneficia.*

Baptismi

Baptiſmi fontem perduxiſſe,inEccleſiâ educaſſe,in arca vera conſtituiſſe, Sacramenta dediſſe , vt eſſemus genus electum , regale ſacerdotium, gens ſancta, populus acquiſitionis , vtque virtutes ejus annuntiaremus. Miſericordiſſime Deus , quid retribuam æternæ bonitati tuæ,qui me video vocatum ad fidem & gratiam tuam, & ſimul innumeros in gentilitate & perfidiâ naſci & mori?Certè bone IESV , non poſſunt mihi mandata tua & conſilia eſſe grauia , & virtutem , id eſt , pulcritudinem,ſalutem, decorem, opes, gloriam animæ meæ amplecti : præſertim cùm non ſolùm tanta dederis , ſed etiam majora multò promiſeris , oſtentans perpetuò cælum , ſolium regni tui , præmium noſtrum inferno abſtruſo:quia amari mauis,quàm timeri. *1.Pet.2.*

Magnificat vt infrà pag.642.

PVNCTVM II.Conſidera quoties id Rom.3.uſurpare poſſis : Iuſtificati ſumus gratis , per gratiam ipſius. Quoties diuina miſericordia tam longanimiter te ad pœnitentiam expectârit , & pereuntibus ſingulis horis millibus plurimis , tibi tamen pepercerit , eò quòd precioſa eſſet anima tua in conſpectu ejus. Secundò , expende hæc verba:Complacuit ei , qui me ſegregauit ex vtero matris meæ , & vocauit per gratiam ſuam , vt reuelaret filium ſuum in me. Et vocationi tuæ applica, & peculiari gratiæ,quæ radicis inſtar eſt, alias progignens, aut fonti, alias fundens. Etenim dum ſtatum vel munus Dominus largitur , etiam dat media & gratiam ad illud obeundum. vt patet in ordine , Matrimonio &c. Si Religioſus es , Religioſæ vocationi tuæ accommoda, & vide vt vocatus ſis de medio nationis prauæ, & ſæculo nequam vocatus es ad verum paradiſum , & felicitatem in terris , Apoſtolicum vitæ genus,certiſſimam ſalutis viam. Verè applicare ſibi quiſque Religioſus poterit illud Mardochæi: Paruus fons creuit in fluvium magnum , in lucem ſolemque conuerſus eſt , & in aquas plurimas redundauit. Mox enim vt vox tua, Domine

Donum conuerſionis.

Galat.1.

Religioſa vocatio quanti.

Eſther.10.

Domine JESU, in auribus meis audita est, ecce venerunt mihi omnia bona pariter cum illa, & gratiæ plurimæ redundârunt de pelago misericordiæ tuæ, *Magnificat* vt infrà pag. 642. Tertiò, considera plurima alia particularia beneficia naturæ, quòd bonis ortus parentibus, bonos nactus sis præceptores, socios, necessaria vitæ, quòd tot creaturas dederit ad recreationem & necessitatem. Omnes enim etsi non immediatè, mediatè nobis vtiles, & sæpè necessariæ sunt. Quæ egregiè prosequitur Basilius homilia 3. Ex nihilo, ait, effecit, vt essemus, ac produxit, è terræ visceribus elementa eduxit, in ministerium dedit omnigenum pecus; propter nos imbres, sol, montana, campestris regio pulcrè exculta; propter nos omnes fluunt, promanant fontium scatebræ, &c. Quid iam dicam, amantissime Pater, si considerem quanta sunt, quàm multa incommoda, pericula, quæ aliis eueniunt, & à quibus me vilissimum peccatorem & ingratissimum præseruare, vel eripere dignatus es? neque verò hæc omnia tanti fortè facerem, nisi hæc ex infinito amore viderem emanare ab æterno, ac porsus gratuitò. O quàm turpe nolle tibi Domino dulcissimo benefactori mutuum reddere amorem, sed eum tribuere vili creaturæ, & amore proprio à ter summo bono, & virtute N. auerti.

Bal. ho. 3

Beneficiū magnum à malis præseruari.

PVNTVM III. Considera Primò, quòd, vt dicit Augustinus, cultus Dei in hoc maximè constitutus sit, vt anima Deo non sit ingrata, ingratitudinemque Deo esse, vti etiam hominibus videmus, maximè odiosam: adeò vt Dominus, quasi tactus dolore cordis intrinsecus, dicat per Isaiam: Filios enutriui, & exaltaui; ipsi autem spreuerunt me. Vide an non sic de te queri possit, si sanctas eius & plurimas ex infinito amore profectas inspirationes neglexeris. Cùm decem mundati essent leprosi, vno tantùm gratias agente, aiebat JESVS, Nónne decem mundati sunt, & nouem vbi sunt? non est inuentus nisi hic alienigena, qui daret gloriam Deo.

August.

Gratitudo quam necessaria.

Isaiæ 1.

Luc. 17.

Munda-

Mundatus es à Domino, caue ne ingratus eius respuas doctrinam, & exempla virtutis sequi. Secundò, considera secundùm D. Bernard. nihil adeò impedire ne orationes nostræ exaudiantur, atque ingratitudinem. Quid sibi vult, ait, quòd incessanter orantes, obsecrantes, postulantes non exaudit; quibus tantam & tam gratuitam misericordiam prærogauit? & respondet; nec reprehensibile quòd instanter petimus; sed planè petitioni negat effectum; quòd inuenimur ingrati. Idem sermone in Cantica: Ingratitudo inimica est animæ, exinanitio meritorum, virtutum dispersio, beneficiorum perditio: ingratitudo ventus vrens, siccans sibi fontem pietatis, rorem misericordiæ, fluenta gratiæ. Vide igitur; cùm Dominus tanta tibi conferat beneficia, & hæc non alio fine, quàm vt eum ames & per virtutem honores & colas, qualiter ei studere te oporteat, & retribuere tantæ maiestati. tam amanter, tam dulciter à te flagitanti, vt se sequaris & ames. Tertiò, considera Primò, quid requiratur ad gratitudinem; nempe Primò, non dicere tantùm, Domine, Domine, sed facere voluntatem eius. quæ enim gratiæ acceptæ esse poterunt, si labiis honoretur, & factis inhonoretur æterna bonitas? Secundò, vt verè gratis diuinæ statuas bonitati seruire, & dicere possis: Voluntariè sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo, quoniam bonum est, & quoniam ex omni tribulatione eruisti me. Tertiò, vt offeras te magno affectu ad omnes labores & afflictiones à Domino immittendas: animumque resignatum, vt iisdem beneficiis, si ita ei placeat, priueris. Si enim tot bona de manu eius accepimus, mala quare non suscipiamus? In omnibus igitur gratias agamus, & immolemus Deo sacrificium laudis, & reddamus Altissimo vota nostra. sacrificium enim laudis, ait, honorificabit me, & illic iter, quo tibi ostendam salutare Dei. hac enim gratitudine ad aperienda mysteria sua maximè inuitatur Dominus, qui est benedictus in sæcula. Amen.

Bernard.
Ingratitudo orationes facit inefficaces.
Serm. 52.
Gratitudo vt exigat.
Psal. 53.
Iob. 2.
Psal. 49.

Exercitium breuius.

*QVid retribuam tibi, Deus meus pro omnibus quæ retri-
buisti mihi, cor, corpus, & animam meam? credo enim
tibi, & in te spero, & verè toto corde te diligo. Ecce vota mea*
Psal. 115. *tibi Domino meo reddam coram omni populo tuo, & desideria
hæc qui dedisti incipere N. dabis spero perficere. Spondent hoc
beneficia plura, sanguis tuus & corpus pignora mihi sunt, sed
super omnia charitas tua, quòd non me deseres, neque derelin-*
Psal. 66. *ques. Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi
omnes. Repleatur os meum laude tuâ, vt cantem gloriam tuã,
totâ die magnitudinem tuam, & vt videant homines opera
mea bona, & glorificent te qui in cælis es. Amen.*

Exercitium longius.

MAGNIFICAT *anima mea te, Domine Deus meus, quia
respicere me dignatus es de excelso solio gloriæ tuæ.
Quis enim sum ego, Domine, vt memor sis mei, & quæ domus*
Applicatio Communionē. *patris mei? N. Tu scis, & imperfectũ meũ viderunt oculi tui, &
tamen hactenus spero, non auertisti tuos à me seruo nequã &
prodigo, & oue errante; immò quotidie me pascis teipso, & nu-
tris sanguine tuo; & poteris obliuisci mei, aut ego tui? exaltabo
te, Deus meus Rex, & benedicã nomini tuo in sæculum sæculi.*
Psal. 144. *Per singulos dies benedicam tibi, & laudabo nomen tuum in*
Psal. 65. *sæculum sæculi: venite, & audite, & narrabo, omnes qui time-*
Prou. 8. *tis Deum, quanta fecit animæ meæ: ab æterno ordinauit me ex
antiquis, antequam terra fieret, & videns me in communi &
infelici sorte filiorum Adam, originali labe damnationi obno-
xiũ, ex infinitis propè millibus elegit ante constitutionẽ mun-
di; & antequam essem, ab æterno dilexit; & cùm iam esse cœ-
pissem, & adspicerem hanc lucẽ, illuminauit me luce verâ, &
sol iustitiæ ortus est mihi: aliis plurimis præmaturâ morte ra-
ptis, me ad Baptismi gratiam, & fidem, ac Ecclesiæ gremium
perduxit, & aluit carne ac sanguine filij sui: & tamen, Pater
benignissime, sciebas ab æterno, quod aliquando te peccatis meis
offenderem, quoties tibi insultarẽ, quod mihi amore tui dolet
quàm*

quàm maximè. Vicit charitas tua malitiam meam, vicit ignis ille frigus meum, vicit benignitas omnia peccata mea. & quid est, Pater æterne, quod me poterit separare à charitate tuâ? quomodo non libenter obediam omnibus mandatis tuis, & faciam omnes voluntates tuas? virtutem N. sequar, & vestigia dilectißimi filij tui?

Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt, nomini sancto eius. Benedic anima mea Domino, & noli obliuisci omnes retributiones eius, qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis, qui sanat omnes infirmitates tuas, qui redimit de interitu vitam tuã, qui coronat te in misericordiâ & miserationibus. Nisi enim tu, Domine, adiuuisses nos, & quotidie seruares; paulò minùs in inferno habitasset anima mea: sed manus tuæ quæ plasmauerunt me, & fecerunt me, illæ fecerunt virtutem. & liberarunt me de inimicis meis, impleuerunt me omni benedictione. quæcumq; enim video creata, dona tua sunt, quibus me inuitas, vt seruiam tibi: nō enim ea propter te, quasi iis egeas, neq; propter se, sed vt electis tuis seruirent, & illi tibi. Neq; minoris ea æstimare debeo, quòd aliis communia; quia hoc ipsum beneficium mihi est maximum, & pro eo gratias tibi ago, Domine, ac pro beneficiis omnibus alicui mortalium conceßis, eoq; magis, quò minùs illi agnoscunt, & benedicunt te. Psal. 102.

Ago verò tibi in primis gratias, quòd capiti nostro Christo Iesv, humanitati eius dedisti diuino Verbo copulari, & diadema speciei, vt sit Rex regum, & Dominus dominantium. Pro omnibus item donis & gratiis illi collatis, de cuius abundantiâ nos omnes accepimus. Gratias ago pro omnibus item beneficiis, quæ liberali manu tuâ in purißimam Virginem contulisti, quodq; eam in matrem Filij elegeris, & supra Angelos collocasti. Gratias etiã ago pro Angelis fidelibus, qui retinuerunt gratiâ tuâ principatum suum; pro Sanctis, qui ad finem vsq; perseuerârunt propter te, & de se ac mundo triumphârunt; pro iustis denique omnibus & improbis, quos magnificâ gratiâ tuâ præuenisti, & quotidie præuenire dignaris dignus es enim, Domine Deus, vt benedicant tibi cælum & terra, & om- Psal. 68.

Gratiarũ actio pro beneficiis aliis concessis.

& omnia quæ in eis sunt, & omnia enarrent gloriam tuam. Vtinam, vtinam sic viuam, ne pœniteat te aliquando liberalitatis tuæ, ne irascaris propter iniquitatem auaritiæ meæ, & abscondas faciem tuam à me. Sed spero quòd non poteris, quia pignus habeo amoris tui, corpus & sanguinem tuum, & scio quia diligentes te diligis, & ego vti spero te diligo, saltem diligere toto corde volo, & si desiderium pauperum exaudis, & voluntatem timentium te facis; confido humillimè quod non proiicies me à facie tuâ, neque despicies me in æternum. Sed veniens venies & non tardabis, & merces tua tecum, id est, teipsum dabis mihi, vt ego me tibi. Qualis permutatio! ô quanta tua dignatio! Benedicite omnia opera Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula, &c.

Applicatio ad Communionem.

Gratiæ pro vocatione.

Memento, Domine, quòd vineam hanc animam meam, de Ægypto & Ægyptiis tenebris transtulisti, proiecisti gentes plurimas, & plantasti eam, dux itineris fuisti in conspectu eius, & constituisti eam in monte sancto tuo, Ecclesiâ tuâ, & huius vocationis. quæso te per immensam charitatem tuã, noli permittere, vt, cùm exspectaueris ab æterno, & speraueris vuas, tibi proferam labruscas: ne dicere illud, quod olim de populo electo, de me possis: Ego te plantaui vineam electam, omne semẽ verum: quomodo ergo mihi conuersa es in prauum vinea aliena? Auertatur, obsecro, ira tua ista à me, & ne vnquam ponas eam desertã, vt ascendant vepres & spinæ, sed sit anima mea sicut hortus irriguus virtutibus floridus, sicut lignum quod plantatum est secùs decursus aquarum, quod fructum tibi reddat in tempore suo: ne veniens, & non inueniens fructum veræ virtutis maledicas mihi, vt ficui illi, & numquam quisquam ex eâ fructum videat. Benedic, Domine, operi manuum tuarum animæ meæ, vt benedicat tibi in omni tempore, nunc quidem virtute verà & pietate, in æternum verò laudibus, & hymnis, & canticis, ardentißimaq; charitate Amen Amen.

Isaiæ. 5. Ierem. 2.

Psal. 1.

Matth. 21

Praxis agendi Deo gratias ob beneficia.

Certis festis beneficia recole.

PRIMÒ, sæpè per diem, & maximè in Sacro & examine, Deo pro omnibus gratias agere.

Secundò, beneficia pręcipua aliquibus per annum festis recolere:

recolere: quemadmodum in publicis fieri videmus, ac proinde diem natalis, vel proximum aliquem pro gratiâ Baptismi solemnem habere, & confessione, communione, eleëmosynis, & eiusmodi pietatis exercitiis colere, &c.

Tertiò, etiam praxis vtilis est, idque maximè diebus Dominicis; per singulas horas vnum aliquod memorare beneficium, Deumq́ue laudare, atque ita cælestem vitam in terris inchoare *Dominicis beneficia recole.*

Quartò, non solùm autem pro magnis, sed etiam pro minimis beneficiis gratum esse oportet. vnde D. Franciscus, inspirationem percipiens, mox vel in mediis plateis consistebat, gratias agebat, & hoc ipsum pro singulari gratiâ accipe, te posse Deo grates persoluere. *Minima etiam appende.*

Quintò, obserua omnia, quę nobis obueniunt à quocumque, Deo retribuenda esse, & accepta ferenda, vt sic amor & charitas maximè in Deum auctorem omnis boni referatur; neque tantùm de bonis id accipe, sed etiam aduersis. Non minùs prodest medicus secans, quàm demulcens, neque vrens quàm refrigerans. Quid ergo melius & animo geramus, & ore promamus, & calamo scribamus, quā, Deo gratias? hoc nec dici breuiùs nec audiri lætiùs, nec intelligi grandiùs, nec agi fructuosiùs potest. *Tribue omnia Deo. August. ep. 77. ad Med.*

Dignatus es, vt suprà pag. 10.

IACVLATORIÆ.

Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt, nomini sancto eius. Psal. 102.

Benedic anima mea Domino, & noli obliuisci omnes retributiones eius. Ibidem.

Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Psal. 115.

Venite, audite, & narrabo, omnes qui timetis Deum, quanta fecit Dominus animæ meæ. Psal. 65.

Misericordias Domini in æternum cantabo, in generationem & generationem annuntiabo veritatem tuam in ore meo. Psal. 38.

VIGESIMÆ SEPTIMÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

Contemplare hinc Deum, inde Luciferum: vide an huic per vitium, an illi præstet per virtutem seruire.

ALter vtri seruias necesse est, aut *A* Deo, aut *B* diabolo, vtrum præstat? *C* Virtus, vt Deo; *D* vitium, vt dæmoni seruias, inuitat. Vide quid agas. quis enim Deus? *E* trinus & vnus, *F* fons omnis boni, *G* æternus, *H* omnipotens, *I* sapientissimus, *K* liberalissimus, solus *L* cor exsatians, omnia *M* implens, & vbiq; præsens, *N* iustissimus & *O* Rex summus. Ad eum accede, omniaque ei offer, *P* cor ei, velut ardens amore *Q* sponsa, per *R* fidem, spem & charitatem trade, quoufq; potes, ad eius amorem *S* trahe, zelo honoris eius succensus, omniaque ad gloriam eius facito.

CAPVT

E
F
G
H
I
A
K
L
M
N
O
P
R
Q
Quis sicut Deus.
S
S
S
C
D
S
B

CAPVT XLIX.

De vndecimo remedio, Meditationem atque affectus eius ampliandi, siue de Perfectionibus Dei, quibus meritò prouocamur, vt ei per virtutem seruiamus.

COMPOSITIO LOCI, vt in imagine, & ORATIO, vt suprà.

PVNCTVM I. Considera, ô anima Christiana, quæ ad virtutem amplectendam, & perfectionem vocaris, necessariò tibi seruiendum esse, aut Deo per illam, aut dæmoni per vitium; idque attendere licet in singulis actionibus, cogitationibus, verbis, desideriis, &c. & dic mihi, vtri eligas parere. Nemo enim potest duobus dominis seruire, Deo & mammonæ: non capit idem locus Arcã & Dagon: non est conuentio Christi ad Belial: neque est participatio iustitiæ cum iniquitate, aut societas luci ad tenebras. Quid verò præstat? *Aut Deo aut dæmoni seruiendum.* *Matth. 9.* *2. Cor. 6.*

Hæccine vera, vt suprà pag. 7.

Considera Secundò, quid sit diabolus, cui seruit omnis peccator: hostis Dei & tuus infestissimus & crudelissimus, qui illecebris mundi te inuitat ad flammas æternas, in quas innumeros præcipitauit Reges, Principes, & sæculi amatores: dirissimum monstrum, in quo nulla pietas, æquitas, largitas, sed omnium vitiorum sentina & malorum. Inuitat autem ex summo odio & inuidiâ, quâ Lucifer cælo priuatus nos similiter excludi æternis vellet gaudiis, & in eâdem secum esse damnatione: atque ad hoc omne genus fraudum & deliciarum excogitat, vt ad vitium alliciat, maximè superbiam & ambitionem, & amorem diuitiarum. Putas qui hæc credit, ei vult seruire? Tertiò, considera peccatum nihil (vt sic loquar) aliud agere, quàm vt ei seruiatur; virtutem verò, vt Deo optimo maximo. Quartò, cogita quid sit diabolo per vitium seruire; nempe ad *Seruitus vitij.*

 vilissima

vilissima indignissimaque præstanda compelli, omni horâ ac momento alligari catenâ prauæ voluntatis, rei abiectæ & vili, eique mancipari: seruit enim pecuniæ auarus, seruit voluptati luxuriosus, &c.

Quid sit Deus.

Aspira, vt sup. pag. 8. *Hæccine firmâ fide.*

PVNCTVM II. Considera Primò, ac viuâ fide apprehende esse verè Deum optimum, maximum, cui omnes seruire oporteat, eumque solum verè esse, cùm cætera tanquam nihilum sint, ante illum; ideoque: Qui est, dicebat Moyses, misit me. Eundem attende esse spiritum nobilissimum, amabilissimum, & simplicissimum absque vlla compositione, vnum quidem in substantia, sed trinum in personis, & immortalem. Vide ergo an ei qui est, an ei quod non est, & mundo perituro, hostibusque tuis magis quàm immortali Deo seruire expediat. Secundò, considera eum fontem omnis boni atque perfectionis, omniaque in se eminenter habere vnde B. Franciscus sic orare solitus: Deus meus, Deus meus, Deus cordis mei, & omnia. Percurre, si libet, perfectiones creaturarum, & ad Deum fontem bonorum, in quo omnes simul sunt, & ex quo omnes manarunt, & dimanant quotidie, amorem transfer: ipse enim fecit omnia, & coram eo omnia velut gutta roris antelucani, aut momentum stateræ. Tertiò, æternus est & immutabilis: à sæculo & vsque in sæculum tu es Deus, aiebat Dauid; nos verò ad momentum, & numquam in eodem statu permanentes; sed si virtutem eius, & mandata diligamus, æternos nos secum efficiet & beatos. Illum igitur Dominum colamus, qui semper idem ipse est, cuius anni non deficient. Quartò, attende, quòd sit omnipotens, qui verbo vno creare infinitos mundos potest, & similiter annihilare in ictu oculi. Adspice hanc mundi machinam, maria contemplare, & cælos: hæc ipse dixit vt essent & facta sunt, ipse appendit tribus digitis orbem terræ, & librauit in pondere montes, & colles in staterâ: ipse est fons sapientiæ,

Exod. 3.

Fons omnis boni Deus.

Sap. 11. *Isaiæ 40.* *Psal. 101.*

Deus æternus cætera momentanea.

Deus omnipotens.

Isaiæ 40.

tiæ, qui ab æterno omnia cognouit, naturam, potentiam, perfectionem rerum omnium, motum, ſpeciem & ordinem, diſtinctiſſimeque omnia in pondere, numero & menſurâ, ſingulaque indiuidua, omnes capillos capitis noſtri. Ipſe numerat multitudinem ſtellarum, & omnes eas nomine vocat; ipſe menſus eſt pugillo aquas, & cælos palmo ponderauit, & diem præuidit, ortus & occaſus omnium ab æterno, meritaque & demerita, circumſpiciens omnes vias hominum. Illi ſi omnis ſcientia humana & angelica comparetur, vera eſt inſipientia. Numquid ergo audebis arguere opera eius, & dicere, Quare ſic præcepiſti nobis, aut cur hoc ita accidit? non eſt conſilium, non eſt ſapientia contra Dominum: omnium eſt artifex, omnia ille adinuenit: lux omnes illuminans, & reuelans profunda cogitationum & myſteriorum. Sed inprimis, appende amorem, quo diligit omnia quæ fecit, & nihil odit eorum. In hoc enim amore complacet ſibi, operatur omnia propter ſe, & diligit ab æterno ſpontaneè, beneficè: zeloſus pro gloriâ ſuâ, pro iuſtis ſuis; in pace tamen, auctor pacis, & cum tranquillitate zelat & iudicat: longanimis ſuper malitiâ hominum, dans metuentibus ſe ſignificationem, vt fugiant à facie arcus: miſerator & miſericors, ſtatim obliuiſcens iniquitatum, vt in Niniue apparuit: liberaliſſimus etiam in hoſtes ſuos, & ingratos mortales: immenſus, quem cæli cælorum capere non poſſunt, & vbique præſens: in ipſo enim viuimus, mouemur & ſumus, vt non ſit quod vltrà quæramus, cùm in ipſo omnia habeamus: iuſtiſſimus iudex & rectiſſimus; vltor terribilis, pius, beneficus, affabilis, fortis, magnificus, patiens, benignus, clemens, manſuetus, ſuauis, dulcis, ſanctus, purus, creator, conſeruator, omnia prouidentiâ ſuâ gubernans & cuſtodiens. Ipſe enim verus Dominus eſt, & Dominus exercituum, & Rex regum, & Dominus dominantium, magnus, immenſus, ſublimis, excelſus, totus amabilis, deſiderabilis, lau-

Deus eſt ſapientia.

Iſaiæ 40.

Nemo eum arguere poteſt.

Iob.12.

Sap.11.

Deus eſt charitas.

Pſal.59.

Actor. 17.

Perfectiones diuinæ.

dabilis, incomparabilis: talis ac tantus eſt Dominus, & nos ſerui, creatura, & nihil. Quid igitur nos remoratur, ne ei ſeruiamus? eheu! quàm promptè in duriſſimis obſequiis mundo ſeruitur! & pro te, Deus meus, graue nobis eſt per virtutem veram, veram humilitatem, puritatem, reſignationem, eſſe beatos. O malitiam & cæcitatem filiorum Adæ!

Domine Dominus, &c. vt infrà pag. 651.

PVNCTVM III. Conſidera quomodo tota curia cæleſtis nutui eius obediat, Angelici illi ſpiritus, & Sancti omnes, maximoque amore eius honorem & gloriam ſtudeant laudibus perpetuis celebrare, zeloque ardentiſſimo ferantur: neque hi tantùm, ſed etiam venti & mare, & omnia obediant ei; tu verò inter omnia repugnare poteris voluntati eius? O quàm eſſet æquum te puriſſimâ intentione, id eſt, quia ei placet, & vult, atq; digniſſimus eſt, virtutem colere & pietatem, perfectionique ſtudere potiùs, quàm aut ſpe præmiorum, aut pœnę timore! Dignus eſt enim accipere honorem, & gloriam, & benedictionem, qui ſolus eſt Dominus, ſolus altiſſimus. Secundò, finge hinc dæmonem, mundum, & propriam voluntatem; inde Deum optimum maximum: ſimulque aduerte omnem omnino creaturam ab eo creatam ad gloriam nominis ſui: quamque impium & indignum obliquâ intentione auertere eas à fine ſuo, & ſe conuertere à Creatore ad illas. Tertiò, conſidera Dominũ in omni creaturâ præſentem, eaſque conſeruantem, & operantem in iis gratuito amore, propter te; & quàm turpe te mercenarium eſſe, neque ſincerâ charitate ei ſeruire, totoque eum corde diligere.

Intentio recta laudatur.

Apoc. 4.

Contemplatio vtilis.

Deus gratis tibi omnia præſtat.

Exercitium breuius.

NOn nobis, Domine, nõ nobis, ſed nomini tuo da gloriam. Tibi meum & omne genu flectatur cæleſtium, terreſtriũ & infernorum, non teterrimis hoſtibus meis. Tibi flecto genua

cordis

cordis mei, & de profundis clamo ad te Domine, & desidero toto tuo corde seruire tibi. Magnus enim es Dominus & laudabilis nimis, & magnitudinis tuæ non est finis. Generatio & generatio laudabit opera tua, & potentiam tuam pronunciabunt. Magnificentiam gloriæ sanctitatis tuæ loquentur, & mirabilia tua narrabunt. Memoriam abundantiæ tuæ eructabunt, & iustitia tua exultabunt, & ego gaudens gaudebo in Domino, & exultabo in Deo IESV meo: Credo enim tibi, & in te spero, & toto corde te diligo. Amen. Psal. 144.

Exercitium longius.

DOMINE *Dominus noster, quàm admirabile est nomen tuum in vniuersa terra! quis in nubibus æquabitur tibi, aut similis erit in filiis Dei? tu enim excelsus super omnes gentes Dominus, & super cælos gloria tua est. Veniant igitur omnes gentes, quascumque fecisti, adorent te, & glorificent nomen tuũ, nomẽ ineffabile, quod est super omne nomẽ, & in nomine tuo omne genu flectatur, cælestiũ, terrestrium & infernorum. quis enim Deus magnus, sicut Deus noster, ô anima mea? Ipse est omnipotens super omnia opera sua, & multa abscondita sunt maiora his: pauca enim videmus operum eius. Terribilis Deus, & magnus vehementer, & mirabilis potentia ipsius. Glorificantes Dominum, quantumcumque potuerimus; superualebit enim adhuc, & admirabilis magnificentia eius.* Psal. 8. Philip. 2. Eccli. 43. Ibid. Laus Dei

Benedicentes Dominum exaltemus illum, quantum possumus: maior est enim omni laude. Quis videbit eum, & enarrabit? quis magnificabit eum sicut est ab initio? Ecce Deus magnus, vincens scientiã nostrã; numerus annorũ eius inæstimabilis, excelsior cælo est. & quid facies? profundior inferno, & vnde cognosces? longior terrâ mensura eius, & latior mari: si subuerterit eam, vel in vnum coarctauerit, qui contradicet ei? Nemo potest, sed etsi tam magnus sis & terribilis, attamen cum veniâ tuâ dicam, mihi certè amabilis es nimis, etsi magnitudinis tuæ non est finis, video quòd neque etiam amoris tui. Vnde enim aliter meminisse mei poteras tu, qui Deus meus es, & quidem nouissimi seruorum tuorum? & venire ad me, & Iob. 11. Applicatio ad Communionem.

me, & dare te mihi & desiderio desiderare esse & manere mecũ? Absit, absit. vt vltrà contradicere poßim, vita mea, charitati tuæ, quem tã suauiter, tu ô bone IESV, inuitas ad virtutem, & amorem tuum amabilißime IESV, & mandas voce illâ tuâ,
Matth. 11 *quæ valeat confringere cedros Libani, & petram durißimam dicens: Discite à me, quia mitis sum & humilis corde: tollite*
Ioan. 6. *iugum meũ super vos: iugum, ais, meũ, suaue est, & onus meũ leue; & ecce durus hic sermo multis videtur, & vix est qui possit eũ audire. Nónne ergo tibi seruire regnare est? nónne gloria*
Rom. 8. *ria magna sequi te, Domine? quis est ergo, qui nos separare*
1. Pet. 5. *poterit à caritate tuâ? an hostis teterrimus, qui circuit tanquã*
Cui seruire velis vide. *leo rugiens, & quærit quem deuoret? an mundus vanißimus, honoris fumus, vmbra & vapor ad modicum parens? voluptas fœda & momentanea? hæc sunt, pro dolor! quæ miseros mortales agunt præcipites in ruinam, & miseriam sempiternam; quæ auertunt à te, ô omne bonum, Pater æterne, qui tam longanimiter sustines nos, & expectas ad pœnitentiam.*

Iob. 31. Peccator sibi nocet. *Verè misericordia tua super omnia opera tua. neq; enim si peccauerimus, nocebimus tibi; & si multiplicatæ fuerint iniquitates nostræ, nil faciemus contra te; & si iustè egerimus, nihil donabimus tibi, aut aliquid de manu nostrâ accipies: tu*
1. Tim. 2. *solũ quæris vnde nos corones, ideoq; vis omnes ad agnitionem veritatis venire, & neminẽ vis perire, quia bonus es, & quia in*
Psal. 72. *sæculum misericordia tua. Mihi ergo adhærere tibi Deo meo*
Psal. 118. *bonũ est & seruire tibi omnibus diebus vitæ meæ. Concupiscit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore: verè enim dulcia faucibus meis eloquia tua super mel & fauũ*
Ibidem. *ori meo. Nónne tibi subiecta erit anima mea? immò iuraui, & statui custodire iudicia iustitiæ tuæ, & custodiam legem tuam semper, in sæculum, & in sæculũ sæculi. Tu enim Rex potentissimus, sapientißimus, liberalißimus benignißimus, iustißimus, pulcerrimus, ineffabilis, & totus desiderabilis.*

Liceat ergo mihi, cum veniâ infinitæ benignitatis tuæ desiderare te in nocte hâc N. miseriarum mearum, te lucẽ veram, ad quam in vmbrâ mortis positus anhelo. Suspiro ad te potentißimum infirmus, sapientißimum stultus, & tardus corde ad credendum in omibus quæ scripta sunt, & quæ dicta sunt mihi, pau-

bi, pauper ad liberalißimum. Et cur anhelo & suspiro? vt te amem. hoc vnum peto, te vnum quæro, vt sequar te per infamiam & bonam famam, per inopiam & abundantiam, siue in vitam siue in mortem: sequar per gratiam tuam, quocunque ieris in æternum. Ecce coràm te protestor ex intimo affectu. Nolo conformari vltra huic sæculo nequam, sed probare, quæ sit voluntas tua bona, & beneplacens, & perfecta. Dico enim per gratiam tuam quæ data est mihi, nolo alteri Domino seruire, concupiscentiæ carnis, oculorum, aut superbiæ vitæ, sed tibi, amantißime IESV, *Rex regum, & Dominus dominantium, tibi vni placere in iustitiâ & sanctitate: scio enim, si hominibus placerem, tuus seruus esse non possum.*

Protestatio.

Actus zeli.

Galat. 1.

O vtinam omnes ad te exemplo bono & virtute adducere possem, à tenebris ad lucem, ab errore ad viam, à mendacio ad veritatem! cupio impendi, & super impendi pro gloriâ tuâ, pro salute proximorum meorum, vt cognoscant, & diligant, & sciant, quia Dominus meus IESVS *ipse est Deus, & non est alius præter te, Redemptor mi. Adiutor ergo meus esto, & ne derelinquas me, neque despicias me vnquam, Deus salutaris meus: in te enim solo Domine, & speraui, & non confundar in æternum; in te salutare meum, & gloria; Deus auxilium & spes mea in te est, quia pater meus & mater mea dereliquerunt me, tu autem, Domine, spero, assumpsisti me: in te confirmatus sum ex vtero matris meæ, tu es protector meus: diligã ergo te, Domine, fortitudo mea, ex toto corde, ex totâ animâ, ex totâ mente meâ, & ex totis viribus meis, quid enim mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? absorbeat me, dulcißime* IESV, *immensa & melliflua vis amoris, vt amore amoris tui moriar, qui amore mei dignatus es mori. Amen.*

2. Cor. 12.

Psal. 10.
Psal. 26.

Actus amoris.
Psal. 72.

Praxis exercendi sese circa perfectiones diuinas.

PRIMA. Exercitium fidei, spei, charitatis, de quo pluribus actum est suprà. Hæ enim Theologales virtutes diuinæ bonitati animam vniunt.

Secunda,

Communicatio cum Deo Secunda. Communicatio cum Deo, quâ homo ex creatis aſcendit ad Deum, & ex eorum perfectione in diuinarum perfectionum admirationem rapitur & amorem.

Intentio recta. Tertia. Pura intentio in omnibus actionibus, quoad fieri poteſt.

Reſignatio. Quarta. Reſignatio, quâ quis ſua, & voluntatem maximè, diuinæ voluntati dedicat atque conſecrat, & in omnibus conformat.

Quinta. Oratio affectiua, quæ ab aliis Recollectio appellatur. Quæ breuiter hic perſtringo, eò quòd intrà pluribus de iiſdem tractandum ſit, cùm de contemplatione agemus.

Dignatus es, vt ſup. pag. 10.

IACVLATORIÆ.

Pſal. 41. *QVemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum; ita deſiderat anima mea ad te Deus.*

Ibidem. *Sitiuit anima mea ad Deum fontem viuum, quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?*

Pſal 26. *Tibi dixit cor meum, exquiſiuit te facies mea: faciem tuam, Domine, requiram.*

Pſal. 62. *Sitiuit in te anima mea: quàm multipliciter tibi caro mea.*

Pſal. 47. *Magnus Dominus, & laudabilis nimis, in ciuitate Dei noſtri, in monte ſancto eius.*

Pſal. 88. *Quis in nubibus æquabitur Domino , ſimilis erit Deo in filiis Dei?*

Pſal. 444. *Magnus Dominus, & laudabilis nimis, & magnitudinis eius non eſt finis.*

E
D
E
G
K
L
M
I
N
O
P
H
Credite quia accepistis
Spera in Domino et dabit tibi
Q
R
S
T
V
W
X
F
F
F
F
F
C
A
B

VIGESIMÆOCTAVÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

In omni oratione & obsecratione, cum gratiarum actione petitiones tuæ innotescant apud Deum: quia sine ipso nihil potes.

FRustrà hæc omnia expendisti, nisi Deus adsit. Pete igitur virtutem per *A* passionem Christi, & *B* peccatum deteſtare, atque iterum hic in fine orationis ſeu meditationis ſtatu præuiſis *C* occaſionibus virtutem, ad quã te in Meditatione excitaſti, exerce. *D* Obſecra Deum pro illâ virtute impetrandâ, *E* Sanctos quoque roga, vt pro te Deum deprecentur. precare ardenter, velut *F* moriturus, aut in ſummis periculis poſitus. Ora etiam pro *G* fide, *H* ſpe, *I* charitate, *K* humilitate. *L* liberalitate, *M* caſtitate, *N* ſobrietate, *O* manſuetudine, *P* diligentiâ. Demùm charitatis memor, ora pro totâ *Q* Eccleſiâ, *R* parentibus & Superioribus, *S* ſubditis ac tibi commisſis, vti Dauid, *T* benefactoribus, *V* inimicis, W peccatoribus conuertendis & *X* animabus purgandis.

CAPVT

CAPVT L.

De Petitione.

QVAMVIS tot ac tanta habeamus, ô Lector, admi-nicula ad intellectum illuminandum,& voluntatem accendendã, tamen parùm proderit quidquid eiusmodi est, nisi adspiret Dei gratia:& hærebit, vt sic loquar, nauis animæ nostræ miserrima malacia & tædio: si verò Spiritus Domini spiret,& nos gratiæ cooperemur, lętissimum celeusma canentes in portum prouehemur æternum. Quid verò faceret nauta instructissimam habens nauim vento nullo spirante? nónne sibi diffisus rogaret eum qui producit ventos de thesauris suis? Hunc ergo frequenti petitione & obsecratione pro nobis & aliis orantes imitemur, Deo adspirante, forma hæc forsitan vsui tibi esse poterit, si propria desint.

Quomodo vtendum petitione.

Exercitium Petitionis.

Esdr. 1.

QVAESO *Domine Deus fortis, magne atq; terribilis, qui custodis pactum & misericordiam tuam, cum his qui te diligunt, & custodiunt mandata & consilia tua N. Fiant aures tuæ auscultantes, & oculi tui aperti, vt audias orationem serui tui hodie, quia tempus miserendi, quia venit tempus, & ignoro quando veniet nox. Audi ergo, obsecro orationem serui tui, quã ego oro corã te hodie, vt poßim facere voluntatem tuã, & inspirationes sanctas fideliter exequi: nisi enim dignata fuerit maiestas tua respicere me benignis misericordiæ suæ oculis, vanus est labor meus, & meditatio mea. Obsecro ergo, Domine, sit auris tua attendens ad orationem serui tui, & da mihi virtutes animæ meæ necessarias, fidem viuam, spem firmam, charitatẽ perfectam, da cor humile & contritum, vt tibi placeam; largum & liberale, vt te imiter; castum & purum, vt in eo conquiescas hodie, in eo tibi complaceas, in eo tibi esse deliciæ sint, & si non sit locus in diuersorio, sit saltem in stabulo hoc & præsepio, vt pro infinitâ charitate tuâ, aliquando me recipias in æterna tabernacula tua,*

Applicatio ad Communionem.

lâ tuâ, & abscondas me in abscondito faciei tuæ à contradictione linguarum, in die illâ tremendâ da mihi cor dulce, vt te amem; sobrium vt te gustem; mansuetum, vt discipulus tuus appaream; studiosum & strenuum, cùm promiseris mihi quæ nec oculus vidit, nec auris audiuit, neque in cor hominis ascenderunt, quæ præparasti diligentibus te, & maximè quia dedisti te mihi toties bone IESV, *hodieq; mihi dabis, vt vitam habeam, & abundantius habeam, vt moriar in te & viuam tibi.* 1. Cor. 2.

O Pater æterne, Domine Deus virtutum conuertere, respice de cælo, & vide, & visita vineam istam, & perfice eam, quam plantauit dextera tua, & super filium hominis, quem confirmasti tibi: commoueant paterna viscera tua pericula nostra Deus meus, Deus totius consolationis, & reminiscere miserationum tuarum, quæ à sæculo sunt: tu qui verbo vno potes omnia, & dedisti nobis vnigenitum Filium tuum, quomodo non omnia nobis cum illo donabis? Exaudi, Domine orationem serui tui & preces eius, propter temetipsum, propter gloriã nominis tui libera nos, & propitius esto peccatis nostris, ne des nos in opprobrium propter nomen tuũ, neque facias nobis contumeliã solij gloriæ tuæ. tu enim dixisti, Inuoca me in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me. Psalm. 79. Psalm. 24. Obsecratio. D. n 9. Psalm. 78. Psalm. 49.

Venio igitur ad thronũ misericordiæ tuæ, & quomodo repulsã pati potero; cùm & sanguis dilectissimi filii tui clamet pro me de terrâ, nõ vindictam, sed pietatem? meritus ille fuit, vt non despicias demerita mea: ille pro me postulauit cum lacrymis, & exauditus est pro reuerentiâ suâ, etiam pro me minimo seruulorum suorum. si manus meæ plenæ sint sanguine peccatorum, respice, quæso, ad manus illas, in quibus me scribere dignatus est; respice cor eius sacratissimum, & inueniet Maiestas tua memoriam mei, & amorem & benignitatem erga me. Promisit ille, Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis; benignitatis tuæ est annuere, ô Veritas æterna, quod petimus in nomine vnigeniti Filii. Respice, quæso, in faciem illius, & ad sacrificium eius, quod despicere non potes: respice ad preces Sanctorum tuorum, Beatissimæ Matris Filii tui, & Patronorum meorum. Scio, Domine, Hebr. 5. Ioan. 14. Obsecratio per Sanctos.

 scio

scio quia de se iam securi, de nobis solliciti sunt: ipsi in portu, nos in mari naufrago: attende charitatem, quâ te complexi fuerunt & sanguinem suum fuderunt pro te. Monstra apud filium, ô Beatissima Virgo, nunc te esse matrē matrem gratiæ, matrem misericordiæ; neque mihi tantummodo, sed Ecclesiæ afflictæ, parentibus, & superioribus meis, vt secundùm voluntatē filij tui omnia sincerè dirigant; subditis, vt feruenter seruiant tibi; benefactoribus, vt pro temporalibus æterna consequantur; aduersariis meis, vt in æternum Deo meo viuo & vero, & mihi charitate verâ coniungantur; peccatoribus, eheu! vt tandē oculos suos conuertant ad solē iustitiæ; denique animabus, vt ad speratos amplexus citò veniant, & te videant cū Filio regnantē, & benedicant in sæcula sæculorū. Amen.

Oratio pro aliis.

Praxis ad petitionem in oratione exercendam.

1.Tim.12.

VARII orandi modi hîc traduntur, quos S.Paulus 1. ad Timoth.2.commendat dicens: Obsecro primùm omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarū actiones pro omnibus hominibus: hoc enim bonum est, & acceptum coram Saluatore nostro Deo, qui omnes homines vult saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.

Quid sit oratio.

Primus modus est oratio, quâ mentem eleuamus ad Deū, vt eum laudemus & glorificemus, vt Sancti in cælo perpetuò faciunt. Decet enim sic orationem inchoare, & ob id eam maximè instituere, Deumque exaltare magnaliaque eius commemorare, ac quasi litaniam facere ex eius perfectionibus, & ab vna in cęteras debita cū mora transire, laudando eum, vt summè potentem, sapientem, bonum, sanctum, liberalem, longanimem, fortem, prudentem; item propter officia quæ erga creaturas præstare solet. Est enim creator, conseruator, protector, gubernator, magister, pater, medicus, seruator, glorificator earum. Sed de hoc modo actum superiori capite.

Psal. 103.

Idem modus potest exerceri, percensendo virtutes & excellentias Christi Domini nostri, in conspectu eius; quas in Incarnatione, Natiuitate, cæterisque mysteriis monstrauit, dicendo: Gaudeo vehementer, dulcissime IESV, ob immensam charitatē tuam, & humilitatem, quâ de sinu Patris dignatus es in vterum Virginis descendere propter nos homines & salutem nostram, &c. Similiter potest quis potentias singulas animæ suæ prouocare in laudem Dei, cum Prophetâ dicente: Benedic anima mea Domino, & omnia

quæ

quæ intra me ſunt, nomini ſancto eius: vel omnium creaturarum nomine eius laudes velut linguâ earum celebrare, eodem, quo pueri in camino Babylonis. Benedicite omnia opera Domini Domino, huc etiam pertinet diſcurrere per Angelorum choros, & Sanctorum ordines, eoſque ad Dei laudem inuitare. *Dan. 3.*

Secundus modus eſt, per gratiarum actionem, qui modus & affectus ſæpiſſimè in oratione, & per diem vſurpandus, de quo pluribus ſupra dictum. *Gratiarũ actio.*

Tertius modus eſt, per petitiones, quibus mala deprecamur, & bona nobis petimus, virtutes & gratiam Dei, deuotionem. Fit autem petitio hæc, mala & plagas, vt mendici faciunt, Domino noſtro oſtendendo, & deſideriis ardentibus eius auxiliũ implorando. Secundò, per inſinuationem, cùm perpaucis neceſſitatem noſtram & deſiderium exponimus, atque eo ſuſpenſi ſtamus coram Domino velut catelli comedentes de micis quæ cadunt de menſâ domini ſui, & ſicut oculi ancillæ in manibus dominæ ſuæ: in oculi noſtri ſint ad Dominum Deum noſtrum, donec miſereatur noſtri. Sic petebat ille dicens, Domine, ſi vis, potes me mundare: ſic & Martha, Domine, ſi fuiſſes hic, frater meus nõ fuiſſet mortuus, fitq́ue ex reuerentiâ magnâ, vel magnâ fiduciâ, vt cùm ſorores dicerent IESV, Ecce quem amas, infirmatur. *Petitio. Vide P. Lud. de Puente tr. 1. de orat. cap. 1. Matth. 8. Ioan. 11.*

Quartus modus eſt, explicitè petere à miſeriis liberari, & virtutes obtinere cũ obſecratione, quæ eſt ſimilis cuidam adiurationi, offerendo varias rationes. Prima eſt propter Deum ipſum: ſic Dauid orabat dicens: Propter nomen tuũ propitiaberis peccato meo: multum eſt enim. id eſt, quia decet magnitudinem & bonitatem tuam, & ne hoſtes illudant tibi, vel iis qui confidunt in te, quaſi non adiuues, & fruſtrà tibi ſeruiatur. Item quia eſt pater & protector, &c. Secunda ratio, ſeu titulus obſecrandi eſt, per Chriſtum Dominum: merita enim illius allegare poſſumus, vitam, paſſionem, & mortem eius, promiſſa illi facta, quòd hoc ad gloriã eius ſpectet. Tertia ratio obſecrandi eſt, offerre Domino merita Sanctorum, & maximè D. Virginis & matris vnigeniti filii eius. *Obſecratiõ. Pſal. 24.*

Notandum verò Primo, quòd Granatenſis admonet, expedire in petitione varias poſtulare virtutes, & remedia defectuũ noſtrorũ; hoc enim modo renouari ſaltẽ propoſita, & plurimùm ſpiritũ promoueri. Ideò hic virtutes, quę vitiis capitalibus opponuntur appoſitę ſunt, vnâ cũ fide & ſpe. *Plurimæ veritates petendæ.*

Neque tantùm pro ſe quis obſecrare debet; ſed ex charitate pro Eccleſia, Superioribus, benefactoribus, aduerſa- *Pro quibus orandum.*

riis, peccatoribus & animabus defunctis, quos omnes in Christi crucifixi membris collocare possumus: Ecclesiam eius sponsam in corde, Superiores in capite, subditos in sinistrâ, benefactores in dextrâ, aduersarios in genibus, peccatores in pede sinistro, animas purgandas in dextro.

Notandũ Secundò, septem Horas canonicas his septẽ ordinibus hominũ, pro quibus orandũ est, posse applicari.

Notandum Tertiò, ad attentionem conciliandam etiã fore vtile discrimina illa, quæ corporaliter hîc videre licet expressa, spiritualiter cõcipere, atque hoc pacto stimulos nobis addere, ad feruorem in oratione aliisque pietatis exercitiis.

Dignatus es, vt supr. pag. 10.

CAPVT LI.

De affectibus Orationis in genere.

NOTA diligenter animam nostram solâ voluntate bona mereri, sola illa sancta verè Deo placere. Attende igitur in omni Meditatione & piâ considera-tione nullum meritum esse, & parum vtilitatis, nisi voluntatis actus & affectus simul exerceantur. Pluris certè vnus voluntatis actus est apud Deum, quàm scientiæ totius orbis terrarum. Quid enim prodest homini, si eum nouerit, immò lucretur, & animæ suæ detrimentum patiatur? Hæc adfero vt in omni Oratione affectibus maximè insistas, & ante omnia amori. Insistere autem affectui potes, ductum Spiritus sancti sequendo, quoties ille spirat in animâ tuâ. Quando verò non spirat, vela, vt sic loquar, piarum cogitationum pande, & vel iaculatoriis his vtere, aut prolixiori affectu te exerce. Aduerte igitur præcipuum fructum in affectu positum esse, vnus enim charitatis actus vel contritionis Filium Dei & beatum facit. Hos itaque familiares habe, neque tamen alios neglige. Cauendum autem tibi, ne sicut picæ de vno in alterum affectum transilias, sed altè imbibas oportet vnum aliquem, maximè charitatis, humilitatis, patientiæ, &c. Inter affectus numerare etiam poteris Dei præsentiam, quam in omni Oratione, maximè tamen initio viuificare oportet, idque eò

Matth. 16.

Affectibus maximè insistendũ.

Quomodo affectibus vtendum.

Non est de vno in aliũ leuiter transeundũ.

Affectibus etiam adiice Dei præsentiã.

faciliùs, quòd anima iusti templum sit Dei, & sedes Sapientiæ. Itaque cum Prophetâ dic: Tu autem in nobis es Domine, & nomen sanctum tuum inuocatum est super nos, ne derelinquas nos Domine Deus noster. vel cum Psalte: Adhæreat lingua mea faucibus meis si non meminero tui. vel illud versa: Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem sæculi. vel illud: In ipso enim viuimus, mouemur & sumus. Quemadmodum autem affectus alii augeri possunt, ita & hîc: verbi gratia: 1. Affirmatione cum fide viuâ, 2. Reprehēsione sui & contritione. 3. Interrogatione cū motiuo aliquo è primâ hebdomadâ: atque ita vides hos tres actus ad illam seu viam purgatiuam pertinere. Pro illuminatiuâ pete affectum N. vel virtutem à Deo, & diffide tibi. 2. Obsecra Deum, & per Sanctos eum roga, eosque imitari propone. 3. Propositum firma magno affectu, & ad particularia descende. Pro Vnitiuâ admirationem 1. Excita simul & amorem, ex quo 2. progredere ad perfectam resignationem, quâ virtutis obex tollitur. 3. Intentione purâ ex sincero amore affectum in Deum conuerte.

Anima iustè est Dei templum. *Ierem.14.* *Iaculatoriæ pro Dei præsentia.* *Psal.136.* *Matth.28.* *Actor.17.* *Quomodo affectus augeri possint.*

Iaculatoriæ pro Dei præsentiâ.

VErè Dominus est in loco isto, & ego nesciebam. Gen.28.

Si in te viuo, moueor, & sum, quomodo eheu obliuisci potero tui, & in medio ignis charitatis tuæ non æstuare? Actor.17

Quid faciam tibi, ô Iudex supreme; quid in iudicio ad hac respondebo tibi? Iob.31.

Pro illuminatiuâ dic: *Ostende mihi faciem tuam & saluus ero, adimplebis enim me lætitia cum vultu tuo.* Psal.79.

Obsecro te, qui cælum & terram imples, per amorem tuum, da vt numquam cogitatione, verbo aut opere recedam à te. Ierem.25

Prouidebo Dominum in conspectu meo semper N. quoniam à dextris est mihi, ne commouear. Psal.13.

Pro vnitiuâ. *O Domine, quis tu es, & quid est homo obliuiosus quòd memor es eius? adhæreat lingua mea faucibus meis, si non meminero tui.* Psal.8 Psal.136.

Ecce sto coram te hodie, & paratum tibi cor meum. Psal.56.

Psalm.72. *Quid mihi est in cælo, & à te quid volui super terram, qui vbique es, & vnus omnia mihi es?*

Adorãdus Deus humillimè. *Iob.26.* Nota, post memoriam præsentiæ Dei, vt minimùm diuinam eius Maiestatem adorandam, maximè fidei, spei, & charitatis actibus, summaq; humilitate, ad quam Maiestas & magnitudo illius, & vilitas & nihilum nostrum excitare nos potest. Quid enim faciet vermis & non homo, coram illo, coram quo tremunt Potestates, & columnæ cæli contremiscunt? Dilatari hic affectus adorationis posset, sicut ille de præsentiâ Dei, præsertim Regio Psalte spiritu Domini modulante, & suppeditante tam dulcia de hac re carmina & eloquia Scripturarum.

Actus viuæ fidei. Post hunc affectum Adorationis actus viuæ fidei exercendus est, vt & consideratio viua sit, & illius boni fructus colligantur. Cæteri affectus Compassionis, Contritionis, Imitationis, Gratitudinis, Admirationis, Gaudii, Spei, Amoris & Resignationis pro re natâ excitari debent, iisque se anima quasi immergere, & impinguari in oleo deuotionis. Habent tamen affectus hi aliquem ordinem, respondentque diuersis viis, verbi gratia, Viæ purgatiuæ, affectus Timoris, Contritionis, Detestationis peccati & fiduciæ: Viæ autem Illuminatiuæ, affectus Imitationis, Lætitiæ, Gratitudinis, Compassionis: Unitiuæ, affectus Admirationis, Dilectionis, & ex affectu Amoris vnitiui purissimę & Deificæ intentionis.

Obserua autem ex Amore Dei ad amorẽ proximi descendendum esse, & sæpè hunc exercendum. Imò vehementer expedit præcipuarum virtutum affectus in animo suo dilatasse, vt si quando illarum occasio occurrat, faciliùs exerceri possint & radicari: præcipuæ autem virtutes sunt Dei præsentia, humilitas, paupertas, patientia, pura intentio, & contemptus rerum humanarum, qui sicut & patientia, summam perfectionis continet iuxta illud dictum, Sustine & abstine. & Spiritus

Iacob.1.

ritus Sancti pronunciatum: Patientia opus perfectum habet, quâ solà possidere possumus animas nostras. Verum cùm virtutes præcipuæ alias ferè omnes complectuntur, hîc infrà habes earum breue exercitium, quoties in meditatione aliquod eius motiuum occurrit. illud etiam vsui esse queat, vt altius illius virtutis affectus in animo radicetur. Si longius desideres, id ex ipsarum loco proprio petendum erit.

CAPVT LII.

De affectu viuæ Fidei & modo eũ exercendi.

Hic quanti sit, apparet, cùm sit substantia rerum credendarum argumentum non apparentium. *Hebr.* 11. Continet hoc 1. pium affectum erga Deum, & æternam veritatem, quo quis ei vbique præsenti, corde assentitur, & adhæret, eumque adorat.

2. Humilitatem, qua reiectis argumentis contrariis captiuamus intellectum, in obsequium Christi & *2. Cor.* 11, Dei, non tantùm in vno, sed in omnibus quæ credenda sunt.

3. Constantiam, quâ etsi blandiatur mundus, aut *Vti Martyres fecerunt.* premat, nos toto corde veritati adhæremus iis, quæ præcepti, & consilii nobis ab optimo Domino nostro proponitur.

4. Argumenta probabilitatis valdè iuuat expendere, cùm ad hoc signatum sit super nos lumen vultus Domini nostri.

5. Nota vtilissimum esse in omni oratione fidem viuificare, & iuxta illam operari, & sancta concipere desideria.

Exercitium Fidei breuius.

CREDO *tibi, ô veritas, ô bonitas, & hîc, & vbique mihi* Rom. 15. *præsentissima, & hæc, & quæcumque scripta, facta & à te dicta sunt, ad meam esse instructionẽ; & certissima esse profiteor coram curiâ tuâ, neque esse quod excusem, nisi credã illa, & opere id ostendam per gratiam tuam. Tu potentissimus,* Iacob. 2.

Dei mandata credibilia.

mus, & sapientiß mus, & optimus, & ego non credam tibi? & hæc testimonia voluntatis tuæ non amplectar? verè credibilia mihi, & amabilia facta sunt nimis. Siue rationem N. & Sapientes N. siue rerum naturam inspiciam, & audiam.

Contritio

Vtinam te audissem semper, ô omne bonum, & numquã te offendissem. Vtinam vita mea te honorassem, & ex patientiâ

Resignatio.

meâ ostendissem fidem meam. verùm ex nunc in æternũ credam, & diligã te opere, & veritate N. Fac de me quod tibi visú in æternum, & ego gratiâ tuâ quã sciuero voluntatem tuam faciã ex intimo tui amore, & quæcumque reuelasti pro salute meâ amplectar, & omnes voluntates tuas ô vita mea, & omne bonum. Amen.

Exercitium viuæ Fidei initio Orationis & quoties eius occasio in Meditatione occurrit.

VERANE *sunt hæc N. verane Deus meus te esse hic & vbique adesse mihi? & hæc N. ita se habere coram te, & sic his inuitari me abs te, vt seruiam tibi, & amem te? an ita afficior ac si veræ essent, & ideò omnia creata despicio, & te vnum amo? & mandata ac consilia tua? O vtinam! an ita loquor ibi & ibi N. an ita operor hic & nunc? scio tamen gheu miser, vera & certa magis quàm esse me, & viuere, & hæc pertinere ad æternitatem, & ob amorem maiestatis tuæ ob quæ viuo, & spero, quem totâ mente concupisco.*

Fidei beatitudo

Psal. 18. Mirabilia sunt Dei opera, sed tamen credibilia

Mirabilia quidem opera & iudicia tua Domine, sed vera, & iustificata in semetipsa, & testimonia tua credibilia facta sunt nimis sapienti, & timenti te; vir enim insipiens nõ cognoscet, & stultus non intelliget hæc; nimis enim profundæ factæ sunt cogitationes tuæ. captiuo itaque intellectum meum in obsequium fidei, vt hoc N. credam, & amanter credam, quamuis fortè non videam, neque intelligã, fides enim est credere quod non vides, neque habet meritum, vbi humana ratio præbet experimentũ; credo itaque hoc quia tu Deus sapientia æterna, infallibilis veritas, sic dicis. sic suades, credo vti & omnia mysteria vitæ tuæ, & quæ cuique per Ecclesiam proposita

Quid sit fides.

ſita ſunt: omnes enim viæ tuo veritas ô Deus meus & omne bonũ meũ, imò tu mihi eſſe dignaris via & veritas, & vita. Itaque propter te, & ex amore tuo, & reuerentiâ, quã debeo tibi ô veritas, quæ dignata es reuelare, & vbique eſſe te, & hæc N. vera eſſe, ita firmiter hoc N. & alia credo coram te, & curiâ tuâ, vt quamuis Angelus de cælo aliud euãgelizarte, anathema foret mihi propter te ô veritas, ô charitas Deus meus. Iam verò ſi omnes mundi ſapientes in hoc N. vel aliis aliter ſentirent, magis anathema mihi forent. Actus fidei. Fortitudo fidei. Galat 1.

Verùm ſi rectè iudicemus, teſtimonia tua credibilia facta ſunt nimis, tu enim omnipotens, & ſummè ſapiens, & ſummè bonus, quid ergo non credibile eſt verè timenti, & amanti? verùm non ſæculi filiis quorum ſapientia animalis, & diabolica, & ſtultitia apud te eſt. Quamuis ergo contrarium iudicaret mens mea, imò & ſi viderem oculis meis, & manibus palpare viderer, attamen crederem tibi; illudere equidem ſenſibus meis poteſt faſcinatio creaturæ, tu fallere nõ vis, neque potes ô infinita bonitas. imò etſi id quod credo videre poſſem v. g. in venerabili Sacramento, nollem cum Diuo Ludouico: certior enim fides, quàm fallax oculus meus, & experientia mea. Denique ſi pro hâc veritate de tui amore cum martyribus ſupplicia infamia, exilium, mors toleranda forent, en paratum cor meum Deus, paratum cor meum, vt millies potiùs quàm te ô veritas, negando, vel dubitando inhonorem, & quaſi mendacii arguam: dignare obſecro Domine per fidem habitare in corde meo, & per charitatem in eo manſionem facere, vt quod nunc video per ſpeculum in ænigmate, aliquando videam clarè facie ad faciem. O quando hoc erit! quando veniam & apparebo ante faciem tuam? Cur credibilia miſteria fidei. Iacobi 3. Fidei firmitas. Affectus martyrii. Epheſ. 3. 1. Cor. 13

O quando tolles, ô lux mea, ô veritas, ô amantiſſme Iesv, *velamen de oculis meis, & illuminabis me lux vera, vt videam vana hæc omnia, & mandata tua vera, & vtiliſſima cognoſcam! ô quantum tunc mirabor incredulitatem meam! adiuua nunc precor illam, & adauge mihi fidem. omnia enim poßibilia ſunt credenti, imò & facilia; quid enim formidat in hoc mundo qui æterna timet & credit ſupplicia? quid* Adſpiratio. Marci 9. Credenti omnia poſſibilia

sperat, qui gaudia sempiterna, & annos æternos in mente habet? ambulat simpliciter corã te, & confidenter; quia credit in te, & qua nuis mortuus foret operibus malis, viuet, & iterum insistet firmæ petræ, tibi amantissime IESV, *neque aduersis spe præmiorũ, neque secundis timore gehennæ commouebitur. Insistet etiam columnæ, & firmamento veritatis Ecclesiæ tuæ.*

Ecclesiæ credendũ Matth. 19 *Huic qui non credit, & in hoc N. vel illo N. Ecclesiæ tuæ nõ adhæret verâ fide, certè cæcus &, est sicut ethnicus & Publicanus. Illa enim est ciuitas supra montem posita, & velut Pharos in naufrago mari. Nemo eam ignorare potest, nisi cæcus, & in tenebris palpans hæreseos, aut impietatis. Ego verò per gratiam tuam credo firmissimè pro amore & reuerentiâ, quam tibi debeo, & cæcus te ducem, & in tenebris te lucẽ, &*

Fides de Deo vno. Psal. 118. *toto corde sequor, & te amo Credo quidquid de te Deus meus reuelasti, qui vbique es, & omne bonũ mihi es, & per mandata tua illud mihi tribuere vis, ideò dilexi ea super aurum & topasion.*

Fides de Deo trino *Credo tibi, ô Fili Dei, amor noster, quidquid de te Patre, & Spiritu sancto reuelare dignatus es. credo iis, quæ per Scripturã locutus es, profiteor corã te, ô Mater pulcræ dilectionis, & veritatis, & coram vobis Angeli Dei mei, & omnes Sancti, corã te Rex regum, qui es mihi via, veritas & vita, & amor, & omne bonum meum. O vtinam hæc sincerè apprehenderẽ,*

Viuæ fidei vis. *& semper viuè credidissem tibi, quo studio operatus fuissem salutem meam! qui viuerem dum æternitas impendet capiti*

Æternitatis consideratio. *meo, & subter me hiat æternitas, æternitas infelicissima. Duplici æternitate vallasti me, in alterutram eundum, an sic ago, cogito, loquor tamquam si ceruici hæc impenderent meæ, velut gladius anceps? an in æternitate, in morte hîc mihi sensus*

Effectus fidei mortuæ. Lucæ 17. *erit de hoc & illo sicuti modò est? vbi es fides mea si non viuis? an credenti vlla difficilia, pœnitentiæ labor, dolor imò & tormenta? an credit quis te esse vbique, & ita nos amare, & nõ liquescit amore? an credit te esse Iudicẽ, & adesse, & hæc, &*

Applicatio ad Communionem. *illa N. sic commendare & mandare & nõ timet? adauge ergo mihi fidem in omnibus, & maximè de dulcissimâ veritate, & suauissimâ charitate tuâ, quâ verè te præsentem in Venerabili Eucharistiâ sistis, mirabili quidem modo, sed suprà modum*

credibili. Est enim memoriale mirabilium tuorum, est potentiæ & bonitatis tuæ monumentum, quo charitas tua in ipso fonte degustatur, & vallis hæc lacrymarum tolerabilior fit viatori, quem iste panis confirmat, & vinum istud lætificat. Adauge ergo mihi fidem, nam sine fide impossibile est tibi placere, & id vnum suspiro, vt scis, & peto, & obsecro, vt tibi complaceat in me, & sit hoc sacrificium meum cordis mei, & intellectus mei, sicut dies sæculi, & anni antiqui. Da mihi fidem, & adauge illam, vt existimem omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam tuam IESV *Christe, propter quem omnia detrimentum feci, & arbitror vt stercora, vt te lucrifaciam, & inueniar in te non habens iustitiã, quæ ex lege est, sed illam quæ ex fide est, ô Christe* IESV. *Vtinam confiteri te, & fidem tuam possem, & hanc veritatem* N. *ore, & factis ipsis coram omnibus hominibus, & Regibus. Vtinã pro tot hæreticis & blasphemis, & impiis tibi benediceret mecum omnis creatura, & fide humillimâ omnis spiritus laudaret te Domine* JESV, *& obmutescerent ora loquentium iniqua.*

Quid sit Euchar-stia.

Malach. 2

Philip. 3.

Martyrii desideriũ

Ah vtinam ego resarciam tunicam tuam, quam Arius & eius similes gladio linguæ proscindunt! Vtinam pro iis, qui te oderunt, ô veritas, ego te, sicut toto corde desidero, te impensiùs amarem, vt scuto circumdaret me veritas tua, & sub vmbrâ alarum tuarum protegeres me, &, quod vnũ peto, perfectè te noscerem, & amarẽ, & adhærerem tibi, & vnius spiritus essem tecum in æternum! Desiderium hoc pauperis exaudi Domine, & præparationem cordis mei audiat auris tua. Amen.

Actus zeli.

Hebr. 10.

JACVLATORIÆ.

CVm sine fide impossibile sit placere tibi, adauge hic N. *mihi fidem. Iudicia enim tua verè iustificata in semetipsa.* Hebr. 11. Lucæ 17.

Heu mihi, ô veritas, ô bonitas, vt quid dilexi vanitatem, & quæsiui mendacium, credo & in hac fide viuere & mori cupio. Psalm. 4. Ioan. 9.

Quid faciam cùm tu Domine ad iudicandum veneris, & fecisse nunc vellem? Iob. 31.

Sentite ait ille, de Domino in bonitate, & in simplicitate cordis quærite illum, quoniam inuenitur ab his qui non tentant illum: apparet autem eis qui fidem habent in illum: appare igitur mihi viua spes, & tota fiducia mea. Sap. 1.

Obsecro te, ô IESV, *per charitatem tuam, da mihi fidem vt gra-* Matth. 17

num

num sinapis, vt glorificem te Patrem meum, sicut illi Sancti tui Martyres & Thaumaturgi.

Marc.9. *Si omnia possibilia sunt credenti, credo Domine hæc N. gra-*
Iacob.2. *tiâ tuâ, & sic ex operibus per gratiā tuā cupio ostēdere fidē meā.*
Sap.3. *O quanti est apud te Domine, meritò vera & viua fides: da mihi fidei donum electum, & sortem in templo tuo acceptissimā.*
Luc.17. *O quando audiam fides tua te saluum fecit; quando & tibi*
Ioan 3. *plenè resignatum erit cor meum, vt credens in te habeam vitam*
Galat.5. *æternam!*

Domine Iesu Christe Paulus tuus ait: Neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed fides quæ per charitatem operatur. Credo igitur, & amo toto corde, & adhæreo tibi ô æterna veritas, tota anima mea.

CAPVT LIII.

De affectu Admirationis & modo eũ exercẽdi.

1. EXCITARI hic solet ex consideratione perfectionum diuinarum, & mysteriorum Fidei.

Secundò ex consideratione peccati, miseriæ & vanitatis humanæ. Hæc enim duo, dum sibi opposita considerantur, velut abyssum abyssus inuocat.

Tertiò Creaturarum liber magnam materiam admirationi præbet.

Quartò beneficiorum Dei copia erga nos, & maxi-
3Reg.10. mè Passionis Christi Domini; si enim Regina Saba videns sapientiam Salomonis, non habebat vltrà spiritum, quid faciat anima quę videt vitam pro se morientem? nota autem omninò conuenire, vt ex vnâ admirationis causa oblata, ingrediatur anima in potentias Domini, & progrediatur ad alia admirabilia eius.

Exercitium breuius Admirationis.

Psal.112. QVIS *sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat, & humilia respicit in cælo & in terrâ? O quãta Maiestas! ô quanta bonitas, quanta potentia! O quanta benignitas erga me qui verè sũ vermis & nõ homo, & vapor & nihil. Quicquid video vel audio magnificentiam sanctitatis tuæ loquitur mihi, & narrat mirabilia tua. Verè exclamat Apostolus Deum diuitẽ in misericordia, & nimiæ charitatis, qui cùm essemus*

nius mortui peccatis, viuificauit nos in Christo, vt ostenderet sæculis supervenientibus abundantes diuitias gratiæ suæ in bonitate super nos in Christo Iesv. *Verè, verè apparet benignitas infinita & in iis pondus, numerus, & mensura, & humanitas tua, Saluator mi, & nota tibi egestas mea, medico animæ meæ infirmitas mea. Sufficit vt noueris. An enim amas & deseres! exaltare super cælos Deus meus, & super omnem terram gloria tua. Confitebor tibi, Domine, quia terribiliter magnificatus es, mirabilia opera tua, & anima mea cognoscet nimis; cōsideraui enim ea & expaui, sed super omnia supereminentem charitatem tuam, propter quam diligo te super omnia, & in æternitate diligam te quando eris mihi omnia in omnibus. Amen.* Psal. 59. Psal. 138. Abac. 1.

Exercitium Affectus Admirationis.

M IRABILIA *iudicia tua Domine, ideò scrutata est ea anima mea. Mirabilia opera tua, & anima mea cognoscet nimis. Magnus enim es Domine, & laudabilis nimis, & magnitudinis tuæ non est finis. Generatio, & generatio laudabit opera tua, & potentiā tuam pronunciabunt, magnificentiam gloriæ sanctitatis tuæ loquentur, & mirabilia tua narrabunt, & virtutem terribilium tuorum dicent, & magnitudinem tuam narrabunt, memoriā abundantiæ suauitatis tuæ eructabunt, & iustitiâ tuâ exultabunt.* O *Domine Deus meus verè magnificus es vehemēter. quid ergo ego pusillus puluis, & cinis in Oceano isto bonitatis tuæ ingrediárne & introibo in potentias tuas? Nónne scrutator maiestatis opprimetur à gloriâ? Verumtamen ego in humilitate, & sinceritate cordis mei considerabo mirabilia de lege tuâ. Quàm enim bonus Israël Deus his, qui recto sunt corde! quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te!* Psal. 144. Psal. 144. Genes. 18 Psal. 70. Prou. 25. Psal. 27. Psal. 30.

Domine Dominus noster, quàm admirabile est nomen tuū in vniuersa terrâ! Deus in Sancto via tua. Quis Deus magnus sicut Deus noster? tu es Deus qui facis mirabilia: Confitebor ergo tibi Domine, quia terribiliter magnificatus es. Mirabilia opera tua, & anima mea cognoscet ea Tui enim sunt cæli, & tua est terra, orbem terræ, & plenitudinem eius tu Psal. 8. Psal. 138. Psal. 38.

Psal.103. *fundasti, aquilonem & mare tu creasti, tu fundasti terram su-*
Psal,91. *per stabilitatem suam, nō inclinabitur in sæculum sæculi. Tuus*
Psal.118. *est dies, & tua est nox, tu fabricatus es auroram, & solem & ordinatione tua perseuerat dies, quoniam omnia seruiunt ti-*
Psal.83. *bi. Omnis ergo terra adoret te, & psallat tibi, psalmum dicat*
Iob.11. *nomini tuo. Sed quis vestigia tua comprehendet? excelsior inquit ille, cælo est, quid facies? profundior inferno, & vnde cognosces? longior terrâ mensura eius, & latior mari: si subuerterit omnia, vel in vnum coarctauerit, quis contradicet ei? ipse enim nouit hominum vanitatem, & videns iniquitatem, nónne considerat? Nimirum interroga iumenta, & docebunt te,*

Creaturæ nobis de Deo loquuntur.

Iob. 12. *& volatilia cæli, & indicabunt tibi. Loquere terræ, & respondebit tibi, & narrabunt pisces maris. Quis ignorat quòd omnia hæc manus Domini fecerit, in cuius manu anima omnis viuentis & spiritus vniuersæ carnis hominis, apud ipsum est fortitudo, & sapientia: ipse habet consilium, & intelligentiã. si destruxerit, nemo est qui ædificet; si incluserit hominem, nemo est qui aperiat: si continuerit aquas, omnia siccabuntur; & si emiserit eas, subuertent terram. apud ipsum est fortitudo, & sapientia. ipse nouit & decipientem, & eum qui decipitur, adducit consiliarios in stultum finem, & iudices in stuporẽ. Baltheum Regum dissoluit, & præcingit fune renes eorum. Ducit Sacerdotes inglorios, & optimates supplantat, commutans labium veracium, & doctrinam senũ auferens Effundit despectionem super Principes, eos qui oppreßi fuerant, releuans, qui reuelat profunda de tenebris, & producit in lucem vmbram mortis. qui multiplicat gentes, & perdit eas, & subuersas in integrum restituit: qui immutat cor Principum populi terræ, & decipit eos, vt frustrà incedant per inuiũ. Palpabunt quasi*
Iob.26. *in tenebris & non in luce, & errare eos faciet quasi ebrios. Ecce gigantes gemunt sub aquis, & qui habitant cũ eis. Nudus est infernus coram illo, & nullum est operimentum perditioni. qui extendit Aquilonem super vacuũ, & appendit terrã super nihilũ: qui ligat aquas in nubibus suis, vt nō erumpant pariter deorsum. Qui tenet vultum solij sui & expandit super illud nebulam suam. Terminum circumdedit aquis, vsque dũ finiantur lux, & tenebræ, columnæ cæli cōtremiscunt, & pauent*

ad

ad nutum eius, in fortitudine illius repentè maria congregata sunt, & prudentia eius percussit superbum: spiritus eius ornauit cælos, & obstetricante manu eius eductus est coluber tortuosus. Ecce hæc ex parte dicta sunt viarum eius, & cùm vix paruam stillam sermonis eius audiuerimus, quis poterit tonitruũ magnitudinis illius intueri? Sic vir ille simplex & rectus magnitudinem tuam narrat nobis, & quis nõ obstupescet ad hæc magnalia tua? Magis tamen ac longè magis, si consideret magnitudinem tuam simul & quàm paruus sis factus pro nobis. ô infinita & incomprehensibilis bonitas Deus meus. tu qui æternus es, natus es in tempore, & Rex sæculorum immortalis, & inuisibilis, factus es puer vnius diei super terram visibilis, & mortalis, & paulò minus es minoratus ab Angelis, imò factus es sicut colonus in terrâ, & sicut viator declinans ad manendũ. & eheu! in propria venisti & venis, & tui te nõ susceperunt, nec suscipiunt, & tamẽ venisti in propria Rex regũ, & Dominus dominãtiũ. Venisti, & venis quotidie in cor meũ, vt videas si floreant mala, & fructus parturiunt: vtinã te dignè suscipere possem, quando tu immense Deus magnus consilio, & incomprehensibilis cogitatu dignaris ad me venire, & sic exemplo tuo, & sanctissimâ doctrinâ tuâ erudire. ô ineffabilis Deus qualis est hæc memoria mirabiliũ tuorum! ô verax Deus; quanta est abyssus bonitatis, & sapientiæ tuæ! vtinam sicut tu verax es ita & ego veritatem amem, & cognoscam nihilum meum! vtinam amem bonitatem tuam: & ostendas mihi omne bonum, & detester omne malum! vtinam nihil pulcrum videatur, quod abducat abs te. tu enim confessionem, & decorem induisti. Vtinam nihil admirer nisi te vnum, cuius mirabilia opera sunt & ineffabilia. quidquid hic mortale sese ingerit oculis meis, contemno illud præ te vita mea vt cor meum & caro mea exultent in te Deum viuum. tu enim sapientissimus, & attingis à fine ad finem fortiter, & omnia in numero, pondere, & mensura disponis. & tribus digitis appendis molem terræ, tu omnium artifex ô æterna sapientia, tua igitur consilia, tuam viam sequar, & nõ ambulabo in tenebris. Tu enim mihi lux es, tu illuminator meus, tu reuelas profunda. tu deniq; diligis

Isaiæ 19. 1. Tim. 1. Psal. 8. Hebr. 2. Ierem. 14. Applicatio ad Communionem. Ierem. 32. Psal. 103. Psal. 83. Sap. 11. Isaiæ 10. Sap. 7. 1. Ioan. 1. Prou. 28. Dan. 2.

gis omnia quæ sunt, & nihil odisti eorum quæ fecisti; quomodo igitur non diligam te Deus meus. fortitudo mea, quando
Oseæ 2. *sponsabis me tibi in iustitiâ, & iudicio, & misericordiâ. Vtinam magne Deus zelotes, Deus æmulator, nullius alterius rei amor occupet cor meum sed toto corde tibi adhæream & in pace in idipsum (quoniam tu Princeps es, & Auctor pacis) dormiam & requiescam. Amen.*

IACULATORIÆ.

Psal. 143. *DOmine, quid est homo, quia sic N. verè innotuisti ei, aut filius*
Iacobi 4. *hominis, quia reputas eum? Ecce enim ventus est vita nostra, & vapor ad modicum parens.*

Psal. 112. *Quis sicut Dominus Deus noster qui in altis habitat, & humilia respicit in cælo & in terrâ? Ecce cor contritum & humiliatum, O Iesu respice in me.*

Rom. 11. *O Altitudo diuitiarum sapientiæ & scientiæ Dei, quàm incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius.*

Psal. 118. *O Sapientia æterna, da mihi intellectum, & scrutabor mirabilia de lege tua. sine te enim nil possum facere.*

Psalm. 70. *Obsecro te per charitatem tuam, vt considerem mirabilia, & memorer iustitiæ tuæ solius.*

Psal. 16. *Non loquatur os meum opera hominum: propter verba labiorũ tuorum custodiui vias duras.*

Psalm. 8. *O Domine Dominus noster, quàm admirabile est hîc nomen tuum & in vniuersâ terra.*

Psal. 88. *Tui sunt cæli, & tua est terra, & in manu tua omnes fines terræ, fac de me beneplacitum tuum.*

Galat 2. *Viuo ego iam non ego, viuis vero in me Christe IESU, & ego tibi, Deus cordis mei & omnia.*

CAPVT LIV.

De affectu Compassionis & modo eũ exercẽdi.

HIc exerceri potest, & debet potissimùm in Meditatione Passionis Domini, etiamsi in variis locis vitæ Christi Domini idem etiam sit locus. & quoties consideramus quantis iniuriis à peccatoribus afficiatur, pro hâc Primò considera quis patiatur.

Secundò, quo pacto hæc in te sentire debeas, vtpote patienti amore, cognatione, & aliis infinitis titulis coniuncto.

Tertiò,

Tertiò, quomodo in te, & in aliis impedire queas peccata, & imperfectiones emendando, ne patiatur iis, cui tanta debemus, Deus noster.

Quartò, offer te vicissim ad tolerandum quæcumque placita fuerint diuinæ bonitati, & gratias age, ac tantum benefactorem (plus est enim pati pro aliquo, quàm facere) magno amore complectere.

Exercitium breuius compassionis.

QVID video, quid audio? Deus, & naturæ Auctor, Rex meus, & Dominus, & pastor, patitur pro me, pro me! an capio me & credo? Deo patiente pro me gemuit orbis; cælũ luget, Angeli pacis amarè flent, & saxa dolore rumpuntur, & velum templi scinditur, & ego vix commoueor? & necdum deducunt oculi mei lacrymas, vt plangam super te, sicut mater solet super vnigenitum? Obstupescite cæli super hoc, Rex meus, & Deus meus, & Pater meus, & amicißimus meus, sponsus animæ meæ, tam indigna, tam multa patitur, & ego non compatior, filius Patri, seruus Domino, miles Regi immortali, qui pro me mortalis factus vt ego æternis fruar deliciis, patitur, vt ego eximar æternis tormentis, & non compatiar? Liceat mihi, ô Domine IESV, dicere; Baptismo hoc habeo baptisari propter te, & quomodo coarctor donec perficiatur in me, donec sentiam in me, ô Pater æterne, quod & in Christo IESV? O IESV, quàm verè dixit ille: Paruulus datus est nobis, verè datus, & in laboribus fuisti pro me à iuuentute tua. Ego etiam tua misericordia in flagella paratus sum pro te, vt æternùm te laudem & amem, paratus sum quoniam tu es fortitudo mea, refugiũ, & liberator meus. Amen.

Isaiæ 33. Ierem. 6. 2. Reg. 1. Ierem. 2. Lucæ 12. Philip. 2. Psalm. 87. Psalm. 37.

Exercitium affectus compassionis.

VERÁNE hæc sunt Deus meus quæ te pati longanimiter audio, quæq; video te tã amanter sustinere! si vera credo, cur nõ contremisco & ardeo amore simul & dolore? doleo super te mi bone IESV, doleo, & eò magis, quód ego vermis, & c.-

nus,& quod his peius est peccator(qualis autem,& quantus tu nosti) quod ego te tanta pa i video,& quòd corde lapideo ista non vti debeo, sentio. numquid sic scriptum, si compatimur tibi, & conregnabimus scio, & quis sis scio, amor meus es, frater meus primogenitus in multis fratribus,& ego minimus tuorū; sed tamen tuus sum, & vltrò ex summo amore mei pro me hæc pateris & quid ego? Operuit confusio faciem meam, quia non sentio, vti volo, dolores tuos, & iniurias tuas. Compateréne maleficio,& cani sic miserando? ita:& tibi? Eheu addam afflictionem afflicto tepore, languore? Peccata mea sicut onus graue grauata sunt super te.

Rom.8.

Psal. 68.

Psal. 37.

IESVS. *Fili mi si compati non vis mihi, tibi compatere & miserere animæ tuæ.*

Homo. *O IESV mi, bone IESV, obsecro te quid dicis æterna bonitas, durus est hic sermo. Egóne nolim cōdolere, aut te amare potiùs? volo, & infinities, & in æternum. Non possum non amare te,& condolere tibi, vt fratri pro me patienti (ita enim me dignatus appellare) quid dico fratri? nónne Pater meus es tu qui toties prodigum cum lacrymis præ gaudio recepisti?*

Ioan.6.

IESVS *Si ergo Pater tuus sum, à quo omnia habes: si tui amantissimus sum, vbi est amor meus?*

Homo. *Tu scis Domine mi doleo super te Deus meus; doleo super te spreto se è ab vniuerso orbe, & contempto tot peccatis, tamquam si non esses, & in passione ita afflicto, quasi esses opprobrium hominum, & abiectio plebis. Tu gloria nostra, Rex Regum & Dominus dominantium Tu nobis Pontifex sanctus, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior cælis factus. Tu splendor gloriæ, & figura substantiæ Patris. Tu portas omnia verbo virtutis tuæ,& sedes ad dexteram maiæstatis in excelsis:& vtinam non à me ab hoc momento in æternum patereris! ego sum qui peccaui & erraui, & pro festucâ vendidi te! pro bulla contristaui, & in agoniâ constitui flagellaui coronaui, & rursum te mihimet crucifixi. Sed ecce doleo ex amore vehementi,& me offero, vt compatiar tibi, tecum contemnar, omni solatio & affectu humano priuer. Deus bone, si hæc parùm sentio, nónne (horresco referens) parùm amo, omni amore dignissimum? sumne ergo filius tuus si non sentio? spero gratiâ tuâ, spero equidem,*

Apoc 19.

Hebr 7.

Hebr.1.

Ididem.

Contritio

sed

ſed quia non vt volo amo, & ſentio mala tua, vereor eheu ne ſpurius ſim, quē tam parùm tangit amor tui, & commiſeratio!

Quomodo non eſt, qui conſoletur te, ex omnibus charis tuis Deus meus? ſed amici & proximi tui, etiam ego, longè receſſimus à te, & ſicut populus ſic & ſacerdos; quæ membra non ſentiunt capitis dolores? ô IESV *tu caput meum es plenum rore ſanguineo; & cincinni tui guttis noctium & tenebrarum noſtrarum, & ego ſub ſpinoſo capite membrum eheu delicatū; quæ ſponſa non tabeſcit ſponſi mærore; Tu verò, bone* IESV, *ſponſus ſanguinum mihi es, & quod ſuper hæc omnia tu Deus meus es, & omne bonum meum, & non compatior malis tuis? immò verò etiam contriſto ſpiritum tuum, dum adſpicis & vides ſi eſt intelligens aut requirens te: vtinam ſicut in Iobo, ita & in me lætari poſſes, & dicere;* Numquid vidiſti ſeruum *meū quòd non ſit ſimilis ei in terrâ, timens, & amans me? vbi tot ſunt, qui irrident & contemnunt, & conculcant me. quis ſapiens, & intelliget hæc? tu es frater meus infinitâ dignatione, & Pater amantißimus, & ſponſus amabilißimus, & Deus totius conſolationis, & ego non miſerebor, & compatiar tibi ſic contempto, ſic illuſo pro me?* Complaceat tibi Domine, *vt eruas me,* Domine *ad adiuuandum me reſpice, vt amem te toto corde meo, totâ animâ meâ. Tu enim* Deus *meus, &* Rex *meus, magnus ſuper omnes Deos, cuius ſicut iræ reſiſtere nemo valet, ita multò minùs debet poſſe amori tuo, qui hîc, & vbique lucet, & vrit, & vulnerat cor meum; ſub quo meritò curuantur qui portant orbem. Tu excelſior cælo poteſtate es, ſapientiâ profundior abyſſo, æternitate longior terrâ, immensâ charitate latior mari: & tamen in paßione tuâ redemptione meâ, vt video, afflictus es & humiliatus es nimis. Egridimini filiæ Sion, & videte Regem gloriæ in diademate quo coronauit eum mater ſua, & peccata mea. Verè dixit ſeruus tuus, & magnus amicus tuus. Inter omnia opera* Dei *in quibus humanæ admirationis fatigatur intentio, nihil ita contemplationem mentis noſtræ oblectat & ſuperat, ſicut* Paſsio Saluatoris, *de cuius omnipotentiâ, quæ ei cum* Patre *vnius & æqualis eſſetiæ, quoties, vt poſſumus, cogitamus, mirabilior ſit*

Pſalm. 37. Oſeæ 9. Cant. 2. Bernard. Exod. 4. Pſal. 13. Iob. 2. Pſal. 39. Nemo reſiſtere debet charitati Dei. Iob. 9. Cant. 4. Iob. 9. Cant. 3. Leo.

humilitas, quàm potestas, & difficiliùs capitur diuinæ Maiestatis exinanitio; quàm seruilis formæ in summa prouectio,

Isaiæ 53. Psalm. 21. *Ita verè est dulcissime* IESV, *compati tibi debemus, si hæc attendamus maximè si, quòd pro me tu omnipotẽs, factus es; quasi impotens, tu sapientia, quasi insipiens, tu infinita bonitas cum iniquis, & sceleratis deputata es, & factus es vermis, & non homo pro me vinctus, calcatus, consputus, illusus, cæsus, & vulneratus. Verene ita est, pro me hæc pateris, tu iustus pro iniusto, agnus pro lupo, bonitas pro scelerato? pro me? tu* Rex *regũ qui*

Fides viua exercenda. Psalm 118 Ioan. 3. *verbo creasti omnia, & momento cùm vis destruis omnia, Verène hæc credo, & vt credens operor? in æternum? in æternum nõ declinabo à mandatis tuis, nec minimo quidem peccato, quantũ potero per gratiam tuam. Sed amo, & amabo te super omnia in æternum Quî enim aliter potero quando sic Deus meus dilexisti me, vt filium tuum vnigenitum dares in preciũ magnũ, in cibum preciosum, & vitæ æternæ præmium?*

Applicatio ad Communionem. August. Bernard. *Et pignus illius tu bone* IESV, *etiam hodie dare paratus es corpus & sanguinem tuum: ita credo, ita spero, quid enim negare nobis potes, qui sic dedisti in mortem pro me animam tuã? & quid ego vltra in rebus creatis sperare possum, cùm tu vltrò te offeras mihi omne bonum? Vtinam nullum aliud a te bonum vmquam me trahat, vel distrahat cogitatione à te; tu enim dignus es, vt non cogitẽ nisi de te, qui sic mei curã geris in bonis & malis, velut si vnius mei curã gereres. Hoc loquuntur mihi dona tua plurima* N. *sed magis vulnera tua, in quibus, vt in foraminibus petræ, vtinam tutò lateat! & maneat anima mea, columba tua.* Reddo *tibi me sincero, & quanto possũ amore, reddo tibi quod tuum est malè mutilatum. Vtinam augere donum possem, sicut vis, sicut optas! gratias tibi ago* Deus *Pater, & tibi* Christe IESV, *tibi Spiritus sancte, pro amore hoc vestro, in me æterno, amore tam gratuito, spontaneo, recto, singulari, mihi vtilissimo exhibito à te, qui bonorum nostrorũ non eges, cuiq; nihil accedere potest. Vicissim ego amo, sed quãtum; quantum equidem possum, nihilq; peto extrà te, aut præter te, aut vmquam petam aut optabo: fac de me secundùm diuinam voluntatem tuam. Si bona de manu tuâ accepi, debeo vtique & cupio accipere mala de manu tuâ, vt compatiar, &*

regnem,

regnem, vt tecum nouissimus hîc sim & sedeā tecum, & epuler in regno tuo. Ecce ego, paratum cor meum Deus, paratum cor meum ire extra castra, & improperium tuū portare, sequi te, & ferre crucem meā hanc N. & illa N. si oportuit te pati, & ita intrare in gloriam tuam, nec possum, scio, nec volo, nisi sicut decretum est sapientissimæ bonitati tuæ, patiendo te sequi quidquid volueris. Si graue fuerit, tu fortitudo mea, nec sines me tentari supra id quod possum: si durū, molestum, fortis erit per gratiam tuam vt mors, dilectio mea, & flumina spero tribulationum non obruent illam. Vtinam omnia creata conuertere possem in ardentissima corda quale tuū illud erat, ô beatissima Virgo Maria mater mea, & tuum dulcissime IESV, *spes vnica & salus mea illis te stringerem, & amarem, & nihil esse vellem inter omnia, vt tu esses omnia, & mihi omnia. In hâc iam sum voluntate vti spero, & testis es mihi in cœlo Deus meus, cum curiâ tuâ, & ero per gratiam tuam in æternū, & moriar tibi, vt tibi vni uiuam in æternum. Amen.*

1. Cor. 10
Cant. 8.

IACVLATORIÆ,

O *Anima mea, verè languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit: Tune æterne Deus pro me? O quomodo commendas mihi charitatem tuam!* Isaiæ 53. Roman. 5

Quid sunt plagæ istæ in medio manuum tuarum? eheu his plagatus es in domo meâ, & eorum qui diligebant te. Zach. 13.

An gratiam fideiussoris mei obliuisci potero, qui dedisti pro me animam tuam? Eccli. 29.

Confige timore tuo carnes meas, à iudiciis enim tuis timui: si enim in viridi ligno hæc fiunt, in arido quid fiet? Psal. 118. Lucæ 22.

Protector noster aspice Deus, & respice in faciem Christi tui, ô Pater æterne: vox sanguinis filii tui clamet ad te de terrâ pro me. Psal. 83. Genes. 4.

Verè languores nostros ipse tulisti, & labores nostros ipse portasti, & ego adhuc addā tibi, ô charitas bone IESV *dolorē peccatis meis?* Isaiæ 53.

Quis est iste qui ascendit de Edom tinctis vestibus de Bosra, iste formosus in stola sua, & gradiens in multitudine fortitudinis suæ. Isaiæ 63.

Tune vulneratus propter iniquitates meas, & attritus propter scelera mea: & quomodo non gaudebo, cùm dignus ero contumeliam pati pro nomine tuo Rex meus & Deus meus? Isaiæ 53.

Quid reliquum est, nisi vt qui viuat non sibi viuat, sed tibi, ô IESV, *qui pro nobis mortuus es & crucifixus?* 2. Cor. 5.

CAPVT LV.

De affectu Cõtritionis & modo eum exercẽdi.

EXCITATVR ille Primò, consideratione Charitatis Dei erga nos, & Maiestatis eius, & vilitatis nostræ.

Isaiæ 1. Secundò, Beneficiorum Dei erga nos maximè particularium, & quòd tamen, etsi bos cognoscat possessorem suum, nos eius obliuiscamur.

Isaiæ 53. Tertiò, Consideratione Passionis amantissimi Domini nostri qui vulneratus est propter nos, & attritus propter scelera nostra; imò nos sumus qui peccauimus, & sic attriuimus illum.

Quartò, Consideratione malorum quæ infert peccatum, & bonorum quibus nos priuat.

Quintò, Admirare crebrò longanimem patientiam erga te Dei tui, deinde obstupesce eum in omnibus creaturis tibi quasi seruire, & eas non vindicare ingratitudinem tuam.

Sextò, Nota hunc affectum vtilissimum ad salutem, ideoque creberrimè vsurpandum esse, vt & charitatis, his enim portis certus in cælum patet aditus.

Exercitium breuius Contritionis.

DOMINE IESV *Christe, verè Deus & homo, Creator pariter ac Redemptor, doleo ex intimo corde me offendisse divinam tuam Maiestatem, quia tu es Deus meus & omnia, quã super omnia diligo & colo. Proinde firmiter statuo ac propono, me non amplius te offensurũ, sed omnes peccãdi occasiones pro viribus deuitaturum, insuper de noxis meis ritè confessurũ, & pœnitentiam quæcumque imponetur impleturum: ad pleniorem verò satis factionem hodie tibi meipsum offero, vitam meam & mea omnia, & omnes labores meos. Et quem admodum rogo te suppliciter, & flagito veniam delictorum meorum, ita cõfido me eam impetraturum per infinitam misericordiam ac benignitatem tuã, per merita quoque pretiosissimi sanguinis ac sanctissi-*

ma

mæ paßionis tuæ, daturum te quoque gratiam emendandi vitã meam, & in bono vsque ad finem perseuerandi. Amen.

Exercitium longius Contritionis.

DVm hæc attendo, & vitam meam legi tuæ, & monitis & exemplis Sanctorum adeo dißimilem, maximè verò infinitam bonitatem & charitatem tuã erga me, & patientiam tuã tanto tempore in tot peccatis meis, verè magna facta est, magna velut mare contritio mea. Veni enim in altitudinem maris, & tempestas demersit me. O Christiane aiebat quidam & rectè: non sunt in te charitatis viscera. si luges corpus à quo recessit anima, animam verò à quâ recessit Deus, non luges. Vtique lugeo, ô benignißime Redemptor, propter te & amorẽ tui & dolor meus in conspectu tuo semper, sed numquid dixisti: beati qui lugent, quoniã ipsi consolabuntur? spero itaque quòd & mihi dicere licebit cum Isaiâ: gaudens gaudebo in Domino, & exultabit anima mea in Deo meo, quia induit me vestimentis salutis, & indumento iustitiæ circumdedit me, & quasi sponsum decoratum coronâ, & quasi sponsam ornatam monilibus suis: tu enim nudus coram me pendes in cruce, vt ego vestiar veste nuptiali, & purpuratâ sanguine tuo. tu vulneratus es, vt sanentur vulnera mea. Sana me Domine, & sanabor, & anima mea tibi viuat, & semen meum seruiat tibi.

Quæ attendenda ad Communionẽ.

S. Augus. serm. 41. de Sãctis

Isaiæ 61.

Fiducia in Deo.

Lucæ 35.

Venio ecce de regione loginquâ, vt Prodigus, & supplex iã expecto stolam primam & annulum in digito meo. vt desponsata sit tibi anima mea in charitate. Vtinam iam tandẽ gaudium sit tibi super me peccatore pœnitentiam agente, & Angelis tuis! Quid enim feci tibi? & quid mihi boni debuisti facere, & non fecisti? fugi tamen à te eheu! & dereliqui te fontẽ aquæ viuæ; fugi, sed ecce reuertor, reuertor vt intuear te, & tu me respicias oculo misericordiæ tuæ. Vide, Domine, vt exitus aquarũ deduxerint oculi mei: doleo enim ex amore tui vehementer, quòd non responderim tanto amori, & tanto, tam gratuito, tam continuo erga me, etsi inimicus tuus essem, tanto & misericordißimo benefactori; imò ego tibi, Potentiæ, Sapientiæ, & Bonitati immensæ: & quare? quia lubebat eheu!

Peccator fugit à Deo.

Vermis terræ retribui tibi mala pro bonis. Et quot mala & peccata N. pro tantis bonis.

Peccatorum multitudo.

Multiplicata sunt ergo peccata mea super numerum arenæ maris, & sicut onus graue grauatæ sunt super me. Sed tamen misericordia tua super omnia opera tua, & maior est bonitas tua quàm iniquitas mea. Quid ergo faciam miser, factus mihimetipsi grauis? Imò cõprehenderunt me iniquitates meæ & nõ potui vt viderem. Quid faciam? ibo, ibo: & quò? nisi ad te bone IESV, qui dũ tempus est miserendi benignissimè peccatores recipis, & manducas cũ eis: recipe me obsecro te per viscera misericordiæ tuæ, & sanguinem & lacrymas tuas. Audiui vocem tuam & audio inter tot angustias comprehensus, tot hostes & timores, cùm nesciam, amore an odio dignus sim: Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis. An vt Adam in Paradiso abscondam me? imò dico & dixi: Confitebor aduersum me iniustitiam meam, & mox tu remisisti iniquitatem peccati mei. Nolo obdurare cor meum: nolo propter amorẽ tui vltra vel leuissimo peccato contristare te, ô bonitas infinita! ô amor! & licet cũ Publicano vix audeam oculos ad te leuare, faciã tamen; imò cũ Magdalenâ lacrymis rigabo, & deosculabor pedes tuos, & deosculor, ex quo intrare mihi licet in conspectum tuũ: vtinam audiam, Remittuntur illi peccata multa, quoniam dilexit multum. Numquid, ô IESV spes mea, non venisti vocare iustos, sed peccatores, quorum primus ego sum? & fateor, nouissimus virorum, prodigium humanæ fragilitatis, & tuæ misericordiæ & benignitatis per gratiam tuam futurus in æternum.

Genes. 3.

B. Magdalenæ exemplũ.

Audio Ioëlem tuum dicentem: Conuertimini ad Dominum Deum vestrũ, quia benignus & misericors est, patiens & multæ misericordiæ, & præstabilis super malitiâ nónne verè ita est? surgo igitur, & venio corde contrito & humiliato, & vulnerato amore tui, ad te Patrẽ meũ verè prodigus, & dico: Pater, peccaui in cælum, & etiam fateor coram te & curiâ tuâ; non sum dignus vocari filius tuus, sed fac me sicut vnum ex mercenariis tuis, & tamen aliam non peto mercedem nisi te, nam sufficis mihi. O quàm amarum est dereliquisse te Dominũ meũ, quid enim feci dum id feci & peccaui? ecce omnia, omnia bona animæ præter fidem, & spem perdidi; & dolor & tremor & angustiæ

Lucæ 17.

Peccati damna.

angustiæ & horrores inuenerunt me, &, ô lux, ô sol iustitiæ, contexerunt me tenebræ. Exuta fuit anima mea stolâ gratiæ tuæ, & veste nuptiali, & iucunditatis, & nuda atque infamis stetit coram te, & staret, nisi tu pro me Mediator Dei & hominum stares, & interpellares pro me; staret inquam, & causâ caderet coram orbe toto in iudicio, & in æternum, qui non vnius hominis derisionem ferre valeo. Fierine potuit vt credens ego te ad iram prouocarem in re vilissimâ, & momentaneâ, & pudendâ, & despicere te & dona & lacrymas tuas? Et quomodo famuli tui Rex Regum, id est creaturæ, quas hic percipio, terra, cælum, aqua, aër, & quæ ex eis fecisti omnia, pro me obsequium solitum non negarunt? maximè fideles serui, animæ & Angeli, cùm viderent me velle contristare te & conculcare te, & iterum crucifigere, quomodo continuerunt manus suas? id mihi super omnia dolet, quia super omnia te diligo.

Quid sit peccare.

Creaturæ cur parcant peccatori.

Et ideò doleo ex animo & ex toto corde meo. Et licet omnes honores & opes, & deliciæ in vno peccato forent N. & illo N. maximè ad quod inclinor, si iis totis sæculis frui, & sine scrupulo impius possem, neque parceres tantùm sed in æternum beares me; & si etiam omnia mala euadere possem impendentia, & nisi te offenderem, forent iam à Tyranno inferenda, infamia, dolores, mors, adhærerem, vt spero, omni bono amore tui propter te: non enim sunt, non sunt condignæ passiones ad futuram gloriam, & multò minùs ad tuum ardentissimum amorem erga me canem mortuum & tuam in me patientiam; & scio non contristabit iustum, quidquid ei acciderit. Ita statuo corã te, & curia tua, ita volo propter te ex amore tui. Et poterisne cui proprium est misereri, auertere faciem tuam à Magdalenâ, à prodigo, à publicano, & à me, à teipso, inquã, quia vnũ tecũ sum per amorem, aut saltẽ esse volo, & tu vis, & sum dignatione tuâ seruus, & filius & membrum tuum?

Propositũ firmum.

Psal. 50.

Recordare, Domine, tui laboris N. doloris N. & mortis tuæ, ô vita mea, ô infinita charitas, & obliuiscere peccatorũ meorũ, & sana me. Dixit Dauid, peccaui, & transtulisti peccatũ eius. Dico & ego, & gemitus meus non est ante te absconditus, & ne abscondas obsecro faciam tuam à me. Manasses coangustatus vndique & catenis pressus leuauit oculos ad te, & respexisti

Obsecratio.

sti eum;& ego leuo ad te lacrymosos oculos & confido,quia veniet auxilium mihi, quoniam misericordia tua super omnia opera tua.

Exempla pœnitentium. *Plorarunt Niniuitæ,plorauit & Petrus,& misertus es eius, neque vnquam exprobrasti,neque principatum eius alteri dedisti.Conuerte igitur Domine,& deprecabilis esto super seruo,& dele sanguine & lacrymis tuis,dele N. iniquitatē meā.*

Ps.120. *Et vos ô cæli ciues, quos video lætantes, etiam securos per amorem vestrum,& Regem* IESVM,*rogo vos,vt & vos rogetis, quæ ad pacem animæ meæ.Tu inprimis,B. Virgo mater mea, refugiū peccatorum,Angeli,Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli, Martyres, Confessores, N.Virginis. Memento Domina mea, mementote Domini mei, quod sim ego miserrimus, & vos felicißimi,quod sim redemptus sanguine Regis vestri.Sponsa ipsius sit anima mea.an potestis despicere inopem diuites, vel miserū beati?vestrum fratrem sed prodigum;conseruū,sed indignißimum?& vos vidistis pericula in quibus fuistis, & in quibus adhuc ego sum horrendis præcipitiis æternæ damnationis, & potestis non misereri amici mei,Patroni mei?charitate pleni, & in eâ radicati & fundati?sed videtis peccata mea,perfidiā, torporem;videte,obsecro,amorem Domini erga me;videte vtin manibus suis descripserit me:compatimini illi, & miseremini mei membri eius,etsi vilißimi,membri tamen.*

Amoris actus. *O Pater!ô bonitas!ô* IESV!*quid ago?cur non potius propero ad te fontem Iacob,sicut ceruus ad fontes aquarum amore tui saucius,quo me dignaris & compellis vt amē?tu fateor,tu verè infinita bonitas,sapientia,potentia. Quid autem tibi facio cùm te amo?volo te esse eum qui es,& tibi esse omne bonum, quod ipse es Et exulto & delector quia id es,quod es,nō vt mihi benè sit,sed tibi.Vtinam ergo ex nunc,vtinam in æternum omnis spiritus te laudet,omnes creaturæ,pusilla & magna!Dignus es enim accipere omnem laudem,gloriam & honorem.Vtinā ego*

Applicatio ad Communionem. *iam toto corde te diligam,qui ab æterno dilexisti me, & iam in tempore hoc,tanquam omnium peccatorum meorum oblitus paratus es de cælesti palatio venire, & gaudiis Beatorū, in cordis mei angustias, & vere vallem lacrymarum. Sed*

vt

vt aquæ amaræ per lignum olim dulces redditæ sunt, sic tu dulcedo summa amaritudinem omnem tolles: & sicut farina mortem, quæ in ollâ erat, ab Elisæo immissa eam fugauit, sic cùm veneris vita mea, vestigia mortis & peccati dele quæso, & pone te vt signaculum super cor meum, vt viuam in te.

Ecce antepono te omnibus donis tuis, id est, oceanum guttæ, terrã arenæ: & diligo totâ animâ & omnem operationem eius & vitam tibi dico, vt sit plus vbi amat, quàm vbi animat. O vtinam etiã mente meâ totâ in te sim, & non sciam nisi te Dominum meũ, neque scire velim, aut profitear nisi te, bone IESV *crucifixe, quẽ amplector omnibus viribus meis animæ & corporis; nihil iis cupio, quàm cùm tua sint, tibi vni seruire: vtinã totâ virtute meâ etiam diligentiùs quàm filii sæculi, & fortius! fortis enim est vt mors dilectio tua.*

O quis mihi det vt semper inseparabiliter adhæream tibi omni bono, & non me retrahat peccatum vllum, omne malũ: neque affectus meus vllo creaturæ amore deprauetur, aut defatigetur, aut superetur, vt dicere cum Paulo poßim: Quis me separabit à charitate tuâ; cupio enim alligari tibi funiculis charitatis tuæ, & vulnerari amore, & languore, & omnia respuere terrena, & insatiabiliter appetere te omne bonum. Cupio te amare sine cessatione, sine modo, sine termino, vt tu me dilexisti ab æterno in æternum, & in tempore hoc sine termino, & modò benefecisti mihi: Liquefiat anima mea igne hoc amoris tui, & separet omne quod displicet, & purificet omne quod placet in me, & habeam te semper præsentẽ, & in te viuam, non in me: mouear non falsâ persuasione, sed sincerâ operatione comitante, vt in me charitas tua patiens sit, benigna, non æmuletur, non agat perperam, non infletur, non sit ambitiosa, non quærat quæ sua sunt, non irritetur, non gaudeat super iniquitate, congaudeat autem veritati: omnia sufferat, omnia credat, omnia speret, omnia sustineat. Amen. 1.Cor.13.

IACVLATORIÆ.

Psalm.68. *DEus tu scis insipientiam meam, & delicta mea non sunt à*
Ibidem. *te abscondita; peccaui enim in cælum & coram te.*

Vt quid dereliqui te fontem aquæ viuæ, vt quid erraui sicut ouis quæ periit? exitus aquarum deduxerunt oculi mei, quia non
Psalm. 39. *custodierunt legem tuam.*

Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? comprehenderunt me eheu iniquitates meæ, & non potui vt viderem: respice in me ô IESV *& miserere mei.*

Psalm.37. *Domine ante te omne desiderium meum & gemitus meus non est*
Isaiæ 49. *à te absconditus: dereliquit enim me virtus mea, & tu lumen ocu-*
Psalm.82. *lorum meorum.*

Psal.118. *Respice Domine manus & pedes tuos, in quibus descripsisti me, & tu Pater æterne respice in faciem Christi tui.*

Psalm 91. *Iuraui & statui custodire iudicia iustitiæ tuæ: odiui Ecclesiã*
Isaiæ 38. *malignantium & cum impiis non sedebo.*

Quàm magnificata sunt opera tua! nimis profundæ factæ sunt
Iob.29. *cogitationes tuæ, dum recogito tibi annos meos, & charitatem tuam quâ assumpsisti me de aquis multis.*

Quis mihi tribuat vt sim iuxta menses pristinos secundùm dies,
Psal.102. *quibus custodiebas me quando eras in tabernaculo meo!*

Iste Deus meus, Saluator meus, Adiutor meus, benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt nomini sancto eius.

CAPVT LVI.

De affectu Spei, & modo eam exercendi.

SPEI affectus excitari potest Primò, Consideratione alicuius beneficii diuini, aut promissionis; qui enim tribuit beneficium, inuitat ad spem. Itaque in omni mysterio exerceri hoc potest. Secundò, quoties beneficio aliquo nouo à Deo donamur, aut etiam aduersitate aliquâ affligimur. Tertiò, nulla est creatura quæ non ad gratiarum actionem simul & spem excitet; quí enim vltrò hæc vidit, certè maiora rogatus concedet, nempe gratiam, gloriam, cæteraque media ad salutem necessaria, quæ singula percurrere potes. Denique in præsentia Dei te statue, id est, in medio Oceani bonitatis eius, neque poteris diffidere omni bono. Postremò,

peculiaria

peculiaria beneficia Dei erga te percurre, & spem illius gratiâ adauge.

Exercitium Spei breuius.

TV scis Deus meus, tu scis quòd non simus sufficientes aliquid facere ex nobis, vti nec hoc N. tanquam ex nobis. Humiliatio sui. 2. Cor. 3. *Itaque ego puluis & cinis ad te confugio, vt per te & patientiam & consolationem scripturarum spem habeam, & in te* Rom. 15. *sperans non confundar. Tune enim ô bonitas sic N. me vocas, & repellere me poteris? sic inuitas & trahis ad sequendum te, & deficere sines in viâ? In te Domine sperans scio non confũdar in æternum, etsi inueniam in membris meis legem repugnantem legi mentis meæ, neque dignus sum gratiâ tuâ; sed* Psalm. 30. *qui dedisti mihi corpus et sanguinem tuũ in precium, et te hodie paratus es dare in pignus salutis, et qui tot beneficiis N. præuenisti me, et petere toties iussisti, et dare promisisti ô bonitas, ô veritas, dabis vtique mihi quod petam, vt toto corde sperem in te: et quamuis occideris me ô spes et vita mea, in te sperabo; et si consurgerent in me castra mundi huius et vanitatis, vt reclamarent, tamen portio mihi erit sic N. custodire legem tuam et te sequi; quò enim ibimus à te bone* IESV*? nónne vita mea es, et verba vitæ æternæ habes?* Beneficia Dei & promissa excitant.

Exercitium affectus Spei.

DVm hæc cogito, et video donum hoc tuum N. et vniuersum, et dignationem tuam quâ iam mihi vermi terræ libet, et licet loqui; tibi mihi, qui nõ sum, ad te, et audire te Deus meus qui es, et omne bonũ es; arrhã teneo, et pignus habeo, quod Pignus habemus amoris Dei. *vnũ peto, amo, amplector, pignus scilicet amoris, amoris tui, et spei meæ quæ me, spero pro infinitâ charitate tuâ, non confundet, sed te laudabit in æternum, in æternum. Etenim gratiâ tua veniet, veniet, ô quando veniet illa dies quæ non habebit occasum, et introibo in domum tuam, & me seruum tuum, famulum tuum cohæredem facies, et vesties byssino splendenti, et vestibus iucunditatis, et lumen dabis, quo te, lux vera adspiciam, et nemo me despiciat. ô quantum, quantum id desidero! tu scis, qui hic adstas, & vides me, et audis, et spero et exaudis, et* Eccli. 22. Apoc. 19. Zach. 19.

te habitas in medio cordis mei: quem amplector totis viribus animæ meæ; huius enim dignaris esse sponsus, & finis, & quies, & centrum, & omne bonum.

Spes resurrectionis.

Neque tantùm adimplebis eam lætitiâ cum vultu tuo sed & hoc corpus meum suscitabis de puluere, & quasi de nihilo, & omnia ossa mea, & sensus mei pleni gaudio de te tibi cum iucunditate, & gaudio & amore puro dicent Domine quis similis tui? credo enim quòd tu Redemptor meus viuis, & gratulor, & in carne istâ videbo visionẽ magnam, videbo te, & æternùm amplectar, & fruar te Saluatore meo.

Et sicut hæc spero, ita media ad illa; Primò peccatorum veniam. Secundò virtutum humilitatis & charitatis & patientiæ ornamenta, vt nullus in te sperans aduersis opprimar; ea enim à manu tuâ paternâ & amantissimâ medicina est malis meis neque secundis efferar; Vanitas enim vanitatum, & omnia vanitas; vnde nec satiare, neque pacare me quidquam potest: cur ergò appetam aliquid extrà te, & præter vnum amoris tui preciosum donum? ô quam ad illum suspiro, & ad dona tua, virtutes, quibus placeam tibi N. sed super omnia tuã charitatem; hæc spes reposita est in sinu meo.

Abnegatio creaturæ.

Psal. 62.
Psalm. 25.

En credo tibi, & in nullâ creaturâ pedem vllum, vt sic loquar spei defigo. Sed in te Deo meo est salutare meũ. & gloria mea, Deus auxilii mei, & spes mea in te Deo meo est. Conserua me Domine, quoniam speraui in te: Deus meus es tu, quoniã bonorum meorum non eges. Sed tu Dominè, petra mea, robur meũ, & Saluator meus, tu Deus fortis meus sperabo in te: tu scutũ, & cornu salutis meæ, Eleuator meus, & refugium meum; Saluator meus, de iniquitate liberabis me. Laudabilem inuocabo Dominum & ab inimicis meis saluus ero. Et nónne pro charitate tuâ recuperabis me, & diriges viam meam? & spero in te, & seruabo timorem tuum, & in illo veterascam: quis enim permansit in mandatis, & derelictus est? aut quis inuocauit te, & despexisti eum? Salue spes mea, amo te, & amplector te, & renuntio omnibus, quæ possidere possum, aut amare, cùm, vti spero, te habeã, & habere vbique possim sũmũ, & omne bonũ.

2. Reg. 22

Eccl. 2.

Sed quomodo hæc spero infelix peccator, et ingratus pro tot donis

donis tuis quorum minimum, fateor, est infinities maius omnibus meritis meis? Non in arcu meo spero, sed in infinito ergà me amore tuo, à manibus tuis in quibus me descripsisti, non ex meritis meis, nulla enim certò agnosco, & siquid est, gratiæ debetur tuæ, quam copiosè contulisti in me ingratum, & immemorem; vt laborarem in vineâ tuâ, & tu esses merces operi meo magna nimis; non tamen confido in laboribus, aut industriâ meâ, sed sãguine tuo, & sudoribus, & bonâ volũtate tua: non in exercitatione, aut statu, aut vllâ creaturâ; maledictus enim homo qui confidit in homine, & qui ponit carnem brachium suum. Ego autem in misericordiâ tuâ speraui; exultauit cor meum in salutari tuo. cantabo Domino, qui bona tribuit mihi, & psallam nomini Domini altissimi.

Siue ergo mala ingruant non timebo mala; quoniam tu mecũ es. & si bona obueniant aut petenda mihi sint, quid nõ sperare iubes; dixisti enim, ô infinita bonitas, ô fidelis veritas, Petite, & accipietis: peto igitur & accipiã, quærite ais & inuenietis: quæro gratiã in oculis tuis inuenire & nihil vltrà. Vtinã inueniam eã. Nihil vltrà peto: tu testis in cælo Deus meus. Promissio Dei spem auget.

Pulsate, ais, & aperietur vobis; nẽpè thesauri misericordiæ tuæ aperientur, & abyssus miseriæ, & inopiæ meæ. In hâc fiducia in pace hâc dormiam, & requiescam: & gaudens gaudebo in Domino, & exultabo in Deo Iesv *meo, qui dat lasso virtutẽ, & his qui nõ sunt fortitudinẽ, & robur multiplicat. neque enim gratia tua vnquam nos deseret, sed oculi tui semper aperti sunt, & aures tuæ erectæ ad me: nõnne enim ego tẽplũ tuũ? liceat ergo obsecro mihi, vsurpare quod de Salomonis tẽplo lego, imò de corde meo, & aure interiore illius audire: Elegi enim, & sanctificaui locum istum, vt sit nomen meum ibi in sẽpiternũ; & permaneant oculi mei, & cor meum ibi cũctis diebus. ô quàm dulcia faucibus meis hæc eloquia tua! Verbũ hoc tuũ penetrabilius omni gladio ancipiti, vt vulneret corda filiorũ Adæ, & suspirent ad te, sitq; eorum tota fiducia.* 2.Par.7. 1.Cor.3. Applicatio ad Communionem. Psal 118. Hebr.4.

Augetur autem fiducia hæc mea ab immensâ liberalitate, & misericordiâ tuâ; neque enim sufficit tibi impartiri mihi dona tua, sed teipsum præbes, vt verè dicere possis: ego quasi

Oseæ.11. *quasi nutrix Ephraim portabam eos in brachiis meis, & ero quasi exaltans iugum super maxillas eorum, & declinaui ad ad eum, vt vesceretur. O amor, ô charitas! & fieri poterit vt nō confidam tibi! Vtinam sicut confido, ita fiat mihi! & placeat tibi anima mea, & venias ad eam, & mansionem in eâ facias, & oleo misericordiæ tuæ vngas eam, & bibat vinum tuum in lætitiâ. Quæso te per viscera charitatis tuæ, ne ei fiat, quod*
Mich.6. *comminatus es olim, calabis oliuam, & non vngeris oleo, & mustum & non bibes ex eo. Calicem ergò hodie salutaris accipiam, & nomen tuum, Domine, inuocabo: calix enim tuus*
Psal.22. *inebrians, quàm præclarus est! calix vtique benedictionis, & æternæ salutis. da mihi illū obsecro, vt illo inebrier, ita vt omnium oblitus memoriam abundantiæ suauitatis tuæ eructet cor meum, & exultet spiritus meus in Deo salutari suo. Amē.*

IACVLATORIÆ.

Ioan.16. Lucæ 11. DIXISTI, *ô veritas, quidquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis; & rursum: Petite, & accipietis, quærite, & inuenietis; si hæc vera, quid dubito modicæ fidei?*

Ierem.17. *Maledictus homo, qui ponit carnem brachium suum, ideò doleo valde ex amore tui, & omnem solicitudinem meam proiicio in te, quoniam tibi est cura de nobis.*

1. Cor. 4. *Quid proderit vniuersa vanitas, cùm nouissima hora veniet, & reuelabis consilia cordium?*

Psal.67. *Confirma hoc Deus in nobis, quod operatus es in nobis, quid enim possumus facere sine te, qui solus es quod es?*

Hebr.11. *Obsecro per misericordiam tuam, vt quemadmodum Sancti tui per fidem vicerunt regna, operati sunt iustitiam, ita & ego gratia tua id faciam.*

Psal.56. *Miserere mei, Deus, miserere mei, quoniam in te confidit anima mea, & in vmbra alarum sperabo donec transeat iniquitas.*

Psal.26. *In te cantatio mea semper, tanquam prodigium factus sum multis, & tu adiutor fortis: verè mirabilis facta est scientia tua ex me, confortata est, & non potero ad eam.*

Psalm.4. *In pace in idipsum (scilicet resignatus) dormiam & requiescā, quoniam tu Domine singulariter in spe constituisti me.*

Psal.72. *Mihi autem adhærere Deo bonum est, ponam in te Domine* IESV *spem meam. In manibus enim tuis sortes meæ, & tempora mea, & æternitas mea,*

CAPVT

CAPVT LVII.

De affectu Imitationis & modo eum exercēdi.

HIc ferè præcipuus est: ad hoc enim dirigitur Oratio, vt Christum Dominum sequamur, & ad hoc venit Filius Dei in mundum, vt redimeret, & exemplo suo nos doceret; omnis enim Christi actio nostra est instructio. Postquam igitur aliquod exemplum Christi meditando consideráris; Primò, confunde te, & vide quantum distes à vestigiis, & exemplo Domini tui, & excitatâ contritione, emendationem propone, vitiumque contrarium detestare. Secundò, gratias age Deo quòd tale tibi monstratum fuerit, & quàm illud pretiosum respectu eius qui præbet, & indignitatis eius cui præbetur, attende. Tertiò, lauda illud & virtuti illi affici stude, & vide quomodo imitari possis, non tantùm in genere, sed etiam in particulari: neque tantùm in vnâ virtute, sed in omnibus potentiis, & viribus tuis, vt quoad fieri potest, mores tui clament: Viuo ego iam non ego, viuit verò in me Christus. Quartò & postremò humillimè gratiam efflagita, & obsecra per illud exemplum Christi, cæteraque eius merita, &c.

Exercitium breuius Imitationis:

IAM *audio clamantem voce magnâ & amantissimâ, Exemplum dedi vobis, vt quemadmodū ego feci, ita & vos faciatis. & iterum: Qui vult venire post me, abneget semetipsū & tollat crucem suam. & sequatur me Nemo alius ad te veniet, nemo, ô Pater æterne, & audio vti Moysi, ita mihi dictum: inspice & fac secundùm exemplar quod tibi monstratū est. Inspicio & aspicio in Auctorem fidei, & consūmatorē* IESVM, *qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem. Sed & recogito te, Domine* JESV, *qui talem sustinuisti aduersùm temet ipsū contradictionē. Sed tu, misericors Deus, vide infirmitatē meā, & legē in membris meis repugnantem legi mentis meæ. Quis me liberabit, nisi tu Redemptor mi, liberator meus? Redime ergo me,* Hebr.22.

& miserere mei, quia vnicus & pauper sum ego: redime me &
Psal. 24. *trahe me post te, sequar quocunque ieris, imò sequor Regẽ seruus, Patrem filius, Creatorem creatura, & sic curro in odorem vnguentorũ, in viam mandatorum tuorũ. Tu æterna Sapientia & veritas non me falles, tu æterna bonitas, scio nõ me deseres, tu æterna es potentia, vt in te possim omnia qui me confortas. Pone te vt singnaculum super cor meum, vt signaculũ super brachium meum. Amen.*

Affectus Imitationis Christi Domini.

O *Redemptor mi: Cæcus quidam sedebat secus viam, & clamabat ad te, vt videret te viam veram & sequeretur*
Luc. 18. *te. Ego verò secus viam sedeo, & viã video, & vestigia tua per gratiam tuam, & velle quidem adiacet mihi, perficere autem*
Psal. 28. *non inuenio: ô sapientia! ô infinita bonitas! quantum prædicas verbo, tantũ clamas exemplo, imò vox hæc tua, vox est præparãtis ceruos, & cõcutientis desertũ, & potens, vt commoueat cedros Libani, id est Principes, & Reges terræ, vt te sequantur, et ego manebo secùs viam sedens, & non sequar, & non adhærebit tibi anima mea? adhæreat potiùs lingua mea faucibus meis, quàm non sequar te lumen oculorũ meorũ. Quis enim te non libenter sequatur, magister bone qui, venisti primùm facere, & deinde docere? quis sedens in tenebris, & videns te lucẽ magnam non properet, & hæc N. & illa exempla tua sequatur, quibus recedat à miserâ seruitute peccati, & respiret in libertatem filiorum tuorum?*

Propositum requirendi Iesum.

Abiiciamus ergo opera tenebrarũ: induamur ô anima mea, arma lucis, vt sicut in die honestè ambulemus, & honorificemus te Dominum nostrum. Tùne etenim benignissime IESV, *præibis, & exemplum relinques, vt sequar vestigia tua, & ego sequi detrectabo? Tu enim Dominus, & ego vilissimus seruus; tu Pater, & ego indignissimus filius; tu Deus meus, & Creator, & ego terra & cinis, opus manuum tuarum, sed ex nunc cogitationes meæ, & viæ meæ per gratiam tuam nolo vt exal-*
Isaiæ 55. *tentur à tuis sicut olim questus es dicens: nõ enim cogitationes meæ, cogitationes vestræ, neque viæ vestræ viæ meæ, dicit Dominus*

minus, quia sicut exaltantur cæli à terrâ, sic exaltatæ sunt viæ meæ à viis vestris, & cogitationes meæ à cogitationibus vestris. Ergo quomodo descendit imber, & nix de cælo, & illuc vltrà non reuertitur, sed inebriat terrã, & germinare eã facit, & dat semẽ serenti, & panem comedenti, sic fit obsecro Domine verbum tuũ quod egreditur de ore tuo: non reuertatur ad te vacuum à me, sed faciat quæcumque voluisti, & proretur in his ad quæ misisti illud. Gratia Dei non dabet esse vacua

Scriptum audio: Quærite Dominum dum inueniri potest, & inuocate eum dum prope est: derelinquat impius viam suam, & vir iniquus cogitationes suas, & reuertatur ad Dominum, & miserebitur eius, & ad Deũ nostrũ, quoniã multus est ad ignoscendum. Itaque, benignißime IESV, *derelinquo viam meam, & cogitationes meas, & reuertor toto corde ad te. Miserere igitur, vt in viam mandatorum tuorum curram, & praua mea fiant in directa, & aspera in vias planas. Prauũ enim est cor hominum & inscrutabile, quis cognoscet illud? tu qui scrutaris cor, & renes. Fac igitur, vt quod cor meum trahit deorsum, videlicet creaturæ inane solatium, vel pondus potius amoris mei, fiat in directum, & cor meum, & caro mea exultent in te Deum viuum. Non me moueat temporale, quando æternum bonum mihi adest, nec amaritudo, (quo nomine meritò, omnis creatura, quia verè decipula & laqueus, appellatur) dum cupis vt gustem, & videam quàm suauis sis.* Ibidem. Ibid. Lucæ 3. Isaiæ 14. Ierem. 17 Cor hominis inscrutabile

Cor mundum, obsecro, crea in me Deus, & quidquid est ibi idoli vanitatis, tu dele, qui figura es substãtiæ Patris & imago bonitatis illius; vt nulla intentio praua deprauet cor meum, nulla delectatio inanis & vana occupet illud, neque impleat tamen. Nõ enim satiari potest orbe toto, sed in te vno quiescit: ideò etiam hominibus placere non cupio, sed tibi vni, & apud te infelix vermis & non homo, apud te inuenire gratiam. Sicut enim oculi ancillæ in manibus dominæ suæ, sic oculi nostri ad te Dominum Deum nostrum, donec miserearis nostri. Qui hominibus placent, inquit ille, confusi sunt, Deus spreuit illos: placebo ergo tibi, Domine, & nullius quæram gratiam, nullius amor cogitationes meas inquinabit, vt tu totum poßideas, quod totum totus tibi dicaui. Cordis munditics necessaria. Psal. 52.

Aspera quoque fac in vias planas, vt te sequar; dixisti enim: Omnis enim vallis implebitur, & omnis collis humiliabitur. Tolle igitur à me superbiam & anxietatem, quæ displicet tibi, & impatientiam, tu quia mitis es, & humilis corde, & quidquid placuerit infamiæ, contumeliæ aut desolationis immittere, fac vt accipiam de manu tuâ verè paternâ, & benignâ. Fac vt volupe mihi sit compati tibi, vt conregnare possim; neque discutiam per quem exercear: sed quis tu sis, medice suauissime, qui animæ meæ vulnera curas, secas tamen & forsitan vris. Ah vtinam inebriaret me amor tuus, & ignis ille vreret, quem voluisti vehementer accendi! Labor enim meus non esset tunc vnius horæ, & si amplius esset, non sentirem præ amore. O quis mihi tribuat hunc ignem, vt in illo tamquam in fornace purificetur intentio & amor meus, neque petā quidquā abs te, nisi propter te! Quid enim mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? Tu enim præmium meum, & merces magna nimis; neque enim peto gloriam, nisi vt glorificetur Dominus meus in seruulo suo neque dona tua, nisi vt magnificet anima mea te Domine, & omnia quæ intra me sunt, benedicant nomini sancto tuo.

Resignatio.

Non est attendendum quis nos exerceat.

Luc. 12.

Bernard.

Elisæus dum puerum suscitaret applicuit os ori, manus manibus vt suscitaret eum. Contraxit ille se, & ego te magne Deus, rogo ne despicias me, sed contrahe magnitudinem tuam, & fac obsecro vt os meum non loquatur opera hominum, sed te vnum. Memoria mea tui memoriâ impleatur, & vanitas creaturæ non occupet illam, intellectus meus nihil quæso sciat, nisi te Dominum meum IESVM, *& hunc crucifixum; hæc est enim vita æterna, vt cognoscant Deum Patrem, & te filium eius. Cor verò meum sit thronus misericordiæ tuæ, & lectulus floridus, in quo requiescas sponse animæ meæ. Si enim occupaueris illud, oculi mei & aures, omnesq́ sensus mei conuertentur ad te, neque quærent in vanitate creaturam, quod coram habent in Creatore.*

Ps. 16.

Regnum Dei intra nos est, & tu desideriū animæ meæ: quid enim diligere potest extra te, qui nouit te esse intra se? an alta, quæ tu à longè cognoscis, qui me doces esse mitē, & humilē corde, qui minoratus es paulò minus ab Angelis? & ego maior

Matth. 11

Hebr. 2.

esse

esse cupiam, quàm sim, & existimabo me aliquid esse cùm nihil sim? Primus Cathedras & primos accubitus petā, & te videbo in nouißimo sedere? Non faciam per gratiā tuam, sed vilis ero & humilis in oculis meis. Et si tu pro me pauper factus es cùm esses diues, ego pauper diu esse nolo, vt paupertate tuâ diues sim. Lucæ. 5. Humilitatis affectus.

Voluptas autē non me trahet, si amor tuus & funiculi charitatis tuæ traxerint me. qui enim tui sunt, carnem suā crucifixerunt cum concupiscentiis suis; militant enim illa aduersus animam meam & aduersus te Deum meum. ideò non habitabunt in medio domus meæ, & in matutino interficiam omnes peccatores terræ meæ. Adoro enim & laudo te Deus meus, & benedico te toto corde meo, quòd cùm in formâ Dei esses, te sic contraxisti & exinanisti, vt esset quod sequerer exemplū, vel potiùs quod me traheret. Quē enim nō trahat paupertas, & cunæ tuæ, & panni tui? quis te nō suscipiat in corde suo dum videt in propria te venisse, & quòd tui nō receperint te, nec habueris vbi caput reclinares? sed quem non trahat patientia tua, dolores, ignominiæ, & vulnera tua? dicit Apostolus tuus benignißime IESV, *nā quos præsciuit, & prædestinauit conformes fieri imagini filij sui; nolo igitur conformari huic sæculo nequam, sed reformari in nouitate mentis meæ; & quāuis ægrè poßim & certe non æquis paßibus, sequi te spero tamen quia habeo, & teneo promissum, & negare non potes: dixisti: petite, & accipietis, quærite, & inuenietis. Peto igitur, ex intimo corde hoc sentire de honore, & vanitate, & voluptate, & hominum iudiciis, quod tu Christe* IESV. *tu enim reliquisti hæc mihi exempla, vt sequar vestigia tua. Et certè qui dicit se in te manere, debet sicut tu infinita bonitas ambulasti, & ipse ambulare. Cupio igitur ambulantem per spinas cruentatis plantis, vt me quæras, & animas errantes sicut oues absque Pastore, cupio te non fugere sed sequi ex intimo corde, & illas non fugare, sed charitate omnimodâ quærere, ducere, trahere ad te omne bonū, sponsas tuas, & precium magnum sanguinis tui. hoc cupio sentire in me, quod tu bone* IESV *in te: & Apostolo tuo clamante: induimini Dominum* IESVM *Christum, parere exopto, & hodie te amantißime suscipere, vt viuam ego iam non ego, viuas* Ps. 100. Exemplū IESV trahit. Rom. 8. Confidentia in Deo. 1. Pet. 2. Epist. 1. c. 2. B. Ian. Rom. 13. Applicatio ad Communionem.

Cant.8. *verò tu in me Christe* IESV. *Pone, obsecro te, vt signaculum super cor meum, vt signaculum super brachium meum: fac vt qui portaui imaginem primi hominis terreni, portem imaginem cælestis.* 1.Cor.10 *Sic enim spero ibo de virtute in virtutem, & spiritu tuo agar, vt filius tuus sim, & repleas in bonis desiderium meum, & renouetur vt aquilæ iuuentus mea. Vtinam hoc cibo refecto desipiat mihi vniuersi mundi solatium! Vtinam huius suauitate animæ meæ illectæ mundi huius oblectamenta vertantur in absinthium! Vtinam sileat in conspectu tuo omnis terra, & totum sic occupes me, vt nullum in me reperiat locum, hostis, & tu vnus sis mihi omnia in omnibus. Amen.*

IACVLATORIÆ.

Ps.44. *O Speciose formâ præ filiis hominum, diffusa est gratia in labiis tuis, trahe me in odorem vnguentorum tuorum.*

Ps.118. *Erraui eheu! sicut ouis quæ periit, quære seruum tuum, quia mandata tua non sum oblitus.*

Isaiæ 64. *Vtinam dirumperes cælos, & descenderes! nequando rapiat vt leo animã meã, dum non est qui redimat, neque qui saluum faciat.*

Ps.84. *Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam, & salutare tuum da nobis.*

Ps.24. *Descende, obsecro, & veni, & reminiscere miserationum tuarũ antiquarum quæ à sæculo sunt, vt sequar te.*

Cant.5. *Veniat dilectus meus in hortum suum, & comedat fructus pomorum suorum, & desideriorum meorum.*

Cant.2. *O splendor gloriæ & figura substantiæ Patris, portans omnia verbo virtutis tuæ! Quis mihi det te fratrem meum sugentem vbera matris meæ?*

Thren.3. *Pars mea Dominus, dixit anima mea, propterea exspectabo eũ.*

Rom.8. *Quid me separabit à charitate tua, ô Deus? tribulatio, angustia, an fames? certus sum, quia neque mors, neque vita, neque creatura alia per gratiam tuam in æternum.*

CAPVT LVIII.

De affectu Gratitudinis, & modo eũ exercẽdi.

HVNC vt exerceas, Primò agnosce beneficium quasi tibi soli collatum, etsi fortè pluribus commune.

Secundò,

Secundò, Appende autem singula ex eo quòd in singulis plurima contineantur.

Tertiò, Vide quanta tua indignitas.

Quartò, Quanta sit liberalissimi Domini charitas.

Quintò, ex malis contrariis, quæ aliis obueniunt, & tibi obuenire possunt, benignitatem Dei erga te extolle.

Sextò, Sic vno appenso beneficio cùm omnia connexa sint, perge ad aliorum considerationem, quæ à cælo, elementis quatuor percipis, aut in corpore, aut animâ, aut externis rebus; infinita enim Dei beneficia sunt.

Septimò, Gratum te exhibe tanto Benefactori, præstando aut offerendo te ad ea, quæ ille petit abs te, & omnes creaturas invita, vt te ad laudandum iuuent.

Affectus gratitudinis breuior.

CONFITEBOR *tibi Domine in toto corde meo, narrabo omnia mirabilia tua. Mirabilis enim facta est sciẽtia tua ex me super misericordiâ, & veritate tuâ erga me. Vnde enim hoc mihi vt recorderis mei, & tot N. me præuenias benedictionibus dulcedinis, & amantissimæ charitatis tuæ? Adhæreat lingua mea faucibus meis, si nō meminero tui in principio lætitiæ meæ. Tu enim potentissimus, & ego vapor, & nihil tu sapientissimus, & lumen, & ego tenebræ, & ignorantia; tu bonitas ipsa, & iustitiæ meæ sicut pannus menstruatæ, & tamẽ hæc mihi præstas, & aperis manũ tuam mihi, & imples me omni benedictione. Ideò eructauit cor meum verbũ bonum, & dico tibi opera mea, & totum me, vt facias de me voluntatem tuã in bonis & malis N. in tempore, & in æternitate trado me tibi, qui tradidisti temetipsum pro me. Reddo me tibi, tuus enim sum ego, viuo denique tibi, vt viuas in me, & ibi moriar, & diligam te toto corde meo. Amen.*

Psal. 137. Psal. 138. Psalm. 20. Admiratio. Psal. 136. Resignatio. Gal. 2.

Affectus gratiarum actionis,

Humiliatio sui. O Domine Deus meus, ô bonitas infinita, quis ego sũ homo miser, & miserabilis, vt memor sis mei? immò verò vermis sum ego, non homo, opprobrium meritò hominum, & abiectio plebis; & dignum ducis super huiusmodi aperire oculos tuos, & adstare, & largiri dona hæc N. tua? Benedic anima mea Domino & omnia quæ intra me sunt nomini sancto eius. Benedic anima mea Domino, & noli obliuisci omnes retributiones eius. Quid retribuam tibi, Domine, pro omnibus quæ retribuisti mihi, & pro hoc N. nominatim, quodq; toleres me stare in conspectu tuo, & oculi tui in omni loco contemplentur me, vt sub vmbrâ alarum tuarum protegas me, vti benignissimè facis? Quanta enim & quàm innumera mala me circumstant! scio & aures tuas intentas ad deprecationem meã, quæ tamen qualis sit, & à quo nouisti dulcissime IESV, quẽ præsentem amplector, & amo toto corde quantum possum.

Præsentia Dei. Psal. 102.

Deus præseruat à malis. Psal. 39.

Ephes. 5. Et vnde quæso hoc mihi, amantissime Domine mi, vt tu in splendoribus Sanctorum memineris mei, & tenebrarum mearum? Eramus enim aliquando tenebræ, nunc autẽ spero lux in te Domine. Vtinam ergo luceã tibi cum iucunditate, & sic luceant opera mea coram hominibus, vt glorificent te Patrẽ nostrum, qui es in cælis! sed vnde, obsecro, Rex regum, & Dominus dominantium, vnde hoc mihi, vt in gloriâ tuâ, & lætitiâ, memineris lacrymarum mearum, & recorderis mei, quasi guttulæ in vasto mari, & arenulæ in vniuerso hoc? Et hæc N. mihi tribuas, cùm tot milliũ obliuiscaris, id est, perire eos sinas, & me, me, me (quis, obsecro, quis ego sum) me eximas de pereuntium numero, & ames? túne Deus meus infinita bonitas, de ventre matris meæ recordatus es nominis mei, & dignatus es esse protector & susceptor meus? & ego obliuisci tui aliquando potero, aut legis tuæ, quâ me te amare iubes? & non cantare in æternum misericordias tuas?

Electio & conseruatio Dei gratuita. Isaiæ 39.

Si oblitus fuero tui, IESV dulcissime, quem amo, & amplector, obliuioni detur dextera mea, & adhæreat lingua mea faucibus

cibus meis si nõ meminero tui. Quis enim sũ ego, & quæ domus Patris mei, vt vnum me eligas, & innumeros relinquas? me inquam, vermiculum vnum, arenulam, guttulam vnam, vel atomũ in magno hoc vniuerso, quod tamen est corã te instar guttæ roris antelucani. Vnde inueni hanc gratiam in oculis tuis? scilicet ostendere vis diuitias misericordiæ tuæ in me. O altitudo diuitiarum sapientiæ & scientiæ Dei mei! ô abyssus misericordiæ, qui me tot bonis cumulas, undique circumdas, vt ab infinitis prope malis præseruas! & quorsum hæc? scilicet vt gratus tibi sim, & erudiar ad amorem abs te, & prouoces me, vt pia mater ad amplexus, denique vt adhæream tibi omni bono, & bene atque optimè mihi sit in te. quod vehementer opto, sed non nisi propter te, in quo viuo, moueor, & sum, & ero gratiâ tuâ in æternum. Tu enim in manibus tuis portas me, ne fortè offendam ad lapidem pedem meum. Sap. 11. Rom. 11.

Et hæc præstas quamuis iniurius tibi fuerim, & quotidie multis peccatis contristem spiritum tuum, ego inquam puluis, & cinis, & vapor ad modicum parens, & nihil, ô quam doleo ex amore tui quòd vmquã id fecerim, aut facere cogitarim! ô vtinam saltem ex hoc nunc in æternum tot bonis prouocatus à te, non declinem à mandatis tuis, non derelinquã te fontẽ aquæ viuæ! sed eheu! nescio, nescio quid serus vesper vehat; & audio: Qui stat videat ne cadat: & post hæc omnia dona tua horresco, dũ cogito, quòd ecce Domine mi, nisi tu adiuuares me, etiã hoc momento calcarem te, & rursum crucifigerem te mihi, pro tot scilicet donis tuis. Quod enim est peccatũ quod facit homo, quod non facerem ego sine te, & obliuiscerer Amoris, & infinitæ charitatis tuæ? Quas ergo gratias tibi referam? Venite & audite Angeli Dei, & sancti eius, qui me intuemini, & hæc auditis clamantem, & suspirantem in valle lacrymarum, vel in naufrago mari inter mille scopulos luctantem, inter hostium myriades inermem, & fragillimum constitutum. Venite, & audite quàm suauis sit mihi Dominus, vos qui gustatis & videtis. Venite, & audite, & narrabo vobis, qui timetis & amatis Deũ, quanta fecerit animæ meæ. Contritio Iacob. 4. Humiliatio. Aug. Psal 33.

Misericordias tuas Domine in æternum cantabo; in generatione

tione & generationẽ aununtiabo veritatem tuam in ore meo.
1.Reg.24 *Quid enim, quæso, inuenisti in me, cur præ cæteris me beatum esse velles, & me, me hisce donis tuis N. cumulares: canẽ mortuum, & pulicem vnum? ecce vis diuinæ consortẽ facere naturæ, & regni tui, cuius non erit finis. Benedicam itaque te Domine in omni tempore, semper laus tua erit in corde, & in ore*
Psal.144. *meo: quia eripuisti animam meam de morte, & pedes meos à lapsu, & de manu canis vnicam meam. Exaltabo te Deus meus Rex, et benedicam nomini tuo in sæculum, et in sæculum sæculi. Per singulos dies benedicã tibi, & laudabo nomen tuum in sæculum, & in sæculum sæculi. In omnibus, & de omnibus benedicam tibi, vt ingratitudo mea nõ arefaciat fluenta misericordiæ tuæ, quæ fluunt, & affluunt in me tanto impetu charitatis de Libano, & fonte bonitatis tuæ. Vtinam fluant de*
Leo de Ieiunio. ser.1. *vẽtre meo flumina aquæ viuæ, quibus irrigetur vniuersa creatura, & confiteantur tibi Domine omnia opera tua, & Sãcti tui benedicant tibi. In his igitur, & pro omnibus, quæ fecisti mihi, gratias ago, nam non per omnia tibi gratias agere, quid est aliud, quàm quadã te parte reprehendere, sicut diues, qui non tam magnitudine fructuum sibi gratulatur, quàm de vilitate conqueritur. Etsi centuplum, imò mille cuplum dedisti, &*
Resignatio. *vnum negaueris mihi pro æternâ sapientiâ tuâ, ô medice, & salus animæ meæ, numquid oculus meus nequã erit, quia tu bonus es? & obliuiscar bonitatis tuæ, quia præteritis donis non*
Apoc.3. *adiicis quod optabam; ego, inquã, cæcus, & infirmus, & miser, & miserabilis, nescius quid expediat saluti meæ, & gloriæ tuæ.*
Psalm.77. *Tu verò pro sapientia, & clementiâ tuâ disponis omnia, et misericorditer multa negas, quæ iratus concedis improbis filiis tuis. Sic filiis Israël carnes dedisti, & adhuc escæ eorum erant in ore ipsorum, & ira tua ascendit super eos. Siue igitur mihi petita neges, siue tribuas hæc vel illa N. semper tibi gratias agam & ago pro bonis & malis præteritis, præsentibus, & futuris. Pater optime, tu scio, quem diligis castigas, & flagellas omnem filium quem recipis.*

Noli, obsecro, reprobare me à pueris tuis. Seruus enim tuus sũ ego & filius ancillæ tuæ. Et cur nõ tibi Domino prudẽtissima,

ſimo,& optimo Patri permittemus tuas vt opes diſpertiâris arbitratu tuo? Si quid tribuas, gratos nos eſſe oportet. ſi quid item neges, confidere bonitati tuæ, & acquieſcere ſanctiſſimæ voluntati tuæ: ita volo, ita facio per gratiam tuam. Si enim bona de manu tuâ accepimus, mala quare non accipiamus? accepio, accipio, & te amo totâ animâ meâ, & mente meâ, & licet occideris me, in te ſperabo. Ecce nunc benedicite Dominũ omnes ſerui Domini, qui ſtatis in domo Domini, in atriis domus Dei noſtri. Dicite laudem Deo noſtro omnes ſerui eius, & qui timetis eum puſilli & magni, & ô vtinam, Domine, complaceat tibi laus mea, & ſpecioſa ſit hæc in ore meo! vtinam ſic vitam inſtituam meam, vt omnes videant opera mea bona, & glorificent te, qui in cælis es! opto omnium Sanctorum, & Angelorum, & beatiſſimæ Matris tuæ laudes offerre tibi ex hoc nunc & in æternum. Serò enim te cognoui pulcritudo tam antiqua, tam noua; bonitas inexhauſta, & incomprehenſibilis charitas. Atque vtinam poſſem creaturam omnem & arenam & guttas & atomos in Sanctorum, & Angelorum choros conuertere, & laudarent te pro me, pro omnibus quæ retribuiſti mihi, ex die quo conceptus fui, & in hanc ætatem perductus ſum. Recogitabo tibi omnes annos meos, & dona tua in dulcedine animæ meæ. Nullum enim fuit momentum, quo nõ innumera mihi impendentia mala auerteris, & dona conceſſeris, & quod caput eſt in ſingulis prope donis vniuerſa: vt enim vno dono fruar, tu infinita prope mihi, & alius tribuis, vt hoc vno mihi liceat frui, v. g. fruſto panis paſcar, cælorum motus, & influentias, & elementorum inter ſe pugnantium conſenſum, & cauſarum atque hominum ſeries, à te facta, & ſeruata fuit, vt paratus mihi eſſet cibus in tempore opportuno. Ordinatione enim tuâ ſeruiunt mihi. audio ampliùs in his omnibus, tu qui es, & operaris omnia, nónne tu quaſi ſeruis mihi in his Deus cordis mei & omnia?

Baſil. hom. 3. de Mart.

Pſ. 133.

Apoc. 19.

Iſaiæ 38.

In vno dono Dei plurima ſunt.

Reuela quæſo oculos meos, vt conſiderem mirabilia de lege, & charitate tuâ. Aperi quæſo omnium oculos, vt tibi Regi cælorũ, & immortali, ſoli honor, & gloria ab omnibus tribuatur. Nolite, quæſo, filij hominum diligere vanitatem, & quærere mendacium

Pſ. 118.

Soli Deo gloria tribuenda.

1. Tim. 1.

dacium. Nolite dicere, manus nostra, & nō Dominus, fecit hæ omnia: nolite tribuere laternæ lumen, scriptionē calamo, imaginem cælo, panem aratro, &c. Audite, audite: ipse fecit nos, &
Psal. 202. *nō ipsi nos, omnia in nobis ipse operatus est, nō tamē sine nobis & sine ipso factū est nihil. Benedic ergo anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt nomini sācto eius. Benedic anima mea Domino, & noli obliuisci omnes retributiones eius: qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis, qui sanat omnes infirmitates tuas, qui redimit de interitu vitam tuā, qui coronat te in misericordia, & miserationibus: qui replet in bonis desiderium tuū, & renouabitur, vt Aquilæ, iuuentus tua. Ecce enim venit dilectus tuus saliens in montibus, transiliens colles. Surge igitur ô anima mea, & aperi dilecto tuo, vt benedicat tibi anima eius, & expleat omne desiderium tuum. Quod verò*

Applicatio ad S. Communionem.
Cant. 2.

Psalm. 41. *desiderium hoc meum? tu nosti, tu vnus es, IESV benignißime. Quemadmodum enim desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea ad te Deum fortem viuum, quando veniam, & apparebo ante faciē tuam? ecce nunc cantamus canticum tuū in terrâ alienâ: quando dabitur, vt in cōspectu Angelorum psallā tibi, & adorabo ad templū sanctū tuū, & con-*
Psal. 137. *fitebor magno nomini tuo? Magnus enim es Dn̄e, & laudabilis nimis, & magnitudinis tuæ nō est finis. Generatio & generatio laudabit opera tua, & po ētiā tuā pronuntiabit, magnificentiā gloriæ sāctitatis tuæ loquentur, & mirabilia tua narrabunt, & virtutē terribiliū tuorū dicent, & magnitudinē tuā narrabūt. Memoriam abundantiæ suauitatis eructabunt, & iustitiâ tuâ exultabūt. Miserator, & misericors Dominus, patiens & multum misericors. Suauis Dominus vniuersis, & miserationes eius super omnia opera eius. Confiteantur tibi Domine omnia opera tua, & sancti tui benedicant tibi. Lauda anima mea Do-*
Ps. 145. *minū. Laudabo Dominum in vitâ mea, psallam Deo meo, quādiu fuero. Amen.*

IACVLATORIÆ.

Tob. 12. *Benedicimus Deum cæli, & coram omnibus viuentibus confitebimur ei, quia fecit nobiscum misericordiam suam.*

Ps. 115. *Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? calicem salutaris accipiam, & ecce tibi, ô IESV, cor contritum & hu-*
Ps. 50. *militatum quod tu non despicies.*

Benedic

Benedic anima mea Dominum, & noli obliuisci omnes retributiones eius: qui redimit de interitu vitam tuam, qui coronat te in misericordia & miserationibus. Ps. 102.

Repleatur os meum laude, vt cantem gloriam tuam, tota die magnitudinem tuam. Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam. Ps. 70.

Ego autem cantabo fortitudinem tuam, & exaltabo manè misericordiam tuam, quia factus es susceptor meus, & refugium meum in die tribulationis meæ. Ps. 58.

Vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi eius, in atriis domus Domini, in medio tui Hierusalem. Ps. 115.

Quàm bonus Israël Deus his qui recto sunt corde! quoniam magnificata est super cælos misericordia tua, & vsque ad nubes veritas tua. Ps. 72.

Confitebor tibi Domine rex, & collaudabo te Deum Saluatorem meum, confitebor nomini tuo, fac de me secundum beneplacitum tuum. Eccli. 51.

Venite & audite omnes qui timetis Deum, & narrabo vobis quanta fecit animæ meæ. Anima mea illi viuet, & semen meum seruiet ipsi. Ps. 65.

CAPVT LIX.

De Affectu Gaudii Spiritualis, & modo eum exercendi.

EST gaudere primò de Deo, & de perfectionibus illius, potentiâ, sapientiâ, bonitate, quæ illi intrinseca sunt.

Secundò de extrinsecis bonis eius.

Tertiò de bonis quæ anima cum Deo habet, & à Deo fonte omnis boni consequitur veniam peccatorum, gratiam, & gloriam, &c.

Quartò respuere omne creatum bonum, tamquam inimicum veræ lætitiæ & gaudii.

Quintò rogare Dominum, vt gaudium nobis concedat & confirmet.

Exercitium breuius gaudii spiritualis.

1.Cor.13. *QVOD mihi in hâc solitudine gaudium, Deus meus, nisi tu omne bonum? sed eheu! longè & à me, & prope, & intra me, videoq; te per speculū in ænigmate. Quantum ergo & quale gaudium mihi esse potest, qui in his tenebris sedeo, & lumen tuum, ô sol iustitiæ, non video? Gaudens tamen gaudebo in Domino, & exultabo in Deo IESV meo, quia post tenebras spero lucem. Vtinam cor meum & caro exultent in te Deum viuum! vbique enim etiam in hâc lacrymarum valle materia gaudii mihi est. Seruit enim mihi omnis creatura, & cæli enarrant gloriam tuam, & annuntiant mihi amorem tuum. Muros video cælestis Ierusalem positos in oculis meis, ne tui, ne patriæ obliuiscar. Adhæreat lingua mea faucibus meis si non meminero tui. Delectasti me Domine in facturâ tuâ, & in operibus manuum tuarum exultabo. & cùm scriptum legam: Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui: nónne dabis eas mihi quæ sunt gaudere in te Domino meo semper, & exultare in te in gloriâ tuâ, quodq; tibi flectatur omne genu? Vtinā sic gaudeam, vt vitæ huius gaudia repellam constanter, & te fruar, ac tædia feram fortiter. & quidquid tibi visum fuerit; tuus enim sum: & quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus.*

Tobiæ 5. Isaiæ 61. Ps.83. Ps.18. Ps.136. Ps.91. Ps.32. Philip.4. Rom.14. Ps 72.

Affectus Gaudii.

Ps.41. *O Quam bonus Israël Deus his, qui recto sunt corde! verè suauis est, Domine, spiritus tuus, qui iubes me delectari in te, & si id fecero, promittis mihi dare petitiones cordis mei: dixisti enim per Psaltem tuum: Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui. At quænam istæ sunt? nullæ spero nisi vt lætetur sapiens in astutiâ suâ, & fortis in fortitudine suâ; ego autem in eo, quòd cognouerim te omne bonū, & quòd exultent iusti in te Domine, & glorientur in te omnes recti corde. Lætamini in Domino & exultate iusti, & gloriamini omnes recti corde. Laudamini in nomine sancto eius, lætetur cor quærentium Dominū. Et quomodo non lætetur in te is, qui quærit te*

Psal.36. Gaudium in Deo omnia impetrat. Ps.31. Gaudium de bonis Dei. Isaiæ 55.

te, dum inuenire potes, & inuenit te? dicebat ille amicus tuus: Memor fui Dei mei, & delectatus sum; nónne & me replebis lætitiâ cum vultu tuo? & introibo in conspectu tuo in exultatione? sto enim hodie coram te, & lætabor, & exultabo in te: psallam nomini tuo Altissime. Memoria dulcissima Psal. 76. Præsentia Dei.

Exultabit cor meum in salutari tuo: Cantabo Domino, qui bona tribuit mihi, & psallam nomini Domini Dei Altissimi: Quanta enim bona de manu tuâ accepi præ aliis plurimis, à quibus me nihil discernit, nisi gratia tua? Itaque dicam cum Psalte tuo: Dominus regit me & nihil mihi deerit; nihil, nihil in loco pascuæ, vbi me collocauit: super aquas refectionis educauit me: animam meam conuertit: deduxit me super semitas iustitiæ propter nomen suum. Quis enim homo nouit viam suam, & finem suum, nisi tu Domine? parasti insuper in conspectu meo mensam carnis, & sanguinis tui ferculis instructam, aduersus eos, qui tribulant me, impinguasti in oleo misericordiæ tuæ caput meũ, & calix tuus inebriãs, quàm præclarus est! Psal. 9. Psal. 12. Gratiarũ actio. Psal. 22. Enumeratio beneficiorum Dei & causæ lætitiæ.

Super omnia tamen hoc me delectat, quòd misericordia tua subsequetur me omnibus diebus vitæ meæ: idq; vt inhabitẽ in domo Domini in longitudinem dierum. sic detergo omnem lacrymam ab oculis meis, quia oculi mei te conspecturi sunt, & vias iustas & æquas, quibus me perduxeris ad te. O quomodo anima mea tunc exultabit in te Domine, & delectabitur super salutari tuo! omnia ossa mea dicent: Domine quis similis tibi? quando nempe inebriabor ab vbertate domus tuæ, & torrente voluptatis potabis me. Desiderium vnioni cum Deo. Psal. 39.

Nunc hîc ure, hîc seca, quod bonum est in oculis tuis hoc facito; tuus sum ego: tu nosti quid expediat non tam mihi, quàm magno nomini tuo. Tu medicus, & ego æger; tu benignissimus Pater, & ego filius, quis, qualisq; tu nosti qui scrutaris cor & renes: sufficit vt noueris, non enim amas & deseris. Etenim agnosco Patrem, ideoq; & si ambulauero in medio vmbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es. Resignatio.

Lætabor & exultabo in te, & gloriabor in te Deo Saluatore meo. Absit enim gloriari nisi in te & in cruce Domini nostri IESV *Christi, & in amore tuo bone* IESV. *Exultabimus, &* Cant. 1.

lætabimur

lætabimur in te, memores vberum tuorum super vinum. Vbiq; enim elucet potentia, sapientia, & bonitas tua, & in omni mysterio vitæ meæ charitas immēsa erga me elucet & me trahit. Video enim hæc geri vt mortem me appetentem interimas, & viuam tibi; vt ignorantiam meam pellas, & cognoscam te esse omne bonum, & me, & omnia nihil esse in conspectu tuo, nec satiari posse cor meum, nisi te vno, eò quòd creaueris nos ad te. Doces me vincere hostes meos, & gratiâ tuâ præuenis, & vbique gloriæ æternæ pignora ostentas mihi, & vbique ô gaudium, ô fiducia mea; vbique es mihi præsens & omne bonum.

Affectus zeli. *O vtinam cognoscant te, & te præsentem intelligant omnes* Cant. 1. *mortales. gaudeo interim & gratulor, quia recti diligũt te, &* Psal. 20. *sperant in te, qui nouerunt te. Inter hos ego minimus seruorũ tuorum, quem tot benedictionibus dulcedinis præuenisti & in* Isaiæ 53. *amaritudine animæ meæ delicias mihi præparare dignatus es. Condonasti etiam, vt spero, mihi omnia peccata mea, qui dolores meos, & languores verè portasti, & tormẽta tua mihi voluisti esse vera solatia, tuas calumnias mihi gloriam, & doctri-* Rom. 13. Actus amoris. *nam, & arma mea, imò vestem meam, ad quam me hortaris per Apostolum amantissimè, dum dicit, Induimini Dominũ* JESVM *Christum: quid illud est? lucem inaccessibilem, charitatem ineffabilem, vt omnis ignorantia tollatur, & omnis amaritudo euacuetur. Gloria enim magna indui veste tuâ, & te Domine mi sequi.*

Non fecisti, nō fecisti taliter omni nationi, vti mihi, & cur mihi? equidẽ quia amabas me, & ego vllo momento vitæ meæ, aut æternitatis tuæ te non amabo? dico tibi, dico obsecro, ne irascatur Dominus si loquatur puluis & cinis, dico ex intimo corde coram curiâ tuâ; per gratiam tuam amo sincere te, amo Affectus amoris. *& ex hoc momento in æternũ omnes respirationes & motus,* Psal. 103. *actus esse cupio ardentissimi amoris. Cantabo Domino in vitâ meâ, psallam tibi Deo meo quamdiu ero. Iucundum sit tibi eloquium meum: ego enim delectabor in te Domine, & amabo te toto corde meo.*

Gratulatio. *Gratulor tibi, & gaudeo de omnibus bonis tuis, non quia cõmunicare ea mihi vis, sed quia tu ea possides, & iis gaudes ô*

infinita

infinitæ bonitas, ſapientia,& potentia, ſufficit mihi hæc eſſe tua,& me eſſe nihil in conſpectu tuo: qui enim exiſtimat ſe aliquid eſſe cùm nihil ſit, ipſe ſe ſeducit: gaudeo tamen de præſentiâ tuâ cui flectitur omne genu, quem ardentiſſimo corde complectitur vniuerſa curia Sanctorum, & Angelorum. O vtinam etiam ſic vniuerſum cor humanum tecum eſſet, te vnũ amaret,& ſperaret. Non eges quidem, non eges iſtis amatoribus, non eges tu Domine Deus bonorum meorum; ſed quod tibi debeo, infinitis titulis: malignè quidem reddo; reddo tamen, & cum gaudio: Confitebor tibi in vaſis Pſalmi,& veritatem tuam Deus pſallam tibi in citharâ ſanctus Iſraël. Galat. 6. Pſal. 70. Deus non eget nobis. Pſ.15. Pſ.70.

O vtinam ego,& omnes perfectè te diligant omne bonum! vtinam exemplari vitâ, qualẽ me ducere decet,& exigit charitas tua, ſic honorificare poſſem te, vt traherẽ omnes in odorem vnguentorum tuorum; tu enim amor noſter,& gaudium, tu delectatio noſtra, tu ſpes & gloria noſtra. Fac igitur vt omnẽ riſum reputem errorem,& in te ſolo,& de te ſolo gaudeam. Hoc enim ſcio à principio, ex quo poſitus eſt homo ſuper terram quòd lætitia impiorum breuis eſt,& gaudium hypocritæ adinſtar puncti. Si adſcenderit vſque in cælum ſuperbia eius, & caput eius nubes tetigerit; quaſi ſterquilinium in fine perdetur;& qui viderint, dicent, vbi eſt? velut ſomnium auolans nõ inuenietur, tranſiet ſicut viſio nocturna,& cùm dulcè fuerit in ore eius malum, abſcondet illud ſub linguâ ſuâ, panis eius in vtero illius vertetur in fel aſpidum: intrinſecus diuitias, quas deuorauit, euomet,& de ventre illius extrahet eas Deus: caput aſpidum ſuget,& occidet eum lingua viperæ. Abſit ergo, abſit à corde ſerui tui, qui confitetur tibi, abſit ut quocumque gaudio gaudeam beatum me putem. Eſt enim gaudium quod datur impiis, ſed eis qui te gratis colunt: quorum gaudiũ tu ipſe es,& ipſa vita eſt beata gaudere ad te, de te, & propter te; ipſa eſt,& non eſt altera, neque ad alteram tuâ gratiâ ſuſpiro: Quidquid enim in mundo eſt, vniuerſa vanitas eſt, & afflictio ſpiritus. In te verò qui exultat animus, tranquillus eſt, neque habet quod expetat extra te. Animi enim tranquillitatem & lætitiam, inquit Chryſoſtomus tuus, non principatus magnitudo, non pecuniarum copia, non potentiæ tumor, non corporis Actus zeli. Eccli.2. Contemptus ſæculi. Iob.20. Ibidem. Aug.lib. 10 con. c.22. Eccleſ.1. Chryſoſt. hom.2. in epiſt.ad Rom.

fortitudo, non mensæ sumptus, non vestium ornatus, non aliud quidquam rerum humanarum afferre consueuit præterquam rectè factum, & bonum spirituale, & munda conscientia, quã certè qui habet, vt pannosus sit & cum fame luctetur, tamen tranquillior, & beatior est iis, qui inter delicias degunt; quemadmodum & qui malè sibi conscius est, etsi omnia bona possideat omnium est miserrimus.

Mundus non satiat. Esther 3. 3. Reg. 21 *Ecce Aman mediâ in felicitate quidquã se habere negat, eò quòd Mardochæus se non colat, & infelix Achab, quòd vineã Naboth non possideat. Apostolus verò tuus in fame & siti, in frigore, & nuditate, in laboribus plurimis, in carceribus abundantiùs, in plagis supra modum, in mortibus frequenter, Re-* 1. Cor. 11 2. Cor 7. *pletus sum, ait, consolatione, superabundo gaudio. Da mihi, obsecro, hoc gaudium, & amara sit mihi omnis delectatio, quæ extra te est: huius enim extrema luctus verè occupat, & tristi-* Tristitia noxia. Prou. 25. Eccli. 38. & 55. *tia sæcularis, quã, obsecro, vt auertas à seruo tuo. Sicut enim tinea vestimento, & vermis ligno, ita tristitia viri nocet cordi: & à tristitiâ cordis festinat mors, & cooperit virtutem, & tristitia cordis flectit ceruicem, & omnis plaga tristitia cordis* Iustus nõ tristatur. *est; verùm hæc non inuadit seruum tuum, qui despicit vniuersa propter te, & nouit quàm preciosa sit anima sua sibi, & ti-* Matth. 16 1. Cor. 6. Philip. 2. *bi; quodq́; pro eâ nullam commutationem dare poterit. Empti enim sumus à te precio magno, ô sapientia, ô bonitas, & verè quàm preciosus tibi sum seruus, qui vt tuus essem, formam serui accepisti in similitudinem hominum factus, & habitu inuentus ut homo.*

Contemptus sui. *Et vnde tibi tam preciosus eram, qui sum verè & sincerè vilissimus, & talẽ me haberi volo & velle debeo? quomodo emisti me precio tam magno, vt scilicet glorificarem & portarẽ te in corpore meo, & vnum te diligerẽ? & poteróne alium præter te? quàm preciosa debet esse gloria, & desiderabilis, quã sic emisti mihi! quàm terribilis infernus, à quo me sic redimisti, & præseruasti, in quem innumeros ruere video, quia derelicti sũt à* Psalm. 70. *te, quia dereliquerant te. Exultabunt labia mea, cùm cantauero tibi, & anima mea quam redemisti: sed & lingua mea totâ* Psalm. 70. 56. 9. 21 34 *die meditabitur iustitiã tuã, cùm confusi, & reueriti fuerint, qui quærunt mala mihi. Exurge Deus meus, exurge gloria mea:*

mea: lætabor, & exultabo in te, & narrabo nomẽ tuũ fratribus meis, & in populo graui laudabo te; quia vicisti leo de tribu Iuda, & illuminasti me sedentem in tenebris, vt surgerem, & sequerer te, & intrarem in gaudium Domini mei. Vnũ id peto, sed non nisi propter te; non cupio videre bona tua, nisi vt laudem te, nec euadere supplicia æterna, nisi vt honorificeris & iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cum iudicaris: omnia enim propter temetipsũ fecisti; tu vnus sufficis mihi, & sufficit mihi gratia tua. Non ergo sapiat mihi mundus, aut bona illius, quando gustaui, & vidi quàm suauis sis, Domine Iesv, *quẽ amo toto corde meo, non delectent me syrenũ cantus fallaces, quando vox tua dulcis sonuit in auribus meis, & dulcia facta sunt faucibus meis eloquia tua super mel & fauum.*

Apoc. 5.
Psal. 50.
2. Cor. 12.
Psalm. 33

Quid mihi delectabile esse potest postquam vidi te Domine, & salua facta est anima mea? quid me cõtristare deinceps potest? gaudens gaudebo in Domino, *& exultabo in* Deo Iesv *meo. Tu enim regis me* Domine, *& nihil mihi deerit. Cur ergo sperare, aut alicui obnoxius esse volo, qui in te vno omnia habeo? si fameo, ecce parasti in cõspectu meo mẽsã. Et tu qui cibus es Angelorũ, factus es cibus viatorũ, & fecisti mihi conuiuiũ pinguium, & manna absconditum, & panẽ præparasti omne delectamentũ in se habentẽ. Gaudens ergo gaudebo in* Domino, *& exultabo in* Deo Iesv *meo, quia hodie licebit vesci pane Angelorum, & non tantùm vt catellus comedere de micis, quæ cadunt de mensa dominorũ meorum. Si æger fuero, ecce impinguasti in oleo misericordiæ caput meũ, & calix tuus inebriãs quàm præclarus est! si cõturbatus, ecce gustare dedisti & videre quã suauis sis, etiam in hac valle lacrymarũ; tolerabilẽ hanc mihi facit prouidẽtia tua, qua & capillos meos numerasti, & ne quidẽ vnũ decidere posse absque tua prouidẽtiâ noui. Hinc nox illuminatio mea sit in deliciis meis, quãdo tu in tenebris lux orta es mihi, & vti spero, & opto, recto corde lætitia.*

Abacuc. 3
Applicatio ad Communionem.
Psalm. 22.
Fiducia in Dei prouidentia
Matth. 10
Lucæ 21.
Psal. 138.

Narrabo nomen tuum fratribus meis, & in medio Ecclesiæ laudabo te. Qui timetis Dominum *laudate eum; vniuersum semen* Iacob *glorificate eum. Laudate nomen eius, quoniã suauis est* Dominus, *in æternũ misericordia eius, & vsque in ge-*

Psalm 21
Psalm. 99

Psalm.95. *neratione veritas eius: cantate Domino, & benedicite nomini eius: annuntiate de die in diem salutare eius: annuntiate*
Psalm.93. *inter gentes gloriam eius, in omnibus populis mirabilia eius: quia secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tuæ Domine lætificarunt animã meã, sed super*
Psalm.83. *hæc omnia quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum! concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini: quando*
Psalm.15 *veniam & apparebo ante faciem tuam? quando redles mihi lætitiam salutaris tui, & implebis me cum gaudio vultu tuo, & ostendes mihi delectationes tuas in dexterâ tuâ vsque in finẽ?*

IACVLATORIÆ.

Rom.11. *O Altitudo diuitiarum sapientiæ & scientiæ Dei, quàm verè incomprehensibilia sunt iudicia tua, & inuestigabiles viæ tuæ! quàm magna multitudo dulcedinis tuæ!*

Psalm.30. Dan.3. *Benedicite omnia opera Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula. O quàm doleo quòd non omnia opera mea semper benedicant tibi.*

Eccli.51. *Cur ad modicum piget hic ô anima mea laborare & flere, & inuenire in te multam requiem?*

Psalm.76. *Da mihi, Domine, qui solus potes, de te gaudere, vt dicere possim: Memor fui Dei mei, & delectatus sum, & exercitatus sum, & defecit spiritus meus.*

Psal. 118. *Obsecro te per misericordiam tuam, particeps sum ego omnium timentium te, & gaudii Sanctorum tuorum N.*

Phliip. 4. Matth. 5. *Gaudebo in te Domine semper, & sine intermissione, vt videant homines opera mea bona, & glorificent te.*

Cant.8. 1. Pet. 3. *Aquæ multæ non potuerunt extinguere charitatem & gaudiũ Sanctorũ in tribulationibus, quid ergo mihi nocere poterit, si boni æmulator fuero?*

O Domine, da mihi gustare & videre quàm suauis sis, & nihil velle præter te, aut extra te.

Psal.72. Act.20. *Nihil vereor horum, nec facio animam meã pretiosiorum quàm me, dummodo consummem cursum meum, & placeam tibi.*

CAPVT LX.

De affectu Amoris, & modo eũ exercẽdi.

1. EX omni creaturâ hîc elici potest, ex omni beneficio, ex omni vitæ Christi mysterio; ad hunc, autem conducet se in præsentiâ Dei statuere quieto corpore

corpore, ac animo, eumq́ue intueri ſummum & omne bonum.

Secundò, Illi gratulari, & optare hoc ipſum quod eſt.

Tertiò, Supra omnia æſtimare, & quidquid creatum eſt deſpicere.

Quartò, Gaudere de perfectionibus eius.

Quintò, Optare vt omnes eas cognoſcant, & ament, & dolere quòd neque tu, neque homines id vt meretur faciant.

Sextò, Reſignare voluntatem ſuam perfectè.

Septimò, Statuere cuncta eius mandata & conſilia ſeruare.

Octauò, Id ſperare ad vnionem cum illo. Vide P. Paez tertio Tomo Libro 4.

Exercitium Charitatis breuius.

O Charitas Deus meus, da mihi intellectum, & diſcã mandata tua, ſiue per Epiſtolam, ſiue per creaturam loquaris ad cor meum. Quidquid enim ad ſalutem diſco, tu præſentiſſimus mihi me intimo amore doces, ô ſalus mea, & medicina animæ meæ. Et quanto quanto id amore doces me, qui nihilũ ſum apud te! tũne bonorum meorum eges, vt tam ſpontaneo amore tot me bonis & charitate tuâ præuenias? Sic enim Pater æterne dilexiſti mundum, vt filium tuum vnigenitum dares. Sic tu benigniſſime IESV *fili Dei, vt pro me in mortẽ dederis animam tuam: & grauia mihi eſſe queant mandata & cõſilia tua? diligã ergo hæc N. te Deus fortitudo mea, ô quàm tibi adhærere mihi bonum eſt, quid ergo me ſeparare poterit à charitate tuâ? an anguſtia? an fames? an nuditas? an periculũ? an perſecutio? an gladius? fortis enim vt mors dilectio tua, & aquæ multæ ſpero non potuerunt extinguere charitatem, id eſt, ignem quem veniſti mittere in terram, & vis vehementer accendi.*

Pſal. 118.

Deus ex amore docet.

Ioan. 3.

Rom. 8.

Reſignatio.

Cant. 8.

Exercitium quo excitatur affectus Amoris Dei.

SI vera sunt hæc, & tãta bona tua sunt, quæ mihi largiris, & tot mala à quibus me præseruas, ne me sicut alios premant, vti manifestè video, & firmißimè credo, si tu mihi vbique præsens es, & vndique me circumdas omne bonum, quid aliud præter te quæro, aut spero, aut quo trahor Deus meus abs te, qui ignis es consumens, & Deus, qui exaudis per ignem. Quomodo, quomodo cor meum non est ardens in me, dum hæc video & te audio tot mihi loquentem vocibus quot circumdor vndique creaturis; totidem enim beneficiis præuenis me, tot funiculis trahis vt fruar te, immò centies millies quotidie à summo cælo descendis in sacerdotũ manus propter me, atque adeò speculator adstas desuper, qui nos diebus omnibus actusq; nostros prospicis à luce primâ in vesperam. Et verò quid per hæc omnia requiris à me, nisi hoc vnum vt diligam te? hoc vnũ à me postulas siue bona mihi tua tribuas, siue suppliciis terreas. Vis enim vt fugiam mala, quia me amas, vt in te inueniam bona, immò poßideam omne bonum. Si bona tribuis, inuitas vt maioribus me bees, & te omnium authorem diligam toto corde, & animâ meâ.

Deus ignis. Hebr. 12.

Amari cupit.

Amo igitur te Deus meus, id est bene tibi volo, & seruare tua omnia, etiam minima mandata; vt placeam tibi, & complaceat tibi in me. itaque ego te, ego te præsentem arctißimè cõplector & sincerè amo; atque vtinam ignis iste amoris, & dulcißimæ charitatis tuæ in omni meâ meditatione exardescat, immò in omni loco & momento ex nunc vsque in æternũ, & iucundum tibi foret hoc eloquium meũ, & lætareris super me hæreditate tuâ, postquã toties, quod vehementer ex amore tuo doleo, contristarim te amantißimum Patrem meum.

Psal. 38.

Psal. 103.

Contritio

Sed cur amari à me vis? vtique vt mihi benè sit, & amarum mihi esse potest, ô Deus meus, amare te? nõ potest. Amo, amo, & coram cælo & terrâ, & omni creaturâ amare te volo æternùm & rebuo omnem creaturæ amorem, nihilq; volo extra te, licèt resistat caro, reclamet mundus, & diabolus retrahat. Et verò nihil

nihil vltrà præstari à me vis præter amo e;n h l. Sed vnde id faciam, nisi per te? Obsecro te igitur humillimè .da mihi vt te amem & nihil extra te, aut salrem, non nisi propter te. Sed, ô Maiestas infinita, obsecro ne indigneris si coràm curiâ tuâ ego puluis & cinis loquar ad te. Quis ego sum vt à me diligi velis & vehementer optes? tu à me? nostine me nouinè te? priusquam me formares in vtero nosti me; sed ego, eheu! vtinam & nihil præter te, amantissime IESV! sed quid? Tu à me amari vis, qui sum peccator, & abyssus miseriarum scio, vis, & vicissim amas & mihi ades & vides me, & in adiutorium meũ intendis, & amari à me desideras, hæc altissima abyssus est bonitatis misericordiæ, & charitatis tuæ: non potero ad eam, nõ potero ad eam. Admiratio quod Deus velit diligi. Ierem. 1. Psal. 41.

O vtinam haberem latitudinem cordis sicut arena maris, & nunc tandem aliquando amarẽ te latissimè & in omni creaturâ te omnium Auctorem! vtinam ab initio fuisse semper secundùm cor tuũ & fecissem ex sincero amore omnes volũtates tuas! qui enim habet mãdata tua, & seruat ea, hic solus diligit te Vtinam in omnem æternitatem, ex hoc nunc saltẽ amare te possem, & amore sublimi transcenderẽ terrena omnia, & descenderem ad te, & amplecterer te omne bonum, sed non nisi propter te. Vtinam profundissimè in me descenderẽ, & ex amore tui sub omnibus me collocarem! recumberem tecum in nouissimo, & inuenirem te, & super me requiesceret spiritus tuus dulcis & omnia mea in te cẽtro suo, extra quod illi omnia mala & in quo ei omne bonũ, quod certè nõ peto, nisi propter te, vti neque debeo, sed vt laudari à me, & in me possis & recreari, & tu omne bonum benedicere mihi propter te. Charitatis latitudo, &c. Ioan 14.

Quis mihi det, vt cum Moyse voces me in caliginem, & tu solus mihi appareas, & ostendas mihi omne bonum! tum sileret terra omnis in conspectu tuo, nec esset quod me traheret, aut terreret. Sed quid dico? quid audeo; non sum ego Moyses, non sum; quid ergo sum vt clamẽ & loquar ad te; ego vox animæ clamantis in deserto, ego vox ouiculæ relictæ, & errantis in vastâ solitudine inuocantis amorem tuum. Non sum ego Moyses aut similis ei, qui hoc audere debeam: Non sum, sed verè Exodi 33.

verè nouißimus sum virorum,& omnium peripsema,sed quid? amare tamen te debeo,& cupio toto corde. Ignosce,quaso, ignosce,& memento Domine, quia pro infinitâ bonitate tuâ, mandasti mandatum hoc tuum custodiri nimis, vt diligam te Deum ex toto corde meo,ex totâ mente meâ, ex totis viribus meis. Scrutabor hanc legem tuam,& custodiam illam in toto corde meo:dulciora siquidem eloquia hæc tua super mel & fauum ori meo. Momento vno,vno te,qui ab æterno amasti me, diligi cupis:momento,inquam,vitæ huius,& si fecero,omnia & te mihi dabis:charitate enim perpetuâ dilexisti me , & ideò attraxisti miserans mei.

Amoris Dei excessus. *O Amor quàm gratuitus es erga me,quàm liberalis , quàm magnus es,& excessiuus! quid hoc est;fierine potest vt cogites de me? quid dico? etiam de sinu Patris descendisti,& 33. annis quæsiuisti me,vt amarē te. Venditus es pro me in preciū meū, ô Rex regum,& qui es gaudium Angelorum,tristatus es vsque ad mortem propter me,& factus es opprobrium hominum, vt* Ps.21. *gauderem de te,& amarem te. Eras fons vitæ,& aruit tanquā testa virtus tua,& infirmus homo factus es, vt fortis forem:& mortuus es,vt ego viuerem;& quomodo non viuam tibi ô infinita bonitas,potentia & sapientia? quomodo nō amabo te,vel* Quid sit amare Deum. *quomodo potiùs amabo te? Quid enim facio tibi dum te amo? volo te esse qui es,& tibi esse omne bonū,non mihi;quia tu solus es. Tibi flecti omne genu,& per misericordiam tuam in te poßidere omne bonū. Sed verè non opto nisi propter te,vt laudem te intimo corde meo. Itaque obsecro fac ne me etiā diligat vllus homo,nisi propter te. Non mihi tribuat quidquam,nisi vt tibi Deus meus benè sit per me. si me pascat,vnum de minimis tuis,te pascat in me:si potet,te potet in me,& soletur;ego enim verè minimus ille sum,de quo tu ter maxime Deus , dicere dignatus es:quod huic vni ex minimis meis fecistis,mihi fecistis: Túne dicis & censes fieri tibi,quod mihi? & ego quid faciam? non viuam nisi in te,nec fieri mihi quidquam volam,aut volo, nisi quod tibi vtile,honorificum & iucundum.*

Matth.25 Dan.7. *Millia millium ministrent tibi,& decies millies centena millia aßistant tibi:& ego inter ea adstabo minimus,vt appareat maxima charitas,& dignatio tua. Vidit Ioannes amicus tuus,*

&

& dilectißimus Patronus meus fluuium aquæ viuæ splendidũ tamquam cryſtallum procedentem de sede Dei,& Agni: quis ille nisi amor tuus dulcißime IESV? *sine ergo Domine mi, sine fluat in sitientem animam meam,vt ferat tibi per menses singulos fructum suum;& licèt me gratiâ tuâ indignũ & egenum videas,memor esto verbi tui seruo tuo, in quo mihi spem dedisti. Illud verò est:ego sitienti dabo de fonte aquæ vitæ gratis. Ecce Domine mi promisisti! fallere neque vis, neque potes. Merita si fortè non habeo,spero tamen,quia gratis promisisti, vt pauper & inops laudent nomen tuum, & ament infinitam bonitatem tuam. Sed quis erit diligendi modus;vereor enim ne plus, minùsue quàm oportet, inflammer desiderio, & amore Domini mei. Ex toto,inquis,corde,non est satis.ex totâ animâ tuâ:ne hoc quidem satis est.ex totâ mente tuâ. Quid vis ampliùs? vellem fortasse,si viderem quid posset esse ampliùs: vellem vtique ex intimo corde dicere posse cum Apostolo: Quis me separabit à charitate Christi? tribulatio,an angustia, an gladius? Certus sum,aiebat ille,quid verò dicam ego, nesciens amore an odio dignus sim? dicã tamen gratiâ fretus tuâ: certus sum,quia neque mors, neque vita, neque Angelus, neque principatus,neque virtutes,neque instantia,neque futura,neque fortitudo,neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia separare me à charitate tuâ poterit ô Deus, quæ est in Christo* IESV *Domino nostro: toto enim corde te diligo, & diligere volo.*

Apoc. 22.

Apoc. 21.

Bernard. de diligẽdo Deo.

Rom. 8.

Quid verò illud est,diligere te,clementißime Domine IESV? *non abduci blanditiis, nõ seduci fallaciis, nõ frangi iniuriis, sed integrè sic te diligere toto corde,vt ad nullius rei dilectionem cor meum magis inclinetur,quàm ad te, nec delectetur in aliqua re magis quàm in te:minùs enim te amat,qui tecum aliquid amat,quod non propter te amat. Totum namque exigis, qui totũ hominem fecisti. Hoc opto & perfectè te amare in æternũ;qui enim nõ diligit,manet in morte, & qui diligit viuit in te,ô vita mea,& viuet in æternũ:aquæ enim multæ non poterunt exstinguere charitatẽ,nec flumina obruent illã; imò fortis erit sicut mors dilectio, & dura sicut infernus, æmulatio. Pro te igitur viuam & moriar, mortificabor*

August.

1. Ioan. 3.

Psalm. 72.

Ps.72. *tota die: mihi enim adhærere tibi Deo meo bonum est,*
Ps,15. *& ponere in Domino Deo spem meam: tu enim Domi-*
Ps.38. *ne pars hæreditatis meæ, & calcis mei: tu es qui restitues*
hæreditatem meam mihi: verè funes ceciderunt mihi in
Ps.72. *præclaris, etenim hæreditas mea preclara est mihi. Etenim*
nunc quæ est exspectatio? nonne Dominus? & substantia mea
apud te est. Quid ergo mihi est in cælo, & à te quid volui su-
per terram? Defecit caro mea, & cor meum, Deus cordis mei,
& pars mea Deus in æternum.

IACVLATORIÆ.

Ps.72. *QVid mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? defecit caro mea, & cor meum Deus cordis mei; & pars mea Deus in æternum.*

Ierem. 2. *O quàm amarum est mihi reliquisse me te Deum meum & omne bonum.*

Sap.11. *Quis resistet tibi & charitati tuæ coram quo sic est orbis terrarum tamquam gutta roris antelucani?*

Cant.8. *Pone te vt signaculum super cor meum, vt signaculum super brachium meum.*

Lucæ 1. *Obsecro te per viscera misericordiæ tuæ, in quibus visitasti nos oriens ex alto, & visitas quotidie, respice in me.*

Ps.27. *Mihi autem adhærere Deo meo bonum est, & ponere in Domino*
Ierem.2. *spem meam.*
Prouer. 8. *Vnde hoc mihi vt recorderis mei! vnde hoc mihi, vt deliciæ tuæ*
Ps. 56. & *sint esse mecum.*
107. 118. *Paratum cor meum Deus siue ad prospera, siue ad aduersa; pa-*
30. *ratum cor meum tibi, tuus ego sum, tu quæso, ô Deus, esto meus.*
Exodi 33. *Si inueni gratiam in conspectu tuo ostende mihi faciem tuam,*
Ps.5. *& dirige in conspectu tuo viam meam. Amen.*

CAPVT LXI.

De exercitiis præcipuarum virtutum.

CONTINET hoc caput exercitia breuia virtutum præcipuarum, & adspirationes, vt si quando in meditatione harum motiuum occurrat, his, si libet, affectus earum augere queas.

Exer-

Exercitium breuius, de Charitate proximi.

O Charitas Deus meus, credo tibi & spero in te, & diligo te toto corde & proximū propter te. Etenim in hoc cognoscent omnes quòd discipuli tui sumus, si dilectionem habuerimus ad inuicem. Hoc inquiebas esse mandatum simile maximo. Qui enim diligit proximū, verè legem impleuit, & qui non diligit, manet in morte. Si ergo ante omnia mutuam in nosmetipsos continuā charitatem habere debemus, ex hoc in æternū super omnia hanc seruare volo, & discipulus tuus esse, neminē iudicare, neminē verbo aut opere contristare, sed solari, iuuare, vltrò honore omnes præuenire, omnes in te diligere, omnibus etiam minimus facere quod tibi facerem, ô amantißime IESV. *Mandatum enim, dixisti, nouum do vobis, vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Cùm igitur dignatus sis animam ponere pro nobis & me: & ego debeo & cupio gratiā tuâ pro fratribus non pecuniam, non commoditatē solùm ponere, sed animā meā. Da autem mihi, ô* IESV, *non diligere verbo, neque lingua, sed opere & veritate, vt quæcumque volo vt faciant mihi homines, id faciam illis seu tibi potius: quâ enim mensus mensurâ fuero, remetieris mihi, & teipsum dabis mihi, qui es spes mea, salus mea & refugium meum.*

Matth. 5. Rom. 13. Ioan. 13. Matth. 7.

IACVLATORIÆ.

CRedo Domine hoc esse præceptum tuum, vt diligamus te, & inuicem sicut dilexisti nos? cumq; in his vniuersa lex pendeat & prophetæ, cupio implere ea toto corde meo, & diligere proximum sicut meipsum. Matth. 22

Vt quid, ô IESV, *ergo diligo vanitatem & quæro mendacium? vt quid in aliis hæreo, & decimo mentham & anethum, & toto corde non diligo te in proximo meo, & tolero defectus eius, & adimpleo legem tuam?* Psal. 4. Matth. 23.

Certè etiamsi fide montes transferam, & tradidero corpum meū ita vt ardeam, & vniuersum mundum lucrer, charitatem autem non habuero, quid mihi prodest, aut proderit in iudicio tuo? 1. Cor. 13.

Da quod iubes Domine IESV, *& iubes quod vis, paratum est cor meum, & non est abbreuiata manus tua.* Matt. 5.

Obsecro te, charitas Deus meus, per uiscera tuæ misericordiæ, da mihi vt diligam proximum propter te: inimicos meos & gaudeā de bonis, & malis illius doleam, vt filius tuus sim. Ierem. 31.

Cùm tu charitate perpetua dilexeris me, diligā te Deus fortitu-

do

do mea, & animam meam pono pro fratribus meis, quanto magis omnem substantiam meam!

Psalm.8. *Domine, quid est homo quod sic memor sis eius, vt tibi fieri dicas, quod vni ex minimis fecero? numquam ergo auertar ab vllo vt numquam auertaris à me.*

Prouer.8. Rom.5. *O vtinam deliciæ tuæ sint esse mecum, & charitas tua diffusa sit in corde meo, & faciam omnes voluntates tuas, & placeam in bono proximo meo.*

Galat.2. Psal 21. *Viuo ego iam non ego, sed tibi, & viuet tibi anima mea in omnibus, & semen meum seruiet tibi. Amen.*

Exercitium breuius de affectu Resignationis.

1.Cor. Act.17. Psalm,72. O *Christe* JESV, *refugium meum, Domine mi, credo, & in te spero, & te toto corde diligo. Cùm verò in te viuamus, moueamur, & simus, ex hoc momento in æternum tibi viuam & mouebor & ero. Quid enim mihi est in cælo, & à te quid* Tobiæ 10 *volui super terram? Si quid est, toto corde abnego, vt amem te totâ animâ meâ. Et verò quid velle miseri extra te possumus,* Eccli.15. *in te vno omnia habentes? Ecce apposuisti mihi in hoc* N *a-* 3.Reg.3. *quam & ignem, mortem & vitam, tristia & læta, speranda & timenda: quid optabo aut timebo? ad quæ extendam manum? ego nescio introitum & exitum meum, ô* JESV, *nescio, tu scis,* Psalm.30. *fac de me quod placet tibi, tuus sum ego toto corde. In manibus tuis sortes meæ: siue in morte, siue in vita ad te leuabo ocu-* Psalm.133 *los meos, & extollam manus meas in sancta, benedicā te Do-* Psalm.72. *mine in æternum, in æternum. O vnica mea spes Christe* IESV *Deus meus fiat volūtas tua, sicut in cælo & in terrâ, fiat, fiat, non quod ego volo, sed quod tu. Ecce vt iumentum factus sum apud te, & ego semper tecum, ideò omnem solicitudinem meam, siue de publicis, siue priuatis agatur, in te proiicio ex nūc in æternum; quoniā scio, scio, tibi, tibi de illis & istis ter maxime Deus, est cura, etiam de me; etiam de me, etsi noueris me* 1.Pet.5. *& nihilū meum. Custodi me obsecro te propter te vt pupillā oculi, & sub vmbrâ alarū tuarū protege me. Et si non est ma-* Amos 3. *lū in ciuitate quod non feceris, amantissime Domine mi, quid querar? fiat, fiat voluntas tua, & si non est bonum nisi à te, ad quem respiciam nisi ad te? & præstolabor cum silentio salu-* Thren.3. *tare tuum Deus meus, & diligam te toto corde meo. Amen.*

IACV-

IACVLATORIÆ.

Verè, ô IESV, *nescit homo finem suum, nescit ingressum & introitum suum, ideò ad te Domine leuaui animam meã, Deus meus, in te confido, & non erubescam.* Eccli.9. Ps.24.

Maledictus homo qui confidit in homine, & ponit carnẽ brachium suum. O vtinam ô IESV *id nunquam fecissem, cùm tu præsens adstes mihi spes mea & gloria mea.* Ierem. 17

Et nunc quæ est expectatio mea? nonne Dominus? & substantia mea apud te est. Ps.38.

Esto mihi in Deũ protectorẽ & in locũ refugii, vt saluũ me facias: nõ enim in arcu meo sperabo, & gladius meus nõ saluabit me. Ps.30.

Obsecro te per charitatem, vt qui docuisti me à iuuentute mea, vsque in senectam & senium Deus ne derelinquas me, sed perfice gressus meos in semitis tuis, vt non moueantur vestigia mea. Ps.70. Ps.16.

Miserere mei Deus, miserere mei, quoniã in te confidit anima mea, & in vmbra alarum tuarum sperabo. Ps.51.

Domine quid est homo quòd memor es eius? aut filius hominis quia visitas eum? & apponis erga eum cor tuum? Ps.8.

Quis mihi tribuat vt sub vmbra eius quem desideraueram sedeam? Quis mihi tribuat vt sim iuxta menses pristinos, secundùm dies, quibus tu Deus custodiebas me? quando splendebat lucerna eius super caput meum, & ad lumen eius ambulabam in tenebris! Iob.29.

Ad te Domine leuaui animã meam: dirige me quæso in semitam mandatorum tuorum, quia ipsam volui. Ps.24. Ps.118.

Exercitium breuius de affectu Humilitatis.

DISCERE *me iubes à te Magister bone, vt mitis sim & humilis corde, & vnde obsecro, qui nihil sum, & vapor, ignorans odio an amore dignus sim, vnde inflari possũ: si existimẽ me aliquid esse cùm nihil sim, scio ipse me seduco; si nihil sũ, si nihil habeo quod non accepi, & tua sunt omnia, cui me præponam? Omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens à te Patre luminũ, & Deo gratias, Deo gratias, Deo gratias. Video quis sim, vbi sim, & qualis; vbi, ehcu esse hodie possim, quid faciam & facere hodie possim? mala scilicet omnia ex me, & bona aliqua per te; non enim sumus sufficientes facere aliquid ex nobis tamquam ex nobis, sed sufficientia nostra ex te est, & omnia opera nostra operatus es in nobis. Nunquid ergo gloriabitur securis contra eum qui secat in eâ, & coràm te, tèr maximè Deus, qui exal-* Matth.11. Galat.3. Iacobi 1. 2.Cor.3. Isaiæ 26. Isaiæ 10. Lucæ 1.

tas humiles, & despicis superbos, etiam Angelos mente cordis
Dan. 3. *tui, & humilias omnium superbum. Cupio igitur gratiâ tuâ recumbere tecum in nouissimo, de nullo queri, omnia enim in vero iudicio fecisti, nullum æmulari, ex te enim & in t. & pro te sunt omnia Deus cordis mei & omnia. Amen.*

JACVLATORIÆ.

Ps. 113. *NOn nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam, omnia enim in nobis operatus es.*

Isaiæ 10. *Nunquid gloriabitur securis contra eum qui secat in eâ, aut exaltabitur serra contra eum à quo trahitur?*

Isaiæ 28. Ps. 115. *Gloriam tuam, Domine, alteri non dabis, ideo vota mea tibi Domine reddam, & confiteor nomini tuo in conspectu Sanctorum tuorum.*

Sap. 4. *Da mihi Domine, sedium tuarum assistricem sapientiam, vt mecum sit & meum laboret, & tibi soli honor sit & gloria in sæcula sæculorum.*

Obsecro te Domine, qui pro me venisti ministrare & non ministrari da mihi vt tecum recumbam in nouissimo loco, & exaltes me in tempore visitationis tuæ.

Ioan. 15. Ps. 43. *Sicut palmes non potest ferre fructum nisi manserit in vite, sic neque nos nisi in te manserimus. In te igitur laudabitur totâ die, & in nomine sancto tuo sperabimus.*

Psal. 112. *Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat, & humilia respicit in cælo & in terra?*

Psalm. 5. *Domine deduc me iustitiâ tuâ propter inimicos meos, dirige in conspectu tuo viam meam.*

Ps. 16. *Non loquatur os meum opera hominum, sed benedicant omnia quæ intra me sunt, nomini sancto tuo.*

Exercitium breuius de contemptu rerum terrenarum.

Matth. 13 Ps. 77. Matth. 5. *O Sapientia æterna, ô veritas, ô Magister bone, qui eructasti nobis abscondita à constitutione mundi, da mihi vt idē sapiam tecum, idem loquar, beatos eos appellem, nempe pauperes, mites, patientes, pacificos, quos tu appellasti, & sunt in æternū apud te tot Sancti & electi tui. Da vt de mundo & concupiscentia eius sentiam quod tu Deus meus: nónne enim transit instar nauis, floris, volucris, fluminis fumi & vaporis quidquid est? Quid enim qui ab orbe condito hoc in loco, vrbe, regione,*

regione vel etiam à ſæculo fuerunt, vbi nunc ſunt? vbi ego & illi breui erunt qui nunc ſunt? Tranſierunt illi, & non eſt inuenire veſtigium eorum, tranſibunt & hi. Vanitas vanitatū, & omnia vanitas. Scio, ſcio, & tu ſola veritas, ſola bonitas, quam diligo ſuper omnia pro quâ diſpono omnia. Quid enim prodeſt mihi & vlli homini, ſi vniuerſum mundum lucretur, & animæ ſuæ detrimentum patiatur? quid prodeſt? Verè enim non ſatiatur oculus viſu, nec auris auditu impletur, neque anima hus terrenis omnibus; res enim omnes extra nos ſola cognitione ferè in nobis ſunt, immò æquè anima in opinione ſola, atque re ipſa quieſcit, neque in vllo omninò quieſcere poteſt cor meum, niſi requieſcat in te. Cur ergo in vanum curro, & aërē verbero? cur vllius hominis diem quæro, aut iudicium reuereor? Mihi pro minimo eſt ab vllo iudicari, aut ab humano die. Quid verò mihi opus eſt cætera quærere, quibus expleri non poſſum, & quæ ſi primò quæſiuero, tu vltrò adiicies mihi! Eant igitur qui confidunt in nihilo, & loquuntur vanitates, conceperunt laborem, & pepererunt iniquitatem, oua aſpidum ruperunt, & telas araneæ texuerunt, & cùm dictum ſit à te, niſi quis renuntiauerit omnibus quæ poßidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus, abnego omnia & abdæreo tibi Deus meus omne bonum. Amen.

Eccleſ.1. Matth 16. Eccleſ.1. 1.Cor.4. Matth.6. Pſalm.37 Pſal.7. Iſaiæ 56.

IACVLATORIÆ.

Spes impij tamquam lanugo quæ à vento tollitur, & tamquam fumus qui à vento diffuſus eſt; idcirco adhæreo tibi, ô veritas, toto corde meo, neque peto vltra quicquam de hoc mundo. Sap.5.

Filij hominum vſquequo diligitis vanitatem, & quæritis mendacium? Pſalm.4.

O fili ſæculi, nónne ſubter te ſternetur tinea, & operimentum tuum erunt vermes? Iſaiæ 14.

Ecce tranſibit vita noſtra tamquam veſtigium nubis, & ſicut nebula diſſoluetur quæ fugata eſt à radiis ſolis, ideò fac Domine, vt adhæreat anima mea poſt te & ſuſcipiat me dextera tua. Sap.2.

Obſecro te per charitatem tuam, da mihi Domine ut ſapiam & intelligam, & nouiſſima prouideam: odiſti enim obſeruantes vanitates ſuperuacuas. Pſalm.30.

Non ſedi in concilio vanitatis, & cum iniqua gerentibus non introbo, ô æterna Sapientia, ſed ſequor veſtigia pedum tuorum. Pſalm.25.

Quid prodeſt homini ſi vniuerſum mundum lucretur, & animæ ſuæ detrimentum patiatur? Matth 16

Super flumina Babylonis, illic sedimus & fleuimus dum re-
Ps.136. *cordaremur tui Sion. Deduc me Domine in ciuitatem munitam*
Ps.59. *secundùm beneplacitum tuum.*
Beatus vir, cuius nomen Domini spes eius, & non respexit in
Ps.39. *vanitates, & insanias falsas.*

Exercitium breuius de Paupertate.

Lucæ 5. *O Rex regum, & Dominus dominantiũ, qui mihi hic ades, & vbique me conseruas, verène dixisti: Beati pauperes spiritu, ô veritas, & ego beatus esse uolim, & habere regnum tuũ, & similis esse tibi Regi meo Deo meo, & sedere aliquando,*
Matth.19 *& tecũ iudicare: verè elegisti pauperes in hoc mundo, & desi-*
Iacobi 2. *derium pauperum soles exaudire. Elige ergo me & exaudi me, quia ecce toto corde & sincero abnego omnia propter te parua & magna, saltem affectu, vt dicere aliquando possim. Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid ergo erit nobis? quid; certè thesaurus maximus in cælo. Et quis ille? Tu*
Iob.1. *amantissime* IESV, *tu enim thesaurus meus, in quo est cor meũ*
Matth.19 *& omne desiderium meum. Nudus egressus sum de vtero matris meæ, & nudus reuertar illuc, & ego nudus, nudum te* IESVM *sequi cupio, & perfectus esse, & vendere omnia vt inueniam in te hic & in æternum centuplum & omnia. Amen.*

JACVLATORIÆ.

Matth.5. *Verè beati pauperes spiritu, quoniam ipsorũ est regnũ cælorũ. Credo, Domine, adiuua incredulitatem meam.*

Thren. 3. *Recordor, Domine* IESV, *paupertatis, & absinthii, & fellis Domini mei, & ego post hæc de vllo queri potero?*

Matth.19 *Ecce nos relinquimus omnia, & sequimur te, quid ergo erit nobis in die illa tremenda?*

Ps.109. *Desiderium pauperum exaudisti Domine.*

Ps.118. *Da mihi intellectum, & scrutabor hæc mirabilia de lege tua, & pretium paupertatis tuæ.*

Obsecratio. *Obsecro te per præsepe tuum & panniculos tuos, Domine* IESV, *da mihi vt in omnibus gaudeam imitari paupertatem tuam, de nullo queri nihil appetere.*

Lucæ 14. *Volo Domine venire post te, & abnegare omnia; qui enim non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest esse tuus discipulus.*

Iacobi 2. *Nónne tu, Domine, elegisti pauperes in hoc mundo, diuites in fide, & hæredes regni, quod promisisti diligentibus te?*

Domine,

Domine quid est hoc, vulpes foueas habẽt & volucres cæli nidos, & tu fili hominis Deus meus nõ habes vbi caput reclines pro me? Lucæ 9.

Quid mihi, ô Domine est in cælo, & à te quid volui super terram; Ps.72.

Exercitium breuius de Obedientiâ.

HVmiliasti temetipsum Domine Deus meus & Rex meus, factus obediens vsque ad mortem, mortem autẽ crucis, vt discerẽ à te esse mitis & humilis corde, & ego non sequar te sic inuitantem me? non audiã te dicentẽ, Qui vos audit me audit, qui vos spernit me spernit; Sequar per gratiã tuam: melior certè est obedientia quàm victimæ, & auscultare magis quàm offerre adipem arietum; quasi enim peccatum ariolandi est repugnare, & quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere. Itaq; per gratiã tuam subiectus ero omni creaturæ propter te, maximè Superioribus meis, siue bonis, siue dyscolis, & voluntariè sacrificabo tibi, qui oblatus es propter peccata mea, & attritus propter scelera mea, vt nec in vllo opere inueniatur voluntas mea, Neque inquiram velut nec Abrahã, quare præceperis mihi, tu enim sapientia æterna es & ego puer nesciens introitum & exitum meum. Tu bonitas infinita es, & de me quasi solus essem sollicitus esse dignaris, & scio vir obediens loquetur victorias. Quid igitur est Domine IESV *Redemptor mi, quid vis me facere? paratum: cor meum paratum: da quod iubes, & iube quod vis seruo tuo, filio ancillæ tuæ. Veni enim facere voluntatem tuam, Deus meus volui, & volo legem tuam in medio cordis mei. Amen.*

Phil.1. Lucæ 10. 1.Reg.15

IACVLATORIÆ.

BEati immaculati in via qui ambulãt in lege Domini, & quæ via hæc quam monstraueris mihi? audiui enim hanc vocem tuam. Qui vos audit, & qui vos spernit me spernit. ps.118.

Dixi, Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino, & inobedientiam meam, & tu remisisti iniquitatem peccati mei, quasi enim peccatum ariolandi est repunare. Lucæ 10. Ps.31. 1.Reg.15

Quomodo dilexi legem tuam Domine, tota die meditatio mea, à iudiciis enim tuis timui. Ps.118.

Reuela Domine oculos meos, & cõsiderabo mirabilia de lege tua Ibidem.

Obsecro te Deus per charitatem tuam legem pone mihi viam iustificationum tuarum, & exquiram eam semper Ibidem.

Psal. 118. *Iuraui & statui custodire iudicia iustitiæ tuæ.*

Ibidem. *Mirabilia testimonia tua Domine, ideo scrutata est anima mea, ergóne omnia seruient tibi & non ego?*

Ibidem. *Vtinam dirigãtur viæ meæ ad custodiendas iustificationes tuas, & facias de me secundùm eloquium tuum!.*

Ibidem. *Leuaui manus meas, id est opera, ad mandata tua quæ dilexi, & exercebar in iustificationibus tuis Domine, quid vis me facere?*

Exercitium breuius de Castitate.

O Fili virginis IESV *Christe, dilectißime animæ meæ, cuius oculi contemplantur me omni loco. Beati sanè sunt mundi corde, verè beati, quoniam ipsi te videbunt; videbunt te? hoc est vnicum votum meum, & omne desiderium meũ. Audi-*
Prouer. 22. *vi dicentem Ecclesiasten tuum: Qui diligit cordis munditiam, propter gratiam labiorum suorum habebit amicum regẽ: ideò ego eã diligo, vt tu mihi amantißime Domine mi amicus sis, qui dedisti mihi gratiam vt caperem verbum quod non omnes capiunt, vt non nuberẽ, sed essem sicut Angelus Dei, sollicitus tantùm quæ Domini mei sunt, vt anima mea tota pulcra & sine macula & ruga audire aliquando mereatur, veni veni de libano soror mea sponsa, veni, coronaberis. Sed quia scio quo-*
Psal. 85. *niã aliter non possũ esse continens nisi tu Deus des mihi, rogo*
Prouer. 5. *te per viscera misericordiæ tuæ, custodias animam meam, quoniam ego sanctus sum, vt vitẽ occasiones eas, & conuersationem, & diligentißime sic N. sensus custodiam, vt ignem illum euadam qui ad internecionẽ deuorat, & vrat me ignis amoris tui, quem voluisti vehementer accendi. Amen.*

IACVLATORIÆ.

2. Cor. 7. *VOlo sine sollicitudine esse per gratiam tuam bone* IESV, *&*
1. Cor. 3. *absit à me, vt peccem in Dominum meum & templum eius.*

Heu mihi, quod vel minimo næuo offenderim purissimos oculos tuos Christe IESV.

Prouer. 21 *Nónne qui diligit cordis munditiam propter gratiam labiorum suorum habebit, ô* IESV, *te amicum regem suum in illâ die?*

Sap. 5. *Da mihi hanc margaritam ô virginum sponse in æternum: Scio Domine quoniam aliter non possem esse continens, nisi tu dideris.*

Psal. 50. *Obsecro te per virginum Reginam Matrem tuam, cor mundum*

crea

crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.

Cùm qui non nubunt neque nubentur, sint sicut Angeli Dei, cupio omne periculum vitare gratia tua Deus meus. Lucæ 10

O quàm pulcra est casta generatio cum claritate! immortalis est enim memoria illius. Apoc.14.

O quis mihi tribuat sequi te Agnum immaculatum, quocumq; ieris in æternum? Sap.4.

Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Matth. 5.

Exercitium breuius de Patientiâ

AVDIO *te patientiss me* IESV, *& video te velut præsentissimum virum dolorum, & scientem infirmitatē, audio docentem verbo & exemplo, vt in patientiâ possideam animam meā: Qui vult venire post me, tollat crucem suam, & sequatur me, ita cupio tollere crucē, & sequi te scio enim quòd non sines me tentari supra id quod possum. Tu nosti onus iumenti tui quale ego factus sum apud te, & scio, bona & mala: paupertas & honestas à te Deo meo sunt; neque est malū in ciuitate quod non fecerit Dominus meus. Et si bona de manu tuâ accepimus, mala quare non sustineamus? Iram tuam Domine portabo, quoniam peccaui tibi. Omne gaudium existimabo, vti me hortatur Apostolus, cùm in varias tentationes incidero, & recogitabo te amantissime* IESV, *qui talem sustinuisti aduersus temetipsum pro me contractionem, vt patientia mea multo pretiosior auro inueniatur in laudem & gloriam nominis tui, qui tot ac tanta pro me passus es, vt intrares in gloriam tuā. Et spero momentaneū hoc N. & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate, æternum gloriæ pondus operabitur in nobis. Amen.*

Eccle.11.
Amos 3.
Mich.7.
Iacobi 1.
Hebr. 11.
1.Reg. 2.
1.Cor. 4.

IACVLATORIÆ

R*Ecogitabo te, Domine* IESV, *in his* N. *qui talem sustinuisti aduersus temetipsum contradictionem pro me, vt non fatigetur anima mea.* Hebr. 11.

Quis ego sum, qui dicam tibi, cur fecisti nobis sic? Tu enim Dominus, & nos serui tui, opus manuum tuarum. Rom.9.

Quis sum ego qui contradicam sermonibus Sancti Dei mei? quis sum ego, vt loquar ad meum Deum? puluis & cinis, etiamsi inimici mei maledicant mihi. Exod.23. Ps.137. Iob.6.

Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripeas me Ps.6.

Obsecro te, patientissime IESV, *qui sic à tuis derelictus, sic ab ho-* Obsecratio.

 stibus

1.Pet.4. *stibus afflibus fuisti, da mihi te in cruce passo eadem cogitatione armari.*

Prou.3. *Disciplinam tuam Domine, non abiiciam, nec deficiam cùm à Patre corripior, audiui enim, quem diligit Dominum corripit, & quasi in filio complacet sibi.*

Luce 24. Galat.6. *Itáne oportuit te Rex gloriæ pati, vt intrares in gloriam tuã? absit ergo mihi gloriari nisi in cruce Domini mei.*

Act.5. Hebr.10. *Vtinam dignus sim cum Apostolis tuis gaudenter pro nomine tuo contumeliam & pauperem & quidquid tibi placuerit pati.*

Patientiam audio necessariam vt reportent remissionem. Itaque fac vt pro te pati mihi dulce sit, & vita sit pro te mori; & cibus meus facere voluntatem tuam.

Exercitium breuius de Abstinentiâ.

O *Aeterna Sapientia, fierine potest, vt non tinniant adhuc ambæ aures nostræ præcepto illo tuo primo dato homini primo & sancto: In quocumque die comederis, morte morieris,* Prou.13. 1.Cor.9. *& adhuc Euæ nostræ libet auscultare, & hosti huic vilissimo succumbere, & ventri vt Deo parere? & edere, & nunquam satiari siliquis porcorum? Iustus comedit & replet animam* Rom.14. *suam, venter autem impiorum insatiabilis. Nónne omnis qui in agone contendit ab omnibus se abstinet, & ille quidem vt corruptibilẽ coronam accipiant, nos autẽ incorruptam? Nolo igitur amore tui, qui pro me esuriisti quadraginta dies, & sitiisti, felle & aceto in cruce potatus es, nolo propter vilissimam escam, momentaneam voluptatem destruere opus tuum Deus meus; sed libens si placuerit, sequar te Domine cum Nazaræis, vinum & siceram non bibam, in quo est luxuria, sed desidero cum Daniele & Eliâ, Ioanne, & omnibus Sanctis tuis sobriè, & iustè, & piè tibi viuere, & expectare beatam spem, & aduentum gloriæ tuæ ô Deus, ô satietas, ô verè omne meũ. Amẽ*

IACVLATORIÆ.

Psal.109. C*Redo, Domine, initium omnium malorum nostrorum est gula, ideò soli necessitati parebo, & spero quòd de necessitatibus meis etiam eripies me.*

O quàm verè panis in vtero peccatoris vertitur in fel aspidũ intrinsecus! O quàm amarum mihi est reliquisse te Dominũ meũ!

Nónne turpissimũ erit, & tamen æquissimum in iudicio de pomo, de carnis frusto damnari?

Da

Da mihi Domine ſpiritu ambulare, & deſideria carnis non perficere ad gloriam tuam. Galat. 5.

Obſecro te per eſuriem tuam, & acetum, & fel, quibus in cruce potatus es, Domine extingue in me gulæ concupiſcentiam inſidiantem mibi. Obſecratio.

Si eſca aut modus, aut tempus ſcandalizat fratrem meum, aut tibi diſplicet Redemptor mi, non comedam in æternum.

O quàm comederunt Patres noſtri vuam acerbam, & adhuc dentes filiorum obſtupeſcunt. Ierem. 31

O quàm beatū hic eſurire, & ſatiari, cùm apparuerit gloria tua. Pſ. 16.

Meus cibus, Domine IESV, *ſit, obſecro, facere voluntatem Patris tui, & tuam qui elegiſti me.* Ioan. 4.

Exercitium breuius de ſpirituali feruore contra Acediam.

TVne Domine IESV Rex *meus & Deus meus, túne in laboribus es à iuuentute tua pro me & omnes Sancti tui? & omnis creatura tua laborat mihi vt ſeruiam tibi, & quomodo ſudat mundus vt pereat tibi & ſibi? ego igitur ſeruulus tuus emptus pretio tam magno, non iam portabo & glorificabo te in corpore meo? Per gratiam tuam quodcumque poteſt facere manus mea, inſtanter pro te operabor qui ſic operaris omnia in omnibus pro me, & ſic es operatus ſalutem meam in medio terræ. Bonum antem facientes ſi non deficiamus, tempore ſuo metemus Et quid obſecro niſi frumentum, ſcilicet electorum quod tu es, ô ſola ſatietas? & beati & læti comedemus panem in regno tuo in æternum, ſi in momento hoc in ſudore vultus veſcamur pane, & regno tuo vim faciamus? vt quid ergo in pigritiis humiliatur contignatio mea, & cur manus meæ vt fortium non parat diuitias? Sed quæ eſt fortitudo & laus mea? tu Domine, & hodie factus es mibi ſpero in ſalutem: etenim cupio perfectè ſeruire tibi & diligere te, non cæcum & claudum offerre tibi. Mors inſtat tempus volat irrecuperabile, & fortior morte dilectio, & charitas tua vrget me. Quis ergo tyrannus amputabit vltrà ſummitates manuum mearum, vt olim Adonibeſec ſeptuaginta regibus, vt egeſtatem hic operer, & filius fiam æternæ confuſionis? Abſit abſit. non ſunt enim condignæ paßiones huius temporis ad futuram gloriam quæ reuelabitur in nobis. ideò ò non defraudabor à die bono, & particula*

Margin notes: Galat. 6. — Iudic. 1. — Eccli. 14.

ticula boni diei non præteribit me vt in æternum amodò iam dicat spiritus vt requiescam à laboribus istis. Amen.

IACVLATORIÆ.

Ps. 131. *SI dedero somnũ oculis meis, & palpebris meis dormitationẽ, & requiem temporibus meis, donec inueniam locum Domino, tabernaculum Deo Iacob.*

Ps. 17. *In via tuâ Domine non progredi, regredi est; pone ergo pedes meos quasi ceruorum, & super excelsa statuas me.*

Matth. 20 Lucæ 8. *Quid faciam quando vocabis operarios, vt reddas eis mercedem suam? vt quid terram occupo, terram Sanctorum & non reddo tibi frugem in tempore suo?*

Bernard. Ps. 118. *Retribue seruo tuo, viuifica me, & custodiam mandata tua. Quàm mitius me priuares ô amara mors vitæ vsu, quam fructu, quem tibi ô IESV, debet terra animæ meæ!*

Ps. 54. *Obsecro te amantissime IESV, per labores & sudores tuos, da mihi pennas sicut columbæ, & volabo, & requiescam in te spes mea.*

Thren. 3. Bernard. *Quamdiu vixero, memor ero laborũ quos sustinuisti in prædicando, fatigationum in discurrendo, tentationum in ieiunando, vigiliarum in orando, lacrymarum in compatiendo & recordabor etiam dolorum tuorum.*

Tob. 5. Matth. 25 *Nónne sicut auis ad volandum, sic homo natus ad laborem? & adhuc quærimus requiem? nónne scio iudicia tua inscrutabilia, quia habenti dabitur, & à pigro auferetur talentum suum?*

2 Cor. 4. *O quàm momentaneum & leve tribulationis nostræ, æternum gloriæ pondus operatur in nobis!*

S. Amb. *Amor tuus ô IESV, non est otiosus, operatur enim magna si est, & si operari recusat, amor non est.*

CAPVT LXII.

Exercitium post Meditationem.

Gratias age pro audientia.

PRIMÒ, gratias age Deo pro dono orationis, quòd infinita maiestas dignata fuerit te ad sui conspectum, ad colloquium admittere, & distractas orationes ac laudes non aspernari; etiamsi sit in medio cælestis aulæ suæ, & nuptiali conuiuio, quod fecit Rex filio suo, inter Angelorum ac Beatorum laudes & hymnos, quodque cum iis te clementer audire non recusârit: & generatim pro omnibus beneficiis. Secundò considera

consideră defectus admissos in Meditatione, quomodo pane cælesti, & mannâ piæ orationis ac meditationis confirmatus, non tantùm eos, sed & alios (qui breuiter in memoriam reuocandi, ac detestandi) vitabis; maximè tamen illum defectum, quem in perfectionis progressu potissimam esse remoram aduertis, ac per examen particulare studes expugnare. Tertiò, considera breuiter quæ tibi agenda illo die, eaque Deo offer, ac debitè ordina. Quartò, prospice quæ accidere possint aduersa, & animum resignatione insigni ad ea compara. Est verò eiusmodi exercitium breuiter, vt ratio ipsa dictat, & vtiliter post meditationem pro recollectione tantummodo perstringendum; nisi tamen infelix meditationis successus suadeat diutiùs immorari, & sic illum defectum supplere: quod quàm commodè eo pacto fiat, vsus ipse edocebit. Itaque cùm hanc vtilitatem, & alias complures habeat, fusiùs de eo suprà dictum est. Siquidem illa quatuor puncta complectuntur insuper modum vtiliter meditandi, seu potiùs recolligendi, & renouandi vitam, modum item incumbendi, & faciendi examen, surgendi manè, sese præparandi ad Sacramentum Pœnitentiæ & Eucharistiæ, audiendi Sacrum, &c. vt pluribus expositum est suprà.

Defectus examina.

Considera quæ agẽda & quæ patienda.

Quomodo defectus suppleri queant.

Exercitium breuius post Meditationem.

QVIS *sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat, & humilia respicit in cælo & in terra? Tùne* Rex regũ, *&* Domine dominantiũ, *dignaris me respicere, & audire & alloqui, qui sum puluis & cinis? Benedic anima mea* Domino, *& omnia quæ intra me sunt nomini sancto eius: benedic anima mea* Domino, *& noli obliuisci omnes retributiones eius: sed seruiamus illi in corde perfecto, & induamur* Dominũ IESVM *Christum in omni cogitatione* N. *verbo* N. *& actione* N. *tollamus crucẽ eius, & sequamur eum.* O *dulcißime* IESV, *suscipe, quæso, hoc desideriũ meũ, & omnia mea manibus* B. *Virginis matris* Psal.102.

matris tuæ, in vnione omnium meritorũ tuorũ, & fac de me secundùm sanctißimam voluntatem tuã. Ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia, Deus meus, cordis mei, & omnia. Amen.

Exercitium breuius post Meditationem.

Contritio. *EHEV! Domine, vnicum auxilium meum, Rex regum, & Domine dominantiũ, ego cinis & puluis in tot periculis constitutus, quàm frigidè & distractè ob negligentiã costodiæ sensuũ meorũ, & cordis mei, tecum locutus sum coram curiâ tuâ vniuersâ, quæ toto corde te laudat, sicut & animæ omnes*

Humiliatio. *iustæ ac verè religiosæ! Miserere mei infantis, omniũ egeni, vix valentis in summis periculis, patris sui, patris, misericordiarũ,*

Oblatio. *tuam, dulcißime IESV, opem implorare: & suscipe si quid boni feci, gratiâ tua, in vnione meritorũ, vitæ & mortis tuæ, B Vir-*

Resignatio. *ginis & Sanctorum tuorum, maximè eorum quos in patronos delegi, dispone de seruo tuo, si vti tibi visũ fuerit; siue cõsolari libeat siue relinquere me; tua voluntas fiat: dignus verè sum, si me respicis, quę relinquas; sed, si te, & vulnera tua, erit vnde me nõ despiciat, vt sit misericordia tua super omnia opera tua.*

Propositorũ renouatio. *O Domine, da mihi gratiam vt quod me docuisti, Pater benignißime, ad salutem & solatiũ animæ meæ, pro amore tuo & infinitâ charitate, promptè exequar, cùm manifestè cognouerim voluntatẽ tuam. Tu scis, tu scis qui nosti omnia, ardens desiderium meũ quodq; abominer has imperfectiones meas, N.*

Confidẽtia in Deo. Diffidentia sui. *& voluntatem propriam, carnemq; grauißimum hostem meũ: verùm, nisi miseratio tua magna sit, peribo vtique in infirmitate mea; ideoq; tu es spes & fiducia vnica mea: quomodo enim mihi qui nihil sum, & nihilo peius, confidere potero; Vilis*

2. Reg. 6. Iudith. 9. *certè & miser sum, sed vilior fiam, atque humilis ero, saltẽ in oculis meis, quia humilium & mansuetorum semper tibi placuit deprecatio. Vilis etiam haberi optabo, & opto, delicias mũdi spernere & in præsentia tua ambulare, Superioribus meis obedire sicut tibi, proximum amare propter te, maximè aduersarium, ne sim sicut Ethnicus & Publicanus, qui solùm diligentes se diligunt. Quis mihi det vt poßim carbones ardentes*

Rom. 12. Iacobi 1. *beneficiorum congerere super caput eius propter te, vt sim ve-*

rè

re filius tuus? Tu solus dare potes, à quo omne datum optimũ, & omne donum perfectum descendit. Da mihi, obsecro te, ô Deus meus, gratiam vt emendem has imperfectiones meas N. & omnia mea opera N. perfectè, sicut proposui faciam ad maiorem gloriam nominis tui; ne considerationes hæ atque exempla, tum tua, tum Sanctorum, cùm tot exhortationibus & mediis, mihi in die iudicii sint in singultum & in dolorem tibi, quòd toties me visitaueris, & visitatio tua non custodierit spiritum meum; quòd toties me paueris, & non sim saturatus, toties vitam dederis & panem vitæ æternæ, & tamen mortuus sim. Verùm gratiâ tuâ viuens, viuens ipse confitebor tibi, laudabo nomen tuum, & exaltabo misericordiam tuam, & amabo bonitatem tuam sincero corde, ex nunc & in æternum. Sed si te amo, quid spero, & toto corde opto, nónne libenter pro te ista pati debeo? ideò ex nunc accepto omnia aduersa de manu tuâ N. & amplector cruces, mortificationes, dicteria, vt tibi similis sim, & Sanctis tuis; vt pro peccatis meis satis faciam, vt te perfectè, ô bonitas infinita, amem ex totâ animâ meâ. O vtinam digneris te ponere vt signaculum super cor meũ, vt signaculum super brachium meũ, vt nemo mihi deinceps molestus sit, & sciant omnes quia tuus ego sum, & tu meus; vtinam digneris mansionem apud me facere, vti desiderio desideras hoc pascha mecum manducare, & quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita etiam desideret anima mea ad te, Deus Quando id dabis mihi; quando pro infinita misericordia me ægrum, & pauperem, & miserabilem trahes ad teipsum, qui es salus, & potentia, & felicitas nostra, & recipies in æterna tabernacula? Quando introduces me in domũ Patris tui; quãdo; ô bone IESV, introibo in potentias Domini mei, & videbo, & considerabo de magnitudine atque abysso charitatis tuæ mirabilia tua; Amen.

Applicatio ad Communionem.

Resignatio.

Cant. 6.

Recollectio mentis in Deum post Meditationem, vel in eâ, vel ante sacrum, vel post illud.

Præsentia Dei.

INTVEOR *cælum & terram, & animam meam, & plena omnia Maiestate tuâ O quàm mihi gratulor & gaudeo, dũ video me quasi in medio tui, ô Deus, ô charitas ô ignis semper ardens: & meritò exclamo: Magnus es Deus & laudabilis nimis, & magnitudinis tuæ non est finis. Vidi eum, & salua facta est anima mea, vidi te hodie dulcißime* IESV; *imò video vbique te, & mirabilia opera tua, & anima mea cognoscet nimis. In his enim omnibus quæ coram me sunt, te video magis, & amo, quàm ipsa, & ineffabilem charitatem, sapientiam potentiam, & bonitatem tuam video, & si volo, ecce teneo te, & amplector vlnis animæ meæ ô amor! ô oceane bonorum omnium, si volo, ecce totâ mente mergor in te, & vndique circũdas me miserum & miserrimum, ac beatum facis, si volo amare te solũ, & alia non nisi propter te, & in te. Volo & toto corde te amo, nihilq́ue cupio extra te, cùm in te habeam omnia: nihil timeo extra te, quia non sines me tentari supra id quod possũ; imò custodis me vt popillam oculi tui.*

Attende in omnibus Deum, eiusq́ue perfectiones

Actus amoris.

O pelagus immensæ felicitatis, ô IESV, *respice quæso in me; nã abyssus nihilitatis ac miseriæ meæ voce grandi & clamore valido inuocat abyssum immensæ charitatis tuæ: quanto affecto filius prodigus in exilio & deserto hoc te Patrẽ miser. cordiarum inuocet, quanto pauper & inops, & in mille periculis æternæ desolationnis constitutus te Deum totius consolati nis; tu nosti qui scrutaris corda & renes, quo ardore vel potiùs tepore, tu nosti ô amor & ignis consumens, ô ignis qui semper ardes, quot & quantis me beneficiis accendis; si quando me respicis, quàm suauiter aduris? maximè quoties ad me venis in Ven. Eucharistiâ, vt inflammes frigidum cor meum. Ideò enim venis in terram hanc, & vallem lacrymarum animam meam, vt ignem mittas in eam, & vehementer accendatur, consumat me, vt sim quasi non sim, in quo eram cùm non essem, & quiescam*

Applicatio ad Communionem.
Cant. 2.

ſcam in te vita mea, vt viuam & mouear in te, imò tecum ſim, vt tu & Pater vnum eſtis.

O vtinam id mihi contingat! & de te vno ac gloriâ tuâ ſollicitus ſim, & de me omnem in te proiiciam ſollicitudinem meã: Tu enim ſollicitus eris de me, ſi ego non fuero niſi de te. Et verò de quo ſollicitus eſſe poſſũ? eſt ne aliquid quod extra te aut præter voluntatem tuam volo aut ſpero, aut ſperare poßim, cùm ſciã nihil eſſe omnia, & tu mihi ſis omnia? ſolus dignus es accipere gloriam, honorem, & benedictionem; & ante omnia omnium amorem; minùs enim te amat qui tecum aliquid optat aut amat, aut perdere formidat, cùm in te omnia habeat, & tu ſis in medio cordis noſtri, vel potiùs nos in medio cordis tui. Clamas enim: Audite me domus Iacob, qui portamini à meo vtero. circumdas me enim, & nutris me, & protegis ſub vmbra alarum tuarum; neque accedere poteſt ad me malum, niſi per te, vt ſic loquar tranſeat, qui ſtas ſuper cuſtodiam meam, & contemplaris me in omni loco, & velut ſcuto circumdas me, vt flagellum non appropinquet tabernaculo meo. Reſignatio. Apoc. 4. Iſaiæ 46. Vndique nos Deus circũdat.

Quòd ſi tamen acceſſerit malum per te qui cingis me, & es omne bonum, & bonum tibi videtur vt patiar, idq; ſit ad gloriam tuam, & ſecundùm voluntatem tuam: bonũ mihi eſt & valdè bonũ, tuus enim ſum ego, tibi viuo & moriar, omnia ſiquidẽ & me propter temetipſum feciſti, & propter me, atque adeò mortuus es, vt viuam ego iam non ego, tu autem viuis in me Chriſte IESV, *& ego in te, & omnia mea: paßiones ſenſus N. & actiones N. ſic hodie componam ſecundùm exemplar monſtratum à te in temetipſo per miſericordiam & gratiam tuam, cùm ſine te nihil poßimus facere nihil ſimus extra te. O pelagus inexhauſtæ bonitatis, ex quo omnia fluunt, & in quod refluunt vniuerſa.* Oblatio ſui. Galat. 2.

Flumina ex te quatuor manare video ô Paradiſe deliciarũ. Primum eſt ſacratißima humanitas tua ô Chriſte IESV: *ſecundũ glorioſißima Mater tua, & Angeli, & nos miſeri mortales, & omnis creatura: tertium, innumera beneficia quibus has & me ſuſtentas & perficis: quartũ, innumera mala quòd ea auertere digneris à me ſeruo tuo, ô fons domus Iacob,* Flumina 4. paradiſi.

quantæ

quantæ fluunt ex te aquæ consolationis, & miserationũ, quanto impetu de Libano! in te ergo vno omnia habentes, quomodo possumus te derelinquere? Idcirco gaudens gaudebo, & lætabor in te, inebria me ex abundantiâ tuâ, vt sincerè te solũ diligam, qui solus bonus es, solus dignus amari in omni quod videre vel audire, gustare, vel quo frui aut solatium capere possũ: desiderare nescio nisi te, IESV, quẽ diligo, & cui me toto corde committo.

Tob. 10.

Curiositatis abnegatio.

Scire non cupio quid facturus sis publicè aut priuatim, aut de me, ô sapientia & bonitas infinita. Nihil sollicitus sũ, quid futurum, quid dicturi aut facturi homines, incertæ enim prouidentiæ nostræ: & tu solus attingis à fine vsque ad finẽ, fortiter & suauiter omnia disponis; curas me acsi solus essem, solamq; mei curam gereres ab æterno. Ab æterno enim amasti me, & cùm habitares lucem inaccessibilem, & in splendoribus Sanctorum ageres beatus, memoria memor fuisti, & miseratus es exulem me, recordatus misericordiæ tuæ, descendisti à summo cælorum vsque ad inferiora terræ, vt quia nemo ascẽdit, nisi qui descendit, per te ascenderem ô vita mea, qui per me in mortem descenderam, & in lacum profundum.

Prouidẽtia Dei singulatis.

Ioan. 3.

O Deus meus, vnde hoc mihi vt veneris ad me; vnde vt inter innumeros pereuntes vnum euocaueris, selegeris, quẽ seruares & amplectereris, &, ne sic loquar, amares (obstupescite cæli, obstupescite) plusquam te ipsum; & operareris salutem meam in medio terræ, triginta tribus annis, & in laboribus plurimis à iuuentute tuâ, & poteris aliquando derelinquere me, & operi manuum tuarũ non porriges dexteram; dies illi pauci sunt visi tibi, & parui præ amoris magnitudine. vnde hoc mihi. vnde illa tibi charitas, nónne tibi benè erat sine me; erat equidẽ nisi quòd tecum non essem, ideo descendisti vt assumeres me ad teipsum, & eructares abscondita à constitutione mundi, & ignitũ. eloquium tuũ vehementer sonaret in auribus cordis mei.

Spes in Deo.

Quid dicam seruus tuus & filius ancillæ tuæ, & tanquam nihilum ante te, vtinam nihil mihi dulce sit extra te infinita suauitas, vtinam omnia præter te amara mihi sint, vtinã videam te solum, & audiam loquentem ad cor meum: Ex corde enim

enim & corde tuo verè ardenti loqueris mihi in quo video nomen meum scriptum ab æterno. Sicut etiam est in manibus tuis, noli, obsecro, te, piissime IESV, *me delere de hoc libro vitæ; noli permittere, vt me rapiat aliquis de manu tuâ, & memor esto verbi tui seruo tuo, in quo mihi spem dedisti.* Ps. 118.

O quomodo coarctor donec perficiatur illa in me! ideò defecit cor meum, & caro mea, & languerunt oculi mei, veni & descende in hanc vallem lacrymarum, spes mea, & fortitudo mea. Venisne bone IESV? *& millenis viis per Sacerdotum manus, etsi impuras ad me properas vt sis mihi cibus, mihi vermi, & non homini, & potus suspiranti & sitienti ad te fontem aquæ viuæ? Quin igitur bibo & inebior? quid vltrà sitio & perdere met uo, qui verè omnia in te habeo, quin curro ad te vt ceruus ad fontes aquarũ? quid me retinet? an hominis gratia? an creaturæ fallacia? Ecce transeunt omnia instar floris, & roris, & fumi, & vaporis ad modicum parentis. Tu autem idem ipse es & anni tui non deficient neque amor tuus, vt spero, erga me, vnde mihi sitienti irriguum est superius & inferius, & bonorum abyssus, cùm creata omnia sint instar puncti, arenæ, guttæ stillæ amaritudine plenæ. In te est quidquid oculus vidit, aut auris audiuit, aut in cor hominis descendit: omne delectabile, omne desiderabile sine termino, modo, & mensurâ.*

IESV mille viis ad nos venit.

Vanitas rerum.

In Deo omnia.

Et hæc coràm habeo, & possideo si te amo, neque necesse habeo optare vt quidem videam, habeam, audiam, gustem, si gusto & video te, quoniam suauis es. Non me torquebit desiderium, si te amo desiderium collium æternorum; non me affligent publica vel priuata mala, sed te stringam & amplectar sincerum & omne bonum; non viuam sollicitus, aut quidpiam optabo fieri mihi dici, cogitari, aut aliquo malo liberari, vita mea est & solatiũ vt fiat voluntas tua, cumq; futura sit ea, semper securus ero, quid serus vesper vehat, quid pariat dies. Tu enim stas super custodiam meam, & placet mihi magis ordo rerũ quem elegisti ab æterno, quàm insipiens votum meũ; malo vt fiat quod manus tua & consilium tuum decre-

Resignati beatitudo

Isai. 21. & Habac. 2. Rom. 3.

Iob.1. *decreuerunt fieri, quàm vt impleatur cœcum desiderium meũ quod torquere solùm me potest, si aliò me rapiat, quàm in tui amorem.*

Quomodo sit Deus amandus. In Deo omnia. Nota.

Sed quomodo id poterit fieri vt aliud præter te amem? si vitam amo, vt vita mea es, & cùm starem corã iudice Patre tuo mortis reus, dedisti mihi vitam tuam, & chirographum mortis deleuisti si amo potum, adstas mihi fons vitæ, & ne sitiam, de corde tuo fluit mihi sanguis tuus flumina aquæ viuæ, & in aceto dolorũ propinas mihi cor tuum liquescens amore mei: si cibũ concupisco, tu panis omne delectamentum in se habens, confortans cor hominis: si amo amantem me, cur non magis te qui amasti me plusquam te? cùm enim decretum esset vt biberem calicem mortis, rapuisti eum de manu mea, & vltrò bibisti; cùm nudandus essẽ, sponte nudatus & pro me flagellatus, & coronatus; cùm soluendo non essem, soluisti nouissimum quadrantem morte tuâ, & vltimam sanguinis guttam dedisti mihi ô Oceane bonorum, ô abyssus amoris! amo te toto corde meo, & amare te volo in æternum, & aut esse nolo, aut amare te ex nunc in æternum. Amen.

Aspira, vt sup. Hæccine fide, *vt sup. pag.* 8.

Praxis eorum quæ post meditationem facienda sunt, ac primò de Distractionibus, & earum remediis.

Thren. 1. *Vnde mentis instabilitas.* *Eccles.* 10. *Cyprian. de orat. Dominica.* *Distractio quam sit indigna.*

PECCATVM, ait Propheta, peccauit Ierusalem, propterea instabilis facta est: peccauit vtique & anima nostra, atque instabilis facta est, abiitque vaga post amores multos & concupiscentias suas; ita vt nullo loco cõquiescere possit, sed in varias partes distrahatur. Cùm verò distractio hęc, animique euagationes velut muscę morientes perdant omnem suauitatem vnguenti seu orationis, vtilitatemque eius non parùm impediant, studiosè remedia adhibenda sunt. Quomodo enim, ait Cyprianus, te audiri à Deo postulas cùm te ipse non audias? Vis Deum esse memorem tui cùm rogas, cùm tu ipse memor tui non sis? hoc est vigilare oculis, corde dormire, cùm debeat Christianns etiam cùm dormit oculis, corde vigilare.

Primum

Primum ac præcipuum eſt, ante orationem animũ ſeruare collectum. Quales enim orantes volumus inueniri, tales nos ante orationis tempus præparare debemus; ex præcedenti enim ſtatu mens atque animus in ſupplicatione firmatur, eo autem id diligentiùs eſt faciendum, quia oratione velut aquæ ductu gratiarum aquæ ad nos dimanant, atque adeò nihil eſt quod proinde dæmones horreant magis, conentur impedire. *Caſſian c.6 cap.2. Quomodo ſperanda.*

Secundum verò remedium, ac præcipuũ eſt, præter præparationem, de quâ dictum lib.1.cap.11. præſentiam diuinæ Maieſtatis retinere, viuamque eius fidem crebrò excitare, ac magnâ reuerentiâ, etiam exteriori, coram illâ atque curia eius ſtare, tamquã ſpectaculum facti ſimus mundo, Angelis & hominibus. Quòd ſi coram Ven. Sacramento orare poſſis, id etiã facito. ſin verò id non licet, verſus illud vbicumque quis ſit ſeſe conuertere pium atque vtile eſt; cùm etiam in orando ad templum ſe conuertere Iſraëliticus populus à Domino edoctus fuerit. Ad reuerentiam pertinet valdè quieto eſſe corpore, & ſimul imaginationẽ certo certo loco per compoſitionem loci, de qua actum pluribus, alligare. *Orationis præſtantia. 1.Cor.7. Corã Ven. Sacramento oratio fructuoſior.*

Tertiò, obſerua tria nos in oratione diſtrahere, præſentia, præterita ac futura. Præſentia maximè tum, quando affectũ ad ſe trahunt, inquietos efficiunt, & curioſitate diſtrahunt; ideoque ſolitudo, quies & ſenſuum cuſtodia maximoperè commendantur. Præterita verò nos impediunt, ſiquãdo aliquid malè geſtum fuit, vel accidit ingratum: hæc enim pertractare ſecũ animus & retractare ſolet eò quòd priùs vt ſe inſpiceret non conquieuerit. Si quis igitur inter orandum quietem quærat; examinet ſe priuſquã ad orationẽ accedat, cõtritionẽ excitet, & de ſingulis decernat. Primò, nihil eſſe omnia præ ſtudio placendi Deo, & eius voluntatem implendi, atque ita nihil ſe velle cogitare aliud, quàm id quod diuinæ maieſtati gratum; nolle pro incenſo & odore ſuauitatis offerre fœtentis & vilis animæ exhalationes, curas ſcilicet ac cogitationes vanas, inutiles, turpes & malas. Studioſè autem ſibi perſuadeat ac firmiter credat, perdere ſe, atque impedire negotiorum ſucceſſum, ſi de iis cogitet, cum per iſtos defectus & intellectus tenebreſcat, & voluntas tardior fiat ad bonũ; & gratia Dei, lux noſtra ac robur noſtrum per eos impediatur. Si ſic egerit, & nihili præ Deo, eiuſque honore fecerit omnia, certum quòd facilè rerum mundanarum obliuiſcetur, vt ſolemus alia contemptibilia & res nihili difficilè recordari. *Tria in oratione diſtrahũt. Remedium diſtractionis examen ante orationem. Nota negotia retardari diſtractione.*

Ne

Greg.lib. 10. Mor.c.16. Ne ergo folicitudo in oratione animum pungat, falubre, ait Gregorius remedium; vt, cùm fe mens ex memoriâ culpæ reprehendit, hoc priùs in oratione defleat, quòd errauit, quatenus cùm erroris maculâ fletibus tergitur, in petitione fua cordis facies ab auctore munda videatur. Et rurfum femper ante orationis tempora debet follicitè confpici quidquid poteft in oratione reprobari.

Sollicitudo proiiciēda Si quid igitur alicui occurrat nõ ritè à fe factum, & quod emendare oportet; firmiter credat & ftatuat, id fe diuinâ gratiâ corrigere folùm poffe, ideoq́ue omnem follicitudinẽ in Dominum proiiciendo, toto animo ad deuocationem incumbat, neque admittat vllam de ea dũ orandum eft, cogitationem; quãdoquidẽ eam fufcipere fit auertere fe à Deo adiutorio vnico noftro, & luce (qua ante omnia indigemus) animam noftram. Sicut ergo vanum eft volenti fcribere, ante lucẽ furgere, vanũ abfque Domino ædificare (vt Pfalmiftæ verbis vtar) ita longè vanius lucem neceffariam & virtutum ac robur excludere ad res gerendas, quod fit quoties anxii de rebus agẽdis feneftrã, quâ lumen intrare oportebat, diftractione occludimus, cùm Deũ illâ offendamus, qui nobis lux, & virtus, & fapientia eft. Si igitur gratiam ab eo pofcimus, omnem follicitudinẽ noftram in eum proiiciamus, vt ipfi fit cura de nobis.

Pfal, 126.

Lux neceffaria excluditur oratione diftracta,

Circa præterita quid agendum. Decernat Secundò, fi quid perperam factũ fit, contritione, vt initio monui, excitatâ, nihil anxiæ cogitationis, diffidentiæ, vel triftitiæ admittere, fed Deo fupplicet, vt pro fua paternâ prouidentiâ omnia difponat, quæ videt ex illâ quod à nobis dictum, aut factum emanare poffe. Quod factum femel eft, infectum effe nequit; fed vt perinde fit atque infectum, & nobis etiam mala noftra cooperentur in bonum, id folius Dei eft, eiufq́ue potentiæ, fapientiæ, & immenfæ bonitatis.

Quid de futuris agendum. Nunc quod attinet ad futura quæ aut agenda nobis forfitan. aut patienda erunt, ad vtraque gratiam nobis neceffariam effe conftat. Quomodo vero impetrabimus, fiue quid negotii tractandum, fiue concio habenda, aut publicè quid dicendũ aut fcribendũ fit, nifi attentâ ac humili prece; adeò vt omnis cogitatio de te futurâ importunâ, vel nõ neceffariâ, fit diuinæ lucis, vti dixi, obftaculum, fontis gratiæ obftructio, rei illius quam paras maximum impedimentũ. Si autem quid times: nullum afylum certius; nullũ refugiũ, quàm protegi fub vmbrâ alarum Domini: fic aram facram tenere, & in protectione Dei commorari. Sit igitur timor tuus, & fpes tua: folus enim omnia facere Dñs poteft, &

cum

cùm voluerit.& placuerint ei viæ nostræ,inimicos nostros conuertere ad pacem.

Vides quàm firmo atque vtili decreto,omnis cogitatio de præterito,præsenti ac futuro excludenda sit. Verumtamen id nequaquam sufficit fragilitati nostrę,sed in oratione,si distractiones occurrerint, primò leniter (non autem cum detestatione) auertendi oculi mentis nostræ,ne videant vanitatem,ac quemadmodum si errauissemus à viâ, in eam statim,& locum propositum redeundum est Quidsi turba phantasmatum instet ? numquam tamen cedendum hosti:sed oculos ad Deum attollere mox oportet, pluribusque rursum fides viuificanda diuinæ præsentiæ : si neque id sufficit,ea quæ iam diximus de præteritis & futuris per interrogationes expendenda sunt.v.g. percontetur ex se.

Quomodo in oratione distractionibus resistendum.

Quorsum ista cogitamus coram te, Deus meus ; cùm id quod factū est, tu solus vt velut infectū sit,efficere possis: quod faciendum verò,tu solus perficere,qui omnia in nobis operaris?Quomodo igitur auertar à te vnica spes mea? nónne hæc sollicitudo mea est iniuria tua?& prodesse mihi non poterit ? an facere possum quidquam absque te? Certè si beneficium accipis,anima mea,quoties cum Deo loqui permitteris;quomodo ei iniurias dicere audes?Cogitatio enim nostra,locutio nostra : tunc sic mancipio loquerere vt modò Deo?quid si hæc homines audirent quæ versas animo?Itáne tibi vilis,coram quo tremunt potestates?vsque quo prouocabis iram eius,qui ecce post tot euagationes tuas præ amore prouocari ad iram non posse videtur,verè mitis & humilis corde?

Quæstiones vtiles contra distractionē.

Præterea vtile fingere se alterum à se,sibique quasi concionari,vel cum Deo,Sanctis,Patronis;aut Angelo Custode de suis animi corporisque miseriis tractare,& vicissim quasi audire respondentem, vt in Echone audienda fieri solet.Quando autē animus longo tempore distractus est, aliquo secessu vnius vel paucorum dierum, eum ad se reuocare,vel saltem crebrioribus per diem, orationibus valdè conducit. O infelix illorum sors,quorum vita ita negotiosa est, vt tamen coram Deo sit otiosa; eò quòd mundo & negotiis ita tota tribuatur,vt vix è die horam,è mense diem,ex annis hebdomadam sibi, & salutis negotio tribuere queant.

Finge te aliū à te. Echo spiritualis.

Infelix qui vacat aliis plus quàm sibi.

Obserua etiam Primò,non mediocriter attentionem iuuare,quæcumque ad pacem animi impetrandā pertinent; vti etiam, cùm secundo successu oratio fluit,humilitatem conseruare:ideò enim sæpè consolatio in oratione adimitur,

Humilitas laudatur.

Prou.25. Serm. 54. in Cant.

tur, quia per illam anima ſui ignara inflatur, itaque euenit quod Salomon ait: Qui mel multum comedit, non eſt ei bonum. In quam rem ſanctus Bernardus appoſitè: Superbia, inquit, inuenta eſt in me, & Dominus declinauit in irâ à ſeruo ſuo: hinc iſta ſterilitas animæ meæ, & deuotionis inopia quam patior, non compungi ad lacrymas queo, non ſapit pſalmus, non legere libet, non orare delectat, meditationes ſolitas non inuenio. vbi eſt illa inebriatio ſpiritus? vbi mentis ſerenitas, & gaudium, & pax in Spiritu ſancto? Poſt hæc ſic rurſum ſcribit: In veritate didici, nihil æquè efficax eſſe ad gratiam promerendam, retinendam, recuperandam, quàm ſi omni tempore coram Deo inueniaris non altum ſapere, ſed timere. Beatus homo qui ſemper eſt pauidus. Time ergò cùm amiſeris gratiam, time cùm abierit, time cùm denuò reuertetur: & hoc eſt ſemper pauidũ eſſe. Succedant viciſſim in animo tres iſti timores; ſecundùm quod gratia vel adeſſe dignatur, vel offenſa recedere, ſeu iterum placata redire ſentietur. Cùm adeſt time, ne nõ dignè opereris ex ea. Videte, inquit Apoſtolus, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. quid ſi receſſerit, num multò magis nunc timendum? planè multo magis: quia ubi defecit tibi gratia, deficis tu. Tunc ergo ſubtractâ gratiâ, tamquam mox caſurus: time & contremiſce Deo tibi, vt ſentis, irato: time, quia reliquit te cuſtodia tua. nec dubites cauſſã eſſe ſuperbiã, etiamſi non appareat, etiamſi nihil tibi conſcius ſis: quod enim tu neſcis, ſcit Deus, & qui te iudicat, ipſe eſt. Numquid qui humilibus dat gratiam, humili auferet datam? Ergo argumentum ſuperbiæ, priuatio eſt gratiæ, quamquam interdum ſubtrahitur gratia, ſiue retrahitur gratia, non pro ſuperbiâ, quæ iam eſt, ſed quæ futura eſt, niſi ſubtrahatur.

Prou. 28. Tres timores vtiles in animã. 2.Cor.6. Superbia gratia nos priuat.

Secundò obſerua, quod etſi aliqua ex iis quæ dicta, in oratione mentali ferè ſolùm vſui ſint, in vocali tamen pleraque etiam valent, ac prætereâ in eâ expedit ſæpè animum eleuare, maximè initio & fine Pſalmorum autem ſingulos certo fine atque intentione, varioque etiam ſitu pio ac decenti; ac variis cum Patronis, ac Sanctorum choris recitare.

In vocali oratione quo modo attentio ſouenda.

Obſerua, Tertiò, valdè vtilem eſſe praxim quorumdã, qui inſpirationes ſanctas & illuſtrationes ac deſideria annotant. Et verò id maximoperè iuuat; Primò, quia ſic Domino placuiſſe teſtantur Sanctorũ ſcripta: quibus vt id facerent, ac donorum rationem haberent, mandauit; Secundò, vt in tempus ariditatis, præteritæ irrigationis cæleſtis aquæ, verbis ſpiritu plenis, velut ciſternâ fideli aſſeruentur:

Inſpirationes annotandæ triplici cauſſa.

tur:

tur: itaque fieri vt reliquiæ cogitationis ſanctæ diem feſtũ agãt in animâ noſtrâ. Id ſe ſpectaſſe in Manualis ſui ſcriptione S. Auguſtinus fatetur. Tertiò, quia propoſita, vti contractus in humanis, plus habere videntur firmitatis, plus verecundiæ & pudoris, dum iterum leguntur & negliguntur. Modus itaque ſcribendi erit, verbi gratiâ, Gratias tibi ago Domine, quod die 25. Decemb. 1619. dignatus fuiſti aperire precium paupertatis tuę: quam cùm eſſes diues, propter me aſſumpſiſti, vt erudires me, &c. Propono igitur per gratiam tuam (nihil enim poſſum ex me) pauperes hodie tali occaſione N. & deinceps eleëmoſynâ ſpirituali & corporali ſic & ſic iuuare, pauperes vllos amicos non auerſari, ſed contrà eos præ aliis ſolari. Vtinam dirigantur viæ meæ ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas. *Modus ſcribendi illuſtrationes.* *Pſal. 116.*

Obſerua Quartò, vt ſæpiùs dictum, aliquam iaculatoriam eſſe aſſumendam, quâ quis meditationis fructum ruminare, & conſeruare ignem, quem in meditatione ſuâ exardeſcere dicebat Dauid, per diem poſſit. Quales hic tibi ſubiicio cuiuis pio deſiderio fouendo accommodatas. *Pſalm. 36.*

Dignatus es, vt ſup. p. 19.

IACULATORIÆ.

Quibus cuiuſuis Meditatione fructus ruminare Aſceta per diem poterit.

Notas mihi feciſti vias vitæ, adimplebis me lætitiâ cũ vultu tuo, delectationes in dextera tua vſque in finem.

Cognoui Domine, quia æquitas iudicia tua, in veritate tua humiliaſti me.

In iuſtificationibus tuis meditabor, non obliuiſcar ſermones tuos.

Et meditabor in omnibus operibus tuis, & in adinuentionibus tuis exercebor.

Et ero immaculatus cum eo; & obſervabo me ab iniquitate mea.

Nonne Deo ſubiecta erit anima mea; ab ipſo enim ſalutare meum.

Deduc me, Domine, in via tua, & ingrediar in veritate tua, lætetur cor meum, vt timeat nomen tuum.

FINIS LIBRS SECVNDI

LI-

LIBER TERTIVS
VIA
PERFECTORVM.

VIGESIMÆ NONÆ IMAGINIS

ANNOTATIO.

Baruch. 3. *Disce, vbi sic prudentia, vbi sit virtus, vbi sit intellectus; vt scias simul, vbi sit longiturnitas vitæ & victus, vbi sit lumen oculorum, & pax. Quis inuenit locum eius? & quis intrauit in thesauros eius?*

MVlti dicunt: Quis ostendit nobis bona? ecce indicabo tibi, quid sit bonũ; & quid Dominus requirat à te: vtique facere iudicium (si enim nosmetipsos frequente examine vt *A* hic, iudicauerimus, non iudicabimur à Domino) & diligere misericordiam, aliorum defectus tolerando, & *B* sollicitum ambulare cum Deo tuo. Hoc pacto enim, & *C* crebrâ passionis Christi meditatione, *D* contemplatione, & *E* Pœnitentiæ ac sanctissimi Sacramenti frequentatione, & maximè *F* amore Dei & proximi, peruenies ad veram animi tranquillitatem, & locum, vbi est lumen oculorum, & pax quæ exsuperat omnem sensum; præsertim si, saltẽ in solitudine cordis, pijs istis exercitationibus animam tuam excolueris.

A
B
C
D
E
F
SIMILIS FACTVS SVM PEL-
LICANO SOLITVDINIS. Psal. 101.
29

PRÆFATIO.

DVOBVS libris prioribus actum de viâ Incipientium, ac Proficientium, & auxilijs in eâ. Hoc libro de Perfectorum viâ, & eorum exercitijs agendum est. quæ, vti dictum, non ita eorum sunt, quin & aliorum. Ferè enim, parte saltem aliquâ, quæuis exercitia omnibus sunt communia, vti virtutes omnes: sed perfecti perfectiùs ea possident, & exercent. Perfectos appello, non ex omni parte; quis enim ille est? Imò verò, inquit Bernardus, nemo perfectus est, qui perfectior esse non appetit; sed eos, qui in virtute, maximè humilitatis & charitatis, magnos progressus fecerunt. *Bern ep. 34. ad Drog.*

Cùm autem Perfectio cõsistat in Dei amore, de illo, atque de iis, quæ maximè ad eum, animam Christianam disponunt, hîc agitur. Sunt verò illa, animi puritas, quæ frequenti renouatione, & sui discussione ac confessione, cum diuinâ gratiâ paratur. Dixi, cùm diuinâ gratiâ: quis enim potest facere mundum de immundo conceptum semine; nónne ille solus, qui scrutatur corda & renes; Verùm id non sufficit: sed speculo animæ purgato oportet illud irradiari à sole iustitiæ. Quomodo autem id commodiùs futurum est, quàm frequenti communione, & Christi crucifixi amantissimi Domini nostri attentâ conside-

ratione? & purâ intentione in omnibus actionibus nostris, quâ actiones nostras in Deum dirigamus, gratissimumque diuinæ bonitati offeramus sacrificium; eumque in omnibus creaturis, & omnes in eo amemus? Dehinc ad præsentiam diuinam crebrò habendam ascendit anima: atque in illo meridie, & sui creatoris aspectu vulnerata, amore illo æterno accenditur, amore quo non tantùm illum stringit amantissimis amplexibus, sed omnia ad eum trahit, omnia in eo videt, & illum unum in omnibus intuetur, nihil nouit nisi IESVM, & hunc crucifixum; illum in pueris puerum, speciosum præ filiis hominum; in iuvenibus iuuenem crescentem gratiâ apud Deum & homines; in viro virum perfectum, & sponsum suum. Hunc vbi inuenerit diu quæsitum, diu desideratum, & mille suspiriis vocatum, complectitur vbicumque sit, quidquid agat, siue comedat, siue bibat, siue quid aliud agat, omnia propter eum agit, qui se dilexit: in eoque viuit, moritur, & quiescit; quiescit, inquam, contemplationis quiete; sedetque in pulcritudine pacis, & requie opulentâ, & notas salutis consequitur. testimonium perhibente Spiritu sancto, quòd filius sit Patris cælestis. Patris misericordiarum, & Deus totius consolationis.

Præsentia Dei est meridies.

Intentio pura.

CAPVT

CAPVT I.

De perfectione, in quo ea consistat.

QVONIAM de perfectione hîc agendum erit; forsitan optes scire, ac meritò in qua virtute maximè perfectio sita sit. Itaque paucis hæc accipe. Primò, non consistere in gratiis gratis datis, vt miraculorum gratia, sublimis contemplationis, & orationis: non in magna, etiamsi sit infusa, scientia, vt in Salomone fuit: neque in status perfectione, etsi foret is Angelicus; nequein seuerioris disciplinæ obseruantia, neque in castitatis præstantia. ad quam illa ordinatur. sed sunt quidem ea magna ad sanctitatem præsidia, quæ in charitate consistit, non tamen illa perfectio sunt, sicut nec miracula patrare, etsi hæc magna sanctitatis indicia, de quibus Dominus dixit: verumtamen in hoc nolite gaudere, quia spiritus subiiciantur vobis, & vt dixi teste Gregorio, sanctitatem ostendant, non faciant. Consistit verò perfectio in charitate Dei, & proximi; plenitudo enim legis est dilectio; atque adeò, etsi linguis, ait Apostolus, hominum loquar & Angelorum, charitatem autem nou habeam, factus sum velut æs sonans, & cymbalum tinniens. Etsi habuero prophetiam, & nouerim mysteria omnia, & omnem scientiam: & si habuero omnem fidem, ita vt montes transferam; charitatem autem non habuero, nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum ita vt ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.

Perfectio non est in gratiis gratis datis.

Hom. 9. in Euangelia

Rom. 13.

1. Cor. 13.

Perfectio in quo sit, nempe charitate.

Duplex verò est charitas; alia concupiscentiæ, quâ amamus Deum propter nos, & bonum nostrum: alia amicitiæ: quâ amamus illum non propter nos, sed propter seipsum, & bonitatem suam; & in hac perfectio est. Non sine præmio quidem diligitur Deus, etsi absq;

Charitas duplex.

Bern. de dilig. Deo.

 premii

præmii intuitu diligendus sit. vacua namque vera charitas esse non potest, nec tamen mercenaria est. Id verò intellige non de charitate afficiente solùm, sed de efficiente. neque enim gaudere solúm de bonis Dei, præsentia, & alloquio eius, veram charitatem arguit: sed impulsus ad seruandum mandata & consilia eius. Nam, vt Gregorius, probatio dilectionis, exhibitio est operis. Et D. Ioannes, Filioli, ait, non diligamus verbo, neque linguâ, sed opere & veritate. Quod egregiè Richardus explicat, dicens: Affectuosa dilectio, quâ superiùs dilectionem animæ significari diximus, interdum plus afficit minùs diligentem, minùs perfectiorem. Non enim tantum diligit quisque, quantum sentit, & quantum in illo statu diligere sibi videtur; sed quantum in virtute & charitate fundatus fuit, & in seruandis mandatis fidelis habetur. Dulcis in Deū affectus quodammodo carnalis est, & fallax, & humanitatis interdum potiùs, quàm gratiæ; cordis, quám spiritus; sensualitatis, quàm rationis. Quid verò aliud Veritas ipsa declarat, dicens: Qui habet mandata mea, & seruat, hic est qui diligit me; Diligere autem eum debemus ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente, & ex omnibus viribus nostris. Ex toto corde, ait Chrysostomus, id est, cor tuum non sit inclinatum ad vllius rei dilectionem ampliùs, quàm ad Dei: nec delecteris in aliqua specie mundi ampliùs, quàm in Deo, non in honoribus, non in auro, &c. sed hæc omnia existimes tibi esse in Deo, vt præ omnibus Deum ames. Totum, vt vides, cor sibi præberi vult, totamque animam: igitur si aliquid ames non propter eum, minùs eum amas, & imperfectè. Sed oportet pro perfectione omnem creaturæ affectum in auctorem ipsum transferre. Fiet verò id primò, si eū exuas, quo pacto? inquies. dic mihi: quid odisti? nónne noxium, pestiferum, maiores boni impedimentum? Hoc tibi verè est amor creaturæ, quo de Creatoris amore aliquid detrahis, cùm eum etiāsi toto corde

Probatio charitatis.

Gregor. 1. Ioan. 3. Richard in Cāt. c. 6

Non tantum quis diligit quantum sentit.

Diligere Deum ex toto corde quid sit. Chrysost. in Imperf. sup. Mat. hom.

Creaturæ affectus quomodo sit exuendus.

corde, animâ, ac viribus ames, dignè tamen nequeas amare, qui omne bonum tuum est, & summa bonorum. Si verò insuper infinities perfectiùs, hoc ipsum quodcumque est creatum bonum, in Deo esse scias, eoque te posse frui, quæ poterit creatura te decipere, & diuidere cor tuum; Hoc est quod eleganter Thom à Kempis: Cui omnia unum sunt, & omnia ad unũ trahit, & omnia in vno videt, potest stabilis corde, & in Deo pacificus permanere. In cælesti beatitudine erit Deus unus omnia in omnibus; in ea autem quæ in hac lacrymarum valle obtinetur, idem aliquâ ratione perfecti consequuntur. omnia enim ad Deum trahunt, & omnibus trahuntur ad eum: omnia in eo vident, quia tamquam æternæ lucis radiolos minimos quidquid creatum est, intuentur, illisque velut scalis ad eum tendunt: omnia in eo habent, vt verè cum B. Francisco dicant, Deus meus, Deus cordis mei, & omnia; ideóq; & opes, & honores, famam, fauorem, parentes, liberos, amicos, & quidquid haberi potest, potiùs quàm ei displiceant, perdunt libenter, imò & vltrò proiiciunt & despiciunt; in primis seipsos, animamque suam oderunt & perdũt, vt inueniant eam: ea libenter, sicut puer crepundia & conchilia daret, vt regnũ consequeretur. Et verò omnes Christiani parati esse debent opes, famam, vitam & omnia potiùs amittere, quàm Dei gratiam, quod est diligere Deum super omnia: adeò vt potiùs quàm Deum offendant, libenter, vxore, liberis, opibus, honoribus, ac vita ipsa, vt omnes Martyres, spolientur. Vnde collige affectum omnem ab omnibus erga creata temperandum esse, â perfectis etiam abnegandum. Perfectus enim seruus Christi, vt Hier. ait, nihil præter Christum habet, aut si quid præter Christum habet, perfectus non est. Ad quid libri de vanitate mundi inducunt. Vanitate enim rerum humanarum perspecta, earum æstimatio minuitur & amor, quo infelix homo in certam perniciem trahitur sui amore illusus. Etenim amor sui, seu cupiditas, iuxta

De imit. Christi l. 1 cap. 3.

1. Cor 15.

Perfecti mores.

Qualiter Christianus se haber debeat.

Epist. 1. ad Heliodor.

Libri de mundi vanitate ad quid vtiles.

Aug. ser. 39. de Temp. iuxtà August. radix omnium malorum est, & radix omnium bonorum est charitas. Quæcumque enim appetimus creata, ea propter amorem nostri, eòque impulsi appetimus. De quo pluribus iam actum est secundo libro, & declaratum, quemadmodum odio sui superandus sit, vt charitas Dei diffundatur in cordibus nostris per Spiritum sanctum. Ac bonorum quidem cupiditas, paupertate vincenda; commodorum corporis & voluptatum & propinquorum, abnegatione eorum; voluntatis verò propriæ, libertatis & honoris, renuntiatione atque obedientiâ. Quæ autem hoc consecuta fuerit anima, per se in Deum tendit, vt apertâ fornace, ignis; vt super quod sub aqua depressum fuit, sublato pondere supernatat: ita enim anima creaturarum amore liberata, euolat, & velut acus nautica in suo Septemtrione, id est, Deo, conquiescit, eique adhæret, & vnus spiritus fit cum eo; denique idem vult & non vult quod est perfecta cum Deo amicitia, & ipsa perfectio. Hoc Dominus IESVS apertè testatus est, dicens: Non rogo pro eis tantùm, sed pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me, vt omnes unum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, vt & ipsi in nobis unum sint, & aliàs ait, Quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei; quicumque fecerit voluntatem Patris mei, qui in cælis est, ipse meus frater, & soror, & mater est. Ecce quàm arcta coniunctio inter animam, & Deum; quanta, & quàm sincera amicitia; Quomodo verò, dices, differunt iusti inter se, perfecti ab imperfectis, cùm hi etiam potiùs omnia quàm Deum deserere debeant? Respondeo, vt reges à rusticis, ab infirmo robustus: eo modo quo stella deffert à stellà in claritate; quo semina, quorum vnum trigesimum, aliud sexagesimum, aliud centesimum fructum profert; quo institores, quorum alius duo talenta, alius tria, alius quinque superlucratur. Perfectus, inquam, facit omnes voluntates Dei, vt de Dauide dicitur. ad quod Apost-

Anima purgata à creaturæ amore volat, &c.

Ioan. 17.

Matt. 12.

Coniunctio animæ cũ Deo.

2. Cor. 15.

Apoſt. Iacobus hortatur dicens: Vt ſitis perfecti, & integri, in nullo deficientes, imperfectus ea ferè tantùm facit, quæ ſub æternæ gehennæ ſupplicio mandantur. Perfectus omnibus potentiis adhærere Deo nititur: intellectum enim captiuat in obſequium fidei, & in omnibus operibus Deum laudat; memoriâ eum præſentem vbique habet, voluntate eum in omnibus creaturis amando, ei adhæret: non loquitur, niſi ſermones Dei, & ex eius amore: non adminiſtrat, niſi ex virtute quam adminiſtrat Deus, qui omnia ei tribuit: ex omnibus quæ videt, audet, guſtat, ſentit, in Deũ aſſurgit, omnes ad eum adducere nititur, vbique aliquid Dei videt quod amet: & quia nouit ſe parare prætioſum à vili, ita amat creata, vt per ea in potentias Domini introëat, & feruentiſſimam fornacem amoris, quam beneficia omni creaturæ præſtita propter nos, & nobis in iis, quaſi cinnamomum & balſamum accendunt in odorem ſuauitatis. Præcepta omnia ſeruat, illa enim ordinantus ad remouenda ea. quæ ſunt charitati contraria; cum quibus charitas eſſe non poteſt. Conſilia autem ordinantur ad remouenda impedimenta actus charitatis, quæ tamen charitati non contrariantur: ſicut eſt matrimonium, occupatio negotiationum ſæcularium, & alia huiuſmodi. Ex quo liquet perfectum eum virum appellari, qui non ſolùm nullius mortalis culpæ reus eſt, ſed longè etiam abeſt ab iis, quæ nos ad eum pertrahunt, & à virtute impediunt: ſiue, perfectio conſiſtit in optimo vſu virtutum, ac tollendis impedimentis oppoſitis charitati, & eamdem remorantibus; deinde in ipſo diuini amoris affectu, qui finis eſt legis. Hinc Dominus: Ego ſum A & O, principium & finis: & aptè Gregor. Virtutis principium & finis, eſt dilectio. Apoſtolus verò, Finis præcepti eſt charitas, de corde puro, & conſcientiâ bonâ, & fide non fictâ. hæc omnium fundamentum eſt bonorum. Immò credere eſſe Deum, omnia mala arcet, omnia bona

Iacobi 1.

Quomodo perfectus tribus animæ potentiis vtatur

In omnibus Deum videt perfectus.

D.Thom. 2. 2. q. 184. a. 3. Præcepta Dei ad quid ordinata,

Quis perfectus.

Hom. 23. ad Rom.

1. Thim. 1

Charitas eſt finis & initium.

Fides viua quid operetur, peccata remouet, &c.

bona inserit. Dic mihi qui credit Deum esse omnipotentem, omniscium, & optimum, simulabitne, & fallere sperabit impunè, ac superbiet? Nónne scire eum nouit, & despicere superbos, ac omnem extollentem se humiliare, & exaltare in æternum humiliantem se? Auarus erit, qui Deum habere se posse nouit, & omnia in eo? nimis certè auarus, cui ille non sufficit. Luxuriosus, cui ille fons gaudij, & Deus totius consolationis ad manum est? Inuidebit, qui scit Deo fieri, quod proximo: Dei esse voluntatem, vt ille his bonis ornetur? an verò malum, aut minùs prouidum eius consilium iudicabit? Gulosus, qui momentaneam voluptatem potest in Deo æternam facere, si illam velit aspernari? Cui verò iracundus irascetur? Deo? qui dixit, Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei? quomodo erit acediosus, ignauus, qui quãtis sese bonis exuat, quantis ærumnis induat agnoscit? Quòd si fides hæc præstat, longè magis charitas. Ex hac charitate erga Deum, fluit amor proximi: fluuius, inquam, pacis, cordis dulcis dulcedo, & verbũ dulce, & opera misericordiæ, maximè spiritualia: qui enim amat proximum, in bonis omnibus illi consentit, mala potissimum animæ ab eo, quoad potest, arcet, bona procurat, neminem temerè iudicat, nemini obloquitur, iuuat omnes opere & exemplo.

Ex charitate Dei fluit amor proximi.

An quiuis possit esse perfectus. *Col.* 10. *c. vlt.*

Sed quæres, an quiuis ad perfectionem peruenire possit? Respondeo omninò, quocumque in statu positus sit, licet alius alio magis sit accommodatus ad eam. Cassian. ait, Constat neminem prorsus ob imperitiam litterarum ab perfectione cordis excludi, nec rusticitatẽ obesse ad capessendam animę puritatem: imò cùm sit cum simplicibus Dei sermonicatio, hos ferè ad altiorẽ gradum sanctitatis euehit, vt non glorietur omnis caro in conspectu eius. Non potes orare, contemplari, crebrò confiteri & communicare, sanctam austeritatem æmulari? patiẽs esto, & humilis, dilige opere & veritate proximum & Deũ, voluntatem eius in omnibus lauda;

&

& acquires preciosam margaritam, thesaurum, sapientiam, veram perfectionem.

CAPVT II.

Meditatio de Imitatione Christi Domini, in quo omnis perfectionis exemplar.

CHRISTVS. PVNCTVM I. Fili, vis venire post me; vis perfectus esse? audi igitur me, qui animam meam posui pro te? Qui vult venire post me, tollat crucem suam, & sequatur me; si quis enim venit post me, & non odit Patrem suum, & matrem suam, adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus. Considera quis te vocet, quem vocet, & quòquo item præmio. Spei, fidei & charitatis affectus excita. *Luc. 14.*

PVNCTVM II. Exemplum dedi vobis, vt quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis. Admirare & imitare.

PVNCTVM III. Qui mihi ministrat, me sequatur, & vbi ego sum, illic & minister meus erit. Credis hæc? & nónne per gratiam meam me sequi potes? cur igitur, non obedis voci meæ;

Eadem diducta.

HOMO. Effundo in conspectu tuo, Domine, orationem meam, & tribulationem meam ante te pronuntio; etenim ecce vniuersus orbis in maligno positus, & in erroribus mille quasi deuiis, & non est qui reducat nos in viam rectam. nisi tu, bone IESV, qui es via, veritas, & vita. Vias tuas, Domine, demonstra mihi, & semitas tuas edoce me. Omnis siquidem creatura decipula est, & laqueus pedibus insipientium! Et eheu! quot video, ô Bonitas, ô Pater misericordiarum, quot video perire abstractos & illectos ab ea! Quid faciam, Deus meus, inter tot hostes, & tot laqueos, quibus tegitur vniuersus orbis; quid in tanta caligine, & tot iam coram

Præsentia Dei, Ps. 141.

Mundus in errore.

Creatura decipula.

coram me præcipitiis? Quando, quando, ſedenti in tenebris, & vmbrà mortis orieris mihi lux, & vita mea, vt ſequar veſtigia pedum tuorum?

Chriſti ſequela neceſſaria,

JESV. Ecce veni, veni, ſequere me; Nónne enim ego ſum lux mundi? errare times, & rectam viam ad perfectionem quæris? Ecce ego ſum via. Quid? an falli metuis, cùm paupertatem præ opibus, crucem præ deliciis & honoribus offero? Atqui ego ſum bonitas in te propenſiſſima, & diffidis mihi qui te ſic redemi? ego ſum veritas: quid dubitas aut metuis, damna, pericula, mortẽ, nónne ſum tibi ſalus & vita & omnia? ego veni & venio vt vitam habeas, & abundantiùs habeas ſanguine meo pertam, & quidem ſempiternam. Nónne qui habitabam lucem inacceſſibilem, ex inuiſibili factus ſum viſibilis, vt redemptus à me, non iam Patrem præuaricatorum in ſuperbia, gula, &c. ſequerere; ſed me humillimum & patientiſſimum & imitareris me, qui ſum ſpeculum ſine macula, ſigura ſubſtantiæ Patris, in quo habitat omnis plenitudo diuitatis corporaliter, vt diuinitas mea in humanitate vobis præluceret, & actiones huius ab illâ etiam fieri ſciretis. Cur homo mortalis, paſſibilis, & ſimilis vobis factus ſum, & vt homo operatus, niſi vt diuinitatis meæ facerem participem, ſi humanitatis eſſem imitatot? Si præſcripſi medicinam, ipſe prior hauſi vt tu ſequerere, & in ſingulis actionibus id mihi propoſitum fuit, vt nominatim tu imitareris, quod intelligebat Apoſtolus meus, dicẽs: Qui dilexit me, & tradidit ſemetipſum prome.

Matth. 5.

Deus deſcendit de cœlo, vt ſequeretur eum homo, tu recuſas. Sap. 7.

Galat. 2.

HOMO. Id cupio, & in omni cogitatione, verbo, & actione te velut depingere, & opus meum tuo in omni etiam ætate conformare: ſic enim video, ſoles Sanctos ad tuum exemplar ſimiles facere, itaque in omni etiam ætate te imitari cupio, te præſentem quaſi intueri. Benedictus ſis in æternum, in æternum, in æternum, bone JESV. Utinam, vtinam cum Apoſtolo dicere poſſem: Nos autem non ſpiritum huius mundi accepimus, ſed ſpiri-

Chriſtus in omni actione imitandus. Rom. 9.

ſpiritum,qui ex Deo eſt; quos enim Pater tuus elegit etiam vocauit, vt ſint conformes imagini filii ſui, & dedit te præceptorem, & ducem gentibus. Itaque non opto aliquid ſcire niſi te JESVM crucifixum, vt ſicut Apoſtoli ſpeculati Deum in te reuelatâ facie transformati ſunt de fide in fidem; ita ego ad honorem tuum creſcam in te, & de claritate in claritatem tranſeam, & viuam in te S. Paulus: Ideo apparuit gratia Dei Saluatoris noſtri omnibus hominibus erudiens nos, vt abnegantes impietatem & ſæcularia deſideria, ſobriè & iuſtè & piè viuamus in hoc ſæculo. Inſpice ergo & fac ſecundùm exemplar, quod ex infinitâ charitate tibi à Patre luminum monſtratum eſt. Abiice opera tenebrarum,& indue arma lucis, immò induere Dominum JESVM Chriſtum, vt poſſis comprehendere quæ ſit longitudo,latitudo, ſublimitas,& profundum; & ſcire ſupereminentem ſcientiæ charitatem Dei, aſpiciens in omni horâ, & tempore auctorem fidei & conſummatorem JESVM.

Iſaiæ 55. *Tit. 22.* *Exodi 25.* *Rom. 15.* *Epheſ. 3.*

HOMO. Utinam mihi liceat, ô Beate Paule, tecum dicere: Viuo ego, iam non ego, viuit verò in me Chriſtus! Utinam ô B. Virgo, quæ à Chriſti Natiuitate in ſingulis actionibus diuinitatis lucem in humanitate emicantem peculiariter es imitata, tanquam ſpeculum nitidiſſimum Soli iuſtitiæ oppoſitum, te ſequi poſſim! Utinam tu Mater noſtri amantiſſima, velut olim Rebecca Jacobum induit veſtibus Primogeniti ſui, ſic tu me Chriſto JESV, & des vt oportet offerre æterno Patri corpus & ſanguinem ipſius in cibum, quo libenter eum veſci noſti! Utinam, amantiſſime JESV, cùm vehementer cupias, me imitari te facias, vt in omni vitâ meâ portem imaginem tuam, meliùs quàm ſindon illa, & ſanctiſſimum Veronicæ linteum, aut ad Abagarum miſſum amoris tui monumentum: pone te ſignaculum ſuper cor meum, & omnes actiones meas. In illo enim gloria tua, & charitatis tuæ pignus erga

B.V. & Sancti Chriſtum ſunt imitati. *Geneſ. 27.*

nos eſt,ſi imaginem ad quam creati ſumus, ſic in nobis reſtituas,& tuam animæ noſtræ imprimas ,ô IESV pro me crucifixe, vti etiam corporaliter in electis tuis Franciſco & Catharina Senenſi declaraſti.

CHRISTVS. Fili, vti te creaui ad imaginem ad ſimilitudinem meam;ita te recreaui, redemi, vt ſimilis mei fieres ; vtique increatione mundi ideam meam ſecutus ſum ſempiternam, ita in renouatione, & omnium etiam minimarum gratiarum largitione Pater meus reſpicit in faciem meam filii ſui ? & hoc ſpectat vt mihi ſimilis euadas.

Roman.8. HOMO. Ita credo firmâ fide, nam quos Maieſtas tua, ô Pater æterne, præſciuit & prædeſtinauit conformes fieri imaginis filii ſui, vt ſit ipſe primogenitus in multis fratribus. Sic benedictus in æternum, & tu, ô IESV,ô via, veritas, & vita; ſpes mea, quæ de tenebris facis lumen ſplendeſcere. Quid vltrà hæreo;quis niſi fatuus deliberare poteſt,an te ſequi lucem inquam in tenebris velit? ſed eheu ! verè dixiſti Domine : Dilexerunt homines magís tenebras quàm lucem:quas quidem ſic & ſic N.dilexi. At nunc abſit vt amem illùd abs te omne bonum, & teipſum niſi propter te : Abſit mihi gloriari niſi in cruce tuâ, benigniſſime Domine mi. Deteſtor inſipientiam meam, & ſequar te, ô æterna Sapientia, quocunque ieris Rex meus & Deus meus ; ſcio enim ſi te ſequar, errare nequeo. Qui ſequitur te, non ambulat in tenebris, & qui videt & ſequitur te, videt & ſequitur eum qui te miſit.

Omnes debent Chriſto conformari.

Ioan.12.

CHRISTVS. Nónne hoc vel nomen tuum, Chriſtiane,exigit à te,vt hoc exemplum quod tibi in monte Caluariæ monſtraui ſequaris, quando & cum clamore valido ſanguinis mei clamantis de terrâ, & de arâ crucis invitavi exemplo meo,reipsâ dicens:Qui vult venire poſt me, tollat crucem ſuam, & ſequatur me, & qui non accipit crucem ſuam, & ſequitur me, non eſt

me dignus. *Aspira* vt supr. pag. 8. *Hæccine firma fide*, vel *O Jesv Magister.*

Homo. Ita Domine, & olim per Apostolum tuum monuisti, dicentem: Imitatores mei estote, sicut & ego Christi. & per alium iterum: Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum vt sequamini vestigia eius. O vestigia amabilissima animæ meæ! ô quàm speciosi pedes tui? euangelizantis pacem, euangelizantis bona! Utinam irrigem omnia vestigia quæ pro me posuisti, & lacrymis & sanguine meo, & pes meus sit in viâ rectâ, vt inueniam te. Wenceslai tui vestigia niui impressa insistentis iisdem & sequentis, non plantas tantùm, sed totum corpus sacro calore recreauit: quantò magis tua, Redemptor mi, cùm sis ignis ardens, & non deficiens? Scio igitur nos vocatos omnes vt te sequamur, sed eheu! quàm multi declinauerunt etiam religiosi, qui tamen ad hoc vocati vt te propiùs imitentur: & perfectionem sequantur.

Vestigia Christi sequi dulce

Chritvs. Exemplum quidem dedi vobis omnibus, sed maximè Ecclesiasticis & Religiosis, vt quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis. Age actiones tuas à manè in vesperam considera, meisque compone, & vide an exemplum meum sequaris. Non enim feci taliter omni nationi, & iudicia mea non sic, vt tibi, manifestaui eis. *Hæccine vera*, vt sup. pag. 7.

Psalm. 147

Homo. Operuit confusio faciem meam, dum Te video viam; & meditor & lego, me horror vt ineam. Quid hoc dementiæ? viâ planâ, & rectâ relictâ, mille præcipitiis & periculis scatentem, sic N, sequi, & inire? O Deus meus! ô bonitas! miserere & trahe me post te, vt sequar te; etsi enim viam ad perfectionem, ad beatitudinem infinitâ bonitate tuâ ostendas, ecce quàm tardè eheu sequor: etsi, ô lux mea, appareas mihi in tenebris meis, non confugio ad te, non vti debeo, sequor te. Trahe igitur me, & sequar quocunque ieris, siue in vitã siue in mortem. paratũ cor meũ paratũ cor meum.

Resignatio.

CHRISTVS. Veni & ſequere. neque pigebit in æternum; ſed qui mihi miniſtrat, me ſequatur, & vbi ego ſum, illic & Miniſter meus erit, & ſedebit mecum in throno meo. Verùm regnum meum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Vis ergo tibi, vis illi ſic vim facere, & in terribili iudicio audire dulciſſimum verbum: Venite, poſſidete regnum, quod vobis paratum eſt à conſtitutione mundi?

HOMO. Volo, volo, gratiâ tuâ, bone IESV, & cupio, atque amo te toto corde meo.

Christus Rex & Dux noster

IESVS. Ecce hoc eſt conſilium meum, poſtquam princeps tenebrarum, & mundi huius infinitas propè animas ſeduxit, & diluuium peccatorum inundauit; cupio, vt fortis armatus, diripere ſpolia impiorum, & animas perditas quærere, & ſaluas facere. Ad hoc deſcendit vt gigas ad currendam viam. Vis militiæ meæ nomen dare? ſi dederis, dabo tibi edere de ligno vitæ & accumbere ad menſam meam in regno Patris mei, & Regem te conſtituam in ſempiternum. Credis hæc ita ſeſe habere? quid ergo moraris contemptum tui pro honore mundi amplecti, paupertatem pro diuitiis, mortificationem pro deliciis, idque tantùm ad momentum vitæ pro longâ, & feliciſſimâ æternitate? Fili mi, putas ſi mundus, aut Rex quiſpiam tantùm offerret militi ſuo, eum pauci ſequerentur; præſertim ſi eundem victum, veſtitum, habitationem etiam viliſſimo caloni offerret, quo ipſe Rex vteretur, vti me facere vides?

Miles mundi nos confundit.

HOMO. Omnes equidem eum ſequerentur, immò prauo ſtipendio magna, & innumera pericula, ac labores adit; atque adeò depoſcit miles; & me pudebit te Domine IESV ſequi Rex regum, & Domine dominantium? manſuetudinem inquam, charitatem & humilitatem, ac patientiam: præſertim cùm aſſiduè ſonet vox tua in auribus meis, vox inquam illa tua dulcis: Diſcite à me, quia mitis ſum, & humilis corde.

IESVS

Iesvs. Quid ergo moramini? ego ante vos ibo, & gloriosos terræ humiliabo: Neque est, quòd mortem timeas: Qui enim manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet in se vitam æternam. Si famem quis timeat, ego sum panis, qui de cælo descendi, vt manducet me, & viuat propter me. Si sitim, ecce sanguis meus verè est potus, quem ex nunc tibi offero paratum, *hic affectum gratitudinis excita.* Denique, quod Apostolis, hoc tibi dico: Quando misi vos sine sacculo, aut perâ, numquid aliquid defuit nobis? Responderunt, nihil. At forsitan non potes onus militiæ meæ ferre verùm nónne dixi: Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos? neque tantùm portabo onus vestrum, sed etiam vos vti ouem perditam libenter tollam in humeros meos. An credis hæc? Ergo sicut me videtis, & vidistis facere, sic facite: Et certò scias, falli nequeo, neque fallere. Dixi, & ita est: Iugum meum suaue est, & onus meum leue.

Isaiæ 45. *Matth.* 11.

Homo. Credo Domine, adiuua incredulitatem meam: credo, & cùm alicui militare & seruire mihi necesse sit, quem præter te eligam Regem regum sapientissimum, quique nôrit reprobare malum, & eligere bonum? Te potentissimum, & fortissimum Ducem. & quod super omnia me trahit, mei amantissimum. Filioli, exclamat Apostolus tuus, quos iterum parturio, donec formetur in vobis Christus, volens nos conformare tibi. Pone igitur te, vt signaculum super cor meum, sicut signaculum super brachium meum, vt qui portauimus imaginem terreni, iam portemus & cælestis. Tuam Christe Iesv sanguine tuo coloratam. Denique Christianus sum immensâ, & incomprehensibili gratiâ tuâ. Confiteri igitur te volo coram hominibus ô æterna, & amabilis mihi veritas, neque diligere te verbo, sed opere, & veritate. Tu pro me mortuus es, vt tibi viuam, pro me natus, vt tibi renascar, pro me circumcisus, vt abnegem circumcisione non

Marc. 9. *Galat.* 4. 1. *Cor.* 15. *Confiteri Deum factis oportet*

Ioan. 2. manu factâ impietatem, & sæcularia desideria, & sobriè, iustè, & piè viuam in hoc sæculo. Cupio ambulare sicut ambulasti, & sanctificare me sicut tu sanctus es, & quantum possum gratiâ tuâ perfectus esse, sicut Pater noster cælestis perfectus est.

Paupertas Christi omnibus amanda, &c. IESVS. Ne cuncteris igitur, aut deliberes. Ego sum via, & non est alia, & cùm essem diues, propter te factus sum pauper, vt non haberem vbi caput reclinarem, nempe vt tu aliquando conuersus saltem animo talis fores; qui enim non renunciat omnibus quæ possidet, attende iterum, & iterum, qui non renunciat saltem animo, paratus id re facere, cùm iussero, non potest meus esse discipulus. Similiter factus sum obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis, cibusque meus fuit facere voluntatem Patris mei, vt tu Superioribus tuis obsequens fores. Ego delicias carnis & commoda ab ortu meo vsque ad extremum vitæ abnegaui. Ego inquam, sapientia æterna, & intellectus infinitus ita iudicaui, ita iudico. An qui verbo non auderes arguere me, facto velles, & deserere me, & sequi hostes tuos? me relinquere veram vitæ viam, & abire in præceps, & ambulare vias difficiles, & quod caput est, irremeabiles? At forsitan difficilè est me sequi.

HOMO. Facile est, quidquid gratiâ tuâ præstare possimus; suauiter enim equitat, quem gratia tua portat; & erubesco, qui video sæculi filios ambulare vias adeò difficiles, tot adire pericula, seu mercatores, seu milites sint.

Sap. 5. IESVS. Et quo quæso præmio in hoc mundo, vbi transeunt omnia tamquam vmbra, & tamquam nauis, cuius non est reperire vestigium in fluctibus? Et quid dubitas, num me sequi possis? Putásne, fili mi, inuito vt illudam tibi? nónne sæpiùs inclamaui, & iam præsens tibi dico: Petite, & accipietis; quærite, & inuenietis; pulsate, & aperietur vobis. Ergo omnia possibilia sunt credenti, & me amanti: neque puto, sequi pudet, quò

Facile Deũ sequi.

ego

ego præiui, neque pigere poteſt; ſi memineris, quòd ab hâc viâ vita, vel mors dependeat ſempiterna.

HOMO. Habeamus ergo, ô anima, fiduciam in introitu Sanctorum in ſanguine Chriſti, quam initiavit nobis viam nouam, & viuentem per carnem ſuam, & ſacerdotem magnum, ſuper domum Dei accedamus cum vero corde in plenitudine fidei. Ecce enim venit, ecce venit, & nobiſcum eſt; ergo, ſiue comedimus, ſiue bibimus, ſiue quid aliud agimus, omnia ad gloriam eius & exemplar eius velut præſentis faciamus. Ipſe radix bonorum iuſtitia noſtra. *Hebr.10.*

EXERCITIVM.

O IESV Magiſter bone, Paſtor bone, Dux meus, & notus meus; vis me ſimilem eſſe tibi, ô Rex regum, me tibi? cur, obſecro te, ſpectauit huc omnis labor tuus, & dolor & afflictio tua, vt benè mihi eſſet? an idcirco Sanctis electis tuis communicas dolores & vulnera tua? ideo hominem verè induiſti vt ego te? ideò de cælo deſcendiſti, & ad me incomprehenſibili dignatione toties declinas, vt eò aſcenderem & ſim vnus tecum, & ſimilis tibi? adeò formam ſerui accepiſti, & eheu pro me colonus factus es ſuper terram, vt ego hæres & ciuis eſſem regni tui? verane hæc & certa & indubitata, & piget ſequi? Nónne nos agricultura tua ſumus & tua ædificatio, tu verò fundamentũ & lapis angularis, nuuquid in te verâ petrâ ideã feciſti mihi, & deſcripſiſti ſanguine tuo, infinitâ charitate tuâ? vtinam ſuperædificem non lignum, fœnum, ſtipulam, ſed aurum, argentum, lapides precioſos, & honorem te, & delecteris ſuper me, & diſcam à te mitis eſſe, & humilis corde. Et vtinam nihil ſciam nec ſcire vltrà velim niſi te, dulciſsime IESV, & quidem crucifixum Hæc eſt enim vita æterna, ô Pater æterne, vt cognoſcamus te Deum verum, & quem miſiſti IESVM Chriſtum, & ſequamur veſtigia eius. Induo ergo te, & cupio imitari, Domine IESV, & reſpicio in te vnum couſummatorem, & remuneratorem, & amantiſsimum Redemptorem, & currere cupio in viam mandatorum tuorum, vt perueniam ad te, & amem te toto corde meo. Amen. I Cor.3. Ioan.17.

Praxis pro Imitatione & perfectione assequendâ.

1. SÆpe IESVM præsentem intuere, ideoque illud à S. P.N. in initio Meditationũ vitæ Christi valdè commendatum, Tum verò id maximè fac, quando actio aliqua instat facienda, cogita quomodo eã in hoc sæculo fecerit, aut fieri suaderet, & imitare.

2. Nota autem valdè conducere ad Christi IESV imitationem, amorem eius sæpè in se excitare. hoc pacto vt in discipulis pâtet, sine sensu induuntur Magistri mores & amici.

3. In examine etiam actiones tuas, præteritas & futuras examina. Ipse enim est norma vitæ nostræ, & Regula ædificii spiritualis. Et quicunq; hanc regulam secuti fuerint, pax super illis & misericordia.

Galat. 6.

Quòd si gradus ad perfectionem habere velis, ecce tibi Primus est, postquam à peccatis grauioribus purgatus es, minima etiam diligenter deuitare. ac modestiam colere, Secundus, temporalia contemnere, & saltem affectu abnegare. Tertius, passiones, maximè appetitum honoris, refrænare. Quartus, linguam cohibere, maximèque à detractione & vanitate coërcere, Quintus, puritatem cordis, & cogitationum frequenti renouatione quærere: ac zelo profectus quotidie ad anteriora se extendere & actiones suas, ac cogitationes suas perficere. Justorũ enim semita, quasi lux splendens, crescit vsque ad perfectam diẽ. Sextus, patientiam seruare in aduersis, & gaudium existimare cùm in varias tentationes inciderimus: patientia enim opus perfectum habet. Multi enim in oratione, regularum obseruatione seduli, modesti, quieti; sed si tangas montes, fumigabunt. Septimus, virtutes interna frequenter exercere, maximè solidas; intentionis puræ, charitatis, zeli, & præsentiæ Dei. Octauus, vnum atque idem velle cũ Deo, de nullo queri, sed æquabilitatem animi atque tranquillitatem, inter tot rerum vicissitudines conseruare. In his te examina, atque in singulis excitatâ contritione, propone hos gradus ascendere, & gratiam pete. Est enim gradus ad virtutem primus, eius desiderium

Gradus ad perfectionẽ 1. vitare minima. 2. contemnere temporalia. 3. passiones domare. 4. cohibere linguam. 5. profectui studere. 6. patientiam seruare. 7. internas solidas virtutes exercere. 8. resignatum esse. Nota.

Dignatus es, vt sup. pag. 10.

Regula

REGVLA *breuis, seu via ad perfectionem, respondens petitionibus orationis Dominicæ. Hanc meditando expendere iuuabit.*

PRIMA, *Pater noster qui es in cælis.* Et contemplaris in omni loco bonos & malos, da mihi, obsecro quod iubes, vt ambulem coram te & sim perfectus sicut tu Pater meus cælestis perfectus es. *Hæccine vera,* vt sup.pag.7.

De præsentia. Gen.17. Matt.5.

Secunda. *Sanctificetur nomem tuum.* Vtinam, vtinam ô bone IESV, in illo flectatur omne genu, & ab omnibus omnia purâ intentione fiant in nomine tuo vt in omnibus honorificeris, dulcissime Redemptor mi, atque exemplo & verbo omnes traham ad te omne bonũ, ego seruulus tuus. *Credo tibi,* vt sup.pag.7.

Intentio pura, fides & Zelus animarum

Tertia. *Adueniat regnum tuum.* Ad hoc enim nati sumus, sed quod maius est, sic N. redempti à te, vt terrena hæc despiciamus, & conuersatio nostra in cælis sit, & tecum sit, qui non dedignaris omni horâ audire me in conspectu Sãctorum tuorum, neque obliuisceris mei vincti & improbi serui tui in gloriâ tuâ. Quid ergo me separabit à te?

Contẽptus rerum humanarum & spes.

Aspira. vt sup.pag.8. *Hæccine firma fide.* ibidem.

Quarta. *Fiat voluntas tua sicut in cælo & in terra.* In corpore & animâ meâ, Nònne enim omnes creaturæ obediunt voci tuæ; quando magís ego vermis & non homo, faciam voluntates tuas, quas aut inspiraris mihi, aut per Superiores indicaris? quid enim mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? *Credo tibi,* vt sup.pag.7.

Resignatio perfecta & charitas.

Quinta. *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie,* ò benignissime IESV, non tantum supersubstantialem, corpus tuum, sed meditari dolores tuos, atque eloquia tua, dulciora super mel & fauum. Verè enim non in solo pane viuit homo, sed de omni verbo quod procedit de ore tuo, fauus enim distillans labia tua. Da mihi omnem solicitudinem in te proiicere, dixisti enim & credo quod hæc omnia adiicientur nobis.

Meditatio rerum diuinarum, Psalm.18. Matth.4.

Aspira, vt sup, *Hæccine firma,* pag.8.

Sexta. *Et dimitte nobis debita nostra* plurima.; *sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.* Numquid enim oportet alterum alterius onera portare, & sic adimplere legem tuã? ille enim verè perfectus est, qui ad imperfectionem proximi impatiens non est. O quàm suauis est Domine spiritus tuus; Ecce si ego dimisero denarium vnum proximo meo, talenta plurima dimittes mihi ex infinitâ misericordiâ tuâ, & te mihi dabis ex immẽsâ charitate tuâ, *Hæccine vera,* vt sup.pag.7.

Dilectio proximi etiam inimici. Gal.6. Gregor. Perfectus quis sit. Sap.1. Matth.18

Fortitudo in tentationibus ac sui mortificatione. *2. Cor. 3.* *Psal. 50.* *Diffidentia sui ac confidentia in Deo.*

Septima. *Et ne nos inducas in tentationem.* Tentatio enim est vita hominis super terram: sed concede vt resistam, sic vt possum per gratiam tuam: fidelis enim es, nec sines me tentari vltra id quod possum. Tribue etiam vt mortificatione illam præueniam, & iudicia hominum contemnã, & momentanea æternis, coram te iudice meo, & patre amantissimo non præferam, *Credo tibi*, vt sup. pag. 7.

Octaua. *Sed libera nos à malo.* culpæ & pœnæ, nihil enim verè absque tua prouidentia accidit nobis, & nihil possumus ex nobis, sed omnis sufficientia nostra ex te est. Libera ergo me, ô charitas Deus meus, sicut & quãdo tibi placuerit; & cor mundũ crea in me, atque illud examine frequenti purga vt velut speculum mundum radios bonitatis tuæ excipiam & ardeam amore tui, & viuã ego jam non ego, viuas autem in me Christe Iesu refugium meum, & vt securus committam me totũ paternæ prouidentiæ tuæ iu tempore & in æternitate.

Aspira. vt sup. pag. 8. *Hæccine firmâ fide*, &c.

Breuis Regula S. P. Ignatii pro perfectione consequenda sæpè expendenda.

Hoc documenta suis Ignatius edit alumnis.
Vt methodo paruâ commoda magna ferant.
Nulli, vel minimo, quauis ratione repugnes,
Cedere te potiùs quam superare iuuet.

PRimò, Aduerte quam turpe sit facilè alicui contradicere siue superiori, siue inferiori, siue æquali; semper ergo dum licet, quod aliis probatur tu complectere, & appende, quantò melius te & alios in pace seruare, eosque charitate & humilitate superare, quàm à tui amore ac iudicio proprio superari ac perturbari excusando, contradicendo, &c.

Credo tibi, vt suprà pap 7.

Obsequium studeas præstare per omnia cæcum;
Iudicumq́; lubens subiice cuique tuum.

Lucæ 10. Secundò, Præstare debes obedientiam cœcam in rebus minimis & paruis, Numquid enim scriptum nosti: Qui vos audit me audit? Iudicium verò etiam æqualibus & inferioribus subiicere stude: Omnis enim qui se humiliat exaltabitur. Credis hæc? *Credo tibi Domine*, vt sup. pag. 7.

Non vitia inspicias aliena, & visa retundas,
Sed propria accuses, atque patere velis.

Tertiò,

Tertiò, vide quàm turpe curiosè defectus aliorum obseruare; & semper paratus esto ad excusandum eos: certè nónne vtilius tibi accusare teipsum, & nō cum Adamo excusare? Nónne enim Deus nouit insipientiam tuam, & omnes in iudicio eam agnoscent si iam te vanè excuses? ignoscent verò si te accuses? *Aspira* vt sup. pag. 8. *Hæccine firmâ, &c.*

Quidquid agas, dicas, mediteris prospice finem
Proximo an expediat complaceatq; Deo.

Quartò, Numquam loquaris, vel respondeas, vel mediteris, vel ambules, vel quid demùm facias; nisi priùs cogites an Deo placeat; an exemplo & ædificationi sit proximo: stas enim corā Deo, cui de omnibus nónne reddenda seuera erit ratio?

Hæccine verà, &c. vt sup. pag. 7.

Sit sua spiritui libertas semper; & illam
Nec persona potens, caussa vel vlla grauet.

Quintò, Serua libertatem spiritus vbique etiam cū quacumque personâ: Christianam inquam tene libertatem ad opposita: & ne eam propter humanum respectū perdas; nónne enim scriptum, qui hominibus placent confusi sunt, Deus spreuit eos. *Credo tibi*, &c. vt sup. pag. 7.

Ne facili iungas tibi consuêtudine cunctos;
Spiritus ac ratio quemlibet ante probent.

Sextò, Ne sis communis omnibus, neque familiaris, sed consule spiritum, ad quem ipse magis te moueat atque impellat. Inspicias tamen accuratiùs, quales & qui sint motus, qui ad hoc te moueant. Nónne enim scriptum, Cum bono bonus eris, Et rursū, Vir iniquus lactat amicum suū, & ducit eum per viam non bonam. *Credo tibi*, vt sup. pag. 7. *Prou.* 16.

Exerce assiduè pia mente & corpore facta;
Sis populo demens, sic sapis ipse Deo.

Septimò, Exerce te continuò actualiter & mentaliter in exercitiis piis, & desidera haberi stultus ab hominibus, vt sapiens habearis à Deo, & ipsum lucrifacias, vt dicere queas: nos stulti propter Christum; stulta enim mundi elegit Deus, suaderque dicens: Si quis videtur inter vos sapiens esse, stultus fiat, vt sit sapiens. *Hæccine vera*, vt sup. p. 7 *1. Cor. 1.*

Fac matutino vespertinoq; reuoluas
Hæc studio: & lectum dum petis adde preces.

Octauò, Hoc inquit erit tuum studium. Mane & Vesperi cùm ibis cubitum, ista percurre.

Exer-

Exercitium seu descriptio viri spiritualis, ad quam te examina.

POteris autem vtiliter id facere, si singulis notis subiicias hanc interrogationem. An talis sum? & cur non? An talem me vult Deus, & esse possum? quid igitur faciam? firmumque adde propositum, & libet. *Credo tibi*, vt sup. p. 7.

Vir spiritualis hominem interiùs ordinat: Exteriùs ornat: à rebus turpibus cohibet, sermones rectos & vtiles amat: non pueriliter in risum effunditur, non altè loquendo clamat, modestè incedit: aliorum facta non curiosè inquirit, admonitiones hilari vultu recipit: errori aliorũ facilè condonat, laudibus non extollitur, detractione non deiicitur: interroganti facilè leniterque respondet, contendenti facilè cedit: patienter alios audit; in omnibus ædificare fratrem studet. Rari est & grauis sermonis: in cibi & potu parcus & sobrius: Compositus in vultu & verbis, filius veritatis, oculos habet dimissos, & simplices; puritate candidus, humilitate insignis: obedientiâ promptus, patientiâ præmunitus, in oratione assiduus, in fide stabilis, in opere diligens, in abstinentiâ rigidus, in moribus exemplaris: in conuersatione gratus: in verbis affabilis, in dando liberalis, amicis fidus: inimicis benignus: Deo resignatus: sibi mortuus, mundo crucifixus: omnibus omnia, vt omnes lucrifaciat.

CAPVT III.

PRAEFATIO *in vitam Christi.*

Quam vtilè meditari vitam Iesu.

VITA Domini nostri IESV verè lignum est vitæ & medicamentũ animæ nostræ. Quam verò sit vtile eam meditari, audi Bonauenturam: Super omnia (ait) spiritualis exercitii studia hoc magís necessarium, magisque proficuum credo, & quod ad excelsiorem gradum producere possit. Meditatio hæc, inquit, roborat mentem contra vana & caduca, fortificat contra tribulationes, docet circa gerenda, &c. Vitã igitur Domini nostri digressi in puncta, eaque verbis S. Scripturæ conflata. Vix adieci vllas considerationes, scientibus enim Scripturas loquor: Indicaui dumtaxat quinam affectus excitari queant, vnde si opus fuerit extendi & intendi. Huc spectant quæ de affectibus suprâ habes

bes de modo meditandi, per actus trium virtutum Theologalium, de exercitiis præcipuarum virtutum: & rursùm aspirationes quas infrâ inuenies, ca. de Contemplatione. Igitur cùm inueneris hæc verba, exerce contritionem, fidem, &c. item paupertatem, contemptum rerum humanarum, id ita accipias vt vel illud per te facias Spiritùs sancti ductum sequendo, vel si placet languenti animæ subsidium petas ex affectibus & exercitiis suprà positis, si non meliora, quod opto toto corde, te vnctio docuerit.

Meditationes de vitâ Christi IESV *amantissimi Domini nostri.*

1. MIssus est Angelus Gabriel ad Mariam virginē desponsatā Ioseph de domo Dauid, & dixit Aue, &c. *Expende verba & crede, gratulare Abigaëli & Esteræ nostræ* 2. *Cui turbatæ* ait. Ne timeas Maria, inuenisti gratiam apud Deum, Spiritus sanctus superueniet in te: ecce concipies & paries filium; & vocabis nomen eius IESVM Filium Altissimi, & regni eius nō erit finis, *Crede & admirare & gaude in Christo* IESV. 3. Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum. *Imitare resignationem, humilitationē, crede & ama* IESVM *hominem pro te factū, quasi velatū vt Moyses*

De annuntiatione. *Lucæ* 1. *Exodi* 34.

1. Exurgens Maria iam mater Dei, abiit in montana, & salutauit Elizabeth, & exultauit infans in vtero eius. *Imitare Charitatem B. Virginis & zelum, humilitatem, & compungere de superbia.* 2. Et exclamauit Elizabeth & ait: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus vētris tui. Vnde hoc mihi, &c. *Crede & gratulare B. Virgini matri tuæ veræ Iudithæ nostræ & Annæ.* 3. Et ait Maria: Magnificat anima mea Dominum, &c. & mansit tribus mensibus. *Imitare, & gaude in Domino.*

De visitatione. *Lucæ* 1. *Iud.* 13. 1. *Reg.* 2.

1. Cùm desponsata esset Maria Ioseph, inuenta est in vtero habens, & voluit occultè dimittere eam, *Compatere Dominæ in suspicionem adductæ vt Susanna, & admirare, & resigna te Deo.* 2. Hæc eo cogitante apparuit ei Angelus: Noli timere accipere Mariam coniugem tuam. Quod enim in eâ natum est, de Spiritu sancto est. *Gratulare B. Virgini, & gratias age Deo.* 3. Pariet filium, & vocabis nomen eius IESVM, ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum, *Fidem, spem in Iesum, & amorem excita.*

De Reuelatione Ioseph. *Math.* 1. *In Vigilia Natiuitatis Domini*

Natiuitas S. Ioannis Baptistæ. *Lucæ 1. In festo natiuitatis S. Ioannis Baptistæ.*

1. Elizabeth impletum est tempus pariendi, peperit filium, & vicini gratulantur, & die octauo cum Zachariam illum vocari vellent, ipsa ait: vocabitur Ioannes, id est gratia. *Imple & tu tempus, & humilitatem exerce, & diffide tibi, ac gratiæ omnia tribue.* 2. Et Zacharias postulans pugillares idem scripsit, & apertũ est os eius, & prophetauit dicens: Benedictus, &c. 1. *Fidem excita, 2. gratitudinem Zachariæ imitare.* 3 Et dicebant omnes: Quis putas puer iste erit? etenim manus Domini erat cum illo. 1. *Admirare Dei iudicia & te resigna 2. fiduciam in eo loca.*

Christus nascitur. *Lucæ 1. In nocte Natiuitatis Domini.*

1. Exiit edictum à Cæsare Augusto, vt describeretur vniuersus orbis, ascendit autem & Ioseph à Galilæâ in Bethlehem, vt profiteretur cum Mariâ vxore prægnante. *Admirare obedientiam Christi & imitare.* 2. Factum est autẽ cùm esset ibi, impleti sunt dies vt pareret. *Crede & Deo gratias age.* 3. Et peperit filium suũ primogenitum, & pannis eum inuoluit, & reclinauit eum in præsepio, vti Moysem mater sua in fiscellâ, quia non erat eis locus in diuersorio. *Crede, & amorem excita, & imitare paupertatem, & gratias age Deo tuo.*

Exod. 2.

Pastoribus reuelatur. *Lucæ 2. In aurorâ Natiuitatis Domini*

1. Et pastores erant in regione eadem vigilantes, & ecce Angelus Domini stetit iuxta illos & dixit: Euangelizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo. *Admirare tales eligi & imitare.* 2. Et hoc erit vobis signum; inuenietis infantem pannis inuolutum, & positum in præsepio. *Admirare signum, & inde spem excita & gaudium.* 3. Cecinerunt Angeli, Gloria in excelsis Deo, &c. & venerunt illi festinanter, & inuenerunt Mariam & Ioseph, & infantem positum in præsepio. Et reuersi sunt glorificantes Deum. *Crede, admirare, & ama Redemptorem, eiq; gratias age.*

De Circumcisione. *Lucæ 2. Genes. 25.*

1. Postquam consummati sunt dies octo circumcisus est puer verus Isaac noster. *Fidem excita, compatere, & admirare humilitatem, patientiam, & imitare & ama.* 2. Et vocatum est nomen eius IESVS, id est, Saluator, non Ægypti vt Ioseph, sed orbis, quod vocatum est ab Angelo priusquam in vtero conciperetur pro te. *Gaude & spem excita & gratias age.* 3. Redditus matri suæ. *compatere & spem excita.*

De Regibus. *Matth. 2. 1. Reg. 10.*

1. Cùm natus esset IESVS in Bethlehẽ Iudâ, ecce Magi, vt olim regina Saba ad Salomonẽ, ab Oriente venerunt Hierusalẽ, dicentes: Vbi est qui natus est Rex Iudęorũ? Vidimus enim stellã eius in Oriente, & venimus adorare eum. *Vide quos, quò vocet, admirare, & gratias age.* 2. Turbatur Herodes, tamen

tamen per Sacerdotes indicat Christũ è Scriptura,& mittit eos in Bethlehem. Et ecce stella,quã viderant in Oriẽte,ante cedebat eos, & gauisi sunt gaudio magno valde. *Imitare,& sequere vocantem.& gaude in Domino.* 3. Et intrantes domum inuenerunt puerum cum Mariâ matre eius, & procidentes adorauerunt eũ,& obtulerunt ei Aurũ,Thus, & Myrrham; & per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. *Fidem,spem, & in primis charitatem excita,& paupertatis affectum.*

De purificatione. *Lucæ.*2. 1.*Reg.*1.

1.Postquam impleti sunt dies purgationis secundùm legem tulerũt IESVM,vt olim Anna Samuëlẽ suum in Hierusalem,vt sisterent eum Domino,& darent hostiam par turturum,aut duos pullos columbarum. *Imitare Christi humilitatem,obedientiam,& B.Virginis paupertatem,& admirare.* 2 Et ecce homo;homo erat in Hierusalẽ Simeon, qui venit spiritu in templum, & accepit eum in vlnas suas, & benedixit Deum,& dixit.Nunc dimittis seruum tuum Domine. *Spem excita & amorem magnum erga Iesum.* 3. Et Anna superueniens confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus qui exspectabant redemptionem Israël. *Gaude, & gratulare Domino tuo.& amorem excita.*

De fuga in Ægiptum *Matth.*1. *In festo Innocentium.*

1. Angelus apparuit in somnis Ioseph,dicens:Surge & accipe puerum, & matrem eius & fuge in Ægyptum, & esto ibi vsque dum dicam tibi. *Admirare Deum fugientem pro te,& spem cum Ioseph excita* 2.Qui consurgens accepit puerum & matrem illius nocte & abiit in Ægyptum, sicut olim Iacob & Moyses in Madian. *Imitare obedientiam etiã Christi. & charitatem excita.* 3.Tunc Herodes iratus, quòd illusus esset à Magis,cecìdit pueros à bimatu & infrà.illo defuncto Angeli monitu rediit Ioseph & in Nazareth habitauit. *Conterere de superbiâ, & teipsum Deo in omni re committe.*

De ascensu in templum. *Lucæ* 2. *Dominicæ infra Octauam Epiphaniæ.*

1.Cùm factus esset annorum duodecim, ascendit IESVS cum parentibus ad festum. consummatis diebus remansit puer IESVS in Hierusalem, & non cognouerunt parentes eius. *Quære eum,& spem in eo excita, compassionem* IESV *pauperis & amorem.* 2. Et requirebant eum inter tristes cognatos & notos frustrà, vt Tobiæ mater olim,& factũ est post triduum inuenerunt illum in templo, sedentem in medio Doctorum, audientem & interrogantem eos stupentes. *Admirare & resigna te illi.* 3.Et dixit mater eius: Fili quid fecisti nobis sic;cui ait:Nesciebatis quia in his quæ Patris mei sunt; oportet me esse? *Compatere matri, & gratias age Domino Iesu.*

Ioannis prædicatio. *Matth. 3. Lucæ 3. Marci 1. Domin. 4. Aduentus & Sabbatho 4. Temp. Aduen.*

1. Anno 15. Tiberii venit Ioannes in deserto Iudææ. dicens: Pœnitentiam agite, appropinquauit enim regnum cælorum. 1. *Conterere de peccatis. 2. spem excita.* 2. Ipse autem habebat vestimentum de pilis camelorum, esca autem locustæ. Exibat ad eum Hierosolyma, & baptizabatur. *Excita 1. diligentiam. 2. contemptum rerum humanarum.* 3. Videns autem Pharizæos ait: Progenies viperarũ, quis vos docuit fugere à venturà irâ? ne velitis dicere, Patrem habemus Abraham. Potens est Deus de lapidibus suscitare filios Abrahæ. Omnis arbor quæ non facit fructũ bonum excidetur, & in ignem mittetur. Qui post me venturus est, baptizabit Spiritu sancto & igni, & mundabit aream suã. 1. *Admirare Dei potentiam, 2. Gratias age pro vocatione & fide. 3. Ignem amoris excita.*

Domin. 3. Aduen. *Ioan. 1.*

1. Ioannes testimonium perhibet de Christo: Hic est qui ante me factus est, quia prior me erat. Lex per Moysem, gratia & veritas per IESVM Christum. *Fidem & amorem* IESV *excita.* 2. Et miserunt ad eum rogantes, tu quis es? & ait: Non sum ego propheta, Helias, aut Christus, ego vox clamantis in deserto, parate viam Domini, rectas facite semitas eius. *Humilitatem exercere vt Ioannes.* 2. Charitatem erga proximum & zelum. 3. Ego baptizo in aquâ, medius autem vestrûm stetit, cuius non sum dignus soluere corrigiam calceamenti. *Humilia te valdè, & amorẽ Dei vbique præsentis exerce.*

De baptismo Christi. *Matth. 3. Marci 1. Lucæ 3. Ioan. 1.*

1. Factus iam 30. annorum, quos priuatus egit. vt etiam ad tempus certum Ioseph. Moyses, Dauid, Matri valedicit IESVS. venit ad Ioannem vt baptizaretur in Iordane. *Admirare, & humilem* IESVM *imitare & ama.* 2. Ioannes autem prohibebat eum, dicens: Ego debeo à te baptizari, & tu venis ad me? ipse verò ait: Sine modò, sic enim decet nos implere omnem iustitiam. *Crede & admirare humilitatem, & imitare.* 3. Baptizatus autẽ IESVS ascendit de aquâ, vt arca olim viam aperiens, & ecce aperti sunt ei cæli, & vidit Ioannes spiritum descendentem, & audiuit. Hic est filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui. *Gaude, & gratulare Domino, & ama eum toto corde.*

De tentatione. *Matth. 4. Domin. 1. Quadrag.*

1. Tunc ductus est in desertum à Spiritu sancto vt tentaretur. Imitare & spiritum sequere, & resigna te, 2. Et cùm ieiunasset 40. diebus & 40. noctibus, posteà esuriit. Accedens autem tentator dixit ei. Si filius Dei es, dic vt lapides isti panes fiant. Mitte te deorsum, hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me, *Admirare, & Dominum imitare,*

re, & gratias age pro exemplo. 3. Angeli accesserunt, & ministrabant ei. *Gratulare, & amorem excita.*

1. IESVS sequentibus se ait: Quid quæritis? qui dixerunt: vbi habitas? quibus ille, venite & videte, & manserunt die vno. *Admirare quos eligat & amorem erga* IESVM *excita.* Adduxit autem Andreas Petrum, cui ait: Tu vocaberis Cephas. & Philippo ait: sequere me, deinde Nathanaëli: priusquã te Philippus vocaret, cùm esses sub ficu, noui te. *Admirare & gratias age pro fide.* 3. Filios Zebedæi lauantes retia vocauit, qui continuò relictis retibus & Patre, secuti sunt eum. *Tu etiam omnia relinque, & spem in Deo excita & amorem.* De vocatione Apostolorum. *In Vigiliâ S. Andreæ. Matth.* 4. & 9. *Matth.* 4.

1. Nuptiæ factę sunt in Cana Galilææ, & vocatus est IESVS, & discipuli eius. *Admirare benignitatem & hic abstinentiã disce.* 2. Deficiente vino dicit mater IESV: vinum non habent cui ait: Quid mihi & tibi? nondum venit hora mea. *Contemne mundum deficientem, & spem in Deo & B. V. loca.* 3. Dixit mater ministris: quodcumque dixerit vobis facite. tunc mandauit hauriri aquã hydriis sex, & conuertit eã in vinum, quo gustato ait Architriclinus: Omnis homo primò bonũ vinũ ponit, tu autẽ seruasti vsq; adhuc. *Vide vim obedientiæ, Dei potentiã admirare, & gratias age pro solatiis acceptis.* De nuptiis. *Ioan* 2. *Dominicâ* 2. *post. Epiph.*

1. Nicodemus venit ad IESVM nocte, cui IESVS: nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S. non potest videre regnum Dei. Quod natum est ex spiritu, spiritus est. Spiritus vbi vult spirat. *Zelum & feruorem excita.* 2. *diffide tibi, resigna te Spiritui sancto.* 2. Nemo ascendit in cælum nisi qui descendit. Sicut Moses exaltauit serpentem in deserto, sic oportet exaltari filium hominis, vt omnis qui credit in eũ non pereat. *Fidem excita & gratias age Domino* IESV sic exaltato. 3. Sic Deus dilexit mundum, vt filium suũ vnigenitũ daret. Qui credit in eum non iudicatur. Hoc est iudiciũ mundi, quia dilexerunt homines magis tenebras quàm lucem *Resigna etiam te Deo & amorem excita, cum viua fide.* Nicodemum IEsus instruit. *Ioan.* 3. *In inuentione Crucis.*

1. Venit IESV in Samariam, & fatigatus sedit sic suprà fontem, & mulieri dixit, vt olim Helias Sareptanæ viduæ: da mihi bibere. Si scires donum Dei, & quis est qui dicit tibi, da mihi bibere, tu forsitan petiisses ab eo, & dedisset tibi aquam viuam. *Compatere* IESV *& fidem excita, & admirare iudicia Dei, & electionem, & gratias age.* 2. Omnis qui bibit ex hâc aquâ, sitiet, iterum; qui autem biberit ex aqua De Samaritana. *Ioan.* 4. *Feria* 6. *ante Dominicam Lætare.*

quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternã. Sed discipulus ait: meus cibus est vt faciam voluntatem eius qui misit me. *Excita te ad obedientiam, & imitare, & gaudium spirituale, & rerum humanarum contemptum, quia non satiant.* 2. Veri adoratores adorant Deum in spiritu & veritate. Et cùm aduocasset Samaritanos, mansit ibi, & multi crediderunt in eum. *Excita te ad charitatem & zelum hoc exemplo. 2 humilitatem. 3. amorem tantum bonitatis.*

Reguli filius sanatur. *Iran. 4. Domin. 20 post Pentec. 4 Reg. 4. 3 Reg. 17.*

1. Reguli filius infirmabatur Capharnaum; petiit itaque parens, vt descenderet & sanaret filium eius priusquam moreretur. *Vide 1. rerum vanitatem in morte. 2. Charitatem excita exemplo Reguli.* 2. Cui Dominus: nisi signa & prodigia videritis non creditis. & dixit: Vade, filius tuus viuit. *Fidem excita & fiduciam, & admirare Dei potentiam.* 3. Et ecce credidit, & ibat, & intellexit quod hora 7. reliquit eum febris & credidit, & domus eius tota. *Fidem tuam excita, vt Sunamitis, & vt vidua illa Eliæ & IESVM ama.*

De sedata maris tempestate. *Matth. 8. Domin 4. post Epiph*

2. Et ascendente IESV in nauiculam secuti sunt eum discipuli eius, & motus magnus factus est in mari, ipse verò dormiebat. 1. *Admirare Dei prouidentiam. 2. patientiam animi* 2. Accesserunt discipuli dicentes: Domine salua nos perimus. *Spem in Deo loca, gratus esto toties saluatus.* 3. Quibus ille: Quid timidi estis modicæ fidei? & imperauit ventis & mari, & facta est tranquillitas magna. *Admirare potentiam, & spem excita.*

De paralytico. *Matth. 9. Domin. 18. post Pentec*

1. Cùm venisset IESVS Capharnaum, conuenerunt ad eum ex omni castello Galilææ, & ecce offerebant ei paralyticum iacentem in lecto, & videns fidem illorum dixit: Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. 1. *De paralysi, id est, neligentiâ conterere. 2. charitatem proximi eorum exemplo excita, & fiduciam in* IESV. 2. Et ecce quidam dixerunt, hic blasphemat. quibus IESVS: Quid cogitatis mala in cordibus vestris? *Compatere* IESV, *& Sapientiam Dei admirare.* 3. Vt autem sciatis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, ait paralytico; surge & vade in domum tuam. Et abiit &c. *Admirare potentiam Dei & amorem excita.*

Matthæi vocatio. *Matth. 9.*

1. IESVS vidit hominem sedentem in telonio, & ait illi: Sequere me, & surgens secutus est eum. *Tu etiã obedientiã exerce. 2. contemptum rerum hoc exemplo.* 2. Et discumbente eo

eo in domo: Ecce multi peccatores accesserunt Pharizeis murmurantibus. *Admirare bonitatē IESV, & ama.* 3. Nō est, ait IESVS, opus valētibus medico. Ite, discite, quid est, misericordiam volo, non sacrificium. *Hic aperi tuos morbos & conterere.* 2. *Charitatem erga proximum exerce.* — *In festo S. Matth.*

1. Venit Princeps ad Iesum dicens: Domine filia mea modò defuncta est. sed veni, impone manum tuam super eam, & viuet. Et surgens IESVS sequebatur eū & discipuli eius. *Contemptum rerum humanarum excita.* 2. *Spem in Deo, & charitatem Christi admirare.* 2. Et ecce mulier, quæ sanguinis fluxum patiebatur, multa perpessa à medicis, & erogauerat omnia sua frustra, accessit & tetigit fimbriā & sanata fuit, cui timenti Dominus: Confide filia, fides tua te saluam fecit. *Considera peccati miseriam & conterere.* 2. *Spem excita.* 3. *amorem erga Iesum.* 3. Eiecit turbam tumultuantem, & tenuit manum puellæ, & ait: & ibi dico surge, & dixit: date illi manducare. *Admirare potentiam Dei, & amorem Dei excita, ac spem.* — De filia Iairi. *Matth.* 9. *Dominica 23. post Pēt.*

1. In piscina probatica 5. porticus habente erat multitudo languentium, & Angelo mouente aquam, qui prior in eam descendebat, sanus fiebat. *Admirare Dei potentiam & iudicia.* 2. Erat autem ibi homo 38. annos habens, cui IESVS: vis sanus fieri? ille verò: Domine hominem non habeo. & ait illi IESVS: tolle grabatum tuum & ambula. *Excita & tu spem in Deum.* 2. *in obedientia te exerce.* 3. Nesciebat æger quis esset: huic ergo IESVS inuento in templo ait; Ecce sanus factus es, iam ampliùs noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. *Gratiarum tu actionem pro sanitate animæ exerce, teq́ insiste.* 2. *humilitati.* 3. *charitati.* — De paralytico in Piscina. *Ioan.* 5. *Feria* 6. *ante Dominicam* 2. *Quadr.*

1. Videns autem IESVS turbas, ascendit in montem & cùm sedisset, accesserunt ad eum discipuli, quos ille docuit hos octo esse beatos, pauperes, mites, lugentes, esurientes iustitiam, misericordes, mundo corde, pacificos, & persecutionem patientes propter iustitiam. *Admirare, & harum virtutum affectum excita, at imprimis fidem.* 2. Hortatur vt talentis suis rectè vtantur: Sic ait, luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in cælis est *Excita zelum in te, & conterere quòd secus feceris.* Ostendit se non soluere legem, sed adimplere explicatis præceptis de homicidio furto, fornicatione, periurio, & diligendis inimicis. Ego autem dico vobis: diligite inimicos vestros, & benefacite his qui oderunt vos. *Exerce te in charitate.* — De octo beatitudinibus, *Matth.* 5. *In festo omnium SS.*

De Iustitia Pharisæorum. Matth. 5. Dominica 5. post Pentec

1. Nisi abundauerit iustitia vestra plusquam Scribarum & Pharisæorum, non intrabitis in regnum cælorum. *Contero de tepore.* 2. Qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio: qui dixerit, Raca, concilio; qui fatue, gehennæ. *Patientiam & charitatem exerce.* 3. Si offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris quod frater habeat aliquid aduersum te, vade priùs reconciliari fratri tuo. *Admirare Dei bonitatem erga nos, charitatem exerce, & obedientiam.*

De auaritia fugiẽda. Matth. 6. Dominica 14. post Pent.

1. Nemo potest duobns dominis seruire, aut enim vnum odio habebit, & alterum diliget, aut vnum sustinebit, & aliuin contemnet. *Considera Dei potentiã, & dole quòd alteri seruieris.* 2. Non potestis Deo seruire & Mammonæ, ideo dico vobis: Nolite solliciti esse vt Gentes, quid manducetis. Respicite volatilia cæli, quoniam non serunt: considerate lilia agri. *Fiduciam in Deo loca, & amorem erga Patrem cælestem.* 3. Quærite ergò primùm regnum Dei, & hæc omnia adiicientur vobis, nolite solliciti esse in crastinum, sufficit diei malitia sua. *Cntemptum rerum humanarum excita, & amorem erga prouidum Patrem.*

De falsis prophetis Matt. 7. Dominica 7. post Pentec.

1. Attendite à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestibus ouium, à fructibus eorum cognoscetis eos. *Compungere de illis admissis & peccatis. Christi amorem excita sic tibi cauentis.* 2. Non potest arbor bona malos fructus facere, neque contrà. Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. *Considera hæc, & conterer, de fructibus malis tuis.* 2. *Gratias age Deo pro pœnitentiæ dono.* 3. Non omnis qui dicit, Domine, Domine, intrabit in regnũ cælorum, sed qui facit voluntatem Patris. *Diligentiam acue, & resignationem excita.*

De leproso. Matth. 8. Dominica 3. post Epiph 4. Reg.

1. Cùm descendisset IESVS de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ, & ecce leprosus adorabat eum, dicens: Domine si vis, potes me mundare. *Spem tu similiter in Deum pone, & resigna te eius prouidentiæ in omnibus,* 2. Extendens IESVS manum tetigit eum, dicens: Volo, mundare. & cõfestim mundata est lepra eius. O quanto felicior Naamano Syro! *Gratias age pro sanitate animæ tuæ.* 3. Vide, ait, nemini dixeris, sed vade, ostẽde te Sacerdoti, & offer munus tuum quod præcepit Moyses. Accessit Centurio rogans pro seruo suo, cui Dominus: Ego veniam & curabo eum. At ille: Domine non sum dignus. Cui Dominus: vade & sicut

ut credidisti, sic fiat tibi *Humilitatem exerce & spem, & rerum humanarum contemptum.*

1. Et factum, deinceps ibat in ciuitatem quæ vocatur Naim, & efferebatur filius vnicus matris suæ, & ait illi: noli flere. *Amorem Dei excita & spem in eo, item contemptum rerum humanarum* 2. Et tetigit loculum, & qui portabant, steterunt, & ait: Adolescens, tibi dico, surge, & resedit, & dedit eum matri suæ, vt olim Helias viduæ suum. *Admirare potentiã Christi, & gaude* 3. Accepit autem omnes timor, & magnificabant Deum dicentes, quia Propheta magnus surrexit in nobis, &c. *Gratias age Deo pro sæpe suscitata anima tua.*

De Naim *Luc.* 7. *Dominica* 15. *post.* *Pentecost.* 3. *Reg.* 17.

1. Ioannes cùm audisset in vinculis opera Christi, mittens duos de discipulis suis, ait: Tu es qui venturus es, an alium expectamus? *Tu nullum expecta, & amorem IESV excita. 2. Patientiam cum Ioanne.* 2. Et respondens IESVS ait, dicite Ioanni: cœci vident, claudi ambulant, surdi loquuntur, mortui resurgunt, & beatus est qui non fuerit scandalizatus in me. *Admirare potentiam Dei. 2. Fiduciam excita in malis tuis.* 3. Illis abeuntibus cœpit IESVS dicere: Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatã? Prophetam? immò plus quàm prophetã. Hic est enim de quo scriptum: Ecce ego mitto Angelum meum, qui præparabit viam meam ante te. Non surrexit inter natos mulierum maior, &c. Regnum cælorum vim patitur. *Excita contemptum laudis & rerum humanarum. 2. præpara viam per zelum erga proximum & charitatem.*

Ioannis ad Christum legatio *Matth.* 11. *Dominica.* 2. *Aduent*

1. Rogabat IESVM quidam Pharisæus vt manducaret panem, id vt cognouit accessit Magdalena, velut Sunamitis illa Elizæum filio mortuo. & attulit alabastrũ vnguenti, & lacrymis cœpit rigare, ac osculari pedes eius, &, capillis tergere, & vnguento vngere. *Amorem excita erga bonitatẽ tantam, & conterere cum Magdalena, & contemptum mundi excita.* 2. Pharisæo scandalizato de eo IESVS parabolam adfert duorum debitorum quibus fœnerator dimiserat debitum, vni quingentos denarios, alii quinquaginta. & petit vter eum plus diligat; æstimo ait, & rectè quia is cui plus dona-

De S. Magdalena. *Luc.* 7. *In festo S. Magdal.* 4. *Reg.* 4.

donauit. *Admirare & spem & amorem Dei excita.* 3. Tum dixit ei: Vides hanc mulierem? & commemorauit beneficia eius, & remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. *Excita te ad diligentiam peccatricis exemplo, & amorem Dei ob eius clementiam.*

De curato dæmoniaco muto & cœco. *Luc.* 1. *Dominica* 3. *Quadrag.*

1 Erat IESVS eiiciens dæmonium mutum, & dicunt: in Beelzebub eiicit dæmonia: Quibus Dominus: omne regnũ diuisũ in se, desolabitur: si satanas satanã ejicit. *Compatere IESV & patientiã exerce.* 2 Cùm fortis armatus custodit atriũ, in pace sunt omnia quæ possidet: si autem fortior venerit, vniuersa arma eius auferet. *Admirare Dei potentiam & spem excita.* 3. Qui non est mecum, contra me est, & qui non colligit mecum, dispergit. Cùm immundus spiritus exierit ab homine, si redeat, assumit septem spiritus nequiores se, & fiunt nouissima peiora prioribus. Tum mulier ait: Beatus venter qui te portauit &c. *Contritionem & diligentiam excita.*

Parabola seminantis. *Luc.* 8. *Dominica Sexagesim.*

1. Dominus IESVS cùm turba plurima conuenirent de ciuitatibus dixit per similitudinem: Exiit qui seminat seminare semen suum, & aliud cecidit secus viam, & conculcatum est, & comederunt illud. *IESVS seminat, dole quod sæpè sine fructu in te sit.* 2. Alius cadit in petram, & natum aruit, quia non habebat humorem: aliud inter spinas, & illæ suffocauerunt illud, aliud cecidit in terram bonam, & ortum fecit fructum centuplum. *Spinas rerum humanarum contemne.* 2. *Gratitudinem exerce.* 3. *Diligentiam vt centum proferas, vt Isaac.* (*Gen.* 26.) 3. Discipulis autem explicuit dicens: Vobis datum nosse mysterium. Semen, ait, verbum Dei, quod aliquando diabolus tollit, aliquando in tentatione auditor ab eo recedit in alio, sæculi curis suffocatur, alij fructum deferunt in patientiã. *Gratias age pro fidei dono, & patientiam exerce.*

Parabola zizaniorum. *Matth.* 13. *Dominica* 5. *post*

1. Simile factum est regnum cælorum homini seminanti bonum semen in agro suo: cùm autem dormirent homines, venit inimicus eius, & superseminauit zizania, & abiit. Cùm autem creuisset, apparuerunt simul. *Ad diligentiam te excita, & gratias age pro semine inspirationis.* 2. Accedentes autem serui patrisfamil. dixerunt: Nónne bonum semen seminasti? vnde ergo habet zizania? & ait: Inimicus homo hoc fecit. *Imitare patientiam Dei,* 2. *in ea te exerce.* At serui dicunt: Vis imus, & colligimus ea? at ille: Sinite vtraque crescere vsque ad messem, & tum dicam messoribus: Alligate ea in fasciculos ad comburendum, triticum autem congregate in horrea mea. *Contritionem excita.* 2. *amorem*

erga

erga Deum tam longanimem

1.Simile est regnum cælorum grano synapis,quod accipiens homo seminauit in agro suo,quòd minimum est,cùm autem creuerit,maius est oleribus,& fit arbor, ita vt volucres cæli habitent in ramis eius.*Vide vt humilitatem colas.* 2 *Admirare Dei potentiam in sanctis & sapientiam.* 2.Simile est regnum cælorum fermento,quod mulier abscondit in farinæ satis tribus , donec fermentatum est totum. *Humilitate tuâ tege te,& IESVM fermentum verum ama.* 3.Hæc in parabolis,& sinè illis non loquebatur,seorsim autem discipulis edisserebat omnia dicens;Qui habet aures audiendi audiat. *Gratias age pro fide,& ama Deum.*

Parabola sinapi & fermenti Matth.1, *Domin.6.3. post Epiph.*

1. Et conuocatis discipulis suis , dedit illis potestatem spirituum immundorum,& vt curarent omnem languorem, *Admirare Dei potentiam & benignitatem, & fidem excita.* 2. Docuit eos dicens:Ecce,ego mitto vos sicut oues in medio luporum.Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.*Disce patientiam & prudentiam, & resigna te Deo ac fiduciam in eo loca.* 3. Gratis accepistis , gratis date,nolite possidere aurum neque argentum : cùm steteritis ante reges,nolite cogitare quid loquamini,non enim vos estis qui loquimini. *Spem excita in Deum,resigna te ei,ac paupertatem & patientiam exerce,& gaude in eius prouidentia, qua vt vides mittit 12. quot olim erant Iacobo filii quotque olim Moyses misit exploratores*

De missione Apostolorum *Matth.*10

1.Exiens de finibus Tyri adducunt ei surdum & mutũ , & apprehenso de turbâ seorsum misit digitos in auriculas, & expuens tetigit linguam eius,& sanauit illum. *Admirare Dei potentiam & charitatem,& eam in te excita* 2.& præcepit ne cui dicerent; illi verò tanto magis prædicabant ; populo acclamante , Bene omnia fecit , &c. *Humilitatem exerce,gratulare,& gaude in Deo.* 3. Et ascendens in montem accesserunt turbæ,habentes claudos, mutos, & surdos, & sanauit eos ,mirante populo & Deum laudante. *O quanta benignitas! Spem excita ergo in Deo & amorem.*

De surdo & muto. *Marci* 7. *Domin.*11. *post Pentec*

1. Conuocatis discipulis suis ait:Misereor super turbã, quia ecce iam triduo sustinent me.quidam ex eis de longè venerunt.1. *Fiduciam excita* 2. *Christi amorem eorum exemplo.* 2.Interrogauit, Quot panes habetis:qui dixerunt:Septem.& præcepit turbæ discumbere,& accipiens illos pisciculos benedixit,& dedit discipulis vt apponerent. *Potentiam admirare.* 3.Et apposuerunt turbæ,& saturati sunt, & sustulerunt septem sportas. *Admirare Dei vbique liberalitatem*

De septẽ panibus. *Marci* 6. *Dominic.*6 *post Pentec*

litatem, & excita contemptum rerum quæ non satiant.

Claues Petro confitenti promittuntur. *Matth.16. In festo Apost. Petri & Pauli.*

1. Quem dicunt homines esse filium hominis? illi verò: alij Ioannem Baptistam, &c. Vos autem, ait, quem me esse dicitis? cui Petrus: tu es Christus filius Dei viui. *fidem hanc viuifica.* 2. Beatus, ait, es Simon Bar Iona, tu es Petrus & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt. *Spem in Deo loca & gratias age quòd Pater tibi etiam filium reuelauerit.* 3. Tibi dabo claues regni cælorum, quodcumque solueris super terram, erit solutum & in cælis. *Admirare bonitatem & ama.*

De transfiguratione Domini. *Matth.17. Domin. 2. Quadrag.*

1. Et post sex dies assumpsit IESVS Petrum, Iacobum, & Ioannem in montem excelsum, & dum oraret, transfiguratus est ante eos, & resplenduit facies eius sicut Sol, vestimenta autem alba sicut nix. *Admirare & ama bonum IESVM & gratulare.* 2. Ecce apparuerunt ibi Moyses & Elias loquentes de excessu eius in Hierusalem. *Gratus esto, & compatere IESV tuæ salutis memori.* 3. Petrus autem ait: Bonum est nos hîc esse, faciamus hîc tria tabernacula, tibi vnum. Moysi vnum, & Heliæ vnum. Et audierunt vocem: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipsum audite. Et timentibus ait IESVS: Surgite, nolite timere, nemini dixeritis &c. *Contemne humana solatia, & gaudium in Domino excita.*

De primatu & humilitate. *Matth. 18 In festo S. Michaelis*

1. Quis putas maior est in regno cælorum? & aduocans IESVS paruulum: statuit eum in medio, & ait: nisi efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum cælorum. *Fidē viuam & humilitatem & diligentiam exerce.* 2. Si quis vult primus esse, erit omnium nouissimus. *Audi & contemptum rerum humanarum excita.* 3. Qui susceperit vnum paruulum in nomine meo, me suscepit. *Fidem huius & charitatem hîc exerce in IESVM.*

Parabola regis ponentis rationem cum seruis suis. *Matth.18.*

1. Simile est regnum cælorum homini regi, qui posuit rationem cum seruis suis, & oblatus ei qui debebat decem millia talenta, & iussit eum venundari, &c. *Excita contritionem de debitis tuis,* 2. *Humilitatē* 2. At ille procidens ait: Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi, & dimisit eum. *Tu etiā gratias age Deo pro peccatorum remissione, & diligentiā excita vt omnia reddas.* 3. Egressus ille, conseruū tenens suffocabat

focabat eum frustrà rogantem, qui debebat ei centum denarios. Videntes autem conserui, narrauerunt Domino, qui tradidit eũ tortoribus dicens: Nónne oportuit te misereri conserui tui? Sic faciet vobis pater cælestis, &c. *Charitatem exerce erga fratrem.* 2. *Admirare Dei in nos bonitatem & ama.* *Domin. 21. post Pentecost.*

1. Cùm ingrederetur castellum, occurrerunt ei decem Leprosi à longè stantes, & dicentes: IESV, præceptor miserere nostri. *Vide morbos tuos & conterere.* 2. *Humilitatē disce.* 2. Quos vt vidit, ait, Ite, ostendite vos Sacerdotibus, & factum est dum irent, mundati sunt. *Obedientiæ affectum indue & humilitatis.* 3. Vnus autem alienigena solus, vt se mundatum vidit, regressus dedit gloriam Deo. cui ait: fides tua te saluum fecit. *Attende Dei beneficia erga te, & gratias age, & ama.* Decem leprosi curantur. *Luc. 17. Domin. 13. post Pentec.*

1. Quis ex vobis arguet me de peccato? si veritatem dico, quare non creditis mihi? qui ex Deo est, verba Dei audit. *Fidem excita & conterere de incredulitate.* 2. At Iudęi, dæmonium, inquiunt, habes, & Samaritanus es. IESVS verò: non habeo, & honorifico patrem meum, & vos inhonorastis me. Est qui quærat & iudicet. *Compatere IESV & patientiam disce.* 3. Numquid, aiunt, tu maior es Abraham? quibus Dominus: Abraham exultauit ut videret diem meũ, & antequam Abraham fieret, ego sum, & tulerunt lapides vt iacerent in eum. *Admirare patientiam & exerce eam, & humilitatem & amorem.* IESUM in templo docentē conantur lapidare. *Ioan. 8. Dominica passionis.*

1. Amen, amen dico vobis, qui non intrat per ostium, fur est. Ego sum ostium, ego veni vt vitam habeant, & abundantiùs habeant, Ego sum Pastor bonus, bonus Pastor animam dat pro ouibus suis, mercenarius autem fugit. *Admirare IESV bonitatem, & amorem excita.* 2. *Contemptum rerũ humanarum.* 3. *Charitatem erga proximum.* 2. Ego sum Pastor bonus, & cognosco oues meas, & voco eas nominatim, & cognoscunt me meæ, & animam meam pono pro ouibus meis; propterea diligit me Pater. *Admirare charitatē IESV, compatere illi, & resignationē exerce.* 3. Alias oues habeo quæ non sunt ex hoc ouili, illi aiebant: Dæmonium habet. *Imitare patientiam & stupesce, charitatem exerce, & gratitudinem pro vocatione.* De vero pastore. *Ioan. 10. Domin. 2. post Pascha.*

Discipulos vos felices prædicat. *Matth.* 11 *In festo S. Matthæi & S. Francisci.*

1. Cùm reuersi discipuli 70. dicerent, etiam dæmonia subiiciuntur nobis, ait: in hoc nolite gaudere, sed gaudete quia nomina vestra scripta sunt in cælis. In illâ horâ dixit IESVS: confiteor tibi Pater, quia abscondisti hæc à Sapientibus & reuelasti ea paruulis. *Contemne res humanas.* 2. *gratias age pro vocatione.* 3. *humilitatis excita affectum.* Omnia, ait, mihi tradita sunt à Patre meo, & nemo nouit Patrem nisi filius, & cui voluerit filius reuelare 1. *Gratulare & gaude in Domino.* 2. *Gratias age pro fidei dono.* 3. Venite, ait, ad omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos: Tollite iugum meum super vos, & discite à me, quia mitis sum & humilis corde, & inuenietis requiem; iugum enim meum suaue est, & onus meum leue. 1. *Confide in Domino.* 2. *resigna te illi.* 3. *humilitatem exerce & patientiam.*

Parabola de Samaritano. *Lucæ* 10. *Domin.* 12. *post Pentec.*

1. Et conuersus ad discipulos ait: Beati oculi qui vident quæ vos videtis. multi reges voluerunt videre, & audire quæ auditis & non audierunt. *Conterere de negligentia.* 2. Et ecce quidam petiit: Quid faciendo vitam æternam possidebo? cui duo præcepta charitatis proposuit. *Admirare Dei benignitatem mandantis, & charitatem exerce.* 3. Ille verò suscipiens ait: Quis est meus proximus? cùm IESVS proposuit ei parabolam peregrini descendentis ab Hierusalem in Iericho læsi & vulnerati, à Sacerdote & Leuita relicti, sed à Samaritano curati oleo & vino, &c. *Gratias age Deo pro tui curâ.* 2. *resigna te medico* 3. *erga eum amorem excita.*

Hospitio IESVS excipitur à Martha. *Lucæ* 10. *In Assumpt. B. Virg.*

1. Intrauit IESVS in quoddam castellum, & Martha accepit eum in domum suam. *Vide an castellum sis & si non, conterere. Amorem* IESV *excita & eum inuita.* 2. Huic erat soror Maria, quæ sedens secus pedes Domini, audiebat verbum illius, Martha autem satagebat & questa de sorore ait: dic illi vt me adiuuet. *Gaude in Domino, & patientiam exerce, vbique necessariam.* 3. Cui Dominus: Martha, Martha, sollicita es, & turbaris erga plurima: porrò vnum est necessarium. Maria optimam partem elegit. 1. *Fiduciam in obtrectatione in Deo loca.* 2. *contemne humana iudica.* 3. *resigna te Deo tuo.*

Vim orandi discipulos docet IESVS. *Lucæ* 11. *In Litaniis*

1. Cùm oratis dicite: Pater noster. *Expende præstantiam orationis huius, & percurre si libet.* 2. Simile adfert eius cui amicus venit de viâ, & petit ab amico panes mediâ nocte, eosque propter improbitatem impetrat, & ait: Petite & accipietis; quærite & inuenietis, pulsate, & aperietur vobis. Omnis qui petit accepit. *Fiduciam hic excita, & charitatem*

ritatem in IESVM 3. Ait, nec Patrem filio dare pro pane lapidem, neque pro pisce serpentem, neque pro ouo scorpionem. Itaque cælestem Patrem daturum bonum spiritũ petentibus se. *Considera bonitatem Dei & ama. 2. Gratias age pro beneficiis datis & acceptis & resignationem exerce.*

1. Nemo accendit lucernam, & ponit eam sub modio. Si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus lucidum erit. *Excita te ad diligentiam vt Deus honoretur, & intentionem rectam.* 2. Vide, ait, ne lumẽ quod in te, tenebræ sint. *Compungere de gratiis malè impensis.* 3. Inuitatus à Pharizæo arguit eos qui calices mundant, & quod intus est, seu cor habent plenum rapinâ & addit: Date eleëmosynam, & omnia munda sunt vobis. Væ qui diligitis primas cathedras, decimatis mentham & Anethum, grauia onera aliis imponitis. *Humilitatem exerce, contemptum rerum humanarum.* Parabola de lucerna. *Luc. 11. In festo S. Martini.*

1. Cùm intraret IESVS in domum cuiusdam Pharisæi, vt manducaret panem, ipsi obseruabant eum. *Vide abstinentiam Christi & imitari, compatere illi. 3. paupertatem sectare. 2.* Et ecce homo hydropicus ante illum, & respondens Pharizæis ait: Si licet Sabbato curare? & tacentibus eis, sanauit illum, & dimisit. *Admirare Dei potentiam, contemptum rerum humanarum excita, quia non satiant, & ama IESVM.* 3. Et ait: Cuius vestrûm bos in puteum cadet, & nõ continuò extrahet illum? dixit verò illis parabolam vt inuitati in nouissimo loco recumberent, ne iubeantur, eum tenere, quia omnis qui se exaltat humiliabitur, & qui se humiliat exaltabitur. *Humilitatem exerce propter IESVM, & imitare.* Hydropicus curatur. *Luc. 14. Dominic. 16. post Pentec.*

1. Homo quidam fecit cænam magnam, & vocauit multos, & misit seruum dicere inuitatis, quia iam parata sunt omnia. *Gratias age pro vocatione* 2. Et cœperunt simul omnes excusare, vnus: villam emi, & necesse habeo videre illam: alter iuga boum emi quinque, tertius, vxorem duxi, & ideo non possum venire. *Compatere Domino IESV vocanti, & conterere de negligentia tua, contemptum rerum humanarum excita.* 3. Iratus Paterfamilias dixit seruo: Exi cito in plateas, & pauperes, & debiles, ac claudos introduc, & iterum misit & dixit: Compelle intrare. Nemo virorum illorum gustabit cœnam meã. *Admirare Dei bonitatem, compellentis te, & amorẽ excita.* De cœna magna. *Lucæ 14. Dominica 2. post Pentec.*

1. Erãt Publicani & peccatores appropinquantes illi, & murmurabãt Pharisæi dicẽtes, Quia hic peccatores recipit & Parabola ouis & drachmæ.

Lucæ 15. Domin. 3. post Pentec

& manducat cum eis. *Admirare benignitatem* IESV, *& ama, & appropinqua imitando.* 2. Et ait ad illos parabolam de eo, qui relictis nonaginta nouem ouibus, quærit centesimam, & inuentam ponit in humeros, & ait amicis: Congratulamini mihi. Ita gaudium erit in cælo super vno peccatore magis, quàm super nonaginta nouem iustis. *Excita hîc amorem erga IESVM, gratias age quòd sic te quærat.* 3. Quæ mulier, inquit, habet drachmas decem, & si perdiderit vnam, quærit donec inueniat, & cùm inuenerit, conuocat amicas, Ita ait, erit gaudium super uno peccatore pœnitentiam agente. *Charitatem exemplo hîc excita, 2. diligentiam, & denique spem in Deum.*

Parabola filii prodigi. *Luc. 15. Sabbato post Dominicam 1. Quadrag.*

1. Homo quidem habebat duos filios, & dixit adolescentior: Pater, da mihi substantiam, & diuisit eis, & peregrè profectus dissipauit eam. *Vide dementiam, admirare Dei erga te bonitatem, & ama.* 2. Et facta est fames valida, & adhæsit vni ciuium, qui misit eum vt pasceret porcos, & cupiebat implere ventrem siliquis, & nemo illi dabat. *Contemptũ hic rerum humanarum disce.* 3. In se reuersus ait; Quanti mercenarii in domo Patris mei abundant panibus. Surrexit, & cùm longè esset, accessit Pater, & cecidit super collum eius, & obsculabatur eum dicentem: Pater, peccaui in cælum & coram te. Et iussit indui stola primâ, & annulum, & occidit vitulum indignante primogenito. *Contritionem hic excita, & amorem erga Deum tam bonum.*

Iniqui dispensatoris parabola. *Luc. 16. Domin. 8. post Pentec*

1. Homo quidam erat diues; & diffamatus est villicus eius apud illum, quasi dissipasset bona ipsius, & vocato dixit: Redde rationem villicationis tuæ. *Timorem Dei excita, & de peccatis conterere.* 2. Ait autem villicus: quid faciam? vt cùm amotus fuero à villicatione, recipiant me in domos suas. Itaque conuocatis debitoribus prouidit sibi & minuit debitum. *Considera prudentiam sæculi, & excita te ad feruorem.* 3. Et laudauit Dominus villicum iniquitatis, qui fidelis est in minimo, in maiori fidelis est.

De diuite epulone & Lazaro paupere. *Luc. 16.*

1. Homo quidam induebatur bysso, & epulabatur quotidie splendidè. Lazarus verò iacebat ad ianuam eius vlceribus plenus, cupiens saturari de micis, & nemo illi dabat. *Vide, contemptum mundi excita, & patientiam æmulare, & conterere de excessibus tuis.* 2. Mortuus autem est Lazarus,

rus, & portatus ab Angelis in sinum Abrahæ, similiter & diues, & sepultus est in inferno. *Vide hanc Metamorphosin, & excita te ad diligentiam & patientiam.* 3. Eleuans autem oculos in tormentis, petiit vt mitteret Lazarum, vt intingeret extremum digiti sui in aquam, vt refrigeraret linguã suam, sed audiit: Fili, recordare, quia recepisti bona in vitâ tuâ, Lazarus mala: petiit verò vt mitteretur ad fratres; sed dictum illi: Habent Moysen, & Prophetas. *Elige cui similis esse velis, & fidem excita, & amorem quia hactenus parcitum tibi.*

Feria 5. Dominica 2. Quadrag.

1. Dixit IESVS ad quosdam, qui in se confidebant parabolam de Pharisæo & Publicano. Duo ascendebant in templum vt orarent, ille verò gratias agit, quòd non sit sicut cæteri hominum. *Humilitatem exerce, & fiduciam in Deo loca.*

De Pharisæo & Publicano. *Lucæ 18. Dominic. 10. post Pentec.*

2. Publicanus à longè stans, nolebat nec audebat oculos ad cælum leuare; sed percutiebat pectus suum, dicens: Deus propitius esto mihi peccatori, & descendit iustificatus in domum suam. *Admirare Dei bonitatem erga humiles. 2. Humilitatem exerce & contritionem.* 3. Omnis qui se humiliat, exaltabitur; & qui se exaltat, humiliabitur. *Exerce contemptum rerum humanarum, & amorem in IESVM pro te humiliatum.*

1. Simile est regnum cælorum Paterfamil. qui exiit primò manè conducere operarios in vineã suam: conuentione factâ ex denario diurno. Item hora tertia, sexta, & nona; circa vndecimam dicens: Quid statis hîc tota die otiosi? *Gratias age pro vocatione. Excita te ad diligentiam, & charitatem erga vocationem.* 2. Cùm serò esset, dicit procuratori: Voca operarios, & acceperunt singuli singulos denarios. *Spem gloriæ excita & gaude.* 3. Venientes autem primi murmurârunt quòd pares essent sibi qui portassent pondus diei, & æstus. quibus Paterfamilias: An non licet mihi quod volo facere? sic erunt nouissimi primi, & primi nouissimi. *Humilia te valdè. 2. Bonum patrem ama, & charitatem proximi exerce.*

Parabola de operariis. *Matth 20. Dominica Septuages.*

Resuscitatur Lazarus. *Feria 6. post Dominic. 4. Quadrage.*

1. Lazarus erat languens, frater Mariæ & Marthæ, quæ miserunt ad IESVM, dicentes: Ecce quem amas infirmatur. ille verò: Infirmitas est pro gloria Dei, eamus ergo. Et metuebant Apostoli. quibus ille: Duodecim sunt horæ diei. Thomas verò, Eamus & nos, & moriamur cum eo.

Spem

Spem excita in Deo, cum his. 2. amorem erga IESVM cum Thoma. 2. Cum Maria intellexisset IESVM venire, cecidit ad pedes eius, dixitque; Domine, si fuisses hic, frater meus nō fuisset mortuus. infremuit autem, & ait: vbi posuistis eum? & lacrymatus est, & ait: Dollite lapidem. *Compatere Domino & conterere de tuis peccatis, & imitare zelum IESV. Gratias age pro tua conuersione, &c.* 3. Cum autem orasset IESVS ait voce magnâ: Lazare veni foras, & statim prodiit, at IESVS: soluite eum, & finite abire. *Admirare Dei potentiam. 2. obedientiam disce. 3. contemptum rerum quibus ligamur.*

IESVS mortem suā Apostolis prędicit. *Lucæ* 18. *Dominica Quinquag.*

1. Assumpsit IESVS discipulos secretò, & ait illis: Ecce ascendimus Hierosolymam, & filius hominis tradetur gentibus, & flagellabitur, & conspuetur, & occident eum, & 3. die resurget. *Fidem excita, & compatere Domino tuo.* 2. Et ipsi nihil horum intellexerunt. *Tu ne reipsa capis? conterere de impatientiâ, & imitari IESVM propone.* 3. Cùm autem appropinquaret Iericho, cæcus clamabat, licet increparent eum: IESV fili Dauid miserere mei. Stans autem IESVS iussit illum adduci ad se, & Dominus ait: Quid vis vt faciā tibi? Respondit, vt videam, & ait: respice, fides tua te saluum fecit. *De cæcitate tua conterere, admirare Dei potentiam & amorem in eum excita.*

Filiis Zebedæi Primatū Christus negat. *Matth.* 20 *in festo S. Iacobi.*

1. Mater filiorum Zebedæi petit, vt filii duo sedeant vnus à dexteris, alter à sinistris. Quibus Dominus: Nescitis quid petatis. *Humilitatem disce & resignationem.* 2. Petiit, potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum? dicunt ei, possumus. Sed illi bibetis quidem, sedere autem à dextris non est meum dare vobis. *Resigna te Deo, & patientiam exerce.* 3. Indignantibus aliis ait: qui voluerit inter vos primus esse, sit vester minister, filius hominis non venit ministrari, sed ministrare. *Imitare IESVM, & conterere de superbia,*

De Zachæo. *Luc.* 19. *In dedicatione templi.*

1. IESVS perambulabat Iericho, & Zachæus princeps Publicanorum quærebat videre IESVM; & non poterat præ turbâ, quia pusillus erat. *Excita contemptum rerum humanarum, & amorem Christi.* 2. Et ascendit in arborem Sicomorum, & cùm eò venisset IESVS, suspiciens dixit: Descende, quia hodie in domo tuâ oportet me manere, & festinans descendit, & excepit illum gaudens. *Admirare benignitatē. 2. gaude quod toties ad te veniat IESVS.* 3. Et murmurabant quòd ad peccatorem diuertisset. Stans autem Zachæus ait: Ecce dimidium bonorum meorum do pauperibus, &c. Et Dominus; Salus domui huic facta est, eò

quòd

quòd & ipse sit filius Abrahæ, venit enim filius quærere & saluum facere quod perierat. *Conterere etiam de peccatis tuis. 2. Imitare Deum in Zelo 3. Amorem excita erga illum.*

1. Cùm appropinquaret IESVS Hierosólymis, missis discipulis, asinam, & pullum adduci iussit, mandans vt dicerent: Dominus his opus habet: *Admirare Dei potentiam & imperium. 2. Conterere de inobedientia.* 2. Adducunt verò discipuli asinam, & vestimenta imponunt. Cùm autem Hierosolymam appropinquasset, fleuit super illam, & ait: Quia si cognouisses & tu, & quidem in hâc die tuâ, quę ad pacē tibi, quia venient inimici tui, & prosternent te, eò quod nō cognoueris tempus visitationis tuæ. Ex ore infantium perfecisti laudem, &c. *Hic excita contritionem & spem dum tempus est.* 3. Alii sternebant vestimenta in viâ, ramos alii, ac clamabant turbæ: Hosanna filio Dauid, benedictus qui venit in nomine Domini. *Contemptum hic vestrum, id est, rerum humanarum excita, & gaudium in Deo.* IESVS asino insidet, & flet super Hierusalem. *Matth. 21. Dominica in Palmis post Pentec.*

1. Gentiles aiunt Philippo: volumus IESVM videre. Tū verò IESVS: Amen, amen dico vobis, nisi granū frumenti mortuum fuerit, ipsum solum manet, si autem, multum fructum adfert. 1. *Amorem IESV excita, 2. diligentiam in spiritualibus.* 2. Qui amat animam suam perdet eam, & qui odit, custodit eam. Si quis mihi ministrat, me sequatur. *Contemptum tui, & rerum humanarum exerce & imitationis IESV desiderium,* 3. ait, nuuc anima mea turbata est, & quid dicā? Pater saluifica me ex hâc horâ, & clarifica nomen tuum: Et vox de cælo audita est: Clarificaui & clarificabo. *Compatere Domino, 2. fiduciam in eo loca.* IESVM videre cupiunt Gentiles. *Ioan. 12. In festo S. Laurentii.*

1. Simile est regnum cælorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo, & misit seruos suos dicere: Ecce prandiū meū paratum est. *Fidem excita, 2. gratias age pro inuitatione.* 2. Illi autem neglexerunt, & abierunt alius in villam, & reliqui tenuerunt seruos eius, & contumelis affectos occiderunt. *Admirare & imitare Dei patientiā.* 3. Rex cùm audisset, missis exercitibus perdidit illos. Et cùm quoscumque inuenisset, iussisset vocari ad nuptias, venit Rex, & homini non habenti vestem nuptialem ait: Amice, quomodo huc intrasti? & iussit eum mitti in tenebras exteriores. Multi enim sunt vocati, pauci verò electi. *Vide charitatis precium, dole de tepore. 3. humilitatem exerce, & diligentiam excita.* Parabola de nuptiis Filii regis *Matth. 22. Domin. 19 post Pentec Esther 1.*

1. Pharisæi volētes capere IESVM in sermone: aiūt. Magister scimus, quia verax es &c. licet censum dare Cæsari an non? *Compatere bono IESV. 2. fidem excita quia verax est.* 2. Qui- De tributo Cæsari pendendo.

Matth.22 Dom.22. post Pentec

2. Quibus IESVS: Quid me tentatis hypocritæ? ostendite mihi numisma census. *Tu animam ostende insignitam Dei imagine, & dole de fœdatâ.* 3. At illi obtulerunt ei denarium. Cuius, ait, est hæc imago & superscriptio? dicunt ei: Cæsaris. Reddite ergo, ait, quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo. *Conterere de solutione malignâ tuâ, & gratias age Domino pro beneficiis.*

De primo mandato. *Matth.22. Domn. 17. post Pentec*

1. Legis Doctor petit à IESV, quod sit mandatum magnum in lege, ait ille: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &c. *Amorem Dei iussus exerce.* 2. Secundum autem simile huic: Diliges proximum tuum sicut teipsum. In his duobus vniuersa lex pendet & Prophetæ. *Charitatem hanc exerce, & conterere de defectu.* 3. Diligere proximum maius est omnibus holocautomatibus & sacrificiis. Cui IESVS: Non es longè à regno Dei. *Appende charitatem, & sedultò exerce.*

Vitia Pharisæorum insectatur Christus. *Matth.23 In festo S. Stephani Protom.*

1. Ecce ego, ait IESVS, mitto ad vos Prophetas, & ex illis occidetis, &c. Vt veniat super vos omnis sanguis iustus. 1. *Compatere Domino.* 2. *Ad patientiam te exerce.* 2. Ierusalem, Ierusalem, quæ occidis Prophetas, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos sub alis. *Attende longanimitatem & ama.* 2. *Obedientiã exerce & diligentiam.* 3. Respiciens viduam, quæ mittebat duo minuta: Amen, ait, quia hæc plus omnibus misit. *Vide ab affectu omnia metienda esse, & compungere, & tam benigni Domini amorem excita.*

De iactatione Ecclesiæ vltimo Christi aduentu. *Lucæ 21. Domin. 1. Aduentus.*

1. Erunt signa in Sole & Luna, & in terris pressura gentiũ, arescentibus hominibus præ timore, & tunc apparebit signum filii hominis, & plangent omnes tribus terræ. 1 *Fidem.* 2. *Contritionem,* 3. *Spem excita.* 3. Et videbunt Filium hominis venientem in nubibus cæli, & mittet Angelos cũ tuba & voce magna, & congregabunt electos eius à summo cælorum vsque ad terminos eorum. *Admirare Dei potentiam in resurrectione* 2. *Humilia te valdè.* 3. *Confide in Domino.* 3. Ab arbore autem fici discite parabolam, Cùm iam ramus eius tener fuerit, scitis quia propè est æstas: ita cùm hæc videritis, scitote quia propè est. Cælum & terra transibunt, verba autem mea non præteribunt. *Fidem* 1. *excita,* 2. *Diligentiam.* 3. *Amorem erga Deum præmonentem.*

1. Simile

1. Simile est regnum cælorum decem Virginibus, quæ accipientes lãpades suas, exierunt obuiã sponso, & sponsæ: quinque fatuæ erant, quinque prudentes. Illæ verò nõ sumpserunt oleum secum. 1. *Attende, & dum tempus est diligentiam exerce.* 2. *Contemne res humanas.* 2. Media nocte clamor factus est: Exite obuiam ei. Fatuis autem oleum petentibus negarunt sapientes, & dum irent emere, quæ paratæ erant intrarunt, & clausa est ianua. 1. *Dole de tempore perdito* 2. *Prospice in futurum.* 3. Nouissimè veniunt illæ, & audiunt: Nescio vos. Vigilate itaque quia nescitis diem neque horam. *Diligentiam excita & æternitatem appende.*

Parabola de decem Virginibus, Matth. 25. *De Virgine Martyre.*

1. Homo peregè proficiscens vocat seruos suos, & vni dedit quinque talenta, alii duo, alii vnum. 1. *Gratias age Deo.* 2. *Resigna te Deo.* 2. Abiit qui quinque acceperat, & lucratus est alia quinque; qui duo, alia duo; qui vnum, fodit in terram, & cùm rediisset Dominus, rationem posuit, & collaudans sedulos, ait: *Euge serue bone & fidelis,* 3. Inutilem autem seruum increpitum eiecit in tenebras exteriores, & ait: Tollite ab eo talentum, & date ei qui decem habet: omni enim habenti dabitur. 1. *Timorem Domini excita.* 2. *Diligentiam & spem in Domino.*

Parabola de talentis. *Matth. 25* *De confessore Pontifice.*

1. Non turbetur cor vestrum neque formidet: Creditis in Deum, & in me credite. In domo Patris mei mansiones multæ sunt. *Spem in Deo & fidem excita, & resignationem* 2. Vado parare vobis locum: cùm verò dicerent se viam nescire, ait: Ego sum via, veritas & vita. *Amorem* IESV *excita & gratitudinem, & amorem in* IESVM 3. Et Philippo petenti ostendi Patrem ait: Qui videt me, videt & Patrem meum, quia ego in Patre, & Pater in me est. Qui credit in me, opera quæ ego facio & ipse faciet, & maiora his. *Fidem excita & amorem.*

Apostolos tristes consolatur IESVS. *Ioan. 14.* *In festo SS. Apost. Philippi & Iacobi.*

1. Siquis diligit me, sermonem meum seruabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus. 1. *Fidem excita.* 2. *spem.* 3. *charitatem.* 2. Paraclitus Spiritus sanctus quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, quæcumq; dixero vobis. *Amorem Spiritus sancti excita & obedientiæ affectum.* 3. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis, non turbetur cor vestrum neque formidet. Vado, & venio ad vos. *Fiduciam excita, & in Deum amorem.*

De Spiritu S Consolatore & doctore. *Ioan. 14.* *In festo Pentecostes*

1. Ego sum vitis vera, & Pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum,

De vite, agricola, & palmite. *Ioan.15. de Martyre.*

& ferentem purgabit. 1 *Gratias age pro fide. 2. conterere de paruo fructu. 3. resigna te.* 2. Manete in me, & ego in vobis. Non potestis ferre fructum nisi in me manseritis, quia sine me nihil potestis facere. *Amorem Dei excita 2. humilitatem & diligentiam.* 3. Si manseritis in me, & verba mea in vobis, quodcumque volueritis petetis, & fiet vobis. *Fiduciam excita, & amorem in tam benignum Dominum.*

Afflictiones propter Christum. *Ioan.15. In festo Simonis & Iudæ.*

1. Hæc mando vobis vt diligatis inuicem. Si mundus vos odit, scitote quia me priorem odio habuit. ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus. *Chariatem excita, & contemptum mundi, & gratias age pro vocatione.* 2. Non est seruus maior Domino suo; si me persecuti sunt & vos persequentur. *Imitare* IESVM *& ad patientiam dispone te.* 3. Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent, nunc autem excusationem non habent. *Gratias age pro donis Dei, & conterere.*

Cur manifestauerit IESVS persecutiones Apostolorum. *Ioan.15. & 16. Dominica infra Octauam Ascen.*

1. Cùm venerit Paraclitus quem ego mittam vobis à Patre, ille testimonium perhibebit de me, & vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecũ estis. *Anuitâ id tuâ facis? dole ergo, gratias age pro dono Spiritus sancti.* 2. Hæc locutus sum vobis vt non scandalizemini; absque synagogis facient vos & venit hora, vt omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo. *Admirare prouidentiam, resigna te, & patientiam exerce.* 3. Et hæc facient vobis, quia non nouerunt Patrem, neque me, sed hæc locutus sum vobis, vt cùm venerit hora eorum, reminiscamini. *Gratias age pro fide & resigna te Deo.*

De spiritu Sancto qui mundum arguet & docebit. *Ioan.16. Domin 4. post Pascha*

1. Vado ad eum qui misit me, & nemo ex vobis interrogat me quo vadis, sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia impleuit cor vestrum. *Compungere, quod non dolueris abeunte* IESV, *2. Resigna te in omnibus* 2. Expedit vobis vt ego vadã si enim non abiero, paraclitus non veniet ad vos. Cùm autem venerit, arguet mundum de peccato, iustitia, & de iudicio. *Fid m excita & amorem, & gratitudinem erga tam liberalem Deum.* 3. Cùm venerit ille docebit vos omnem veritatem. Adhuc habeo multa vobis dicere, sed non potestis portare modo. non enim loquetur à semetipso, sed quæcũque audiet loquetur, & ventura annuntiabit vobis. *Vide benignitatem* IESV, *& ama, gratias age pro Spiritu sancto.*

2 Modicum & iam non videbitis me, & iterum modicũ & videbitis me: quia vado ad Patrem, *Vide vanitatem mundi &*

& contemne 2.*Resigna te Deo*.2. Et volentibus interrogare ait: Amen, amen dico vobis, quia plorabitis & flebitis vos, mundus autem gaudebit; sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Mulier cùm parit tristitiam habet, &c. *Excita te ad verum gaudium & patientiam & resignationem*. 3. Et vos igitur tristitiam habetis: iterum autem videbo vos & gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis. *Spem excita & amorem erga* IESVM.

Afflictiones in prædicando Euangelio. *Ioan*. 16. *Dominica 3. post Pascha*.

1. Amen amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis; petite & accipietis vt gaudium vestrum plenum sit. *Fiduciam in bono Domino excita & gaudiũ*.
2. Venit hora cùm iam non in prouerbiis loquar, In illo die in nomine meo petetis, & non dico vobis; quia ego rogabo Patrem de vobis. Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis. *Charitatẽ exerce & spem, & resigna te Deo*. 3. Exiui à Patre, & veni in mundum, iterum relinquo mundum, & vado ad Patrem, *Admirare Dei bonitatem & ama* IESVM.

Quomodo petendum. *Ioan* 16. *Dominica 5. post. Pascha*.

1. Et cùm transisset Sabbathum, tres mulieres emerunt aromata, vt venientes vngerent IESVM, & valdè manè veniunt ad monumentum orto iam Sole. *Excita te ad diligentiam hoc exemplo*. 2. Et dicunt; quis reuoluet nobis lapidem? & viderunt reuolutũ. *Fiduciã in Deo loca*. 3. Et introeuntes viderunt iuuenem, sedentem in dexteris coopertum stolâ candidâ. Ille verò: nolite expauescere. IESVM quæritis? non est hic. Ecce locus vbi posuerunt eum. Ite dicite discipulis: præcedet vos in Galilæam. *Cur non alibi? resigna te Deo, & amorem excita*.

Resurrectio Christi manifestatur. *Marci* 16. *In festo Paschæ*.

1 Abeuntibus mulieribus mansit Maria, & stabat plorans & inclinauit se & prospexit in monumentũ, & vidit duos Angelos in albis, qui dicunt ei: Mulier quid ploras? dicit eis, quia tulerunt Dominum meum & nescio vbi posuerunt eum. *Contere de amisso Domino tuo, & perseuera & amorem excita*. 2. Hæc cùm dixisset conuersa retrorsum vidit IESVM, qui ait: mulier quid ploras? quem quæris? illa verò Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi, vbi posuisti eum, & ego eum tollam, & dicit ei IESVS: Maria, & agnoscitur, sed ait: noli me tangere. vade ad fratres meos & dic eis. *Admirare Dei bonitatem in peccatricẽ, & ama, & diligentiam spiritualem exerce*. 3. Et cùm ipsa cum aliis iret, iterum apparuit & dixit; Auete. Illæ autẽ accesserunt & tenuerunt eum, quibus ait: Nolite timere, ite dicite fratribus meis vt eant in Galilæã, *Gaude in Domino, confide in illo, & resigna te*.

De apparitione facta Magdalenæ. *Ioan*. 10. *Feria 5. post Pascha*.

De apparitione facta discipulis euntibus Emaus. *Lucæ* 24. *Feria* 2. *post. Pascha.*

1. Duo ibant ab Hierusalem in Emaus, dum loquuntur de morte IESV, accessit, petiitque: Qui sunt, hi sermones? Cui vnus: Tu solus peregrinus es in Hierusalem, & hæc ignoras? Et ait, Quæ? & narrauit ei quæ passus erat, & de Angelorum visione. *Admirare benignum IESVM & ama.* 2. O stulti ait, & tradi corde ad credendum, nónne oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam? & interpretabatur scripturas, & cor eorum ardens erat. *Gratias age Domino pro redemptione, & vehementer eum ama.* 3. Et cùm appropinquaret castello, finxit se longiùs ire, sed coegerunt illum, dicentes: Mane nobiscum Domine, quoniam aduesperascit. Et intrauit cum illis, & cognouerunt eum in fractione panis, & eâdem horâ regressi sunt. *Amorem excita IESV.* 2. *Gratitudinem.* 3. *Spem in eum, si quando aduesperascit*

IESVS absente Thoma Apostolis apparet. *Ioan.* 20. *Dominica in Albis.*

1. Cùm serò esset, & fores clausæ, & discipuli congregati propter metum, venit IESVS, & stetit in medio eorum, & dixit: Pax vobis; & ostendit eis manus & latus. *Fidem viuifica, & chartiatem erga* IESVM. 2. Dixit: sicut misit me Pater; ita ego mitto vos, & insufflauit & ait: Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, &c. *Gratias age pro dono hoc, & benignitatem Dei sic condonantis excita amorem.* 3. Thomas non erat cum eis, & incredulus erat: post dies octo iterum stetit in medio, & dicit Thomæ; Infer digitum tuum huc, & vide manus meas, & noli esse incredulus, sed fidelis. cui Thomas: Dominus meus, & Deus meus. *Tu etiam zelum & charitatem exhibe fratri, & ama Dominum.*

IESVS ad mare Discipulis septem apparet. *Ioan.* 21. *Feria* 4. *post Pascha.*

1. Manifestauit se IESVS ad mare. Cùm enim Petrus iuisset piscari; & alij nocte nihil prendidissent, mane facto stetit IESVS in littore. *Diffide tibi, & soli fide Deo, & spera auxilium à Domino.* 2. ait: Mittite in dextram rete, & non valebant illud trahere præ multitudine, *Obedientiam excita, & gaudium in Domino, & admirare potentiam.* 3. Petrus videns Deum misit se in mare, & deinde ait IESVS: Venite & prandete, & diuisit eis panem, &c. *Fiduciam imitare Petri.* 2. *Benignitatem admirare, & ama IESVM.*

S. Petro. IESVS oues commendat.

1. Cùm prandissent, dicit IESVS ter Simoni Petro: Diligis me plus his? cui ait: etiam Domine, tu scis quia amo te. Cui ait bis: Pasce agnos meos; tertiò verò, Pasce oues meas. *Excita te ad amorem Domini & charitatem proximi tui.* 2. Cùm esses iunior, cingebas te, & ambulabas vbi volebas: cùm autem senueris, extendes manum tuam, & alius te cin-

cinget,& ducet quò tu non vis, indicans quâ morte esset clarificaturus Deum,& dicit ei:Sequere me. *Resigna te Domino,& ad patientiam exerce.* 3. Petrus de Ioanne sollicitus ait:Hic autem quid?cui IESVS:Quid ad te ,tu me sequere. *Resignationi & amori & imitationi insiste.* *Ioan.21. In Vigiliâ SS. Apostolorum Petri & Pauli.*

Ostendit se Christus Discipulis in monte Galilææ. *Matth.28 In festo SS.Trinitatis.*

1. Quod toties IESVS promiserat,tandem in monte apparuit suis plusquam quingentis,& ait :Data est mihi omnis potestas in cælo & in terrâ. *Gaude,gratulare , & ama.* 2. Euntes ergo docete omnes gentes,baptizanteseos,&c.Qui crediderit & baptizatus fuerit , saluus erit. *Fidem excita, & Zelum.* 3. Signa autem eos qui crediderint, hæc sequentus:In nomine meo dæmonia eiicient , linguis loquentur nouis, serpentes tollent , & si mortiferum quid biberint, &c.Ecce ego vobiscum sum vsque ad consummationem sæculi. *Fidem excita.* 2. *Amorem* IESV *ex eius præsentia , vt cum illo etiam semper sis.*

De ascensione Christi. *Marci 16. In festo Ascensionis*

1. Nouissimè recumbentibus discipulis apparuit illis IESVS,& exprobrauit incredluitatem eorum. *Respice Domini benignitatem,& fidem excita.* 2. Hæc, ait,sunt verba quæ locutus sum ad vos cùm essem vobiscum, quomiam necesse est impleri omnia quæ scripta sunt. *Fidem iterum excita,& gratitudinem,quòd impleuerit* IESVS *omnia pro te.* 3. Tunc aperuit illis sensum,vt intelligerent Scripturas,& postquam locutus est, assumptus est in cælum , & sedet à dextris Dei. *Gratulare Domino , & amorem excita & fiduciam,& illi toto corde,mente,& viribus adhære,Viue & morere.*

CAPVT IV.

Exercitium de magno perfectionis desiderio excitando.

PRAELVDIVM I. Considera te coram Domino cum Moyse in excelso monte, vnde videas hominum studia vanissima & magna molimina, vt in hâc vitę beati sint honore, opibus; &c.

ORATIO, vt tanto desiderio etiam accendi possis ad perfectionem.

O vtinam tantùm studeres virtuti, quantum studetur scientiis! Perfectio est sapientia.

PVNCTVM I, Considera quanto, quàm longo & assiduo labore ac sudore mortales scientiis operam dent, & cognitioni creaturarum, cùm tamen qui addit scientiam, addat dolorem. Nónne autem perfectio, vera est sapientia, quâ homo Deum, & se cognoscit; & humana atque diuina iura non tantùm nouit, sed etiam exequitur; & tamen piget te modicum pro eâ laborare. Secundò, quantum laborent atque impendant, vt sanitatem discant conseruare, & conseruent homines: sæpè, vt illa in Euangelio omnem frustrà perdunt substantiam suam. At verò sapientia & perfectionis studium non tantùm medicinam animæ edocet, sed per illam homo perfectam sanitatem consequitur. Tertiò, cogita, si libet, quid quæque scientia & ars, cui insudant homines, iis præstet, & omnia inuenies sapientiæ conuenire. vnde gloriabatur de eâ Propheta dicens, Ecce enim veritatem dilexisti, incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi. Illius inquam sapientiæ, cuius comparatione sapientia mundi stultitia est. Inuenies autem eam, si prioris vitæ peccata defleas, si huius sæculi desiderabilia paruipendas, si æternam beatitudinem toto desiderio concupiscas. Neq;pigeat laboris, aut difficilem putes. Clara est enim, & quæ numquam marcescit sapientia; & facilè videtur ab his qui diligunt eam, & inuenitur ab his qui quærunt eam. Cogitare de illâ sensus est consummatus: & qui vigilauerit propter illam,

Perfectio est sanitas. Quid scientia præstet

Psalm. 50.

1. Cor. 3. Bernard.

Sap 6. Perfectio facilis.

illam citò securus erit. *Aspira*, vt sup. pag. 8, *Haccine firmâ fide, &c.* ibidem.

PVNCTVM II. Considera verba illa Saluatoris: Quæ mulier habens drachmas decem, & si perdiderit drachmam vnam, nónne accendit lucernam, & euerrit domum, & quærit diligenter donec inueniat? Drachma hæc, perfectio est, signata Dei imagine: quia perfectio est quædam Dei similitudo. *Haccine vera*, vt suprà p. 7. Dicit Sapiens: Pecuniæ obediunt omnia. Perfecto viro terra, mare, aër, ignis, sol, mors ipsa paret, cùm his omnibus aliquando perfecti imperarint. vide ergo quanti facere eam oporteat. O quantò prudentiores sunt filii huius sæculi, filiis lucis in generatione suâ! Considera Secundò verba illa: Simile est regnum cælorum homini quærenti bonas margaritas, & inuentâ vnâ pretiosâ, vendit omnia quæ habet, & emit eam. vna enim talis continet immensas opes: non grauat tamen, sed ornat, ac beatum facit. Illa verò est perfectio, de quâ dici potest, Preciosior est cunctis opibus, & omnia quæ desiderantur, huic non valent comparari. Vel, vt ait Augustin. Hæc margarita preciosa, est charitas, sine quâ nihil tibi prodest quodcumque habueris, quam si solam habeas sufficit tibi. Ut autem margarita rore cælesti gigni dicitur; ita perfectio, magna Dei misericordiâ obtinetur. Credis tanti esse illam? ergo vide quid pro eâ præstes. *Credo tibi, &c*, vt sup. pag. 7. Considera Tertiò, perfectionem similem esse thesauro abscondito in agro, quem qui inuenit homo, abscondit, & præ gaudio illius vadit, & vendit vniuersa quæ habet, & emit agrum illum. hic est perfectio. Infinitus enim thesauris est hominibus; quo qui vsi sunt, participes facti sunt amicitiæ Dei. Nónne sapientia (quo nomine perfectio appellatur, meritò exclamat: Mecum sunt diuitiæ & gloria, opes superbæ & iustitia. Et verè, melior est perfectionis fructus auro, & lapide precioso, & genimina eius argento electo. Fideli enim totus mundus posses-

Lucæ 15.
Perfecto omnia parent.
Eccles. 10.
Hebr. 11.
Luc. 15.
Matth. 13.
Prou. 3.
Augusl. in 13. *Ioan.*
Matth. 13.
Perfectio thesaurus.
S. ap. 7.
Prou. 8.

Philipp. 4. possessio est. Thesaurizemus nobis hunc thesaurum in cælo, vbi neque ærugo, neque tinea demolitur, & vbi *Matth. 6.* fures non effodiunt, neque furantur. sed meminerimus, *Matth. 11.* hanc absconditā sapientibus & prudentibus, & reuelari paruulis.

O Pater æterne, vt infrà pag. 793.

Perfectio regnū Dei. PVNCTVM III. Considera Primò, perfectionem verè esse regnum Dei, quod quotidie in oratione Dominica postulamus. *Rom. 14.* Non est enim regnum Dei esca & potus; sed iustitia, & pax in Spiritu sancto. Regnum Dei illud dicitur, per quod Deus in nobis regnat, vt D. Ioannes exponit. Reges autem verè sumus, si perfecti sumus, vt D. Chrysostomus multis declarat; quia verè perfectione virtutis regnum Dei intra nos est: & sicut in cælo Deus videtur, perpetuumque ibi est gaudium, corpora impassibilia claraque sunt, agilia, subtilia, ac velut ibi Sancti filii Dei & amici liberi satiantur *Perfectio est beatitudo.* ab vbertate domus Dei; ita etiam aliquâ ratione perfecti, hæc in animâ suâ experiuntur. Magno ergo ardore ad illud regnum tendamus: regnum enim cælorum *Matth. 11.* vim patitur, & violenti rapiunt illud. *Haccine vera*, vt sup. pag. 7. Considera Secundò, perfectionem nos constituere Dei amicos, quod declaratur ipsius æternæ Sapientiæ verbis; *Ioan. 15.* Vos autem dixi amicos, quia omnia quæ audiui à Patre meo, nota feci vobis. Quid non agunt homines vt amici Regis sint? quid verò tu agis, vt Dei fias? quid omittis, vt ei placeas? Nec amicos tantùm perfectio constituit, sed filios Dei: ideoque imitari Patrem cælestem sic monemur, Estote perfecti, sicut Pater vester cælestis perfectus est. Immò etiam animas sponsas filii Dei efficit, vt toto libro Canticorum manifestè ostenditur. *Aspira*, si libet, vt sup. pag. 8. *Haccine firmâ* ibid. Considera Tertiò, quantam hic pacem, delicias, familiaritatem cum Deo, quantam hîc & in cælis gloriam perfectus habeat. Quæ omnia quantum, Deus bone, desiderium in nobis excitare deberent!

Vis esse Dei amicus & filius? ecce potes.

Con-

Concupiſcentia enim ſapientiæ deducet ad regnum perpetuum. Optaui, ait Salomon, & datus eſt mihi ſenſus; inuocaui, & venit in me ſpiritus ſapientiæ, Poſtremò vide, quæſo, vide ô mi frater quid ſit quod te, quod me, ne potiamur regno, theſauro illo, & bonis omnibus, impediat, & ferè deprehendes eſſe rem paruam, affectum erga aliquid creatum. Compara, & expende hæc cum perfectione, & ſtatue firmiter magnâ voluntate ad eam incumbere. *Sap.7.*

Oratio pro perfectionis deſiderio augendo.

O *Pater æterne, dixiſti mihi: Ambula coram me, & eſto perfectus. Sed eheu! quamdiu lacerabo carnes meas, & animam meam portabo in manibus meis? quamdiu laborabo, vt fodiam mihi puteum, quem appellare poſſum Abundantiam gratiæ, & charitatis tuæ, vt ſitim meam expleam, & tuam dulciſſime Domine mi ſitientis in arâ crucis ſalutem meam? quando veniam & accedam ad te fontem aquæ viuæ, & non ſitiam amplius in æternum? Ecce ſicut oculi ſeruorũ in manibus dominorum ſuorum; ſicut oculi ancillæ in manibus dominæ ſuæ; ita oculi noſtri ad te Dominum Deum noſtrum, donec miſerearis noſtri. Sed ecce, audio: Exſpecta Dominum, & viriliter age. O amator hominum, quando venies? quando venies; ô veni, veni, & noli tardare. Etenim iã concupiuit anima mea deſiderare iuſtificationes tuas in omni tempore. Et ecce, apparebo tibi in terrâ deſertâ, inuiâ & inaquosâ, vt videam virtutem tuam, & gloriam tuam, & ſuſcipiam te in medio templi tui, id eſt cordis mei, & gaudebo in Deo* IESV *meo. Si enim tu eſurientes reples bonis, ecce eſurio: ſatia, Domine, animam inanem, & animam eſurientem ſatia bonis tuis. Si mœſtos ſolaris, Deus totius conſolationis, ecce fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte, dum dicitur mihi: Vbi eſt Deus tuus? & hæc recordatus ſũ, & effudi in me animã mea, & ecce venis & quæris me replere benedictione tuâ ſi tamẽ voluero.*

Pſal.121.

Applicatio ad Communionem.

Pſal.118.

O quæ cæcitas mẽtis meæ! quæ ignauia volũtatis meæ! quid enim me impedit quo minùs ſim felix, & verè beatus, & te

 amem?

amem? Ecce, Domine, amor mei, & creaturæ N. me retinent. & miseram ac infelicem constituunt. Adiuua me, ô virtus mea.
Baruch. 3. *Quare obliuisceris inopiæ meæ, & tribulationis meæ? Deduc me, Domine, in viam, & doce me, vbi sit sapientia. Quis enim ascendit in cælū & accepit eam de nubibus? quis trasfretauit mare, & inuenit illā? non est qui possit scire vias eius. Doce me vbi sit thesaurus absconditus, & margarita preciosa, ob quam meritò omnia bona vendam, & quasi nihilum despiciam; tu es*
Prou. 3. *thesaurus meus, &c. in te proinde est cor meū. O quàm beatus verè homo est, qui te inuenit & sapientiam, & perfectionem consequitur: & melior est acquisitio eius, negotiatione auri & argenti primi & purissimi. Fructus eius preciosior est cunctis operibus: omnia quæ desiderantur, huic non valent comparari. Super salutem & speciem dilexi illam, & proposui pro luce habere illā: quoniā inexstinguibile est lumen eius; & venient mihi omnia bona pariter cū illa, & innumerabilis honestas per manus illius Tu, inquā venies, venies ad me, & spero, spero mansionem apud me facies, & habitabis in tabernaculo cordis mei; & exultabo & lætabor in te, & diligam te in toto corde meo: quod est vnicum desiderium meum; regnum quod peto, thesaurus quem quæro; margarita, quam emere concupisco; beatitudo, ad quam toto corde suspiro. Amen.*

Praxis pro Desiderio perfectionis augendo.

Bernard. de ordine vitæ. *Sunt vitanta.* *Creata ad perfectionē inuitant.* *Colloquii spiritualis vtilitas.* *Bern. serm 14. in Cant*

PRima. Statue firmiter perfectionem sequi, & vim inferre regno cælorum, atque voluntatem istam perpetuò adauge. Caue autem sedulò, vt Bernard. monet, minora vitia, vt maiora. quia à minimis incipiunt, qui in maxima proruut; & minima etiam lucra consectari, maximus quæstus est; omni enim habenti dabitur.

Secunda. Vide, vt sæpè dixi, omnia creata, & considera, vt illa te ad perfectionem inuitent, illius desiderium in te augeant, & velut dona ferant, quibus, ex parte Dei, ad illum te pelliciant.

Tertia. Frequenter age cum viris spiritualibus, & colloquia pia fere. Nam vti in meditatione, sic in colloquio exardescit ignis, vt egregiè Bern. Cùm enim perfectionem quæreret, & in quo recalesceret spiritus, dormitabat, ait,

ait, anima mea, mussitans secum illud, A facie frigoris eius quis sustinebit? cùm subitò fortè ad affatum, vel etiam aspectum cuiusdam spiritualis perfectique viri interdum, & ad solam defuncti seu absentis memoriam flabat spiritus, & fluebant aquæ. Nimias tamen familiaritates vita.

Quartò. Desideria à Domino immissa, annota: & quæ olim habuisti feruida, cùm remissior est animus, recole. *Pia desideria annota.*

Quinta. Constitue tibi aliquem, aut plures, quos in variis virtutibus imiteris; vt de Sancto Antonio commemoratur. Hoc monet Ecclesiasticus dicens: In patres vade sæculi sancti, cum viuis & dantibus confessionem, id est, mortuorum ac viuorum exemplis, te ad perfectionem stimula. *Eccli. 17.* *Exempla tibi propone.*

Sexta. Diligenter obserua inspirationes diuinas, & audi quid loquatur in te Dominus: atque ad hoc vide, vt totum te rebus non tradas, sed commodes, neque in iis nimiùm occupari te sinas. *Dignatus es*, vt sup. pag 10. *Occupationes nimias vita.*

IACULATORIÆ.

Sapientiam amaui, & exquisiui à iuuentute meâ: & quæsiui sponsã mihi eam assumere & amator factus sum formæ illius. Sap 8.

Lex Domini immaculata, conuertens animas: testimonium Domino fidele, sapientiam præstans paruulis. Psalm. 18.

Iustitiæ Domini rectæ, lætificantes corda: præceptum Domini lucidum, illuminans oculos. Ibidem.

Desiderabilia iudicia tua super aurum, & lapidem preciosum multum, & dulciora super mel & fauum. Ibidem.

Quis ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto eius? innocens manibus, & mundo corde. Psalm. 23.

CAPVT V.

Meditatio pro Sui renouatione semel quot hebdomadis facienda.

COMPOSITIO LOCI sit, quasi videas ex orbe terrarum vndique euocari subitò ad iudicium, alium ex agro, alium ex molâ, lecto, cubiculo, conuiuio, variáque morte, seu viâ ad illud properare.

ORATIO. Pete animi renouationem.

PVNTVM I. Considera Primò, si iam moriendum tibi foret, & reddenda vitæ ratio, quàm vana omnia mundi studia apparerent; inania omninò quæ iam præterita, *Si iam moriendum, quid velles fecisse.*

Tempus est irrecuperabile.

præterita, cùm nihil supersit; vilia verò præsentia; plena autem timoris futura: & quid tunc optares te fecisse, expende. Secundò, cogita quàm sit irrecuperabile tempus amissum, & occasiones quas habuisti bonorum, ac quomodo deinceps iis meliùs vteris, dispice.

Heu mihi, vt infr. pag. 798. Tertiò, vide tuum progressum in viâ virtutis, qualis quantusque sit. Colliges autem eum, si finem attenderis cur vitam spiritualem agere cœperis; quem initio perfectionis gradum, & quanto affectu ac voluntate tibi proposueris, aut certè proponere debueris, quidque status tuus exigat. Quis autem ille fuit? nempe Primò, Deo toto corde, & totâ animâ adhærere: qui enim adhæret Deo, vnus spiritus fit cum eo. An ita te cum est; Secundò, cum proximis omnibus pacem habere, charitate ac voluntate coniungi; an cum aliquo dissides? & quid faciendum putas vt resarcias? si Superiores sint, insuper nulli legi eorum vel præcepto, iudicio aut voluntate repugnare te oportet. Tertiò res humanas, laudes hominum, opes & mundi gaudia odio tui abnegare, ac diuinis oblectari.

2. Cor. 6. Quid à perfecto requiratur.

Vide præterea quomodo adhæreas Deo tribus potentiis, & in eius adhæsione profeceris: Memoriâ, scilicet, vbique eum præsentem habendo, & colloquendo sæpissimè: oportet enim semper orare, & non deficere. Secundò, intellectu, omnia opera eius & iudicia iusta, seu bona tibi aliisque tribuat, seu mala immittat, laudando. Tertiò, voluntate, numquam de Deo aut homine querendo, aut euentu aliquo, idque quia neque malum, neque bonum est in ciuitate, quod non fecit Dominus: iuxta illud, nullum mandatum quantumuis paruum, scienter ac prudenter negligendo. Attende etiam, an puram in omnibus intentionem habeas, id est oculum mentis purum. Considera Secundò, quomodo erga proximum profeceris: ac Primò, memoriâ. an neminem negligas & omittas, sed vltrò commodis proximi, maximè parum tibi affecti, studeas, eiq; gratificeris.

Attende quomodo erga Deum sit affectus Lucæ 18. Qualiter habere oporteat potentias ordinatas.

Pura intentio. Quomodo in charitate proximi proficias vide.

rificeris. Secundò; intellectu, an contentiosè cum nemine agas, sed libens iudicium tuum submittas, maximè Superiori. Tertiò, voluntate, an idem cum iis, maximè Superioribus, sapias, dicas; & planè resignatus sis, nihilque designes in re, loco, officio, & occupatione tua. An proximi bonis, laude, honore vti tuis recreeris, ei gratuleris, eumque promoueas; malis eius condoleas & compatiaris, ac re, quâ potes in corpore & spiritu cum zelo adiuues, idque propter Deum, non sympathiam, aut gratiam aliquam naturalem: an verò auerseris, iudices in animo tuo, te ei præferas, de eius defectibus loquaris. Considera Tertiò, quomodo in contemptu rerum humanarum, laudis, vituperii, & iudiciorum humanorum sensu, commoditatum & recreationum, quæ sensibus percipiuntur, despectu, mortificatione, & odio tui progressum feceris; & Primò, an tui memoriam ac commodorum negligas, & æternorum amore ea despicias. Secundò, an intellectu præ omnibus omnino te vilem æstimes, & æstimari ac haberi velis. Tertiò, an voluntate amplectaris eos qui de te malè sentiunt & loquuntur, eosque laudes atq; ames: qui te verò laudant, æstimant, & te decipiunt, minimè eo nomine diligas ac foueas. Omnino sibi imponit, qui profectum suum metitur ex solâ meditatione & contemplatione, eiusque affectu. Etenim si meditatio, vel oratio tua feruet, & bona est, cùm sit ipsa eleuatio mentis in Deum, certum est, te sustolli per eam super altitudinem terræ, & terrena, atque affici vt nihil petas aut desideres præter Deum, eiusque sanctissimam voluntatem. Si id non efficiat, frustra de eâ gloriaris, & delusio potius est, quàm profectus indicium. Quartò, statue, quomodo deinceps vitam agere, ac in via mandatorum Domini, & consiliorum ambulare velis.

Quomodo in affectu ad res humanas proficias vide

An ames laudantes te.

Illusio eius qui profectum ex oratione solâ metitur

Signum illusionis in oratione

Aspira, vt sup. pag. 8. *Haccine firmâ.* ibid.

PVNCTVM II. Considera Primò, quæ te remora tardet

Examen adhibe particulare. det in viâ salutis, quæ passio, quæ creatura, vel eius amor. Secundò; an possis eam remouere, & quanta sit dementia id omittere, quantoque potius conatu tollere oporteat, ac de examine particulari seriò statue; eaque media adhibe, quæ iuuare efficaciter possint. Quid enim; Certè seriò sanitatem non vult, qui media inefficacia, ac talia reipsâ & annis, atque experientiâ multâ probata, solùm vult adhibere. Secundò, coràm *Quæ sit voluntas vera proficiendi.* Deo expende, quàm triste, quàm pudendum, videre meliora & sanctiora, tantam perfectionis, veræque virtutis ac libertatis gustare posse dulcedinem, atque eminentis super omnia animi excellentiam; & tamen ob honoris appetitum, vel affectum erga creatum aliquod, & breuissimum solatium, illa tanta bona non consequi. Pone ergo cor tuum super vias tuas; & vide, *Aggæi 1.* cur in te vaticinio illi locus sit, Seminastis multum, & intulistis parum; comedistis, & non estis saturati; bibistis, & non estis inebriati; operuistis vos, & non estis calefacti; & qui mercedes congregauit, misit eas in sacculum pertusum: certè quia seriò animus non applicatur.

Hæccine vera, vt sup. pag. 7.

Actiones tuas considera. PVNCTVM III. Considera semitas domus tuæ, actiones, inquam, tuas à manè vsque in vesperam; & duo in iis attende. Primum, quomodo eas facere proposueris; Secundum, an proposita exequaris. Præterea considera, quo pacto in aduersis te geras, quàm patienter atque humiliter. Postremò ea, quæ proposuisti, scripto annota, & Sanctissimæ Trinitati offer, per manus B. Virginis, & Angeli Custodis; teque totum Deo consecra, etiam repetitis votis, si Religiosus es.

Oratio pro profectu.

Psal. 119 HEu mihi, quia incolatus meus prolongatus est! habitaui cum habitantibus Cedar, multùm incola fuit anima *Isaiæ 59.* mea. Exspectauimus iudicium & non est; salutem, & elongata est à nobis. Multiplicatæ sunt iniquitates nostræ corã te;

te, & peccata nostra responderunt nobis. Aufer quæso, de medio mei catenam N. ô IESV *Saluator mi, & fac vt oriatur iã in tenebris meis lux tua, & tenebræ meæ fiant sicut meridies, præsertim cùm in Sole posueris tabernaculũ tuũ, & iam tanquam sponsus procedens de thalamo tuo; tu Deus meus manifestè venies velatus quidem sed tamen totus desiderabilis. Veni, veni de mane enim hoc iam vigilo ad te & anima mea desiderauit te in nocte. Vsquequo deinceps piger dormiam? quando consurgam de somno meo? Ecce enim veniet mihi quasi viator egestas, & pauperies quasi vir armatus. Si verò impiger fuero; veniet vt fons messis mea, & egestas longe fugiet à me, quam operata est manus mea remissa. Ecce enim quot annos laboro in vanum? & totâ die concupisco, & desideria mea occidunt me: quia strenuè & constanter non operor salutem meam, & cibum, qui non perit. Et verò quid me retinet, ne diues sim, ne sapiens, ne beatus, ne regnum tuum intrà me sit, ne mansionem apud me facias, ne diligam te & beatus sim. Ecce N. ô Deus meus! erubesco coram te. quæ insania mea vt propter hoc, N. aut istud, N. tot tantisq; bonis, tot inquam frui non libeat, immò non liceat? Si vis, potes me sanare. Sana, obsecro, & requiem da mihi: imple splendoribus animam meam, & libera ossa mea: & indue me fortitudine tuâ. Fac vt sim quasi hortus irriguus, sicut fons aquarum, cuius non deficient aquæ: vt vocari possim Sabbatum delicatum, sanctũ Domini gloriosum; & nõ inueniatur ampliùs in me voluntas mea. Tunc delectabor super te, Domine, & sustolles me super altitudines terræ; & cibabis me hereditate tuâ, & replebor ab vbertate domus tuæ & charitate tuâ implebis me, & non vltra separabor abs te. Amen. Amen.*

Isaiæ 58. Applicatio ad Communionem. Prouerb. 6. Prouer. 10. Isaiæ 58.

Oaatio Diui Thomæ Aquinatis.

CONCEDE *mihi, misericors Deus, quæ tibi pl[illegible]c[illegible]ta si[illegible]t diligenter & ardenter concupiscere prudenter inuestigare, veraciter agnoscere, perfectè adimplere, ad laudem & gloriam nominis tui ordina statum meum, & quod à me requiris vt faciam, tribue vt sciam, & da exeq[illegible]i sicut oportet*

&

& expedit saluti animæ meæ. Da mihi, Domine Deus, inter prospera & aduersa nō deficere, vt in illis non extollar, in istis non deprimar, de nullo gaudeā vel doleā, nisi quod ducat ad te, vel abducat à te. Nulli placere appetā, vel displicere timeā, nisi tibi. Vilescant mihi, Domine, omnia transitoria, & cara mihi sint omnia tua propter te, & tu Deus meus præter omnia. Tædeat me gaudij quod est sine te, nec cupiam aliquid quod est extra te. Delectet me, Domine, omnis labor qui est pro te, & tædiosa sit mihi omnis quies quæ est sine te. Freqēter da mihi, Domine, cor ad te dirigere, & in defectione mea cū emendationis proposito dolendo pensare. Fac me, Domine Deus, obedientē sine contradictione; pauperē sine defectione; castū sine corruptione; patientem sine murmuratione: humilem sine fictione; hilarem sine dissolutione, tristē sine deiectione; maturū sine grauitate; agilem sine leuitate, timentē sine desperatione; veracē sine duplicitate, operantem bona sine præsumptione; proximum corrigere, sine elatione; ipsū ædificare verbo & exemplo, sine simulatione. Da mihi, Domine Deus, cor peruigil, quod nulla abducat à te curiosa cogitatio; da nobile, quod nulla deorsū trahat indigna affectio; da rectum, quod nulla deorsum obliquet sinistra intentio; da inuictum, quod nulla frangat tribulatio; da liberū, quod nulla sibi vindicet peruersa & violenta affectio. Largire mihi, Domine Deus, intellectum te cognoscentem, diligentiam te quærentem, sapientiam te inuenientem, conuersationem tibi placentem, perseuerantiam te fideliter exspectantem; & fiduciam te finaliter amplectentem; tuis pœnis configi per pœnitentiam, tuis beneficiis in vitâ vti per gratiam; & tandē tuis gaudiis in patriâ perfrui per gloriam. Qui cū Patre, &c.

Praxis ad mentis renouationem instituendam.

PRima. Considera, modo suprà declarato, profectū & defectum aliquo tempore successiuo: vel hoc per breui: An meliùs te habeas erga Deū, proximū, & teipsū. Maximè verò attende ad examen particulare, an sint in eo pauciores lapsus, quàm superiore hebdomadâ, an plures: & quasi subduc rationes tuas, atque annota, si videtur. Sic enim multi quotidie consignant gesta sua. Sic S. P. Ignatius omnes etiam Spiritus sancti motus, ac vitam suam in libellum digerebat.

Rationes tuas sedulo nota.

Secunda

Secundo. Si minùs te proficere senseris; ac stimulari tali v.g. exercitatione, meditatione, aut lectione, spontaneâ pœnitentia., aliam propone, immò & voto contra inconstantiam; sed pœnali, aliquando confirma te, ex iudicio Superioris vel Confessarij. *Votum pœnale vtile.*

Tertia. Percurre diariũ, siue scriptum: quo actiones tuas ordinasti, atque ad illius perfectam obseruationẽ collima.

Quarta. Proposita varijs Sanctis dica, atque offer ex intentione sancta: & coram venerabili Sacramento, vel post communionem, confirma. *Sanctos sedulò cole.*

Quinta. Inter alia autem vide, vt semper proficere studeas in vera humilitate; Secundò, in verâ charitate, potiùs opere, quàm sermone in eam declarando. Tertiò, in communicatione cum Deo, seu Dei præsentiâ; Quartò, in purâ intentione; Quintò, in cultu B. Virginis. *In quibus sit maximè virtutibus sudandum.*

Alia Methodus colligendi sese, & Praxis.

SVprà dixi, exercitium quod fuerat quadrimembre, variũ vsum habere: tum ad manè surgendũ, tum vesperi incumbendũ; tũ ad animum recolligendũ. Si igitur superiùs posita meditatio prolixior videatur; vtere hâc methodo.

Constitue te in præsentia Dei, & Primò considera beneficia à diuinâ liberalitate tibi hebdomadâ superiore collata, & gratias age.

Secundò, considera defectus, & maximè consuetudine aliquâ inueteratos, an proficias, an secùs: & quid maximè in viâ te impediat, & ei examen particulare adhibe.

Tertiò. considera actiones tuas à manè vsque in vesperam, & forma eas regulas, & institutum tuum, si Religiosus es, & maximè ad exempla Domini IESV, & Sanctorum.

Quartò, considera quomodo in aduersis te gesseris, quàm moderate, tranquillè & prouide ea quæ euenire possent, animumque robora.

Postremò, scribe proposita breuiter, aut decreta, & Deo ac Domino nostro offer.

Hæc puncta quatuor magnam vtilitatẽ habere, & cõpendum vitæ spiritualis, vsus docere poterit. Obserua autem, singula per se etiam exercitium facere, ideoque in capita plura totum illud distributum habes suprà. Cùm verò hac praxi te colliges, & renouabis desideria, imagines suprà positas, quæ hisce capitibus quatuor respondent, si libet, inspice; Dei gratiâ, auxilio spirituali esse poterunt.

Signa Profectus.

HVc pertinet, signa profectus aliquando peruestigare; ad quem cognoscendum, conducet legisse, quos quælibet virtus gradus habeat. Addo etiam compendio ea quæ apud Senecam de profectu morum legi, & in tenebris gentilitatis lucem tantam vehementer sum admiratus.

Seneca lib. de profectu morum

Signum primum profectus est amor ingens, & quasi esuries virtutis.

Primum ait, indicium profectus, est eius amor vehemens, non contenta est Philosophia, vt præsens dumtaxat nos amore sui capiat, velut vnguenta, quorum absentia nemo discruciatur: sed inediam quamdam sitimque oportebit concipere, sicubi auellimur: talique argumento intelligere vtique licebit, nos verè profecisse. O Sapientia æterna tu etiam hîc in tenebris luces; quę dixisti: Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur.

Matth. 5.

2. Aspera non horrere

Secundum. Asperam nō horrere viam, neque laboribus à virtute deterreri. Nónne est quod dixisti Domine IESV, Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me?

3. Aliorū iudiciis dictisq; nō moueri.

2. Tim. 3.

Tertium signum est, ait, si placido tranquilloque sit animo, ita vt nihil commoueatur quibuscumque imperfectorum dicteriis, nihilque reluctetur. Omnes enim qui piè volunt viuere in Christo IESV, persecutionem patientur, etiam à fratribus & amicis.

4. Omnia ad uirtutē trahere quæ quis legit.

Quartum. Ea quæ quisque audit aut legit, ad morum correctionem, affectumque, in vitiorum alleuiationem, trahere; sicut apis mel è flore colligit; cùm alij nihil pręter colorem & odorem in illis admirentur. Hoc est, quod Sancti vocant coniunctionem cum Deo habere.

5. Imo etiā spectacula & quæuis alia.

Quintum. Non solùm ex doctrina & libris, verum etiam spectaculis ac quibusuis aliis negotis philosophari; & ad bonam frugem, suis incrementis proficere. Nónne ita fecit dulcissimus IESVS, dum Apostoli illi lapides templi ostenderent: & dum sapientia ęterna parabolis ex rebus obuiis, nos erudiret?

6. Ostentationem fugere.

Sextum, Ostentationem fugere, & contumeliam ferre; euidens planè documentum eius, hominem in Philosophię studio promouisse. Videas, ait, nonnullos etiamnum discentes, qui mox ad ostentationem omnia conferunt & disputant: de virtute magnificè disserere, id esse philosophari putant; perinde ac si quis credat, pharmaca populo vendere, id esse mederi. Hinc viros sanctos & modestos numquā audies de visionibus, de reuelationibus multa loqui, vel iactare: sed parcè & modestè, cùm necesse est, agere, D.

Vin-

Vincentius, certè vir sanctissimus, & miraculis quidē clarissimus; sed longè clarior virtute, tractatu aureo de Vita spirituali, dicit: Qui volunt se subdere Deo, non desiderent per orationem, vel contemplationē, vel per alia opera perfectionis, visiones, vel reuelationes, vel sentimenta, quæ sunt supra naturā; quia prædictum desiderium non potest esse sine radice superbiæ. Immò, non sustineas aliquā consolationem, ex quâ tibi videtur quòd fundares te in præsumptione, & æstimatione tuiipsius: & propter hoc, caue, ne in tuâ oratione vel contemplatione sustineas aliquam consolationem, nisi illam, quæ venit post perfectā sui notitiam, & completum sentimentum tuæ humilitatis & imperfectionis, & quæ facit perseuerare dictam notitiam, & antedictum sentimentum, & exclamat: Heu! heu! Deus, quot personæ sunt deceptæ per istum modum. Monet insuper, vitādas tales personas, & qui eos laudant: additque: Credo quod plus placet Deo, quòd visiones, sentimenta & raptus (qui, secundùm quod dictum est, habent similitudinem veritatis & bonitatis) dimittas ire, pro tanto, quantum valent: nisi contingant aliquibus personis, rationis, sanctitatis, & discretionis, ac ex eorum humili probitate (hic enim Lydius lapis est, ad aurum deuotionis probandū:) & tunc, quamuis sit pium visionibus & sentimentis taliū personarum consentire; tamē securū est, non totaliter credere eis, ratione sui, & per rationē prædictam; sed quantū concors cum fide Catholicâ est, & sacrâ Scripturâ, & bonis moribus, & verbis Sanctis, ac doctrinâ Sanctorum.

D. Vinc. de vita spirituali c. 11.

De visionibus & reuelationibus.

Deceptio hu plurima.

Visionum examen.

Septimum. Applausum populi non captare. Perspicuum igitur est, ait, eis qui fructū ex Philosophię studio percipere moliuntur, deponendum esse protinus, quidquid vanum est & arrogans. Modestia enim sapientiæ comes est. Et quemadmodū è vasis liquorē aliquem recipientibus aër inanis expellitur; sic, qui in Philosophię studio veris implentur bonis, fastum exuunt. Adde, quod sibi seueriores tum fiunt magisque rigidi; aliis contrà, benigni & placidi. Huc pertinet, quòd à Menandro, non minùs verè, quam eleganter dictum est: Complures videlicet esse, qui Athenas nauigent Philosophiæ gratiâ, primum sapientes, deinde sapientiæ amantes, ac mox Rhetores; neque ita multò post idiotas, rerumque omnium ignaros sese appellare. Quo enim magis cuique ex Philosophiâ accedit rationis, eo plus decedit fastus & arrogantiæ. Hinc videmus viros sanctos in quolibet Ordine, nō se, non suos, non institutū cæteris præferre, non efferre; sed alios omnes præ se æstimare ac laudare. Ordinē enim suum multū inhonorat apud pru-

7. Applausum non captare.

Perfectio aliis benigne.

Quo quis perfectior, eò humilior.

Vanitas eius qui se aut institutū vanè laudat.

8. Reprehensionem ferre æquo animo.

prudentes, vt docet D. Vincent de vitâ spirituali, qui tacitè se propter eũ extollit, quem sui demissionẽ assũpserat.

Octauũ. Reprehensionẽ ferre æquo animo; immò ingenuè se offerre corripientibus. Quicumque enim peccant, & monitoribus vitia corrigentibus sunt asperiores; hi profectò malo & quasi phrenesi laborant, nõ admittentes curationem. quid dicet ad hæc, cui monitio, exacerbatio, curatio, inquam, vulnus fit, & medicina languor, & quisquis vult mederi, inimicus?

9. In somniis quid turpe videre.

Nota quàm castè Philosophus disserat.

Signum serui Dei est castitas

Nonum. Ex somniis, ait, deprehendere licet, num quis profecerit in studio virtutis. Si enim in somnis nullâ capitur voluptate erga turpitudinem; neque graui inhiat crimini quo se contaminet; prorsusque nihil videt cum vitio & fœditate coniunctum, consentaneum est, omnia in tuto esse posita. Siquidẽ, vt equi iugales, recta currere instructi, non deserunt viam, etiam dormiente aurigâ; ita bruti affectus domiti, nec in somnis, facilè recalcitrant. Quis non miretur in Veneris cultoribus tales inueniri pudicitię amatores? Quid si cognouissent filium Virginis, IESVM sponsũ animæ nostræ? Tolerauit ille in Iuda auaritiam; in aliis arrogantiam; ambitionem in omnibus, & contentionem, numquam turpitudinem. Ita etiam, quisquis seruum Dei cognoscere velit, hac nota vtatur, castitatis: an, quidquid vllo modo ei vel eminus aduersatur, detestetur vt summũ flagitium; quidquid insidiatur, vt dæmonẽ horrescat; vbicumque eius periculum aliquod, vt mortem reformidet, numquam sibi cum sola quocumque prætextu instructionis, meditationis, aut quouis alio confidens; immò etiam sibi soli suspectus, vt de viris sanctis accepimus.

10 Affectus experiri sedatiores.

IESVS sedat tempestates animi.

Decimum. Affectus noxios experiri sedatiores. Illud autem colligi potest, intelligendo maiorũ desideria in nobis iam esse remissiora, quàm fuerunt olim. Aduertendum etiam, num in victus ratione rigidiores nobis ipsis, an licẽtiâ nimiâ simus laxiores, in rebus gerendis, maturitate vtamur, an inconsulta temeritate. In anima enim, quam inhabitat Princeps pacis, Dominus IESVS, non tumultuantur carnis passiones; sed si exurgant, dicit ille, Tace, & obmutesce; fitque tranquillitas: dispellit, vt sol, caliginem, & nubes dissipat animæ nostræ.

11 Imitari quæ in aliis admiramur.

Confundit Philosophus Christianos.

Vndecimum argumentum est, si mox imitari conemur, quod nobis est admirationi, seduloque probatur. Sic Themistoclem Miltiadis trophæa excitabant O quot sunt, qui Sanctorum hæc & illa dicunt; & quę in iis laudant patientię, humilitatis & abiectionis opera, in se factis vituperãt? Quid si Seneca Vnigenitum, qui est in sinu Patris, audisset,

quæ

quæ gessit ille pro nobis,quæ passus,inquam,pro nobis;si attendisset verbum illud: Exemplum dedi vobis, vt quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis: verbum penetrabilius omni gladio ancipiti?

Duodecimum.Iam si libeat,ait,præter ea,quæ recensuimus indicia profectus,& hoc,non parui momenti, adiungas velim: Ne quis peccatum aliquod reputet exiguum, sed sollicitè quoduis caueat atque deuitet: vt enim qui se diuites fore desperant,impendia exigua flocci pend[illegible]t, nihil magni efficere illa credētes si tenui aceruo accesserint (at spes ditescendi nihil negligit, quantumcumque exigui lucelli; eoq́ue magis auget æris appetentiam,quo propiùs admotæ fuerunt opes) Sic haud dubiè vsu venit in negotiis per virtutem gerendis:non enim illic locum habet indulgentia,vt dicas:Hoc perpusilli momēti est ad illud. Nónne idem Spiritus sanctus clarè nobis explicauit, dicens: Qui spernit modica,paulatim decidet? *Eccli.19.*

12. Peccata & defectus paruos vitare.

Dignatus es,vt sup.p.10.

IACVLATORIÆ.

IN *toto corde meo exquisiui te;ne repellas me à mandatis tuis.* Psal. 118.
Viam veritatis elegi,iudicia tua non sum oblitus Ibidem.
Ecce concupiui mandata tua,in æquitate tua viuifica me. Ibidem.

CAPVT VI.

Exercitium seu deliberatio de pia ac frequenti Communione.

HOMO. O Sapientia æterna, ô lumen mentis,quàm variis sententiis & exemplis distrahor! neque satis possum constituere cum animo meo, quid expediat; vtrùm crebrò hæc Sacramenta vsurpare, an reuerenter rariùs ad illa accedere. Inuitat me vehementer certè benignitas & humanitas tua, Domine IESV, qui ad magnum hoc conuiuium vocare dignatus es etiam claudos, cæcos,& debiles & peccatores, quorum primus ego sum. Obsecro te igitur,vt,si diuinæ voluntati tuæ id magis placeat,concedas mihi gratiam, quâ sæpiùs ad sacram hanc cœnam, cæleste epulum accedam, & tibi qui es salus mea vnica,coniungar. *Luc.14.*

CHRISTVS. Fili mi, Ego descendi de cælo, vt panem *Ioan.6.*

 illum

illum cælestem omnibus, & nominatim tibi proponerem, vt qui manducaret hunc, veueret in æternum. Ego quotidie in Missæ sacrificio memoriale completum esse volui passionis, & amoris mei erga te; & ego volui in arâ crucis amoris igne vri, ut essem tibi dulcis panis, & acceptus, & omne in me delectamentum haberes, quid ergo formidas accedere ad me, Patrem & consolatorem tuum & medicum, quando ego clamo; Venite, comedite panem meum, & bibite vinum, quod miscui vobis; bibite, & inebriamini, carissimi, imò minas in-
Prouerb.9. tento ex infinita charitate dicens: Nisi manducaueritis carnem filij hominis, non habebitis vitam in vobis.

Haccine vera, vt sup. p. 7.

Ps.110. HOMO. O benignissime IESV, quantam memoriam hîc facis mirabilium tuorum, misericors, & miserator Dominus, vt talem escam des timentibus te; Quid enim est homo, & quid obsecro sum ego, vt digneris me vocare, & mecum epulari, & ingredi ad me, & mansionem apud me facere? Quæ non bona illi obuenire debent, ad quem diuertere dignaris? quæ gratiæ in eum non deriuari, à te fonte omnis bonitatis! Existimo certè, eos, qui toties pane cælesti deuotè pascuntur, cælestes euadere debere, & vnum tecum fieri.

CHRISTVS. Viuunt & manent illi in me, & ego in
Ioan.6. illis; si quoad humanitus possunt, sese præparent ad hoc conuiuium, in quo ego sumor, & recolitur memoria
Aug. lib. 10 conf. c. 19. passionis meæ. Sed cibus sum grandium; cresce etiam tu, & manduca me; nec tu me mutabis in te, sicut cibum carnis tuæ; sed tu mutaberis in me, & particeps eris omnium timentium me. *Credo tibi*, vt sup. p. 7.

HOMO. Credo, Domine, quia, cùm sis potentissimus & liberalissimus, non potes introire ad nos, & non effundere munera gratiæ tuæ: non potest quis accedere ad te, fontem vitæ, & sitire fluenta fœtida mundi huiusmanimæ, cui licet bibere ex calice tuo verè præclaro, non libet bibere de calice dæmoniorum.

CHRI-

CHRISTVS. Ita gratiâ meâ efficere soleo. sed sunt qui panem meum, qui præbet delicias regibus, hodie comedunt, & mox ad siliquas porcorum cum filio prodigo redeunt, istis certè sæpè fiunt nouissima peiora prioribus. Iubeor enim cedere dæmonibus locum meum, id est, animam, quam mihi emi pretio magno, vt glorificarer & portarer in eâ, deliciæ enim meæ sunt esse cum filiis hominum. *Haeccine vera*, vt sup. pag 7. Gen. 49. *Indignè communicans quid agat.* *Prouerb.* 8

HOMO. Vereor, Domine, accedere, ne thesaurizem mihi iram in die iræ: quia fragilis & miser homo ego sum, neque possum resistere aduersariis meis. *Rom.* 2. *Chryso. ho-61. ad.pop. Antioch.*

CHRISTVS. Ad hoc paraui in conspectu tuo hanc mensam, aduersus eos qui tribulant te. Nam qui me deuotè suscipiunt, tanquam leones ignem spirantes ab hac mensa recedunt, diabolo terribiles. neque difficile proinde est volenti, resistere. Si quis enim aduertat me secum esse, nónne cum Dauide dicere poterit; Si consistant aduersùm me castra, non timebit cor meum? Pone me iuxta te, & cuiusuis manus pugnet contra me. Nullum certè efficacius remedium aduersus omnes tentationes, maximè carnis, cuius sunt iacula ignita, & cũ qua anceps semper pugna; cupiditas verò radix omnium malorum minuitur, quia ego solus satio animam me esurientem bonis, & diuites dimitto inanes. voluptatis omnis ardor, imò sæpè etiã sensus restinguitur, quia præbeo iis verè panem, omne delectamentum in se habentem. Verè enim dixit Propheta meus: Quid enim est bonum eius, & quid pulcrum eius, nisi frumentum electorum, & vinum germinans virgines? *Tentationi facile resistere est.* *Psalm.* 16. *Iob* 17. *Sap.* 16. *Zach* 9.

Credo tibi, vt sup. pag. 7.

HOMO. Verùm tot humanarum rerum occupationes nos distrahunt, neque volentes accedere sinunt ad te: sed turbamur erga plurima, cùm verò in pace sit factus locus tuus; gratum tibi obsequium esse non potest corde animoque vago, & vix cum veste nuptiali, venire ad te Regem regum, & Dominum dominantium. *Psalm.* 75.

1. Cor. 11. CHRISTVS. Probare ſeipſum omninò debet homo, & ſic de pane meo comedere, & de calice bibere: qui enim manducat & bibit indigne, iudicium ſibi manducat & bibit. ſed vide, an non tanti ſit hoc donum meum, vt ſe paret quiſque & probet. Verùm hæc probatio hoc ſolùm omninò exigit, vt immunis ſis à grauioribus peccatis, & quoad humana poteſt fragilitas, pares te ad tantum hoſpitem, tantumq́ue conuiuium. Neque poteſt mihi quidquam eſſe magís ingratum, quàm has audire excuſationes, quas adeò manifeſtè damnaui: Villam emi & iuga boum, & vxorẽ duxi, & ideò non poſſum venire. triſte mihi eſt, omnibus me poſtponi; & indignitas ſumma, nihil eſſe apud aliquos quod minore curâ ac ſollicitudine peragatur, quàm accedere ad menſam meam, & panem comedere Angelorum. Negotiis omnibus tempus tribuitur & largitur; cur ergo in omnium negotiorum maximo tibi tempus deficit? cur properatur & feſtinatur ad forum, ad commercia, ad fabulas, ad iocos, ad ludos? immò, etiamſi ad proximum iuuandum eatur, niſi neceſſitas aut obedientia vrgeat, irreuerentia magna eſt, mox hoſpitem me deſerere: me, qui de ſummo cælorum veni, vt cibem, vt reficiam, vt ſanem, vt me totum tribuam. ſiccine ſeſe hoſpites haberi vellent? eâ beneuolentia accipi? ea inurbanitate derelinqui? Tùne ſuaderes amico tuo, vt cum tot bona veniant mecum; tot mala diſſipem præſentia mea; tam dulce mihi ſit vobiſcum eſſe vſque ad conſummationem ſæculi; tam triſte videre menſam meam vacuam & deſpectam: vt raro accederet ad me Dominum ac Deum ſuum? At negotia habet: quod maius quàm me ſuſcipere? prudentia indiget: quid vtilius, quàm vt me, qui ſum Sapientia æterna, ſecum habeat magni conſilij Angelum? robore indiget; nónne ego ſum fortitudo veſtra? nónne ego operor omnia in omnibus? imò hic eſt panis de cælo, vt ſi quis ex eo manducauerit, non moriatur. nec enim ſolùm

Lucæ 14. Excuſatio à Communione eſt Deo ingrata.

IESVS hoſpes non deſerendus

Communio negotium grauiſſimũ Ioan. 6.

Effectus SS. ſacramenti.

lùm hîc peccata præterita condono; ſed præſeruo à futuris, & applico homini merita mea. Hæc ſanè cauſſa eſt, cur ſapientia mundi, quæ ſtultitia eſt, ſeipſam decipiat: ſine me itur ad prælia, ſine me conſilium initur. verùm ego Dominus exercituum: ego ſolus diſſipo ſapientiam ſapientum iſtorum, & conſilium impiorum non adiuuo. Non ſic faciebat Moſes ſeruus meus qui ducere populum, etſi iuſſus à me, noluit niſi præcederem caſtra, & dux itineris eſſem, in conſpectu eius. Si ergo abſque me non eſt conſilium, non eſt potentia, non prudentia: nónne qui me derelinquunt, derelinquentur à me, & non proſperabitur via eorum?

Iſaiæ 23. Cur ſæpè mali ſucceſſus in hũ manis rebus

Aſpira, vt ſup. p. *Hæccine firmâ fide*, ibid.

HOMO Quando ad vitæ terminum venerimus, meritò timere debemus, ne nos viſere recuſes, Redemptor noſter, ſi ſani ad te venire noluimus. Forſitan & iuſtâ hâc animaduerſione punitur peccator, vt qui te ſuſcipere noluit ſanus, deploratus, & ab omnibus deſertus, à te etiam derelinquatur, auerte hoc à me, ô ſpes mea vnica IESV.

CHRISTVS Nónne id meritò quandoque facio toties repulſam paſſus? quot enim concionatores, ſerui, & præcones mei, inuitant eiuſmodi ad me? & tamen, quàm multi durâ ceruice, & incircumciſis cordibus Spiritui ſancto, & bonis inſpirationibus reſiſtunt! Sto, & pulſo, & deſiderio deſidero paſcha manducare cum eis: & ecce quia ſimul inuitat caro, inuitat mundus, ſæpè contemnor, & vix tandem admittor, admiſſum mox rurſum expellor. quid tu ad hæc? Quid, cùm ad iudicium veneris, reſpondebis, ô miſer homo? Quando improberabo & exprobrabo tibi hanc ingratitudinem tuam, & quæram ex te, Quare dereliquiſti me fontem aquæ viuæ? Quid nocui, aut in quo moleſtus fui? numquid inuitaui & dixi: Venite & bibite, & emite abſque argento, abſque vlla commutatione vinum & lac? Cur ergo toties cœnam meam es aſpernatus? Ego te paui

Lucæ 22.

Exprobratio Chriſti in iudicio.

sanguine & carne meâ; amplexus te fui, & osculum pacis dedi; imò tradidi me tibi, & crebrò id facere paratus fui. An ob bonitatem meam, & malitiam tuam, tibi factus sum ita vilis, & ideò aut contempsisti me, aut neglectim me suscepisti, & mox abiisti vagus in viam desideriorum tuorum? An forsan aliud quod agas tibi est, quàm vt mihi placeas? me quæras in toto corde tuo? quæras dum inueniri possum? Quâ fronte venies vt recipiam te in æterna mea tabernacula? qui sæpiùs hostes capitales tuos ac meos, quàm me, hospitio non tantùm accepisti, sed maximo discrimine aduocasti? quoties vt peccatum perpetrares, & admitteres in te, multa tolerasti; me vero solio meo, templo meo quod estis vos, exclusisti? & iam vis habere partem mecum, mecum epulari?

Aspira, vt sup. pag. 8. *Haccine firmâ*, ibid.

HOMO. O quoties in æternitate dolebo, si te vti debeo, Deum ac Dominum meum non recepero, sed repulero, aut frigidè suscepero, quomodo postulare potero vt intrem regnum tuum, si tibi clausero cor meum, vt illud aperirem hosti aut vanitati? erubesco totus dum cogito, Domine Deus meus, immensam charitatem tuam quâ exultas vt gigas ad currendam viam, vt è summo cœlorum descendas ad manus & nutum Sacerdotum, vt venias ad me, & ego ad te, vt te fruar. Quid dicam? Erubesco, quòd sæpissimè audierim in auribus cordis mei vocem tuam: Aperi mihi soror mea, sponsa; caput meum plenum est rore, & cincinni mei guttis noctium. Et rursum: Ecce sto ad ostium, & pulso, si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse mecum? *Haccina vera*, vt sup. p. 7.

Psalm. 16.

Cant. 3.

Apoc. 5.

Sanctorum in Cõmunione feruor.

Ps. 101.

CHRISTVS. Attende insuper Sanctos meos, quot vigiliis, quot precibus, quot suspiriis parabant viam ante me; si comedebant, si bibebant, fluebant illis lacrymæ, & potum suum cum fletu miscebant, quòd

qui

qui panem Angelorum manducarent, fili quis cogerentur vesci porcorum. erat illis omnis mora longa, quâ à mensa mea abesse cogebantur: erat omnis mora breuis, & labor leuis, quando præparabant ardenter mihi cor suum, & cum gaudio edebant & bibebant super mensam meam.

Homo. Heu mihi, Domine, heu misero mihi! cur me non amor tuus stimulat, non vrget fames, & nuditas, & vulnera, & pericula mea. Eheu! quot sumus qui ad te imus fortè quia compellit fama, prouocat consuetudo; & interius nauseat anima super manna isto suauissimo? Eheu! hinc pastus carne tuâ, suspiro ad ollas carnium; potatus sanguine tuo, cogito de Babylonis poculo; iam recreata amplexu tuo, properat fornicari anima cum amatoribus multis, inquieta, & vaga. Quò imus, precor, à facie tua, Domine? quare deserimus te, salus nostra; obliuiscimur tui, Jesv, & infinitæ charitatis tuæ; nónne nobis tibi adhærere bonum, & in pace altâ gustare, quàm suauis sis; intrare sic ad altare tuum, ad te, qui renouas iuuentutem nostram; in te manere, & te in nobis? Dixisti enim: & nónne verissimè; Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo? O dulcissimum verbum! tu in me, & ego in te! O quanta dignatio! tu in me, & ego in te! O quantus amor! tu in me vili sterquilinio, & ego in te summo bono! O qualis commutatio! tu in me, & ego in te! quid vltrà petere aut sperare possum? visitas nos certè in salutari tuo, ad videndum in bonitate electorum tuorum. *Ioan. 6.* *Psal. 105.*

Cant. 8.

Pone te, Domine mi, sicut signaculum super cor meum, sicut signaculum super brachium meum. Memoriâ memor ero tui, & in æternum non declinabo à mandatis tuis. Traxisti me funiculis Adæ, in vinculis charitatis. Quis me separabit à charitate tua; quis me vltrà morabitur, ne vocatus ad nuptias veniá; aut sitiens *Osee 11.*

ad fontem;aut prodigus, ad patrem;infirmus,ad medicum; aut ſponſa, ad ſponſum, & deſiderium animæ meæ?Ne,precor,deſpicias me,ne reſpuas me iuſto iudicio tuo;ſed ſi moram feci,ſi rariùs veni ad te, ſi tardiùs aperui tibi,ſi oblitus fui comedere panem meum, per gratiam tuam,ne quaquam vltrà iam faciam: ſed frequenter & reuerenter apparebo in conſpectu tuo, &
Cant.5. ſcio pro benignitate tua,nec vacuus gratia redibo; ſed manus tuæ diſtillabunt myrrham primam, mortificationes,& cor meum loquetur tibi, & adhæreſcet anima mea poſt te,& me ſuſcipiet dextera tua, & dabis mihi has petitiones cordis mei. Amen.

Exercitium pro Communione.

Sap.12. *O Quàm ſuauis eſt,Domine,ſpiritus tuus,qui, vt dulcedinem tuam in filios demonſtrares, pane ſuauiſsimo de cælo præſtito,eſurientes reples bonis, & faſtidioſos diuites dimittis inanes!hic ſiſto & obſtupeſco veráne ſunt hæc? reſpice,quæſo in me:verè enim ego mendicus ſum & pauper,*
Pſal.39. *Domine,tu,quæſo,ſollicitus ſis mei:vt guſtare poßim & videre,quàm ſuauis ſis;& numquam nauſeare ſuper Angelorum pane,in quo eſt omne oblectamentum,& omne miſerorum ſolatium. Tu enim dixiſti & es veritas, Deus meus, nec falli potes.Vileſcant iam mihi omnia,& amara ſint,propter dulcedinem tuam, quam hîc abſcondiſti timentibus te. Ecce cum fiduciâ pauper,miſer,& cæcus,accedam ad te, & nónne illuminabis me,ô lux vera,quæ illuminas omnem hominem? Accedā ad te frigidus & ſtupens, & ſpero accendes me,& ignem mittes in oßibus meis,vt luceat lux mea coram homini-*
Matth. 5. *bus,& videant opera mea, & glorificent te Patrem meum, qui in cælis es: turpe enim eſt valde mihi & tibi dulcißime IESV,toties paſci me pane Angelorum,& cum ſæcularibus, & iis qui te ignorant, tam auidè veſci ſiliquis porcorum. Nónne mutari omnes deberemus in te, & Angelorum vitam viuere,qui Angelorum paſcimur cibo,& frumento electorum? O quando inebriabor ab vbertate domus tuæ!*

O quan-

O quando lætificabitur cor meum in vino, quod tu, amantißime Domine, expreßisti, & torcular calcasti solus! Quando reddam me totum tibi? & totus ero totus qui te toties totum mihi tribuis? & cùm digneris esse cibus meus, & delectatio mea, cur vltrà quæram bibere de calice Babylonis, & delectari in vanitate mundi huius? Túne mihi panem præbes, carnem tuam, vt viuam de te? nihil ergò cupio extra te: sed credo, Domine, & spero, quòd qui manducat hunc panem, viuet in æternũ. spero quòd manebo in te, & tu in me, & quòd resuscitabis me in nouißimo die. Túne mihi calicẽ præbes, calicem salutarem? da, quæso, per gratiam tuã, vt digne bibam illum, & satier cùm apparuerit gloria tua. Ioan. 6.

O quàm præclarus calix iste! quam religiosa est huius potus ebrietas, per quam excedimus Deo, & quæ retrò sunt obliti, ad anteriora extendimur, non habentes sensum mundi huius, sed diuitis purpurati delicias contemnentes cruci hæremus, sanguinem sugimus, & intra ipsa tua, ô Saluator, vulnera figimus linguam, quo interiùs exteriùsque rubricati, à sapientibus huius sæculi iudicamur amentes, qui religionis huius abhorrentes mandatum vsque hodie retrò abeunt, & à secretis diuinis, omnium intra se mysteriorum continentibus summam, diffugiunt & recedunt. Qui manducat ex hoc pane, vltrà non esurit, qui bibit, vltrà non sitit, quoniam mysterij huius sic sufficit gratia, sic reficit intelligentia, vt cuicumque tantæ rei innotuerit plenitudo, omnis consummationis fine inuento, te, ô Domine, ferat in pectore, teipsum ferat in mente & omni tempore habitatori suo dicta & facta iubilatione consonâ laudes resonent, & gratiarum actiones decantet. Cyprianus epist. 54.

Hæccine vera. *vt sup. pag. 7.*

Praxis ad piè communicandum.

PRIMA. Consideratè statuere, frequenter, vt minimùm singulis mensibus, communicare, iudiciumque Confessarij super eo exquirere, eique humiliter acquiescere. Ille status profectusque rationẽ habebit; de quo difficile iudicare est. Semel in hebdomade feruenter Deo seruientibus sufficit; quod S. Pachomij discipulis Angelus præscripsit, & in variis Ordinibus Spiritus sanctus instituit: sæpiùs tamẽ etiam licet, etque vtile est, quia Domino IESV gratum sæpiùs se inuitari, vel se inuitantẽ à filiis visitari. Certè viaticum *Quoties cuique sit communicandum.*

ticum optimum est in viâ hâc communio, antidotum, præsidium, lucrum.

Communionis spiritualis vtilitas.

Secunda. Quotidie spiritualiter in Sacro communicare, & hoc pacto ad sacramentalem communionem sese præparare. Neque hoc solùm, sed magis quotidianis mortificationis exercitiis, & diligenti curâ spiritualis profectus. Humilitas optima dispositio, quâ quis sese indignũ æstimat; & vera ac sincera charitas; nihil enim æquè repugnat, ac vel minima à proximo auersio, propter quem etiam debemus animas ponere.

Auersio à proximo officit cõmunicanti

Tertia. Quotiescumque negotium arduũ est, subsidiũ & solatiũ hinc, petere, idque publicè potiùs, quàm priuatim vt omnes agnoscãt nos (non vt Ethnici) fidere viribus, aut industriæ, sed leuare oculos in montes, ad cælum, vnde veniet auxilium nobis.

Psal. 120.

Ante susceptionem negotii cõmunicandum.

Quarta. famulos, & fidei nostræ commissos exemplo & exhortatione ad piam, hanc consuetudinem inducere; immò illos etiam hac conditione conducere.

Quinta. diligenter se ad communionem præparare, & post eam sese conseruare in deuotione, ac bibere de fontibus Saluatoris, instaurare vires vt cibo optimo.

Communicantes crebrò & malè.

Obserua. Primò, extrema hîc vitanda: sunt qui peccatis irretiti & immersi, hæc sacrosancta mysteria crebrò etiam adire optant; neque tamen vitam corrigunt: sed eam hoc velamine tegunt, ac sibi blandiuntur. De quibus illud Apostoli dicere licet; idcirco eos dormire, & indormire peccatis, quia non satis se probant, nec diiudicant corpus Domini. Alii non sunt quidẽ grauioribus implicati peccatis, sed inueteratis inhærent imperfectionibus, neque conantur se vincere; & tamen, ne aliis inferiores videantur, sæpè ad sacram Synaxim accedere contendunt: dicique illis potest; Comedistis, & non estis satiati; bibistis, & non estis inebriati. Si quis dissuadeat, queruli, importuni. Vtinam eiusmodi, & qui quotidie celebrant sacerdotes (aut certè deberent crebrò) aduerterent fructum, quẽ colligunt, & metirentur profectum ab annis aliquot, quanto humiliores, magis patientes, resignati, quieti, facilè deprehenderent ambitionis hæc desideria esse potiùs, quàm deuotionis. Cùm inuitatus fueris ad nuptias, aiebat Dominus, vade & recumbe in nouissimo loco: hi verò cum primis volunt, & murmurant impudenter, si per famulos suos Dominus eos iubeat nouissimum locum tenere. Magna certè potentia Dei solius, & ab humilibus solis honoratur!

1. Cor. 11.

Aggei 1.

Lucæ 14.

Considera quem fructum ex Cõmunione facias.

Communicantes rarò

Obserua Secundò, aliud esse genus qui nescio quâ reuerentiâ Domino molestâ, sibi inutili, venire recusãt inui-

tet

tati & moniti, quòd defectibus pleni sint & negotiis. Verumtamen certum est non satisfieri debitis tempore, sed re: & optandum, vt hi videant an tempore magis præparentur; an verò mundi magis sint, quo diutiùs differunt, & peccata coaceruant; an magis deuoti postquam pluribus & peccatis & negotiis immersi fuerint. An magis videtur propinquus esse saluti, qui medicum diu fugit cùm æger esset, exspectauitque donec malum inueteratum foret? an debitor qui sinit vsuras vsurarum excrescere, magis soluendo fit? sanè, vt suprà dictum, præstat in negotiis humiliter auxiliũ flagitare per sacrã communionẽ, quàm absque ea sibi præsidere: humiliter ad Deum inuitantem dulcissimis his verbis: Venite, ad me omnes qui laboratis, & onerati estis: Venite, comedite panẽ meum & bibite vinum quod miscui vobis; etiã debiles & claudos accedere; quàm rusticâ verecundiâ retrocedere. ita tamẽ, vt quantùm res patitur, pręparatio fiat tanto hospiti: quo suscepto, nihil opus ab aliis negotiis feriari, sed à malo; sufficitque ambulare in conspectu eius, & currere in viam mandatorũ. Audiamus ergò Damascenũ, & purâ conscientiâ, fideque haud quaquam dubia accedamus; ac profectò, ait, sic nobis fiet, quemadmodũ firmè ac constanter credimus. Ipsum porro omni puritate colamus, hoc est, spirituali, & corporeâ; siquidem duplex ipse est. Ardenti cupiditate ad eum adeamus, manibusque in crucis formam compositis, crucifixi corpus suscipiamus, atque oculis & labiis, & frontibus impositis, diuini carbonis participes efficiamur, vt ignis desideri; in nobis insiti, assumptâ eâ, quæ ex carbone oritur, inflammatione, peccata nostra exurat, ac pectora nostra collustret: demusque operam vt per diuini ignis perceptionem inardescamus, diique efficiamur, &c.

Communicantes rarò & male.

Differre non præparat.

In negotijs petendum auxlium.

Matth. 11.

Prou. 9.

Damasc. de orthodoxa fide l. 4. c. 14.

Adhortatio ad Communionem elegans.

Dingatus es, vt sup. p. 10.

IACVLATORIÆ.

Memoriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus, escam dedit timentibus se. Psal. 110.

Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat, & humilia respicit in cælo & in terra? Ps. 112.

Quam bonus Israël Deus, his qui recto sunt corde! Ps. 72.

Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea, & labiis exultationis laudabit os meum. Ps. 62.

CAPVT

CAPVT VII.

Meditatio de Sacerdotis officio, subseruiens etiam Sacrosanctæ communioni.

1 Pet.2. *Omnes Christiani spirituales sunt Sacerdotes.*

NOTA hoc exercitium propriè videri esse pro Sacerdotibus: sed cùm omnes Christiani eius munere fungantur spiritualiter, iuxtà illud D. Petri: *Vos estis gens sancta, Regale sacerdotium*, ad omnes etiam pertinet. Immò & in Canone, idcirco Sacerdos ait: pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt. Quia tamen aliqua non ita commodè omnibus tribuuntur, ideò diuerso charactere, ea posita, quæ non sunt omnibus communia.

Nota.

PRAELVDIVM I. Compositio loci: Constitue te coràm Deo vnà cum vniuerso hominum genere, eorumque multitudine innumerabili, vt est arena in littore maris.

PRAELVDIum II. Pete humillimè gratiam, vt scias quod sit officium Sacerdotis vel communicantis, & exequaris.

PVNCTVM I. Considera Primò summam Christi IESV in nos charitatem, quâ vult omnia nobis sua esse communia. qui enim nobis seipsum, nónne omnia secum donauit? Dedit se tibi: & quis es tu? vapor & nihilum dedit tibi, Quis; ille Deus: se tibi; & non dabis te Deo tuo? se dedit, & vt sic loquar, subiecit se potestati tuæ, vt quoties voluerit homo, sistat se. Et quorsum, Domine IESV? quorsum? vt sis mihi in cibum & potum, in medicinam, solatium, refrigerium. Præterea vt tu regnum sis illi, Rex enim ipse est, & in hoc natus est, & vt Sacerdotium communicet animæ tuæ. Ipse enim Sacerdos est secundùm ordinem Melchisedech. Itaque munda illi templum cordis tui, & fac vt in altari illius semper viuat charitas ignis eius, & requiescat in eo pax illius.

Rom.8. *Iacob.4.*

Con-

Conſidera verò tu, ô Sacerdos, coram Deo vniuerſum vt dixi genus hominum; & obſerua, vt ſingulis ſua munia Rex ſummus, Dominus, & Paterfamilias tribuat: ſummum autem inter ea eſſe ſacerdotium. Primò, reſpectu populi: Omnis namque Pontifex ex hominibus aſſumptus pro hominibus conſtituitur in his quæ ſunt ad Deum, vt offerat dona & ſacrificia pro peccatis. Secundò, reſpectu Dei: quia cùm alii circa alia verſentur, Sacerdotes circa perſonam Regis ſummi; quam quotidie veſtiunt ſpeciebus ſacramentalibus, deferunt ac diſtribuunt. Vide quanta dignitas Sacerdotum! Hinc viri ſancti, vt Antonius, manus Sacerdotum deoſculari cupiebant, S. Franciſcus priùs illos, quàm Angelum venerari; Conſtantinus in Concilio, non niſi iuberetur, conſidere; S. Catharina Senenſis eorum veſtigia deoſculari ſolebat: & in veteri teſtamento; ſumma illis reuerentia, vt ab Abrahamo Melchiſedech, & ſumma priuilegia deferebantur; adeò, vt etiam morte moreretur, qui obedire nollet ſacerdotis imperio. O Rex regum & Domine dominantium, quanto te amore ac honore proſequi debemus; qui de ſtercore elegiſti nos, vt collocares cum principibus populi tui! Quàm vereri debemus, ne qui plus cæteris in hoc mundo accepiſſe cernimur à te, auctore mundi, grauiùs inde iudicemur! ô quàm triſte tibi accidit eſſe multos, qui neſciunt te Dominum, neque officium Sacerdotale, Regale Sacerdotium; & quos dignatus es menſâ tuâ & viſitatione, vendere in taberna huius mundi, non pro pulte vt Eſau, ſed pro hauſtu vno fœdæ voluptatis primogenita ſua, & animam ſuam gratis venundare ſub peccato: immò & te primogenitũ noſtrum è multis fratribus, pro fimo, pro ſtercore, omnia enim verè arbitratus eſt Apoſtolus tuus vt ſtercora. Meritò mandaſti in lege tua, vt qui altari ſeruiunt, vinum & ſiceram non bibant: vinum ſcilicet in quo luxuria, vt bibant te IESV amantiſſime, vinum germinans virgines.

Sacerdotij dignitas.
Hebr. 5.
Deut. 17.
Greg. hom 9. in Euan.
Gen. 25.
Rom. 8.
Philip. 3.
Iudic. 13.

Considera ô anima sponsa Christi, felicitatem tuam, & vide quanti te faciat veniendo ad te Christus IESVS: facit certè Arcam testamenti, siquidem est in te velut throno suo; immò deliciæ eius sunt esse tecum, & colloqui. In arca erat Manna, quid verò melius esse potest quàm ipse? Patres enim nostri manducauerũt Manna, & mortui sunt; qui autem manducat hunc panem, viuet in æternum. Arca autem fœderis es; quæ enim arrha maior, promissio maior esse potest, quàm si tradat tibi se Dominus IESVS tuus? Ergo fac obsecro, Domine, vt sim arca ex lignis imputribilibus, & auro mundo charitatis vestita. Et vt sicut B. Virgo Mater tua, cui aliquâ ratione assimilor dum te suscipio, inueniam gratiam in oculis tuis.

Communicans est velut arca.

Communicans B.V. similis.

PVNCTVM II. Considera, ô Sacerdos, dignitatem tuam, quibusque comparari ob munus illud possis, vt discas non superbire, sed honorificare ministerium tuum. Comparari Sacerdotes possunt, & tu potes 1. veteris testamenti Prophetis; per quos Dominus consulebatur & loquebatur. Secundò, sancto Ioanni Baptistæ, qui præcursor Domini eum semel tetigit & abluit; cùm Sacerdos quotidie consecret, contrectet eum eoque pascatur. Tertiò Angelis; quia sicut hi Loth de Sodoma, Israëlitas per desertum duxerunt, Eliæ panes tulerunt: ita Sacerdotes spiritualiter facere oportet: Labia Sacerdotis, inquit Malachias, custodient scientiam, & legem requirent ex ore eius: Angelus enim Domini exercituum est. Quod si ita est, & sacerdotale cor, vt Gregor. arca testamenti, in quo spiritualis doctrina videtur, & procul dubio tabulæ legis iacent: si, vt Hieron. Dei & hominum sequester est, eiusque ad populum nuntiat voluntatem; nónne, si ignorat legem, ipse se arguit non dignè esse se sacerdotem? si verò non faciat, cùm sciat, ex ore suo se iudicat? Quartò, comparatur Moysi; quia educunt populum de Ægypti, id est peccati, seruitute, & præeunt exemplo. Quid igitur? an non

Deut. 17. Num. 18. Sacerdos Prophetis & Moysi & S. Ioanni, & Angelis comparatur.

Malach. 2.

Gregor. Hieron.

non iudicium seuerissimum fiet, si quis verbis prædicet voluntatem Dei, & non faciat? & pœnitentiam, patientiam, charitatem, & humilitatem, & factis contraria faciat? Quintò, B. Virgini etiam aliquâ ratione assimilantur; quia inter manus Sacerdotis quotidie Verbum caro fit: imò Sextò, diuinitas aliqua est hæc dignitas. vnde dicitur: Ego dixi, Dii estis: Diis non detrahes, & iterum: Afferre Domino filii Dei, afferte. Domino filios arietum. Hos iam non sacrificat Sacerdos, sed filium Dei. Vide obsecro, quàm dignè has personas sustineas, videamus, frater mi, ne nos quibus dictum est, Dii estis, audire cogamur: Vos autem sicut homines moriemini, & sicut vnus de Principibus cadetis. O dulcissime IESV, quid retribuemus tibi pro omnibus quæ retribuisti nobis? Túne dignaris per nos sacrificium offerre, peccata dimittere, amicos appellare, cælum aliis aperire, & ob ingratitudinem nostram claudetur illud nobis? O mira diuinæ bonitatis dignatio! serui digni non sumus, & amici vocamur. & per hanc amicitiam vis omnia nobis communia: quæcumque enim audiuisti à Patre, nobis nota fecisti; & dixisti: Dispono vobis sicut disposuit mihi Pater meus, regnum, vt edatis & bibatis super mensam meam. O sanguineis digna res lacrymis, quod sæpè amici tui osculo te tradant; qui edunt non panes tuos, sed te te quotidie; aluntur patrimonio tuo, & illud dissipant; pastores sunt, & dispergunt exemplo greges; amici dicuntur, & sunt, qui alios exemplo ad inimicitias tecum prouocant; immò auertunt aliquando à te, & vix sinunt ad amicitiam tuam vnquam redire.

Psalm. 81. Exod. 2. Psalm. 28.

Gratiarū actio.

Gregor.

Ioan. 15. Lucæ 22.

Sacerdos malus quid agat.

PVNCTVM III. Considera, ô animâ, te esse templum Dei optimi maximi, & attende, an æquum sit vt ibi Dagon colatur, vt ibi Beelzebub adoretur; id est superbia, auaritia, ambitio, luxuria regnet. Non regnet, ait ille, peccatum in vestro mortali corpore, non regnet, obsecro, in te, ô anima immortalis, mors & perditio.

Anima est templum Dei.

Considera, ô Sacerdos, tibi dictum illud Saluatoris: Vos estis sal terræ: quòd si sal euanuerit, in quo salietur? ad nihilum valet vltrà, nisi vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus. Vide igitur qui à corruptione luxuriæ, auaritiæ, superbiæ, alios seruare debes; quantoperè cauendum tibi sit, ne infatueris & conculceris; & quo pacto id facturus sis. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum? Quid dicam, Deus meus? cithara mea conuersa est in luctum, & organum meum in vocem flentium. Multum enim datum est nobis: sed cui multum datum est, multum quæretur ab eo; & cui commendarunt multum, plus petent ab eo. Certè (de Sacerdotibus enim illud scriptum video, & exemplis probatum) impossibile est eos, qui semel sunt illuminati, gustauerunt etiam donum cæleste, & participes facti sunt Spiritus sancti, & prolapsi sunt; rursus renouari ad pœnitentiam; rursum crucifigentes sibimetipsis filium Dei, & ostentui habentes. Nónne verò ita contingit tibi benignissime IESV, dum te audent illi aliquando cælo euocare, & tractare filium Virginis, qui paulò antè contrectârant membra meretricis? Nescitis, quoniam corpora vestra membra sunt Christi? tollens ergo membra Christi, facies membra meretricis? absit. Quæ participatio iustitiæ cum iniquitate? aut quæ societas lucis ad tenebras? quæ autem conuentio Christi ad Belial? aut quæ pars fideli cum infideli? quis autem consensus templo Dei cum idolis? Vos enim estis templum Dei viui, sicut dicit Deus: Quoniam inhabitabo in illis, & inambulabo; & ero illorum Deus, & ipsi erunt mihi populus; propter quod exite de medio eorum, & separamini, dicit Dominus, & immundum ne tetigeritis, & ego recipiam vos.

Matt.29. Ieremiæ 9. Iob.30. Lucæ 12. Hebr.6. 2.Cor.6. 2.Cor.6. Bellar.l.2. de Gemitu Columbæ, c.5.& 6.

Quantum Sacerdos distare moribus debeat à vulgo.

Considera Secundò, quantum debeat pastor ab oue distare, dux à milite, Rex à cerdone, magister à discipulo; qui alium portat ab infimo; Angelus ab homine:

ne: & hoc tibi, ô Sacerdos, applica. Cogita, cur à plebe officio, fori priuilegio, & libertate vectigalium ſeparatus ſis. Nónne vt moribus etiam diſtes? vides, ait Ambroſius, in Sacerdote nihil plebeium requiri, nihil populare, nihil commune cum ſtudio atque vſu & moribus multitudinis? ſobriam à turbis grauitatem, ſeriam vitam, ſingulare pondus dignitas ſibi vendicat ſacerdotalis. Quomodo poteſt obſeruari à populo, qui nihil habet ſeparatum à populo? Hieron. verò; vulgus, ait, indoctum in die iudicii, tanquam Gith, & cyminium corripietur virga & baculo; Sacerdotes autem magnis ſuppliciis torquebuntur. Appendit enim Dominus dona ſua, & talentorum vſuras repetit, & pondera ſanctuarii trutinat opera noſtra: niſi illa tantum diſtiterint à vulgo, quantum dignitate anteimus, tanquam minus habentia reiicientur.

Ambr. l. 1. epiſt. 6. ad Iren.

Hier. ſup. Iſaiæ 32.

Iudicium graue Sacerdoti.

PVNCTVM IV. Conſidera, ô anima, tibi dictum: Vos eſtis lux mundi, & licet id omnibus dictum, ſic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum qui in cælis eſt; tamen id magis tibi, ad quem toties venit iuſtitiæ ſol. Quid enim turpius, quàm filium videri tenebrarum, quem ſol ille toties venit vt illuſtret?

Matth 6.

Quòd ſi verò id cuiuis animæ, quid tibi, ô Sacerdos, faciendum putas? Cogita, obſecro, mi frater, dum tempus eſt miſerendi, dum habes placabilem Dominum, cui enim maximè hoc dictum conuenit? nónne tibi? & vide quale, ô obſecro, lumen ſis. Non poteſt ciuitas abſcondi ſupra montem poſita. non poterit latere virtus tua, non poterit iniquitas tua. Cogita, obſecro te ſtatutum velut pharon nauigantibus hoc mare, & vide quæſo, vt non verbo, ſed opere luceas. O quantum tibi & mihi paratum iudicium, ſi exemplo in deuia & ſyrtes & charybdes animas ducamus? Quid putas faceret rex, ſi quis exaltatus ab illo de ſtercore, & miſſus, vt ad ſe populum conuertat, auerteret? vt ſibi

eum conciliet, ad seditionem contra se, seu peccatum exemplo prouocaret ? Nos enim legatione fungimur pro Christo. Beati, ait Bernar. pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. Considera, ait, non pacidicos, sed pacificos commendari. Timeamus ergo vehementissimè, ait Gregor. fratres charissimi, & curemus vt conueniat actioni nostræ ipsum ministerium nostrum. De peccatorum quotidie relaxatione cogitemus: Consideremus sine cessatione, quid sumus. Sanè, ait Bernard. si altiorem, & non meliorem esse delectat, non præmium, sed præcipitium expectamus.

Greg. hom. 17. in Euang.

1. Pet. 2.

Anima iusti Regnum habet.

PVNCTVM V. Considera an hæc tibi quadrent, ô anima, quæ toties Christi corpore pasceris, an electum sis genus, & electa ex millibus, vt tibi toties se communicet fons omni boni; quantum præ aliis eum timeas, colas & ames. Electus erat populus vt peculiari cultu eum honoraret. 2. Attende an, quia es Regale Sacerdotium, verè Rege dignos mores habeas, & cui hominum, cui creaturæ seruias. Obsecro te, noli degener seruire seruitutem duram, quæ ad regna vocata es. Nunc verò te & me alloquor, ô Sacerdos, nos verè genus electum, Regale Sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, qui nos de tenebris vocauit in admirabile lumen suum, dicito mihi, poterimúsne in die Domini nouissimo meritò audire: vos autem genus electum ? An verò sicut populus, sic & Sacerdotes, leues, vani, & cupidi sumus? An vt Reges animo nostro moderamur? An gens sumus sancta ? populus dignus qui ita acquireretur? tanti emeretur, id est sanguine vnigeniti Filii Dei ?

Apoc. 1.

O IESV Redemptor mi, fecisti nos infinitâ dignatione tuâ & charitate Reges, & Sacerdotes Deo & Patri tuo. Et quorsum? scriptum video; vt annuntietis virtutes eius qui de tenebris vos vocauit in admirabile lumen suum. Eramus aliquando tenebræ, nunc autem lux in te, Domine IESV. Utinam ergo sic luceat lux nostra

ſtra coram hominibus, vt videant opera noſtra bona, & glorificent te, ô IESV, ſalus noſtra. Quòd ſi in lege veteri Sacerdos ſine maculâ eſſe debebat; nónne id multo magis in noua oportet? & non cæcum eſſe ignorantiâ, non claudum inconſtantiâ, vt ſic nos exiſtimet homo quaſi miniſtros Chriſti, vt diſpenſatores myſteriorum Dei. Et ad hoc, conſidera cærimonias veteris legis, quibus Sacerdos ſacris aptabatur. Primò: veſtibus ordinariis exuebatur: vt ſciamus & nos oportere deponere, ſecundùm priſtinam conuerſationem, veterem hominem, qui corrumpitur ſecundùm deſideria erroris. Inde albâ veſtiebatur, quâ puritas ſignificatur. Secundò Hyacinthinâ tunicâ; qua cæleſtis vita. Sacerdotes enim oportet verè poſſe dicere cum Apoſtolo, Noſtra conuerſatio in cælis eſt. Ex hac pendebant tintinnabula de auro puriſſimo, & inter hæc malogranata; quia incitare omnes exemplo ad pietatem debent. Deinde ornabatur rationali de auro, Hyacintho, purpurâ, coccoq; bis tincto & byſſo retortâ, opere polymitario, quod quatuor elementorum colores præferebat. vnde colligunt Doctores, ex hoc intelligendum, Sacerdotem velut Atlantem, totum mundum ſacrificiis & ſanctitate ſuſtinere debere. Hîc igitur attende quot toto orbe peccent; & periclitentur animæ; quibus tu ſacrificio adeſſe, ſi velis, potes, & charitatem ac zelum excita. Hoc indicabant lapides duodecim precioſi, in quibus erant nomina filiorum Iſraël poſita in rationali. quemadmodum & per verba Vrim & Thumim, id eſt doctrinam & veritatem, eum memorem reddebant, in his populo præire debere Sacerdotem. Si autem in figurâ tanta obſeruantia, quanta in veritate? In fronte habebat laminam de auro puriſſimo: ſcriptum in ea erat opere gemmario, Sanctum Domini: eratque hæc in fronte Sacerdotis, vt vita tota ſanctitatem præ ſe ferret. Sancti ergo ſimus Deo noſtro, & ſacerdotes Dei induamur iuſtitiam. Sanctis

Sacerdos debet eſſe ſine macula.

1. Cor. 4.

Cærimoniæ legis quæ.

Philip. 3.

Sacerdos quaſi Atlas.

Zelo ardere debet Sacerdos.

Chrysost. Eum, inquit, qui pro ciuitate tota; quid dico? pro ciuitate? immò verò pro vniuerso orbe terrarum, legatus intercedit, deprecaturque, & apud Deum, vt hominum omnium, non viuentium modò, sed etiam mortuorum peccatis propitius fiat; qualem quæso esse oportet? imputandum ergo timeamus nobis, si stare inter mortuos & viuentes, cum Aaron, & plagam orando auertere digni non simus, immò fortè prouocemus.

Sacerdos pro omnibus intercedit.

PVNCTVM VI. Considera, ô anima, quibus cæremoniis Dominus IESVS Sacerdotes noui testamenti creârit. Primò, pridie, quàm pateretur, summam omnium suorum operum, magnâ voluptate (quam indicat illud: Desiderio desideraui hoc Pascha manducare vobiscum) facere voluit, priusquam opus redemptionis passione consummaret, sanguine signaret. Ingressus est cœnaculum grande stratum, preciosamque adhibuit (quæ etiamnum visitur) supellectilem, vt exigebat mysterium, & surrexit æqualis Patri, à cœna, & ipse ponit vestimenta sua, & prostratus, ô dignatio summa! pedes lauit discipulorum; & exhortatus est eos ad humilitatem, charitatem, & omnimodam perfectionem. Vides quomodo ponere fastum, pedes aliorum, & affectus erga terrena lauare debeas, id est, exemplo tuo homines à terrenis avocare, ô anima, quæ toties ad cæleste conuiuium vocaris, quàm mundam te esse oporteat, quàm preciosa cordis tui vasa offerre debeas.

Lucæ 22. Institutio Sacerdotis.

Ioan. 13.

Et verò, ô frater, ô Sacerdos, nos ad maiora vocati sumus. Nónne ideò putas, postquam triennium in scholâ virtutis suos exercuisset Apostolos Dominus noster IESVS, tum demum Sacerdotes ordinasse, & quidem in pectore illo decumbente Ioanne virgine? qui enim ad pectus IESV, ad sacrificandum corpus eius accedere vult, & esse discipulus, quem tu Magister bone, dulcissime IESV, diligas, virgo sit oportet, & purus. Sanè si pa-

nes

nes propoſitiones in menſa aureâ ponebantur, immò etiam in clibano aureo (ita Lyranus) coquebantur; denique in auro puriſſimo ſeruabantur; quantâ hîc puritate opus, quàm arctè renes conſtringendi? nihil enim tam aduerſarium filio virginis quàm impuritas, qui omnibus infirmitatibus noſtris ſe ſubjecit, de Virgine tamen naſci voluit. Quantum ergo ei diſplicet impuris animis ſuſcipi, pollutis manibus tractari, templum ſuum libidine violari? Neſcitis, ait Apoſtolus, quia templum Dei eſtis, & ſpiritus Dei habitat in vobis? ſi quis autem templum Dei violauerit, diſperdet illum Deus. Lauamini igitur, & mundi eſtote: mundamini qui fertis vaſa Domini; maximè, cùm etiam Ethnici Sacerdotes venere, carnibus & vino abſtineant. Ad quod meritò exclamat Auguſt. O grandis Chriſtianorum miſeria! ecce Pagani, doctores fidelium facti ſunt; & peccatores ac meretrices præcedent nos in regno Dei. Illi certè, vt Niniuitæ ſurgent in iudicio, & condemnabunt noſtram inertiam & laſciuiam. Grauiùs enim peccant indignè offerentes Chriſtum regnantem, quàm qui eum crucifixerunt ambulantem in terris. vti pro fauo mellis & manna cæleſti, dant, & dederunt in eſcam Chriſti fel; & in ſiti eius potauerunt eum aceto, & ſuper dolorem vulnerum eius addiderunt. Quis non contremiſcat audiens Ozam percuſſum, volentem ſuſtinere arcam? Quis non admiretur ſe veritatem diuini iudicii in Móyſe dubitante, & prohibito cum Aarone intrare terram ſanctam?

Exodi. 25. *2. Cor.* 6. *Iſaiæ* 1. *Iſaiæ* 52. *Auguſt.* *Matth.* 21. *Auguſt. ſup Pſalm.* 88. *2. Reg.* 6.

PVNCTVM VII. Conſidera Primò, quâ deuotione & deſiderio accedere te oporteat, ô anima. Si enim conuiuium magnum, ſumptuoſum paratum foret à Rege, quàm indignum, ſi vilis homuncio inuitatus reſpueret & ſignificaret illi, quòd malit ire ad haram, & comedere cum porcis, etſi ſiliquis eorum explere ventrem nequeat; ſic facis quoties pigrè & ſegniter ad cæleſte hoc conuiuium vadis.

Quâ deuotione communicandum.

Conſidera Secundò, quæ Deus tibi dederit in hâc vita bona, & ſcis non alio fine quàm vt ita vtereris, vt dignum te faceres hac cænâ cæleſti. miraris? Ecce ſi victum det & panem quotidianum, ſuperſubſtantialem te poſtulare vult: ſi veſtem largitur, nónne vt veſtem nuptialem habeas, eâque ornatus ſic in triclinio vbi corpus eius diſtribuitur compareas? ſi honores tribuat, nónne vt honorifices eum præ aliis in Vener. Euchariſtia? ideò enim comparet, ideò circumferri vult, dulciſſimus Redemptor noſter.

Quanta debeat eſſe Sacerdotis puritas.

Nunc verò, ô Sacerdos, quâ te & me par eſt præ aliis deſiderio & præparatione accedere? nónne ideò curâ rerum temporalium liberati ſumus? Quid clamant purgandæ animæ eorum, quorum ſanguine & ſudoribus viuimus, niſi vindictam, ſi non exhibeamus illis vitâ ſanctâ, & orationibus noſtris miſericordiam? Illi tibi ſua dederunt, vt eas iuues; ille ſuum defraudarunt genium, vt tibi lautè eſſet. Vt quid putas, qui de eleëmoſynis eorum fidelium viuis, & Chriſti IESV patrimonio? Túne potes ſurdâ aure audire illud: Miſeremini mei, miſeremini mei, ſaltem vos amici mei; nos amici eorum ſimus oportet, ſi grati eſſe volumus; nos illis ſolatio eſſe, quarum plurimæ torquentur, quòd bona malè pepererint, etſi poſtea pœnitentes, quibus tu & ego fruimur.

Animarũ purgatorij poſtulatio.

Conſidera quanta ſit gratia, ô Sacerdos, quòd ego, tuque dicere queas: Dominus pars hæreditatis meæ, & calicis mei; & iterum, funes ceciderunt mihi in præclaris; etenim hæreditas mea præclara eſt mihi; verè enim præclara eſt. Ideò meritò exclamat S. Auguſtinus: Quæ conuentio Chriſti ad Belial? Qui poſſeſſiones terrenas relinquere nolunt, cur peccata populi comedunt? & decimas cum filiis Leui accipiunt, quomodo inter cæteras tribus partes accipient? Si ergo hæreditas noſtra Dominus; cur militantes Deo multi, implicant ſe ſæcularibus? cur plus nugis & fabulis tempus teritur, quàm meditatione & oratione?

Pſalm. 13.

Rom. 8.

Cur ſacerdotes pij eſſe debeant.

Con-

Conſidera deinde illa verba: Spiritus poſtulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus, id eſt, poſtulare facit, & vide quo dicendi ſint ſpiritu agi, qui ſacroſancta agunt minùs ſæpè reuerenter & accuratè, quàm domeſtica negotia ſua & aliorum agere ſoliti ſunt? Conſidera tertiò, ſacrificium hoc eſſe illud, Primò, quo Deus maximè honoratur; Secundò, gratiæ pro omni creaturâ aguntur, & Deus propitiatur; Tertiò, quo beneficia pro toto orbe petuntur. Si ergò adorare & honorare pro omni creaturâ vitæ & mortis imperium habentem debes: quâ par eſt deuotione offerre hoc acceptiſſimum & nobiliſſimum ſacrificium, & maius omnium Sanctorum meritis? offers enim, ô Sacerdos, Chriſtum; immò ipſe ſe offert per te: quod maius longè eſt, & acceptius Deo, quàm ſint omnes omnium Sanctorum laudes. vis ergò gratiſſimum opus ſanctiſſimæ humanitati Chriſti facere? crebrò ſacrificium hoc offer, cum nullo magis Deo Patri gratus fueris quàm illud offerendo. Vis B. Virgini amantiſſimæ Matri & Dominæ noſtræ rem gratiſſimam præſtare? offer illius amplexibus filium eius recens natum inter labia & manus tuas. Vis ſanctos maximè honorare, & gratificari? offer illud ſacrificium in gratiarum actionem pro beneficiis quæ in eos diuina contulit liberalitas. Equidem ſacrificium hoc reſpondet magnitudini beneficiorum; immò maius eſt. Si ergo pro omnibus orare, partes Chriſti IESV agere (qui quoties Miſſa peragitur, ipſe vulnera oſtendit Deo Patri, & pro nobis vermiculis etiam aduocati partes agere dignatur, & interpellat pro nobis) ſi propitiare oportet Deum pro vniuerſis: quantam adferre innocentiam neceſſe eſt! O tremendum, terribile, diuinum, deificum, ſacroſanctum, plenum diuinitate, honorificum, ſummum, ſingulare ſacrificium! quis fidelium, ait Gregor. habere dubium poſſit, in ipſa immolationis horâ, ad ſacerdotis vocem cælos aperiri? in illo Chriſti IESV myſterio, Angelorum choros adeſſe? ſum-

Quid hoc agatur Sacrificio.

Gratiſſimum Deo ſacrificium & SS.

Quid in conſideratione conſiderandum.

ſummis ima ſociari? terrena cæleſtibus iungi? vnumque ex viſibilibus & inuiſibilibus fieri? Conſidera denique iterum iterumque quâ præparatione opus ſit vt ſacrificium hoc offeras. Et ſi planè maxima, cur nobis, obſecro mi frater, dies abeunt in negotia friuola? Credimus hæc? credere nos fatemur, at quæ vita fidei noſtræ eſt, ſi id vnde pendent vniuerſa bona, procraſtinatur, negligitur; ſi quod ſummum eſt, miinmi; quod minimum eſt, maximi fiat; ſi quod maximum, otioſè, feſtinanter, intempeſtiuè, inconcinnè agitur & peragitur? An maius hoc negotium habemus? an vtilius nouimus? an honorificentius?

EXERCITIVM.

Iſaiæ 59. *O Anima mea, ecce vides vt nõ eſt abbreuiata manus Domini, vt ſaluare nequeat, neque aggrauata auris eius, vt non exaudiat. Veni igitur, & aſcendamus in montẽ Domini, & domum Dei Iacob. Veni, & hauriamus aquam de fontibus Saluatoris, vulneribus tuis ô* IESV *amantiſſime. Iniquitates meæ diuiſerunt inter me & te, & peccata tua abſconderunt faciem tuã à me, ne exaudires. veruntamen, Ecce reuertor ad te in toto corde, & quæro te. Reſpice prodigum, & ſuſcipe me, quem tam amanter vocas, & inuitas ad te.*

Iſaiæ 59.

Iſaiæ 55.

Venio ergo vt emam abſque argento & vllâ commutatione vinum & lac, à te. Pridè enim quam pateris, accepiſti calicem & gratias agens dediſti gratus feciſtiq; conuiviũ pinguium, pinguium medullatorum, ad quod ſuſpiro. Guſtaui enim quàm ſuauis ſit Domine ſpiritus tuus, & licèt miſer & nudus, & miſerabilis ſum, audiui & credo toto cordo, totâ animâ meâ, quod miſericordiam potiùs velis, quàm ſacrificium præter illud de quo ille, Sacrificium Deo ſpiritus contributatus, cor contritum & humiliatum non deſpicies, imò poſt hoc gratiâ tuâ & dignatione, pro charitate tuâ infinitâ erga me, hoc retribuam tibi, & pro omnibus quæ retribuiſti mihi, calicem ſalutaris accipiam, & nomen tuum Domine inuocabo. Laudans inuocabo Dominum, & ab inimicis meis ſaluus ero. Vota mea

Iſaiæ 25.

Humiliatio ſui.

reddam

reddam coram omni populo eius, in atriis domus Domini, in medio tui Ierusalem. Psal. 115.

Exercitium pro Sacerdote.

QVIS *sum ego, & quæ domus patris mei? quis es tu Domine, Deus meus? magnus es, Domine, & laudabilis nimis, & magnitudinis tuæ non est finis. Vnde ergo recordatus es nominis mei, vt faceres me genus electum, regale sacerdotiũ Quis sum ego vt memor sis mei? quî factũ est vt eligeres me ex millibus, vt fungerer Sacerdotio coràm te, & haberem laudem in nomine tuo, & offerrẽ tibi incensum in odorem suauitatis? vnde hoc mihi vt ego essem sal terræ, vt quisquis mihi Sacerdoti iungitur quasi ex salis tactu, æternæ vitæ sapore condiretur, & ego non sapiam quæ Dei mei sunt, quæ sursum sunt? O lux mea, quæ illuminas omnẽ hominem; vnde hoc mihi vt essem lux mundi, vt lucerem sic coram hominibus, vt viderent opera mea bona, & glorificarent te Patrem meum qui in cælis es? Ego esse potero filius tenebrarum, & sæculi huius, vanus & cupidus, & quærere aliquid extra te qui es pars mea & hæreditas mea?* Gregor.

O quàm desidero honorificare te, & amare super omnia! Absit vt etiam de me ô infinita bonitas, conqueri possis & dicere: Filios enutriui & exaltaui, ipsi autem spreuerunt me! Filius honorat patrem, & seruus dominũ suum. Si ergo pater meus, & pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, meritò quæris & quereris vbi est honor, vbi amor, meus? & si Deus vniuersorum tu es, meritò rogas, vbi est timor meus. Vtinam, sic te timeam, sic te amem, vt postulat à me Maiestas tua & amabilissima Charitas tua. Isaiæ 12.

Ecce audio talem oportere esse Sacerdotem, vt quod populus pro se apud te, Domine, non valet, ipse pro populo mereatur, quod poposcerit, impetrare. Quia scriptum est: si peccauerit populus, orabit pro eo Sacerdos Quâ autem fiduciâ pro peccatis alienis ad Deum intercessor venio, qui de propriis securus non sim? Miserere mei, Deus, miserere mei; cor mundũ crea in me, cor nouum cor carneum, cor quod tibi placeat, contritum & humiliatum, vt despicere, illud nequeã sed in eo in pace, & in idipsum dormire & requiescere, & mansionem in eo facere. August. serm. 2. in Ps. 3.

In

In sole posuisse diceris tabernaculum tuum, & ipse tamquã sponsus procedens de thalamo suo. O vtinam ergo sol esse queã, vt in me sit tabernaculum, & thalamus tuus. Imo sacerdotalem animum solaribus radiis puriorem esse oportet. Quid ergo faciam? Quid facies de me, ô infinita bonitas? quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? nónne tu qui solus es? Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis; spiritum sancti timoris, sapientiæ ac scientiæ; spiritum amoris ac filiorum tuorum, vt dicere possim: Viuo ego iam non ego, viuit verò in me Christus; vt sic queam viuere vt tibi viuam, sic N. & sic N. & moriar mihi.

Ecce venio ad te ad thronum misericordiæ tuæ, ad te bone JESV*, qui dilexisti iustitiam & odisti iniquitatem, & propterea vnxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis, vt de plenitudine tuâ accipiamus, & hauriamus aquas de fontibus tuis. O dulcißime Redemptor mi, da mihi, vti promisisti mensuram bonam, & consertam & coagitatam, quia bonus es, quia in sæculum misericordia tua. Quæ illa mensura? tu illa es, & omnia mihi es. Da ergo mihi teipsum, da vt istud quod tibi amantißime offero, vt tibi sit in odorem suauitatis, in quo caro tua in veritate sumitur. Vbi summis ima iunguntur, vbi adest præsentia Sanctorum. Vbi tu es Sacerdos & sacrificium mirabiliter & ineffabiliter constitutus, Tu Sacerdos summe pientißime Pontifex, qui compati nosti infirmitatibus nostris, cum clamore valido preces supplicationesq́ offerens, exauditus es pro reuerentiâ tuâ. Exaudi me per sanguinẽ tuum, per merita tua & multitudinẽ miserationum tuarum.*

Hebr. 5.

Animæ purgatorii iuuandæ &c.

Ecce fideles animæ afflictæ sponsæ tuæ ardentißimè suspirantes ad amplexus tuos clamant ad me, vt miserear earum. Ecce peccatorum pereuntium plurima turba, miseriâ ipsâ suâ quasi eiulatu magno subsidium flagitant & dicunt: Empti sumus pretio magno, & quòd laueris eos in sanguine tuo. Itaque per gratiam tuam cupio & ego anathema esse pro fratribus his meis, ne in æternum maledicant tibi, ô bonitas, quæ reples nos cum benedictione in cœlestibus. Ecce quot iusti, amici, N. & Benefactores N. afflicti exspectant hanc eleuationem

Zeli actus.

ma-

manuum mearum, sacrificium hoc vespertinum. Quid faciam? iussisti me legatione fungi pro omnibus, & omnium peccatorum, quorum primus ego sum delicta porto, vel potiùs, vt verè, tu portas in me. Ego loquor ad Dominum puluis & cinis, canis mortuus & vapor & nihilum: protector meus esto, ne derelinquas me Deus salutaris meus. O Pater æterne, dirigatur, obsecro, iã oratio mea, sicut incensum in conspectu tuo & respice, Domine, ad vnigenitum tuum, respice in faciem Christi tui, & per illius amarissimam passionem, & memoriale eiusdem concede reis veniam, defunctis solatium, medelam ægris, afflictis consolationẽ, peccatori conuersionem, iustis perseuerantiam, & mihi vt te diligam toto corde, & totâ animâ mea, nunc & per infinita sæcula. Amen. Psal. 140.

Praxis præparandi sese ad Sacrum: seu octo gradus, quibus anima ascendat ad tabernaculum Dei cum hominibus, sanctissimam Eucharistiam.

ANte omnia confessionem instituere, vel saltem examine cor mundare conuenit, ad adventũ illius, cuius oculi mundissimi sunt, & ad iniquitatẽ respicere non possunt. Deinde aliquo temporis spatio, ante Sacrum octo his velut gradibus ascende ad tabernaculum. Primò, fidem viuam excita tum præsentiæ Dei, sine ullâ oratione, tum realis corporis Christi in Vener. Sacramento, & cogita quâ intentione illi offerre sacrificium velis. *1. Gradus. Actus fidei*

Secundò, defectus ac peccata vitæ præteritæ vniuersim deplora, optando vehementer totâ eâ præparasse te habitaculum cordis tui, Domino tuo. Si tempus ferat, defectus, quos iam adhuc experiris, coram Deo detestare; maximè eum, contra quem te examine particulari exerces; & virtutum ornatum pete. *2. Contritio.*

Tertiò, considera mundum vniuersum, & lamenta ac desideria animarum in Purgatorio, & viuentium pericula; multorum item in terrâ feruorem: eoque accende teporem tuum. Potes etiam aliquod motiuum addere, ad varietatem, ex iis quæ infrà ponentur. *3. Zelus & charitas.*

Quartò cõsidera, quidquid est in vllâ creaturâ, in Deo, vt fonte *4. Consideratio bonitatis diuinæ.*

ſonte atque abyſſo, infinities perfectiùs contineri: quantóque affectu mortales ad illas ferantur; quanto tepore ad Deum ſequendum feraris, omnemque affectum in eum transfer: vt nihil ames, nihil timeas, extra illum.

5. Aemulatio Sanctorum. Quintò, cogita quo feruore ſancti Apoſtoli, Martyres, & Virgines communicârint, dum viuerent, quo in morte, & quo Deum, recepti in cælum, affectu complexi, quoque iam complectantur; eumque æmulare, & ſupplex eos roga vt tibi adeſſe dignentur.

6. Angelorum item & B.V. Sextò, attende ſimiliter quò id fecerint & faciant Angeli puriſſimi ſpiritus, iam nacti poſt prælium cum dracone æternam ſecuritatem, & imprimis Regina eorum ſancta Maria. Eodē ſuſcipere Dominum opta, & ad eum ſuſpira; ac B. V. inprimis patrocinium implora.

7. Beneficiorum Dei recordatio. Septimò, conſidera beneficia Dei quibus te præuenit, generalia & particularia, & iis te accende: ſpemque diligenter excita obtinendi cætera ad ſalutem neceſſaria.

Octauò, admirare potentiam, ſapientiam, & in primis bonitatem Dei; & amorem æternum hîc elucentem: ac fidei, ſpei & caritatis affectus exerce.

Poſt hæc, vade collecto animo ac ſilentio ad locum ſacrificii. Ad aquam luſtralem vel lotionem manuum excita contritionem & oratiunculam ante lectionem Horarũ, vel Sacri auditionem poſitam recita, & hanc qua intentione dirigitur, & ex conceſſione Greg. XIII. *Indulgentia 50. annorum* acquiritur. Ego volo celebrare Miſſam, & conficere corpus & ſanguinem Domini noſtri IESV Chriſti, iuxta ritum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ ad laudem omnipotentis Dei totiuſque curiæ militantis, pro omnibus qui ſe commendârunt orationibus meis in genere & in ſpecie; & pro felici ſtatu ſanctæ Romanæ Eccleſiæ. Amen.

Gaudium cum pace, emendationem vitæ, ſpatium veræ pœnitentiæ, & conſolationem ſancti Spiritus, perſeuerantiam in bonis operibus tribuat nobis omnipotens & miſericors Dominus. Amen.

Exercitium quòd ſuperiora fere complectitur.

Deſideriũ & fames Ven. Sacramenti. *O Rex Regum & Domine Dominantiũ ſitiuit anima mea ad te fontem viuum, ad te, ô finis & principium meũ, & deſidero te amātiſſime ſuſcipere, idq; vt te, quod mihi mandas, poſſim ſuper omnia amare, quæſo Domine mi iucundũ ſit tibi*

hoc

hoc eloquium meum. Confitebor tibi in vasis Psalmi mirabilē hanc veritatem tuam, opus enim grande quod fecisti mihi, & mirabile, imò memoria & summarium omniū mirabilium tuorū. Miretur quis te verbo vno ex nihilo creasse omnia, mirabor ego te verbo hominis, & pane cælesti recreare omnia. Stupeat qui volet magnitudinem vniuersi huius; ego magis abbreuiatum te esse, ô Verbum, sub minimâ specie Sacramenti huius, amo te, & extollo charitatē tuā quia cælum, & terrā dedisti homini, & omnia subiecisti sub pedibus eius. Sed superamabilis mihi es, quòd te mihi, cæli & terræ Dn̄s sic dones, & cuius ero ego si non tuus? hæc firmâ fide credo, & pro eo paratus sū mori, vt viuā tibi, quod spero, & te amē, quod totis viribus concupisco. Tuus ego sum, & tu ex nihilo creasti me, & sic me recreas & nutris? Quod sum, possum & scio, tuū est, & quomodo Pastor bone, Creator mi, non adhærebo tibi toto corde meo? Quomodo potui aliquādo sic & sic N derelinquere te? & pergere in ruinā? Nunc verò miserere, ô IESV, pupilli & filij prodigi tui, pulsātis viscera misericordiæ tuæ, vt possim hæc N. emendare gratiâ tuâ, tecū terrena omnia despicere, in nouissimo loco recūbere, pauper & contētus esse. Non sum enim, non sū, amantissime IESU, ego vilissimus seruus maior te Domino & præpotenti Deo meo, da voluntatē & tuā vnius gloriā quærere, tibi in omnibus obedire.

Psal. 109.

Fidei actus primus gradus.

Contritio secundus gradus.

O quot video pereuntes animas, quot conspicor affligi sponsas tuas in flammis! quot amicos tuos in angustiis! morituros in periculis. Hi omnes flagitāt abs te per sacrificiū hoc meū, solatiū. Et torpere possū? desidero ergo te humillimè & amantissimè suscipere, & sincero amore tibi cōiungi, & nūquā abs te separari, in te enim omnia habētes, & à te quomodo possumus te Dn̄e IESU dimittere? Nōnne tu fons omnis boni & omne bonū nobis es? Quanto igitur par est affectu, cùm tanto sua quærāt filij sæculi huius, me quærere te & suscipere te, & complecti ex purissimo amore, ad gloriā tuā? Desidero te millies mi IESU, quādo venies? vt vnū tecū me facias.

Tertius gradus zelus & charitas.

Quartus cōsideratio bonitatis diuinæ.

O vtinā te cum omnium Sanctorum & Angelorum affectu, cum B. Virginis velut immēso amore, & omnium creatu-

Quintus æmulatio SS.

 rarum

ratum suscipere te poßim, qui tot benedictionibus immeritum præuenisti, ô Deus meus! O potentißime, & optime Deus meus, gratulor tibi & gaudeo de omni bono tuo, & gratias agere volo hoc sacrificio pro omnibus beneficiis tuis, & quia pro me natus, crucifixus & mortuus es, ô vita nostra, nónne quia fecisti me, debeo me tibi, & quia me sic refecisti plusquam me? quid iam retribuã tibi, quòd dum me pascere vis corpore & sanguine tuo, tot improborũ & tepidorũ iniuriis in hoc Sacramẽto exponere te dignatus sis! idq́; quia deliciæ tuæ sũt esse mecum, qui desiderio desiderabas hoc Pascha mecũ celebrare.

Sextus. B.V. imitatio & Angelorũ. Septimus. Beneficiorum Dei recordatio.

O quanta hic Deus meus potentia elucet, quanta emicat sapientia, sed super omnia inexhausta bonitas, & misericordia tua! credo tibi, veritas æterna quòd verè & realiter mihi præsens sis in hoc memoriali Paßionis & mortis tuæ potentiæ sapientiæ, & bonitatis tuæ, verè tu Deus absconditus, & vides & audis, & scrutaris intima mea, sic totus in toto, vt etiam in singulis partibus indiuisibilis, & immutabilis, vt me vermen pascas, & sanes, vt me doceas humilitatem, obedientiam, patientiam, charitatẽ, & perseuerantiã. In te solo spem omnẽ colloco, & resigno me diuinæ prouidentiæ tuæ, & diligo te toto corde & animâ meâ. Offero tibi hoc sacrificium laudis in vnione sacrificij cruenti, & omnium meritorũ tuorum. Offero me & omnia proposita mea, & commendo eos, & ea pro quibus orare debeo, quia vis & sicuti vis; & sincerißimè statuo coram te, ô IESV, amor æterne, tibi viuere & mori, da mihi gratiam ad hæc omnia, sine quâ nihil omninò possum, ô Deus meus, Deus cordis mei & omnia, Amen.

Octauus Perfectionum diuinarum consideratio.

Resignatio.

Considerationes, seu Motiua varia, pro affectu vario ac tempore consideranda, expendendo simul primò, quis veniat; secundò, ad quem; tertiò, quare.

PRimum est, magnitudo amoris Christi in hoc Sanctissimo Sacramẽto, vbi hoc cõsideraueris, vti poteris exercitio illo: *Hæccine vera*, vt sup. p. 7. Secũdũ, miracula, circa

cta hoc facta, & beneficia ab aliis per hoc ipsũ impetrata. Tertium, magnificentia, quâ vbique colitur. Quartum, effectus Sanctissimi Sacramenti; qui sunt, illuminatio, vnio, & confortatio. Quintum, forma institutionis illius. Sextum, quòd sit medicina omnium malorum. atque per hoc mysterium omnia miracula à Christo Domino facta, innouentur. Septimum, finis huius qui est deificatio nostra. Octauũ, hæc sententia: *Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat: qui enim manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat, & bibit*, &c. Nonum, consideratio, quasi quis præ omnibus solus ad cœnam Christi Hierosolymæ vocatus esset, & facta ei forent quæ cæteris Apostolis. Decimum, Zachæi historia. Vndecimum, consideratio horum verborum; *Ecce panis Angelorum, factus cibus viatorum, non mittendus canibus*. Duodecimum, consideratio, quàm frequenter communicaueris; quanto oportuerit fructu, quàm prauo tamen. Decimum tertium, meditatio horum verborum: *Deliciæ meæ, esse cum filiis hominũ*, vel istorum, quod erit Decimumquartum: *Quid est, quod debui vineæ meæ facere, & non feci?* vel Decimumquintum; *Desiderio desideraui hoc Pascha manducare vobiscum, antequam patiar*. Decimum sextum, sit applicatio sensuum, super quinque sensibus B. Virginis communicantis, vel Deum concipientis. Decimumseptimum, consideratio; quid sit, peccatorem demittere Christum Dominum in stomachum: nónne enim hoc est regem velut in sterquilinio collocare? Et tamen præ amore non offenditur. Decimumoctauum, Pastorum ad Christum vocatio. Decimumnonum, adoratio Magorũ. Vigesimum, transfiguratio. Vigesimumprimum, Magdalenæ conuersio. Vigesimumsecundum, cæci illuminatio. Vigesimumtertium, Samaritanæ conuersio. Vigesimumquartũ, Lazari suscitatio. Vigesimumquintum, ingressus in Ierusalem. Vigesimumsextũ, apparitionem post resurrectionem B. Virgini, aut alteri factam meditari. Vigesimumseptimũ, erit figuram aliquam considerare, & applicare, sunt autem: arbor vitæ, sacrificium Abelis, Melchisedech sacrificium, Abrahami, & sacrificium Agni Paschalis, manna, arca fœderis, panes propositionis, panis Eliæ subcinericius, sacrificium propitiatorium, farina Elisæi quæ sustulit amaritudinem ollæ, miraculum quinque panum. Vigesimumoctauum, meditatio perfectionis alicuius diuinæ, sunt eæ: Æternitas Dei; Iustitia, Amor, Liberalitas, Longanimitas, Misericordia, Patientia, Pulcritudo eius.

1. Cor. 11.

Isaiæ 5.

Lucæ 22.

Praxis colligendi se in Missæ sacrificio.

NOTANDVM Primò diligenter, secundùm tres vias, diuersásque dispositiones, varios à Spiritu Sancto modos suggeri; eósque quemlibet sequi oportere.

NOTANDVM Secundò, quosdam variis imaginibus animũ collectũ seruare; quod quia quandoque nocet, cautè vsurpandum. Tamen post præparationem superiorem, & recitationem istius, *Ego volo celebrare Missam*, &c. prodest compositionem aliquam facere. v.g. Pro viâ purgatiuâ; considerare Christum iudicem, clementem tamen adhuc, dum tempus est miserendi. Pro illuminatiua; Christum videre in solio cũ B. Virgine, & Angelis, à quo, vsque ad altare radius lucidissimus, per quem Angeli, velut scalam Iacob ascendant; & preces adstantium offerant. Pro viâ vnitiuâ; considerare curiam cælestẽ ardentem amore Dei, & illã, & omnes creaturas nos hortantes ad eundẽ; & audire Christum Dominum dicentem: *Veni dilecta mea, veni sponsa mea.*

Cant. 2.

Quater se colligere quis potest. In ipso sacrificio quater te colligere potes. Primò, in initio, Secundò, offertorio; Tertiò, consecratione; Quartò, communione. In initio tibi affectuosè repræsenta Christũ in horto, ad sacrificium crucis se parantem ac postratum, & contritionem excita. Secundò, euntem ad montem Caluariæ, ibique exspectantem dum crux paretur, & immoletur, & plenè te resigna ad ardua; Tertiò, eleuationem crucis, & Christi immolationem. Quartò, mortem illius & sepulturam, & quo potes amore eum complectere.

Attendendũ verbis. NOTA non oportere à verborum intellectu deflectere, sed ea ad Christum præsentem dirigere, eumq́; adorare. Si enim aliena cogites, quid interest, quæ verba sacra, citra præceptum tamẽ dixeris. Partibus his quatuor, perfectiones diuinas, Iustitiam, Potentiam, Sapientiam, Bonitatem attribuere, & pro quatuor beneficiis præcipuis eas Domino offerre etiam quis poterit.

Sensum verborum inspiciendis. Cùm certum sit memoriam rei bonæ, æquè ac malæ refricari sæpè verbo vno; vtile mihi visum semper fuit, non solùm Psalmorum varios sensus explicare, sed etiam officij Missæ; vt, sicut in illis, sic hîc, mens minùs eo pacto distrahatur; neque tamen, cùm multis id noxium sit, alligetur: sed cogitationes & reflexiones paucas hîc suggero, vt, quocumque modo alea, vt sic loquar, cogitationis cadat, cadat bene. Quàm facilè sit, consuetudo magistra docere debet. Certum est mentem vel ad verba, vel rem aduertere, vel ad vana cogitationem euagari, si piis non assuescat. Cùm ergo accedis, vt laues; excita contritionem. Cùm hostiam patenæ

patenæ imponis, per illam orationem, *Ego volo*, renoua intentionem. Ad amictum, statue ferenter, nullum incursum dæmonis, vel distractionem admittere, dicendo: *Impone, Domine (pro me velate) capiti meo galeam salutis, ad expugnandos diabolicos incursus.* addere mente poteris: *Iuraui enim, & statui custodire iudicia iustitiæ tuæ.* Ad albam: pete virtutum ornatum, & suspira ad Christum, dicẽdo, *Dealba me, Domine (pro me illuse) & munda cor meum*, &c. Ad cingulum: *Præcinge me, Domine, (quem alligauerunt peccata mea) cingulo*, &c. Ad manipulum: resigna te ad omnia aduersa, dicens: *Merear, Domine, (vulnerate pro me) partare*, &c. Ad stolam: aspira ad Deum, & c dic, *Redde mihi, Domine (qui hîc te in pignus gloriæ dedisti) stolā*, &c. Ad casulam: propone viuere & mori in Dei amore, dicendo: *Domine (qui baiulasti crucẽ pro me) & dixisti*, &c. Egressurus, saluta Crucifixum, & renoua intentionem, dicendo: *Gloria Patri*, cuius hîc scilicet potentia; & *Filio*, cuius sapientia; & *Spiritui Sancto*, cuius hîc infinitus amor elucet. Incedendo, excitaviuam fidem, & mox adora ad altare Deum cum Angelis præsentem, vt complures SS. Patres asserunt, dicendo iterum, *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto*, ac fidei, spei, charitatis actum mente eliciendo, v.g. *Credo Domine, in te spero, & ex toto corde te amo.* Tum accede ad altare, manendo in Dei præsentiâ. Librum cum aperis, memor esse poteris eius Libri, quem aperuit Agnus, & septem signacula eius. Et iterum in medio, pro defunctis, viuis omnibus, & ad gloriam Sanctorum, intentionem renoua, cum actu fidei, spei, & charitatis. Ad pedem altaris idẽ facias, & humilia te valdè, cum Christo descendente ad ima, & adora pro omni creaturâ.

Dum lauas, conterere.

Psal. 118.

Cogita supra altare cælum apertum.

Cùm ad verba veneris, non properè, sed clarè & distinctè pronuntia, affectusque indue, quos illa continent, v.g. Ad *Introibo*, excita fiduciam. Ad *Confiteor*, contritionem, & firmum propositum. Ad *Misereatur*, ex zelo mente opta, vt omnes sanctificent Dei nomen. Osculum altari semper fige ex magno amore; & statue adhærere Deo. Ad *Gloria Patri*, magno affectu adora Sanctissimam Trinitatem; & opta, vt omnes ei seruiant Ad *Kyrie*, ora pro peccatoribus & purgandis. Ad *Gloria in excelsis*, fac vt in *Gloria Patri*, ac omnia auctori Deo tribue. Oratio Prima semper sit pro primaria intentione. Secunda, ad libitum. Tertia, pro cõmendatis. Ad *Per Dominũ*, offer Deo omnia merita Christi, & ingentẽ fiduciã excita: scriptũ est enim: *Quidquid petieritis*

Quid initio Sacri faciendum.

Epistola Dei Scriptura. *ritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* Lege Epistolam velut à Deo tibi missam ex summo amore cum implendi præcepti voluntate. Ad *Dominus vobiscum*, opta, vt sicut *Ad Dominus vobiscum.* Dominus vbique per essentiam præsens est, ita cum omnibus dignetur esse per gratiã, vt egregiè suggerit P. Punte. Ad benedictionem, pete zelum, & animarum conuersionem. *Nota.* Euangelium, vt à Christo IESV audi, in fine osculando librum gratias age; & factor verbi esse propone, non auditor tantùm. Ad *Credo*, eliciendo actus fidei honora Deũ, pro eo quòd Ethnici & hæretici incredulitate sua eum inhonorant, & gratulare, cum B. Teresâ, Christo, quòd regni eius non erit finis. In cæteris sicut vnctio docebit, fidei, spei & charitatis actus misce. *Ad Oremus.* Ad *Oremus*, omnimodam tui diffidentiam & humilitatem excita. *Ad Offertorium.* Ad Offertorium, respice in cælum ad Deum Patrem; Secundò, ad te & nihilum tuum; Tertiò, toto cordis affectu offer te & vota, & postea dic: *Suscipe*, &c. Dum vinum infundis, gratias age Deo, quod in his speciebus vilibus sit dignatus se præ amore tui occulere. Dum aquam, opta sic vniri Deo. Ad oblationem calicis offer te iterum, & purissimam intentionem renoua. Ad *In spiritu humilitatis*, ex animo contrito *Contritio excitanda* humilia te, & conterere. Ad *Lauabo*, iterum conterere, & gratias age, quòd ablutus sis sanguine Christi. Ad *Suscipe Sancta Trinitas*, fac vt in oblatione. Orationes recita, vt suprà. Ad *sursum corda*, attentionem renoua. Ad *Gratias agamus*, gratias age, vt Indulgentiam centum dierum promerearis. Ad *Benedictus qui venit*, &c. inuita Dominum omniũ Sanctorum affectu in animam tuam. Ad *Memento*, ora Primò, pro te ipso vt libereris à defectibus tuis, eosque detestare; Secundò, virtutes certas, v. g. amorem, humilitatem, pacem, Dei præsentiam, perseuerantiam pete; Tertiò, exerce actus fidei, spei, charitatis & resignationis, votaque *Pro quibus orandum & quo ordine.* renoua, si Religiosus sis. Deinde, ora primò, pro parentibus & Superioribus; Secundò, pro commendatis tibi & subditis; Tertiò, pro benefactoribus; Quartò, inimicis; Quintò, vocatis ad religionem, & fidem: Sextò, pro tota Ecclesia. Hæc per casus Latinos retinentur, aut per IESV, Christi crucifixi membra; ita vt in capite, Superiores; in dextra, subditi, & commendati; in sinistra, benefactores; in corde, inimici; in pede dextro, conuertendi; in sinistro, vniuersa Ecclesia collocetur. Ad *Communicantes* inuoca Sanctos. B. Virginem, & sponsum eius, &c. Ad *Hanc igitur, obsequium seruitutis*, proponere quis potest omnia, etiam minimas regulas, seruare, vt seruus fidelis. Ad *Dilectissimi*, excita *Ad Consecrationem.* amorem Christi. Ad *Qui pridie*, &c. *accepit panem*, fidem.

Ad

Ad *eleuatis oculis*, præſentiam Dei renoua. Ad *Gratias agens*, eas age. Ad *Benedixit, fregit, deditque*, exerce fidem, ſpem, charitatem, ita vt deſideres quantũ potes, & quanto affectu omnes creaturæ poſſent, Deo hoc ſacrificio gratificari. Mox prolatis verbis omni excipe venientem affectu, illique gratulare, & trina eum adoratione adora pro omnibus qui blaſphemant, fide, ſpe, charitate. Ad calicem, idem fac. Ad *Vnde*, &c. exerce gaudii actus de aſcenſione Chriſti, & gratias age Deo pro Sacramẽti huius inſtitutione. Ad *Iuſti Abel & Abrahæ*, offer omnia ſacrificia vetera. Ad *Per manus ſancti Angeli*, roga vt etiã auxilio ſint, & ſanctus Michael imprimis. Ad *Memento etiam, Domine, famulorum*, cogita neceſſitatem eorum, & obſecra Dominũ, per paſſionem eius; & propone ſic viuere, velut hodie moriturus. Ad *Nobis quoque*, ſub omnibus te humilia, & inuoca Sanctos. Quoties autem ſanctiſſimam hoſtiam tangis, toties omni omnium affectu id facias, & complectaris Dominũ tuum. Ad *Omnis honor & gloria*, intentionem renoua. Ad *Audemus dicere*, excita fiduciam, & recita attentè ſingulas petitiones, quibus omnis intentio continetur, quâ communio ſuſcipi poteſt. Ad *Per eumdem*, mortui Chriſti memoriam renoua, vitam tuam illi dedica. Ad *Agnus Dei*, Iesvm velut in præſepio iacentem, vel in ſanguine ſuo poſt flagellationem, velut in throno cæleſti ſedentem adora. Ad orationem de pace, excita contritionem. Ad Secundam, fiduciam, & pete liberari à peccatis. Ad Tertiam, *Perceptio*, pete perſeuerãtiam & amorem excita. Ad Primum *Domine nõ ſum dignus*, humilia te ob peccata ſub omni creatura, & dole de iiſdẽ; ad Secundum, cõſidera beneficia Dei, & humilia te, quòd iis non reſponderis; ad Tertium, abyſſum perfectionum Dei intuere, & tuam miſeriarum & peccatorum, & collige omnes affectus ex omni creatura in Deum, & vide Chriſtum te omniaque tua inſpicientem: deinde renoua vota, ac fide, ſpe, & charitate ſumma Deum amplectere, optans affectum omnium Sanctorum. Poſtea ſumendo, ardentiſſimum Chriſti amorem attende, & quaſi os lateri admouendo, amplectere arctiſſimè, ac opta, vt omnes eum laudent, teque ei viciſſim trade. Ad calicem, immenſum rurſus amorem Dei conſidera, eique te totum deuoue, manẽdo in gratulationibus, & amoris actibus, abyſſum maieſtatis Dei, & tuæ vilitatis attendendo, leui oculi mentis coniectu. Ad cætera, vt ſuprà. Ad *Ite Miſſa eſt* gratias age. Ad *Placeat tibi*, iterum offer cum omni deſiderio triumphantis, & militantis Eccleſię puriſſima intentione, vt verba docẽt.

Adoratiō.

Ad contactum hoſtiæ. Intentiones variæ in Pater noſter.

Ad Domine non ſum dignus.

In Communione.

In principio. Ad benedictionem humilia te, & pete efficaciter pro te, præsentibus & commissis. *In principio*, totum dicatur, considerando mysterium sanctissimæ Trinitatis, & gratulando, & amplectendo, maximè cùm legitur, *In propria venit, & sui eum non receperunt.* In genuflexione, gratias age pro omnibus; & rursus in medio, incipiendo, *Trium puerorum.* Ad *Benedicite*, ad singula te humilia, eò quòd indignus sis & insufficiens; & simul omnia ad laudandum Deum, tamquã te aptiora inuita. Ad *Actiones nostras*, omnes offer. adde *Pater* & *Aue*, pro defunctis, & merere indulgentias pro animabus quas poteris.

Post sacrificium Missæ.

Gratulatio PRIMÒ, fidem viuam excita & considera, iterum maiestatem Dei, teque eâ plenum, & Angelis cinctum, eique gratulare potentiam, sapientiam & bonitatem, humiliando te sub potenti manu eius, & ei te resignando, eum super omnia amando, omnemque creaturæ affectum in eũ refundendo. nihil enim boni, nisi à fonte bonorum. *Humiliatio.* Secundò, vide vt te sub omnibus colloces & humilies; ideoque percurre, & aperi Christo indignitatem & miserias tuas, & eum quasi has scrutantem considera, & propone vitam potissimùm seriò emendare, atque ad hoc pete gratiam. Tertiò, gratias age omnibus Angelis & Sanctis ad hoc inuocatis, & eorum affectu assumpto, quo ipsi Deo gratias pro sua salute egerunt ingressi in cælũ, æternumque agũt, illum amplectendo, & ora vt pro vitiorum exstirpatione intercedant: cum quibus etiã colloquia exercere aliquãdo posses. *Gratiarũ actio.* Quartò, offer Domino Deo filium, & percurre singula passionis & vitæ mysteria; & per illa postula pro te & amicis gratias: teque & omnia offer ad eius gloriã, animam scilicet & corpus, proponendo eius sensus, maximè oculos, aures & linguam custodire. *Oblatio & Consecratio.* Quintò, considera quasi Deum omnia in corde lustrantem; & vota, si Religiosus es, renoua: pauperrima elige, voluptates respue, Superiores recognosce pro vicariis Dei, & offer omnes actiones tuas; dehinc beneficia Dei percurre, generalia & particularia; & vt in omni creaturâ omnia pro nobis, & in nobis operetur, & præsens sit, eius item summũ amorẽ erga nos perpende; & gaude iterũ de eius bonis, teque totum ei resigna, omniaque creata contemne: propone verò quantum poteris, omnes ad illum trahere, & iterum omnia ad eius honorem facere, actiones quantum potes præuidendo, ne quid tanto hospite indignum agas. *Votorũ renouatio, & sui oblatio.*

Distri-

Distributio Communionis.

SAnè si verbis sacris in ea proferri solitis attendas, abundè est. Poteris tamen, dum hierothecam, o Sacerdos, accipis, actum fidei, spei, ac charitatis excitare, vt in Eleuatione. Quid enim aliud tunc animo volues? Ad *Misereatur* contritionem renoua; Ad *Agnus Dei*, & *Domine non sũ dignus*, fac vt in Sacro. Singulas hostias preme amoris affectu. Inter distribuendum, caue, oculis animoque euagari: sed aliquãdiu modò fidẽ, modò spẽ modò charitatẽ excita; modò imitare Christũ se tradentẽ homini, & te ei regsina; modò potentiam, sapientiam, & bonitatem eius admirare. Cæterùm, vt suprà de aliis dictum, Spiritus sancti vnctio sequenda est, neque his, nisi per se sic fluant aromata gratiæ Dei insistendum. Sed obserua, sæpè vel semel audiuisse malam allusionem verbi alicuius, non parùm obfuisse, & bonam pariter multùm prodesse.

Oratio superiora complectens.

TVne Deus meus venis ad me infinita Maiestas, infinita bonitas, venis ad me, & mansionẽ apud me vis facere, & meus es? quis mihi tribuat, vt omnem affectum meum in te refundam & reuertatur tota anima mea in originem suam? O abyssum misericordiæ & charitatis! Vide afflictionem & paupertatem meam N. & quid diues es in omnes, ne despicias me. Benedicite Domino omnia opera eius, benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt nomini sancto eius. Vtinam affectu omnium Angelorum & Sanctorum te complectar & tibi gratias agam, & omnis spiritus laudet te Domine Suscipe, obsecro, in gratiarum actionem Pater æterne vitam & mortem N. vnigeniti filij tui, & per hanc da mihi, vt viuam tibi, & seruiam omnibus membris & potentiis meis. Domine ante te hoc est desiderium meum, sed & imperfectum N. meum viderunt oculi tui. Verùm ecce vota N. mea tibi Dominè reddo in conspectu omnis populi tui, & memor beneficiorum tuorũ, & immensæ charitatis tuæ, dico tibi omnia opera mea. Credo tibi, & in spero, & tota corde te diligo.

Alia sed breuior præparatio ad Sacrum.

1. MAnè meditationem ad Missæ Sacrificium ordina, aut certè eius loco exercitium aliquod pium mente reuolue. 2. Lectionem horarum huc dirige, & quoties dicis, *Deus in adiutorium*, aut *Gloria Patri*, humillimè inuita Dominum inutilis seruus, atque affectibus Psalmorum insiste. 3 Confessionem institue, aut præmisso examine contritione animũ dispone, inuocato Sanctorũ Patronorũ auxilio, & maximè B. Matris. 4. Cum verò iã ad Sacrũ eundum fidẽ viuã, spẽ & charitatẽ exerce, saltem spatio aliquo. Deindè dum manus lauas, contritionem excita, ac dum

dum hostiam imponis Calici, intentionem formula consueta renoua, Ego volo, &c. Eandem priusquam ab altari descendas, vt confessionem initio sacri facias, & præsentē Dominum, Angelos item & Patronos tuos circumstantes facito, & fidei, spei ac charitatis actus elicito, sacrificium auspicare.

Post illud iterum fidem viuificam, & humilia te valdè, ac gratias age. 2. Spem, talique atque aliis bona humiliter flagita nihil hæsitans. 3. Charitatem accende commemorādo passionis mysteria, cuius hoc Sacramentū memoriale est, teque & omnia tua Domino offer, prospice verò quid reliquo tibi die agendum, ne irreuerenter tātus hospes apud se habeatur.

CAPVT VIII.

Meditatio ante sacrosanctam Communionem.

A creatis pete quid sit IESVS.

CONSTITVE te coram Deo, deinde gratiam pete loquendi Domino tuo.

Primò, considera Dominum IESVM quasi cum curiâ suâ ad te venientē. Pete verò, quis sit ab omnibus creatis, nempe Deus potentissimus, sapientissimus, optimus, iustissimus, qui homo factus, tanta pro te fecit, sicut omnia pro te creauit, &c.

Præparatio necessaria.

Aspira, vt sup. pag. 8. *Hæccine firma*, ibid.

Secundò, quantâ præparatione opus sit, vide & qualem Deo ob beneficia debeas, doctus tot figuris, Sanctorum exemplis & ratione, cùm omnes tituli Regis, Imperatoris, &c. ei conueniant, quem tu paras suscipere. *Credo tibi*, vt sup. pag. 7.

Vide cur veniat IESVS.

Tertiò, quomodo & quare veniat, nempe vt plenè se communicet, vt omnia miracula spiritualiter renouet: vnde accipere potes personas diuersas, modò cæci, modò hydropici, modò paralytici, vt Spiritus vnctio te docebit, eoque affectu accedere, vt sanet te, & velut paruum mundum recreet, ac sanctum Spiritum innouet in visceribus tuis. Vide etiam quanti steterit Christo hic cibus animæ tuæ.

Personam indue.

Fidei affectus exerce, vt sup.

Quis tu sis attende.

Quartò, ad quem secundùm animam & corpus veniat, attende, & detestare imperfectiones tuas præcipuas

puas

puas etiam sigillatim, maximè illam contra quam instituis examen particulare.

Quintò, considera quis sit effectus Ven. Sacramenti, nempe summa vtilitas, summa dignitas, summa iucunditas; fit enim anima templum, mater, sepulcrum, cælum Dei: & fidei, spei ac charitatis actus exerce, percurrendo præcipua beneficia & perfectiones, v.g. Credo, Domine, te esse eum qui creasti me, & omnia propter me, & jam ecce venis ad me: quomodo ergo non sperabo in te, & diligam te ex toto corde meo? &c. *Effectus Ve. Sacr. qui.*

EXERCITIVM.

O IESU, IESU, IESU, *veni desiderium collium æternorū, & suscipe cor contritum & humiliatum, & si quæ vnquam in me operatus es, & ego per te bona ad maiorem gloriam tuam, B Virginis, & omniū Sanctorū ac Patronorum meorum, pro Ecclesia tuâ, Principibus, &c. & potentibus, & Religiosis omnibus, pro animabus defunctis, & pro parentibus, ac benefactoribus nostris, viuis & defunctis, denique iustis & iniustis, & susceptis à me mihiq; commissis, vel propter te particulariter coniunctis N. En venio puluis & cinis, & peccator, fateor, verè maximus, ad te, ô Rex regum, & Pater misericordiarū, ac gratiâ tuâ filium tuum & hæredem me esse spero, & laudare te cupio pro omnibus donis tuis, & beneficijs, & vitâ ac morte tuâ. O vnica spes, gaudium, & gloria mea, vtinam te fruar, tibi inhæream, & vnus tecum sim, voluntate & amore, habitemq; in cauernis dulcissimis vulnerum tuorum, & sanentur hæc vulnera mea N! ô virtus mea, si vis, potes me mundare, & cùm diligas me plus quàm ego me; quomodo de veniâ non sperabo, & victoriâ paßionū mearum, vt cantem tibi, gloria mea, & non confundar? Cōcede mihi spiritum tuum bonum & suauem, humilem & benignum, vt vnus tecum sim, nihilq; velim extra te, cùm nihil boni sit sine te. Credo tibi, Veritas æterna, & spero in te solo, gratulabor tibi, ô omne bonum, & suspiro cum Sanctis & Angelis & beatâ Virgine ad immensum, infinitum, gratuitum & spontaneum amorem tuum; inte* Fiducia in Deo.

omnem

omnẽ affectũ quem possum, & voluntatẽ omnẽ transfundo, & cõfido tibi, ac diligo te ex toto corde meo, animâ meâ, mẽte meâ, & ex totis viribus meis, omnesq; in te, & nihil nisi in te, & propter te, ô Deus meus, Deus cordis mei & omnia. Amẽ

Exercitium aliud ante & post Communionem.

Humiliatio sui. *ADorãde, potẽtissime, immense, incomprehensibilis Deus, nunquid tu habitas lucẽ inaccessibilem, quomodo igitur esse potest conuentio lucis tuæ ad tenebras meas? tu es qui es, & in tuo cõspectu omnia sunt quasi nõ sint, ac tamquã gutta roris antelucani: quomodo ergo accedet ad te, qui existimat se aliquid esse, cùm nihil sit? coram te columnæ cæli contremiscunt, & velant facies suas; tibi decies centena millia assistunt, & ego vermis & nõ homo, cuius conuersatio est in terris, audebo ad te accedere? Tu Deus fortis, zelotes, Rex regum, quem nemo hominum videre potest, & viuere, quid ergò faciam peccatis innumeris reus maiestatis tuæ: & hodie in pluribus futurus nisi gratia tua retineret me præcipitem, & currentem animã meã post greges sodaliũ suorũ, quærentẽ cisternas quæ cõtinere nõ valẽt aquas, & derelinquentẽ te fontẽ aquæ viuæ?*

Ierem. 3. *Ecce hæc est illa infidelis, quæ post sãctas in baptismo nuptias, fornicata est cum amatoribus multis, id est, creaturis, &* Contritio *te repudiauit, atque earum amore filios tuos sanctas inspirationes, odio habuit, & occidit in conspectu tuo, immò sanguinem tuum contẽptui habuit. Denique ortus mihi est, culpa vita, peccatum & miseria; mori, pœna. Domine Deus meus, quomodo audebo cælum aspicere, quomodo potero? qui cæcus vbique existentẽ, & propter me operantem non agnoui? & toties ab inferno eripientem me, adhuc vt debui non dilexi, & cui adhæsi? creaturæ fallaci, hosti, capitali: & cur? vt vitam, solatium & salutem animæ perderem (quæ in te solo erat) vt libertatem & te pro vilissima re venderem, & à te, Pater æterne, longè recederem, qui tamen vbique es, & dominaris. Nónnè metuere debeo, ne cum Oza & Bethsamitis perẽã ad conspectum arcæ sanctissimi corporis tui? ne veste nuptiali carens,*

carens, eiiciar à cœlesti cœna, vt pascam porcos, nec satiari possim, ô pastor animæ meæ? Cooperuit confusio faciẽ meam. Ps. 43.

Quid faciam ô custos hominum, cæcus in viâ, vulneratus in siluâ, paralyticus in grabato? fugiámne cum Cain à facie tuâ? & quò irem Deus meus? ergo veniens veniam ad Patrẽ meum, ad fontem aquæ viuæ sitientem salutem meam, ad pastorem quærentem perditam ouem, cæcus ad lucem, oneratus & laborans ad eum, qui reficiat me, et prodigus ruam in paternos amplexus, Pater mi, medice animæ meæ, magister, sacerdos, cibus meus. En velut mare magna contritio mea: nõ est qui consoletur me ex omnibus caris meis præter te: quid ergo nunc mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? Vanitas vanitatum, & omnia vanitas; & tu vnicum desiderium meum. Thren. 2. Ps. 72. Eccles. 1. Quinta Christi bonitas.

O anima mea vide IESVM stantẽ à dextris virtutis Dei, & vt veniat relinquens 99. oues in montibus vt te quærat, & ecce, ecce verè merces eius magna cum illo. Venisne, bone IESV? veni, Domine, noli tardare: Venis enim vt excipias prodigum, lassum recrees, te contristantem exhilares, fugientem trahas, quondam te flagellantem osculeris, spinis pungentem corones, crucifigentem amplectaris, occidentem viuifices, odientem infinito amore prosequaris. Eia respice, Deus meus, de excelso solio gloriæ tuæ, & no despicias me opus manuum tuarũ, factum et refectũ à te, emptũ precio magno, vt glorificem et portem te in corpore meo, immò sanguine tuo precioso lotum, & tibi, dulcißime IESV, pro tot lacrymis, opprobrijs et sputis, et mortis sententiâ adiudicatam. O quid pro his retribuam tibi, nisi me totum? omnia nunc vt stercora arbitror, vt te lucrifaciam; tecum in nouißimo sedere, volo, vt placeam tibi, obediens esse vsque ad mortem Superioribus, omnia accipere de manu tuâ. fac de me secundùm beneplacitum tuum, & fac vt nihil me delectet præter te, non laus peccatoris, non creaturæ quod satiare me non potest solatium, etenim tu sola satietas, tu omne bonum meũ. Da mihi, precor, vt impendam me in gloriã tuam, & superimpendam vt proximum omni charitate reducam ad te, vt totus Proposita pia &, gratiarum actio. Zeli actus.

tuus.

tuus sim & tu meus, in te viuã lignum vitæ, & per te dulcissimũ Manna, & tecum Agne benignißime, & propter te. ecce venio, & venire ad me dignaris, vt glorificẽ te, vt amẽ te, vt saner à te, vt pro præteritis satisfaciam, pro futuris gratiã impetrem, & gratiam merear in conspectu tuo, pro Ecclesia & Ordinibus, parentibus, benefactoribus, commendatis, & inimicis. Accedo, vt amplectar te, firmißimè credens, quia tu verè es hic præsens & facis mirabilia solus. Auge obsecro in me fidẽ, spẽ excita, accende charitatẽ. Veni, veni, veni IESV, deliciæ tuæ sint esse mecum, & meæ tecũ. Veni, dulcißime, potentißime, sapientißime, misericordißime, amabilißime Deus meus, cũ B. Matre tua, cum sanctis Patriarchis, Apostolis, N. Martyribus. N. Confessoribus. N. Virginibus N. omnibus, potißimùm Patronis & quorũ hodie memoriã facimus: præparet illi cor meũ in habitaculũ tuũ, arcam, tabernaculũ, thronũ, templũ, cubiculum & lectulum tuum, vt quiescas & maneas in me, vt videam te breui, & veniam ad te, amem te, ardeam, liquescam, consumar, & consummer in te. Amen.

Actus fidei.

Exercitium aliud post Communionem.

VNde hoc mihi, vt venias ad me, Rex regũ, & Domine dominantiũ, corã quo Angeli non sunt puri? Venis ad me à templo gloriæ tuæ, & vnde & quo? ecce speluncam latronum, serpentũ habitaculũ, vas contumeliæ, toties fœdatũ, postquam toties sanguine tuo lotum per infinitã misericordiã tuam fuit: & tu, ô Deus, ô bonitas infinita, toties à me repulsam passus fuisti, & contemptus. Ergône credibile est, quòd Deus habitet super terrã, & velit facere nobiscũ, & epulari, & iucundari cum seruulo suo? Ita, Domine, & venire ad cloacam fœdam, leprosam, fornicariã sponsam: quæ quod fecisti, defecit; pro dilectione odiũ, pro beneficiis reddidit maleficia, nec dedignaris præ amore sedere cum ea in sanie & sterquilinio: nescit tamen homo, eheu! an amore, an odio dignus sit post tot peccata commissa, bona omissa, tot imperfectè facta.

Admiratio bonitatis Dei.

Hominis vilitas.

Ecce, nihil inuenio in me, nisi peccati fomitem & sentinam ex me, & bonum facere non inuenio, abusus sum animæ meæ potentiis, & facta est memoria vaga ac instabilis,

imbecilla

imbecilla ratio & cæcà, voluntas sacrilega & furiosa te enim creatorem calcauit & crucifixit, vt placeret hosti homicidæ; te conseruatorem, vt insidiatori; Redemptorem, vt perditori; se vocantem ad salutem Regem suum, vt tyranno; & nescio, bone IESV, quare offenderim te, nisi quia bonus es & præstabilis super malitia hominum. Miserere mihi, & exaudi me, & mansionem tuam apud me fac, & seruiam tibi omnibus diebus vitæ meæ. Peccata mala.

Et verò tu Domine mi, quid inuenisti in me quod trahat te à summo cælorum, & descendere faciat in abyssum miseriarũ, nisi abyssũ charitatis & misericordæ tuæ; nihil hic nisi quod in Magdalena, quod in paralytico, leproso, sed tu solus potens es mundum facere de immundo conceptum semine; sine, fluant aromata gratiæ, & flumina sanguinis tui ex paradiso corporis tui de quinque limpidißimis fontibus vulneribus tuis, & mundabor, & lauabis me & super niuem dealbabor. Riga me, ô IESV, lacrymis, quas fudisti pro me, myrrhâ doloris tui vnge me, astringe vinculis, sputis ablue, flagellis tuis emolli, sanguine munda, irrisionibus fortifica, cruce erige, morte viuifica. eia suscipe me in holocaustum, & tyrannis peccatorum meorum fugatis, regna super me, vt in quiete seruiam tibi, amem & fruar te beatitudo mea, & nihil velim extra te. velle post hæc non habeo, nisi tuũ. fac quod placet infinitæ potentiæ, sapientiæ, ac bonitati tuæ: ego omnia accipiam à paternâ prouidentiâ tuâ quæ nouit quid expediat prodigo filio suo. Dispone, Domine, in tempore & æternitate de me. nescio quid pro gloriâ tuâ quam vnam spectare volo, conueniat & salute meâ: ideò iterum resigno omnia in manus tuas, Domine, nolens in vllam rem affectu pendere, vel postulare, vt nudus nudum sequar, velut iamiam essem moriturus. Accipe me, Domine, & respice in me dolentem quòd vnquam recesserim à te; amplectere redeuntem, ô charitas immensa, Deus meus, & serva in te solo sperantem, & ne proiicias me à facie tuâ, & Spiritum sanctum tuum ne vnquam auferas à me. Qualis sit anima defectuosa. Iob. 14. Passionis Domini memoratio. Resignatio. Psalm. 50.

O amor dulcis, ô dulcedo amoris IESV, totus desiderabilis. Accende in me ignem amoris tui, & vulnera me, vt totus transformer in te. Amo te omne bonum, pulcrum, & honestum, Amoris incentiua

stum, omnis amœnitas, omnis suauitas fons splendoris. fons, melodiæ fons odoris. fons dulcoris, fons amoris: astringe me, vt non fugiam illectus stercoribus, & à te separer vanissimâ vanitate. & spernã inenarrabile bonũ; ne plus me trahat creatura quàm Creator vanitas quàm æternitas, detestabilissima miseria quàm summa felicitas. plus me inclinent sordes, quàm eleuet pulcritudo; seruitus quam magnitudo, amaritudo quàm

Cant. 2. *dulcedo. Dilectus meus mihi, & ego illi qui pascitur inter lilia;*

Cant. 8. *donec aspiret dies æternitatis, & inclinentur vmbræ vanitatis. Ego dilecto meo & ad me iam conuersio eius. Quis mihi det te fratrem meum vt inueniam te foris, & deosculer te, & iam me nemo despiciat, & nunquam separer à te?*

Contemptus mundi. *Tu scis sponse animæ meæ, desiderium & gemitum meum: tolle quod displicet tibi in me. Da mihi cor humile, vt diabolicâ superbiâ non ruam, nulli displicere timeam, vel placere optem nisi tibi. sed vt lutum æstimari velim pro te, qui venisti ministrare & Samaritanus, & dæmonium habens æstimatus es; da obediens omnibus vt tibi; da forte, ad toleranda quæ prouida manus tua imponit, da dulce ad compaßionem & proximum vt me diligendum; da liberum, vt ex omnibus euolet ad*

Obsecratio. *te; da carneum, vt perfectè amem te. Tu potes, Domine IESV, & nutu potes, & tanta pro me fecisti & paßus es, vtinam ergo velis iam meminisse afflictionis meæ in excelso solio gloriæ tuæ. Vtinam sanctißima Mater tua, Patriarchæ N. Apostoli N. Martyres N. Confessores N. Virgines N. intercedant pro me & gratias agant pro omnibus beneficijs tuis, vt citò ad te veniam & saluer, & inebrier tui amore, & gloriâ tuâ. Amen.*

Praxis.

Quid in Communione. MEDITATIO ad Communionem disponit & præparat quam suprà habes. In ea verò considera in ictu oculi Maiestatẽ Dei, ac vilitatis tuę abyssũ, & amplerecte Dominum cum Angelorum, Archangelorum & Sanctorum affectu, eundo per singulos choros, teque totum resigna, & offer ei omnia, ac gratulare illi de omnibus bonis eius.

Quid post faciendu. Post eam Primò, fides viua excitanda; Secundò, admiratio, humiliatio, gratiarum actio & amplexus, oblatio cum vnione, petitio ac commendatio. Ad humiliationis affectum peccata, & indignitas tua te excitet. Ad admirationem, perfectionem Dei: Ad gratiarum actionem, omnia

neficia: ad amplexus amoris Dei, immensitas & bonitas infinita. Deinde offer te, & omnia in vnione meritorũ Christi Iesv. Postremo, pro te & commendatis postula quod vis, in fide nihil hæsitans; qui enim hæsitat, ait S. Iacobus, similis est fluctui maris, qui à vento mouetur, & circumfertur. Nõ ergo existimet homo ille, quod accipiat aliquid à Deo

Refig.
Fiducia in oratione necessaria.
Iacob. 1.

Praxes aliæ.

PRIMA. Cùm communio sit memoriale Dominicæ Passionis, de illa meditationem instituere optima est præparatio: quemadmodũ etiam de natiuitate Christi, aut annunciatione B. Virginis, seu incarnatione Verbi Dei, eò quòd per communionem mysterium illud quasi innouetur. O quanta dignitas peccatoris! quanta dignatio Creatoris! Idem etiam dici potest de Zachæo, &c.

Passioñis meditatio est præparatio.

Secunda. Videmus tot peregrinationes institui ad reliquias Sanctorũ, & rectè: sed quid illæ si ad hoc SS. Sacramentum comparentur? ergo peregrinemur nos ad illud, ad veram, vt sic loquar, humilitatem, & charitatem ac deuotionem; ad admirationem, quòd veniat Rex ad pauperẽ, idemque Deus ad reum mortis & proditionis, vt reconciliet eum sibi. Gaudeamus ob tantam apparitionem non Angeli, sed Dei, non dubiam, sed certissimam.

Nota & vide quis quo veniat, & peregrinare spiritualiter.

Tertia. Cogita epulum esse, ac vestitu, appetitu, spirituali lotione, reuerentiâ te para; commenda hospitem & fercula; aufer & conserua ex iis quod tuis communices. Appetitum iuuabit si ab aliis abstineas cibis, ideò deuoti abstinentiâ aliquâ se parant. S. Margareta Hungarica, teste Surio, ieiunabat pridie in pane & aquâ; B. Stanislaus Kostka cœna abstinebat; Hedwigis Ducissa Poloniæ præ amore ac reuerentiâ vberrimè flere solebat, & crebrò flexis genibus Eucharistiam venerari antequam sumeret; B. Xauerius eam flexis genibus distribuebat, & in Sacro quotidiano quasi nouus sacerdos, deuotissimè S. Hostiam offerebat, & lacrymabatur; B. Aloysius tribus diebus gratias agebat pro præteritâ communione, tribus gratiam petebat pro futura.

Ven. Eucharistia est epulum
Sanctorũ exempla & deuotio.

Praxis alia pro Sacra communione Religiosis & deuotis minùs occupatis accommodata.

TRia sunt inquit Hugo, sacrificiorum genera, vnum Dominici corporis, alterum contriti cordis, tertium mortificatæ carnis: oportet igitur præcedere sacrificiũ humilitatis in mente, afflictionis in carne, vt habeatur deuotio in Dominici corporis consecratione. Ideò pridie ani-

Hugo de claustro animæ, l. 2. c. 23.
Qualis sit.

 mam

præparatio neccessaria: Vestis animæ Mortificatio præmittenda & humiliatio.

mam purgare contritione, vel confessione, & abstinentiam saltem aliquam facere conuenit. Secundò, actum aliquem charitatis erga proximum (quod saltem orando pro eo fieri potest) vt induatur anima veste nuptiali. Tertiò, affectũ erga creatum aliquod exuere, proponendo, aut, si licet, faciendo aliquem mortificationis actum, vt induere possit IESVM Christum; quod respondeat valedictioni, qua IESVS Matri valedixit ante passionem: erat enim ipsa illi vnicum propè solatium. Quartò, aliquem saltem actum humilitatis exercere, qui respondeat lotioni pedum, quod D. Bernardus suis comendauit.

Inuitatio IESVS. Lucæ 19.

Primò, manè, inuita Dominum, dum expergisceris: conuerte te, vel, si potes, vt in Religione, adi Ven. Sacramentum, atque inuita, & audi: *Aperi mihi, soror mea sponsa*: vel, *Zachæe festinans descende, quia hodie in domo tuâ oportet me manere.* Responde, *Desidero te millies*, cũ affectu omniũ Sanctorũ, *mi* IESV *quando venies? idque toties, quoties videbitur.*

Postea, si Horas legis, eò applica, ad singula *Gloria, &c.* fidem, spem, & charitatem exercendo; quia in hoc Sacramento potentia & sapientia, & bonitas relucent. Tu cũ B. Simone Valentino à cubiculo vade ad Sacrum, quasi comitando Christum ad montem Caluariæ, & compassionem excitando, atque intentionem renouando.

Initu quid cogitandũ.

In sacro quid facto opus. Indulgentia promerenda.

Quartò in Sacro; Primò, in confessione detestare omnes imperfectiones tuas vsque ad Euangelium, & gratiã pete emendandi, & lege *Miserere*, vel alias preces pro Indulgentiâ, maximè plenariâ; Secundò, passionem reuolue vsque ad *Sanctus*: Tertiò, beneficia alia tum generalia, tum particularia vsque ad communionem. Tum communica spiritualiter, inuitando Dominum, vt dignè valeas posteà sacramentaliter, Attendendo verò defectus & maximè

Patronorũ inuocatio.

B. Virginem, vt sicut ipsa in incarnatione, communione, & morte adspirauit ad Dominũ, & se parauit; ita te iuuare, & ad tanti hospitis aduentũ te comparare dignare dignetur, vt pientissima mater, vsque ad postcõmunionẽ. Tũ fidẽ excita ad imitationẽ hemorrhoissæ & S. Thomæ. Secundò, amorem cum Magdalenâ, & B. Virgine, & opta, vt omnes Deum infinitè ament. Sancti, purgandi, iusti, &c. Tum ad ad benedictonem vltimam cogita quasi cælum aperiri, & Sanctissimam Trinitatem inuoca, vt ad te veniat, & mansionem apud te faciat: Patrem, vt tibi iterum det Filium, & Filius, & Spiritus Sanctus seipsũ, eisque tres potentias dica, omniaque facienda offer, contrionem rursus excita, & renoua vota, si religiosus es, vel proposita tua præcipua. Tum spiritualiter Dominum cœlitibus comitatum veni-

Marci 5. Fidei actus.

Oblatio sui

entem

entem vide,modò vt medicum,modò vt Patrem,&c. semper vt omne bonum amantissimè exspecta,& complectere:& mox,vt se tradidit,te totum ei vicissim trade,& millenos mundos si haberes , cum omni affectu possibili. Secundò , humiliando , & cognoscendo indignitatem tuam, opta cum omnibus Sanctis, & omnibus creaturis eum ardentissimè,diligere,& vni potentias potẽtiis eius,ei actus & membra omnia offerendo. Tertiò ; gratulare ei omnia bona sua,& gratias age pro beneficiis. Deinde post Sacrũ pete cum magna fiducià quod optas, impetrare & haurire de fonte omnis boni, cùm virtus hic de illo exire solita sit. vt imperfectiones tuas sanet omnes : denique cæleftem curiam saluta,& vt tuos suppleat defectus roga;postea ad singulas horas inuita,vt maneat tecum Dominus , ac rũrsũ illi te offer.Dicere posses illud:mane nobiscum Domine, quoniam aduesperascit.

Quid faciendum in Communione & post.
Resigna te.
Humilia te.
Gratulare Domino.

In prandio statue cultrum in gutture tuo,ne pecces in hospitem;sed ei de singulis præbe ferculum,mortificando te & applicando passioni:quod tamen faciliter & absque sollicitudine fieri debet;ita vt nõ impediatur lectio,si Religiosus es. De Ven.quoque Sacramento eiusque laude si potes,aliquid proximo differas; quantum potes,tantũ aude,quia maior omni laude , nec laudare sufficis. Posthæc totâ hebdomadâ Dominum quotidiè potes inuitare, iuxta exercitium infrà positum.Si verò sis Sacerdos, à meridie velut officium incipe,ac totum ordina ad hoc sacrificium: & cùm colligis te ad horas,poteris forsan exercere te, & præparare primâ,secundâ,tertiâ per contritionem & confusionem,seu humiliationem,faciendo , si fieri potest , aliquod opus humile.Quartâ,quintâ,sextâ,per fidem , spem, & opus charitatis aliquod erga proximum, aut si potes, corporis mortificationem.Septimâ,octauâ,nonâ, excitare te ad amorem,& Primò,in Litaniis,(si,vt solent vesperi,à te etiam recitentur)inuitando omnes Sanctos,siue per te, siue per Angelum.Secundò,ad cœnam,cœnæ Eucharisticæ memoriam renouando,vt ad manuum lotionem, lotionis pedum,quàm Christus exercuit,atque hic etiam mortificare te in aliquo aut cibo aut condimento. Tertiò , suspira ad cæleftem cœnam,& post hæc linguam diligenter custodi;& saluta vener Sacramentum, conuertendo te saltem versus templum,& inuita in fine examinis IESVM cum Sanctorum omnium desiderio ; atque iterum incumbendo,à ven. Sacramento pete benedictionem,vti & manè, *Dignatus es*,vt sup.p.10.

In prandio quomodo cibabis IESVM
Sermo de hospite faciendus.
Inuitandus IESVS quotidie.
Præparatio noua cũ horarum distributione.

JACVLATORIÆ.

Pſ.138. *Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus mirabilia opera tua, & anima mea cognoſcit nimis.*

Pſ.99. *Repleti ſumus manè miſericordiâ tuâ, & exultavimus, & delectati ſumus.*

Matth. 26 *Accipite & comedite*, Hoc eſt corpus meum.

Pſ.89. *Exaltate Dominum noſtrum, & adorate ſcabellum pedum eius, quoniam ſanctum eſt.*

CAPVT IX.

Aliud exercitium pro Communione, quo anima à Chriſto, & viciſſim Chriſtus ab animâ inuitatur.

NOTA, poſt ſingulas periodos, ad ſpatiũ aliquod, quaſi reſpirando, coram Deo expendenda eſſe, quæ lecta ſunt, fit enim commemoratio variorum beneficiorum, titulorum, & miraculorum in Ven. Euchariſtia contentorum, vnà cum contritione, & gratiarum actione, reſignatione, fidei, ſpei & charitatis actu.

Secundò, vbi affectus dictat, ibi aliquantiſper hære.

Tertiò, aduerte hoc exercitium poſſe in fine Sacri pridie communionis fieri, vel certè eundo eo conſilio ad Ven. Euchariſtiam, aut domi, veſperi vel manè, vt infrà dicetur; & maximè in Sacro.

DOMINICA.

IESVS inuitat animam. *Matth.* 11 *Ioan.* 6.

IESVS. Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos. Omne, quod dedit mihi Pater, venit ad me: & eum qui venit ad me, non eiiciam foras, *Aſpira*, vt ſup. p. 8. *Haccine firma*, ibid.

Anima. IESVM ut Creatorem. *Pſalm.* 8. *Iſaiæ* 40. *Humiliatio ſui.*

ANIMA. Quid eſt homo, quòd memor es eius; aut filius hominis, quia viſitas eum? Omnia enim quaſi ſtillæ ſitulæ, & tamquam momentũ ſtateræ, & omnia, quaſi non ſint, ſic ſunt coram te, & tamquam nihilum & inane, reputata ſunt tibi. O amator hominum, ô potentiſſime Deus meus, qui me creaſti, & omnia pro me;

me,& mirabiliter hoc in Sacramento ſub ſpeciebus his eſſe voluiſti; verè mitis, & humilis corde! Tibi dixit cor meum, exquiſiuit te facies mea; faciem tuam, Domine, requiram. Dic animæ meæ, Salus tua ego ſum; & miſerere mei. Exaudi me ſpes omnium finium terræ, & in mari longè. *Pſalm. 28.* *Pſalm. 33.*

Laboraui in gemitu meo, lauabo per ſingulas noctes lectum meum, lacrymis meis ſtratum meum rigabo. Peccaui in cælum & coram te. Vtinam numquam declinaſſem à mandatis tuis! Nónne enim mihi adhærere tibi Deo meo bonum eſt? te vnum quærere? ad te vnum ſuſpirare, à quo omnia mihi bona manârunt? Quid retribuam tibi? Quid retribuam tibi? Quid retribuam tibi? qui, cùm mei immemor eſſem, recordatus es mei tu; cui millia millium miniſtrant, & decies centena millia aſſiſtunt, & non eſt numerus militum tuorum. Tu reſpicis terram, & facis eam tremere, & tribus digitis appendis molem eius. Infinitas tibi, immenſe Deus, gratias ago pro omnibus donis tuis, & in vnione gratiarum actionis, quam agit, & egit ab initio creationis ſuæ ſanctiſſima tua anima, dulciſſime Iesv, & mater tua, & omnes beati ſpiritus ac Sancti tui. Et credo in hoc Sacramento eſſe verum corpus & ſanguinem tuum. Tu enim dixiſti, ô æterna Veritas, hoc eſſe corpus tuum, & illud mihi dediſti: ideoque & ſpero in te, omniaque tibi committo. Diligo te ex toto corde meo, totâ animâ meâ, & mente meâ, & ex totis viribus meis. Ex te enim & in te, & pro te ſunt omnia. Deſidero te millies, in quem deſiderant Angeli proſpicere, cuius pulcritudinem Sol & Luna mirantur. mi Iesv, quando venies? me lætum quando facies. me de te quando ſatiabis? O Deus meus, Deus cordis mei, & omnia! abſorbeat me immenſa & melliflua vis amoris tui, vt amore amoris tui moriar, quia amore mei dignatus es mori, *Vbere ſilicet exercitio Fidei, Spei, & charitatis.* vt ſup.

Contritio. Pſalm. 6. Admiratio potentiæ Dei. Iſaiæ 40. Pſal. 103. Gratiarũ actio. Actus Fidei, Spes, & Charitatis. Oblatio ſui Præſentiæ, Dei actus. Adſpiratio Vnio.

Manè euigilans, iterum hæc potes repetere post solitas preces. Initio Sacri, cogita, quo affectu æquum sit recipi Dominum tuum à te, vt est. v.g. Creator tuus, vel Pastor, Redemptor, &c. Secundò, expende verba invitantis Christi; Tertiò, animæ, & exerce affectus in hoc exercitio positos; Quartò, per diem subinde eosdem renoua.

DIE LVNÆ.

IESVS inuitat animam. Apoc. 3. Ioan. 10.

IESVS. Ecce sto ad ostium, & pulso: si quis audierit vocem meam, & aperuerit ianuam, introibo ad illum, & cænabo cum illo, & ipse mecum. Ego sum Pastor bonus, & cognosco oues meas: & venio à summo cælorum, vt vitam habeant, & abundantiùs habeant.

Hæccine vera, vt sup. p. 7. *Exerce fidem, spem, & charitatem*, vt sup. in modo, meditationibus vel affectibus.

Anima IESVM ut Pastorem. Isaiæ 40.

ANIMA, O Pastor & Conseruator mi, & Sapientia æterna. & Veritas certissima, qui me pascis & conseruas, & omnia pro me: atque insuper hîc panem in corpus & sanguinem conuertis, vt ego viuam, & conuertar in te Scriptum est de te: Sicut Pastor pascet gregem suum, & in brachio suo congregabit agnos, & in sinu suo leuabit, fœtas ipse portabit. Require ergo oues tuas, & visita eas, sicut visitat pastor gregem suum, quando fuerit in medio ouium dissipatarum. In pascuis vberrimis pasce eas, & in montibus excelsis Israël. Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum. Sonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis, & facies tua decora, ô speciosa forma præ filiis hominum. Quæ est nunc exspectatio mea? nónne tu, Domine? Attamen, ô Deus meus, confundor, & erubesco leuare faciem meam ad te, quia fornicata sum cum amatoribus multis. Laboraui in gemitu meo, &c. vt suprà. *Vel vtere affectu spei*, vt sup.

Psalm. 56. Cant. 2.

DIE MARTIS.

IESVS inuitat animam.

IESVS. Ecce Rex tuus venit tibi iustus, & Saluator, Ipse

Ipſe pauper, aſcendens ſuper aſinam, & ſuper pullum filium aſinæ. vbi eſt refectio mea, vbi paſcha cum diſcipulis meis manducem? *Zachar. 9.* *Marci. 14.*

ANIMA. Rex regum, & Domine dominantium: Ecce, ecce, cœnaculum non grande, non ſtratum, paratum tamen tibi, ô IESV, qui me ad fidem, tot millibus relictis vocare dignatus es, & hic pro me, mirè accidentia abſque ſubſtantia conſeruare. Exſpectans, exſpectaui te, Domine, intende mihi, ô deſiderium collium æternorum. Eſto brachium noſtrum in manè, & ſalus noſtra in tempore tribulationis. Te enim exſpectauimus, neque aliud poſſumus: veni, Domine, & noli tardare; & relaxa facinora plebi tuæ. Ne memineris iniquitatum noſtrarum antiquarum, ſed miſerere mei, Tu es enim Rex meus, qui mandas ſalutes Iacob. Exurge, exurge, quare obdormis, Domine? Exurge, & ne repellas in finem, quare faciem tuam auertis, obliuiſceris inopiæ noſtræ, & tribulationis noſtræ? *Laboraui in gemitu meo*, &c. vt ſup. *Excita gratiarum actionem*, vt ſuprà.

Anima IESVM vt Regem. *Pſal. 39.* *Matth. 21.* *Iſaiæ 33.* *Pſalm. 78.* *Pſalm. 43.* *Ibid.*

DIE MERCVRII.

IESVS. Venite, & comedite panem meum, & bibite vinum, quod miſcui vobis. Omnes ſitientes venite ad aquas: & qui non habetis argentum, properate, emite, & comedite: venite, emite abſque argento, & abſque vllâ commutatione vinum & lac. Comedite amici, & inebriamini, cariſſimi: deſiderio enim deſideraui hoc paſcha manducare vobiſcum. *Aſpira*, vt ſup. p. 8.

IESVS inuitat animam. *Prouerb. 9* *Iſaiæ 55.* *Cant 5.* *Lucæ 22.*

Hæccine firma, &c.

ANIMA. O liberaliſſime Domine qui non dedignatus es vocari & eſſe amicus ac frater noſter: O quàm verè amicus, qui te totum mihi dare, & ad pœnitentiam ac amicitiam vocare dignatus es, & hîc per accidentia atque per ſubſtantiam operari: qui omnia, quę audiſti à Patre tuo, nota feciſti nobis. Quid eſt homo, quia magnificas eum, aut quid apponis erga eum cor tuum?

Anima IESVM vt amicũ. *Ioan. 15.* *Iob 7.*

Quid est homo,quia magnificas eum, aut quid apponis erga eum sic cor tuum? Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus. Sitiuit anima mea ad te, Deus, fontem
Psal. 41. *Ierem. 2.* viuum;quando veniam,& apparebo ante faciem tuam! Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte, quia dereliquit te fontem aquæ viuæ,& fodi mihi cisternas, quæ continere non valent aquas. *Laboraui in gemitu meo*, &c. vt suprà. *Contritiones hic exerce*, vt sup.

DIE IOVIS.

IESVS animam inuitat *Cant. 5.* *Cant. 2.* JESVS, Aperi mihi, soror mea, sponsa, amica mea, columba mea; quia caput meum plenum est rore, & cincinni mei guttis noctium. Surge, propera amica mea, speciosa mea, & veni; ostende mihi faciem tuam. Sponsabo te mihi in fide,& in iustitiâ, & in iudicio,&
Oseæ 2. in misericordiâ, & in miserationibus: & scies quia ego Dominus.

Cant. 5. *Anima IESVM vt sponsũ.* ANIMA Surrexi vt aperirem tibi dilecto meo. Manus meæ distillauerunt myrrham, & digiti mei pleni myrrhâ probatissimâ. Veni,ô sponse mi dulcissime, qui ad hunc statum filiorum tuorum me vocare dignatus es; & hîc mirabiliter esse totus in toto, & in quâlibet parte, spirituali ac mirabili adinuentione tuâ; vt non secundùm carnem viuamus;sed in te; cuius deliciæ sunt
Prou. 8. *Sap. 12.* esse cum filiis hominum. O quàm suauis est, Domine, spiritus tuus qui vt dulcedinem tuam, quam habes, in filios demonstrares, pane suauissimo de cælo præstito omreples eos, habente in se omnem dulcedinem, & omnis saporis suauitatem. Veni,veni,veni, Domine, in domum tuam,templum tuum,animam meam, quam tibi
Cant 3. millies dedicaui, & dedico toto corde meo. Egredimini, & videte filiæ Ierusalem Regem Salomonem in diademate,quo coronauit eum mater sua, in die desponsationis illius, & in die lætitiæ cordis illius. Sed,
Ierem. 14. eheu! bone JESV, cur sicut colonus futurus es mihi in terra,& vt viator, declinans ad manendum? veni, dilecte

lecte mi, & mansionem apud me fac, & trahe me post te; curremus in odorem vnguentorum tuorum. Nemo enim potest venire ad te, nisi traxeris eum. Erraui fateor sicut ouis, quæ periit, sed ecce nunc reuertor ad te in vniuerso corde meo. Conuertere quæso, & proiice post tergum tuum omnia peccata mea. Laboravi in gemitu meo, &c. vt suprà. *Hic affectu amoris vtere*, vt sup. *Cant. 1.* *Psalm. 118*

DIE VENERIS.

IESVS inuitat animam.

IESVS. Consurge, consurge, sede Ierusalem, solue vincula colli tui captiua, filia Sion: quia hæc dico ego Dominus: Gratis venundati estis; & sine argento redimemini. Emi enim te precio magno, vt glorifices me, & portes me in corpore tuo. Emi, non corruptibilibus, auro, vel argento, sed precioso sanguine meo. Immò etiam tauri mei, & altilia occisa sunt, & omnia parata; venite ad nuptias. Quid potui tibi facere, & non feci? Quod est enim bonum meum, & quod pulcrum meum, nisi frumentum electorum, & vinum germinans virgines? *Aspira*, vt sup. p. 8. *Haccine firmâ*, ibid. *Isaiæ 58.* *1 Pet. 1.* *Matth. 22* *Zach. 9.*

Anima IESVM vt Redemptorem.

ANIMA. O ineffabilis dilectio! vt seruum redimeres, tu, te, ô Domine tradidisti! O IESV, redemptor liberalissime, tune vermiculum & miserrimũ seruulum tuum sanguine tuo sic liberare dignatus es? & ita hîc esse, vt, quamuis hostia diuidatur, diuidi corpus tuum nequeat, vt scilicet cor meum in æternum, in æternum non dividam abs te? Respice in me, & miserere mei; neque despicias me, Deus salutaris meus. Anima enim mea desiderauit te in nocte. Sitiuit in te anima mea, quàm multipliciter tibi caro mea, in terrâ hâc tam desertâ, inuiâ, & inaquosâ. Expandi ad te manus meas; quia ecce, ecce verè anima mea sicut terra sine aquâ tibi, ô fons paradisi Dei mei! Miserere mei, Deus, secundùm magnam misericordiam tuam. Miserere mei, quia vnicus & pauper sum ego. Et quò ibo cœcus & pauper à facie tuâ, Pater mi, liberator meus de inimicis meis iracundis? nónne tuus sum ego; ergo ô IESV, ô salus, ô *Psalm. 62.* *Psalm. 50.* *Psalm. 24.* *Ps. 118.*

Pſal.118. ſpes mea, jam ſaluum me fac; quoniam mandata tua exquiſiui. Laboraui in gemitu meo; & cetera vt ſup

Gratiarum actio hic exercenda, vt ſup.

DIE SABBATI.

IESVS animam inuitat. Cant.5. Cant.4. IESVS. Veni in hortum meum, ſoror mea ſponſa: meſſui mirrham cum aromatibus meis: & comedi panem meum cum melle meo, & bibi vinum cum lacte meo. Surge, propera, amica, ſpecioſa mea, & veni. Iam enim hiems tranſijt, imber abiit, flores apparuerunt in terra noſtra. Veni de Libano ſponſa mea, veni de Libano: veni, coronaberis.

Anima IESVM glorificatorem. Pſal.22. ANIMA O Pater mi, ô Liberator meus & Rex meus, ô glorificator meus! O quàm præclara eſt hereditas tua! quanta præparaſti timentibus & diligentibus te, Deus meus, qui præparaſti in conſpectu meo talem menſam aduerſus omnes qui tribulant me; qui hîc eſſe, & ad vocem etiam peſſimi ſacerdotis aſſiduè præſtò eſſe pro me, ſub vtraque ſpecie totus & integer, non dedignaris! Fac, obſecro, vt cibus etiam meus ſit, *Exodi 33.* voluntas tua. Et ſi inueni tantam gratiam in conſpectu tuo, vt te mihi dares, oſtende mihi faciem tuam, vt ſciam te, & inueniam te, quem magno deſiderio deſiderat anima mea: & quomodo coarctor, vſque dum perficiatur! Oſtende mihi gloriam tuam, & ſaluus ero. Recordare, recordare Paſtor bone, recordare ouis perditæ, Pater amantiſſime, prodigi filij tui. Scio, non ſum tibi neceſſarius, non ſum neque vtilis ſeruus. Sed tamen noſti, ſpero, Domine, quia amo te, & ad te omne *Pſalm.83.* ſuſpirium meum. O quàm dilecta tabernacula tua, Domine! concupiſcit, & deficit anima mea in atria Domini. *Laboraui in gemitu meo* &c. vt ſuprà. *Exerce hic affectum Amoris & Reſignationis*,

Oratio

Oratio coram Ven. Sacramento, pro sui renouatione, & vitæ emendatione: quæ etiam ante, & post Communionem vsurpari potest

PRIMÒ, obserua, & memento, dum ingredetis templum ad aquam lustralem, lotum te sanguine Christi IESV, & te ablue actu contritionis, ac siste te quasi coram totâ curiâ cælesti, cuius ibi pars bona est, hancque orationem recita: *Nota. Contritio ad aquam lustralem excitanda.*

Aue dulcißime IESV, Domine meus, & Deus meus; benedic, quæso, inopi & calamitoso exuli tuo, recipe me in amoris tui suauißimos amplexus. Fac signũ Crucis.

Auete venerabiles manus pro me cruci affixæ.

Auete pedes speciosi pro me clauis confixi.

Aue latus speciosum pro me vulneratum

Aue cor mitißimum IESV, meo & mei indignißimi peccatoris æterno amore saucium.

Aue Mater & refugium peccatorum MARIA, stella maris & portus salutis.

Auete Angeli & Sancti Dei, faustißima sidera, succurrite naufrago & erranti in medio vasti maris mundi hujus, vel deserto inuio & inaquoso.

Audi, Domine, suspirantem ad te, laqueis in mediis, in mõtibus Gelboe, vbi, eheu! tot ceciderunt fortes Israel Ecce velut in angusto & lubrico stamus; & hîc subtus me dracones & mille cuspides in fernus ipse, circa me hostes, intra me ipsa fragilitas. Tu, Deus meus supra me, cuius abyssalia iudicia conturbant me, qui infidelis fui peccatis innumeris, longè plura cõmissurus, ni ebriũ tenuisset in præcipiti manus tua & misericordia tua. quod enim est peccatũ, quòd facit homo, quod nõ faceret alter homo si tu desis Rector per quẽ factus est homo? & eheu! quid scio, quid serus vesper vehet, quãdo colũnæ cæli obstupescunt, & stellæ de cælo ceciderunt; Habeo enim fontes peccatorũ & omnis infelicitatis intra me. imperfectiones meas, quib. omnia ita vereor inficiũtur, vt nesciã, an respõdere tibi de vllo opere poßim. O quoties periclitatus sũ, & euasi gratiâ tuâ Miseria humana. Aug. hõ. 23. lib. 50. homil.

de

de medio hostium, serpentiũ, ignis, naufragij in arcem tuam; id est adiutoriũ tuũ, & sublatus super altitudinẽ terræ ex amore tuo, qui amore mei solius non habuisti vbi caput reclinares!

Oblatio sui & resignatio. *Obtuli tibi & iterum offero in holocaustum voluntatem meã arborẽ tuam, vt nec bona velle liceat mihi, nisi tu, Deus, cui cura ab æterno de me est, id per Superiores significes. Absit verò vt iam detraham de holocausto. Quid enim, Pater benignißime, scit puer tuus, quid expediat sibi, quã viã teneat cæcus in tot periculis, & ignarus viæ? Quid medico phreneticus præscribet? si me voles esse omniũ minimum, vt sim maximus in æternum apud te sessurus in throno tuo, nónne infinitæ est misericordiæ tuæ? si obedire vis me omnibus, vt regnẽ & iudicẽ, & gloriâ tuâ circumder, qui venisti ministrare, & non ministrari, qui factus est obediens Patri æterno, etiamsi ei esses æqualis, vsque ad mortẽ crucis, parentibus tuis, immò & tortoribus in tormentis; nónne mihi magna gloriâ sequi te, Domine, præsertim cùm pro me cũ sceleratis reputatus es? Si ergo iã commoda quærã, corporis, sensuum, ventris mei mancipium sciens impoßibile esse hic ventrem, & ibi implere mentẽ: si obliuiscar præuaricationis meæ, & Adæ, & tot dãnatorum & tui, IESV, felle potati; si immenso supplicio redimam sicut Esau in cõspectu tuo vilem è creatura voluptatem: si honorifica, qui me verè omnium minimũ & peccatorẽ maximũ agnoscere debeo, affecto; si pauperes sperno, iudicia hominum formido; si vilem me cognosco, & vilis haberi nolo; ô quanta erit confusio mihi in die illa in conspectu tuo!*

Isaiæ 53. Marci 15. Hieron. in epist. ad Iulian.

Quomodo, ô IESV amantißime, exempla tua sequi graue mihi esse potest, nónne sum creatura, seruus, miles & filius tuus, toties æternæ mortis reus? nunquid toties sponte in seruum me obtuli tibi, & optaui fieri vnicam voluntatem tuam? nunquid probè scio te per Superiores loqui vtilißima animæ meæ, & omnino, omninò incertas esse prouidentias nostras? Vbi iam est ergo fiducia mea? Tu, Domine, spes mea, & amor meus à iuuentute meâ, ne memineris iniquitatum mearum. ne sis mihi formidini, tu spes mea; sed illumina me, & coniunge me tibi, & laudent te cælũ & terra mecũ pro tot & tan-

tantis beneficiis tuis. Gratias ago ex affectu & amore quo possum summo: (nosti enim, spero, Domine, quia amo te) quòd tu Deus, me amaueris ab æterno, etiamsi scires, me te aliquando osurum, & conseruaueris te crucifixurum, redemeris te toties pro vili creaturâ venditurum, expectaueris prodigum. iustificaueris impium, præseruaueris fragilissimum, & vocaueris fugientem proditorem tuum, vt collocares eum cum Principibus populi tui, & seruiret tibi omnibus diebus vitæ suæ. Et non sufficit adhuc charitas tua tanta, vt amore liquescat anima mea? Gratiarũ actio.

Gratias item ago pro tribulationibus, tentationibus, reprehensionibus & confusionibus, quas ad salutem meam esse voluisti, & me offero ad hæc, & postulo veste tuâ indui, obtestans per viscera misericordiæ tuæ, vt retribuas illis, qui suo fortè crudeli dãno, & pœnâ tibi luendâ, tantum bonum mihi attulerunt. Cupio tecum baiulare crucem, nudus nudum sequi, pro te viuere & mori. Hæc est voluntas mea, Deus meus, suprema, velut hodie morituri coram te Iudice & Patre amantissimo, & curiâ Sanctorum, quos testes habebo infidelitatis & tepiditatis, si deterior, superbio, distractior, impatientior euasero. Auerte, Domine, & dele in me quicquid tibi displicet in me, seruo tuo, & fac vt temporalium omnium habeat fastidiũ, cùm hæc satiare numquam possint. Tu verò, Domine solus bonus, & omne bonum sola satietas animæ meæ quis ergo mihi tribuat vt te solùm diligam, & proximum propter te, etiam hostem, vt membra, vt filios tuos, & sponsas & paratus sim etiam animam ponere pro iis: tibi enim præstare me scio quæ iis facio, seu bona, seu mala.

Quis mihi iam tribuat, vt quæram te toto corde, vt amem te in omnibus, cùm tu in omnibus mei amore existas & mihi opereris? Desidero te millies, mi IESV *dulcissime, suauissime amantissime, preciosissime, pulcherrime, potentissime, nobilissime, sapientissime, liberalissime, optime, vita mea, protector, gloria mea, creator meus, finis, Redemptor meus, Domine, Pater, sponse, frater, & omne bonũ. Hæc omnia es & quomodo mihi non sufficis, & tepidus sum in amore? Veni, mi bone* IESV, *quando venies? veni, & vre cor meum,* Actus charitatis, & resignationis.

inebria

inebria me charitate tuâ, fac me vnum tecum, ſicut tu & Pater vnum eſtis. Accipe cor meum, ſuſpiria hæc mea, corpus & animam, ſanguinem, cogitatione N. verba N & omnes actiones meas N. in vnione omnium meritorum tuorum, & Sanctorum tuorum, puriſſimis manibus B. Virginis & Angeli Cuſtodis mei, ſanctorum Patronorum meorum. Diſpone, ordina de me creatura tua: noſti enim quid expediat, & vis & potes, & tua infinitis titulis ſunt omnia Deus meus, Deus cordis mei & omnia. Amen.

Colloquiũ animæ cũ Chriſto pro Sacro audiendo, & Communione, maxime pro ijs, qui non intelligunt, quæ loquuntur, & diſtractis.

CONSIDERARE hîc oportet IESVM velut præſentem, atque eum magno affectu comitari.

Iſaiæ 63. ANIMA. Quis eſt iſte, qui venit de Edom, tinctis veſtibus de Boſrâ, iſte formoſus in ſtolâ ſuâ, gradiens in multitudine fortitudinis ſuæ? quare rubrum eſt indumentum tuum Domine IESV, & veſtimenta tua ſicut

Ibidem. calcantium in torculari?

CARITVS. Torcular calcaui ſolus, & de gentibus non eſt vir mecum, circumſpexi, & non eſt auxiliator; quæſiui, & nõ fuit qui adiuuaret; quæſiui qui ſimul contri-

Iſaiæ 63. ſtaretur, & nõ fuit; conſolantẽ me quæſiui, & nõ inueni *Hæccine verâ*, vt ſup. p. 7.

Pſ. 68. ANIMA. Miſerationum Domini recordabor; laudem Domini ſuper omnibus quæ reddidit nobis Dominus, & ſuper multitudinem bonorum domui Iſraël, quæ largitus eſt ſecundùm indulgentiam ſuam, & ſecundùm multitudinem miſericordiarum ſuarum. Lu-

Bern. ſerm. 2. de nat. Chriſti. debam ego in plateis, & in ſecreto regalis cubiculi ſuper me ferebatur iudicium mortis. Audiuit hoc Vnigenitus eius, exijt poſito diademate, ſacco veſtitus, aſperſus cinere caput, nudus pedes, flens & eiulans, quòd morte damnatus eſſet ſeruulus eius. Intueor illum ſubitò procedendentem, ſtupeo nouitatem. cauſã, per-

percunctor & audio. Quid facturus sum? adhucne ludam & illudam lacrymas eius? planè, si insanus sum, & mentis inops, non sequar eum, nec simul cum lugente lugebo. Ecce, unde pudor, dolor, & timor unde? vtique quia ex consideratione remedij, periculi mei æstimo quantitatem.

CHRISTVS. Ne timeas, quià ego tecum sum; ne declines, quia ego Deus tuus. Elegi te, & non abieci te; confortaui te. auxiliatus sum tibi: super montem excelsum adscende tu, exalta in fortitudine vocem tuam. Ecce enim memoriam feci mirabilium meorum, & dixi discipulis meis: Hoc quotiescumque feceritis, in memoriam mei facietis. Audi Euangelistam meum, & recordare paupertatis meæ, absynthij & fellis.

Isaiæ 41.
Isaiæ 40.
Ad ingressum Sacerdotis.
Luc. 22.
Thren. 3.

ANIMA. Quid retribui tibi? eheu *aduertere hîc poteris, quomodo tu Christo moribus tuis fueris contr..rius,* quid retribuam; credo, Domine, & doleo vehementer peccasse me in cælum, & coram te, qui dedisti animam tuam pro me: sed spero in te spes mea, & diligo te ex toto corde meo. *Gloria Patri,* &c. vel potes, si vocat, dicere. *Haccine vera,* vt sup. p. 7.

Actus contritionis, fidei, spei & charitatis.

EVANGELISTA, Egressus IESVS trans torrentem dixit: Tristis est anima mea vsque ad mortem; sustinete hîc, & vigilate mecum: & progressus pusillùm procidit in faciem suam orans, & dicens: Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste: verumtamen non sicut ego volo; sed sicut tu: & factus in agoniâ prolixè orabat, & factus est sudor eius sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram.

Matth. 26
Luc. 22.

ANIMA. Et ego te vltrà offendere potero, Deus meus? quid retribui tibi, &c. vel *Credo tibi,* vt sup. p. 7.

EVANGELISTA. Tunc ait illis, Venit hora, ecce filius hominis tradetur in manus peccatoris: & confestim accedens ad IESVM, dixit Iudas, Aue Rabbi; & osculatus est eum; dixitque illi IESVS, Amice, ad quid venisti? osculo filium hominis tradis;

Ad osculū altaris.
Marc. 14.
Matth. 26
Luc. 22.

ANI-

ANIMA. Et ego pro vana creatura te tradam & deseram? quid retribui, &c.

Ad introitum. *Ioan.* 18. EVANGELISTA. Et posthæc adduxerunt eum ad Annam primò, & interrogauit IESVM de doctrinâ, & discipulis eius, atque unus assistens ministrorum dedit alapam IESV, dicens, Sic respondes Pontifici?

ANIMA. Et ego, ô IESV patientissime, ne verbum quidem pro verbere tolerare potero, quid retribui, &c.

Ad Kyrie eleison. *Marc.* 14. *Matth.* 26 EVANGELISTA. Sequebatur autem JESVM à longè Simon Petrus: & qui adstabant dicebant ei: Verè ex illis es: ille autem cœpit anathematizare, & iurare, Quia nescio hominem istum, & statim gallus cantauit: & egressus foras, fleuit amarè.

ANIMA. O quoties negaui te, & egressus adhuc mitissime IESV, risi dolores tuos! quid retribui, &c.

Ad orationes, epistolam, graduale. *Matth.* 26 *Matth.* 27 EVANGELISTA. Et adduxerunt IESVM ad Caipham Principem sacerdotum, & quærebant falsum testimonium contra IESVM, vt eum morti traderent: & adiurauit illum Caiphas, & conclamarunt vniuersi: Reus est mortis. tunc exspuerunt in faciem eius, & colaphis eum ceciderunt: alij autem plamas in faciem eius dederunt, & illudebant ei. Manè autem facto concilium inierunt, vt eum morti traderent.

ANIMA. Et quomodo non viuam tibi, ô vita mea, & salus mea, quid retribui, &c.

Ad Euangelium. *Ioan.* 18. EVANGELITA. Adducunt ergò IESVM à Caiphâ in prætorium, & cœperunt illum accusare dicentes, Hunc inuenimus subuertentem gentem nostram!

ANIMA. Te, Domine, qui pertransisti benefaciendo, & sanando omnes! tu autem nihil respondebas, bone IESV, quid retribui, &c.

Ad Credo. *Luc.* 23. EVANGELISTA At illi inualescebant, dicentes: Commouet populum, docens per vniuersam Iudæam.

ANIMA. O quoties reddidimus tibi, ô bone IESV, pro bono malum! quid retribui ego tibi? Eheu! quid retribuam? credo, Domine, & doleo vehementer peccasse

tasse me in cælum,& coram te;sed spero in te, spes mea, & diligo te ex toto corde meo.*Gloria Patri* : vel vtere illâ oratione.*Hæccine vera*, vt sup.pag.7.

Hic offer te & omnia opera tua sicut Dominus à Iudæis reprobatus sese Patri pro nobis obtulit.

Ad oblationem, & calicis præparationem.

EVANGELISTA. Pilatus autem audiens Galilæam, remisit eum ad Herodem, qui interrogabat eum multis sermonibus : & cùm IESVS illi nihil responderet, spreuit illum Herodes cum exercitu suo,& illusit indutum veste albâ,& remisit ad Pilatum. *Lucæ 23.*

ANIMA. O Sapientia æterna,túne factus es in derisum propter me? quid retribui tibi,&c. *Ierem.3.*

EVANGELISTA.Per diem autem festum solebat dimittere illis vnum ex vinctis, quemcumque petiissent, & dixit, Quem vultis vobis dimittam, Barrabam an IESVM? *Marc.15.*

Ad lotionem manuum & secretas.

ANIMA.Cui comparârunt te,Deus meus!& quoties vilior mihi fuisti? quid retribui, &c. *Matth.27.*

EVANGELISTA.Dicit autem illis Pilatus, Quid igitur faciam de IESV,qui dicitur Christus ?dicunt omnes, Crucifigatur.ait illis Præses:Quid enim mali fecit?

Ad præfationē. *Matth.27.*

ANIMA.Ego sum, Domine, qui peccaui. filii hominum vsquequo graui corde? nónne iste est,cui venienti cecinistis festum osanna ? nónne, de quo scriptum : Omnia bene fecit? & canunt Angeli, Sanctus, & perenne Alleluia? quid enim mali fecisti, ô bonitas infinita? at illi magis clamabant, Crucifigatur. Sanguis eius super nos & super filios nostros. quid retribui tibi,&c.

Ad Canonem. *Matth.27*

EVANGELISTA. Tum milites Præsidis suscipientes IESVM in prætorio, congregauerunt vniuersam cohortem, & flagellabant eum, & plectentes coronam de spinis,posuerunt super caput eius,& arundinem in dexterâ eius, & genu flexo ante eum,illudebant ei, dicentes : Aue Rex Iudæorum,& exspuentes in eum, ceperunt arundinem,& percutiebant caput eius, & ponentes genua adorabant eum,& dabant ei alapas.

ANIMA. O quàm pudet me, sub ſpinoſo capite membrum eſſe tam delicatum! quid retribui, &c.

Memento hîc cum ſacerdote eorum, pro quibus orare debes, & ſupplica per dolores Chriſti Domini, in nomine ipſius.

Ad Eleuationē. *Ioan.* 19. EVANGELISTA. Exiuit ergo iterum Pilatus foras, exiuit & IESVS, portans ſpineam coronam, & purpureum veſtimentum, & dicit eis: Ecce homo. Cùm ergo vidiſſent eum Pontifices & miniſtri, clamabant: Crucifige, crucifige eum; & dicit Iudæis: Ecce Rex veſter. illi autem clamabant: Tolle, tolle, crucifige eum.

ANIMA. O Pater æterne, reſpice in faciem Chriſti tui, & miſerere noſtri, quid retribui, &c.

Ad reliquum canonis poſt eleuationem. *Matth.* 27 *Lucæ* 23. *Matth.* 27 EVANGELISTA. Exuerunt ergo eum chalamyde, & duxerunt, vt crucifigerent eum, & angariauerunt Simonem Cyrenæum, & ad flentes mulieres conuerſus IESVS dixit: Filiæ Ieruſalem, nolite flere ſuper me, ſed ſuper vos ipſas flete, quia ſi in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? & venerunt in locum, qui dicitur Golgotha, & dederunt ei vinũ bibere cum felle miſtũ.

ANIMA. Volo, Domine, ſequi te Regem meum, & abnegare me, tollere crucem tuam, & ſequi te. quid retribui? &c.

Ad *Omnis honor, & Pater noſter.* *Lucæ* 23. *Matth.* 27 *Ioan.* 19. EVANGELISTA. Et ibi crucifixerunt eum, à & latronem vnum à dextris, & alterum à ſiniſtris, & diuiſerunt veſtimenta eius, ſortem mittentes, & blaſphemabant eum dicentes, Salua temetipſum. Stabat autè iuxta crucem IESV, mater eius. IESVS autem dicebat: Pater, dimitte illis, non enim ſciunt quid faciunt: latroni verò, Hodie mecum eris in paradiſo. Matri: Ecce filius tuus: Ioanni & mihi, Ecce mater tua: Deo Patri: Deus meus, vt quid dereliquiſti me?

Ioan. 19. ANIMA. Mihi verò dixiſti, ô IESV, Sitio, æſtuans amore ſalutis meæ, denique, Conſummatum eſt. &, Pater in manus tuas commendo ſpiritum meum. Verè dignus eſt, Domine IESV, morte, qui tibi recuſat viuere. quid retribui, &c.

EVAN-

EVANGELISTA. Centurio autem, & qui cum eo erant, videns tenebras factas super vniuersa terram, ait: Verè filius Dei erat iste: Stabant autem omnes noti eius à longe: & vnus militum latus eius aperuit, & continuò exiuit sanguis & aqua. *Ad Agnus Dei. Lucæ 23. Ioan. 19.*

ANIMA. Quis mihi tribuat vt viuam tibi, & moriar pro te, bone IESV? quid retribui tibi? &c.

EVANGELISTA. Et cùm serò esset factum, Ioseph ab Arimatheâ petiit corpus IESV, & donauit ei Pilatus, & accepto corpore inuoluit illud in sindone mundâ, & cum aromatibus, sicut mos est Iudæis sepelire: & posuit illud in monumento nouo, quod exciderat in petrâ. Ad communionē. *Marci 15. Matth. 27 Ioan. 19.*

ANIMA. O IESV, vtinam complantati simus simus similitudini mortis tuæ, vt simus simul etiam resurrectionis, & in nouitate vitæ ambulemus! Mihi verè adhærere tibi, bonum est, & ponere in te omnem spem meam. quid retribui, &c. *Psalm. 72.*

EVANGELITA. Et cùm transisset sabbatum, Maria Magdalene, & Maria Iacobi, & Salome emerunt aromata, vt venientes vngerent IESVM, qui tertiâ die resurrexit à mortuis propter nostram iustificationem Ad post Communionem.

ANIMA. Quid retribui tibi, &c.

EVANGELISTA. Maria autem stabat ad monumentum, & conuersa retrorsum, vidit IESVM stantem. tunc dicit ei IESVS, Vade ad fratres meos, & dic eis: Ascendo ad Patrem meum & Patrem vestrum, ad Deum meum & Deum vestrum. Post hæc apparuit discipulis suis, & dixit eis: Pax vobis, ego sum, nolite timere. Ad *Dominus vobiscum*, & orationes *Ioan. 20.*

ANIMA. Quando veniam, & apparebo ante faciem tuam? quid retribui, &c.

EVANGELISTA. Et accedens IESVS locutus est eis dicens, Euntes in mundum vniuersum, predicate Euangelium omni creaturæ, & ascendit in cælum: & cùm implerentur dies Pentecostes, misit promissum Paraclitum: illi autem prædicauerunt vbique, Domino coo- Ad Benedictionē. *Macr. 10*

perante, & sermonem confirmante sequentibus signis.

Psalm. 115 ANIMA. Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? calicem salutaris accipiam, & nomen Domini inuocabo. Credo, Domine, & doleo vehementer peccasse me in cælum & coram te; sed spero in te, ô spes mea; & diligo te ex toto corde meo. Absorbeat me immensa & melliflua vis amoris tui, vt amore amoris tui moriar, qui amore mei dignatus es mori.

Alia oratio, Christiani hominis officia ac omnium propè virtutum actus complectens.

4. Reg. 3. Isaiæ 40. *Gratiarũ actio.* *DOmine Deus meus, in cuius conspectu sto, coram quo tremunt vniuersæ potestates, omniaq; sunt quasi nõ sint; gratias tibi ago quia me de nihilo creasti, & hæc vniuersa pro me, quia redemisti me sanguine tuo, & Ecclesiæ tuæ aggregasti; & pro omnibus beneficiis, quæ sanctißimæ humanitati Christi Domini, Beatæ Virgini & omnibus Sanctis, atque*
1 Cor. 1. August. *hominibus & mihi conceßisti: à te enim, & tua sunt omnia, vt non sit vnde glorietur omnis caro. Creasti verò me, & hæc omnia dedisti, vt seruiam tibi, & nisi fecero, æterna mihi supplicia comminatus es.* *Adoratio.* *Adoro te ergo, Deus meus, & seruire tibi volo: atque abrenuntio mundo, carni & diabolo, & omni creaturæ, quæ me rebellē faciat tibi creatori meo. Quid enim?* Thess. 5. *fortè hodie sicut fur in nocte veniet improuisa mors, & quid tum coram tribunali tuo responderem tibi, si ob leuem volup-* Psal. 118. 1. Ioan. 5. *tatem, vile lucrum, vel vanitatem declinassē à mandatis tuis, quæ, vt dixisti, verè grauia non sunt;* *Actus contritionis.* *Ah, vtinam te, Pater pijßime, nunquam offendissem! tu enim verè omne bonum es, & à te immensa ac spontanea charitate mihi omnia bona venerunt, pro quibus, eheu! retribui mala: verùm ecce redeo seruus* Sap. 7. Psalm. 34. *ad Dominum, filius prodigus ad Patrem misericordiarum, &* 2. Cor. 1. *Deum totius consolationis, & adhærere tibi volo fide viua,* *Fidei.* *spe firmâ, charitate perfectâ. Credo tibi, ô veritas æterna ac Catholicæ Romanæ Ecclesiæ tuæ, tot Martyribus, miraculis, antiqui-*

antiquitate & vnitate roborata; immò per gratiam tuam paratus sum potiùs millies mori, quàm eam non audire. O Deus meus, tu es enim spes mea, in te confido, non erubescam. etiamsi occideris me, in te sperabo. Iacto super te, Domine, curam meam, & omnem sollicitudinem meam proiicio in te. Scio enim præsentem vbique esse te, & mei velut vniuersi curā gerere. Fac ergo, Pater amantissime, de me secundùm bonam voluntatem tuam, non meam: tu enim solus Dominus, tu medicus & dux meus in via hac: tu nosti, quid mihi ægro expediat, quàq; sit peregrino eundum. Accepto proinde omnia bona & mala de manu tua siue paupertas, infamia, seu dolores erunt. omnia enim prouidentiâ tuâ gubernantur, & in ditione ac voluntate tua cuncta sunt posita, & quis est qui dicere possit: Cur ita facis? & quid quæso habet conqueri qui infernum est promeritus, de momentaneâ tribulatione, quæ æternum gloriæ pondus operatur in nobis? Scio insuper quòd benignus & misericors Pater es, neque patieris scio me tentari supra id quod possum. Nunc ergo, ô bonitas infinita, diligo te, vtinam verè ex toto corde meo, & nihil extra te: a te enim, & in te solo omne bonum meum est, vbique mihi præsens es, & omnia largiris, ô fons bonorum omnium. Cur igitur te neglecto, creaturæ vanum anxiè simul & frustra quæram solatiū? Téne IESV bone, derelinquere possum, fontem aquæ viuæ & bibere Aegypti huius mundi aquam turbidam? Sitio & suspiro te vnum, & amplectar te vlnis animæ meæ, proximos verò omnes & inimicos propter te. Ecce condono illis iam coram te ex toto corde, quidquid peccauerunt in me. Si enim diligentes me tantùm diligo, nónne & Ethnici hoc faciunt? Ego verò ô IESV Christianus & filius tuus sum, qui pluis super iustos & iniustos, & solem tuum oriri facis super bonos & malos. Verùm, ô Domine Deus, da mihi ut non verbo tantùm, sed & opere & veritate diligam te & proximos meos, ac lato corde curram in viâ mandatorum tuorum. Et certè cùm recogito labores & dolores IESV dulcissime, quos pro salute meâ sponte subiisti, quid mihi pro illâ graue esse potest? an Missam audire? terræ vilissimum aliquod frustum alteri restituere? hoc N.

[Margin notes: *Spei.* Iob. 3. Psal. 54. — Aug. Soliloq. c. 14. *Resignationis, Patientiæ & Fortitudinis.* Sap. 14. Ester. 13. Iob. 9. 2 Cor. 4. *Confidentiæ.* Ioël 2. 1. Cor. 10. — *Amoris Dei.* Matth. 22. Ierem. 2. *Charitatis proximi & inimicorum.* Matth. 5. 1 Ioan. 3. *Propositū bene viuendi.* Psal. 118.]

Lucæ 16. *abnegare? Sacramenta ferquenter, frequentare? conscientiam sedulò examinare? sobrium esse proximũ diligere? aliis honoratiora deferre? te super omnia amare? Pudet me torporis mei, dum filios huius sæculi aspicio, & quantos illi labores pro mo-*
Matth.24 *mentaneâ hac vitâ tuendâ subeant: quomodo enim mihi mandata grauia videri possunt, cùm tu, Veritas æterna, dixeris, Mandata mea grauia non sunt? Verè leue est onus tuum, &*
Aeternitas *iugum tuum suaue, maximè si annos in mente habeam. O æternitas, æternitas! æternitas quàm rara es in mentibus hominum! quarum alterutra felicissima, vel miserrima fortè hodie mihi obtinget: nescio enim quâ horâ venturus sis, & amore an odio dignus sim nescio. O quid non cùm in morte iudex*
Sap.5. *Contemptus rerum terrenarum.* *aduenerìs, pro æternitate fecisse vellem! Quid tum proderunt deliciæ superbia, diuitiarum iactantia, & hominum fauores à te summo iudice strictè iudicando? Et cui vnquam profuerunt, aut quem satiarunt? Suscipe, quæso, Domine pro-*
Exercitiũ virtutum cardinalium. *positum hoc meum, quo tibi hodie seruire firmiter statuo præcepta tua & Ecclesiæ seruare, cuiq; suum tribuere, vti tempe-*
Iob.2. *ranter donis tuis, omnia aduersa & prospera suscipere de ma-*
1 Cor.10. *nu tuâ, omnia ad tuam vnius gloriam facere. Offero tibi cor,*
Oblatio sui. *corpus & animam meam, oculos & manus, quæ numquam ad illicita conuertam; aures, quas numquam detrahentibus aut*
Psalm.33 Ephes 1. *stultiloquio præbebo. Linguam, quâ nihil, nisi tibi placitum lo-*
Isaiæ 64. *quar: sed semper laus tua erit in ore meo. Denique me totum*
Sanctorum patrocinium. *offero maiestati tuæ; fac de me secundum beneplacitum tuum: seruus enim tuus sum ego, & opus manuum tuarum, ac deside-*
Obiectatio cum diffidentia sui. *ro vni tibi placere, idq; protestor hodie corã te, Deus meus, B. Virgine* MARIA, *& cælesti curiâ tuâ, quam suppliciter inuoco in auxilium meũ. Da mihi, Domine,* IESV *Christe, per vul-*
Psal 141. *nera tua, & per mortem tuam, & merita Sanctorum tuorũ,*
Psalm 3. Augus t. *gratiam, sine qua nil possum, vt hæc proposita mea fortiter exequar: tu enim sola spes mea, tu gaudiũ, & gloria mea, tu qui es & finis meus, in quo solo conquiescere valeo & volo O Deus meus, ô omne & vnicum bonum meum! Amen.*

Praxis audiendi Sacrum.

Quid cogitandum, dum itur. EUndo, cogita te velut ad montẽ Caluariæ ire; & quid ibi visurus sis, quantâque deuotione debeas adesse. Et intran-

intrando locũ, asperge te aquâ lustrali, & contritionẽ excita. Tum, Primò, adora Deum, Fidei, Spei & Charitatis actu, & intentionem renoua, dicendo, Credo Domine, & in te spero, ac toto corde te diligo. Secundò, considera dignitatem sacrificii. Tertiò, propone reuerenter assistere: quæ omnia, iam sequenti oratiunculâ continentur.

Credo tibi, Rex regum, qui ex amore summo verè carnem & sanguinem nobis tuum dedisti. & sub his speciebus, vt perpetuò nobiscum esses, mirabiliter esse voluisti, & infinitis figuris ac miraculis hoc declarasti. Cupio igitur interesse huic memoriali passionis & sapientiæ, & potentiæ, & bonitatis tuæ, attentè, & omni, quâ possum, deuotione, cum Angelis tuis, & tota curia tua ad gloriam tuam & ad salutem & auxilium meum, ad Ecclesiæ vtilitatem, & omnium, qui se mihi commendarunt N. & defunctorum N. solatium. Da mihi ad hæc gratiam, ô vnica virtus mea, Amen. Præparatio ad Sacrum audiendum.

Dum Sacerdos parat necessaria sacrificio, antequã incipiat, cogita Angelos aduentantes, vt honorent sacrificiũ, & confundere de tepore tuo.

Ad *Confiteor*: percurre breuiter peccata, contritionẽ excita, & innoua propositum emendandi. In ceteris, attende ad verba, si ea intelligas: aut rosarium, aut aliud lege. *Contrio ad Confiteor.*

In offertorio: cogita quæ agenda habeas illo die, & ea offer ac sancta desideria tua recole, pristinaque proposita; omniaque vnicum meritis Christi IESV. *In offertorio quid.*

Ad *sursum corda*: attende ad Passionem Christi. Est enim memoriale illius. Et in vtroque *memento*, ora pro iis omnibus, quibus oportet, collocando eos in partibus crucis.

Ad eleuationẽ considera Christum in cruce, & adora, deinde cogita, quæ aduersa accidere possent: & ad ea te resigna. Considera post hæc beneficia Dei, & ad spiritualẽ communionem te præpara, rogando Dominum, vt ad te veniat, animã purget ab his N. & illis N. defectibus, eamque virutibus exornet: denique, quasi cum sacerdote desiderio ardenti communica. *Ad eleuationem te resigna.*

Post communionem gratias age, & gratulare Deo de perfectionibus diuinis. Iterũ renoua vota, & proposita; ac iterũ agenda Deo offer, & in particulari ad mortificationẽ illius, circa quod examine particulari versaris. *Præparatio ad Communionem spiritualẽ.*

Dignatus es, vt sup. pag. 10.

Oratio pro Communione spirituali.

Ecce adsto pauper & inops ad mensã magni Regis, & amantissimi Patris mei tuã Christe IESV: & credo tibi, ô æterna Veritas, quòd verè è summo cælorũ ad verbũ sacerdo- Fidei actus.

Contritionis. Matth. 8.

tis, vt me visites, venire dignatus es; veruntamen, conscius infirmitatis meæ & peccatorum meorum, de quibus propter te vehementer doleo, non audeo sacramentaliter suscipere te, sed dico ex amore tui cum Centurione, cuius seruum absens vti alios plurimos sanasti: Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum; sed per os Sacerdotis, veni Amantißime IESV in animam meam: munda, quæso, illam à malis eius & imperfectionibus N. & orna bonis & virtutibus N. pasce corpore & sanguine tuo: ex nunc in æternum viuam tibi.

Sine, ô bonitas, sine vt catellus comedat de mensâ Domini sui, & reple me tuâ benedictione, vt potes, & sæpè soles, etiam tantâ, quantâ si sacramentaliter quis te susciperet. Omnino ita spero, quoniam bonus es, & quod non deseres me, & nihil me separabit à te hodie, nec vllo momento vitæ meæ in æternum. Nónne enim vidi te & cognoui charitatem tuam inæstimabilem, immensam pietatē? verè, nisi glacies ac lapis sim, fera & non homo, non potero per gratiam tuam obliuisci illius, sed in te viuā, & tu in me in æternū. Tu mihi eris semper spes mea, gaudium meum, iucunditas mea, fiducia mea, diuitiæ meæ, dilectio mea, quies mea, tranquillitas mea, dulcedo mea, suauitas mea, cibus meus, refectio mea, tutela mea, sustentatio mea, expectatio mea, refugium meum, auxilium meum, refrigerium meum, patientia mea, protectio mea, responsio mea, locutio mea, meditatio mea, operatio mea, thesaurus meus, in quo solo fixa & firma, & immobiliter radicata sit semper mens mea, & cor meum. Amen.

Bonau. l. 1 Stimuli.

Praxis alia pro Sacro.

ALIA Praxis erit, considerare sacerdotem vt Christi personam repræsentantem; Primò, tonsurâ, scilicet illius coronam; Secundò, amictu, velamen oculorū Christi; Tertiò; albâ illusoriā vestē Herodis. Quartò; cingulo, vincula eius; Quinto; manipulo vincula manuū: Sextò, stolâ, funes quibus tractus fuit; Septimò casulâ, vestem purpuream; Octauò, cruce in pectore ac humeris, Christi crucē; Nonò, calice, dolores passionis; Decimò, corporali, sindonem quâ inuolutus fuit Dominus.

Alia praxis constās memoria Passionis Dom.

Alia, considerare Missæ cerimonias, eisque vitæ & passionis Christi memoriam renouare. Tu itaque, si libet, Primò, cum sacerdote, priusquam ab altari descendat, fidem

ac puram intentionem exerce; deinde ipſo ſtante ad pedẽ altaris repræſenta tibi Chriſtum orantem in monte Oliueti, ſanguinemq́ue ſudantem pro peccatis tuis, ac de iis conterere. Deinde ad oſculum altaris, memora oſculum Iudæ: ad introitum, quod in domo Annæ paſſus eſt IESVS: dum itur ad medium altaris, deductionem ad Caipham: ad *Kyrie eleiſon.* negationis Petri: ad collectam, accuſationes: ad Epiſtolam, concilium in domo Caiphæ, & Chriſti condemnationem: ad Euangelium, quod in Septemtrione legitur, deductionem ad Pilatum gentilem, eiuſque interrogationes: ad *Credo*, populi clamores: ad *Dominus vobiſcum*, Pilatum ad populum loquentem: dum aqua & vinum petitur & offertur, te tuaq́ue omnia Deo offer, ac cogita miſſionẽ ad Herodem & reditum ab eo: ad lotionem manuum, corã Pilato accuſationem: ad *Orate Fratres*, & ſecretas orationes, Barabbæ poſtulationem: ad præfationem & Canonẽ, recordare Iudaicarum vocum, *Tolle, tolle, crucifige eum*, & flagellationis & coronationis Domini tui: ad eleuationem, quomodo Pilatus oſtenderit eum populo: ad cruces aliquot, & cùm ſilentio orat Sacerdos, baiulationẽ crucis, & crucifixionem intuere: ad *Omnis honor*, crucis eleuationẽ: ad *Pater noſter*, eiuſque ſeptẽ petitiones ſeptẽ verba Chriſti commemora: ad *Pax Domini*, &c. mortẽ IESV: ad *Agnus Dei*, militum confeſſionem: ad *Domine non ſum dignus*, apertionẽ lateris, & depoſitionem de cruce: ad communionem, ſepulturam: per primum *Dominus vobiſcum*, poſt eam, ſignificatur reſurrectio & apparitiones ac documenta: per *Ite Miſſa eſt*, aſcenſio Chriſti: per benedictionẽ, miſſio S. Spiritus: per Euangelium S. Ioannis, prædicatio Apoſtolorum. Hæc commemorans pro ſingulis gratias age & dic: Credo tibi, & in te ſpero & te toto corde diligo, Deus meus & omnia

Finitâ Miſſâ ſi communicare velis, rurſum contritionem excita ad *Confiteor*, ante communionis diſtributionem; fidẽ item, ſpem & charitatem, quarum actus, vt dixi, toto decurſu paſſionis exercere diligenter ac diſcretè potes. In cõmunione, affectibus amoris & reſignationis inſta, Chriſtumq́; animæ vlnis complectere, ac propone ſeriam vitæ emendationem, coram ipſo & curiâ illius vniuerſâ.

Alii diuidunt vitam Domini in tres partes, & gratioſam memorant vſque ad Canonem, pœnoſam eiuſque paſſionẽ vſque ad communionem, glorioſam ab eâ vſque ad finem. Quiſque id ſequi poterit, quod ſpiritus eũ vnctio docebit. Hoc autem modo; ad confeſſionẽ memento lapſus Adami, tuaq́ue peccata deteſtare: ad altaris oſculũ, Incarnationis Chriſti: ad introitũ & *Kyrie eleyſon*, deſiderii SS. Patrũ:

ad *Gloria*, considera Christum natum: ad *Dominus vobiscum* Magorum adoratione͂: ad Euangelium & Symbolu͂, Christi prædicationem: ad *Dominus vobiscum*, miracula Christi: ad *Offertorium*, Christi oblationem : & tu te pariter offer: ad *Orate fratres*. quomodo mortem suam aperuerit discipulis: ad præfationem, ingressum in Ierusalem: ad Canonem, orationem in horto, tormenta, & baiulationem crucis : ad eleuationem Hostiæ, Christi crucis exaltationem: ad calicem, effusionem sanguinis: depositio Hostiæ, & calicis, depositionem de cruce notat: *memento*, descensum in limbum, hic pro mortuis ora, & velut moriturus proposita renoua : ad *Pater noster*, considera dolores & orationem B. Virginis stantis iuxta crucem: ad *Agnus Dei* & communionem, Christi sepulturam: ad cætera, resurrectionem, apparitiones: atque ad extremam benedictionem, ascensionem. Post singula gratias age, & dic, Credo tibi, & in te spero, & toto corde te diligo Deus meus & omnia.

Dignatus es, vt suprà pag. 10.

IACULATORIÆ.

Deut. 4. *NOn est alia natio tam grandis, quæ habeat Deos appropinquantes sibi, sicut Deus noster adest cunctis obsecrationibus nostris.*

Psal. 100. *Memoriam fecit mirabilium suorum, misericors & miserator Dominus; escam dedit timentibus se.*

Isaiæ 66. *Quis audiuit vmquam tale, & quis vidit huic simile.*

Ecclesia. *O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratia, & futuræ gloriæ nobis pignus datur.*

Zach. 9. *Quid est bonum eius, & quid pulcrum eius, nisi frumentum electorum, & vinum germinans virgines?*

CAPVT X.

Peregrinatio cum Christo patiente, siue exercitium de Passione Domini: quo ad amoris affectum homo disponitur.

Psal. 100. ANIMA. O benignissime IESV, Saluator mi, & desiderium animæ meæ! O qualem mihi memoriam fecisti mirabilium tuorum, misericors & miserator Domine, amoris inquam & charitatis tuæ immensæ, & ineffabilis erga me! O quàm mirabilis facta est scientia tua ex me! Confortata est, & non potero ad

Psal. 138. Abacuc. 3.

eam.

eam. Audiui, ecce, Domine, auditum tuum, & timui; & consideraui opera tua hæc, & expaui: mirabilia, inquam, opera tua, & anima mea cognoscet nimis; mirabilia prodigia quæ posuisti super terram, mirabilia testimonia tua, testimonia magnitudinis amoris tui. ideò desiderat hæc scrutari anima mea. Scrutetur alius mirabilia maiestatis tuæ, & videat ne opprimatur à gloriâ, mihi verò da, vt affectu magno scruter & amplectar opprobria & dolores tuos, neque enim cupio quicquam scire nisi IESVM meum, & hunc crucifixum, aut in me fieri quàm beneplacitum tuum. *Psalm. 45.*

CHRISTVS. Pone me, fili mi, vt signaculum super cor tuum, vt signaculum super brachium tuum, & recordare paupertatis meæ, absinthii & fellis, & laborum & dolorum quos suscepi infinitâ charitate, velut pro te solo. *Thren. 3.*

ANIMA. Pro me, tu Deus meus, Deus meus! Credo Domine, & in te spero, & toto corde te diligo. Adhæreat lingua mea faucibus meis, si non meminero tui, & charitatis tuæ quam sic commendasti nobis. O quàm fortis est vt mors dilectio tua, quàm dura sicut infernus æmulatio! Lampades eius lampades ignis atque flammarum. aquæ multæ tribulationum non potuerunt tuam, ô IESV, extinguere erga me charitatem, nec flumina peccatorum meorum obruent illam. & poterítne fieri, vt aliquando tui me capiat obliuio, qui in splendoribus Sanctorum in gloriâ tuâ æternâ recordatus es nominis mei, cùm mei ipse immemor essem, & vocasti me nomine meo, tu qui es spes mea, salus mea, & vita mea? *Aspira*, vt sup. pag. 7. *Hæccine firmâ fide*, ibid. *Cant. 8.*

Videte, & audite omnes, & enarrabo vobis qui timetis Deum, quanta fecerit animæ meæ: venite & audite opera Domini, quæ posuit prodigia super terram. Surgam, & circuibo ciuitatem, per vicos & plateas, & legam vestigia pedum tuorum: & deosculabor, & quoad potero lacrymis meis rigabo, & complectar te deside- *Psalm. 65. Psalm. 46. Cant. 3.*

desiderium collium æternorum. Ecce à summo cælo est egressio tua, vt me ouem perditam quæreres, & occursus meus erit vsque ad summum eius; sequar te quocunque ieris, cùm mihi dignatus fueris dicere mihi tu infinitâ misericordiâ tuâ, Veni, & sequere me.

Hæccine vera, vt sup. pag. 7.

De institutione Ven. Eucharistiæ

Cant. 2. CHRISTVS. Surge, propera, amica mea, speciosa mea, & veni, columba mea in foraminibus petræ, in cauernâ maceriæ, vide vt dereliquerim pro te domum
Ierem. 14. Patris mei, & factus sim pro te sicut colonus in terra, & viator declinans ad manendum.

ANIMA. O vtinam, ô vtinam magnificasses, Domine, facere nobiscum Pastor animarum nostrarum, & non derelinqueres nos in hâc vastâ solitudine.

Ioan. 14. *Matth 28.* CHRISTVS. Non vos reliqui orphanos: dixi vobis, Vado & venio ad vos; & ecce ego vobiscum esse volui in Eucharistiâ vsque ad consummationem sæculi. cum-
Matth. 13. que triennio toto ego Vnigenitus in sinu Patris eructassem abscondita à constitutione mundi, cùm pertransissem benefaciendo, & sanando omnes, potens opere & sermone, & viderem tempus esse vt reuerterer ad Patrem; tibi dedi corpus & sanguinem in cibum & potum, vt epulareris in conspectu meo semper, & memoriale esset tibi mortis & passionis meæ, immò vt tecum essem omnibus diebus. *Hic fidei affectui vel amoris indulge*, vel dic *Credo tibi*, vt sup. pag. 7.

Psalm. 25. ANIMA. O qualem posuisti in conspectu meo mensam aduersus eos qui tribulant me!

Psalm. 77. CHRISTVS. Et hanc paraui, & feci conuiuium pinguium, conuiuium vindemiæ omnibus populis, & pa-
Isaiæ 25. nem cæli dedi, & panem Angelorum, cùm dixerunt inimici mei, & qui custodiebant animam meam, consi-
Psalm. 70. lium fecerunt in vnum, dicentes, Deus dereliquit eum, persequimini & comprehendite eum: cùm mortem mihi

mihi pararent, ego arborem vitæ illis & tibi nominatim dedi. Credis hoc ? & cùm venissem, ô filia Sion, *Zachar.9.*
Rex tuus tibi iustus & Saluator, ipse pauper, & ascendens super asinam & pullum filium asinæ, dixisti, Venite (vt fratres Ioseph) venite, occidamus eum. Ecce vt filios enutriui carne & sanguine meo, ipsi autem spreuerunt me: ego verò iis dixi, Venite iam, & comedite panem meum, & bibite vinum quod miscui vobis: & viuite, & quare moriemini domus Israël? *Cant.5.* *Hæc meditatio est tractim legenda.*

Hæccine vera, vt sup. pag. 7.

ANIMA. *Obstupescite cæli super hoc, & portæ eius desolamini vehementer. Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in sæculum misericordia eius. Dicat nunc Israël, quoniam bonus, quoniam in sæculum misericordia eius. Dicite Deo quàm terribilia sunt opera tua, Domine, in multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui. O verè misericors & miserator Dominus, patiens, & multùm misericors, suauis Dominus vniuersis, & miserationis tuæ supra omnia opera tua Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat, & humilia respicit in cælo & in terrâ? Confitebor tibi, Domine, quia terribiliter magnificatus es, & mirabiliter ex immensâ charitate minoratus es propter me. Mirabilia opero tua, & anima mea cognoscet nimis. Credo, Domine, Credo, adiuua incredulitatem meam: certè testimonia tua incredibilia facta sunt nimis propter immensam charitatem tuam, propter hanc enim fecisti hæc omnia pro me, velut si solus essem, & indignißima pati dignatus es. Non est alia natio tam grandis, quæ habeat deos appropinquantes sibi, sicut tu Deus ades cunctis obsecrationibus nostris. Multa enim fecisti tu, Domine mirabilia tua, & cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi.* *Admiratio* Ierem. 2. Psal. 117. *Laus, & gratiarum actio.* Psal. 114. Psal. 111. Psal. 138. *Actus fidei* Deut. 4. Psal. 39.

Propter hoc lætatum est cor meum, & exultauit lingua mea, & caro me requiescet in spe, quoniam in te eripiar à tentatione hâc vel illâ N. & in Deo meo transgrediar murum imperfectionum N. & tribulationum mearum Prosequar inimicos meos, & comprehendã illos & non conuertar donec deficiãt, quia tu es misericordia mea, & refugiũ meũ, susceptor meus, *Actus spei.* Psal. 25. Psal. 17. Ibidem. Psal. 143.

Actus Charitatis meus, & liberator meus. Tuus, tuus sũ ego, opus manuũ tuarum, tanto pretio sanguinis tui emptus & redemptus. cuius ergo esse potero, amantissime IESV, nisi tuus? tu es enim fortitudo mea, & firmamentum meum, & refugium vnicum meum: te diligo ex toto corde meo, & ex totâ animâ meâ, atque ex totis viribus meis. O quàm bonus Israël Deus his, qui recto

Psalm. 72. sunt corde! Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ, quã abs-

Psalm. 30 scondisti timentibus & diligentibus te! Potes hic affectũ amoris prosequi.

Isaiæ 5. CHRISTVS. Nunc ergo habitatores Ierusalem & viri Iudæ iudicate inter me & vineam meam, quid est quod vltrà debui facere vineæ meæ, & non feci? & quid tibi debui facere, & feci?

Psalm. 4. ANIMA. Nihil, Domine, sed secundùm nomen tuum, Deus, sic & laus tua in fines terræ, iustitiâ plena est dextera tua,

Psalm. 91. quam magnificata sunt opera tua, Domine! nimis profundæ factæ sunt cogitationes tuæ. Verè melior est misericordia tua super vitas, labia mea laudabunt te, sic benedicant te in vitâ meâ, & in nomine tuo leuabo manus meas: ecce enim iuraui

Actus Resignationis & statui custodire iudicia iustitiæ tuæ. Tuus enim sum ego, tuus sum ego; salvum me fac, quoniam mandata tua exquisiui. Fac de me secundum diuinum beneplacitum tuum in tẽ-

Actus zeli. pore & in æternitate, paratũ cor meum, Deus, paratum cor meum, etiam animam meam ponere pro te per gratiam tuã & pro fratribus meis, & tecum opprobrium & miseriã exspectare & amplecti: vt cognoscant omnes & diligant te, &

Psalm 116 audiant vocem tuam, ô Pastor bone qui animam tuam posuisti pro ouibus tuis, & peccatoribus, quorum primus ego sum. Errraui enim sicut ouis quæ periit: sed quæsisti seruum tuũ, & portasti sic in humeris tuis, & quomodo vnquam obliuisci potero tanti amoris & dignationis tuæ? Quomodo tu illius erga me obliuisci poteris? & despicere & proiicere me à facie tua? In te Domine speraui, non confundar in æternum. Amen.

De

De Oratione Christi in horto.

ANIMA. Egrediar nunc, ibi plorans & silentio comitabor IESVM in hortum oliuarum, quia misericordia Domini plena est terra: quid dico hortum oliuarum? in montem myrrhæ & collem thuris.

CHRISTVS. Sicquidem fuit mihi, sed messui myrrham meam cum aromatibus meis, & torcular calcaui solus, & expressi misericordiam tibi in iustitia mea; cor meum conturbatum fuit in me, & formido mortis cecidit super me; repleta est malis anima mea; & vita mea inferno appropinquauit. Oraui itaque ad Patrem pronus in terrâ, & humiliaui animam meam pro eo, quòd se homo exaltârat, & dixi tactus dolore intrinsecus, Pater, si fieri potest, transeat à me calix iste; verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu. Sustinui verò tunc qui simul contristaretur, & non fuit, qui consolaretur, & non inueni: nec poterant Discipuli vel vnâ horâ vigilare mecum. lacrymæ meæ erant in maxillis meis, & super vnoquoque, vt in Ioseph figuratum fuerat, solus ploraui super interfectos populi mei, & super te N. nominatim, quia fera pessima deuorauerat te fili mi, & inhiabat infernus aperiens os suum ex tunc, vti & modo, vt absorberet te æternùm. *Credo Domine, & in te spero, & toto corde te diligo.*

Cant. 5. *Psalm. 34.* *Psalm. 87.* *Matth. 26.* *Psalm. 86.* *Gen. 37.*

Hæccine vera, vt sup. p. 7. vel *Fidem exerce.*

ANIMA. Verè languores nostros tulisti, bone Iesv, & dolores nostros portasti, ô Redemptor animarum nostrarum. Accedam igitur cum fiducia ad thronum gratiæ, vt misericordiam consequar, & inueniam gratiam in oculis tuis. O quàm amarum calicem, quam amarum cuius fæx non est exinanita, tibi propinârunt peccata nostra!

CHRISTVS. Et ego tamen eum vtrâque manu accepi de manu Patris mei, & desiderio desideraui bibere illum, vt solarer te & sanarem, atque eum haberem ego

verus Salomon, & pacificus Rex sapientiam multam nimis, & latitudinem cordis, quasi arenam quæ est in littore maris; omnem arenam, id est peccata mundi, in corde meo & dolore meo expiaui, & ideò sicut aqua effusus sum, & dispersa sunt omnia ossa mea, & factum est cor meum tanquam cera liquescens in medio ventris mei, aruit tanquam testa virtus mea.

3. Reg. 4. Offer te Deo vti IESUS. *Psal. 22.*

ANIMA. O gaudium Angelorum! ô abyssus dolorum! & potest fieri, vt dicas adhuc, delicias tibi esse cum filiis hominum, qui tales contra te scripserunt amaritudines? Video madere terram, quæ maledicta fuerat cùm esset primus Adam in horto voluptatis, & rubere video sanguine vnigeniti filii Dei in horto oliuarum & doloris. Hic perge in amoris affectu & gratitudinis & compassionis.

Contemplare IESVM *orantem.*

CHRISTVS. Terra, ne operias sanguinem meum sed, mi Pater, vox sanguinis mei clamet ad te. Pater misericordiarum, de terrâ pro ouibus meis, & pro hoc N. qui hæc legit, pro quo te cùm lacrymis oraui, & exauditus sum scio pro reuerentiâ meâ, ac consolatus me es per Angelum tuum, cuius solatium minoratus non respui, vt docerem te, fili mi, vias meas, vias humilitatis, patientiæ & charitatis. Post hæc verò, vt cognosceret mundus, quia diligo Patrem, & sicut mandatum dederat mihi Pater, sic facerem, dixi discipulis, Surgite, eamus hinc; & exultaui vt gigas ad currendam viam, ac Iudæ osculum alteri Achitophel non negaui: & postquam Malcho persecutori aurem ac cæteris quasi exanimatis verbo vitam reddidissem, spectantibus infinitis propè Angelorum legionibus tradidi pro te ex infinitâ charitate in mortem animam meam; & homo pacis meæ, qui edebat panes meos, magnificauit super me supplantationem.

Patientia IESV. *Psal. 18. Psal. 40.*

ANIMA. Et ego non me tradam tibi, cuius tot nominibus totus, totus sum? an resistam vltra tibi, & osculo tradam te concupiscentiis meis hostibus, tuis & meis

meis, tantâ benignitate & beneficijs præuentus! O ardentissima charitas! ô quàm suauiter vris! quàm fortiter trahis nos in funiculis Adæ & charitatis! Obstupescite, &c. vt suprà. Compassionem, contritionem hic perge, si voles, exercere aut Amorem. *Oseæ 11.*

De Christi ad Annam deductione.

Anima. Iam verò quò te clementissime Iesv duxerunt & reduxerunt peccata mea Messiam suum, expectationem, & Regem sæculorum; desiderium collium æternorum, te Principem pacis, Pontificem innocentem, sanctum & impollutum Agnum absque macula; Quo te duxerunt vel traxerunt potius? *O quàm benignus est IESVS!*

Christvs. Ad Annam primùm, atque ibi steti velut reus, Deus tuus, & Dominus & Pater tuus, vt tu ab æternis supplicijs liberareris: steti, vt sedere possis cum principibus populi mei: & dedi percutienti me maxillam, & saturatus sum opprobrijs, vt satiareris cùm apparebit tibi gloria mea, & inebriareris ab vbertate domus meæ. *Adspira*, vt sub. p. 8. *Hæccine firmâ*, &c. *Thren. 3.*

Anima. O Agne mitissime: jam scimus cujus spiritus esse debeamus. Elias Propheta tuus ignem de cælo descendere fecit, vt perderet aduersarios suos: quod etiam Discipuli tui anteà fieri iustum putarunt: sed necdum perfectè à te didicerant mites esse, & humiles corde. O quàm suauis est, Domine, spiritus tuus! non reddit pro bono malum, sed vincit in bono malum; sapientiam non vincit malitia. In te Deo meo salutare meum, & gloria mea, Deus auxilii mei, & spes mea in Deo est. *4. Reg. 1. Mansuetudo IESV. Matth. 11. Psalm. 61.*

Christvs. Disce igitur, fili, cùm sis puluis & cinis, non verbo moueri, non maledicere cùm malediceris, cùm pateris non comminari, quando opprobrium optauit & exspectauit cor meum & miseriam. Quid retribues mihi pro his qui vix moneri potes, qui me, id est, præcepta majorum ac mea, trahis ad judices, & exa- *Humilitatem Christus nobis commendat.*

examinas ad mundi leges,& tribunalia propriæ existimationis? Poteram verbo vleisci, & delere ob hoc facinus uniuersum orbem: vel, sicut Moyses, efficere vt terra dehisceret; vel, sicut Elizeus, vt omnes discerperentur; sed ego cum gaudio sustinui amore tui meque Deo Patri meo insuper ad omnia tormenta obtuli; ac desiderio desideraui indui confusione sicut diploide, & túnc, fili mi, velles vltrà honorificè tractari, haberi, amari, priuilegia vendicare.

Num.16. *4.Reg 2.* *Isaia 53.*

ANIMA. Omnes nos quasi oues errauimus, & unusquisque in viam suam declinauit, & posuit in te Dominus iniquitatem omnium nostrûm, seruorum infidelium in filium, in quo sibi benè complacuit. Compassionis, Amoris, & Gratitudinis affectum prosequere. *Obstupescite*, &c.

De CHRISTI *apud Caipham accusatione, & illusione.*

ANIMA. Video, video, & exitus aquarum deduxerunt oculi mei, etenim rursus tractum an ductum te cerno, ab Anna ad Caipham Principem Sacerdotum; an forsitan, quia habebat legē, quia prophetauit? ut Pontifex anni illius benigniùs exciperet te Saluatorem meū?

CHRISTVS. Immò ipsi cum majoribus circumdederunt me sicut apes, exarserunt sicu tignis in spinis, & velut olim Naboth falsi testes, ita me circumuenerunt. Os peccatoris, & os dolosi super me apertum est; locuti sunt aduersum me linguâ dolosâ, & sermonibus odij circumdederunt me. Ego verò factus sum tamquam homo non audiens, & non habens in ore suo redargutiones.

3.Reg.21. *Ps.108.* *Psal.37.*

ANIMA. Vbi sumus nos filij Adæ, tam prompti ad declinandum os nostrum in verba malitiæ, ad excusandas excusationes in peccatis, vt decipiamus ipsi de vanitate in idipsum? Nihilne, Domine, excusasti? nihil

utique;

vtique ; quia te accusabant peccata mea. Eheu ! quàm verè prædixit Propheta tuus, Ego redemi eos, & ipsi locuti sunt contra me mendacia! *Credo tibi*, vt sup pag. 7. *Oseæ 7.*

CHRISTVS. Immò verò qui tenebant me, expuerunt in faciem meam, & velauerunt eam. *Matt 26. Luc 22.*

ANIMA. In tuam faciem, in quam desiderant Angeli prospicere, quam exquirunt omnes animæ sponsæ tuæ, quam ubi ostenderis mihi, beata & salua ero? Audio enim dicentem: Ostende faciem tuam, & salvi erimus. *1. Pet. 1.* *Ps. 79.*

CHRISTVS. Alij autem mihi Regi immortali cotam curia mea assistente & spectante palmas dederunt, & vt Samsoni Philisthiim mihi illuse re. Ego verò corpus meum dedi percutientibus, neque faciem meam auerti ab increpantibus & conspuentibus in me, vt tu me imitareris & amares : & hoc negare mihi poteris, fili mi? *Resignationem exerce*, vt sup. *& Amorē.* Post hæc falsas attulerunt accusationes multas, & cùm defecissent scrutantes scrutinio, clamaverunt, Reus est mortis. Et hæc fuit mihi merces laborum meorū, qui veneram è throno regni mei, ex ardentissimo amore vt vitam haberent, & abundantiùs haberent oues quæ perierant domus Israël, & tu viueres & sincerè amares me. *Iud. 16.* *Isaiæ 50.*

ANIMA. Hæccine vera sunt, Deus meus, Christe IESV? eheu, eheu! laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum, lacrymis meis stratum meum rigabo. O Domine, ante te est omne desiderium meum, & gemitus meus non est, non est à te absconditus. Utinam te numquam offendissem! vtinam toto corde amassem te, qui sic me dilexisti! O quàm video meritò meritò exclamauit Propheta tuus: Domine IESV, Quis credidit auditui nostro? & brachium Domini cui reuelatum est? non est species tibi, neque decor: vidimus eum, & non erat aspectus, & desiderauimus eum despectum & nouissimum virorum, virum dolorum, & scientem infirmitatem; & nos putauimus eū quasi leprosum, & percussū à Deo, & humiliatum. Tu autem vul- *Ps. 6.* *Ps. 37.* *Isaia 53.*

neratus es propter iniquitates nostras, & attritus propter scelera nostra: disciplina pacis nostræ super te, & livore tuo sanati sumus. Sed num fortè solatio hîc fuerunt Discipuli qui parati tecum fuerant in mortem ire?

Iob 19. CHRISTVS. Imò abominati sunt me quondam consiliarij mei, & quem maximè diligebam, & cui claues regni mei dederam, ac principatum, auersatus est me; *Luc. 9.* inquilini domus meæ sicut alienum habuerunt me, & quasi peregrinus sui in oculis eorum. Et tu post hæc erubesces etiam te profiteri Christianum; & pudebit non esse cum impudente impudentem?

Thren. 5. ANIMA. Verè repletus es amaritudinibus, & inebriatus absinthio. *Compaßionem & gratitudinem exerce*, vel dic: *O bstupescite*, &c.

De Christi apud Pilatum accusatione.

CHRISTVS. His omnibus satiari non poterat improbitas, sed adducunt me à Caiphâ in prætorium, & mox apud Pilatum exacuerunt vt gladium linguas *Ps. 63.* *Ps. 108.* suas, locuti sunt aduersùm me linguâ dolosâ, & sermonibus odij circumdederunt me, & expugnaverunt me gratis. Ego autem tamquam surdus non audie-*Ps. 37.* *Thren. 3.* bam, & sicut mutus non aperiens os suum, atque inde ad Herodem missus sum, & factus sum in derisum omni populo, canticum eorum totâ die.

Act. 10. ANIMA. Et nónne pertransisti, ô IESV, ô bonitas infinita, benefaciendo & sanando omnes? nónne tibi acclamatum scio: Omnia benè fecit, cæcos fecit videre, *Marci 7.* *Genes. 27.* & mutos loqui? In quo ergo accusare te poterant? Me, Domine mi, accusabant in te, tu innocens Iacob es, sed manus, manus sunt Esau: posuit Pater in te iniquitates omnium nostrum: & ideò tanquam agnus *Ierem. 27.* non aperis os tuum, & indutus es sicut diploide confusione meâ. O Domine, quid retribuam tibi? doleo super te, doleo amantissime IESV.

IESVS. Stabam ego coram Præside, ego stabam, sedebat ille: interrogaba 1, ego verò placidè responde-

bam,

bam. Clamabant illi ad quos veneram: inuenimus hunc ſubuertentem gentem noſtram, & prohibentem tributa dare Cæſari.

ANIMA. Hæccine ſequuntur acclamationes illas: Benedictus qui venit in nomine Domini? ſic te Dominum & Creatorem mundi, mundus honorat, & ego ab eo meliora ſperabo? Dicebas Pilato ſuperbè interroganti, an Rex eſſes: Regnum meum non eſt de hoc mundo; tamen te in hoc natum, & cùm omnis qui eſt in veritate, audiat vocem tuam, abſit vt ego te non audiam, abſit, vt velim de hoc mundo eſſe regnum meum, aut quicquam ex eo concupiſcam. Abrenuntio carni, mundo & diabolo, & adhæreo tibi, innocentiſſime Agne, quem cùm video tacere, etſi olim pro Magdalenâ & adulterâ loquerere, non declinabo vltra os meum in verba malitiæ ad excuſandas excuſationes in peccatis. *Contritionem vel Compaßionem excita*, vt ſup. *Pſ. 140.*

De illuſione apud Herodem.

IESVS. Cùm autem perſtarent Sacerdotes accuſantes me, & dicentes: Commouit populum, incipiens à Galilæa, vt Herodi gratum fieret, miſſus ſum vinctus & illuſus ad illum concurſu magno, inſultatione & exprobratione ſummâ.

ANIMA. Hæccine pro me paſſus, & toties illuſus? commouiſti tu populum, princeps pacis? ita commouiſti terram mentis meæ, & conturbaſti eam, ſana, obſecro, mi bone IESV, contritiones eius, quia commota eſt. O quàm admirabile eſt nomen tuum in vniuerſâ terrâ! ô quanta mutatio dexteræ Exceſi! quando tu dignaris commouere cor noſtrum. Sed quid Herodes, te viſo, quod toties optârat, ô Sapientia æterna.

IESVS. Sperabat ille à me ſignum videre, ſed ſilentio damnaui curioſitatem eius, & mundi Principibus non adulandum eſſe, docui te exemplo meo. Ille verò mihi

illusit cum exercitu, & remisit ad Pilatum indutum veste albâ.

Homo. O quàm diuersum est judicium mundi, & tuum! Quid, bone IESV, elegisti in hoc mundo, ô æterna Sapientia? an gloriam? nequaquam, sed ignominiam.
Matth.11. Samaritanus, dæmonium habens, vorax, & potator vini habitus fuisti: Quis mihi tribuat etiam eligam
Apoc.22. contumeliam pati & despici pro te, & lauem ita stolam meam in sanguine tuo, vt simplicitate mundo quidem despectus sim, sed à te dilectus, & conformis
Rom.8. *Coloss.2.* imagini tuæ. Obstupeo, obstupeo, ô Redemptor mi, in quo thesauri sapientiæ & scientiæ reconditi erant; tùnc siles in hac caussa coram Rege & aula ejus, & pateris stultum te haberi? & homo de scientia inflatur? Idcirco ego plorans, & oculus meus deducens aquas. Vide, Domine, & considera, quoniam factus sum vilis, non refrænans linguam meam, & quærens sæpè gloriam meam. Nónne magna mea gloria sequi te Domine mi, regem meum? Vide Domine afflictionem meam, quoniam erectus est inimicus meus.

Psal.2. *Ps.68.* Christvs. Obmutui, & silui etiam à bonis; quando adstiterunt Reges aduersum me, & principes convenerunt in unum: quæsiui qui simul contristaretur, & non fuit; consolantem me quæsiui, & non inueni, tùnc me, fili mi, solari cupis, & me imitari? *Amoris hic excita & imitationis desiderium,* vt sup. *Obstupescite* &c.

De reditu CHRISTI ad Pilatum, & flagellatione & coronatione.

Anima. Remissus es, Domine, ab Herode ad Pilatum, & conuenerunt tursum omnes inimici tui, Agne mitissime, sitientes velut rabidi canes sanguinem tuum: eheu! quas accusationes, quæ attulerunt improperia de tacente te amore mei, atque ita auctorem vitæ postposuerunt homicidæ, & Barabbam postularunt, & factus es, ô Deus, ô Rex Angelorum, nouissimus virorum.

Nunc

Nunc ſcio verè, quia maximi ſceleris reus ero, ſi vbi tu te, Deus, humilias, ego homo & vermis, & vapor me exaltauero, ſi me vmquam contemptum, neglectum, præteritum doluero, de ullo queſtus fuero; éſtne enim major ſeruus viliſſimus Domino ſuo?

Christvs. Ego pro te factus ſum ſicut vermis, & non homo, opprobrium hominum, & abjectio plebis; nam neque hîc ſtetit benignitas & charitas mea; ſed mox permittente me nudatum flagellârunt coram integrâ cohorte; & à planta pedis vſque ad verticem capitis non fuit in me ſanitas, & coronarunt me ſpineâ coronâ, & purpurâ illuſerunt mihi; ac ſpectaculum factus ſum omnibus inimicis meis, & toti curiæ cæleſti meæ ſtupenti, & miranti, quod pro te tam indigna, tam dura paterer ex immenſa mea charitate. *Pſal. 21.* *Iſaiæ 1.*

Anima. Tu nudus fuiſti propter me, bone Iesv, velut alter Noë ebrius amore: tu qui tegis omnia, qui veſtis fœnum agri (id eſt, omnem carnem) quod hodie eſt, & cras in clibanum mittitur, qui ſtola gloriæ induis electos tuos, cujus omnes domeſtici veſtiti ſunt duplicibus, & quorſum, Domine? nempe vt induar te, Domine, Iesv Chriſte, & tuis veſtimentis, loricâ fidei, galeâ ſalutis, veſte nuptiali, id eſt, charitate tuâ, & non erubeſcam te, neque legem tuam in omni vitâ meâ.

Christvs. Cûm verò ſic rabiem ſuam in me exeruiſſent, indutum & illuſum purpurâ, ligatum, ac coronatum, ſanguine undique coopertum, adductus ſum à Pilato foras, qui exclamauit: Ecce homo. illi verò mox vt me aſpexerunt, auerterunt faciem ſuam, & crucifixerunt me labiis ſuis.

Anima. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte ſuper te, ô Redemptor mi; verè enim populus iſte abſinthio cibauit te, & potum dedit tibi aquam fellis, & dilatauerunt ſuper te os ſuum. Dixerunt, Euge, euge viderunt oculi noſtri. *Pſal. 34.*

Cant. 3. Egredimini filiæ Sion, & videte Regem vestrum Salomonen in diademate, quo coronauit eum mater sua.
1. Pet. 1. Aspicite sponsum, sponsum verè sanguinum; aspicite eum in quem desiderant Angeli prospicere. *Exerce te in compaßione & amore*

CHRITVS. Totâ die verecundia mea contra me
Ps. 43. est, & confusio faciei meæ cooperuit me à voce exprobrantis & obloquentis, à facie inimici & persequentis.
Subsannauerunt me subsannatione, & frenduerunt su-
Ierem. 1. per me dentibus suis. O vos omnes, qui transitis per viam, attendite & videte si est dolor similis sicut dolor
Ierem. 22. meus. Facta est mihi hereditas mea quasi leo in silua, dedit contra me vocem, & condemnauit me populus meus; dereliquerunt me fontem aquæ viuæ, me vitam suam, & fecerunt fœdus cum morte, & pepigerunt pactum cum inferno, *Obstupescite*, &c.

De baiulatione crucis, & crucifixione.

ANIMA. O IESV, sicut aqua effusus, es & factum est cor tuum tanquam cera liquescens, ô fons aquarum viuentium. Iam exhaustum te video doloribus, & vulneratum toto corpore propter iniquitates meas, vndique vndique fluunt riui sanguinis tui, quomodo poteris, amantissime IESV, portare crucem longâ ac difficili viâ? tam grauem & longam, & iniquitates omnium nostrum? verè enim languores nostros tulisti, & dolores nostros ipse portasti.

CHRISTVS. Exulto iam vt gigas ad currendam
Lucæ 12. viam; & baptismo habeo baptizari, & quomodo coar-
Ps. 118. ctor donec perficiatur! paratus sum, & non sum turba-
Ps. 119. tus, paratus ut copiosa tibi sit redemptio.
Ps. 106. *Hæccine firmâ fide*, vt sup. pag. 8.

ANIMA Confiteantur tibi, Domine, misericordiæ
Isaiæ 53. tuæ, & mirabilia tua filiis hominum Quid retribuemus tibi pro omnibus quæ retribuisti nobis? sicut ouis ad occisionem ductus es, quasi agnus coram tondente

se

ſe obmutuiſti, & non aperuiſti os tuum. *Compaſsionem exerce*, vt ſup.

Christvs. Vide ne aliquando obliuiſcaris mei Domini Dei tui, qui dilexit te, & laui in ſanguine meo.

Anima. Adæreat lingua mea faucibus meis, ſi non meminero tui, ô Iesv Redemptor mi, ſi introiero in tabernaculum domus meæ, ſi dedero ſomnum oculis meis, donec inueniam te, Domine Deus, donec inueniam locum tibi, & tabernaculum in medio cordis mei. *Pſ. 139.* *Pſ. 131.*

Christvs. Quære me dum inueniri poſſum, inuoca me dum propè ſum: abnega temetipſum, & tolle crucem tuam, & ſequere me: qui enim non baiulat crucem ſuam poſt me, non poteſt meus eſſe diſcipulus. *Luca 14.* *Hæccine vera*, vt ſup. p. 7. Conſidera me hîc rurſum nudatum in monte Caluariæ, proſtratum, crucifixum; vide vt foderunt manus meas, & pedes meos, & dinumerauerunt oſſa mea: ipſi verò conſiderauerunt & inſpexerunt me, & deriſerunt. Adſpice in me, quanta ex charitate offeram me in ſacrificium pro te, tu qui ſcis improperium meum, & confuſionem meam, & reuerentiam meam. *Pſal. 21.* *Pſal. 68.*

Anima. Heu, Domine Iesv, quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum? Quæ ſunt plagæ iſtæ in medio manuum tuarum? *Ierem. 7.* *Zach. 13.*

Christvs. His plagatus ſum in domo eorum, qui diligebant me, & in anima tua: & cum ſceleratis reputatus ſum. *Iſaiæ 53.*

Anima. O quàm indebita miſeratio! quàm gratuita dilectio! quàm inopinata dignatio! quàm ſtupenda dulcedo! quàm inuicta manſuetudo! Regem gloriæ pro deſpicatiſſimo vermiculo crucifigi! Quis audiuit vmquam tale? aut quis vidit huic ſimile? Vix enim pro iuſto quis moritur: tu pro inimicis, & iniuſtis mortuus es, eligens exulare à cælis, vt nos reportares ad cælos. Proinde memor ero, quamdiu fuero, laborum & do- *S. Bernard ſerm. de quadruplici debito.*

lorum quos pertulisti in prædicando; fatigationum, in discurrendo; tentationum, in jejunando; vigiliarum, in orando: lacrymarum, in compatiendo. Recordabor dolorum tuorum, conuitiorum, sputorum, colaphorum, flagrorum, subsannationum, exprobrationum, clauorum, horumque similium, quæ per te, & super te abundantiùs transierunt. Hæc meditari dixi sapientiam, in his justitiæ mihi perfectionem constitui, plenitudinem scientiæ diuitias salutis, & copiam meritorum. Hæc me erigunt in aduersis, in prosperis reprimunt, & inter læta tristiaque vitæ hujus præsentis viâ regiâ incedenti, tutum præbent vtrobique ducatum; propterea hæc mihi in ore frequenter, in corde semper. Hæc mea sublimior Philosophia, scire IESVM, & hunc crucifixum. Vulnerasti cor meum, Redemptor mi, vulnerasti cor meum, vtinam amore tui mori possim, & viuere tibi! Reliquum enim est, vt qui viuunt, non sibi jam viuant, sed tibi, qui pro nobis mortuus es.

Bern ser. 43 super Cant.

O pedes speciosi euangelizantis pacem! decurristis stadium, & hoc tibi brauium retulerunt peccata mea, Domine Deus meus.

O manus beatissimæ, quas aperuisti semper, bone IESV, vt impleres me & omne animal benedictione! hæccine retribuimus tibi?

O latus preciosum, asylum peccatorum, perfugium afflictorum, delicium Sanctorum! apertum es, vt cælum mihi exuli pateret, apertum es, vt columba, quæ non inuenit ibi requiescat pes ejus, reuertatur per te in arcam salutis, & sua vissimam quietem. Nam reuera vbi tuta firmaque mihi & omnibus infirmis requies, nisi in vulneribus Saluatoris? Tanto illic securior habito, quanto ille potentior est ad saluandum; fremit mundus, tremit corpus, diabolus insidiatur; non cado, fundatus supra firmam petram. Peccaui peccatum grande, turbabitur conscientia, sed non perturbabitur; quoniam vulnerum Domini recordabor. Quid enim tam effi-

efficax ad curanda conſcientiæ vulnera, nec non ad purgandam mentis aciem, quàm Chriſti vulnerum ſedula meditatio? quid tam ad mortem, quod non Chriſti morte ſoluatur? Si ergo in mentem venerit tam potens, tamque efficax medicamentum, nulla jam poſſum morbi malignitate terreri. Fidenter quod ex me mihi deeſt, vſurpo mihi ex viſceribus Domini, quoniam miſericordiæ affluunt, nec deſunt foramina, per quæ effluant. patet arcanum cordis per foramina corporis: patet illud magnum pietatis ſacramentum; patent viſcera miſericordiæ Dei noſtri, in quibus viſitauit nos oriens ex alto. *Bern. in Cant. ſer. 62.* *Bern. ſerm. 61.*

Ecce os beatiſſimum, quod poſitum erat tamquam gladius acutus, jam mihi præbet oſculum pacis, & adhuc peccata mea diuident inter te & me, & recuſabo viuere poſthæc tibi?

O oculi multò plus lucidiores ſuper ſolem, circumſpicientes omnes vias hominum! quis vos obtenebravit? reſpicite me, quæſo, quia facti & fracti eſtis propter me; ſemel aſpicite, & ſaluus ero. Oculi verè ſicut columbæ, quæ lacte ſunt lotæ, & reſident juxta fluenta pleniſſima. O mundi oculi, qui reſpicere ad iniquitatem non poteſtis. Oculi ſicut piſcinæ in Heſebon, in quorum lacrymis lauantur crimina, quorum benignitate ſanatur anima, quorum ſuavitate omnis aboletur triſtitia. *Eccli. 23.* *Ibid.*

O lingua IESV mei, lignum vitæ, quæ nobis peccatoribus vitam reddidit, & Patrem placauit, dicens: Pater ignoſce illis, & latroni paradiſum promiſit. O verbum dulce, ſpes deſolatæ animæ! ô verbum quod mitigauit inimicos tuos, multiplicauit amicos tuos. Sitis ſalutem meam, & egó non ſitiam amorem tuum, non ſitiam ad Deum fontem viuum? Commendaſti me & dediſti matri Domini mei, & ego vllam aliam agnoſcam? Conſummata omnia dixiſti, felle & aceto potatus fuiſti, ô IESV vita mea, ſalus mea; mortuus es propter *Eccli. 6.*

pec-

peccata mea, vt viuam tibi: & moriar tibi, & cui viuam? Mortuus es, & tenebræ factæ ſunt ſuper uniuerſã terram, occidit ſol in meridie, & planxerũt vniuerſæ creaturæ, & petræ ſciſſæ, & monumenta, aperta, velum templi diuiſum: & de petrâ cordis tanto percuſſa charitatis telo, non fluent aquæ largiſſimæ? Ecce mare gratiarum etiam conuerſum eſt in mare lacrymarum; & ego potero ſiccis oculis hæc intueri? Cui comparabo te? vel cui aſſimilabo te, Domina mea, cui exæquabo te? magna enim velut mare contritio tua.

Thren. 2.

Bernard.

CHRISTVS. O homo, vide quæ pro te patior; non eſt dolor ſicut quo crucior: vide pœnas quibus afficior, vide clauos quibus confodior: cùm ſit dolor tantus exterior; interior eſt planctus grauior, cùm te tam ingratum experior. *Obſtupeſcite*, vt ſup.

Praxis in paſsione Dominica ſeſe exercendi.

MEmoria Paſſionis Domini quàm ſit ſalutaris, paſſim omnes ſancti Patres declarant. D. Auguſt. ait: Fratres, vt peccato ſanemur, Chriſtum crucifixum intueamur: quomodo qui intuebantur ſerpentem æneum in deſerto, nõ peribant morſibus ſerpentum: ſic qui intuentur fide Chriſti mortem, ſanantur à morſibus peccatorum: Gregorius autẽ; Nihil, inquit, adeo graue, quod nõ æquanimiter toleretur, ſi Chriſti Paſſio ad memoriam reducatur. D. Bonauent. Huius, ait, Paſſionis Chriſti meditatio continua mentem eleuabit, quid agendum, quid meditandum, quidue ſciendũ & ſentiendum ſit, indicabit; te demum ad ardua inflammabit; te vilificari, contemni & affligi faciet: affectus tuos tã in cogitatione, quàm in locutione ac etiam operatione regulabit. Propterea Sancti mirificè in hac meditatione ſe exercuerunt, adeò vt, quoad fieri poterat, conformari Chriſto crucifixo etiam corporaliter optarent. Hinc Seraphico Franciſco, & S. Catharinæ Senenſi ſingulari priuilegio vulnera Chriſti Domini communicata ſunt; vt oſtenderet ſibi gratiſſimas illas animas, quæ in Paſſione ſuâ, & vulneribus habitarent.

Aug. ſuper Ioan.

Stimulus diuini amoris. cap. 1.

Modus meditandi de Paſsione.

Modus meditandi Paſſionem iam ſuprà explicatus eſt: obſerua tamẽ, hìc ſingulariter iuuare loci compoſitionem; Secundò, intueri vultũ dulciſſimi IESV reſpicientis nos, & ſenſuum

sensuum facere applicationem, id est fingere se audire, videre omnia: Primò, Christum, & cor ejus afflictum; Secundò, homines, Tertiò, spiritus malos & bonos, Angeli enim pacis amarè flebant, dæmones exultabant. Et singulis Primò, confusionem tui; Secundò, spem, Tertiò, charitatem; Quartò, imitationis Christi desiderium excita. In colloquio gratias age, pete & obsecra, & postremò te totum Deo offer. Albertus Magnus memoriam Christi passi plus prodesse, ait, etiam simplicem, sed deuotam, Deoq; gratiorem quàm disciplinare se quotidie vsque ad sanguinem; quàm jejunare anno integro in pane & aquâ; quàm quotidie recitare integrum Psalterium. Hujus argumentum manifestissimum, quod sacrificium augustissimũ Missæ in Passionis memoriam instituisse se Dominus profiteatur; ideoque id fieri mandet. Immò passim Spiritus sancti instinctu in templis, in turribus, in pontibus, in compitis cruces visuntur, velut trophæũ Saluatoris, memoriale Passionis, & perfugium omnium miserorum. Hæ igitur te admoneant tanti beneficij, admoneat etiam horæ pulsus, piamque illam consuetudinem imitare, quâ ad horas singulas singula Passionis capita quidam piè solent commemorare. verbi caussâ, cogita horâ sextâ vespertinâ pedum lotionẽ; septimâ, institutionem Ven. Sacramenti; octauâ, sermonẽ post cœnam, nonâ, Christum euntem ad hortum; decimâ, orantem in horto; undecimâ, comprehensionem ejus; duodecimâ, deductionem ad Annam, &c. primâ, deductionẽ ad Caipham, & coram eo accusationem; secundâ, illusionem in domo Caiphæ; tertiâ, quomodo manserit ligatus, & negatus sit à Petro illâ nocte; quartâ, condemnationem Christi factam à Sacerdotibus; quintâ, accusationem coram Pilato; sextâ matutinâ, illusionem coram Herode; septimâ, accusationem ad Pilatum, & Barabbæ præ Christo liberationem; octauâ, flagellationem & coronationem; nonâ, condemnationem ejus; decimâ, bajulationem crucis; undecimâ, crucifixionem; duodecimâ, erectionem crucis; horâ primâ, verba ejus in cruce; secundâ, sitim ejus; tertiâ, mortem Christi Iesv vitæ nostræ; quartâ, apertionem lateris; quintâ, depositionem de cruce ac sepulturam.

Quanta sit vtilitas de ea meditari.

Quæ sint passionis memorialia.

Passionis Domini per horas memoria.

Alia praxis est unire omnes corporis afflictiones atque animi cum Christi passionibus & doloribus, eosque in se aliquo modo exprimere, aut orando extensis in modum crucis brachiis, aut funiculis corpus stringendo ad memoriam vinculorum Christi, aut aliâ ratione, sicut unctio & exempla Sanctorum te docere poterunt. Quàm fuerit gratum Christo Domino certa loca ac templa diuersis my-

Vnio suarũ afflictionũ cum Christi doloribus.

Stationes de passione.

ſterijs commemorandis deſtinata obire ac viſitare, non unum eſt exemplū quo id declarauit; recentius illud, quod de beato illo viro Simone Valentino refertur, cui etiam Dominus ſeſe in ejuſmodi pietatis exercitio videndum objecit.

In paſſione quid meditandum.

Tertiò, obſerua autem in omni meditatione Paſſionis, quis, qualis, & quantus ſit qui patitur, quâ formâ, quantâ, quis ex ijs fructus? vt latiùs proſequitur Diuus Bonauentura in incendio amoris.

Miſſæ auditio quàm vtilis.

Quartò, quotidiè Sacrum Dominicæ Paſſionis memoriale reuerenter audire, in primis Domino gratum eſt; atque homini vtiliſſimum, tum aduerſus tentationes remedium, contra omnia aduerſa præſidium, optimaque gratitudinis pro redemptionis beneficio ſignificatio. O quàm indigna res, ſi hoc aut negligatur, aut, quòd longè deterius eſt, negligentiùs peragatur! Quid turpius, quàm dolorum Chriſti, & acerbiſſimæ Paſſionis renovari memoriam, auguſto ſacrificio, & Angelis tremendo, & hominem fabulis & riſu nonnumquam illud dehoneſtare? lacrymarum fieri memoriam & effuſionis ſanguinis Agni immaculati; hominem verò ne de peccatis quidem, aut vix ingemiſcere, & in vanitatem verbis, oculorumque conjectu effundi? omnia in ſacrificio repræſentari tormenta & afflictiones Domini noſtri; & ſeruos ejus vix Paſſionis illius recordari? humiliationis Regis regum proponi exemplum; & pigere hominem flectere genua coram illo, coram quo tremunt vniuerſæ poteſtates, & in cujus nomine flectitur omne genu, cæleſtium, terreſtrium & infernorum?

Indeuotio in Sacro Deo ingrata.

Dignatus es, vt ſup. p. 10.

JACVLATORIÆ.

Cant. 1. *Faſciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter vbera mea cōmorabitur.*

Iſaiæ 53. *Verè languores noſtros ipſe tulit, & dolores noſtros ipſe portauit.*

Rom. 8. *Qui etiam proprio filio ſuo non pepercit, ſed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit?*

TRI-

C
B
B
G
H
A
I
D
E
F
I
I

TRIGESIMÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

Attende in omni cogitatione, verbo & opere, cujus gratiâ operetis: Dei Opt. Max. an hostium tuorum.

COnsidera inter Deum & diabolum, hosteſq́ tuos consistere te, & diligenter aduerte, quiſquis es, cui in omni cogitatione, verbo ac opere ſeruias, ac placere desideres: nónne Deo? ejuſq́ implere exoptas ſanctam, beneplacentem ac perfectam voluntatem? Igitur offer ei *A* cor, atque opera omnia tua, offeretque ea *B* Angelus in conſpectu Domini, & coram *C* throno diuinæ Majeſtatis, qui ſingula in miſericordiâ coronabit. Quod ſi ex tuâ, non Dei voluntate, eiq; placendi deſiderio opereris, aut impulſus *D* auaritiâ, aut *E* concupiſcẽtiâ carnis, aut *F* ſuperbiâ vitæ; ſeu *G* gloriæ ac famæ cupiditate; teipſum vehementer fallis: nihil enim mercedis præter pugillum fumi recipies; & quaſi *H* diabolo tua offeres atque dicabis opera, quibus ut *I* ſarmentis (ſi pereas) æternùm vraris atque crucieris.

CAPVT

CAPVT XI.

Exercitium de pura intentione.

Quid pura intentio. NOTA Primò, intentionem puram esse, quâ homo facit aliquid, quia Deo sic placet, arridet, & vult, & dignus est ob immensam bonitatem, vt omnia in illius honorem fiant.

Duplex intentio. Est autem duplex: Actualis; quâ actu opus aliquod ad Deum refertur; & Virtualis, cùm vel in principio negotij, aut manè omnes actiones actuali intentione diriguntur ad Deum; adeò, vt illa influat in omnes.

Actualis frequentanda. Actualis autem sæpè usurpanda est, quòd non rarò contingat mutari intentionem, etsi manè quis statuerit ad honorem Dei omnia peragere, sicut & aliæ bonæ intentiones, v.g. quia rationi consonum, vt virtutes acquiramus, Sanctos imitemur, vitia exstirpemus, gratiam Dei augeamus, proximo præluceamus, obediamus Superioribus, & salui simus. Sed hæ omnes ad finem suum referendæ sunt; id est, Dei (propter quem omnes) gloriam, ad quam omnia creata sunt: omnia enim fecit propter semetipsum. *Prov.16.* atque ita etsi nobis bona, & virtutes & gloriam petere possimus, tamen si fideles serui simus, si castæ sponsæ Christi sint animæ nostræ, nullum monile sibi petere debent, nisi quia sic placet, & sic vult sponsus: nullum ornamenti, nullum armorum genus miles Christi, nisi per quod ille nos vult tutari. Vnde Dauid: Tu gloria mea, ait Domino, tu laus mea: fortitudinem verò suam custodiebat ad illum, virtutesq; postulabat, vt omnes in se unum Deum laudarent, & famulorum splendor Dominum honoraret: eò invitabat omnes, & narrare optabat quanta fecisset Deus animæ suæ.

Virtutes sunt petendæ vt Deo placeamus. Ps.3. Ps.58.

Plures fines vtiles seu intentiones. Obserua tamen, utile etiam esse, plures fines & intentiones, seu motiua obedientiæ, mortificationis, zeli, impetrationis beneficiorum, gratitudinis, initio operis, proponere; quia sic variæ virtutes exercentur, ascenditque in altum opus nostrum, sicut virgula fumi ex aromatibus *Cant.3.*

matibus myrrhæ,& thuris,& vniuersi pulueris pigmẽtarij: tamen & charitas Dei per se sufficit,& principatum tenet,cùm illa omnes complectatur: charitas enim patiens & benigna,&c. *1. Cor. 13.*

Nota Secundò, intentionem rectam adeò esse necessariam, vt nulla opera indifferentia bona sint absque illa; neque vlla bona absque illa bona esse possint, sicut nec mala bona esse possunt (nisi materialiter, id est,cùm ignorantur talia)etiamsi fiant cum illa, neque enim sunt facienda vmquam mala vt eueniant bona. Opera itaque indifferentia intentio recta bona facit, vt sunt mercari, laborare, studere, recreare sese; vtique non futura meritoria, si absque bona intentione fierent: vt qui dat eleëmosynam ex solâ compassione naturali: non enim est Deus remunerator operarum, quæ neque pro se in vineâ, neque aliâ ratione sibi seruiunt. Vnde apparet quanti sit pura & sancta intentio: indifferentia enim etiam quæcumque bona facit, omniaque velut virgula Mydæ aurea charitate inaurat, & omnibus cogitationibus, verbis & operibus vitam dat & formam: ac proinde omnino longè pluris est, quàm ipsa opera, fodinaque auri veri, id est charitatis, condimentum optimum,& omnium, bonorum fundamentum: quod si terrenum est, vt in illa statua Nabuchodonosoris, opus totum facilè corruet. Unde non est tam laborandum, maximè in Religione, vbi à Superiore & voluntate Dei omnino pendetur, quid fiat: sed ex quanto affectu. ideo dicit Scriptura, Respexit Deus ad Abel, & affectum, deinde ad munera eius. neque nos æstimamus munera, nisi ab affectu,& persona dantis; adeò vt ab hoste ea accipere nollemus: ita nec Deo holocausta placent & incensa impiorum, vt patuit in Core, Dathan & Abiron. Contrà intentio recta efficit, vt minima nostra à Deo maximi fiant, vt patet in vidua, quæ duo minuta offerebat. Facere quippiam solùm; vt euadas infernum & patibulum, etsi bonum sit, seruile

Intentio recta necessaria.

Indifferentia bona fiunt per intentionem.

Similia.

Dan. 2.

Intentio est fundamentum.

Gens. 4.

Munera ab affectu æstimantur.

Num. 16.

Marc 12.

Intentio triplex.

seruile prorsus est: vt præmium obtineas, mercenarium: ex amore, vt illi placeas, filiale est. Et vide quomodo tibi seruiri, & an ab vxore, vt ait D. Augustinus, te diligi vis. quia bona ei præstas & largiris; sic enim verendum esset ne te pauperem desereret.

August.

Nota Tertiò, requiri, vt opus sit meritorium, Primò, vt sit bonum ex omni circumstantia; Secundò, vt persona sit Deo grata; Tertiò, vt fiat bonâ intentione, quod communi sententiâ Theologorum intelligitur saltem de virtuali, quæ nascitur ex voluntate illâ, quâ justus decernit Deum sibi finem esse vltimum, omnibus cogitationibus, verbis & operibus quærendum: ac proponit constanter illi seruire, & in omnibus placere. Atque ita quando prauus finis abest, iusti opera etiam absque actuali intentione in Deum diriguntur; si tamẽ opus nullâ circumstantiâ vitietur: indifferentia verò, bonâ intentione & fine adornanda sunt: nempe quia Deus ea fieri voluit, quia necessaria, vel ad bonum aliquem finem adminiculo sunt, aut certè quia humana ratio sic facienda esse præscribit.

Quid requiratur vt opus sit meritoriũ.

Intentiò virtualis quæ.

Nota Quartò, quemadmodum initio vitiatur intentio, ita etiam posse in medio eamdem vitiari aliquando in fine; ideoque semper vigilandum, ne zizania vanitatis succrescant, ne vinum misceatur aquâ, ne à viâ deuiemus.

Quomodo vitietur.

Nota Quintò, nihil ita vitiare intentionem, quàm amorem proprium, seu proprium commodum, & recreationes: quibus homo in omnibus commodo suo attendit, & quærit quæ sua sunt, & existimationem. Sed affectus etiam alii quicumque, nisi moderati sint, vitiant sæpè intentionem, & præcurrunt rationem, maximè tamen vanæ gloriæ, & aliis placendi amor, aut timor displicendi.

Amor sui & vana gloria quàm noxia.

Nota Sextò, licet commendetur, vt frequenter iteretur intentio recta, tamen citra violentiam faciendum; sufficeretque in principio renouare manè, vesperi,

ante

ante Meditationem, examen, Missam, exercitium seu opus corporale, refectionem, & recreationem; sed inprimis singulis horis, vel locis certis & temporibus designatis, vt cuique commodum est. *Violentia cauenda.*

Nota Septimò, gradus puræ intentionis. Primus est; nihil agere ob respectum humanum aut omittere; Secundus est, quo homo virtute matutinæ, vel alterius actionis omnia peragit; Tertius est, quo eam frequenter ac actualiter renouat, etiamsi sine gustu deuotionis. Quartus, quo cum feruore amoris; Quintus, quando si aliquid alio fine agit, mox quasi necessariò compellitur ad Deo offerendum, & redeundum in viam generoso amore, quo nulli nisi illi placere vult. *Gradus puræ intentionis.*

Nota Octauò, signa vndecim. Primò; non aggredi impetuosè, non perturbari; Secundò, in opere eo affectu progredi; adeò vt si rogaretur? quorsum faceret, quò tenderet, vti viator, mox diceret: Eò tendo, ad Dei gloriam operor: & si minimum quid obseruaret in viâ deuiare, sese, regrederetur in viam; Tertiò, non anxium esse, & propter agenda variis modis distrahi; Quartò, post opus collectum esse, neque aliorum iudicia anxiè venari; Quintò, non turbari de euentu minùs secundo; Sextò, non habere vanam cogitationem post factum; Septimò, non spectare anxiè, multi an pauci laudatores, spectatores, auditores, &c. Octauò, iudicia hominum contemnere; Nonò, in sensualibus omnibus valdè moderatum esse, & à curiosis mollibusque libenter abstinere; Decimò, priuatim & publicè æquè diligenter sua facere; Undecimò, resignatum ad omnia esse, neque optare, neque timere. *Signa eiusdem.*

Meditatio prima de pura intentione.

ORATIO PRAEPARATORIA solita.

COMPOSITIO LOCI est, considerare vniuersum, & in medio cæli Deum omnia replentem benedictione; & iuxta infernum, teterrimum dæmonem,

carnem, mundum, & propriam voluntatem, vt repleant omnia confusione, scilicet retrahendo à Deo Domino nostro ac summo bono.

PVNCTVM I. Considera necessariò ob aliquem istorum quatuor operandum, & si quidem non propter Deum fiant tua opera, merâ vanitate omnia in fumum abire, quantumuis ea sancta videantur. O quot rectæ intentionis defectu cùm ad mortem venerint, *Psal.* 85. viri diuitiarum, Monarchæ, & deuoti Religiosi multid ormient & nihil iuuenient in manibus suis! Immensa viarum spatia viator conficit spe quietis & opum parandarum; quòd si verò exhaustis laboribus plurimis eâ excidat, quanto mœrore ac dolore conficitur. Sic tibi futurum, si viam ad æternitatem & labores in eâ emensus, deprehenderis labores fuisse inanes, & nihil nisi supplicium tibi peperisse gtauissimum & æternum. Erubesco, bone IESV, quòd præter te alium vmquam amauerim, verbo, opere, linguâ: posthâc eris *Cant.* 8. mihi, Domine, in Deum, & ponam te sicut signaculum super cor meum, & sicut signaculum super brachium meum, & omnia opera mea. *Aspira*, vt sup. pag. 8. *Haccine firmâ fide. Affectum amoris excita*, vt sup.

PVNCTVM II. Considera quasi speciem esse idololatriæ, quando homo, relicto Deo sibi præsente conuertit ad eum dorsum, faciem ad aliquod idolum, creaturam aliquam, vel propriam voluntatem, aut *1. Reg.* 15. commodum Deo contempto, & eius voluntate. Huc illa Samuëlis sententia: quasi peccatum ariolandi est repugnare, & quasi scelus idololatriæ nolle acquiesce- *Psal.* 113. re: vnde auaritia dicitur idolorum seruitus, & similiter auersio à Deo. Similes autem illis fiunt, vt Psalmista loquitur, Omnes qui faciunt ea, & omnes qui confidunt in illis. Tu autem, Deus meus, tu gloria mea, tu finis meus. Ad te respiciunt oculi mei qui habitas in excelsis. Absit, absit vt oculos meos statuam declinare in terram, ut non videam te Solem iustitiæ, & peccatum regnet

regnet in meo mortali corpore, & auertar à te. Omne enim peccatum conuersio est ad creaturam, quasi ad idolum. Tibi ergo adhærebo, spes mea; tibi adhærere bonum est, & ponere in te spem, gaudium & amorem meum. *Psal.72.*

PVNCTVM III. Considera hoc simile: si Rex hominem vilissimum è stercore sustulisset, ornasset muneribus, & dignitatibus fecisset eximium, ad pugnandum cum suo proprio inimico capitali, & Regis; si ille mox, vt esset euectus, statim ad capitalem inimicum se converteret, eique dona Regis sui amantissimi largiretur hoc fine, vt Regi in cuius conspectu hæc fiunt, ægrè faceret, & cum hoste conspiraret; quis dolor Regi foret? Applica. Nec refert an praua an magna offeras hosti: nam praua peccata sunt quasi arrhæ proditionis, quia via ad illam. Eheu! Domine, quoties hoc illoque ad vanitatem abusus sum; & mutaui gloriam in ignominiam, & ludibrium factus sum inimicis meis! Ecce nunc in puluere dormio, vinctus & captus; da mihi manum tuam, mitte Angelum, vt ereptus de omni expectatione inimicorum meorum cantem tibi, ô gloria mea, & viuam tibi, & te in æternum benedicam.

COLLOQVIVM erit, renouatio promissi in Baptismo facti & propositi sanctè seruiendi Deo maximè in Religione, si Religiosus es; toties iterati in communione & confessione, quòd illi soli seruires & propter gloriam eius viueres, vt in eâ æternùm viueres.

Secunda meditatio de pura intentione.

COMPOSITIO LOCI. Considera Deum in omnibus creaturis, velut solem in omnibus operantem, &c.

PVNCTVM I. Considera, quòd Deus in omnibus creatis ad ministerium hominum semper sit quasi paratus, nullà suâ vtilitate, sed tantùm nostrâ; nos verò ingrati, contempto illo, & præmio æternę gloriæ, quam nemo concipere potest, pro stercore malimus laborare.

Philip. 3. O JESV, quæ noſtra inſania; quæ tua bonitas? pro ſtercore, inquam, omnia enim (ait D. Paulus) arbitratus ſum vt ſtercora. Quid enim habemus ex iis vbi tranſierint, quid ferè, niſi quod erubeſcimus? ô quàm optabimus aliquando laboraſſe pro te & non in vanum! Neque jam ſolùm operaris, ô Deus, ô creator meus, verùm *Rom. 6.* ab omni æternitate pro nobis hæc condere cogitaſti, & ſemper nos amaſti, & à condito orbe hæc omnia pro nobis conſeruaſti: & nos ſuſtentas & nutris, & nos de hoc quaſi momento vitæ, non quinquies milleſimum tibi damus. Ex nunc in æternum non declinabo à mãdatis tuis; ſed diligam te fortitudo mea, firmamentum meũ, & refugiũ meũ, *Aſpira*, vt ſu. *Hæccine firmâ fide*, p. 8.

PVNCTVM II. Cõſidera, id quod finis eſt operis hoc ipſum verè nobis dominari, & nos ei ſeruire. unde cùm *Seruitus dura eſt abſque intentione bona.* beſtialibus cupiditatibus mancipamur, tunc nos ſponte velut beſtiis in ſeruitutem dirã addicimus. Hinc ſi petatur à guloſo, quare non ſit ſobrius; dicendum ei, quia ſic caro me trahit, vt ouem herba, vincit me, & trahit in perniciem quouis precio redimendam. Vndè ſi moleſtum eſt uni ſeruire, quanta moleſtia tot Dominis! Deus verò, in cuius conſpectu hæc fiunt, libertatem veram offert; ſed nos duram ſeruitutem præferimus. O quanta cæcitas noſtra! quæ patientia tua, Deus! nobiliſſimum, potentiſſimum, amantiſſimum parentem reiicimus, & duris tyrannis nos in ſeruitutem addicimus, & in ſerui- *3. Reg. 18.* tute gloriamur. Vſque quo claudicamus in vtramque partem? ſi Dominus eſt Deus, ſeruiamus illi: ſi autem creatura alia, abdicemus Dominũ. Ecce, Domine, tibi cor meum pacto ſempiterno offero, & commendo omnibus diebus vitæ meæ, æternitatis tuæ. *Exerce fidei actum*, vel vtere O IESV *Rex*, vt infr. pag. 909.

PVNCTVM III. erit hoc ſimile. Si ſponſa foret maximi Regis, Rex verò in ſignum amoris præmitteret famulos & dona, vt eam ſui amore magis accenderet; illa verò famulos præferret Regi, & regiis donis armaret in

ipſum

ipſum Regem, nónne indigniſſimum facinus omnes iudicarent? Non eſt hoc auditum à ſæculo: & tamen fit quotidie, ô anima, dum creaturis, quas Deus creauit, vt miniſtrarent nobis, & nos pellicerent ad ſui amorem, abutimur ad deſpectum Dei. Quid eſt in quo contriſtauit te Deus tuus? quid fecit tibi, vt proiiceres illum? O omne bonum, clementia immenſa, profugum retrahe, reuertentem ſuſcipe, & volentem adhærere tibi, fons vitæ, ne dimitte ſitientẽ. Reddo tibi dona tua & pro creatis omnibus gratias ago, & benedico; ſuſcipe cor meum & amorem meũ, &c. O IESV, *Rex*, vt inf. 909. vel *exerce te in affectu charitatis* vt ſup.

Quid faciat qui donis Dei abutitur.

Meditatio tertia de pura intentione.

COMPOSITIO LOCI erit, ſe conſtituere inter Chriſtum inuitantem ad ſe, & dæmonẽ ab alterâ parte, cum mundo & carne.

PVNCTVM I. eſt ſimile. Erat quiſpiam qui miniſtros omnes bene ſibi ſeruientes maximis pœnis afficiebat & morte, ſed perſtringebat oculos ſpecie boni: & ſic pelliciebat omnes, & fallebat eos qui ſuo ſe obſequio dicabant. Contrà erat, qui vitâ immortali donabat, & æterno honore afficiebat: & omnes detractabant ei ſeruire. Quid tibi videtur? qui illi ſunt, quæ eorum dementia? Hi ſunt filii hominum qui diligunt vanitatem, & quærunt mendacium, &c. Quid fodimus nobis ciſternas, quæ continere non valent aquas, ô fons bonorum? Si ſeruire delectat, nónne tibi ſeruire regnare eſt, ô Rex regum, & Domine dominantium, qui, merces noſtra es magna nimis diligentibus te?

Quàm turpe à recta intentione deficere.

Ierem. 2.

Aſpira vt ſup. *Hæccine firmâ*, vt ſup. pag. 8.

PVNCTVM II. Conſidera beneficium creationis redemptionis, conſeruationis & vocationis, quodque Deus ſe totum toties dederit in cibum, pretium & præmium noſtrarum actionum, & eheu! ſi attendas & fatearis, an non maxima pars impura eſt, & in gratiam alicuius ex hoſtibus operaris, qui tamen hoc unum agit

Beneficia Dei excitant ad rectam intentionem.

git vt te destruat,captivet, omnia eripiat, etiam animã ipsam.O Deus,quid retribui tibi pro omnibus quæ retribuisti mihi? mala plurima,Pater optime; sed ecce redeo servus ad Dominum, creatura ad Creatorem. Tu Domine, hereditas mea, Deus meus in æternum eris. *Psal.122.* Sicut oculi ancillæ in manibus dominæ suæ, ita oculi mei erunt ad te, Domine Deus meus. Considera Secundò, quietem purè quærentis Deum, & ob eius solius voluntatem operantis: nihil appetit, nihil timet: alter verò omnia timet, numquam quiescit, vt plerique mortalium sæculares, & multi Religiosi. dixit impius: Domine, pax, pax, & non est pax. quæsiuit requiem, & ecce turbatio: non est vbi requiescat pes columbæ tuæ, nisi in arca sanctissimæ voluntatis tuæ.

Pax eius qui puram habet intẽtionem.

Ierem.6.

Amoris affectui insiste:

Domine Deus noster, Hæccine vera, vt sup. pag. 7.

PVNCTVM III. Considera, tanto superare opus factum ex purâ intentione aliud, etiamsibo mnu, quantum cælum nucem, mare guttam, terra arenam, Vide ergo quàm stulti mercatores nos simus comparati filiis huius sæculi. Considera Secundò, Sanctorum studium in meritis augendis. Tertiò, quantum ratione singularium beneficiorum debeas Deo. Scio, Domine mi, quia ex hoc quòd me fecisti, debeo tibi meipsum; quia me redemisti, & pro me factus es homo, deberem tibi plusquam me, si haberem; quanto tu maior es eo pro quo dedisti te ipsum. quid ergo retribuam tibi pro omnibus miserationibus tuis? Considera Quartò eum qui in intentione errat, in omnibus errare; quia in fine creationis: ac proinde vti qui in viâ errat, quo magis prouehitur, magis errat: sic quo quid vehementiùs agitur, vel opus præstantius, si intentio desit, tanto periculosius & detestabilius est, quod agimus. Quid, quæso tibi in viâ Ægypti, ô anima, vt bibas aquã turbidam & pestilentem? reuertere Sunamitis, & respice ad Deum, ad viam, ad terminum & Regem omnium sæculorum. Amen.

Sanctorum Zelus.

Bernard.

Intentio si mala, omnia mala.

COL

COLLOQVIVM, prout affectus dictabit.

O IESV, vt infrà. *Affectum gratitudinis exercere, potes* vt ſup. pag. 909.

Meditatio quarta de purâ intentione, & maiori Dei gloriâ quærendâ.

COMPOSITIO LOCI, & Oratio vt ſuprà.

PVNCTVM I. Conſidera Primò, quomodo Dominus creauerit hoc vniuerſum, velut pulcerrimum domicilium, & in eo non pauca, ſed innumera ad vtilitatem mortalium & recreationem: & quàm indignum nos in noſtro hoc paruo mundo vix etiam & neceſſaria, illiberales erga liberaliſſimum Dominũ, vt ſic ſic loquar, tribuere, & ſua malignè reddere, & ferè non quid illi gratius, ſed quid nobis commodius, attendere. *Hæccine vera*, vt ſup. pag. 7. Secundò, conſidera quàm copioſam voluerit eſſe (ideò tantùm, quia nobis vtiliſſima erat) redemptionem, cùm vna ſanguinis gutta eſſet pluſquam ſufficiens; & nos pro noſtrâ ſalute, & in eo quod ad maiorem ejus gloriam pertinet, eheu! quàm ſegnes ſumus & illiberales! Conſidera Tertio, quàm multa Sacramenta, & alia auxilia ſpiritualia, & gratias largiatur: & confundamur, ſi nos, quod minùs illi gratum eſt, quæramus. Quid enim eſt pulcrum & bonum eius quod nobis non donarit liberaliſſimus Deus? Gratitudinis affectui inſiſte. *Liberalitas Dei erga nos.*

PVNCTVM II. Conſidera omnes paſſim ſibi ſummos honores, commoditatem & vtilitatem quærere, & quãtò zelo, & dic quæſo, Nónne IESV Domino noſtro plus, affectus & amoris debemus? illi tamen ſæpe minima aut præferimus, aut etiam, ô impudentiam! etſi ſua ſint negamus, parũ omnino de maiore eius gloriâ ſolliciti. percurre torporem tuum in iis, quæ Dei ſunt, & videbis te, qui es viliſſimum mancipium, velut Regi dicere: Ego ſplendidè etiam abs te haberi volo, tu contentus eſto vilioribus: Ego illum conſeruum, immò etiam hoſtuum honorificè habere & haberi cupio, tu de tuo ho-

Gratia hominum magis queritur quàm Dei.

nore solicitus esto;& cùm vacabit mihi, tibi loquar, te aliquo honore afficiam. Nónne enim ô IESV mihi præsentissime ferè homines magis de hominum captandâ gratiâ,eaque a missâ anxii sunt, quàm tuâ Deus meus? nónne promptiùs iis seruiunt,diligentiùs eos honorãt, quàm te Deum ac Dominum nostrum? *Contritionẽ hic excita.* Considera Secundò, Deum vti Regem alicui plurima dona, eaque pretiosa liberaliter dantem ,& quòd cùm ipse nullius habeat opus, repetat quid paruum,vt videat quo sit is animo qui accepit: quàm verò turpe foret,si vicissim illi vilissima in omnibus,queque vix canibus proiiceret daret? Ita facit qui post concupiscentias suas vadit,verè canes rabidos, iisque optimũ tempus,ætatem,vires,studium; Deo verò deteriora concedit,vel potiùs proiicit.Considera Tertiò, à sæcularibus mundo ita seruiri,vt quisque studeat in diuitiis,voluptatibus, &c. aliis præcellere æmulatione magnâ: contrà verò Deo à seruis eius tepidè seruiri,& minima tantum tribui,quàm turpe?*Crede tibi*,vt sup.pag.7.

Deo vilissima damus in tempore & modo.

PVNCTVM III. Considera Primò, in conspectu Dei omnia nihil esse,& si verum hoc nosti sicut est verissimum,quæ dementia,ob aliud, quàm Deum operari? Secundò, Sanctos & Angelos extollere vocem, & affectus ad laudes intendere,& tamen erubescere, quòd tam parum retribuant tantæ Maiestati,tantæ bonitati: tu verò quid agis?quid reddis Deo tuo?Cogita verò te in medio eorum,& quàm erubesceres de tuo tepore in quærenda maiore Dei gloriâ, quodque aliquando petas,an tenearis facere hæc,vel illa ad maiorem Dei gloriam?& eheu!quid si Deus ea, quæ tenetur, tantùm tibi præstaret?Considera Tertiò, quomodo dederit nobis etsi perduellibus pretiosissimum donum, se, & Filium,& Spiritum sanctum.ex summo amore, adeoque si dilexit nos, nos Deus ipse quasi plusquam se, nos verò non illum æquè ac nos,diligere,quàm pudendum, quàm indignum? An credo hæc,Domine mi, an credo?

an

an ſpero te videre in terrâ viuentium? an te toto corde in æternum amare volo? & tamen iam magnam in eo partem vendicabit mundus aut alius rei affectus, cura vel ſolicitudo. COLLOQVIVM.

EXERCITIVM.

O IESV, Rex regum & Domine dominantium, nunquid tibi ſeruire regnare eſt, tibi cui omne genu meritò flectitur, cœleſtium, terreſtrium, & infernorum? ecce coram te in hoc uniuerſi theatro conſtituti ſumus, & à manu tuâ innumera beneficia accipimus in horas, immò in momenta, quorſum? vt tibi ſeruiamus, te laudemus, & operemur ſalutem noſtram. Quid faciemus, Redemptor mi; ecce adſtant diabolus, mundus, & caro, hoſtes tui & mei truculētiſſimi & fœdiſſimi & paratiſſimi vt ſibi me ſeruire faciant, & membra mea ad iniquitatem, & æternam meam & inexplicabilem calamitatem: tu verò, Creator meus, & Rex meus, & Pater optimus es & benigniſſimus Deus meus, qui infinities ruiturum in infernum conſeruaſti, & hâc horâ conſeruas, qui ſanguinem mihi in amoris ſignum quotidie propinas; cui ergo ſeruiam, egone te relicto, aut cogitationem, aut opus hoſtibus dabo ſeu dicabo cum tanto meo detrimento, tuo tanto tamq́; iuſto dolore? Et quare, precor, id faciam, vt coram te & curia tuâ dem tua bona hoſtibus tuis, & meis? & ſeruiam illis, & non tibi? abſit vt placere iis ſtudeam, & coram vniuerſo te contēnam? tibi obuertam dorſum, vt illos qui inexplicabili odio me proſequuntur, vt idololatra colam hoc præmio, vt exquiſitiſſimis tormentis ab illis afficiar & æternùm peream? Philip. 2.

Hæccine vera ſunt & ſic demens & fatuus & impius in te pientiſſime IESV eſſe poſſim? Quid quæſo aufero pro his laboribus & ſudoribus niſi fumum honoris, quem an habeā, verè ſcire numquā poſſim, neque retinere, vel certè momentaneam voluptatem, quæ cor & conſcientiā poſtea duris tormētis exagitet: tu verò ab æterno infinitè dilexiſti me, & pro verbo, cogitatione & opere æternam gloriam mihi promittis, Vide quid agat habens malam intentionē. Vanitas mundi. Applicatio ad Communionem.

&

& innumeris beneficiis affecisti & afficis, & paratus es omni die omni horâ pascere me pane Angelorum, & dimittere Maiestatem magnitudinis tuæ ad vilissimum hoc mancipium tuum, & sterquilinium, & adhuc illudam tibi? & dona tua, id est membra & potentias in tuam contumeliam & despectum hosti tradam?

Nunc ergo Domine Deus meus reuertor ad te in toto corde meo; nunc aperio oculos cæcus natus, nunc audio surdus & mutus vocem tuam amabilem per Apostolum tuum. Omne quodcumque facitis in verbo, & in opere, omnia in gloriam Domini IESV *Christi facite. faciam gratia tua vt lauderis in hæreditate tuâ, vt lætetur cor meum in salutari tuo, vt oculi mei sint semper ad te, & qui ex infinitâ misericordiâ sint aperti super locum istum, animam meam.* Ne *quæso dulcissime Redemptor mi, sic me vlterius insanire permittas, sed da gratiam vt sicut me totum obtuli, & offero velut arborem tibi: Vti infinitis titulis tuus sum, ita tibi omnes fructus reddam in tempore suo, ne furti aliquando arguar, ne illa die sis mihi formidini, ne frustrà cum operariis veniam & expectem mercedem, quæ non est alia quàm tu bone* IESV. *quis remuneratur eum qui pro se operatus non est? Da ergo pro te operari, esto mihi merces mea magna nimis: non aliâ mercede & præmio seruire volo quàm propter te. Cui enim ego miser, & inops, & pauper, & peripsema, cui potiùs quàm tibi? Faciam ergo vt benedicant & laudent te omnes tribus terræ, & ab omnibus accipias gloriam & honorem Amen. Amen.*

Praxis.

Mortificatio necessaria.

VT gradus illos de quibus suprà, gradatim ascendamus, praxis Prima est, secum considerare; quid sit quod amet in singulis, illudque abnegare, ne vitiet intentionem. Deinde aliquo ex motiuis se excitare, & videre quàm ęquũ sit ad Dei honorem, ob quem creatus sit, operari potiùs, quàm dæmonis, mundi, vel propriȩ voluntatis gratiâ, aliqua idololatria Deũ offendere, vt Sancti loquuntur. Hoc meditatione altè priùs inbibere oportet, deinde suas offerre actiones, & in Deum dirigere. Primò, mane; Secundò, in Sacro; Terriò, ad horas singulas; Quartò, in examine, præuidendo actiones, verba & cogitationes quoad fieri potest

potest,& diuinæ Maiestati offerendo, & vniendo actionibus Christi Domini: sic enim gratiores longè erunt in conspectu Dei vestitæ auro mundissimo charitatis illius; signũ etiam crucis fac ante notabiliores actiones, denique ad alias minoris momenti gradatim procede.

Vnio actionum cum Christi actionibus.

Mane cùm surgis flecte & dicito: Ecce creatus sum vt obediam & seruiam tibi Deo meo hîc & vbique præsenti, non dæmoni, mundo, carni &c. Offero itaque tibi quanto possum affectu meas actiones N. verba N. cogitationes, & cum cęlestibus, terrestribus, & infernis tibi soli, Domine IESV, omne genu flecto.

Vesperi in fine examinis considera diem & opera transiisse, & quantam si ea fecisses purâ intentione, moriturus (quod ea nocte contingere potest) caperes lætitiam: instaura verò optando omnia ad Dei gloriam castissimè te fecisse, & iterum statum actionesque offer vsque ad alterum examen. Modus alius offerendi actionem hic esse poterit, primò eleua mentem ad Deum præsentem, illique dic: Offero tibi ad maiorem tuam gloriam, & vnio actioni Domini mei hoc opus, & diligo te toto corde meo. Idipsum pronuntiare aliquando, vel potes in ictu oculi cogitare, & vnire vt dixi actiones cum Christi Domini actionibus. *Dignatus es*, vt suprà pag. 10.

Oratio quâ maximè ante & post Sacrum seu communionem quis se Deo roconciliare potest, omniaque opera sua per intentionem sanctificare.

O Bonitas & charitas infinita, Deus meus, quàm amarum mihi est quòd umquam vel momento recesserim à te, aut ullo peccato, vel creaturæ amore contristauerim te, ô omne & summum bonum. Ecce video vt custodias me velut pupillam oculi ab innumeris malis, & undique te ipso & bonis & beneficiis tuis, cingas me, ô bonorum oceane! Diligo te quantum possum toto corde & viribus meis. Et cùm ex te, & in te & per te sint omnia, egoq́ inprimis factus & sic refectus à te, hoc unum omni quo possum affectu cupio vt ex nunc & in æternum omnia mea ad gloriam tuam sint, cogitationes, verba N. & opera N. quicquid hic lucrari, aut habere possum gratiæ, meriti, indulgentiarum, per pia opera, vota sacrificia, preces, id maximè cupio secundùm tuam intentionem, vtq́; ex me & iis velut talentis & donis tuis, agro & vineâ tuâ, tibi soli sit fructus, laus, honor gloria, vtilitas & delectatio. In æternum ex nunc hoc volo si quid umquam volo vel nolo, vel oro, spero, metuo, vel amo, impende omnia sicut vis, &

Contritio.

Præsentia Dei.

Intentio.

quibus

quibus vis, viuis vel defunctis, tu scis quibus & quantum me debere & præstare velis, mea equidem tua sunt, dispone de iis in tempore, & in æternitate. Da tantùm vt te amem, & timeam te solum propter te, & in te viuam, & ad te suspirem. Cùm enim caro tua cibus, & sanguis sit potus meus, non viuo ego nisi propter te, vt benedicat tibi anima mea: & omnia quæ intra, extra, supra, infra, & circa me sunt, nomini sancto tuo, omnis denique anima & spiritus te mecum laudet in æternum; Amen.

ACULATORIÆ.

Psal. 112. HÆc vsurpari potest: *Quis sicut Dominus Deus noster?* considerando eum non quasi sit tantùm dignissimus honore, sed is cui soli omnis honor & gloria debetur.

Quid mihi est in cælo: & à te quid volui super terram? Vel:
Psal. 72. Dan. 3. *Benedicite omnia opera Domini Domino.* quasi dicat, *Omnia Dei sunt, nolo mihi vendicare, nolo abuti ad contumeliam tuam dono tuo, Deus meus.*

Ad maiorem tuam Deus gloriam hoc facio, & diligo te toto corde.

Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio in sæcula sæculorum. Amen.

Psal. 113. *Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.*

1. Tim. 1. *Regi sæculorum immortali & inuisibili, soli Deo honor & gloria in sæcula sæculorum. Amen.*

TRI-

37

TRIGESIMÆ PRIMÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

Ambula coram Deo, & esto perfectus.

CRede, atque apprehende firmiter *A* Deũ ubique præſentem, ſuiſq *B* oculis, clarioribus ſole, omnia, tuoſq renes & cor intueri ac ſcrutari. Videt ille *C* anguſtias noſtras & *D* tentationes, vt adiuuet. Cõſiderat *E* epulones, qui hîc recipiunt bona ſua; & *F* pœnitentes, qui plangunt hîc mala ſua: vt præmium his reddat; *G* malos, vt puniat, ſeriùs aut ociùs. Prouide ergo illum in conſpectu tuo ſemper, ſeu *H* negotieris, comedas ac bibas: coram illo *I* lude, *K* ambula cum illo, atque imprimis ſcito eum præſentem in *L* corde tuo; cum eo tracta negotia tua: *M* dilige vitæ ſtatum ex voluntate eius, & naturæ etiam inclinationem attende: eſt enim à Deo, vti & omnis *N* ſpiritualis poteſtas, ac *O* temporalis Deus operatur omnia in omnibus, & attingit à fine vſque ad finem fortiter, ſuauiterque omnia diſponit, pro ſummâ ſua potentia, ſapientiâ ac bonitate.

CAPVT

CAPVT XII.

Meditatio de Præsentia Dei.

COMPOSITIO LOCI eſt, videre quaſi immenſum lumen, quod hoc vniuerſum velut punctum penetrat & perluſtrat; ſiquidem totum hoc gutta eſt roris antelucani. ORATIO vt ſuprà.

Sap. 11.

PVNCTVM I. Conſidera, ô anima, omnes vniuerſi partes, terram, & quidquid in illa vel ſuprà, ſyluas, ſpecus, &c. Secundò, aquam, Tertiò, aërem, Quartò, ignem; Quintò, cælum, & quidquid in his; nihilque eſſe quod non occupet & penetret intimè Deus; & hunc locum vbi ſtas, & te ipſum & omnia, immo etiam poſſibilia, & infinita ſpatia imaginaria. O immenſe Deus, & Pater mi, quàm magna eſt domus tua! ſi aſcendero in cælum, tu illic es; ſi deſcendero in infernum, ades; neque te cæli cælorum capere poſſunt. O quàm cæci ſumus filii hominum, qui te neque vt Dominum veremur aſtantem & præſentem, neque amamus vt filii pientiſſimum patrem amant; neque velut milites & luctantes aſpectu tuo, vt Regis noſtria, nimamur.

Deus omnia implet.

Pſal. 138. 3. *Reg.* 8.

Exerce hîc actum fidei & amoris, vt ſup. vel *Aſpira*, vt ſuprà pag. 8. *Hæccine firmâ*, &c.

PVNCTVM II. Conſidera firmâ fide, vbique eſſe Deum per eſſentiam, potentiam, & præſentiam. Per eſſentiam (nam verè hîc vbique tota eſt SS. Trinitas) Pater generans Filium, & cum eo producens Spiritum S. adeò vt ſi lumen gloriæ adeſſet, hic beatus eſſes. vide ergo vt numquam ſolum te eſſe arbitreris, ſed magnâ reuerentiâ vbiq; adſta Deo tuo. Secundò attende vbique eum eſſe per præſentiam, quia omnia cognoſcit, tentationes tuas, & renes tuos ſcrutatur, & omnia: illi ergo ſoli placere deſidera, illi omnia committe, qui attingit ſolus à fine ad finem: noſtræ verò eheu prouidentiæ ſunt omnino incertiſſimæ, inque reſignatione te exerce. Tertiò Deum vbique eſſe aduerte per potentiã, vtque

Quomodo Deus vbique ſit.

Eccleſ. 9.

vtque hæc cum ſapientia & bonitate eluceat in creatis, in pondere, numero & menſura, modo, ſpecie & ordine, ſubſtantiâ, virtute & operatione, origine, de curſu, & termino. Omnia verò hæc Deus mouet & ſuſtentat; aliis largiendo eſſe, aliis viuere, aliis vegetari, aliis intelligere; adeò, vt ſi ſe ſubtraheret, & omnia in nihilum redigerentur. denique operatur naturalia & ſupernaturalia, artficialia & moralia; vt ex his velut anima in corpore ex operatione cognoſcitur, ita eius præſentia in omnibus queat agnoſci. Contemplatur poſtremò fixis oculis te in omni loco, & bonos & malos, & vnumquemque ac ſi ſolus eſſet. Et quis audeat te, ô Deus meus, cui decies millies centena millia aſſiſtunt, offendere? Quis te poterit non amare? cùm vbique adſis, & te mihi ſidas, & impleas omnia benedictione, vt te diligam toto corde, ô bonitas immenſa? Denique quis te non timebit & abyſſalia iudicia túa? quis pro te non operabitur pro te operante omnia in omnibus pro nobis? Poſtremò quis non inuiſibilem tanquam videns, tribulatus & tentatus ſuſtineat, cùm omnia opera noſtra ſint veluti ſol in conſpectu tuo? *Aſpira*, vt ſup. *Hæccine firmâ fide*, vt ſup. p. 8. vel vt infrà, *Cæli enarrant*, p. 918

Deus omnia ſuſtentat.

PVNCTVM III. Conſidera primò, ô homo, Deum & SS. Trinitatem verè eſſe intra te omnia penetrantẽ, & intimè magis tibi coniunctam quàm anima tua tibi ſit. Secũdò, non tantùm eſſe, ſed ſuas perfectiones vti, & aliis creatis communicantem, dando tibi eſſe, intelligere &c. & maximè fidem & gratiam qua filius eius es, & conſidera te in ipſo velut euntem, ambulantem, &c. in ipſo enim viuimus, mouemur, & ſumus, ſingulæq; partes & potentiæ, & omnia membra tua, & ſenſus tui accipiunt ab illo eſſe, & operari; immò circumdaris ab eo, velut infans in vtero, eumque pro muro, lecto, nutritio habes; atque ex iſtis in eo velut in aëre volucris, in aqua piſcis, aut vt in lumine magno, aut igni ſemper ardenti, te tamen non vrenti, mox rediturus in nihilũ,

si subtrahat se, vt lumen mox deficit face sublatâ. Tertiò, considera vt in anima tua omnia sint, Deus & to tus mundus, qui in eam per sensuum portas intrat: deinde vide vt tua mens se cognoscat, amet, memoret, ac Dei imago sit & sedes; & fac Ibi cubiculum incor det uo cum S. Catharina Senensi. tibi Dominum adora, consule, vt ipse monuit eam Dominus. Crebrò ora in secreto hoc: gaude de thesauro præsente, protectore, luce, & omni bono tuo: respue quidquid displicet oculis multò lucidioribus sole, & crebrò suspira ad Deum, & dic: Pone me, Domine, iuxta te, & cuiusuis manus pugnet contra me; absit vt sit diuisum cor meum, & inteream, sed maneam gratià tuâ in tua charitate, & in te vno cupio permanere in æternum. *Insiste affectui amoris*, vt sup. vel *Excercitio.*

Dei sedes. Anima

Catharinæ Senensis praxis.

Iob.17.

Cæli enarirant gloriam. vt infra 918.

PVNCTVM IV. Considera aliquos modos quibus particulariter Deus est in aliquibus locis. Primò, in cælo, vbi ostendit gloriam suam, eoque adspira. Secundò, in terra singulari modo est, vbi dat signum aliquod præsentiæ suæ, vt cùm Jacobo apparuit, qui mox ait, Verè Dominus est in loco isto, & ego nesciebam: hoc etiam pacto est in templis & oratoriis, ibique varias inspirationes à Deo concedi expende, variaque tibi istic collata beneficia, & toto corde gratias age. Tertiò, peculiariter est in iustis, qui enim manet in charitate in Deo manet, & Deus in eo, & opta vt similiter semper in te permaneat. Quartò, pro te est & manet in Vener. Eucharistia, ideoque cogita quomodo pro illo beneficio gratus esse queas, crebrò & magno affectu eum visendo, magnâ reuerentiâ Missæ sacrificio assistendo, &c. Quintò, IESVM considera in cælo secundùm humanitatem sedentem, & hæc omnia nostra gubernantem. Vides quàm sit Deus tibi variis modis præsens, quàm prope & quàm longè tamen à te, si quando grauiter peccas, & offendis eum, & obliuisceris eius? O Domine

Gen.28.

1 Ioan 4.

Domine, quid est homo quòd memo res eius, aut filius hominis quia reputas eum? *Psal. 8. Homo græcè Enos seu obliuiscens*

PVNCTVM V. Considera primò quàm turpe sit Deum vbique non cessare, omnia sustentare pro te, vt sui memineris, omnibus te allicere ad amorem, & innumera tibi conferre beneficia (quæcumque enim vlli creaturæ conferuntur hominis gratia, meritò eidem dicuntur præstari) & rursum præseruare te ab innumeris malis, (omnia enim accidere tibi possunt) & te non meminisse illius! Gregor. Nazianz. ait; non tam sæpè respirare oportet, quàm Dei meminisse. Deus enim continuò & continenter nobis benefacit, &c. Considera Secundò, tam vtile hoc exercitium esse, vt Dionysius Rickelius inter omnia hoc dicat præcipuè curandum, & hanc vnam causam, quòd pauci perueniant ad perfectionem, quod aliis variis exercitiis, & deuotionibus, & hoc non vt oportet, vtantur. & addit: Moueant te, ad frequentandum hoc exercitium dicta sanctorum Patrum, qui omnes communi consensu, quasi ab vno edocti magistro, videlicet Spiritu sancto, nos ad hoc studium exhortantur. Considera Tertiò, quanti fecerit hoc S. P. N Ignatius, illud vnum ferè inculcando, & cum omnibus Sanctis, Dauide, & aliis vsurpando. Quartò, expende loca aliqua S. Scripturæ, quibus commendatur hoc exercitium: Quærite Dominum, ait, & confirmamini; quærite faciem eius semper. & iterum; In omnibus viis tuis cogita Dominum, & ipse diriget gressus tuos. & rursus attende quoties vnus Magister noster Christus ad orationem nos hortetur: vsque adeò vt dixerit; Oportet semper orare: Quintò, attende quomodo hoc exercitium nos Angelis similes & beatis faciat, qui semper vident faciem Patris. Et verè contemplatio hæc hic est beatitudinis initium. Præterea vtilitatem expende, & quantus ex eo sit spiritualis porfectus, primò quia puritatem cordis adfert, & à peccatis arcet; vt in Thaide &

Greg Naz. orat. de curâ pauperibus præstanda.

Exercitij præsentiæ Dei vtilitas.

Scriptura S. commendat hoc exercitium.

Ps. 104

Prou. 3.

Luc. 8.

& Ephremo declaratur. & verò quis coram iudice præsente peccare audeat? Secundò tentationes nos superare facit, animosque addit, vt patet in Susanna casta. Sine Dei præsentia verò homo fit aut per luxuriam velut bestia, aut per iram velut dæmon vt ille in vitis PP. Tertiò hoc exercitio stabilitas cordis in oratione acquiritur, & in tribulatione constantia, dum omnia à manu Domini accipiũtur Quartò acquiritur etiam omnium virtutum perfectio, hoc enim exercitio cor Deo vnitur & illustratur, vt etiam exteriùs appareat, quemadmodum stellæ Soli oppositæ lucent. Quintò maximè autem amorem Dei promouet, & consolationem spiritualem, quia sicut de Iosia loquitur Scriptura in omni ore quasi mel dulcorabitur Dei ac Domini nostri memoria, & vt musica in conuiuio vini. Denique vide quid in humanis faceret præsentia Regis, patris, iudicis, amici, sponsi, fontis omnis boni coram sitiente, panis omne in se delectamentum habentis coram famelico, hoc Dei præsentia præstat hominibus. Si hæc vera credo, & tu credis, ô Lector, quod aliud putas erit tuum meumque studium, quæ oblectatio? quod solatium?

Eccli. 49.

Vide quid Regis præsentia in humanis faciat.

EXERCITIVM.

Psalm. 18 *CAEli enarrant mihi gloriam tuam, ô immense Deus & omnis creatura quàm oculis mentis perlustro, clamat in auribus meis: Magnus est Dominus, & magna virtus eius. sed & ratio mea in vestigiis istis tuis deprehendit te elucet enim vbique & etiam in corde meo, sapientia, potentia bonitas tua, & numquid in te viuimus, mouemur & sumus, velut spongia in mari, in aëre volucris? quomodo ergò præsentem te non cognosco, aut tui obliuisci possum? numquid respicis me assiduè, omnes vias meas oculis tuis multò lucidioribus sole consideras? & quid est ergò quod te latere poterit? tu es enim verè Dominus, solus Deus inuisibilis, inæstimabilis, incircumscriptus, illocalis, immensus, incomprehensibilis, vbique*

Aug. li. de spec. c. 3.

que totus, vbique præsens, ineffabiliter omnia continens, omnia penetrans, omnia sciens, cuncta prospiciens, omnia potens, vniuersa gubernans, totus in cælo, totus in terrâ, totus etiã vbique gressus meos, semitasq́ consideras, & die noctuq́ super custodiam meam vigilas, omnes semitas meas diligenter notans, speculator perpetuus, veluti si totius creaturæ tuæ cæli, & terræ oblitus, tantùm me solum consideres; & nihil sit tibi curæ de aliis. Neque enim tibi crescit lux incommutabilis visionis tuæ, si tantùm vnũ adspicias; neque minuitur, si innumera videas & diuersa. Sic igitur super custodiam meã stas sicut si omnium oblitus sis, & mihi soli intendere velis, semper quippe te præsentem exhibes, semper te paratũ offers, si me paratũ inuenis. quocũque iero, tu, Domine, me non deseres, nisi prior ego te deseram. Deus singulis vt omnibus intendit. August. Soliloq. cap. 14.

Fateor quidem; quia quidquid facio & quæcumque facio, ante te facio; & illud quidquid est quod facio, meliùs tu vides quàm ego qui facio: quidquid enim ego semper operor tu pariter semper præsens aßistis, vtpote perpetuus inspector omnium cogitationum, intentionum, delectationum & operationum mearum. Cùmq́ hoc diligenter considero, Domine Deus meus terribilis & fortis, timore pariter & ingẽti rubore confundor, quoniã nobis magna indita est neceßitas iustè rectèq́ viuendi qui cunctafacimus ante oculos judicis cuncta cernentis. Et ita quidem est, saluator mi; sed longè magís me trahere ad te amor tuus longè magis excitare torpentẽ debet, quòd sis lux vera illuminans omnia; potentia infinita, quæ operaris omnia propter me. Per te enim lucet mihi sol, & astra, ac sidera palatij tui patriæ meæ: per te me refrigerat aër & calefacit ignis, & innumera operantur per te: me cantu suo vario recreant volucres cæli, & inuitant ad laudem tuam: per te mihi herbam & omne lignum profert terra, & de visceribus suis innumera producit. hunc ornatum vniuerso & pulcritudinẽ quis dedit? nónne tu pulcritudo & perfectio summa, velut de oceano guttam, & ex sole radium exiguum tribuisti, vt qui ex te esse ista videmus, ad te fontem omnium suspiremus & veniamus? O quàm serò te cognoui, pulcritudo tam antiqua, tam

Necesse est nos rectè viuere in Dei præsentia.

Omnis creatura seruit homini.

August. in Confess. *tam noua, serò te amaui. Væ tempori illi quando non amaui te. Væ mihi, & iterum væ, si quando non amauerim te. Vtinam potiùs non essem quàm essem aliquando absque te! essent meritò mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte, si rursum aliquando diceretur mihi, Vbi est Deus tuus? Flebat Magdalena, quòd tulissent Dominum, & nesciret vbi posuissent eum: & quid agerem sponse animæ meæ, si discessisses à me in furore tuo ob peccata mea, & scirem vbi esses inter me & magnum chaos esset inter me & te? auertat hoc benignitas tua, neque me à te vnquã separari permittas. Ecce sum in terra deserta, inuia & inaquosa; appareat mihi benignitas & humanitas tua, erudiens me, vt abnegando impietatem & sæcularia desideria, adhæream tibi, & libero corde uolem ad te, vt videam semper virtutem tuam, & gloriam tuam.*

Psalm. 1. Psalm. 3. Ioan. 20. Psal. 62. Tit. 2.

Ps. 122. *Ecce sicut oculi seruorum in manibus dominorum suorum, & oculi ancillæ in manibus dominæ suæ, ita & oculi mei ad te, Domine Deus meus, donec miserearis mei. Miserere igitur, & da mihi semper te præsentem intueri, suspicere, & amare per gratiam tuam: non loquatur mihi deinceps vt homo, Superior quisquis est meus, sed tu mihi, qui docere soles vtilia, & optima præcipere: illi enim os tuum sunt, & oraculum & tabernaculum tuum: & qui eos audit, te audit. Proximos verò meos, cùm sciam membra tua, non lædam facto, non tangam verbo, nõ cogitatione: qui enim eos tangit, tangit pupillã oculi tui. sed quod tibi nequeo, qui nullius indiges, & omnia largiris, hoc in illis tibi faciam amantißime Deus meus, & quæ mihi dederis retribuam tibi, in illis te complectar, in illis te amabo, te pascam, solabor, si quid verò mihi ab vlla creatura proueniat, ad te respicient oculi mei. omne enim datum optimum, & omne donum perfectum de sursum est descendens à te Patre luminum. Non scribit calamus, non pingit penicillus, non canit tuba, non defendit ferrum, sed tu, Domine, magis facis ista, tu enim bonorum omnium artifex, & omnia operaris. Atque ita sicut nullum est momentum, quo homo non vtatur ac fruatur tuâ bonitate & misericordiâ: sic nullum debet esse momentũ, quo te præsentẽ non habeat in memoria.*

Zach. 2. Iacobi 1. Hugo de S. Vict. Instit. l. 3. de anima.

Pro-

Prouidebo itaque te, Domine in conspectu meo semper, & vndique me cingentem, & intimè me penetrantem intuebor, & ambo te, qui vbique es, & intra me habes solium tuum, supra me thronum regni tui. circumdas me velut aqua & aër, & ignis, & oceanus omnium bonorum; & quo vel quomodo à facie tuâ fugiam? vel potiùs cur non ambulabo cum timore & tremore in conspectu tuo, iustißime iudex, & Pater misericordißime? numquid potest obliuisci homo factoris & tanti benefactoris sui? ecce omnia quæ sunt, propter me sunt, non pro se, neque pro te; sed clamant, vt diligã te, & memor sim tui. qui non cessas benefacere, neque mei meminisse, & si immemoris tui. quid, quæso, quid est homo quòd memor es eius? Etsi hæc pauca sunt, Paßionis tuæ, & dolorum tuorùm, nónne refricant memoriam vniuersa, & ardenter nos prouocant ad tui recordationem, quòd semper nobiscum esse in Venerabili Sacramento volueris? Psal. 8.

Vtinam iam dirumperes cælos, & descenderes in me, & à facie tuâ montes defluerent, qui separant me à te? sicut exustio ignis tabescerent, aquæ arderent igni, vt notum fieret nomen tuum inimicis tuis. A sæculo non audierunt, neque auribus perceperunt, oculus non vidit, absque te, quæ hîc præparasti expectãtibus te, & amantibus. O amator hominum quomodo, cùm tot modis te præsentem habeo & credo; attamen te, vt debeo, nec video, nec amo, nec reuereor? quid faciam, Deus meus, refugium meum, spes mea, gloria mea, & gaudium meum? tu solus solari me potes, tu confirmare. Veni, ostende mihi faciem tuam, & mansionem apud me fac. Pone te vt signaculum super cor meum, vt signaculum super brachium meum; vt in re perpetuò maneam, & in charitate tuâ, vt ambulem coram te omnibus diebus vitæ meæ, ac in sæcula sæculorum contempler vultum tuum, ô desiderium oculorum meorum Amen. Applicatio ad Communionem. Can. 3.

Modi præsentiæ Dei & praxes.

PRimò, considera animo, & loco quieto, in iis quæ præsentia videris, Deum per essentiam, præsentiam & potentiam: Primò, per essentiam; quia, vt suprà dictum, replet cælum, & terram substantiâ suâ, ac magis intimus vnicuique rei est, quàm anima humano in corpore. Secundò, per præsentiam: quia omnia clarè & distinctè cognoscit, & ab æterno, scrutaturque renes & corda nostra. Tertiò per potentiam, quia omnibus dat esse, & conseruat, & in iis operatur. Idem fac cùm tribulatio superuenit, aut quispiã beneficium contulit, vt in auctorem omnia referantur.

In Deum omnia refer.

Secundò, attende, quomodo in ipso viuamus, & moueamur & simus, & respiremus, & ambulemus, vndique ab eo circumdati.

In Deo nos viuimus.

Tertiò, post sacram communionem peculiariter hanc Dei præsentiam exerce: neque tantùm id credendo, & raciocinatione ad viuum repræsentando, sed fidem simul & & charitatem coniungendo.

Quartò, vide eum, vt è cælo considerantem omnes gressus, & actiones tuas.

E cælo nos Deus considerat.

Quintò, te vti templum Dei existima, & in corde tuo, velut sacrario Deum adora; ibique eum velut Moyses ad tabernaculum consule. quæ enim esset prudentia Sapientiam æternam & veritatem apud se habere, & eius consilium & voluntatem, cum sit Rex regum & Dominus dominantum, non exquirere?

Cor nostrũ Dei templum.

Sextò, considera diligenter creaturas, quibus se diuina Sapientia comparare dignata fuit, vt sunt leo, agnus, lapis angularis, &c. aut à quibus pati, ita D. Franciscus ad adspectum agni tenerrimè afficiebatur. alius omnia ad Passionem Christi referebat, cùm aut scalas videret, aut clamorem, aut tumultum audiret, aut malleorum ictus, aut pluuiam adspiceret: sanguineæ enim pluuiæ, & instrumentorum Passionis grato animo memoriam recolebat.

Creata nos Christi & Dei admonent.

Septimò, creaturæ omnes, vt beneficia Dei attendi possunt & audiri hę earũ voces: *accipe, redde, caue*: si quid enim tribuunt mortalibus à Dei manu, vicissim postulant Deo grates reddi, & caueri abusum, amoremque in ipsum transfundi.

Creaturæ voces quæ?

Octauò, in creaturis rationalibus Deum intueri, ad charitatem valet plurimùm & obedientiam, id est, omnimodam perfectionem, ideòque in Superioribus Ecclesiasticis & secularibus Deum honora, eorum mandata vt Dei vocem accipe,

In proximo Deum attende.

accipe,qui enim vos audit,ait Dominus IESVS, me audit; *Luc.10.*
& qui vos spernit,me spernit,& qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit, ait Paulus, nō est enim potestas nisi à Deo. Et S.Bernard. Siue,ait,Deus,siue homo vicarius Dei mandatū quocumque tradiderit,pari profectò obsequendum est curâ,pari reuerentiâ deferendum, vbi tamen Deo contraria non præcepit homo. Similiter considerandus est Deus in proximo,ita vt quod illi fit, Deo nos facere existimemus: Quod enim,ait Dominus, vni ex minimis meis fecistis,mihi fecistis,& quidquid ab illis fit,à Deo nobis fieri arbitremur,nō huic illíue tribuamus,sed cùm Iob vna sit nobis vox: Dominus dedit,Dominus abstulit. Iucundissimum verò hoc est exercitium,neque parum ad charitatem conducit,quando proximos uelut membra Christi intuemur & complectimur. Vnde D.Leo: Cùm,inquit,hanc venerabilium meorum consacerdotum splendidissimā frequentiam video, Angelicum nobis in tot Sanctis sentio interesse conuentū;nec dubito nos abundantiore hodie diuinæ præsentiæ gratiâ visitari,quando simul adsunt, & vno lumine micant,tot speciosissima tabernacula Dei, tot mēbra excellentissima corporis Christi; tabernaculum enim & membrum Christi quilibet est proximorum nostrorum.

Rom.11. *Lib.1.de præcept.& disp.c.12.* *Matth.25.* *Nota.* *Iob.1.* *Charitatis vtile exercitium.* *S. Leo ser.1. in annuni.*

Nonò,suppeditabit praxes varias D.Bonauentura in epistola sua,quæ memorabilia vigintiquinque complectitur. Vigesimum, inquit,secundum est,quòd Deum semper & vbique habeas in memoriâ,vt solutus,ab omnibus creaturis,tanto mentis conatu,desideriique feruore, circa tuum Creatorem intendas,vt quasi omnium inferiorum oblitus quidquid agas,& vbicumque steteris, & quibuscumque negotiis implicеris,die ac nocte ex omni momento & horâ;Deum semper habeas in memoriâ,credens & cogitans te esse verissimè coram eo,& ipsum cogitans vndique te aspicere. Hæc autem cogita cùm magnâ reuerentiâ,ac timore,& cùm magnâ discretione,nunc ante pedes immensæ maiestatis eius prostratus, corde amarissimo peccatorum veniam postulando,nunc sacratissimæ Passionis Filij Dei,gladio compassionis coram eius cruce vulneratus cum eo lacrymosus & flebilis apparēdo;nunc totius vitæ illius decursum,obliquitati tuæ velut rectitudinis lineam proponendo; nunc inenarrabilia & immensa beneficia Dei mente pertractans, gratiarum actionibus insistendo; nunc stimulis ipsius amoris ardentissimè punctus,ipsum in creaturis omnibus intuendo,nunc potentiam,nunc sapientiam, nunc bonitatem & clementiam eius attendens, eum deuotissimè in cunctis operibus suis collaudando;nunc desiderio

S.Bonau. *Varij modi præsentiæ Dei.*

derio patriæ cælestis attractus ad ipsum gemebundis suspirijs anhelando: nunc circa nos viscera inęstimabilis charitatis eius adspiciens, lætabundâ quadam & excessiuâ admiratione, corde & animo, in ipso deficiendo; nunc te pręcipitem, nunc te fugientem, nunc te ruentem; nunc Deũ te tenentẽ, subleuantem, retinentem, & attrahentem, nunc Deum te ingratum per omnia conseruantem considerans, ineffabilibus diuinæ misericordiæ visceribus tibi patefactis, nimio in eo charitatis ardore te conferens totum te fletibus resoluendo; nunc verò occultissima, profundissima, & summè arcana nimiumque stupenda iudicia iustitiæ eius diligenter attendens, eum in omnibus fidelis & constans cũ summo amore, ingenti quoque timore ac tremore discretus, supplex & humilis venerando: præ omnibus autẽ continuã & viuam memoriam ipsius sacratissimæ Passionis in animo & corde tuo ferens, ei quantum potes studeas conformari.

Corporalis præsentia est discretè vsurpanda. Obserua circa hoc memoriale, pręsentiam illam corporalem circumspectè esse frequentandam, ne imaginatio lædatur, & caput offendatur; sed gradatim, & absque magno conatu iste modus exercendus: ita vt Primò, in cubiculo Christum Dominum cum curiâ cælesti præsentem statuamus, adoremus & alloquamur: postquam autem facilitatẽ huius & vsum acquisiuerimus, ab hoc cubiculo ad alitransire, exercitiumque transferre possumus, & imaginibus sanctis animæ nostræ templum adornare.

Intentio recta peru-tilis. Neque valdè laborandum initio, vt hoc vel illo modo præsentẽ habeamus. Sufficit enim in genere id fieri, & intentionẽ rectam crebrò innouare, quę etiã communicationis cum Deo, & præsentiæ illius commodũ est exercitiũ.

Affectus plus hîc præstat quàm speculatio. Moneo tamen plus affectu hîc, quàm speculatione, plus aspirando, & cum Deo colloquendo fructus, quàm ex consideratione referri; immò ex affectu plurima consideratio spontè germinant, & velut ex fonte promanat.

Signa adhibenda. Humilis in primis oratio, & crebrâ cũ charitate hoc donũ impetrare solent. Signorum etiam aliquorum externorũ vsus conducit, vt est annuli, horologij, pulsus, imaginis, &c. *Dignatus es*, vt sup. pag. 10.

IACULATORIÆ.

Psal. 26. *NE abscondas faciem tuam à me, & ne declines in irâ à seruo tuo.*

Psal. 41. *Quando veniam, & apparebo ante faciem tuam?*

Psal. 24. *Respice in me, & miserere mei, quia vnicus & pauper sũ ego.*

Psal. 33. *Ecce oculi Domini super iustos, & aures eius in preces eorum.*

Sicut

Sicut oculi ancillæ in manibus dominæ suæ, ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum, donec misereatur nostri. Psal.122.

Si adscendero in cœlum, tu illic es; si descendero in infernum, ades. Psal.138. Ibidem.

Quò ibo à spiritu tuo? & quo à facie tua fugiam? Psal.79.

Ostende nobis faciem tuam, & salui erimus. Psal.9.

Vt quid Domine recessisti longè, despicis in opportunitatibus, in tribulatione?

Verè Dominus est in loco isto, & ego nesciebam. Gen.28.

CAPVT XIII.

De Amore Dei.

OBSERVA Primò, amorem esse inclinationem voluntatis in bonum aliquod. Secundò, eundem esse duplicem: alterum concupiscentiæ, quo diligimus illud, quod nobis volumus: alterum amicitiæ, quo diligimus illud, cui bonum volumus. Tertiò, cùm ignoti nulla sit cupido, cognitionem boni amoris esse originem. Illa autem triplex est; prima, quâ cognoscitur bonum, quasi per auditum, vt cùm narratur mihi vinum esse bonum: Secunda: cùm quasi per visum percipitur: Tertia, per gustationem. Audire in amore Dei est incipientium, videre proficientium, gustare perfectorum. Audite, ait Propheta, audientes me, & comedite bonum. Secundò, monet, Vacate & videte; quod proficientium est. Tertiò, Gustate & videte.

Duplex amor. Origo eius est cognitio triplex. Isa 35. Amor triplex. Ps.45.

Obserua Secundò, hinc sequi quo aliquod maius bonum est, eo magis esse amabile, si tamen satis cognitum fuerit. Cognoscere igitur oportet, Hæc est enim vita æterna, ait Dominus, vt cognoscant te solum Deum verum & quem misisti IESVM Christum. *Ioan.17.*

Meditatio de Amore Dei.

PRAELVDIVM I. Constitue te coram Deo, & in præsentia ipsius.

PRAELVDIVM II. Roga humillimè vt amorem suum tibi largiatur; id omnium donorum maximum.

PVN-

PVNCTVM I. Conſidera, diuinam Maieſtatem tibi tres potentias dediſſe, memoriam, intellectum & voluntatem: has autem velut tabulas eſſe, & ab obiectis ſuis aut perfici aut corrumpi: nulla autem nobilior eſt voluntate. qualis enim amor, talis homo eſt; talis verò amor, qualis res amata, ſi ergò bonum amas, bonus es, ſi malum, malus; ſi ſummum bonum, valdè bonus & optimus: nam anima verè plus eſt vbi amat quàm vbi animat, illique quod amat vnitur, ac velut inſeritur & ſeruit, eiuſque affectiones omnes experitur, velut ſuas. nónne qui opes formámue amat, eius viciſſitudines in ſe ſentit? perit hæc? perit anima quæ illi adhæret: dolet? dolet & illa. gaudet? congaudet etiam illa. O quantò ergo beatius Deo coniungi & adhærere, & vnum ſpiritum fieri cum illo, & quaſi Deum, iuxta illud, Ego dixi, Dij eſtis! Talis enim anima omnia poteſt in eo qui ſe confortat, nihil timet præter illum. Ergo apud te ſic ſtatue firmiſſimè: optimus eſſe cupio vt placeam Deo meo, illum optimum amando toto corde, totâ animâ, & verè ſolum optimum, & bonum, nemo enim bonus niſi ſolus Deus.

Voluntas nobiliſſima.

Qualis res amata, talis eſt qui amat.

Aſpira, vt ſup. pag 8. *Hæccine firmâ*, &c.

Conſidera & dicito mihi, ſi pulcerrima videre poſſes, an fœda ac funeſta optares? ſi audire dulciſſimam melodiam, eligeres abſonam? Si ergo ſenſibus tuis optima eligis obiecta, cur non amori tuo ſummum bonum, vt optimus ſis? ſed reſpuis etiam oblatum vbique & præſentiſſimum: nullum enim Deo eiuſque bonitate præſentius & præſtantius; ergo toto tibi corde diligendum eſſe propone, ô anima, ſummum bonum, & ſic ratiocinare: Si honor, ſi voluptas, ſi quies, ſi ſubſtantia aliqua diligenda eſt, Deum tibi præ omnibus eſſe diligendum: omnia enim quæ deſiderantur, non valent ei comparari. Credis hoc? Immò, ſi dederit homo omnem ſubſtantiam domus ſuæ pro dilectione, quaſi nihilum deſpiciet eam. Si ergo comparari

Cant. 8.

parari non poteſt, ſummè diligi debet Deus. Si enim aliquid diligo, quia bonum; quod millies melius, magis amare debeo. Cur ergo per multa vagaris, ô homo, quærendo bona animæ tuæ & corporis? Ama vnum bonum, quod omne bonum eſt, & ſatis eſt. Deſideria ſimplex bonum, quod eſt ſummum bonum; & ſufficit. Riuuli bonorum concupiſcibilium diuerſi: fons vnus omnium Deus, ſed melior & concupiſcibilior fons quàm riuulus, cauſa quàm effectus: immò incomparabiliter melior, nolo verò, Domine, te amare, vt te fruar, referre Creatorem ad creaturam; ſed diligere te ſuper omnia, & præ me, & omnibus. Tu enim ſolus bonus es, tu ſolus Dominus, tu ſolus altiſſimus, tu ignis conſumens, tu es qui dixiſti, In igne zeli mei deuorabo terram; & rurſum, Ignem veni mittere in terram. & quid volo niſi vt accendatur? Accende ergo me frigidam terram, & conſume quidquid terrenum eſt, elegi te hodie, vt ſis mihi in Deum, & omne bonum, & omne deſiderium meum. *Quis dabit*, vt infrà.

Anſelmus.

Deus vt ſummum bonum ſummè diligendus.

Deut. 4.

Soph 3.

Luc. 12.

PVNCTVM II. Conſidera, quare aliquid vel aliquem in hoc mundo ames. primò ob naturæ conformitatem; ſic omne animal diligit ſibi ſimile. Et ne quid hîc deeſſet, ô homo, ecce pro te, audi & exardeſce, dignatus eſt immortalis fieri mortalis; æternus, infans vnius diei ſuper terram. Si igitur amas hominem, qui tecum factus eſt homo, quantò magis Deum, qui pro te factus eſt homo? *Hæccine vera*, vt ſup. p. 7.

Ratio cur ametur, eſt ſimilitudo. Chriſtus homo eſt, vt eum diligas.

Secundò, quia præſens eſt is quem amas. Quis autem magis mihi & tibi eſt præſens quàm Deus noſter; certè noui, noui, quòd ſis mihi verum & omne bonum intimè præſens, & ſemper, & vbique per eſſentiam, præſentiam, & potentiam: Intus, aiebat ille, eras, & ego foris, & ibi te quærebam, & in iſta formoſa, quæ feciſti, deformis irruebam: mecum eras, & tecum non eram: ea me tenebant longè à te, quæ ſi in te non eſſent, non eſſent. *Credo tibi*, vt ſup. pag 8.

2. Præſentia,

Auguſt. 10. Conf. c. 27.

Tertiò,

Vilitas. Tertiò, amatur aliquis, quia vtilis est. Quis verò tibi est vtilior, quàm Deus tuus omne bonum; quis tibi digniora dedit in substantia, maiora in quantitate, permanentiora in duratione, meliora & oportuniora? qui proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum, immò nullum bonũ nisi ab illo. Omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est. Quem ergo potiùs amabis? fontem ex quo manat tibi bonum, an canalem, per quem manat? auctorem Deum, an latorem? auctor in se Deus, ille in omnibus operatur, inclinat beneficos, conciliat auersos, ipse solus aperit manum, & implet omne animal benedictione. *Aspira*, vt sup pag 8. *Haeccine firmâ*, vel *Quis dabit*, vt infrà. 932.

Rom. 8.

Quartò, amatur aliquis, quia amabilis, affabilis, suauis. sed quis te amabilior, Deus meus? Vidi Dominum, aiebat ille, facie ad faciem, & salua facta est anima mea. Ideò, Domine, tibi dixit cor meum, exquisiuit te facies mea, faciem tuam, Domine, requiram.

Amabilitas, Gen. 32.

Cognatio. *Exercere hîc potes fidem, spem, & charitatem*, vt sup.

Quintò, amamus hominem, quia consanguineus, vt parentes: sed Deus meus, creator meus, nónne à te sum quod sum? numquid, ô anima, non ipse est pater tuus, benignus & prouidus pater, qui possedit, & fecit, & creauit te? dignatus est insuper fieri frater noster, & pro fratribus animam ponere? Immò, ait, quicumque fecerit voluntatem Patris mei, ille meus frater & soror, & mater est. Denique sponsus est tuus, qui dixit: Sponsabo te mihi in fide. O Sacramentum verè magnum, & magnũ pietatis & amoris argumentum! *Quis dabit*, vt inf. 932.

Deut. 32.

Oseæ 2.

Fidelitas. Sextò, amico fideli, ait Sapiens, nulla est comparatio. diligitur hic sæpè suprà fratrẽ: fidelis autẽ amicus Deus meus est; ab illius enim amicitia nec nouus superueniens excludit, imo nec à gradu, vel loco, quem in animo suo mihi dedit, nec dignitate mutat mores; apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio:

nec

nec indignitas mea eum efficit alienum : quoniam ex- *Ps.37.* celsus Dominus, & humilia respicit. nec miseria mea alienat eum: qui Lazarum, quem diligebat, in monumento quæsiuit. & Patres quos amabat, de inferno ipse liberauit Ne dimittas antiquum amicum, ô anima mea, *Eccli.9.* & ab æterno, & in æternum: nouus enim non erit ei similis, Ecce ascendit ad Patrem nostrum, & Deum nostrum, non est oblitus nostri : quia vbi amor, ibi oculus meus. O quoties nos respexit! omni tempore verè diligit, qui amicus est: imò ipse amicus ante omne tempus, *Prou.17.* *Ioan.13.* qui cùm dilexisset suos, verè in finem dilexit eos.

Quis dabit, vt infr. vel vt sup. pag. *exerce amorem.*

PVNCTVM III. Considera: quas personas, quas res *Quicquid boni in creatura, magis in Deo.* in mundo hoc diligas; & rationem exquire, amorémque omnium in auctorem omnium transfer, & dic: Tu enim Domine fecisti ea qui pulcer es, pulcra sunt enim; *August.* qui bonus es, bona sunt enim; qui es, sunt enim: nec ita pulcra sunt, nec ita bona sunt, nec ita sunt, sicut tu creator eorum, cui comparata, nec pulcra sunt, nec bona sunt, nec sunt. *Haccine vera*, vt sup. pag. 7.

Secundò, considera quàm multa, & quanta benignissimus Deus ab æterno voluerit, & in tempore contulerit creatis omnibus. Vide iam cæli & quæ sub eo magnitudinem, speciem, pondus, numerum, mensuram: & cur hæc iis contulit? Nónne propter te, vtque amares magis donatorem quàm donum? Itáne facis? Nunc fac tibi creata loqui, quid dicerent putas? dedit nos Deus tibi, sed vt te dares illi; seruimus nos tibi, vt tu seruias illi; corrumpimur vt tu subsistas; non cupimus amari abs te; quod optimum habes, amorem tuum tribue Deo, ama Deum, & eum lauda vti nos laudamus, vtque tu id facias, libenter patimur, vt *Creaturæ expostulatio cum homine.* corrumpamur à te, & intereamus, vt tu viuas; vt conuertamur nos in saniem & in sordes, vt tu æternùm viuas. Hæc sustinemus iussu eius, & propter eum, qui fecit te & nos, indignamur

verò

verò si nos tu cæce suspicis & illum despicis; si per nos de te triumphet diabolus, cùm ad Deum te ducere velimus. pudet nos simulacra nostrî posita esse propter nimium in nos affectum in templo cordis tui, de nobis sæpiùs quàm de illo cogitari, & te sollicitum nobis immolare non animalia, sed animam tuam, & propter nos æternis eam suppliciis addici. Nunquid meritò dicit Apostolus: Omnis creatura ingemiscit, & parturit vsque adhuc? Tertiò, considera beneficia Creatoris tui, Patris liberalissimi, creationis, redemptionis, vocationis, & multiplicis inspirationis; ac perpende, quòd tam longanimiter te respexerit, & exspectarit, vbi innumeri perierunt; benignè acceperit te, cùm plurimos reiiceret; amantissimè tractarit, cùm indignissimè à te habitus fuisset. Quartò, cùm hæc omnia & singula maxima sint, tamen, quod his omnibus maius est, est charitas eius. Amor enim non gignitur, nisi per amorem; nec beneficia, nisi à beneuolo animo æstimantur. Recogita igitur, quòd ab æterno te amauerit, & sic dilexerit, vt dederit filium suum vnigenitum; Pater, Filius, & Spiritus sanctus semetipsum, & te piget redamare, & te reddere ei cuius es? *Hæccine vera,* vt sup. pag. 7. Quintò, considera magnum incentiuum esse amoris, quòd aliquis à nobis diligi velit, vult autem Deus noster, Deus inquam, noster, magnus ille Deus, & laudabilis nimis, cuius magnitudinis non est finis, à te vermiculo diligi: & toto corde non amabis eum? atque adeò, hoc est, eius primum ac maximum mandatum. Tu mandas, vt diligam te bonum meum, & omne & solum bonum. O durities humana! mandari nobis oportuit vt amaremus te? Quis odisse potest, aut auersari fontem bonorum omnium? Hæc tua postulatio: Fili, præbe mihi cor tuum. Neque solùm vis simpliciter, sed, ô incomprehensibilem dignationem! ecce, ecce, velut in omni creatura occurris mihi, Deus meus, & per omnes d petis à me. Si oculos aperio, omnia

Amorem Dei considera.

Deus vult à nobis diligi.

Id petit per creaturas omnes.

omnia clamant, hortantur, vt diligam te. Nihil audio, quo non enarretur gloria tua: quamcumq; igitur portam, vel fenestram aperio animæ meæ, ades amator mi. Si sentio odorum fragrantiam, ecce odor Dei mei, vt curram in odorem vnguentorum tuorum. Si sapit cibus, ille, ille est, quem creauit potentia tua, sapientia cōdiuit, bonitas ministrauit, vt gustarem, & viderē, quàm esses suauis. Oleum verò tui amoris supernatat omnibus creaturis: fons hic irrigat omnem terram: aurum hoc vestit hunc mundum, templum gloriæ tuæ. Et verò, non dubiâ, sed certâ conscientiâ, Domine, amo te. Percussisti enim cor meum verbo tuo, & amaui te. Sed & cælum, & terra, & omnia quæ in eis sunt, ecce, vndique mihi dicunt, vt te amen: nec cessant dicere omnibus, vt sint inexcusabiles. Altiùs autem tu misereberis cui misertus eris; & misericordiam præstabis, cui misericors fueris. Alioquin cælum & terra surdis loquuntur laudes tuas. Quid autem amo, cùm te amo? non speciem corporis, nec decus temporis, nec candorem lucis ecce istis amicum oculis; non dulces melodias suauium cantilenarum omnimodarum; non florum, & vnguentorum, & aromatum suaueolentiam; nō manna, & mella; non membra acceptibilia carnis amplexibus. Non hæc amo, cùm amo Deum meum: & tamē amo quandam lucem, & quandam vocem, & quendam odorē, & quendam cibum, & quendam amplexum, cùm amo Deum meum, lucem, vocem, odorem, cibum, amplexum interioris hominis mei; vbi fulget animæ meæ, quod nō capit locus; & vbi sonat, quod non rapit tempus; & vbi olet, quod non spargit flatus; & vbi sapit, quod non minuit edacitas; & vbi hæret, quod non diuellit satietas. hoc est quod amo, cùm Deum meum amo. Et quid est hoc? Interrogaui terram, & dixit: Non sum: & quæcumque in eadem sunt, idem confessa sunt. Interrogaui mare, & abyssos, & reptilia animarum viuarum, & responderunt: Non sumus Deus tuus; quære super nos,

Psalm. 145

Rom. 9.

Aug. l. 10. Confess. c. 6

Quid est amare Deū.

Creaturæ loquentur de Creatore.

Interrogaui auras flabiles,& inquit vniuersus aër,cum incolis suis : Fallitur Anaximenes,non sum Deus tuus. Interrogaui cælum,solem , lunam , stellas : Neque nos sumus Deus,quem quæritis,inquiunt. Et dixi omnibus his,quæ circumstant fores carnis meæ:Dixistis mihi de

Psalm.99. Deo meo , quòd vos non estis , dicite mihi de illo aliquid:& exclamauerunt voce magnâ,Ipse fecit nos. Interrogatio mea,intentio mea, & responsio eorum , species eorum. O quot sunt mihi monitores & stimuli, vt amem te!Itáne difficilis & amara res , amor tui, Deus meus?O amor Dei mei suauissime,verè propitiatorium

Bern.ser. 20. super Cant nostrum , verè tabernaculum fœderis ,reclinatorium aureum , laborum solatium ! valdè omnino amandus mihi es,per quem sum,viuo,sapio , si non ingratus sim & indignus. Dignus planè est morte,qui tibi, Domine IESV, recusat viuere,& mortuus est;qui tibi non sapit, desipit;& qui curat esse,nisi propter te,pro nihilo est,& nihil est.Propter temetipsũ Deus,fecisti omnia; & qui esse vult sibi, & non tibi, nihil esse incipit inter omnia.

Exercitium.

QVis dabit mihi pennas sicut columbæ,& volabo, & requiescam in te,Deus meus;vbi enim inueniet pes meus, & cor meum requiem,nisi in te?ex quo,per quem , & in quo sunt omnia.qui solus immobilis,æternus,optimus, benignißimus & suauißimus es?quò cæcus ibo,nisi ad te,lumen æternũ illuminans omnẽ hominem ; quo satiabitur cor meum , nisi te vno,ô vera & vnica satietas? Si dulcedinem appetit , nònne verè tu dulcedo ineffabilis, & totus desiderabilis?Si pulcritudine capitur,pulcer es,dilecte mi,candibus & rubicundus,speciosus formâ præ filiis hominum , in quem desiderant Angeli prospicere. Cur ergo , te fonte omnis boni & pulchritudinis relicto,ibo ad cisternas,quæ continere non valent aquas, id est creaturas vanas?An iis quibus vsus sui, satiatus sum ? nónne irritatus miser?Si commodo ducor, & quietem amo , tu vera requies mea in seculũ seculi.tu sola vera mentis delectatio,tu mea gloriatio.Si amare delectat,cur non summũ bonum potiùs

Contemptus mundi.

quàm

quàm nihil & summum malum? cur non potiùs mei verè amantißimum, quàm odientem me, te inquam dulcißime IESV *qui verè es amator ineffabilis, & infinitus, & interminabilis, qui ante mundi constitutionem me dilexisti, qui tui in his omnibus pignus amoris dedisti, qui mille modis in singulis creaturis, in singula momenta amorem tuum in me declaras?*

Heu mihi, Domine, væ duro cordi meo si non liquescat hoc amore, si hoc igne non calescat! obruis me beneficiis tuis, & ingratum & fugientem à te, inuitas vt veniam, imò vndique me conseruas, & gestas velut gestari solet infantulus, imò abluis peccata & lepram meam sanguine tuo. Obstupescite cæli super hoc, portæ eius desolamini vehementer, quia magnificauit sic Dominus facere nobiscum. Venite omnes, venite qui timetis & diligitis Dominũ & enarrabo vobis, quanta fecerit animæ meæ: introduxit me in cellam vinariam, ordinauit in me charitatem. O vos Cherubini, & Seraphini, vos tegitis pedes & facies, quia pudet non satis amare tantum bonum, Deum nostrum; Quid ergo faciam miser & miserabilis, quid faciam? Dominus IESVS *pro me, non pro vobis mortuus est, nec vos lauit sanguine suo, nec triginta triginta tribus annis pro vobis multa passus est, & dura & indigna, sed verbo creauit vos, & me morte suâ recreauit, & redemit; moriar millies, moriar potiùs quàm non amem te, mi bone* IESV, *qui quotidie dignaris descendere ad me vt ego accensus amore tui particeps esse queam regni tui quod sic præparasti mihi, & corporis & sanguinis quem sic mihi propinasti.*

O Domine, quasi ebrius esse videri posses amore, qui Dalilam istam ita prosequeris: nescis, quia illa iam te prodidit Philistæis hostibus tuis? scis, Domine sed patiens es, & longanimis super malitiâ hominum, & postquam insultauimus tibi, & fornicata est anima nostra cũ amatoribus multis, si reuertatur ad te, suscipis illam. & poteritne fieri, vt vltrà obliuiscar tui, & adhæream creaturæ fallaci dignus est sanè morte, qui tibi Domine IESV *recusat viuere. Qui enim manducat te, nonne viuit propter te? viuam tibi, cui omnia viuunt: qui enim tibi non viuet, iã mortuus est morte secundâ. viuam itaque tibi, qui soli mihi vixisti, laborasti, mortuus fuisti, qui mihi hæc omnia, quæ mundus*

habet, dedisti; & si hæc pauca sint, adijcies sine dubio maiora. Sed, ô Domine, quis ea de manu tuâ quæsiuit? nō satiarunt hactenus, neque satiant me, non delectant, sed cruciant: clamant enim mihi in auribus meis de pulcritudine tuâ & bonitate. & cùm longè sis ab oculis carnis, & intra penetrale animæ meæ, anhelans quæro te & non inuenio. Ostende mihi faciem tuam, & sufficit mihi ostendi mihi faciē tuam. veni, quia ad te suspiro, cur auertis faciem tuam? si vulnerasti me amore tuo, ô charitas Deus meus, infunde oleū misericordiæ tuæ, & sana me dulcedine eius. sed tamen, ô Domine, voluntas tua fiat, fiat id quod tibi placet, non quod mihi: si abis, benedictus esto, & laudabilis in sæcula: si venis, benedictus esto, in æternū, in æternū.

Verumtamen ne me deseras, ne despicias me, neque longè abeas à me, ne me derelinquas, Pastor bone, ouiculam tuam solā in terrâ horroris & vastæ solitudinis, sed trahe me post te, sitq; semper anima mea plùs vbi amat, quàm vbi animat. Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est! heu mihi! sed quoniā ita tibi placet, placet & mihi; velle enim meū obtuli tibi, tuū est, & ego tuus. & omnia me tua, & tua mea immensâ charitate tuâ. Nolo, Domine, nolo vt velle meum mihi vnquam restituas, cultrū in manum pueri. Corpus & animā dicaui tibi, conserua hæc, sicut placet, & impende sicut tibi placet in obsequium tuum. Vnum tecum esse desidero, & non nisi propter te volo; petitionē tamen paruulam petam à te, & confido, quia non confundes faciem meā. O Domine ne derelinquas me, ne proiicias me vnquam à facie tuâ, ne vnquā obliuiscaris mei, neq; permitte vt vnquā obliuiscar tui. Veniat mihi millies mors potiùs, quàm viuam sine te, aut in vllo displiceā tibi. Sed da mihi vt amē te, & omnes omnino trahere possim ad tuū amorē. Minaris enim nobis æternas flammas, nisi amoris tui igne accedamur, & mandas vt ego, ego te amē. Fateor, indignissimus sū, vt amē & teneā te, vt tamē dignissimus es qui ab omnibus ameris, & in primis à me qui sic N. dilexisti me. Sed, Domine mi quid, quæso, mihi sū ipse, quid tibi, vt amari te iubeas à me. & ni faciā, irascaris mihi, & mineris ingentes miserias? paruane ipsa est miseria si non amem te, imò

August.

mors

mors amarißima & sempiterna. Vtinam igitur ex hoc nunc in æternũ. ô vtinam semper suspirem ad te, suauitas ineffabilis; vtinam semper sitiam ad te, fons aquæ viuæ; semper anhelem, desiderium collium æternorum; semper suspiciam ad te, amabilißime sponse animæ meæ; semper viuam tibi, ô vnica vita mea; semper moriar pro te; insatiabiliter appetam te, satietas vera; confugiam ad te, refugium meum; semper memor sim tui amor æterne; semper amplectar te vlnis animæ, nec dimittam donec lætitiâ inenarrabili te videam, & satier, & te stringam, & tibi inhæream, & in te liquefiam & vnum tecum sim, & in me esse desinam! Noli, vnquam, Pater mi, obliuisci prodigi pueri tui; noli, misericors Deus, Creator mi, creaturæ tuæ. nihil est illa quidem, & tu omnia. ita est sed propter me fecisti omnia, & nihil horum odisti quæ fecisti: sed pro me tanta fecisti. & pertulisti si despicis miseriã meam, respice bonitatem tuã, & amorem tuum erga me indignißimum, dicet ille tibi, me tuum esse, & certè non potes quin illum mihi des, quia promisisti, Veritas æterna. Da mihi illum, & da mihi vt illum omnibus prædicare poßim, & te hîc & in æternum laudare, & in amore tuo viuere & mori, Amen.

Praxis, ad amorem Dei excitandum.

PRima. Eadem huius exercitij praxis est quæ præsentiæ Dei, & puræ intentionis. Exercitia item zeli, & Passionis Christi Domini imprimis meditatio, quemadmodum etiam beneficiorum Dei frequens consideratio; de quibus omnibus suprà variis locis actum est. Methodus verò ad amorẽ vera est mortificatio, maximè amoris sui, & vanitatis, & ad Deum ex rebus creatis adspiratio. *Mortificatio methodus ad amorem.*

Secunda. Quotidie etiam expedit in meditatione aliquã Dei perfectionem considerare, atq; eâ in se caritatis ignem suscitare ac fouere. Nullum enim exercitium exercitio amoris præstantius, cùm, vt Apostolus declarat 1. Cor. 13. cætera omnia absque hoc nihil prosint; & hoc vnum in ictu oculi nos Deo gratissimos efficiat, & ex hostibus amicos, ex miseris felicissimos. *Charitas in momento nos beat.*

Tertia, eaque admodum vtilis, in proximo Deum agnoscere, illique pręstare quæcumq; beneuolentię ac charitatis *Proximo præsta quod Deo.*

 opera,

opera, perinde ac si Christo Domino fierent. Dulcissimum hoc exercitium est, quod de Deo benè mereri, eique qui nullius indiget, largiri multa possumus. Sed de hoc pluribus, cùm de charitate proximi agetur, dicendum erit.

Quarto erit, Ven. Eucharistiæ non ex consuetudine, & negligens frequentatio, sed deuota ac religiosa; in eâ enim spiritualis dulcedo, quasi in fonte ipso degustatur. Examina te ad proprietates amoris, seu gradus, quos vide in D. Bernard. Bonauent. Richardo, de gradibus caritatis. Primus gradus est, quòd amor sit inseparabilis; vt anima cũ Apostolo dicere possit: Quis me separabit à Charitate Christi? Secundus, quòd sit insatiabilis: ignis enim nunquam dicit, Sufficit: nihilque sibi egisse vmquam videntur, & seruos se dicunt inutiles qui eo succensi. Tertius, quòd sit inuictus. Fortis enim vt mors dilectio: & aquæ multæ non poterunt extinguere charitatem. Quartus quòd sit delectabilis, dicereque anima possit amore isto succensa: Introduxit me Rex in cellaria sua. Memor fui Dei, & delectatus sum. Quintus, quòd vulneret animam ardentibus desideriis & plurimis, quibus optat vt omnes ei seruiant, & omnes trahere ad eum conatur. Sextus, quòd semper Deũ sitiat, semper eum præsentem habeat, omnis ei creatura memoriam illius reuocet. Septimus, quòd desideret coniungi & esse cum Christo, non tædio vitæ, sed charitate impulsus, quisquis eâ fuerit inflammatus. Potes singulos expendere deuotè, & conteri quòd tam imperfectè ames, & addere: Credo tibi & in te spero, & toto corde te diligo. Poteris etiã has iaculatorias miscere.

Gradus amoris & quomodo eis vtēdū.

Dignatus es, vt sup. pag. 10.

IACVLATORIÆ.

Psal. 112. *QVis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat, & humilia respicit in cælo & in terra?*

Psalm. 72. *Quid mihi est in cælo, & à te quid volui super terram?*

Psal. 102. *Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt, nomini sancto eius.*

Exaltare super cælos, Deus, & super omnem terram gloria tua.

Psalm. 56. *Non est similis tui in dijs, Domine, & nõ est secundùm opera tua.*

Psalm 85. *Quoniam magnus es tu, faciens mirabilia, tu es Deus solus.*

Ibidem. *Confiteantur tibi, Domine, opera tua, & sancti tui benedicant*

Psal. 144. *tibi.*

Magnus Dominus noster, & magna virtus eius, & sapientiæ

Psal. 146. *eius non est numerus.*

Aug. l. 10. *Minùs te amat, Domine, qui tecum aliquid amat, quod prop-*

Conf. c. 29 *ter te non amat.*

CAPVT XIV.

Meditatio de charitate proximi.

COMPOSITIO LOCI, conſiderare Sanctos, ex omniũ Sanctorum gloriâ, vt ſua, gaudium captantes, & Chriſtum Dominum fraternè cum illis agentem. *Oratio* vt ſuprà.

PVNCTVM I. Conſidera Primò, & examina an in te verè reperias ſigna charitatis. Primum eſt, ſua non inordinatè quærere, ſuumq; commodum non ſpectare; Secundum, bonis proximi congaudere, & malis triſtari; Tertium, bonum illius ex animo promouere cuiuſuis generis, & auertere mala; Quartum, defectus eius tolerare potiùs quàm quicquam charitati ac beneuolentiæ detrahere, & ſic adimplere legem Chriſti IESV: hoc eſt enim alterius onera portare; Quintum, affabilem omnibus ſe exhibere; Sextum, ſua ſpiritualia & temporalia vltrò etiam & hilariter communicare. vides cur inter ſæculares rarò poterit eſſe perfecta, niſi animo ſint auguſto ac liberali? Septimum, neminem iudicare temerè, nemini obloqui, aut facilè repugnare. Conſidera Secundò, charitatem, amicitiam & concordiam eſſe vnicum vitæ ſolatium, ſine quâ nec animalia eſſe poſſint: quodq́ue fuerit omnibus bonis etiam ab Ethnicis prælata, ſoliq́ue comparata. Conſidera Tertiò, quãta ex charitate & concordiâ commoda promanent, nullum verò ex diſſenſione proueniat, ſed incommoda grauiſſima: ab illâ auxilia mutua aduerſus hoſtes, quibus vndique cingimur: omnium eſt communio bonorum, & ſolatium malorum. deinque vbi duo ſunt congregati in nomine Domini, ibi eſt in medio eorum. Quid autem ibi deeſſe poteſt, vbi omne bonum Deus ipſe ſingulari benignitate adeſſe dignatur, omnibuſq́ue poſtulatis annuere? ait enim Dominus IESVS: Si duo ex

Signa charitatis proximi.

Gal. 6.

Charitas eſt magnũ ſolatium.

Deus eſt vbi charitas.

Matth. 18

ex vobis consenserint super terram, de omni re quamcumque petierint, fiet illis à Patre meo. *Aspira*, vt sup. p.8. *Haccine firmâ fide,&c.* ibid.

PVNCTVM II. Considera in proximo Deũ, & quâ ratione ille Deo & Christo coniunctus sit per naturam: siquidem primò opus atque imago Dei est, & seruus; per gratiam verò filius eius, Christique frater & miles, & hospes,& templum,atque amicus tantus, vt pro eo sanguinem & vitam dederit suam, paratusque sit millies pro vnoquoque dare si opus foret. Adde dona; fidem,spem, & virtutes,& gratias quæ in eo sunt, quas certè negligere,& formam externam attendere, nónne turpissimum est? Indignum tot causas amoris te prætereire, & leuem næuum qui te alienet, obseruare. Túne agrum optimum despicis,si fortè lolium innascitur? tu nummum, si non ex auro optimo? Tu teipsum si inspexeris, plura comperies, ob quæ meritò despiciaris; atque id omnino futurum est iusto Dei iudicio,si proximum iudices: vt quâ mensurâ mensus fueris,remetiatur tibi. His consideratis vide quis est à quo alieniorem te esse putes,& rationes allatas appende, amoris scilicet cum causis auersionis. *Haccine vera,&c.*vt sup.p.7.

Considera Secundò, hunc ipsum proximum penetrari à Deo intimè, vti & te,etsi tot defectibus plenum, & omnia quæ tum in eo, tum in teipso mala sunt,conspici:attamen Deum hominem non fastidire, non deserere,imò rogare,pulsare, & cum eo conuersari velle, illumque amare, vt fratrem,militem,filium carissimũ, seipsum illi tradere in cibum & potum. O incomprehensibilem charitatem! Imitare & huic affectui insiste.

Tertiò, considera proximum, qualis aliquando futurus sit in cælo, id est,perfectum, & virum, & regem, tibiq; in omnem æternitatem verè amicissimum, ideoq; nunc vt pueri infirmi,ignari,&c. imperfectiones ferendas statue. Quartò,expende veritatem huius sententiæ, Quod vni ex minimis meis fecistis,mihi fecistis,in extremo

Matth.25

tremo

tremo iudicio pronuntiandæ. O IESV, cùm hæc sciã, & credere me profitear, poteritné fieri, vt ego seruus tuus imaginẽ tuã despiciã? irascar ei, & oderim quẽ tu amas, & tã longanimiter apertis vlnis expectas? aut negabo ei propter amorem tui, quod tibi debeo omnino infinitis titulis, & ab aliis mihi præstari opto? *O Iesu*, vt inf. p. 942.

PVNCTVM III. Considera, quantum requirat Deus vt sit inter homines coniunctio; ac Primò quidem appende Dei præcepto te teneri omnes amare sicut teipsum, atque hoc qui implet mandatum, legem implere, & nulli magis prodesse quàm sibi, qui eam seruat. Omnibus enim charus est, fruiturque perpetuâ pace & gaudio, & omnibus bonis; siquidem de proximi bonis ac prosperitate æquè gaudet ac suis. *Exerce hîc charitatem*, vt sup.

Deus præcipit vt ames, negabis?
Matth. 19.

Ioan. 15.

Considera Secundò, quòd non amare tantum, sed ita debeamus, sicut Deus dilexit nos. Mandatum, inquit Dominus IESVS, nouum do vobis, vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. adeò vt Joannes dicat, Et nos debemus pro fratribus animas ponere: D. Paulus verò, Si quæ, ait, consolatio in Christo, si quod solatium charitatis, si qua societas spiritus, si quæ viscera miserationis: implete gaudium meũ, vt idem sapiatis, eandẽ charitatem habentes, vnanimes, id ipsum sentientes, nihil per contentionem, neque per inanem gloriam; sed in humilitate superiores sibi inuicem arbitrantes, non quæ sua sunt singuli considerantes, sed ea quæ aliorum. *Aspira*, vt supr. pag. 8. *Hæccine firma fide*, vt sup. pag. 8.

1. Ioan. 3.
Quomodo si amandus proximus.
Phil. 2.

Considera Tertiò, sic voluisse Dominum IESVM coniunctos esse homines inter se, sicut Pater & Filius vnum sunt. ita enim orauit abiturus in cælum, Non pro eis autem rogo tantùm, sed & pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me, vt omnes vnum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te; vt & ipsi in nobis vnum sint, vt credat mundus quia tu me misisti. Vide an hanc vnionem imitere, & imitationis affectui insiste.

Quomodo oporteat coniunctos esse inter nos.
Ioan. 17.

Conſidera Quarto, communem hoſtem eſſe qui diſſidia ciuilia inter nos molitur, quantaque iniquitas ſit cum illo in æternam perniciem meam & fratris conſpirare, concordiâque vnitas vires eſſe inuincibiles. O IESV *charitas*, vt infrà pag. 942.

Quintò perpende menſuram, quâ diligimus proximum, eſſe eam, quâ Deum diligimus; adeoque neceſſariam, vt Apoſtolus dicat: Si linguis hominum loquar & Angelorum, charitatem autem non habeam, factus ſum velut æs ſonans, & cymbalum tinniens: & ſi habuero prophetiam, & nouerim myſteria omnia, & omnem ſcientiam: & ſi habuero omnem fidem, ita vt montes transferam; charitatem autem non habuero, nihil ſum; & ſi diſtribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & ſi tradidero corpus meum, ita vt ardeam; charitatem autem non habuero, nihil mihi prodeſt. O IESV *charitas*, vt inf. pag. 942.

1. Cor. 15. Menſura amoris proximi eſt Dei.

PVNCTVM IV. Conſidera, quali vinculo coniunctos nos eſſe oporteat proximo, ex illo loco, Obſecro vos, vt dignè ambuletis vocatione, quâ vocati eſtis, cum humilitate & manſuetudine, cum patientiâ, ſupportãtes inuicem, ſolliciti ſeruare vnitatem ſpiritus in vinculo pacis. vnum corpus, cuius caput Chriſtus, vnus Spiritus, ſcilicet ſanctus, & amor. Itaq; vide, vt membra vnita ſe ament, & an tu ſic tuum proximum. deinde vide quanta vnio eſſet, ſi anima vna, ſeu ſpiritus te & proximum informaret: tanta enim procul dubio inter Chriſti membra meritò eſſe debet. Addit verò Apoſtolus; In vnâ ſpe vocationis veſtræ: vocati enim ſumus omnes vt Deum amemus, & ſeruiamus ei, ibique præmium exſpectemus, vbi omnes gaudent de bono alterius æquè ac ſuo; vbi in æternum erimus conciues illius Ieruſalem, & domeſtici Dei. Et quid, quæſo, ô frater, an verbum, an offenſio, an iniuria aliqua à charitate nos poterit ſeparare? Vna nobis fides eſt, doctrina & lex, & media omnia ad ſalutem, vnum baptiſma, per quod eiuſdem

Epheſ. 4.

Quanta vnio requiratur.

dem nationis, immò patris filii sumus; eodemq; Christi sanguine abluti, cætera quoque omnibus Sacramenta communia; vnus omnium cibus corpus Christi, & potus sanguis eius; vnus Dominus omnium, qui ex vno omnes homines produxit; vnus Deus, gubernans & regens omnia; vnus mediator, Pastor, dux, & signum militiæ, Magister, & Dominus; denique idem Pater omnium. Numquid, inquiebat Propheta, non pater est vnus omnium nostrûm, quare ergo despicit vnusquisq; vestrûm fratrem suum? Postremò mater omnium eadē Ecclesia, & (si Religiosus es) Religio, ex quo capite omnia bona & mala communia sunt, omnia similia, vestis, victus, &c. Estnè credibile vbi tot sunt charitatis adminicula, eiusque tanta præstantia, fieri posse vt ob frustum terræ, & res nihili illa contemnatur? *Exerce hic charitatem*, vt suprà. vel vt infrà O IESV *charitas, &c.* pag 942.

Omnia ad vnum referuntur & charitatē.

Malach. 2.

PVNCTVM V. Considera Primò, si proximus te lædat, nónne eo ipso satis miser est, cùm tu vindicem habeas Deum, apud quem talis pœnæ reus est, quam nemo crudelissimo hosti optaret? & hæc non tibi sufficit, sed insuper vlcisci vis & irasceris? &c. *Credo tibi*, vt sup. pag. 7. Imò iam tanto grauiùs ille punitus est à se, quo vulnus & mors animæ grauiora sunt vulnere & morte corporis; atque ita verè magnâ commiseratione potiùs dignus est, eoque maiore, quo minus cognoscit. Secundò, vide quanta incommoda in omni societate, & familiâ, & animâ, eiusque potentiis talis hominis, defectu charitatis oriantur. Tertiò, quantum scandalum sit si Christianus, multò magis, si Religiosus, alienum se ab alio gerat, ab alio dissentiat & contendat. Quartò, attende Sanctos omnes, & Angelos esse eius quem odisti sinceros amicos, maximè Angelum custodem, & Deum opt. max. cur igitur tu non es? Caue, caue, tangere Christum Domini & pupillam oculi eius. Quintò, vide quàm turpe non amare inimicum propter Dei volun-

Lædens alium cōmiseratione dignus.

voluntatem, quem amares ob leue beneficium, vel ob leuem reparationem iniuriæ. Sextò, dic mihi, vellésne Deum odisse tuum inimicum, vel alienum ab eo esse? ergo nec tu orderis, nec alienus esto. Septimò, vis aliquando tandem conciliari? cur non modò? nunquid diligendo faciliùs, quàm odio vinces inimicitias? & quid ex his tibi vis? fratri & proximo malè? & tibi nónne eo ipso pessimè? de bonis eius vis dolere, & cruciari iis quibus ipse gaudeas, cùm possis congaudere? Eo magis certè si improbus sit gaudebit, quo certiùs nouerit se bonis gaudere, quibus frustrà tu inuideas. Vide, precor, quanta insania. O charitas infinita Deus meus, ne permitte, obsecro, vt malitia mea eò crescat, vt post tot rationes, ob verbulum & nummulum, filios tuos offendam, auerser; ac præceptum abs te latum violem. Sanguis tuus, quem fudisti, molliat durum cor meum, vt diligã te ex toto corde meo, & proximum meum sicut meipsum, propter te ad gloriam nominis tui. Amen.

Exercitium.

O IESV, charitas immensa, Deus meus, qui nos sic amas, atque vbique nobis adstas, & sustentas, quis ô Sol iustitiæ, quis potest se abscondere à calore tuo? quæ poterit glacies cordis reperiri, quæ non liquefiat hoc amore & sanguine tuo?

Isaiæ 31. *Mitte, mitte de excelso ignẽ in oßibus meis, tu, cuius ignis est in Sion, & caminus in Ierusalem. Tu, quid dilexisti me & proximos meos, & lauisti in sanguine tuo, da mihi te diligere ex toto corde & proximum propter te, vt filium tuum, vt fratrẽ, amicum, & membrum tuum. talem eum dignatus es efficere, atque adeò asserere, quod mihi quod vlli etiam inimico tuo fit, tibi fieri, & eum qui nos tangit, tangere pupillam oculi tui. Absit ergo vt vnquã, etsi ille, vel ille auersionis dederit occasionẽ, & hoc ipso valdè miserũ se fecerit, propterea eum auerser & me per summam dementiã sponte lædã cum communi hoste conspirem, contra illum & me, imò contra te & præcepta tua,*

tua, quæ pro nobis amantissimè condidisti. Scio, scio, si diligentes tantùm diligam, cùm etiam Ethnici & Publicani hoc faciant, mercedem non habiturum me, neque te patrem, qui finis solem tuum oriri super bonos & malos; & pluis super iustos & iniustos. Absit igitur vt vlli malè velim, de vllo loquar malè, aut charitatis signa negem, quin potiùs vltrò offeram, vt te sequar, qui cùm adhuc inimici essemus pro nobis mortuus es. O Pater cælestis, cupio filius tuus esse per gratiam tuam, & cupio in æternum. Signum hoc tuum, bone IESV, hoc gerere volo, vt sciant omnes quia discipulus tuus sum, qui nõ tantùm pro iniustis etiam mortuus es, sed & ingratos nos tuos filios & fratres pascis tuo corpore & sanguine, qui cùm malediceris, non maledicebas; tradebas autem iudicanti te iniustè. Si tu posuisti animam tuã pro me, ego gratia tua pro te & pro proximo ponam, nullas vnquam alam inimicitias; sed dimittã debitoribus meis, & dimitto coram curiâ tuâ, vt tu mihi, cui millia talentorum debeo, dimittas: & dimitto de corde meo, obsequium atque amorem, eiusque singularia signa præstare volo maximè aduersarijs meis N. quia non ille me, sed te bone IESV & pupillam oculi tui, & ego me sponte meâ ego me læsii; illi ostenderunt me mihi, qualis essem, amator scilicet mei, qui ne quidem verbum vnum pro te pati æquanimiter possim, pro omnibus doloribus & beneficiis tuis, pro tot peccatis meis. Quis id credat de me Christiano? Vbi est ergo amor meus? vbi fortis vt mors dilectio? dura sicut infernus æmulatio? amor certè vbi est, operatur & patitur: si operari & pati recusat, amor non est. Ecce video quanta sustineantur pro amore pecuniæ & formæ vanissimæ! dies pauci videntur, & labores parui præ amore, & mihi quidquam durum erit agere aut pati pro te & charitate, quæ est vinculum perfectionis finis legis, & maior omnibus holocaustomatibus & sacrificiis? O charitas immensa, Deus meus concede mihi vt maneam in te & tu in me: qui enim manet in charitate, in te manet & tu in eo. Et qui manducat tuam carnem & bibit tuum sanguinem, in te viuit & tu in eo. Iam non miror, ô IESV benignissime, dicere Psaltem tuum, Ego dixi

Matth. 5.

Marc. 12.

Applicatio Communiorẽ.

dixi dij estis, & filij Excelsi omnes; panis enim quem nobis das, caro tua est pro sæculi vitâ. O Rex regum. ô Maiestas infinita *dignare me præsentiâ tuâ, & vilißimum illud domicilium cordis mei non despicias, est enim contritum & humiliatum, & anhelat ad te, & requiescere non potest nisi in te.* Concede, *obsecro mihi, vt numquam verbo neque linguâ offendam proximum meum, omnis enim qui detrahit, vacuū seipsum prodit charitate & ferit eam in omnibus qui se audiunt lingua malefica, & quantum in se est, necat funditus & extinguit.* Fodit *etiam hæc corpus tuum, & membrum de membro, nec iam exanime fodit, sed facit exanime fodiendo ipsis quoque nocentior est spinis quas illi tam sublimi capiti furor militaris imposuit seu etiā clauis ferreis, quos sanctißimis illis manibus tuis & pedibus tuis consummatio Iudaicæ iniquitatis infixit.* A*uerte igitur hoc à me, benignißimè* IESV, *& laudet te lingua mea, sitq́, ipsa lignum vitæ, tibi mortuis, & solatium afflictis, & benedicat tibi anima mea omnibus diebus vitæ meæ.* Amen

Bernard. serm. 24. in Cant. Detractor quid agat & quam nocens. Bernard. serm. de Tripl. custodi.

Praxis ad charitatem erga proximos fouendam.

PRimò, cauere diligenter admodum oportet ne radix aliqua amaritudinis aut fibra suspicionis in animâ nostrâ serpere incipiat. Vix credi potest, quanta ex leui suspicione nascatur sæpè animorum alienatio, crescit in odia magnamq́ue flammam; eò quòd scintilla dissensionis extincta non fuerit. Hæc autem dæmonis astutia est, quâ conatur inter se coniunctissimos separare. Præsentissimum huis mali remedium charitas est, & magnitudo animi. Si enim suspicione natâ in te adires proximum, & iam non malum in bono vinceres, sed etiam mali suspicionem; multa mala in semine opprimeres: quæ vbi adoleuerunt, ægrè eradicantur. Ex charitatis igitur lege omnia in bonū interpretare: charitas enim non cogitat malum. Sane stultissimū est fingere sibi hostem, & solâ suspicione talem efficere.

Suspiciones vitandæ. *Omnia in bonum interpretari oportet.*

Secundò, nulli facilè contradicere. Nihil enim vt B. Ignatius dicere solitus est, tanti est, vt detrimentum charitatis possit cōpensare. Ideoq́ue hortatur Sapiens: Fili in mansuetudine opera tua, & fac super gloriam hominis diligeris

Ne contradic facilè.

Tertiò, beneficiis præuenire atque honore, sed vel maximè amore, nulla est maior ad amorem inuitatio, quàm amorem preuenire: aliò quàm se, amor emitur, ideoq́ue ciuilis & amabilis conuersatio & charitatē gignit & fouet; rustica atq; asperior etiam quos natura, aliaq; multa nomina coniungunt, separat.

Ciuilis conuersatio laudabilis.

Quartò,

Quartò, examina te, an signa charitatis, quæ Apostolus ad Corinthos commemorat, in te reperias. Charitas, inquit patiens est, benigna est: charitas non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quærit quæ sua sunt, non irritatur, non cogitat malum; non gaudet super iniquitate; congaudet autem veritati: omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. *1. Cor. 13.* *Examen Charitatis*

Quintò, Opera misericordiæ exerce. Sed obserua obsecro vt corporalia quantum potes sic conferas, vt simul etiam aliquid spirituale ingeras, iisque velut esca vtatis. Nunquid enim quem pauisti pane terreno, hortari potes vt vtatur cælesti? Cur quem vestisti terrenis, commonere omittis vt induat IESVM & pietatem? quia autem captiui vt infirmi maximè idonei ad semen bonum verbi Dei suscipiendum; ideò aduerte quęso vt ad ęgros maximè periculosè laborantes, omnimodò accurras; eosque soleris & iuues, vt infrà in præparatione ad mortem declaratur. De tribus verò cum iis age; Primò, de assecuranda anima per confessionem, pœnitentiam & communionẽ, idque exemplis allatis. Secundò, de temporis mercatus habendâ ratione per deuotionẽ & indulgentias, Tertiò, de bonorũ dispositione. Nulla huic officio functio est præponenda. Concio etiam plurima, studium & quidquid est, lucro huic cedit. Quoties concionator toto anno laborat, & quã sæpè paucos conuertit! Et necdum tamen in portu eos statuit vt in morte fit: seminat non metit, vti hoc casu, oppugnat hostem, non vincit vti hic: hortatur ad bonum, sed hic impellit, ibi curat ad tempus ægrum, hic æternùm: ibi operã ludit sæpè, hic rarò. *Nota benè. Corporalia quomodo præstanda.* *Ægris & moribundis iuuandis insiste.*

Sextò, Carcer etiam pietati idonea palæstra. Fac intelligat captiuus Primò non se solum; scriptum enim, cum ipso sum in tribulatione: & verè omnes sumos in magno mundi carcere & paruo corporis. Deinde sciat à quo illi hoc malum, & discat à Deo esse & apud eum Primò caussam agat. Dominus, aiebat Job, dedit, Dominus abstulit: & Dauid ait: Dominus dixit Semei vt malediceret Dauid. Quo fine captus sit videat, fortè quo fera, ne cui noceat, vel aliàs vt lacerãda canibus aut lupis Regiæ mensæ apponatur. Custodia illi est ergò, non carcer, & ad omnem virtutem stadium, vt patet in religiosis spontè carcerem ineuntibus, & eremitis. Hic prælusêre omnes ferè martyres à Ioanne Baptistâ inchoando. Fortè etiam vt furiosus detinetur vt sibi restituatur, & parcat. Si caussam ignorat, exploret cum B. Ephrem, cuius est illustre exemplum. Porrò curan- *Incarcerati quomodo iuuandi.* *Nota. Vide Raderum.*

curandum vt in omni carcere sint libri pii, & historiæ, quos legat quispiam etiam conductus. Secundò, Imagines piæ. Tertiò, Sacellum. Quartò contra otium opus sit, & occupatio. Quintò, contritio in communi loco, manè & vesperi recitari posset, & examen institui. Sextò, si cætera adsint, etiam exercitia in eo fieri possunt S. Ignatij, vt factum scio His excultus in Hispania quidem, & supplicium morte maturâ euasit, & sanctus habitus Ita illis exercitatus suspiriis, lacrymis, ciliciis Deum placarat, non enim punit Dominus bis in idipsum. Septimò, animas in purgatorio ex charitate sedulò cura, his enim semper prodest oratio, & tibi gratissimæ erunt. Itaque indulgentias iis applica, & fac vt in promptu habeas faciles modos applicandi illis indulgentias, vt mox auditâ morte eas suffragiis tuis adiuues. Nota benè.

Exercitium breue pro incarceratis.

O Iesu, vere tu mihi ades, dixisti enim: Cum ipso sum in tribulatione: tu, Dominus, mihi es Adiutor, non timebo, quid faciat mihi homo: quid dico? homo, quid inquam tu facias mihi. Tu enim vti in hoc mundi carcere, & corporis constituisti me, & in eum descendisti pro me, & in hoc me est vis tecum, & tot millibus Sanctorum quibus hæc palæstra virtutis fuit, & quorsum? vt redeam ad te, vt adhæream tibi, vel compulsus. Gratias itaque tibi ago, & fateor, merentur hæc peccata mea, ob quæ ex amore tui doleo, & condono iis qui nocere mihi volunt, vt à te mihi cupio condonari, & resigno me sanctissimæ voluntati tuæ, certò enim scio non patieris me tentari aut vexari suprà id quod possum, & nosti quâ via me ad te perducere velis ad regnum tuũ. Tu per crucem, bone Iesu, Rex meus, iuisti & tormenta, & ego quid quærar? multis carcer custodia, asylum, via secura ad vitam, & te cui credo, in quem spero, quem toto corde diligo, Amen.

IACVLATORIÆ

Ioan. 15. *HOc est præceptũ meum, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos.*
1. Cor. 13. *Si linguis hominum loquar & Angelorum, charitatem autem non habeam factus sum sicut æs sonans.*
Matth. 24 *Quod vni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis.*

CAPVT XV.

Meditatio de Inimicis, & iis, qui nobis aduersantur, diligendis.

PRAELVDIVM I. Statue te coram Deo instar rei diuinæ maiestatis, vnà cum proximo.

PRAE-

PRAELVDIVM II. Ora, vt, ſicut illi dimittis, ita tibi dimittat iuxta legem ſuam & promiſſum. *Matth. 6. 13.*

HOMO. Quamuis ſtem coram te, Deus meus, & ſciam plurima me talenta debere tibi, tamen vrit me, & ſtimulat ira, & cogitationes meæ conturbant me gratis; & fruſtra: benedictio enim tua Domine, ſuper caput iuſti, os autem impiorum operit iniquitas. O quoties mihi occurrunt beneficia collata à me, & retribui ab illo N. mala pro bonis! ſi quidem ille iniuriam intulit, aut etiamnum infert; eſtque alienus à me: Quid faciam? amore, an odio cum illo certabo? reconciliabor, an alienum fouebo animum erga eum, pro quo tu Chriſte IESV mortuus es, pro quo me oportet animam ponere? *Prou. 10.*

IESV. Si hoc conſideres, ſol non occidet ſuper iracundiam tuam; vide, fili, quis ſit ille, quid ſit quod fecerit, cur, quomodo, vbi, quando, deinde quid reconciliari; & ex ſingulis collige quo lenire malum ac dolorem poſſis. Homo certè eſt qui nocuit, tecum eiuſdem conditionis & naturæ; ſed improbus, inquis. Ita eſt, morbos ſuos habet perpetuos: eorum aliquando, id eſt paſſionum, paroxyſmos & acceſſus graues, variis oblatis occaſionibus. Vt enim elephas aſpectu purpuræ furore, leo etiam galli ſolius cantu pauore concutitur: ita homo leui aliquando occaſione ſuæ affectionis prauæ frangitur impetu. Sed nónne etiam ſimilibus laboras? inſpice te coram me, & vide an tu ita velis à me iudicari, vti tu proximum. *Vide quid proximo debeas.*

HOMO, Fateri debeo, ô IESV, ſine vitiis nemo viuit, optimus ille eſt, qui minimis per gratiam tuam obnoxius eſt.

IESVS. Imò ſi humilis ſis, Maioribus, dices, ego vrgeor. cur igitur non tibi indignaris? an fortè te vincis, te coërces? Tuáne hæc virtus eſt? & an à te? nónne à me omnis eſt ſufficientia? quis eſt qui te diſcernit? ſi par ergo illi es, patere: ſi impar, compatere illi, qui quòd illis

armis quæ tibi dedi careret, læsus primò fuit ab hoste, & tibi obtulit quo te lædere posses. Non verò læsit: siquidem nemo nisi à se ipso læditur omniũ prudentum iudicio. Nónne enim tu contemnere iniurias potes, & vanos conatus hostium mea gratiâ ridere, vti etiam in tormentis Sancti fecére? Si aliter iudices, vlcisci velis, imprudens es & insipiens. Si te læsisti, cur de alio quereris, & non de teipso? cur alium iudicas frustrà, & non teipsum cum tuo fructu magno, simul & te vlcisceris? sanè imprudens es & insipiens.

Tu te ipsũ lædis & quæreris?

Boëtius.

HOMO. Doces me Domine verbo tuo, sed magis exemplo quod est verè penetrabilius omni gladio ancipiti, verùm & alius me monet dicens: Apud sapientes locus nullus odio relinquitur. nam bonos quis nisi stultissimus oderit: malos autem odisse ratione caret: sicut enim corporis languor, ita vitiositas quasi quidam morbus est animarum.

Cùm ergò ægros corpore minimè dignos odio, sed potiùs miseratione iudicem; multò magis tales miserandi, vt video, sunt, non persequendi, quorum mentis improbitas est omni languore atrocior. *Exerce te in patientiâ,* vt suprâ. vel *Aspira*, vt suprà. *Hæccine firmâ fide, &c.* vel, O IESV *charitas.*

IESVS. Dicito mihi quid agis? fortè illum vis sanum reddere, qui teipsum ægro animo vides, & curare nequis? imò ab illius morbo malè afficeris contagione malâ, & sic in te transfers malum, cùm auertere ab illo, & à te ipso deberes: cumque habeat proximus bona plurima, si rectè attendas, in nullo cum eo communicas præterquam in malo. O infelicitatem tuam, vel malitiam, qui omne bonum in agro & anima proximi odisti, quia spina vna tibi displicet: illud autem negligis, & hac te vulneras? corpus eius odisti totum, quia næuus in eo vnus est? quin potiùs proximum ama ob bona & nomina plurima, quàm oderis eum ob vitium aliquod ipsũ & simul bona in eo plurima? Si hæc autem ratio valet,

Inspice bona proximi.

let, Defectus habet, ergo eum auersari volo, omnes omnino homines odisse debes; quia omnes habent vitiũ suũ, & tu ipse si hoc ignoras, longè grauissimum. Et quid si homines omnes insaniâ laborârent, veliésne tu ideò eâdem laborare? cur igitur, si vnus aliquis illo vitio laboret, tu perturbaris, sæuis, indignaris? iniquè facit, inquis. Nunquid & tu in me iniquus, qui legem de charitate meam tam leui de caussa contemnis, & infirmum fratrem affligere vis? nónne medicinam ei deberes potiùs præstare, quàm exulcerationem? Vides ergo illum læsisse se & obtulisse tibi quo te simul læderes, teque arripuisse spinam, & cultrum illum tibi proiecisse, quo sponte manum pedemq; induceres. tibi ergo imputa. Ille cœpit errare in viâ salutis, & hoc vides & dicis: Vis eũ sequi, quod tu vocas persequi? idque quia cæcus impegit in te. quod quidem non poterat, nisi tu qui videbas, in eum sponte incurrisses; cùm verò eum cæcum videres & phreneticum, nunquid potiùs miseratione tangi debebas? Si non illius, saltem mei. Vulnerabat ille me, tu vis addere vulnus vulneri? exclusit ille me perturbatione suâ, cùm in pace factus sit locus meus, & tu, fili, etiam me repellis?

Nemo læditur nisi à seipso.

HOMO. *Hæccine vera, &c.* vt sup. pag. 7. Contrit. excita.

JESVS. Age verò, quid si frater, filius aut pater phreneticus te percutiat, conspuat, irrideat, nónne condolebis, morboque tribues? atqui ira breuis furor est, cur ita insanis vt longiorem tu efficere velis nolendo reconciliari, & grauiorem, vt & ipse qui se prior læsit, respuat medicinam? Age verò quid fecit ille? enarra mihi coram curiâ meâ vniuersâ, coram quâ patent hæ cogitationes tuæ N. 4.

HOMO. Verbo iniurioso sic læsit me, contempsit, auersatur, vel vulnerauit corpus, famam denigrauit, rem abstulit, &c.

JESVS. Et ego factus sum opprobrium hominum, & abiectio plebis amore tui, & non velles illud

viciſſim pati pro me ? an ampliùs præſtares mihi quàm debeas? An tibi putas noceres, ſi condonares hoc mihi verbum vnum, qui innumera talenta dimiſi tibi, & dimitti à me petis? Porrò contemnit te. eſto; quot ſunt qui me contemnunt ? tu verò inter eos es deſpiciens legem meam, quâ dimittere te iuſſi proximo tuo. An ſi contemnat quis me, ideò minor ſum ? ſi quis neget aurum eſſe aurum, ſplendere margaritas, & precio dignas, quid eis nocuit ? ſi tu bonus eras & te contempſit, ſtultum omnino & indignum eſt ideo te malum eſſe velle, & meritò contemni ab illo, & me, & omni curiâ meâ. Si læſit te, non pudet quod tu iniuriæ tuæ vltor & tortor fratris eſſe optes ? tu qui Chriſtianum te profiteris, & forte Religioſum ? Quòd ſi ita eſt, vide an apud te, apud quem aſylum reperire facinoroſi poſſunt, & quietem, non ſit æquum vt eam inueniat frater ? Certè ſi bonus eras, ſi humilis, an putas te conturbaſſes? ſi malus, nónne dignus eras qui ſic acciperêre, vt vel ſaltem te cognoſceres, & bonus eſſe poſſes ? ſi vis vt ille innocentiam erga te ſeruet, non noceat tibi; nónne viciſſim ei patientiam debes ? corpus ille, id eſt, veſtem tuæ animæ ſi læſit, infelix eſt; etenim ipſe priùs vulnerauit animam ſuam : ſcriptum eſt enim : Gladius eorum intret in corda ipſorum, ſcilicet vt tunicã alterius ſi ipſe omnino permittat, ſcindant. Siccine tibi placet iſta amentia ? an ſimili etiam tibi corripi libet delirio, vt vlciſci velis, & ad corporis læſionem, vel famæ aut bonorum, animæ tuæ adiicere periculum, aut perditionem ? At fortè partem ſubſtantiæ temporalis, terræ fruſtum, tua deniq́ue perdidiſti : vis igitur & cælum, & æternam proiicere hæreditatem? vis virtutes omnes, patientiam, humilitatem, charitatem ? ſi enim harum vel vnam haberes, animo certè quieto & beneuolo eſſes. Aduerte verò, fili mi, vbi is nocuerit tibi, nónne coràm me & Angelis meis in contemptum mandati mei ? hoc autem toleraui, vtpote quia miſericors ſum ſuper malitiâ hominum,

Res non mutantur hominum dictis.

Dilemma expendendum.

Anacharſis

Inſp na pr mi.

Deus parcit fratri tuo, tu recuſas.

minum. Aut iustè fieri video, quod tu secus tibi factum arbitraris, & tu certè iniustè irasceris; aut iniustè fit, & si patienter ego sustineo, vti & peccata tua plurima, tu audes indignari? optas eum puniri? ex ore tuo te iudico: si puniri oportet, nónne est quia legem non seruauit? at neque tu seruas. ego etenim Rex summus mihi vindictam volui seruari; tu verò quo ausu temerario eã arripis? Age tandem, quando nocuit? certè illâ horâ & momento quo permisi, nec potuit diutiùs. An forsan arguis me quòd permiserim? Exerce te ad patientiam, & humilitatem, & contritionem, vel dic, *Credo tibi*, vt sup.pag. 7.

HOMO. Ex his & aliis circumstantiis elicere me praeclaras, vt video, virtutis occasiones oportuit, & virtutis armis indui, & ad gloriam tuam ex spinis rosas colligere, ex alterius iniuriis apud te fortitudinis laudem: melior enim est patiens viro forti, & qui dominatur animo suo, expugnatore vrbium. Adiuua me Deus salutaris noster. De profundis clamaui ad te Domine, Domine exaudi vocem meam: fiant aures tuæ intendentes in vocem deprecationis meæ. nisi enim tu, Domine, adiuueris me, cadam in conspectu inimicorum meorum: neque enim est in me ista fortitudo, vt resistere possim. & nunc, Domine, memor esto mei, & ne vindictam sumas de peccatis meis, neque reminiscaris delicta mea, vel parentum meorum. *Credo tibi*, vt sup.p.7.

Prou.16. *Psal. 129.*

IESVS. Spera in me, & confitere mihi, & requiem dabo tibi ab omnibus inimicis tuis, & facies cum tentatione prouentum: sol non occidat super iracundiam tuam, sed inimicum animæ tuæ citò expelle, diligenterque sæpè considera, quis sit vindictæ odiique effectus, quis fructus patientiæ & pacis. Finge te hominem videre auersione atque odio vulneratum: aspice, quibus illudatur phantasijs, suspicionibus, æmulationibusque: non quiescit memoria illius, sed furoris plena est & tristibus votis, intellectus verò excæcatur: neque quid

Ephes.4.

æquum iustumque sit, etiamsi millies ei repræsentetur, videt: si occasio est iræ, rixæ, contentiones ex radice amaritudinis germinantur, & in eas, imò etiam gladios itur. Contrà verò suauissima patientia, & charitas ac mansuetudo, inter aduersa læta, aduersariis benigna, inter medias acies secura est: in Dei enim protectione commoratur, & in pace in idipsum dormit & requiescit. Nunc verò omnia tibi ad æternam vitam ordinanda sunt, quid eligis?

Patientiæ bona.

HOMO. Conturbata est in me anima mea, quid eligam ignoro.

JESVS. Verumtamen, si quis ex te percontaretur amicus, suaderésne proposito fine salutis in animo, odium alienationemque fouere?

HOMO. Pax, dicerem, etiam iusto bello præponenda, & seriùs ociùs quærenda est.

JESUS. Si ergo aliquando vis pacem, quorsum sinis odium inveterascere & exulcerari? cur crucias te centies, quo fructu? nempè vt semel aduersario offeras, vnde, si velit, sumere possit, quo se lædat: nónne ista mera malitia & dementia est, de aliena plaga quærere medelam? & pro medicamento alienum velle adhibere tormentum? Insania est teipsum occidere velle, vt iumentum, quod est corpus hostis tui, lædas: facem accendere, vt domum proximi exuras, quò simul pereas, tuam priùs accendendo, & sic incidas in foueam quàm fecisti, in laqueum quem parasti.

Insania impatientis

HOMO. Video, ô Sapientia æterna, malitiam esse quasi ignem. si incendere quis aliquid velit, illud quod admouetur vt succendat aliud, accensum sit oportet, & faculam priùs ardere, quàm aliud possit accendere.

Malitia nocet Auctori.

JESVS. Ita ergo impossibile est, vt malitia quæ procedit ex te, non priùs te vastet, lædat, antequam per te alteri noceat. Cùm autem mori communi omnibus lege debeas, (nemo enim euasit spiculum mortis, nemo stimu-

ſtimulum) ſcis quâ horâ venturus ſim? veniam certè in die quâ non ſperas, & horâ cùm fortè minimè ignoſcere poteris, & fruſtra à me tibi ignoſci poſtulabis, & aliâ menſura remetiri tibi quàm quâ menſus es. Quid tum factum optabis? Patientiæ affectum exerce.

HOMO. Plurimum certè, patientiſſime IESV, omnem amaritudinem euomuiſſe, & pacificum fuiſſe, vt inter filios tuos poſſem numerari.

IESVS. Quid verò in iudicio reſponderes, quando à te leges & conſilia mea deprehenderem eſſe contempta ego iuſtiſſimus Iudex? quam gratiam ibi ſperares, vbi ſoli miſericordes miſericordiam conſequentur? vbi ſola charitas & eius opera mercedem & veniam impetrabunt? *Matth. 5.*

HOMO. Quanta confuſio eſſet, ſi ob vilem voluptatem, munus, fauorem, dilexiſſem plurimos, & fortè ardenter, & quòd nulla tua in me merita, nulla tua, ô IESV, mandata id potuiſſent efficere, vt ex corde dimitterem fratri meo.

IESVS. Si diligitis eos qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? ſi conſeruo tuo, qui aliquot tibi debet denarios, ignoſcere nolueris, quomodo remittam tibi debitum multorum talentorum, quod eâ conditione tibi me remiſſurum promiſi? dimittite, dixi, & dimittemini, miſericordiam volo & non ſacrificium; mihi vindictam, & ego retribuam? tu verò contrà dixiſti: Ipſe retribuam; & in eum fortè qui iam ſecundùm animam mortuus eſt, vltrò ſæuire deſideraſti. Si enim in tempore gratiæ & veniæ, fueris recordatus ad altare, quòd frater habet aliquid aduerſum te, ſacrificium offerre non potes; quomodo igitur veniam impetrabis, ſi in die furoris, iræ & calamitatis argui poſſis de odio erga fratrem tuum? Denique aduerte, aut in æternum tecum iſte N. beatus erit, aut certè damnatus. ſi damnatus, nulla bellua eſt, quæ tali non commiſereatur. ſi æternùm

Deus petit ſibi vindictã: Quid ait.

Oſeæ 6.

Matth. 5.

Dilemma pulcrum.

nùm beatus erit,& tu ſaltem ſperas, & æternùm futuri eſtis coniunctiſſimi, cur iam odia & auerſiones fouere pergis? Non ita Sancti charitate pleni præiuerunt, ſed in bono vicerunt malum, & pro perſequentibus cum S. Stephano orârunt, & nemo inuentus eſt, qui non retribueret bona pro malis. Sciebant enim, quod Gregorius ait, Ianuam omnium vitiorum eſſe iracundiam. Erant filij Dei, pacifici & miſericordes; Dei inquam, qui pacis & non diſſenſionis eſt Deus. Quòd ſi, inquit Apoſtolus, zelum amarum habetis, & contentiones ſint in cordibus veſtris, nolite gloriari, & mendaces eſſe aduerſus veritatem. non eſt enim iſta ſapientia de ſurſum deſcendens; ſed terrena, animalis, diabolica. vbi enim zelus & contentio, ibi inconſtantia, & omne opus prauum. Imò verò quot inter Ethnicos fuerunt duces & victores, quos efferre victoria ſolet, hoſtibus non tantùm clementes, ſed & benefici, & victoriâ de hoſtibus partâ verè de ſe animoque ſuo triumphârunt, pacemque maiorem in animo, quàm in Republ. pepererunt? Tu verò vis poſſidere animam tuam? itaque patientiam amplectere, ſcriptum eſt enim: In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras; cor autem fatui ebullit ſtultitiam, & derelinquit illum, ac velut arreptitius aut olla feruens agitur & non agit.

Actor. 7. Gregor. Iracundia ianua peccati. Iacob. 3.

HOMO. At turpe non nemo putat vincere in bono malum.

IESV. Exue igitur Chriſtiani nomen, quorum eſt mala pati, & fortiter agere: noli ſub me crucifixo militare: ille qui tibi iniuriam facit, eo ipſo grauiorem mihi infert, tangitque pupillam oculi mei. Et tamen parco illi Dominus; & non vult ſeruus? Iudex, & non vult reus? differo vindicare, & non eſt mihi dedecus, tibi uerò illud ex patientia venturum exiſtimabis? Quid verò dices ſi aſpexeris in me Saluatorem tuum, qui etiam pro inimicis mori dignatus ſum? & antè omnia quaſi mei & amicorum oblitus pro iis cum lacrymis Deum

Exemplum Chriſti ſequendum.

patrem

patrem rogaui. *Exerce imitationis affectum*, vel dic: O IESV *charitas, &c.* pag. 942.

HOMO. Apparuit charitas & benignitas tua, ô pastor bone, qui pro ouibus tuis animam ponere dignatus es.

IESVS. Et vos, dixi per Apostolum, debetis pro fratribus animas ponere. *1. Ioan. 3.*

HOMO. Ecquis ergo, Domine IESV, Christianus exoptabit vindicari sese, humiliari aduersarium, membrum tuum affligi? & cùm tu ipse, Domine IESV, ob iniuriam tibi, dum mihi vt pupillæ oculi tui illatam vulneratus fueris; egóne atrociori vulnere iterum percutere nitar? quasi non sit satis te semel quasi vulneratum & despectum? Doces me, & clamant tua vulnera. Domine IESV: Discite à me quia mitis sum & humilis corde: quomodo ergo iniuriam fieri mihi existimabo, si mitis, si humilis esse iubear? *Matth. 11*

IESV. Attende ad Patrem tuum qui in cælis est, qui pluit super iustos & iniustos, solem oriri facit super bonos & malos, vt tu diligas etiam inimicos tuos, benefacias his qui oderunt te, & ores pro persequentibus te. Si salutaueris, amaueris amicos tuos tantùm, de iis benè senseris, locutus fueris, mercedem non habebis. Imò verò quis credat te amicum verè diligere ob leue beneficium, cognationem aut quid huiusmodi, quando ego Dominus tuus, qui te dilexi ab æterno, sanguine meo redemi, quotidie paratus eodem te alere, & æterna regna promittens, hoc tamen impetrare à te non possum, vt me diligas? Siquidem manifestè conuinceris, si à proximo alienus es, à me Deo tuo auersus esse. Qui enim se dicit diligere Deum, fratrem autem suum odio habet, mendax est, & veritas in eo non est. *Aspira*, vt sup. pag. 8. *Haccine firmâ, &c.* ibid. *Matth. 5.* *Dei & Christi exemplũ imitandum.* *1. Ioan. 4.*

HOMO. At diligo, spero, gratiâ tuâ, nullusque est cui malè velim, imò, omnibus optimè cupio, condono, si quid in me peccârint, vt me etiam inter tuos agnoscas.

Matth. 7. JESVS. Vide ergo, ne vites vllius alloquium, aſpectũ, familiaritatem, minùs benignè agas, honorificè loquaris, corrigi cum velis, &c. An etenim, fili, caperes tali menſurâ à me amari? Certum enim eſt & æternâ lege fixum, Quà menſurâ menſi fueritis, etiam remetietur vobis. Quid verò, precor, ex vltione, alienatione, obtrectatione petis? an gaudere de eo, quòd non impunè alter te læſerit? at quàm fœdum, quàm turpe te paſci alieno malo, liuere bono, in vlcere, in ſanguine fratris coheredis tui, pro quo animam ponere debueras, gloriari? in ſordibus alienis volutari? Sed age quantum iſtud gaudium? nónne mixtum timore, perturbatione, periculo, ne alter vicem reddat? quantumuis enim minimus ſit, & tu inter maximos fores, te acerrimè pungere poteſt, & vel linguæ gladio grauiùs, quàm quouis mucrone vulnerare. Et ecce ſi vis condonare, & amicus eſſe meus poteris, & gaudere, & carior eſſe mihi & hominibus. *Credo tibi*, vt ſup. pag. 7.

Ibidem. Vide quâ menſurâ mittis.

Denique quis, precor, te ad vindictam impellit? nónne ego Dominus, ego, coram quo tremit totus orbis terrarum, prohibeo, & nullum cupio inter ſeruos meos, qui charitate plenus non ſit? In hoc enim cognoſci eos volui ab omnibus, ſi dilectionem haberent ad inuicem. Ad vindictam verò inuitat dæmon, vt per te primò adigat perditionis gladium, deinde in cor fratris tui. Promiſi quòd vbi duo conſentirent ſuper terram, annuerem petitioni eorum, quamcumque poſtularent. Si igitur diffides à fratre tuo, vana erit oratio tua, imò in peccatum & vindictam prouocans. Sicut enim qui gladio ferit, gladio perit: ita qui odio fratrem lædit, ipſe ſe interimit: qui in gratiam cum altero redire negat, ſibi gratiæ meæ fontem obſtruit.

Ioan. 13. Dæmon illudit impatienti.

HOMO. Iuſtus es, Domine, & rectum iudicium tuum, fac cum ſeruo tuo ſecundùm miſericordiam tuam. en gratiâ tuâ propono in conſpectu tuo proximum diligere: non verbo, neque linguâ, ſed opere & verita-

veritate, vt meipsum; nec meminisse offensæ, quemadmodum rogo, vt non memineris iniquitatis meæ, vt proiicias post tergum tuum omnia peccata mea, Amen.

ORATIO, *quæ suprà, O* IESV, *charitas, pag*. 942.

Praxis ad inimicos diligendos.

PRIMÒ, considerare beneficia ab homine illo accepta, cui offensus es

Secundò præteritę iniuriæ, etsi importunè sese offerentis, memoriam oblitterare, & quoties ea recurrit, Deo iniuriam donare, actumque charitatis elicere.

Terriò, alloqui illum, & eius consortium nullo pacto vitare: verbum enim dulce multiplicat amicos, & mitigat inimicos. *Eccli. 6.*

Quartò, beneficium illi aliquid conferre, tum pro illo orando, tum aliud corporale præstando. Si esurierit inimicus tuus, ciba illũ; si sitit, da illi aquã bibere; prunas enim congregabis super caput eius, & Dominus reddet tibi. Si id à te fieri nequeat, clam per alios facito, & fac intelligat beneuolo te in eum esse animo. *Dignatus es*, vt sup. pag. 10. *Prou. 25.* *Nota.*

IACULATORIÆ.

HOmo homini reseruat iram, & à Domino quærit medelam? Eccli. 28.

Relinque proximo tuo nocenti te, & tunc deprecanti tibi peccata soluentur. Ibidem.

In hominem similem sibi non habet misericordiam, & de peccatis suis deprecatur. Ibidem.

Qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. Marc. 4.

In hoc cognouimus charitatem Dei, quoniam ille pro nobis animam suam posuit, & nos debemus pro fratribus animas ponere. 1. Ioan. 3.

Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi. Gal. 6.

Si quis dixerit, quoniam diligo Deum, & fratrem suum odit, mendax est. 1. Ioan. 4.

CAPVT

CAPVT XVI.

Dialogus de Contemplatione.

DESIDERIVS. Complura de meditatione iam pertractata sunt, numquid etiam liceret de contemplatione paulùm differere?

ASCETA. Quod ex variorum lectione didici, sine inuidiâ communicabo, ac perstringam: quid enim opus pluribus? habes fontes, D. Bonauenturam, vtrumque Dionysium, Gersonem, & eximios viros, P. Paz, P. de Puente, P. Ariam, & alios; habes heroinam illam B. Teresam. Itaque breuiter accipe quod flagitas. Obserua autem Primò, vitæ spiritualis, & omnium præceptorum ac consiliorum finem esse, voluntatis ac intellectus, & potentiarum animæ nostræ cum Deo vnionem (ad hoc mortificatio instituitur, per orationem & meditationem anima eleuatur, & contemplatione suspenditur) id est, vt diligatur Deus ex toto corde, ex tota anima, ex totis viribus nostris. Vt autem id fiat, supra terrena, supra se eleuari mens debet, quod fit per meditationem; sed perfectiùs per contemplationem, quâ vti clariùs Deus & diuina videntur, ita ardentiùs amantur.

Finis vitæ spiritualis charitas.

Oratione mens eleuatur.

DESIDERIVS. Quomodo verò differt à meditatione contemplatio?

ASCETA. Meditatio, vt Augustinus, est occultæ veritatis inuestigatio. Etenim illa per varios discursus intellectus, & ratiocinationis quærit æternam Veritatem, quam amplectatur & amet. Contemplatio verò est, vt idem Augustin. perspicuæ veritatis iucunda admiratio; vel, vt Richardus, perspicax & liber animi contuitus, vsquequaque diffusus; quando scilicet iam discursu veritas per meditationem inuenta; & oculis quasi subiecta est: sicut si vinum in vua consideratum, deinde ex vua expres-

Aug. lib. de Spiritu & anima.

Lib. de cõtemplat.

Quid contemplatio.

expreſſum in vitro deguſtaretur, vt eleganter P. de Puente.

Desiderivs. Audiui aliquando eam ſimili hoc declarari, & perinde eſſe, ac ſi ſit imago aliqua, vt eam conſiderem, mihi propoſita: duobus enim id poſſe fieri modis. Prior eſt, ſi ſingulas eius partes intentis oculis conſiderem, & examinem vmbrarum & colorum diſpoſitionem, viuacitatem, proportionem, &c. Poſterior eſt, ſi perſpectâ imaginis huius excellentiâ & pulcritudine, oculos in eam defixos teneam, propter voluptatem, quam ex illa percipio; & magno amore in illam ferar; eoque maiore, quo clarius eam intueor, quo minùs affectu rei alterius diſtrahor. vnde ſequatur ſollicitudo eam conſeruandi, & zelus quiduis potiùs, quàm eam perdendi. Prior modus ſimilis eſſe dicitur meditationi, poſterior contemplationi.

Earum diverſitas ſimili explicatur.

Asceta. Aptum eſt ſimile: nam in contemplatione, anima in tranquillâ ac ſimplici operatione intellectus, gaudet de veritate laborioſè per meditationem inventâ, vel per fidei lumen nobis manifeſtata. Nónne verò multò ſuauiùs & faciliùs is qui videt, res eaſdem contemplatur, & earum præſentiâ afficitur, quàm cæcus quiſpiam, etiamſi Philoſophicis & Theologicis diſciplinis inſtructus, de iiſdem optimè diſſerere, atque naturas explicare poſſit? ſic etiam longè faciliùs & fructuoſiùs circa eandem rem verſatur contemplatio, quàm meditatio; quia vnico intuitu contemplans, poſtquam multa audiuit & intellexit, vt Regina Saba conſiderat noſtri Salomonis in gubernatione vniuerſi, v.g. prudentiam: vel cum D. Bernardo, facit ſibi faſciculum myrrhæ ex omnibus doloribus Domini ſui. ac poſtquam ſingula conſiderauit & quæſiuit, vulneratus amore, dicit, Inueni quem diligit anima mea: & abſque labore defixus hæret, velut auis poſt varios gyros, & ſurſum ac deorſum volans, ſe in aëre librat; humanaque omnia deſpicit. Perſpicuè hæc deſcripſiſſe R. P. Paz videtur, dicens:

Simile cæci.

Simile auis

Quid est contemplatio.

dicens: Contemplatio est liber, perspicax & certus intuitus Dei, ac rerum cælestium admirationem inferens, in amore desinens, atque ex amore procedens. Ille enim est principium, & finis, vt diligamus omne & solum bonum nostrum Deum, & Dominum IESVM Christum Filium eius: Finis enim legis & omnis contemplationis est dilectio. Neque enim, vt ait Dionysius Carthusianus, contemplatio induit nomen contemplatiuæ vitæ, nisi in quantum est actus à voluntate per charitatem formatus; & per dilectionem vltimo fini meritoriè delectabiliterq; vnitus: machina quippe mentis est, vis amoris; quæ dum hanc à mundo extrahit, vt Gregorius, in alta sustollit.

Amor est mentis machina. Gregor.

Intellectus est oculus.

DESIDERIVS. Estnè cōtemplatio ergo actus intellectus, cùm dicatur esse intuitus, & spiritualis quædam visio, seu aspectus veritati fidei innixus?

Cooperatio est necessaria.

ASCETA. Omnino: sicut enim oculo corporeo corporea homo speculatur; sic intellectu mentis oculo cælestia, & super omnia, Deum contemplatur; estque contemplatio vitalis actio, & voluntaria, ac proinde nostra, diuinâ gratiâ cooperante. nisi enim esset actio nostra, quomodo esset meritoria? Qui enim, ait rectè August. fecit te sine te, non saluabit te sine te.

Dionys. cap 2. de diuin. nomin.

DESIDERIVS. Vnde ergo contemplatio aliquando vocatur passio? & Dionysius dicit de sancto Hierotheo, eum diuina pati solitum?

Vnde vocetur contemplatio passio.

ASCETA. Dicitur passio, cùm est perfecta, humano loquendi more. Primò, quia absque labore anima tum videt & amat dum contemplatur; Secundò, quia supra vires naturæ est perfecta illi contemplatio, & gratuitum sapientiæ Dei donum, atque supernaturale. Trahit enim Dominus animam post se; sed tamen voluntate ac intellectu; sequitur illa, & currit in odorem vnguentorum eius. Contemplatio enim, vt ait Bernard. fit ex condescensione Dei ad humanam naturam per gratiam, & exaltationem humanæ naturæ ad ipsum Verbum

Contemplatio quomodo fiat.

bum per amorem. Nemo autem diligere potest, nemo sequi aliquem, nisi eum nouerit, & videat. ignoti enim nulla cupido. Si ergo contemplatur quis; eleuatur mens eius in Deum, & eundem vnum libero intuitu videt; & amore suo, vt pondere, fertur in eum, atque vt in centro & termino conquiescit. Primò itaque eleuatur mens in Deum; & ascendit cum Moyse in montem. Secundò, quasi suspensa est secundùm voluntatem & intellectum, ita vt nihil aliud cogitet & velit, quàm Deum; & duobus his brachiis eum complectatur, vt dicat, Inueni eum, nec dimittam. Sed necesse est, Tertiò, imaginationem etiam suspendi, vt distractio vitetur. Quartò, aliquando sensus externi ita alligantur, vt præsentia non aduertantur, & mentem nequeant perturbare. Denique etiam corpus in Sanctis attollitur. Post suspensionem, & attentam illam considerationem, admiratio sequitur, & denique dulcedo. Nota autem ordinariam nostram contemplationem, vt Gregor. esse breuem, & instar saltus locustarum, quæ euolant, & mox in terram relabuntur, aut piscium qui exsiliunt, sed mox in aquam demerguntur: sic nos si Dei gratiâ mentem paulùm attollimus, mox ad meditationes redire cogimur.

Gradus ad contemplationem.

Greg. l. 31. Moralium

DESIDERIVS. Iam video, cur contemplatio dicatur requies.

ASCETA. Est verè, & complementum desideriorum, perfectio virtutum, præmium abnegationis, finis orationis, & ad assequendam mentis puritatem instrumentum efficacissimum: est beatitudo huius vitæ, atq; ita appellatur: & quemadmodum ea quæ æterna est, in visione Dei, & amore; ita etiam hæc in vtroque suo modo consistit. Viatorum tamen imperfecta est, quâ inuisibilis Deus præsentiam suam sentire facit, mirâ ac suaui in animâ operatione; colligitque omnes eius affectus in se vnum, & ad iucundam quietem perducit.

Contemplationis bona.

DESIDERIVS. Quem conatum ad hanc adhibere debeo?

beo? audio enim tam multa de contemplatione, tam magnificè quoſdam ſe iactare.

ASCETA. Non ita ſolent Sancti, ſed quicquid erat huiuſmodi occultabant. Diſpone te ad eam, ſed te indignum eâ arbitrare: humilitatem, obedientiam ac reſignationem perfectam aſſiduè exerce, & roga inſtanter, vt ſi ſit pro maiori Dei gloriâ, eam ipſe tibi concedat, adhibito tamen conatu aliquo, exemplo Sanctorum, reliquum verò diuinæ prouidentiæ committe. Nō enim omnes, vt Gregor. ait, ad eam vocati, neque ad eam idonei, vt ſunt naturaliter inquieti, etſi Deus naturā corrigere poſſit & perficere. Præſtans enim, nec omnibus cōmune Dei donum eſt; atque, vt Auguſt. vna & ſola eſt contemplatio, cui meritò omnia iuſtificationum merita, vniuerſa virtutum ſtudia poſtponuntur: comparatque eam auro & gemmis; quia ad charitatem in qua perfectio eſt, maximè accommodata.

Auguſt. ſer. de tem. 43.

DESIDERIVS. Non igitur ſuades, vt aſpirem?

ASCETA. Suadeo: ſed eâ, quâ te Dominus, per obedientiam, ducet viâ, & virtutum quas ſuprà dixi, ſedulo exercitio. Neque vnam ſolùm eſſe viam ad illam noueris, nemo enim ab eâ excluditur: imò ſimplices aptiores, vt cum illis ſermocinetur Dominus. Prima via eſt, quà quis abnegat amorem ſui, & ſuperbiam, & terrenorum affectum. In maleuolam enim animam non introibit ſapientia. vtque corpus quod corrumpitur aggrauat animam, & terrena cogitatio deprimit ſenſum multa cogitantem: ita nihil magis contemplationis flammam impedit, ac fumus terrenorum affectuum velut exhalationum nebula, vel pondus amoris rei creatæ, quo deorſum anima trahitur. Non inuenitur ſapientia in terra ſuauiter viuentium abſque mortificatione; abyſſus dicit: Non eſt in me; & mare, id eſt occupati hominis cor, loquitur, Non eſt mecum: abſcondita eſt ab oculis viuentium carnaliter, & volucres cæli, id eſt arrogantes, latet.

Abnegatio via ad perfectionem. Rom. 12.

Affectus erga terrena impedit

Iob. 28.

DESI-

redamare. Intentionem puram, & perfectam resignationem in omnibus ac zelum exercere, ad contemplationem medium est vtilissimum. Vnde videmus zelatores animarum etiam per obedientiam à quiete impeditos, nihilominus maximos in contemplatione fuisse. Postremò aspirationibus ad Deum accedere efficax est modus ad perfectionem amoris & contemplationis, Vide D. Bonauent, in Itinerario mentis in Deum. *Media ad contemplationem.* *Aspirationes vtiles.*

DESIDERIVS. Finiam si de his verbo vno aliquas suggesseris ad contemplationem industrias, si quidem molestum non est.

ASCETA, Prima, est in exercitiis constantia; Secunda, corporis quies; vnde dicitur Maria sedisse; Tertia solitudo iuxta statum vitæ cuiusque: nam quæ vocationis suæ sunt, negligere maximum est impedimentum. Sedebit (ait Propheta) solitarius, & tacebit, & levabit se; Quartò, cura vt omnia decenter & secundùm ordinem fiant, siue in interioribus, siue in exterioribus, siue in necessariis corporis; Quinta, defectuum, maximè superbiæ, mortificatio; Sexta, instituti vigilans obseruatio; Septima est, libenter aliquid pati. Afflixit, ait Moyses, te penuria, & dedit tibi cibum manna, Iacob, cùm eum persequeretur Esau, vidit Deum, Ioannes in exilio, Stephanus in lapidatione. Octaua, gratiarum actio: sacrificium laudis honorificabit me; illic iter, quò ostendam tibi salutare Dei. Nona, præsentia omnia, ac si quis mortem ab oculos haberet, despicere. quod est quasi cum Abrahamo in ostio tabernaculi sedere, cùm visione Angelorum à Domino honoratus est. Decima, instantia petitionis, & imploratio auxilii à Sanctis atque in primis à Virgine matre; Vndecima, zelus animarum; Duodecima, puritas intentionis; Decimatertia, frequens meditatio & oratio: Decimaquarta, præsentiæ Dei assidua exercitatio; Decimaquinta, zelus & charitas erga proximum. *Industria 15. pro contemplatione.* *Thren. 3.* *Deuter. 8.*

DESIDERIVS. Ne quid in hoc genere prætermittatur,

tur, quod ad contemplationem pertinet: rogo, vt aliquid de affectiua oratione exponas; quid illa, & quomodo instituenda.

Quid sit affectiua oratio. ASCETA. Oratio affectiua, vocatur ab affectu, qui hic magis exercetur; est enim, vt P. Paz ait, conuersatio, & cum Deo communicatio, quâ anima reiectis discursibus intellectus, & multò magis auocatis sensibus ab externis rebus, & imaginatione à corporeis figuris distrahentibus; statuit se in Dei præsentia, & recordatione eius contenta, in affectus, maximè amoris, incumbit: non tamen eos tantùm, sed fidei, spei, charitatis, gratiarum actionis, laudis, resignationis; & modò pro se, modò pro aliis postulat. Sed quid? Ad hanc si vocet Deus, vnctione suâ præueniet, & erudiet. P. de Puente tamen suadet, vt se in præsentia Dei colligat anima, & intueatur Deum, vt erat antè mundi creationem, omnia replens, & in se solus sibi sufficiens, & se quasi solam cum eo, & in eo, vti punctum, qui solus omnia est, & solus sufficit; & totum in eum suum transfundat amorem. Vel etiam, inquit, attendat, vt Deus seipsum diligat, & comprehendat, & de perfectionibus suis gaudeat; & in abysso sapientiæ, bonitatisque posita velut guttula in eum, toto affectu, conuertatur. Tertiò, contemplari potest, quomodo Deus Pater seipsum cognoscens, Filium generet; & vterque sese amantes, producant Spiritum sanctum; item considerare Patris ac Filij & Spiritus sancti proprietates vt eas infinitâ perfectione in se diuinæ personæ habeant; & amoris affectus exercere erga tres personas, vt vnum sit anima cum illis: quandoquidem, ô infinita benignitas! id sanctissima Trinitas non dedignatur.

Tract. 3. c. 5. §. 2.

Quomodo se contemplans statuat coram Deo.

Contemplatio vtilior meditatione. Hoc exercitium vtilius est, ait P. Paz, si nimirum ad hoc vocetur anima meditatione: quia amor à terrenis fortiùs animum attrahit, virtutes inserit; meliusq; purgatur, vt D Bonauent. igne amoris, quàm aqua lacrymarum, & faciliùs. Est enim meditatio, studiosa mentis in-

Bonauent.

inuestigatio, quâ aliquid occultum euoluimus, vt affectum excitemus, & ad aliquod bonum sectandum, vel malum vitandum prouocemur: inuestigatio autem laborem habet. Verumtamen iste modus præsupponit ferè exercitationem meditationis, insignem mortificationẽ, puritatem cordis, fugam minimorum peccatorũ, & virtutis vsum; quò etiam dirigi debet, non ad consolationem, gulam & vanitatem. Secundò, requirit, vt de contemplatione dictum, naturam quietam ac tranquillam, & Dei vocationem; de qua Magister spiritus iudicare potest, & quiuis videre, quos impulsus ad hunc modum orandi sentiat, & ex directoris arbitrio eos sequi. *Præsupponit meditationem.* *Vocatio ad eam requiritur.*

Neq; solùm requirit meditationis vsum, sed ferè cum ea iungitur, &, vti Propheta ad psaltem prophetabat, ita meditatio præmittitur, aut vitæ, aut mortis Christi, aut perfectionum diuinarum; & sic anima subleuatur ad affectiuam orationem; & initio quidem variis affectibus insistit; postea, vni soli Deo, & eo diutiùs, quo prouectior est. Illusio, vt in omni oratione, cauenda est. Si quis enim se gulâ spirituali trahi, efferri superbiâ, ceriosque se despicere sentit; aut auocari à zelo, obedientia, resignatione, mortificatione assidua, ac denique ab iis quæ instituti sui sunt, manifestè illuditur à dæmonio meridiano. *4 Reg. 3.* *Meditatio iungitur contemplationi.* *Illusio cauenda.*

DESIDERIVS. Velim, exemplo me doceas.

ASCETA. Pluribus P. Pax hæc tractantem consule; intereà hæc accipe velut paradigma.

Exercitium Fidei.

Aspice Dominum præsentem, vt primum ens, & causam omnium, & primam veritatem: & crede his, quę de se, de Filio, &c. reuelauit; ac mentalibus verbis coram curia eius confitere; pete, vt tecum sit Christus; & opta, vt omnes eum cognoscant & ament.

Exercitium Spei.

Aspice Deum præsentem, vt remuneratorem optimum,

mum, & auxiliatorem, & fontem omnis boni; & spera in eo ob merita Filii, te obtenturum gratiã necessariam & media ad vitam æternam; eaque pete fiducialiter.

Exercitium Amoris.

Aspice Deum præsentem, vt abyssum bonorum omnium, ex quo omnia; & adora eum, qui à te amari desiderat: & pete charitatem latissimam, vt omnia præcepta impleas, vt omnes eum ament; longissimam, optando æternùm eum amare; altissimam, quâ omnia terrena despicias; profundissimam, quâ te infrà omnes statuas. illi gratulare, & gaude de eius bono; & plenè resigna voluntatem tuam, vt in omnibus illius sanctissimæ voluntati conformis sit: vnias omnes potentias tuas illi, vt eum vnum cogites & ames.

DESIDERIVM. Quæ mihi explicuisti, vix videor assequi posse, quia imaginatio in varia destracta quietem diuturnam non patitur.

Iob. 38. ASCETA. Non ideò tamen te affligas: variæ ad perfectionem viæ sunt. Quis scit enim, ait Iob, per quam viam spargitur lux; Hocque certò tibi persuade: optimum genus vnionis esse, quam spectat contemplatio, suam voluntatem in omnibus diuinæ conformare, zelo sincero animarum ardere, communicationem cum Deo habere perpetuã: nulla ferè hîc illusio, nulla propè fallacia. & sæpè longè acceptior Deo huiusmodi anima, quàm quæ contemplatione dedita, in obedientia tarda, in mortificatione segnis, in zelo remissa. Hanc vnionem præ omnibus, & suprà omnes, S. Teresa commendabat; & illusionem, vt in quiete & contemplatione frequentem, cauerent, monebat suas; quâ aliqui in zelo & obedientiâ deficiunt, vt se in quiete orationis ex amore sui, & non Dei deliciis spiritualibus oblectent. Neque enim Deus propter se laborantes defraudat demenso; neque etiam eos, qui quietem volunt, cùm ab eo ad labores mittuntur, visitare dedignatur.

Qualis vnio Deo gratissima.

Cap. 3.

Obedientia via ad perfectionem.

Desiderivs. O quis dabit mihi pennas, quas optabat Dauid, sicut columbæ, & volabo & requiescã; quomodo perueniam ad quietem quam ita deprædicas.

Asceta. Per studium, vt Richardus; operis, per studium meditationis, per studium orationis; seu petitionis. Pete frequenter; non autem conceris; vt quidam, indiscretè & arroganter, sed dispone te humiliter per alia virtutum & meditationum ac orationum pia exercitia. Per studium ergo operis, maximè mortificationis, & exercitationis virtutum, obseruationis tui instituti; ad contemplationem perge. Priùs enim mens ab appetitu à gloriæ temporalis; atque ab omni carnalis concupiscentiæ delectatione tergenda est, vt D. Gregorius; & tunc ad contemplationis aciem dirigenda. Hinc est, quòd in vitis SS. Patrum & monitis, creberrima mentio, monita ac præcepta de virtutibus reperiuntur; rara omninò, etiam à summis contemplatiuis, de contemplatione profecta sunt; sed humilitatem, obedientiam; resignationem, munditiem cordis; commendabant. Beati enim mundo corde; quoniam ipsi Deum, hîc, suo modo, per speculum in ænigmate; & in æternum facie ad faciem, videbunt. Maximè dixi superbiam mortificandam; sola enim oratio humiliantis se penetrat cælos. Et pro signo contemplatiui habe à D. Bonauentura, obedientiam, humilitatem; alios non iudicare, non se præferre; qui verè enim contemplatiui, sunt humillimi, norunt sæpè eos qui Mattham agunt, Deo gratiores esse, quàm qui Mariam, etsi hæc per se optimam partem elegerit. Si humilis ergo fueris, & mortificatus, si non impediat sensus egens (vt in ægro) cura pungens, vel culpa mordens; vel irruentium phantasmata cogitationum animam tuam non auocent, introducet te Rex in cubiculum suum.

Richard. in Beniaminp l. 6. 79.

8. Moral.

Cur rarus in SS. Patribus de contemplatione sermo.

Matth. 5.

Superbia maximè fugienda.

Signa contemplatiui

Bern. serm. 23. in Cant.

Desiderivs. Sed quæ exercitia ad contemplationem iuuant ac disponunt, post mortificationem ac deuotam orationem.

Sedere ad pedes Iesu quid prosit

ASCETA. Sedere quietè ad pedes Christi, cum Mariâ, illum intueri, meditari, & crucifixum contemplari. Recordaris quem librum S. Bonauentura D. Thomæ ostenderit; Crucifixus is erat, quem contemplabatur ac lacrymis rigabat. Sanè Christus IESVS, & vita eius, ostium est; ipse via, veritas & vita.

Lucæ 14. Cantic. 2.

DESIDERIVS. Sed videntur mihi plerique studiosi contemplationis, mox aliis omissis ad perfectionum diuinarum considerationem prouolare.

ASCETA. Planè ita accidit, maximè ferè in imperitis & arrogantibus. Sedere eos expediret primò in nouissimo, donec audirent, Amice, ascende superiùs: donec illud, Surge, propera, amica mea, columba mea, & veni. Jam enim hiems transijt, vitiorum scilicet; & imber abiit, irruentium phantasmatum; flores virtutum apparuerunt in terrâ nostrâ. Valdè tamē vtile imprimis Dei præsentiam (cùm præcipuus contemplationis actus sit Dei visio, prout vbiq; præsens est) & diuinas perfectiones meditari; imò in singulis meditationibus ad eas digredi, & ascendere: item, beneficia Dei sæpè grato animo reuoluere, & ex creatarum rerum contemplatione ascendere ad Creatorem; maximè tamen, vt dixi ex meditatione humanitatis Christi, B. Virginis, & Sanctorum. Attende autem de perfectionibus diuinis, duobus modis posse institui meditationem.

Perfectiones diuinæ etiam sunt meditandæ. Item Dei beneficia.

Meditandi de perfectionibus diuinis duplex modus

Primus est, per affirmationes, affirmādo de Deo perfectiones. Est enim Omnipotens, Sapiens, Justus, Bonus, Creator, Gubernator, Protector, Pater, Magister, Medicus, Saluator; & quidquid præstantissimo patri & protectori tribui potest, huic meritò, & infinities amplius tribuendum. Et hic modus pingendi arti similis, quâ semper aliquid additur, neque satis addi potest. Sic dicitur æternus Deus, cujus æternitas, etiamsi assiduè addat cogitatione centenis sæculis millena; adhuc longè omne spatium cogitabile superabit.

Primus per affirmationes.

Secundus modus est, per negationes, quo visis perfectioni-

ctionibus creaturarum, easdem negamus de Deo, quia in creatis omnibus limitatæ sunt, & imperfectionibus permixtæ v.g. dicimus nō esse lucem, candorē, pulcritudinem, iucunditatem; sed quid his infinities excellentius in se omninò eminenter continere, & infinitū, immensum, incomprehensibilem, ineffabilem esse. Sic ait S. Bonauent. l. de paruo bono p. 3. Dicitur, Deus non est quid sensibile; sed super sensibile; nec imaginabile; sed super imaginabile; nec intelligibile, sed super intelligibile, nec existens hoc vel illud, sed super omne ens. Hic modus eminentior est, & sculpendi arti assimilatur, quâ reiicitur aliquid, non additur. Hæc verò quæ dicta sunt, ferè ad intellectum pertinent, & considerationem. Sed voluntatis longè potiores sunt partes. Illa enim cū in Deo omnia infinita sint, nihilque in rebus humanis quod ei valeat comparari; optat infinitè eum amare, & humana omnia nihil æstimat, & vt stercora arbitratur. Et ad hoc contemplatio dirigitur, vt anima Deo charitate vniatur, & ab omni inordinato creaturæ affectu abstrahatur. Varii autem sunt actus illius. Primus est: quo Deo suas perfectiones illas quas habet, gratularis, ex amore ardenti, & gaudes; adeò vt si qua illi deesset, & in tuâ foret manu, ei liberalissimè illā tribueres. Secundus, quo eas supra omnia æstimas, præ Deo omnia despicis, omnibusque, & tibi ipsi renuntias, vt vno illo fruaris, vt vni illi placeas, qui infinitis pluris est omnibus quæ sunt, & infinitis mundis esse possunt. Tertius actus est, quo desideras illum amare summo affectu, ob eius perfectiones, quæ singulæ & infinitæ sunt, & dignæ amore infinito, & optas omnium creaturarum affectus, quos in Deum effundere toto corde possis, eumque totis viribus amare. Quartus, quo gaudes de omnibus quæ Deus fecit, & facit, eo maximè nomine, quòd ab illius manu & operâ illius procedant, qui potentissimus, sapientissimus & optimus est. Quintus, gaudere de honore

Secundus per negationes.

Voluntatis partes sunt præcipuæ.

Voluntatis actus varij.

nore & gloriâ, quâ eű afficiunt Angeli in cælo, & optare vt homines & creaturæ eum laudent & honorent Sextus, desiderare Deo vniri per cognitionem, & amorem, & frui, & conquiescere in illâ vnione, quâ est creaturæ omni coniunctus, per essentiam, præsentiam & potentiam.

Materia contemplationum varia

Verùm perfectiones diuinæ non sunt sola contemplationis materia, sed etiam beneficia Dei, vitæ Christi mysteria, & verba illius in quibus verè spiritus & vita est, æternitatis consideratio & cælestis patriæ, magnus hic mundus visibilis, nos ipsi, qui paruus mundus appellamur; denique omnis materia meditationis, esse potest contemplationis, si ad amorem Dei referatur, eiusque præsentis visionem; qui est primus contemplationis actus.

De ascensu à creatis ad Creatorem.

DESIDERIVS. Scire velim, quomodo à creaturis ad Creatorem ascendere oporteat.

ASCETA. Considera eas vt Dei opera, & illius in primis præsentiam, potentiam, sapientiam, bonitatem in iis elucentem, cæterasque illius perfectiones, idque vel per affirmationes vel negationes, vt suprà dictum: omnia enim quæ in iis bona à Deo sunt eique tribuenda. applicari etiam pleraque possunt Verbo incarnato, Christo Domino, quia bonis plerisque carere dignatus est propter nos, & malis affligi. Potes etiam cælesti patriæ; vbi mala quæ hîc sunt, non erunt, & bona erunt in immensum majora. Potes etiam ex omnibus gratitudinis arripere occasionem. nam si bona vides tibi data vel aliis, beneficia sunt tibi collata, si ex charitate de bonis proximi, vt tuis gaudeas; si mala conspicis, & iis cares, magnum est etiam beneficium; si affligaris, remedium. In his autem actus fidei, spei, charitatis maximè, facilè, exerceri possunt; quia quæ data sunt bona, certò credere debemus, quia à Deo vltrò data sunt, & sperare debemus à tantâ benignitate maiora. Tertiò, cùm ex solo amore ea largiatur, non possumus amantem non

Modus vt Deus in omnibus videatur.

reda-

meus, tibi suspiro die ac nocte, inspira mihi spiraculum vitæ: tu enim es vita mea.

Ignem venisti mittere in terram, & nihil vis, nisi vt accendatur: vre me igne illo, vt liquescam amore tuo. Ignis. Luc. 12.

Cæli, enarrate gloriam Dei, cæli cælorum laudate Deum. O quando aperiemini mihi, & inueniam eum, quem diligit anima mea? quando eum diligam ex toto corde meo? Cæli.

O Angeli, qui semper videtis faciem Patris mei, quando veniam, & satiabor, cùm apparuerit gloria eius? attollite portas, principes, vestras, & eleuamini portæ æternales, vt gustem, & videam quàm suauis sit Dominus. Angelorum. Ps. 23.

Aspirationes ex Ludouico Blosio pro ardenti amore excitando.

O Dulcissime, secretissime, & præsentissime sanctarum animarum sponse, IESV, *accende, quæso, cor meum vehementer in amorem tui, vt diligam te ex penitissimis medullis animæ meæ, visita me misericorditer & mentem meam reple gratiâ tuâ, quia te fontem suauitatis valdè expetunt intima mea.*

O Domine, mi IESV, *ô ignis qui dulciter ardes, & secretè luces, suauiterque odoras, occupa totam regionem mentis meæ, ô Rex regum, Rex æternæ gloriæ, vt te solum esuriam & sitiam, ad te suspirem, tuámque mellifluam faciem videre æstuanter concupiscam.*

Transfige, amabilis IESV, medullas animæ meæ suauissimo dilectionis telo, perfode cor meum igneâ charitate, vt prorsus langueat anima mea tui desiderio & amore, tota amore resoluatur, tota liquefiat, tota in te transeat.

Separa, Domine, mentem meam ab omnibus, quæ sub cælo sunt, vt ipsa tibi soli liberè intendat, tu solus illam, vt proprius possessor, inhabites. Descendat in me suauissimus odor tuus, veniat mihi diuinæ charitatis tuæ inenarrabilis fragrantia, quæ puras & sempiternas in me suscitet concupiscentias.

Da, Domine mi, vt ego totus dulcedine amoris tui plenus totus flammâ charitatis succensus, diligam te ex toto corde meo, & ex intimis medullis præcordiorum meorum: diligam te, ô suauis amator, diligam te, o vnica salus animæ meæ, diligam te quia prior dilexisti me.

Præsta, o pulcerrime & deliciosissime sponse, IESV, vt magis magisque te amem, & valida vis amoris tui funditus à me excutiat pondus omnium terrenorum desideriorum, & indesinenter currere me facias in odorem vnguentorum. Cant. 1.

Scribe, dilectissime mi, in tabula cordis mei dulcē memoriā tui,

mlia

nullâ unquam memoriâ delendam, vt tui desiderio semper æstuem, igne amoris tui totus ardeam, & diluuio charitatis tuæ penitus absorbear.

O pelagus sanctæ dilectionis atque dulcedinis, Deus meus, veni & tribue te animæ meæ: Da vt integro corde, pleno desiderio flammantiq; affectu iugiter aspirem ad te; & suauissimè respirem in te, te omni creatura præferam; propter te omni transitoriæ delectationi renuntiem, ô vera & summa exultatio mea.

Pasce me, Domine, esurientem mendicum tuum iugi influxu diuinitatis tuæ, hoc peto, hoc desidero, vt vehemens amor me totum penetret, repleat, atque in se transmutet.

Da, benignissime Redemptor, vt dilectione tui totus ignoscam; totus à me ipso deficiam, in te solo delecter, te solum sciam & sentiam, O supereffluens abyssus diuinitatis, trahe & immerge me in te, totam affectionem cordis mei ita abripe, & tibi applica, vt ipsa ad cætera omnia sit prorsus exanimis.

Te inuoco in animam meam, dulcis Deus, te inclamo, te grandi affectu requiro, suauis amœnitas intimorum amplexuum. Veni dilecte mi, veni millies exoptate, vt te intus possideam, & vlnis animæ meæ castissimè complectar.

O lux, quæ semper luces & numquam offuscaris illumina me; & ignis, qui semper ardes, & nunquam extingueris, accende me: ô amor, qui semper ferues, & numquam tepescis, absorbe me, & transmuta me in te.

O charum lumen oculorum meorum, IESV, expelle tenebras omnes à domicilio mentis meæ, meq; totũ illustra splendore gratiæ tuæ. Intra in animam meam, ô dulcedo summa, vt dulcia sapias, & in te solo gaudeat atque quiescat.

O dilecte mi, dilecte votorum meorum, concede, vt te inueniã, inuentumq; teneam, & brachijs spiritualibus arctissimè constringam. Te desidero & ad te anhelo, o beatitudo æterna. vtinam te mihi dones, & me tibi intimè vnias, atque mero diuinæ charitatis totum inebries!

Saucia, Domine, interioris hominis arcana iaculo tui amoris, & in medullas frigidæ torpentisque animæ flammam salutarem immitte, vt ego inextinguibili charitatis ardore succensus, indicibiliq; suauitate spiritus tui penetratus prorsus à me transferar in te.

Recipe me, ô floride sponse, IESV, inter amoris tui suauissimos amplexus, quibus constrictus spiritus meus gelidus, totus incalescat. Aperi, Domine, aperi pulsanti, & orphanam animam in dilectionis tuæ conclaue admitte, tibiq; misericorditer eam copula.

Hauriam ex te aquam viuam, ô fons mellitissime, quâ gustatâ

nihil iam præter te sitiam, descendat in me cælestis ros suauiflue charitatis tuæ, quo intimè imbutus, purus à terrenis cupiditatibus & adulterinis amoribus conseruer.

O charorum omnium charissime, præsta, vt ego totus tuus sim, & tu meus in æternùm permaneas. Sic me tibi coniunge, sic tibi agglutina, vt numquam à te separari possim; sic te mihi præbe, sic communica, vt pacis tuæ dulcedine repletus, iugiter in te castè delicier.

O tranquilla & serena lux, Deus meus, animam meam tuis illustrationibus irradia. Iunge me tibi viciniùs, ô sol rutilantissime, vt ad calorem virtutis tuæ flores & fructus sanctæ dilectionis progerminet terra cordis mei.

Eia, honor meus, gaudium meum, & sincera voluptas mea, Iesu, tantam, quæso, amoris tui flammam in penetralibus cordis mei excita, vt deinceps nihil sub sole eligam, nihil concupiscam præter te.

O Domine mi cælum, terra, & omnia quæ his continentur, sine te sint mihi, velut hibernum gelicidium. Tu solus me afficias, solus lætifices, tui solius amor in intimis viuat & ardeat, ac viuus acque ardens permaneat.

Illucesce mihi, ô lux fulgida & gratiosa, vt in meridiem clarissimum vertantur tenebrę cæcitatis meæ. Exorna, ò bone IESV, animam meam illo charitatis decore, quem diligis; impingua eam illo amoris adipe, quo delectaris; aufer ab ea quidquid oculis tuis minùs placet, & eam redde tibi per omnia placentem.

O ardor suauissime, vora, & feliciter consume puluisculum substantiæ meæ. Transfer me in te, vt ego indissolubili amoris glutino tibi adhærens, viuam ex te, & tamquam lilium effloream coram te.

O venustissime atque vernantissime flos IESV, *ò vita perennis, vita per quam viuo, sine qua morior; vita, per quem gaudeo, sine qua mæreo, vita dulcis & amabilis, concede vt tibi iungar, te amplectar, & suaui charitate soporatus in te, qui es pax gratissima, sanctè obdormiam.*

Da Domine mi, vt anima mea virtute ardentis amoris conflata, & dulcedine penetrantis charitatis liquefacta, tota effluat in te. Posside eam, ô summum atque incommuatbile bonum, posside eam vt ipsa possideat te.

Configе, dilecte mi, & transverbera cor meum acutissimo dilectionis telo, vt ego amore tui salubriter langueam, omnia transitoria mihi vilescant, tu solus placeas, solus incomparabili pulcritudine tuâ me lætifices.

Dirue, dulcis IESV, *odiosam materiã tepidæ conuersationis meæ,*

& præsta

& præsta, vt paratus ac liber inextinguibili feruore sequar te. Produc astrum ardentissimæ dilectionis, quod me tam valido impetu impellat in te, vt spiritum non habeam extra te.

O vnice cordis mei consolator IESV; demitte, quæso, in me iugiter gratiarum tuarum stillicidia. Attrahe me potenti virtute amoris tui, mihiq; tuæ propitiationis osculum imprime; quo consignatus nihil posthac diligam præter te; quia tu es tota possessio, totaq; beatitudo animæ meæ.

CAPVT XVII.

Meditatio de pace animi, & conformitate voluntatis nostræ cum diuina.

NOTA quod ad hanc pacem omnis spiritualis exercitatio dirigatur, & ea cælestis vitæ dulcedo delibetur. Continet puncta 38. quorum singula meditationis materiam dare conuenit Dei gratiâ.

PRAELVDIVM I. Erit statuere se magnâ quiete corporis atque animi, quantum fieri potest in conspectu Dei.

PRAELVDIVM II. Erit, petere à Domino hunc preciosum animæ thesaurum, & veram in hac vita beatitudinem pro maiori Domini gloria.

Quid sit amare Deū. Coloss. 3. 1. Reg. 13. Psalm. 75.

I. Considera, perfectionem consistere in amore; ut sæpè iam dictum: hic verò quid est? idem cum Deo velle ac nolle, & quisquis hoc consecutus est, vti Dauid vir secundùm cor Dei: quid eo felicius & beatius, dic obsecro, etiam in hac vita? siquidem talis habet passiones mortificatas, & in altissima pace conquiescit; factus est in pace locus eius, & habitatio eius in Sion.

Hæccine vera, vt sup. p. 7.

Methodus ad perfectionem. Blos. in app. c. 5. l. 10. Dial. c. 6.

Aduerte deinde, quòd conformitas ista voluntatis cum voluntate Dei nostri simul optima sit methodus & compendium ad perfectionem, id est beatitudinem etiam in hac vita, qua se ad illam pertigisse Thauleri instructor respondit. Cæsarius verò narrat de quodam miraculis claro, qui nulla alia exercitatione quam ista perfe-

gnantur. Quód experientiâ se comperisse S. Teresa testatur: & putare se, tot obedientię ideò à dæmone strui insidias, quòd illa una sit ad perfectionem, ac plenam vnionem voluntatis nostræ cum diuinâ compendium. *Lib. de fundatione c. 5.*

Oratio complectens omnes amoris affectus.

Domine Dominus noster quàm admirabile est nomen tuum in vniuersâ terrâ! Quis sicut Dominus Deus noster? non est similis tui in fortibus, Domine non est secundùm opera tua. Magnus es, Domine, & magnitudinis tuæ non est finis. Potens es, & non est qui resistere poßit voluntati tuæ. Bonus es, & misericordiæ tuæ non est numerus. Tu Solus Dominus, tu solus bonus & optimus: tu solus Altißimus. Gaudeo de omnibus bonis tuis, ô gaudium meum, ô fons omnium bonorum, Magnificate Dominum omnes mecum, omnes pusilli & magni & exaltemus nomen eius in idipsum. Quid est verò magnificare te, Domine, Deus meus, te, cuius magnitudini accedere nulla potest quantitas; etenim cælum & terram imples: cuius pulcritudini, nulla venustas; bonitati, nulla pietas; potentiæ, nulla facultas? & si esset vlla, & in mea manu toto corde, totâ animâ & viribus meis amantißime in te transfunderem; quidquid esset; etiamsi creaturæ singulæ cœlum essent purißimis plenum spiritibus; etiamsi omnes arenæ mundi pulcherrimi, darem eos tibi. quia dignus es, quia amor meus es, & verò quid sunt hæc, nihil antè te. Si haberem omnium mortaliũ, & Angelorũ, & Sanctorũ affectum, te eo complecterer, in te viuerem, mouerer & essem. Vtinam omnes miserorũ pœnas gratiâ tuâ ferre possẽ, vt exaltaretur nomen tuũ, vt te omnes cognoscerent & amarent; fortis enim vt mors dilectio, & breuis dolor, & leuis illi, quẽ tuus, ô IESV, amor inebriat, & in te transformat. O vita mea, ô suauitas summa, ô omne bonum, quàm coarctor donec perficias desiderium, quo desidero vehementer diligere te toto corde, & amplecti ex totâ animâ, ex totâ mente meâ, ex totis viribus meis! vtinam vnus essẽ tecũ & tu mecum, idem pro omni velle meum & tuum! Ecce, Domine, tu qui scrutaris corda & renes, tu, spero; nosti, quia *Psalm. 8. Psal. 112. Psal. 85. Psal. 144. Psal. 33.*

verè diligo te, & nihil volo extra te: &, si iam omnia voluntati atque electioni meæ tribueres, redderẽ tibi quã tibi millies consecro voluntatem meã; tu enim Dominus benignißimus, & ego seruus tu sapientia es, & ego infantia: tu bonitas infinita, & ego malitia: tu abyssus bonorũ, & ego malorũ & miseriarũ. Tu es Deus cordis mei, dulcedo mea, fortitudo mea, timor & amor meus. Ah, vtinã nihil nossem præter te, nihil cogitassem, nihil amassẽ præter te vnquã, ô Oceane omniũ bonorũ! nullius me rei fames aut sitis tenuisset, præterquam corporis & sanguinis tui: fuissem, quasi non essem, de vtero translatus ad tumulum; Coloss. 3. *mortuus essem, & vita mea abscondita cum Christo in te Deo meo.*

Exercitium aspirationum decurrendo per creata secundùm tres vias.

Vsus aspirationum. IN via purgatiua dolor, pudor, & timor de peccatis petitur, & excitatur per aspirationes ex variis considerationibus. His verò sic vti poteris. Considera quâ in virtute te exercere velis, quem defectum detestari & corrigere, idque siue in meditatione ad hoc mouearis, siue ex instituto id facere velis. Statue te coram Deo, & gratiam postula, vt virtutem talem N. acquiras, vel tale peccatum vites, vel defectum præter legem Dei vel institutum tuum, & deinde sicuti tres pueri in camino omnes creaturas inuitarunt ad laudem Dei, sic tu ex iis disce & remoue ad repurgandum cor tuum, & ornandã animam tuam ad honorem Domini nostri, imò nota exercitium bonum & modum meditationem instituendi decurrere v. g. Hymnum trium puerornm, vel Laudate Dominum de cælis; per tres vias proponendo sibi aliquod peccatũ N. vel aliquẽ defectum animæ suæ siue carentiam virtutis N. & primò petere, vt omnes creaturæ laudent Dominum pro te, quia eum sic illo defectu N. inhonorasti. Secundò, per illuminatiuam inuitando eas ad laudem tecum vt suppleant desideria virtutis, quæ iam concepisti. Tertiò, per vnitiuam vt suppleant tepiditatem tuam in amore, optando creata conuerti in ardentissimos Cherubinos, & cælestium spirituum choros. *Modus nouis meditandi.*

VIA PVRGATIVA.

Aspirationes, *Nisi quia Dominus adiuuit me, paulò minùs in inferno habitasset anima mea. Vtinam nunquam te sic N, offendissẽ, Deus meus!*

Credo

Credo Domine, & in te spero & toto corde te diligo. Ex te enim & in te & pro te sunt omnia. Sic omnibus aliis adiice. Conside-ratione inferni.

Ecce Dominus dedit benignitatem, & terra ista dedit fructũ suũ, ego autem sicut terra deserta, inuia, & inaquosa protuli spinas N. quibus te eheu! te, amantissime IESV, coronaui. Vtinã, &c. Terræ.

Bestiæ & vniuersa pecora, serpentes & volucres pennatæ : & omnia reptilia terræ seruiunt tibi; & ego in eo maximè N. sicut equus & mulus vixi, quibus non est intellectus, Domine Deus meus. Vtinam, &c. Bestia-rum. Psal. 148.

Quanto prudentiores sunt filij sæculi, filijs lucis! quid non adinuenit eorum industria, vt falsò beati sint? & ego adinueni plurima, vt infelix & tibi ingratus esse possem. Hominũ. Luc. 16.

Preciosa fuisti in conspectu Dei mei, quia redempta es sanguine filij eius, & ego te vendidi gratis. Heu mihi, quia multùm incola facta es anima mea! Animæ. Psal. 119.

Eleuauerunt flumina vocem suam, eleuauerunt flumina fluctus suos, sed aquæ multæ non poterunt extinguere charitatem tuam, ô IESV, quem, eheu! ego ingratus sic N. deserui, & in me extinxi. Aquæ. Ps. 92. Cant. 8.

Spiritus vbi velut, spirat; adspira, Domine, vt respirem in magnis miserationibus tuis: & miserere mei, secundùm multitudinem misericordiæ tuæ. Aeris. Ioan. 3.

Tu, Deus meus, ignis consumens es: & quomodo ego liquescere non potui, heu! Deus meus: sed in medio iaculorum ignitorum; id est, beneficiorum tuorum, frigere? Ignis.

O magna domus Dei quàm vilis mihi fuisti! quàm carò stetit Domino meo, vt ego te, secum fruerer! & eheu! sic contempsi. Cæli.

Gaudium sit vobis, ô beati spiritus super me peccatore pœnitentiam agente, & suspirante ad Dominum Deum nostrum. Angelo-rum.

ILLVMINATIVA.

Proficientium Aspirationes seruiunt adeptioni virtutum & vitiorum extripationi; quod assiduè fieri expedit vt præteritorum peccatorum vanas imagines iis cogitationibus extinguamus.

Saluasti me ex ore leonis, & à cornibus vnicornium humilitatem meam, à rugientibus præparatis ad escam : de manu canis vnicam meam, & cui seruiam, nisi tibi? Vtinam te numquam sic N. ostendissem, Deus meus. Credo Domine & in te spero, & toto corde te diligo. Aspira-tiones ex conside-ratione inferni. Psalm. 22.

Terra super se venientem bibens imbrem, & non referens fructũ, maledicto proxima est; sed tu benedictionem dabis legislator, & sic N. ibo de virtute in virtutem. Vt videam te Deum Deorum in Sion. Vtinam, &c. Eccli. 51. Terræ.

Cogno-

Bestiarũ Isaiæ 1. *Cognouit bos possessorem suum, & asinus præscepe Domini sui, & ego te in eo N. non cognoscam, & nudum nudus sequar?*

Hominũ. Ps. 147. Ps. 118. *Non fecisti, Domine, taliter omni nationi, vt mihi & iudicia tua non manifestasti eis. Idcirco iuraui, & statui cũ stodire sic N. iudicia iustitiæ tuæ.*

Animæ. Ps. 102. *Benedic anima mea Domini, & omnia quæ intra me sunt, nomini sancto eius; vt omnes dicant videntes me talem N. Ecce semen, cui benedixit Dominus.*

Aquæ. Daniel. 3. *Benedicite aquæ quæ super cælos sunt Domino: & vtinam augeant vos lacrymæ meæ, vt possim super niuem dealbari!*

Aeris. Psal. 118. *Os meum aperui, & attraxi spiritum; quia iam sic N. cum sancto proposito in misericordia tua speraui.*

Ignis. Psal. 103. *Suadet mihi Domine IESV, vt emam à te aurum ignitum: accende me Deus: & qui facis Angelos tuos spiritus; fac me in hoc N. ministrum tuum ignem vrentem.*

Cæli. Psal. 101. *Opera manuum tuarum sunt cæli: ipsi peribunt, tu autem permanes: da mihi, Domine Iesu, constantiam, vt iam hæc N. vitia mea sicut vestimentum veterascant.*

Angelorum. Ps. 90. *Angelis tuis ô Iesu, mandasti de me, vt custodiant me in omnibus viis meis: fac, quæso, vt in manibus portent me, ne rursus offendam ad lapides offensionis pedem meum.*

VNITIVA.

Perfecti, aspirationibus ferè iis vtuntur, quibus anima accenditur, & Deo vnitur amore.

Aspirationes ex consideratione inferni. *Ardent hîc inimici tui, & ardebunt, vsque ad inferni nouissima; at ex nunc sic N. vtinam te sic N. numquam offendissem Deus meus! credo Domine, & in te spero, & toto corde te diligo: fortis erit vt mors dilectio mea, & dura sicut infernus æmulatio mea.*

terræ. *Benedic terra mea Dominum, & laudet & super exaltet eum in sæcula, & proferat fructum iam in tempore suo. Vtinam, &c.*

Hominũ. Ps. 65. *Venite, & audite, omnes qui timetis Deum & narrabo vobis, quanta fecerit Dominus animæ meæ. O quanta fecit! & ego quid feci tibi? ô solatium meum, dulcis hospes animæ, dulce refrigeriũ!*

Bestiarũ. Matth. 6. *Volatilia cæli non serunt, neque nent; sed tu, Pater cælestis, pascis illa: ita, spero, pasces me, & sic enutries me; ô vnica fiducia mea.*

Animæ. *Anima mea templum tuũ est. Veni, Domine, & mansionem apud me fac. Tu mane in me, & ego in te, vt vnus tecum sim, ô quando id erit & ardentissimè te diligam!*

Aquæ. Ps. 142. Ps. 41. *Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Sitit illa ad te Deũ fontem viuum: quando veniam, & apparebo ante faciem tuam, quando inebriabis me amore tuo?*

Aëris. *O æterna veritas & vera charitas, & cara æternitas, tu es Deus meus,*

perfectionem fuerat consecutus. Túne credis & negligis? ex illa autem oritur pax, quæ est status animæ; quo neque aduersis, neque secundis inordinatè mouetur, sed in Deo fixa quasi in rerum vertice, vnum vndique Deum videt, & eum supra omnia, subtus se appetitum suum, omniaque cætera humana intuetur, & in diuinâ voluntate conquiescit. Hoc tibi imaginare, & ad hanc felicitatem adspira, cùm possis; & Dei amicitiam. Nam sicut pax est inter eos; & amicitia qui vnum volunt, & nolunt; ita nobis cum Deo, si id quod ipse vult, hoc vnum velimus, & in eius voluntate sanctissimâ conquiescamus. Qui hoc modo stat vt ita dicam, nónne quasi ad perpendiculum in Deo firmiter stare videtur? & beatus esse & tu esse nolis? Ex dictis clariùs disce quid sit pax; quam alij dicunt esse, cùm sensus & voluntas, & omnia rationi parant, & ipsa Deo. Pax certè, ô IESV, verè multa est diligentibus legem tuam, Domine E contrario, dicit impius: pax, pax; & non est pax impiis. *Pater æterne*, vt infrà pag. 1003. vel *Agnosco*, ibid. vel vt infrà pag. 1005. *O omne bonum.* vel vt suprà *Amorem excita. Hoc post singula puncta facere licet, aliosque affectus pro arbitrio excitare*, vel *Iaculatoriis* 5. *cap. de contemplat. positis mentem eleuare!*

Quid sit pax.

Pax est beatitudo.

Psal. 118.

Ierem. 8.

Nota benè.

II. Considera I. Antè creationem nihil fuisse præter Deum. opt. max in se beatissimum, & ipsum in se habuisse omnium ideam, & habere; ita autem perfectam, vt neque iota, neque apex desideretur, secundùm voluntatem suam: secundùm hanc etiam perfectè omnia fecisse, & quidem valdè bona; & gubernare conseruare, ac perpetuò & ordinatissimè etiam in singula momenta. De quo ergò tu queri potes? deinde omnia illa referri ad Deum, vt prototypon optimâ proportione, pondere, numero & mensurâ velut finem vltimum, omnia enim propter semetipsum creauit Altissimus, & gubernat, & nónne iure meritoque? cùm ipse solus sit & creator Dominus, & omne bonum?

Deus ideam suam sequitur semper.

Prov. 16.

idque non tantùm obſerua in creatione, ſed etiam in gubernatione & conſeruatione, quæ eſt quaſi continua creatio. Cùm autem tu Domine ſolus noueris quo pacto omnia ad finem dirigenda, etiam minutiſſima, in omnibus me reſigno diuinæ voluntati tuæ: nam quemadmodum primus orbis cæleſtis omnes rapit inferiores, & ſequuntur illi, aut ſi non ſequerentur, vt ſic dicam, obtererentur; ita omnem voluntatem tuæ diuinæ eſſe ſubditam oportet. Liberam tamen ſcio, ſed ſi

Iob. 9.

qua repugnet, eam aut rapi tuâ voluntate, aut trahi, aut obteri. Quis enim niſi fruſtrà reſiſtere tibi poteſt? quis verò aliquando reſtitit tibi, & pacem habuit? Ap-

Rerum præſentium conſideratio.

pende illud, & vide quid ſit in præſentibus de quo queraris factum, dictum, vel optares ſiue in publicis ſiue priuatis, & an Deo poſſis vel expediat tibi repugnare, & cùm nequeas, cui id ſtolidè velis, vel præſumptuosè optes vt ſtultus & inſipiens? *Pater æterne*, vel *Agnoſco*, vt inf. pag. 1003.

Conſideratio vitæ præteritæ.

III. Aſpice præteritam vitam, & ex iis quæ optares aliter eueniſſe, vnum vel plura delige, & obſerua in hoc accuratiſſimè à Deo id ipſum relatum ad ideam ſuam, ita vt iota vel apex non præterierit, aut mutatus ſit præ-

Serius ocyus ad reſignationem eundum.

ter eius ſanctiſſimam voluntatem, & quid de te turbando tunc lucratus fueris, aut iam ſi doleas lucreris? Nil niſi vt malum malo adderem, Deus meus, requies mea, infecta enim eſſe nequeunt; & certè quantâ pace fruerer, ſi in iis N. me reſignaſſem tum tuæ voluntati. Numquid iam video quòd oporteat & oportuerit ſemper ad reſignationem velut morbi curationem etiam ſerò venire? Itaque iam ſi quid te torquet, ne demens iterum ad idem impingas vide. *Hæccine vera.* vt ſup. p. 7. *Affectui reſignationis & amoris inſiſte, ſaltem dic.* vt inf. *Pater æterne*, vel *Agnoſco*, pag. 1003.

Neceſſitas reſignationis & pacis.

IV. Conſidera futura, & quid eorum ſicut & præteritorum ſit in poteſtate & voluntate tuâ. nihil ferè: quid in præſentibus? minimum omnino & vix

quic-

quicquam: Omnis enim homo liber est, & præter hoc quòd pleraque extra potestatem nostram, addo quòd neque futura prouidere vel ad momentum possimus. Numquid enim ignoramus ferè omnia? numquid futura ita ferè à præteritis pendent, vt solâ Dei gratiâ mutari queant, ex malâ v.g. æstate, inopia, pestes, &c. Quid ergò tuum prouidere iuuat! Si ita habet, nónne, ô Deus, mihi præsentissime impos mentis sum, si non sine corde me in omnibus voluntati tuæ accommodem? certè enim noui, neque bona impetrare nisi à te, neque mala præcauere, nisi per te possum, id tibi humillimè supplicando: Quomodò ergo meliùs mihi consulam quàm me tibi committendo? præterita enim infecta esse nequeunt, quibus futura connectuntur incerto prorsus euentu. sufficiat ergò diei malitia sua, & quietem ama. *Pater æterne*, vel *Agnosco*, vt infr. pag. 1003.

V. Considera in cælo, in aëre, in terrâ, & aquâ seriem rerum & ordinem perpetuum, & operationem perpetuam iuxta ideam illam primam diuinæ bonitatis; interim tamen etiam mille revolutiones & mutationes in singula momenta, ortus & occasus: expende præterea omnes homines esse liberos, & nunquam in eodem statu permanere. Deinde dæmonum vide mille machinationes, & aduerte innumeris casibus esse obnoxia omnia, tum publica, tum priuata. Quid ergò, ô JESV amantissime, prouidere aut mutare possum, aut præcauere? & quo fructu, cùm innumera præcauenda forent? & millenæ vt sic loquar portæ custodiendæ, ne intret ad me malum, quarum ne vel vnam sine te custodire possem; nisi enim tu custodieris ciuitatem, frustrà vigilat qui custodit eam.

Igitur quemadmodum in plurimis non me torqueo, quæ aliter fieri non posse video, sic in omnibus quæ me tangunt, totum me resigno sanctissimæ volun-

voluntati tuæ, & ab eâ ſolum moueri opto, & in te viuere, eſſe, & moueri, ideoque neceſſe ſcio vt vndique ſit libera voluntas mea, nulli affixa, nulli obnoxia. Dico ergo cum Apoſtolo tuo toto corde ex nunc in omnem vitam, in omni actione, & millies & millies : Domine quid me vis facere ? Fiat voluntas tua ſicut in cælo & in terra. *Pater æterne*, vel *Agnoſco, Domine Ieſu*, vt infra pag. 1003.

Reſignatio nobis Deũ obſtringit.

VI. Conſidera, quanti ſit eius qui reſignatus eſt, & ex voluntate Dei ſuam facit, felicitas : etenim reſignatione homo ſibi Deum obligat, vt quia in eius manu ſe ſuaque ponit, fiat vas ex luto illo quod ei placuerit in gloriam vel honorem : vel quia eius ductum ſequi toto animo deſiderat, vt dirigatur ab eo in viã pacis & proſperitatis, vel vt dum ſe projicit in paternas eius manus, vt eum labi non permittat. Nihil ergo ſolliciti ſimus, ô anima mea, ſed ſollicitudinem noſtram projiciamus in eum, id tantummodo agamus oportet, vt hoc momento vni Deo noſtro placeamus, ſecuri de omni ſucceſſu, de omni quod futurum eſt. Nónne enim quiſquis hunc vel illum ſucceſſum optat, anxiè ſe turbationi fruſtrà exponit ? nónne vt dixi incertum exitum omnia habent ? ac proinde quid eſt ferè quod ſperemus ? quid eſt quod timeamus ? quàm ſæpè quod timendum homini videtur, ſperandum eſt, & contrà ? perieramus ſæpè niſi periiſſemus, infelices eramus, niſi miſeri fuiſſemus. Aſpice vt filios Jſraël Deus per tot ambages deſerti in terram ſanctam duxerit. Cur ita ? ſic ei viſum expedire. Vide vt perduxerit per aduerſa plurima & extrema Ioſephum & Dauidem. Hic *in reſignatione te exerce*, vt ſuprà. vel *Agnoſco, Domine Ieſu*, vt infrà pag. 1003.

Phil. 4.

1. Petr. 5.

Rerum omnium incertus euentus.

VII. Conſidera, præterea Deum ſemper in omnibus habere propoſitum ſibi finem ſuum, quodque hunc ſemper ſpectet & conſequatur, nos verò & eum conſequemur, ſi omninò eius voluntati noſtram accommode-

modemus, aliàs non, aliàs quiescere mens, aut id quod expedit consequi non potest. Quemadmodum igitur in tribulatione positi nos resignare debemus, ita antè omnem euentum nihil velle, nisi Dei voluntatem. Nota tamen, ex parte nostrâ faciendum quod possumus, cætera Deo committenda esse, vt nautæ omnia ad nauigandum comparant, ventum deinde à Deo præstolantur; is nouit quando & quis spirare debeat. post eam diligentiam de euentu nihil anxiè curandum: frustrà enim foret, cum in nostra ille potestate non sit. Attende verò Deum cupere, vt vnam ipsius optemus fieri voluntatem, & omnem anxietatem deponamus, tum eius prouidentiam magis fore de nobis solicitam. Quem ergo putas feliciorem successum habiturum? certo certius eum qui voluntatem suam diuinæ accommodauerit. Quid ergo me facere conuenit, ô Deus meus? & nónne æquius vt tu, qui Dominus es, tuam voluntatem & prouidentiam sequaris potius quàm meum vilissimi mancipii tui? illa enim, sancta, & optima, & mihi vtilissima, mea autem cœca prorsus, & imprudens, & misera. Impius Achab consulere velle videbatur te Dominum, sed simul vt responderet per Micheam Prophetam placentia, iniquè ferens quod prophetaret sibi malum. Ego verò, Domine, supplico Majestati tuæ, fac de me secundùm beneplacitum tuum, tu enim veritas, tu bonitas, tu Sapientia æterna. *Pater æterne*, vt inf. pag. 1903. vel *Agnosco*, ibid. vel vt sup. *In amore te exerce.*

Deum habet suum finem ob oculos.

Diligentia ex parte nostrâ necessaria.

Successus unde pendeat.

VIII. Considera decursus sæculorum variosque euentus rerum non rarò nubilos ac tristes fuisse post serena principia, felices post tristia, vt in Samsone, Saüle, Dauide, Salomone, cuiuis notum. Secundò decursum vitæ tuæ, & eadem obserua. Ergo posthac nihil vnquam certi designa, nisi vnam Dei fieri voluntatem. Tertiò, præsentem statum, & vide numquid in eo felicitatis vel aduersitatis, quamque variis modis infau-

Omnia nobis incerta.

 stum

ſtum illa excitum, hæc fauſtum habere poſſit; & contrà. *His ad indifferentiam te excita, & Deo te reſigna.* Conſidera prætereà Deum initio creaſſe & ordinaſſe ad finem omnia in pondere, numero & menſurâ, atque ita Sapientiam æternam in minimis & maximis facere, vt ne arena quidem abſque eius nutu moueatur. Cùm ergo neque curſum mundi, neque eius ordinem mutare poſſis, imò iuſtum illum & certum arbitreris, cur diffidis Deo tamen gubernationem? illud optas N. de hoc quereris? O altitudo diuitiarum ſapientiæ & ſcientiæ Dei, quàm incomprehenſibilia ſunt iudicia eius, & inueſtigabiles viæ eius! *Pater æterne*, vt inf. pag. 1003. *Agnoſco*, ibid.

Nec arena abſque Deo mouetur.

IX. Conſidera an noueris finem Dei, aut noſſe queas in vllis rebus. Deinde aduerte eum minima æque, vt dixi, ac maxima ad finem ſuum ordinare, quem ipſe ſolus nouerit. Attingit enim à fine ad finem vſque fortiter, ſuauiterque omnia diſponit, quodque decreuit aut facere aut permittere, certum id neminem poſſe impedire, quo minus vti & quo voluit modo aſſequatur, & ad ſuum illum finem omnia etiam minima ſubordinata habere. Dur ergo omnia ita ſunt ſubordinata, vide vt minima etiam eius prouidentiæ ſubiaceant ab æterno, vt paſſeres non ſint in obliuione coram eo, folium arboris temerè non moueatur, capilli omnes tui numerati ſint, fortes nullæ mittantur in vrnam niſi à Domino temperentur. An tuæ, an illius prouidentiæ omnia aſſignanda putas? certè vt pacem habeas, in omnibus reſignare tuam voluntatem debes. Quis enim reſtitit ei & pacem habuit? hinc eremitæ ad pacem ſic ſuos inſtituebant, vt cogitarent Deum, & ſe ſolos in mundo eſſe, ita ſe gubernari ab eo, ita illum ſibi prouidere. Hoc magnum exercitium vocabant Sancti: tu ergo eorum exemplo omnia à Dei manu accipe, tuaque bona & mala recenſe, & reſigna te Deo tuo, ita vt in neutram

Sap. 8.

Minima etiam curat Deus & ordinat.

Luc. 12.

Matth. 10.

Prou. 16.

Iob. 9.

Doroth. doctr. 7.

parte

partem propendeas. Nos, ait ille, vt canes lapidem mordemus, iacientem non aduertimus; nos calamo, penicillo, artem, non artifici tribuimus. Aliter certè Scriptura loquitur: Si erit malum, inquit, in ciuitate quod Dominus non fecerit; Spiritus, inquit, Dei malus arripiebat Saul. Dominus dedit, Dominus abstulit. Vis ergo cum Dauid esse secundùm cor Dei tui, faciendo omnes voluntates eius? nihil opta, de nullo quere, quòd hoc vel illo instrumento Deus vtatur ad opus suum faciendum: scis, credo, quòd ipse artifex nouit, quæ qualiaque operi suo conueniant, & bona & mala, vita & mors, paupertas & honestas à Deo sunt. *Pater æterne*, vt inf. pag. 1003. vel *Agnosco*, ibidem.

Amos 1. *1. Reg. 16.* *Iob. 1.* *Act. 13.* *Eccli. 11.*

X. Considera Deum esse velut optimum architectum; scire proinde primò, quo fine singula à se prouidentissimè & summâ sapientiâ sint aptata & creata, imò certum eum tibi & singulis pro fine suo indidisse vires & robur animæ & corporis, virtutes & dona largiri. Sicut enim in mundi machinâ partibus eius, & in corpore humano singulis membris suam mensuram, situm & vires tribuit; ita hominibus in Ecclesiâ, Repub. Religione, vt corporis alicuius membris dona ac talenta dispertitus est, suntque iisdem tributa situs, forma, mensura, vires, iuxta proportionem operis, cui insemi & inseruire debent. Quocirca si sapis ne æmuleris in aliis dona Dei, sed charismata sola meliora, fidem, spem, charitatem, idque animo tranquillo: omnia enim operatur vnus atque idem Spiritus, diuidens singulis prout vult. ac fortè optes plura; quo fine? an alium à Deo habes? ecce fortè si plura talenta haberes, plus superbires; si enim neque iam satis humilis sis, & altiora æmuleris, queraris de contemptu, de munere, loco, collegis quibuscum te voluit esse Deus, quid fieret si plura talenta haberes.

Deus optimus Architectus.

Aemulanda charismata meliora.

XI. Considera, Quid maxima Dei dona & talen-

talenta prosperaque sors profuerint Salomoni, & siste & obstupesce: nónne meritò dicebat Dauid; Ab altitudine diei timebo, etenim cadent à latre sinistro mille, & à dextris, id est, in prosperitate, decem millia; & tu optes tibi ex voto fluere vniuersa? Deinde attende quid honor & talenta infelicissimo Sauli profuerint, & sacrificia perperam facta. Optare igitur sæculi bona quis potest, aut inuidere alicui dignitatem, honorem & opes? nihil enim est hoc aliud quàm inuidere salutis ac bonæ mentis impedimenta, cupiditatis incurabilis morbi plura formenta, emplastra & medicamina, quæ si variare possint homines, multisque vti frustrà, beati putantur. Nónne autem melius morbo simul carere & pharmacis? non sitire quàm vario potu debere sitim leuare? non famere, non indigere plerisque, ac proinde non appetere? vt adnascuntur regio patrimonio, onera ferè maiora, ita talenta & bona mundi dolor & afflictio comitantur. Quorsum verò tu maiora te quæris, & plura optas corporis aut animi bona quæ verè indifferentia ad Dei gloriam sunt? an vt Deo acceptior sis? cur igitur à te resignatio & vera virus & charitas quâ vna millies amplius Deus honoratur, quàm omnibus aliis bonis scientiis & talentis, minùs studiosè quæritur? Accedit quod haberi hæc & licitè experi potest, illa ambitiosè sæpè expetuntur & curiosè, & nónne ea ferè studiosius quæruntur, quibus vt plurimum Deus inhonoratur, vt sunt ingenium & scientia inflans, robur, officium? Certè si res inspiciatur, & fateri velimus, sæpè non tam quæritur vt apud Deum, sed homines magni simus.

Psalm. 55.
Sors prospera quam sæpè sit adversa.

XII. Considera autem omnia membra & partes vniuersi non eundem actum, locum, formam, speciémue habere, neque nisi omnia perturbentur, æque præstantia esse posse. Vides in picturâ non omnia æquè magna, propinqua, illuminata? ita etiam in aliis & vita scito varietatem magnam omnino ne-

Deus ordinat partes vniuersi.

no necessariam etiam ad proportionem, quam solus ipse Deus optimus architectus nouit, vti etiam solus finem ad quem singula à se ordinata sint ab æterno. ita voluit conditor orbis, tu verò in vita tua omnia priuata seu publica prospera optes, & vnius coloris vniuersa? Túne igitur arguere audeas opera Dei, qui omnia in summo bene facit, magni inquam architecti, pictoris, Regis, Ducis, Medici, tu qui nec ideam nosti, nec finem operum eius nec consiliorum? ergo quoties egrederis, & cogitatione mundum oberras, variosque successus appendis, cogita tibi maximi artificis inspiciendam imaginem, summâ arte variis locis inumbratam, & omnino laudatissimam, neque certè temerè judicandum abs te ignaro & puero, & insipiente & cœco. *Pater æterne*, vt inf. pag. 1003. vel *Agnosco*, ibidem.

XIII. Considera, an non contentus esses, si omnia ex voto & voluntate tuâ fierent, & tamen nónne illa est improuida? sæpè etiam mala? Cur ergo non potius gaudes, & in eo conquiescis quod Dei voluntas fiat sancta, & bona & tibi vtilissima? nónne coram orbe toto & curiâ cælesti me & te puderet dicere, volo aut velim potius meam in hac re N. publicâ aut priuatâ quàm tuam fieri voluntatem, Deus meus, quia mihi vtiliorem esse judico? nolo tibi, sapientia æterna, in ancipiti hâc viâ electionem tribuere, nolo ductum tuum, quem mihi offers, sequi, etsi solùm te esse nouerim viæ & termini peritum, & mei amantissimum patrem & pastorem animæ meæ? *Pater æterne, coram &c.* vt infrà pag. 1003. vel *Agnosco Domine*, IESV, vt infrà pag. 1003. vel *O omne bonum, &c.* vt infrà pag. 1005. *Malles ex voluntate tuâ omnia fieri quàm Dei.*

XIV. Considera quàm gratum sit videre cælum & omnia tranquilla, ordinem cælorum, & cursum perpetuum, & animo tranquillo applica, & similiter quantum ex pace respub. gaudium, quantam ex pace *Pacis bona*

 suâ

Psalm. 4. suâ anima hauriat iucunditatem, & dic cum Prophetâ: In pace in idipsum dormiam & requiescam. Ita neque publicis neque priuatis patiare eam minui. Quid enim tibi prodest foris esse pacem, si domi bellum? publicam esse tranquillitatem, & in animo tempestatem? Extra te florere omnia, intra te bello ardere, id est, passionibus agitari? *Agnosco, Domine Iesu, &c.* vt infrà pag. 1003.

Vide nunc vt pacem omnia quærant. Quid enim seruus propriæ voluntatis ex ipsâ sibi sperat, volendo hoc agere, hoc omittere, hîc esse, inde abesse, hoc munere, loco, fauore frui, nisi quietem? atqui nónne verè hoc est inquietudinem quærere, & fontem eius augere? & cor aquis fluentibus, aut ventis furentibus, aut hostibus rapientibus dare, & pacem petere, ac sperare? Tu igitur primò vide quid vtile ad salutem tuam iudices, deinde, cùm liber sis, velis eam, omnemque adhibe diligentiam, Deoque imprimis pro gratia supplica; nullum verò successum aut exitum pete, nisi vnum & certum, hoc est fieri diuinam voluntatem; alioquin inquietus eris, & vt morbidus versabis te assiduè frustrà. Proprium, inquit quidam, infirmorum talium est nihil diu pati, mutationibus vt remediis vti, indè peregrinationes suscipiuntur vagæ, & littora peragrantur, & modò mari se, modò terrâ experitur: semper præsentibus infesta leuitas, semper se fugit homo, non effugit. Si te ad studium reuocaueris, omne vitæ fastidium effugeris, nec noctem fieri optabis tædio lucis, nec tibi grauis eris, nec aliis superuacuus, multos in amicitiam attrahes, affluet ad te optimus quisque. Nunquam enim quamuis obscura virtus latet, sed mittit sua signa, quisquis dignus fuerit, vestigiis eam colliget. *Pater æterne, coram, &c.* vt inf. pag. 1003. vel *Agnosco Domine Iesu*, ibid.

Seneca de tranquillitate animi.

XV. Considera etiam ipsum amorem pacis, si anxius

xius ſit homo, pacem ipſam turbare, & idem eſt in aliis virtutibus: quanto magis ſi terrena appetas? Itaque ſi non vt optas in virtute proficias, ſi aliis non ſatisfacias, ſi publica mala gloriæ Dei officere videntur, etiam te reſigna, & in gradu virtutis & gloriæ, & in omnibus opta tantùm Dei fieri voluntatem, ne querare hoc vel illud non ſuccedere, ſed ora humiliter Dominum, & ei reſigna. Nónne faciliùs impetrat filius ſedulus, contentus iis quæ Patri placent, quàm querulus? Nónne is gratior mendicus, qui vbi ſcit clamorem ſuum exauditum, in ſilentio patienter exſpectat, quàm ille, qui impatiens & indignabundus illud vel iſtud flagitat? faciendum tamen id quod poſſumus, & præmiſſæ, vt ita loquar, à nobis ſunt ponendæ, concluſio Deo relinquenda, terra colenda, & ſemen iaciendum, Deo incrementum relinquendum qui ſolus id dare poteſt. *Pater æterne, &c.* vt infrà pag. 1003. & *Agnoſco* ibidem. *Virtutes ipſæ non anxiè quærendæ.*

XVI. Conſidera num aliquid ſit publicè aut priuatim, quòd à pace & propoſito ac inſtituto tuo te impediat, & ſimul vide, an repelli poſſit vel à te debeat: quòd ſi non poſſis aut non debeas, licèt videantur bona opera impediri, omnino tranquillo animo te eſſe oportet, & dicere cum Prophetâ: Conſerua me, Domine, quoniam ſperaui in te. Dixi Domino, Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges. Hæc verba expende. Nec eſt quod te angat offenſa Dei, aut pacem turbet, ipſe nouit & curare poteſt, & tranquillus intuetur, & fortè parua ſunt quæ te in proximo turbant, & vide quantò plura & grauiora committantur. Accedit, ſi illum emendare velis, aut Remp. iuuare, nónne par eſt vt te alieno non inquines malo, perturbationi animæ ſuccumbendo? Quid enim vult huiuſmodi zelus? nonne pacem eſſe in animo proximi ſecum, & cum Deo? turpe igitur te pacẽ alteri optare, & tuã negligere; nónne *Pſalm. 15.* *Ferendum quod mutari non poteſt.*

nónne hoc eſſet cadentem alium ſuſtentare, aut alium è luto extrahere velle, & ſe ei immergere? Pacem animi tui, ſi alieni defectus turbent. Conſidera defectus eſſe morbos animæ, & in illâ oculum intellectus ſæpè cœcum eſſe, & voluntatem prauam verè phreneſin & magnam eſſe ſtultitiam, habitus verò malos quaſi furorem. Nota tamen optimum in aliena facta dictáue, niſi muneris ratio id exigat, non inquirere. ſi vltro in oculos incurrant, excuſare, & in optimam partem accipere, ſaltem cogita ſic illi viſum eſſe, vt Epictetus. Nec mirare, ſi aliter ac tu ſentiat, nunquid habet ille iudicium ſuum, oculos ſuos quibus ſe dirigere debet? tuis certè non poteſt vti neque oculis, neque pedibus, neque iudicio: & ſi humiliter de te ſentires, illius fortè etiam iudicio tuum poſtponeres. Quæcunque porro vides à te corrigi non poſſe, aut non debere, ſine animo pacato cum illo patrefamilias creſcere vſque ad meſſem. Nónne Sancti, etſi videant innumeros perire, nihil tamen commouentur, ſed in Domino gaudent? horum felicitatem anima pacata quam proximè aſſequitur. An & eam gemmam, & theſaurum emere optas? *Pater æterne*, vt inf. pag. 1003. vel *Agnoſco*, ibidem.

Alienis defectibus caue turbari.

Aliena non curioſè obſeruanda.

Turpe mirari alium à nobis diſſentire.

Matt. 13.

Philip. 4.

XVII. Conſidera eum qui Dei voluntatem ſemper fieri optat, poſſe in omnibus facere voluntatem ſuam, & ſic ſemper lætum eſſe de nullo queri, nullum incuſare: nihil enim illi poteſt reſiſtere; quicumque autem ſuam fieri deſiderat, cùm quot ſunt capita, totidem ſint ſententiæ, plurima illi aduerſari: qui verò propriam non habet voluntatem, ſuam ipſius ſemper aget, voluntatem diuinam adimplendo. Manè igitur, vel ad horas ſingulas, vel quoties foras eundum, cogita te quaſi opus curaſſe fieri per architectum præſtantiſſimum, & ire vt videas id quod certò ſcis eſſe omni ex parte perfectiſſimum, quod omnes ſapientes laudent: neque enim tunc qui te omnino ignarum noſti, aliquid in eo

Qui facit voluntatem Dei, ſemper facit ſuam.

Doroth. doct. 8.

id eſt

id est in mundò, arguere audebis, hæc duriora, illa molliora quàm par est, sed in Dei voluntate conquiesces. *Pater æterne*, vt inf. p. 1003. vel *Agnosco*, ibid.

XVIII. Considera, eum, qui pacem in re vlla humana quærit, non magis eam habere posse, quàm eâ re amicus queat satiari: non satiatur autem oculus visu, nec auris auditu, nec anima cùm sit spiritualis, vllâ re temporali; neque tamen refert an hæc res spiritualis, an temporalis sit, vt si desolatus & aridus petas anxiè consolationem: nam & in hac opus est ad pacem magnâ resignatione. Imò sæpè per desolationem, id quod per consolationem quæri debet, meliùs obtinetur, nempe cognitio sui, & humilitas, vnde Propheta: Bonum mihi quia humiliasti me: adeò vt & D. Paulo stimulus carnis datus fuerit, ne reuelationum magnitudo illum extolleret. quocirca in omni euentu sic ratiocinare. Illud à Deo est, ergo optimum mihi, si voluntatem meam eius voluntati adiunxero. *Pater æterne*, vt inf. p. 1003. vel *Agnosco*, ibid.

Eccles. 1.

Nihil satiat hominem præter Deum.

Psal. 178.

2 Cor. 12.

Aduersitas vtilis.

XIX. Considera, dominos fidelibus seruis ita omnia committere, ut ignorare velint quid in domo suâ habeant, vt in Genesi de Josephi domino Scriptura testatur. si sapis tu qui seruus es, tibi omnino illud imitandũ propone, & Deo opt. max. te committe, neque quid de te, quid de publicis, quid de aliis futurum, vnquam anxiè quæras, sed tibi etiam audi Dominum dicentem vt olim Petro: Quid ad te? tu me sequere. hoc vnum sufficiat, quòd in manibus Domini benignissimi sint sortes nostræ, ô quanta felicitas eorum, qui sic vitam suam instituũt! Huiusmodi eodem vultu semper in pace summâ vitam agunt; qui verò propriam voluntatem amant, de se suisque aut publicis soliciti, nunquid stultorum instar, sicut luna mutantur, & mille subeunt vicissitudines atque affectus? è contrario resignatus vnum formale in omnibus intuetur, diuinam scilicet voluntatem, cetera materialia eum non afficiunt; non

Gen. 39.

Psalm. 30.

non queritur de vllo, non miratur hoc vel illud accidiſſe præter ſuam voluntatem, cùm diuerſam à Deo non habeat: non optat hunc vel illum euentum, ſed ſolam Dei voluntatem, & in eâ conquieſcit. Ad quod Auguſt. hortatur dicens: Ama vnum bonũ, in quo omnia ſunt, & ſufficit; ſcilicet Dei voluntatem, ama, & quidquid eueniat ei, tribue: atque adeò deprecare, ne id quod tibi vis obueniat præter eius voluntatem, vt filiis Iſraël carnes poſcentibus. *Pater æterne*, vel *Agnoſco*, vt inf. p. 1003.

Pſalm. 77.

Deus ſe tibi dat, tu te Deo.

XX. Conſidera, Dominum ſe tibi quotidie offerre in ven. Euchariſtia, & te crebrò omnia illi tua obtuliſſe, quocirca & gratitudinis nomine, & ſpontaneâ oblatione omnem tui curam eſſe tibi deponendam. ſi enim id non feceris, furtum & ſacrilegium committis, & quidem verbo Domino te fidere, re verò te magis tibi declaras. Dic igitur in omnibus; Fac, Domine, quod bonum eſt in oculis tuis: tua enim ſunt omnia, & non eſt qui poſſit reſiſtere voluntati tuæ. Quod cùm ita ſit, certo certiùs nunquam voluntatem tuam exequi poteris, ſi illius voluntati optimę & ſanctiſſimę repugnet: ac proinde fruſtrà voles, ſi tamen tecum miſericorditer agat; aut certè miſerè rues, ſi te permittat abire vagum, quocumque libuerit, quaſi equum effrænum inter mille præcipitia. *Pater æterne*, vel, *Agnoſco*, vt infr. pag. 1003.

XX. Conſidera, hanc pacem & animi tranquillitatem ſemper & antè omnia opera habendam: perturbato enim animo nihil rectè fit, vt nec diſſonis inſtrumentis muſica, nec diſtortis menſuris opus laudabile, nec oculo perturbato, qui eſt intellectus, videri res in ſe poteſt: & cùm tantum bonum animi pax ſit, quidquid tolerandum eſſe pro eâ omnino ſcias, & pretium eius eſſe & verè paruum, & potiùs paruum incommodum tolerandum, imò & magnum vndecunque naſcatur, quàm pacem, quæ exuperat omnem (vt Apoſtolus) ſenſum, amittendam. Numquam igitur margari-

Phil. 4.

Pax margarita pretioſa.

tam

tam istam, quæ omnia bona superat, in alterius potestate esse permitte. Sed cum Apostolo dicito, Omnia mihi licent, sed ego sub nullius redigar potestate: atque ita stabilis esto, vt quamuis fractus illabatur orbis, impauidum feriant ruinæ: neque huius vel illius offensâ, etiamsi iustâ, moueare. Sed conare quod æquum est illi præstare, hoc peracto Deo committe, neque de cetero vlla tibi res pacem & tranquillitatem eripiat, nihil dignum tanto impendio repositura. *Aspira*, vt sup. *Haccine firmâ fide, &c.* ibid.

1. Cor. 6.
Libertas seruanda.

Nullius offensione turbari te sine.

XXII. Considera pacem illam haberi non posse ex rebus humanis, si vel vna desit: vt patet in Aman, qui sic aiebat: Et cum hæc omnia habeam; nihil me habere puto, quamdiu videro Mardochæum sedentem ante fores regias. Expende & scito quietum te esse non posse, etiamsi omnem omnino creaturam etiam Angelicam haberes. O quàm verum, Qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus! Attende nobilitatem animæ tuæ, & infinitam capacitatem intellectus & voluntatis eius, adeò vt nec infinitos mundos cognoscendo, vel habendo vel amando satiari vel ex minimâ parte queat, & quieta reddi, sed magis inquieta fit, magis irritatur, vt Tantalus in mediis aquis sitiens. Quid ergo frustra laboras hoc vel illud ab homine impetrare, seu fauorem, honorem, opes, & vnâ aliquâ te re exsatiare, si nec omnibus id potes? Ad quod pulchrè D. August. Creasti nos, Domine, ad te, & inquietum est cor nostrum donec requiescat in te. & in primis Sapientia æterna, Quid prodest homini, si mundum vniuersum lucretur, & animæ suæ detrimentum patiatur? Ratio autem prima est, quòd omnis creatura mille modis varietur, & maximè cor hominis, qui nunquam in eodem statu permanet: itaque anima, quæ creaturæ adhæret, perpetuò moueri & instabilis esse debet. Secunda, quòd creatura omnis, vtpote transitoria & terrena, spiritualem animam satiare ne-

Esther. 5.

Creatura non satiat.

Matt. 16.

nequeat, non magis quàm ſonus oculum, aut res viſa auditum, aut lapides ſtomachum, aut ventus famem, vt conſideratione 18. attigimus. *Haccine vera, &c.* vt ſuprà pag. 7. vel *vel Pater æterne,* vt infrà pag. 1003. *Agnoſco,* ibidem.

Vnde ſolatium petendum.

XXIII. Conſidera, quanto, & quàm longo labore paruum illud è creaturâ ſolatium hauriendum & quærendum ſit, idque quàm vile & caducum: vix enim acquiſitum ſæpè perditur; aut ſi non, timore ne aliquando perdatur magis cruciat, quàm præſentia eius animus recreetur. Id enim hodie & omni horâ fieri poteſt vt perdas, cum morbi & mors, & cætera nos circumſtent innumera mala. Accedit quòd ſæpè irrito conatu illud ſolatium creaturæ aſſequi coneris, ſiue de honore, opibus, ſanitate, amicitiâ agatur. Et certè vide vt idem ſolatium, & ſolidius, & verius ex pió aliquo exercitio, ſeu reſignatione, ſeu ſtudio longè minore labore haurire poſſes. trahit quidem ſua quemque voluptas, ſiue ea ex honore, ſiue fauore, ſiue ſenſibus quæratur, ſiue ex publicis bonis, ſiue priuatis, ſed ſincera ex pietatis ſtudio habetur. Quid dico? illa ipſa paruo labore ex Deo fonte & mari bonorum omnium & vbique præſenti hauriri veriſſimè poteſt, ac certò & quidem ita vt non poſſit ab inuito tolli. Certè ſi vel decimam partem temporis deuotioni dares, eius quod tribuis huic vel illi rei, aut ſolatio vano acquirendo, triſtitiam facilè pelleres, & liquidiorem ex Deo voluptatem, æterno deinde præmio & gaudio cumulandam caperes: numquid enim ille vbique præſens, & vltrò ſe offert fons omnis boni, & ſolâ cogitatione ferè haberi poteſt? Id egregiè Spiritus Sanctus confirmat: Quaſi is qui arat & ſeminat, accede ad ſapientiam, & ſuſtine bonos fructus illius: in opere enim ipſius exiguum laborabis, & citò edes de generationibus illius. Et cap. 15. Videte oculis veſtris, quia modicum laboraui, & inueni mihi multam requiem. Comparate vobis

Delectare in Deo præſenti. Eccli. 6.

vobis sine argento, & collum vestrum subiicite iugo, & suscipiat anima vestra disciplinam: in proximo est enim inuenire eam, scilicet sapientiam; cum qua illi omnia bona pariter venerant, quam Regius Propheta tam dulcem senserat etiam in aduersis, vt diligeret eam super aurum & topazium, & gauderet sicut qui inuenit spolia multa: pax enim Dei exsuperat omnem sensum, & secura mens quasi iuge conuiuium. Credis hæc & adhuc suspiras ad alia solatia? *Pater æterne*, vt inf. p. 1003. vel *Agnosco*, ibid. *Psal. 118.*

XXIV. Considera, neminem ex vllâ creaturâ solatium verum capere posse, nisi anima eius in Dei voluntate quiescat; alioquin enim ægra est & inquieta. Quemadmodum autem ægram animam nihil iuuat, nec cantus, nec epulæ, nec honor, vti nec ægrum oculum lux, aut aurem quamuis suauis sonus, aut stomachum cibus: ita nec inquietam animam oblectat verè vllum creaturæ solatium, seu publicum seu priuatum; neque enim illud aliud, quàm alterius cupiditatem excitat: quæ si desit, ceteræ nihil prosunt. Sic Aman, vt dixi, ait, omnibus enumeratis bonis: Et cùm hæc omnia habeam, nihil me habere puto, quamdiu videro Mardochæum sedentem ante fores regias. O quàm oportet publicis & priuatis in malis nos abnegnare, & vt egregiè ille suo exemplo docet, quòd tribulatio & angustia sit in omnem animam operantis malum; gloria autem, honor & pax in omnem animam operantis bonum. Semper enim læta est talis anima etiam in tormentis, vt patet in Martyribus, cùm Dei & suam in omnibus videat compleri voluntatem. Collige igitur ex his ante omnia tibi necesse esse, in Deo quærere quietem, etiam vt creatis benè vti & frui possis. idque statue primò curare, & Deum roga, cùm labor omnis aliàs sit inanis. *Pater æterne, coram &c.* vt infrà pag. 1003. vel *Agnosco*, ibidem.

Ægro animi nihil sapit.

Esther. 5.

XXV. Considera, quàm stultum foret per ambages multas

multas easque laboriosissimas hominem sitientem ire, & vitam breuem ad fontem relinquere, maximè si tandem vt ad fontem perueniat sit illâ redeundum, & ambages illæ non tantùm viam longiorem faciant, sed etiam viam ad quam tandem necessariò veniendum, obstruant. Applica illud creaturæ, & eius amori, quo quis in illâ sibi quærit quietem: neque enim anima in vllâ re quietem nisi in Deo capere potest; ad illum redeundum est ipsi, vt columbæ ex arca demissæ, quia non inuenit vbi quiescat pes eius, nihilque aliud agit hoc vel illud optando bonum; vel carere volendo hoc vel illo malo præter Dei voluntatem, quàm frustrà quærere pacem idque per ambages multas & remoras cogitationum, verborum & actionum. Resignatus verò in malis tranquillus in voluntate Dei quiescit, neque anxius est, quid agat vel quid agatur, hoc an illud; vnam enim cogitat, & optat fieri Dei voluntatem, & respuit quia nouit inanem voluptatem, quæ non sit ex illo, eò quòd in Deo fonte omnis boni verum habeat semper & vbique paratum illud quod ex creato quærit bonum. *Pater æterne*, vt inf. pag. 1003. vel *Agnosco*; ibid.

Cur breui via ad pacem non tendis?

Gen. 8.

XXVI. Considera, creata omnia, quæ cùm absunt & desiderantur, sui nos desiderio cruciant, id magis factura cùm præsentia aderunt. Quot enim secundo vento pereunt, qui aduerso steterunt? certè bona etiam publica, præsentia cùm sunt, spinæ sunt (quod enim de opibus ipsa veritas, id de deliciis & honoribus dicere licet) & maiora mala adferunt. vnde Propheta: Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Sæpè tum magis spinæ illæ pungent, concupiscentiam accendent admissa in animum, & vt hostes nocebunt, cùm solo adspectu & affectu, & cogitatione nudâ percepta id fecerint. Nec mirum cùm & cor hominis per hoc quòd creaturam inordinatè amat. vt sic loquar, collocetur extra centrum suum, quemadmodum etiam

Quæ bona noxia sint.

iam illa creatura; quam petimus vt nobis iungatur vel afficiatur, similiter extra centrum suum trahitur aut locatur, atque ita ad illud violentè tendit illa, & cor humanum. Omnia enim, gloria, honor, amor, ad solum Deum referenda sunt, propter quem omnia creata sunt. *Pater æterne*, vt inf. p. 1003. vel *Agnosco*, ibid.

Luc. 14. Abnegatio necessaria.

XXVII. Considera, illa Christi verba; Nisi quis renuntiet omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Si ergo renuntiandum omnibus saltem affectu; quid quęris iam? quid optas? quomodo ea quęris, & quorum absentium affectum abnegare nequis, quomodo præsentium poteris? *Pater æterne*, vt infrà. p. 1003. vel *Agnosco*, ibid. vel *O omne bonum*, vt inf. p. 1005.

Externa bona nihil animæ prosunt.

XXVIII. Considera animam externis bonis vti nec meliorem posse esse, ita nec quietiorem, vt nec parietem album albedine longè posita, nec corpus sanum multis sanis corporibus circumstantibus: malum enim & bonũ illius ex ipsâ & in ipsâ est: cætera non iunguntur animę, nisi per tenuem sensuum delibationẽ, & extra nos sunt etsi contigua. Attende vt visus, gustus, tactus, superficiẽ aliquam quasi tangant solùm: itaque anima iis non satiatur magis quàm famelicus cibis longè positis, aut nesciens eos deglutire. *Pater æterne*, vt inf. p. 1003. vel *O omne bonum*, vt inf. p. 1005.

Externa bona non possidentur.

XXIX. Considera; nihil posse quietam animam reddere nisi id ab eâ teneatur, & quocunque modo possidere illud se sciat aut videat: atqui potissima bona mundi, vt fauor, amicitia, honor, laus, nunquam haberi certò possunt, nunquam diu. Hæc enim nunquam homo scire potest certò se possidere. Vera autem possessio animæ est perfecta rei cognitio & certa, vt in scientiis, quæ proinde auferri nequeunt. Perge modò, & vide quid homo ferè ex rebus possideat, an vix quicquã nouerit præter accidentia aliqua, & ea quæ possidet verè imaginatione possideat, vt insanus Thrasyllas Athenis, qui omnia sua aiebat. Quid ergo possidet homo de bonis mun-

mundi præcipuis fauore, gloriâ, cum ſcire nunquam poſſit an habeat, atque ita neque poſſidere niſi imaginariè; & vt vno momento id ſciret, tamen incertum quàm diu, quia inſcrutabile cor hominis, & in momento mutatur. Et verò quid amicitia, fauor, honor, &c. ſunt, niſi ferè nuda alterius de nobis cogitatio, eaq; vt plurimùm falſa? quia verè iudicare de homine ſolus Deus poteſt: ſed quidquid ſit, iudicium certè hominum de virtute meâ & eius æſtimatione, non me meliorem reddit, vti nec aliam rem vllam; ſed ſi tantum fecero vt ſincerè Deo placeam quantum homini verè bonus ero, & huic & Deo placebo, & quietem poſſidebo & felicitatem certam. tantus enim quiſque eſt, quantus in oculis Dei. *Pater æterne*, vt inf. pag. 1003. vel *Agnoſco, Domine* IESV, vt infr. pag. 1003.

Opinio & res ſæpè idem valent.

XXX. Conſidera, quanta vanitas rerum ſit, cùm ferè idem ſit in creatis (obſerua tamen agi de non neceſſariis) habere & putare ſeſe habere; & habuiſſe omnino idem, ac putare ſeſe habuiſſe. Quod cùm ita ſit, vide quanto melius, vera & certa gaudia & quietem ex Deo haurire. *O omne bonum, &c.* vt infrà p. 1005. *Excitare hîc affectum gaudij potes*, vt ſup.

Omnia propter Deum velle oportet.

XXXI. Conſidera, Deum omnia creaſſe propter ſe, ac proinde nihil optandum, quàm vt ad illius maximam gloriam omnia fiant & impendantur ac conſumantur, velut in ſacrificio, nullâ habitâ noſtri ratione; niſi quantum gloria eius poſtulat cùm infinita eius dignitas, præſtantia ac bonitas id planè exigat, vt omnia ad illius obſequium, honorem, gloriam, voluntatem referantur. cetera enim omnia nihil ſunt, nullius precii. itaque roga Dominum, vt nunquam aliquid ſecundùm tuam voluntatem faciat, aut fieri permittat, nullam tui habeat rationem, ſed ſui. Quomodo enim, quando, ô Deus meus, Maieſtas tua omnia fecit verbo virtutis ſuæ, & ſuſtentat, idque propter gloriam ſuam, & vt faciant voluntatem ſuam, & omnia tibi ſeruiant?

Intentio pura.

viliſ-

vilissimus vermiculus cupiet non propter quod creata sunt, hæc & illa impendi; sed propter se, & secundùm voluntatem suam, atque ita se tibi æquare volet & comparare? optabit (inquam) hoc vel illud fieri, illa habere bona, his malis carere seu publica sint seu priuatæ, hoc vel illo in loco & officio esse, quasi tu Deus non noueris eligere eos qui ad obsequium tuum in hoc vel illo loco pulpito, officio, conuersatione magis sunt idonei. *Pater æterne*, vt inf. pag. 1003. vel *O omne bonum*, vt infr. p. 1005.

XXXII. Considera, quid optes, quid metuas; & pacem illam vel oblectationem, quam creatum aliquod retinendo, vel acquirendo habere vis, scito abnegando illud ex Dei amore & propter regnum cælorum, idque vnum quærendo, faciliùs longè comparari: Nónne enim dixisti ô IESV, spes mea, & æterna Veritas, Quærite primùm regnum Dei, & hæc omnia adiicientur vobis? Si hoc verum est, quid stultius, quàm aliquid quærere ingenti labore frustrà, quandoquidem sciam vnum regnum tuum, id est voluntatem, quærendo (quod facile) hæc vltrò omnia adiicienda. Vnde alio loco mones: Nolite solliciti esse, dicentes, Quid manducabimus, aut quid bibemus? hæc enim omnia gentes inquirunt. considerate volucres cæli, & lilia agri, &c. Cùm ergo prohibeamur etiam de necessariis solliciti esse, & nos, Religiosos maximè, sine omni curâ esse oporteat, vt cæli volucres, quas Pater cælestis pascit; certè non curabit ille nos, si contra eius mandatum curiosi ac solliciti fuerimus de vllâ re etiam necessariâ; hoc enim meritò illi displicet, quasi aut nolit, aut non possit absque nobis sufficienter prouidere priuatim & publicè, postquam omnem curam nostri sibi sumpserit, & nos ei toties commiserimus. *Pater æterne*, vt inf. p. 1003. vel *Agnosco*, ibid.

Abnegãdo bona ipsa acquiruntur.

Ibid.

XXXIII. Considera, quid sit facilius, contemnere omnia an acquirere, vt pacem inuenias, certè fateri

debes quòd contemnere omnia. vtrum tu eligis? quid vltrà optas? Ecce vide quid te doceant Eremitarum & monasteriorum millia; nónne ideò repleta sunt, vt pax inueniretur, quam nec in regnis & deliciis quisquam inuenire potuit, & tu in hac re N. eam speras? Adeoque id notum ratione etiam naturali, vt eam ob rem Philosophi in paupertate veram animi beatitudinem constituerint; immò idcirco deos nudos, nihil habentes, & omnia largientes fingebant & pingebant. Sed quod certius est, accipe, nónne Veritas ipsa in paupertate primam beatitudinem posuit, & abneganti aliquid, centuplum pro eo promisit? An verè putas, an falsò? si verum, quomodo non ambis? verùm etsi omnes inuitârit, vt ad se venirent & reficerentur, & discerent mites esse & humiles corde, vt requiem inuenirent animabus suis; addidit tamen: Nisi quis renuntiauerit omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. & rursus: Qui non odit patrem & matrem, &c. insuper & animam suam, non potest meus esse discipulus, nec per consequens quietem animæ suæ inuenire quis potest, nisi hoc & illud & omnia sincerè abnegauerit. quo enim quisque minùs terrenis amore adhæret, eaque tangit, & velut tantùm in puncto, eo faciliùs animus ad Deum, ad centrum suum euolat, & omne gaudium adipiscitur. Credis hæc? & adhuc anhelas ad aliud extra omne bonum? *Pater æterne*, vel *Agnosco*, vt inf. pag. 1003.

Facilius acquiritur bonum cõtemnendo quam quærendo.

Matth. 5.

Matth. 11. *Luc.* 14.

Ibid.

XXXIV. Considera impetrari non tantum quietem animi dum abnegantur omnia, sed etiam (omitto quod nobiliùs longè & eminentiùs in Deo vbique præsentia sint & habeantur) abneganti parata ea ipsa quæ optantur. nónne enim iis, qui Christi amore pauperes facti centuplum promisit Veritas, & quotidie centuplum dari videmus? nónne eos, qui honores sincerè fugiunt (quod omnino necessariò etiam facit superbus, etsi fictè & frustra) maiores & securiores adipisci? & eos qui

respuunt

reſpuunt delicias amaras ſæculi, abſtinentiæ & ſobrietatis munere quaſi perpetua agitare conuiuia, vt Cornarius ille ſuâ & multorum experientiâ declarat? Immò ſanitas, abſtinendo à ſuperfluis & noxiis, magis quàm omnibus medicamentis & deliciis acquiritur. Non aliter ergo neque faciliùs quàm abnegando rem hanc N. quam quæris aut optas, habebis & pacem inuenies ſummum omnium bonorum, non verò quærendo. Neque dubitandi locus eſt, cùm Veritas ipſa centuplum abneganti propter ſe aliquid etiam in hoc mundo promiſerit: cui diffidere omnino impium foret & ſacrilegum. *Excita fidē*, vt ſup. *Pater æterne*, vel *Agnoſco*, vt inf. p. 1003.

Centuplum verè datur abneganti ſe.

Matth. 19

XXXV. Conſidera, an rem illam N. & ſimul ex eâ pacem ac voluptatem veram (eo enim omnia diriguntur) cupias à Deo velut optimo parente? ita omnino exiſtimo; ſcito igitur illam te ab eo non impetraturum, niſi illam abnegaueris, contempſeris, abſque vllâ anxietate optâris. Quemadmodum enim bonus pater filio non tantùm non porrigit, ſed nec proponit pro pane lapidem, pro piſce ſcorpionem, pro pharmaco venenum, aut id quod morbum foueat, aut cultrū furioſo; ita neque Deus optimus maximus dabit nobis id cui videt nos affici immoderatè. illud enim nos ab amore eius impediret, id eſt, ſummo bono, eoque magis, quo magis eſſet præſens: quod enim vel ſolâ cogitatione & ſpe perceptum afficit, certè viſum, habitum, vſurpatum nónne omnino magis afficiet & nocebit, vti ſuprà dictum? *Credo tibi*, vt ſup. p. 7. vel *Pater æterne*, vt inf. p. 1003.

Lucæ 11.

Deus non dabit vt Pater id cui affice-ris inordinatè.

XXXVI. Conſidera hæc verba: Sapientia attingit à fine vſque ad finem fortiter, & diſponit omnia ſuauiter; & attende, quem finem tu noueris, & quomodo nos homines neutrū̃ finem ſciamus, & quàm incertæ ideò ſint omnes prouidentiæ noſtræ. Præterea aduerte, vitam hanc quaſi ſcenam eſſe; in quâ is laudatur ſolùm, qui partes ſuas rectè agit, quales quales illæ ſint, ægri an ſani, diuitis an pauperis; cum autem ipſe choragus diſpo-

Sap. 8.

nat omnia, cur obsecro non pares? sed alias tibi partes petis & repugnas?

Omnia parent Deo, & tu non? XXXVII. Considera, omnes creaturas à summo deorsum, omnes parere suo modo diuinæ voluntati; & quam id dignum sit; quamque indignum, coram omnibus te vermiculum sese attollere, ideoque toto cordis affectu te diuinæ bonitati resigna, & cum singulis choris Sanctorum idipsum facito, tuamque resignationem cum eorum perfectissimâ vni & coniunget & voluntatem cum diuinâ, vt nihil velis, nisi quod Deus vult, & quia ille vult: immò nihil prorsus velis, nec esse, nec viuere, sed vnum Dei beneplacitum & voluntatem. Talis conformatio, ut Bernardus, maritat animam
Serm. 38. cum Verbo. Talis amor per se sufficit; is per se placet, & propter se: ipse meritum, ipse præmium sibi, est amor: præter se, non requirit caussam, non fructuum: fructus eius, vsus eius. Amo, quia amo, amo, vt amem &c. *Pater æterne*, vt inf. p. 1003.

XXXVIII. Postremò considera, & aspice D. IESVM, primò, in summo cælorum, Deo patri æqualem se offerre, & vt descendat ad ima propter te. Secundò in summo gaudio, & paratum pro te ad passionem amarissimam. Tertiò, in summo honore, & paratum ad ignominiosissimam mortem. Quartò, IESVM eam elegisse, & in hoc mundo paupertatem, ignominiam, & despectum, & proposito sibi gaudio sustinuisse crucẽ. Nunc ergo dispice, an hæc credas, & quis tu sis. si miles Christi, cur illud optas bonum & fugias crucem, quam ille & Sancti omnes N. N. vt Andreas vltrò quæsierint & inventam amore magno amplexi sint? si seruus es, sub tali Domino quid te facere oportet? Si filius es, quomodo talem patrem te oportet honorare? Igitur percurre quid in hâc vitâ tibi sit optabile N. & vide quàm contrarium facias exemplo eius. Quid item auerseris N. aut timeas, attende & quàm longè sis ab eo vt dicas:
Luc. 12. Baptismo habeo baptizari, & quomodo coarctor donec

nec perficiatur? donec scilicet crucem amplectar, omni solatio destituar. Nónne hortatur nos Apostolus: Omne gaudium existimate, fratres, cùm in varias tentationes incideritis? Tale putas gaudium tuum esse debet? Talene est? & in eo pax tua, & requies, & cibus, & delectatio fieri in te voluntatem amantissimi Regi Domini Patris tui? *Iac.1.*

Exercitium breuius.

Pater æterne corã quo sto, da mihi, qui solus potes, gratiã vt requiescam in te, & amem te solum; tua sunt omnia, & nosti omnia priusquam fiant, quidue mihi, aut vlli expediat solus nosti ab æterno, neque sine te capillus cadit aut folium mouetur, neque oculus, neque auris aut cor, seu voluntas, aut intellectus vllo satiatur aut quiescit nisi in te. Credo igitur tibi, & me committo, spero in te & nihil extra te, & diligo te toto corde, & nihil opto scire, vel amare præter te & voluntatem tuam in his N. & omnibus fieri in tempore, in æternitate, vehementer dolens propter te quòd meam amauerim, & nihilum & vanitatem frustrà coram te, qui es mihi verè vna & sola satietas, requies mea, & pax Deus cordis mei & omnia, Amen.

Alterum.

Agnosco, Domine IESV, *mihi præsentissime, quòd in pace factus sit locus tuus, tu verò scio pax nostra, & centrum & requies, & omne bonum mihi es. Quid ergò opto aut spero iam præter te? N. quid metuo aut doleo extra te, tu amor, tu timor meus. Domine mi, mane obsecro mecum, & sine vt in te quiescat anima mea, & delectetur in te: quid enim est quod paci illi quæ in te est, comparari valeat, cùm exsuperet omnem sensum, & plus quam iuge conuiuium sit securum & quietum cor quod inhabitas? Absit ergo, Domine mi, vt ista N. res me turbet, hanc petam, de illâ doleam; nulla enim adferre mihi vllum bonum potest, si* Psal.75.

pace tua caream , & quid mihi deesse cùm te omne bonum habeam? cur te præ sordibus & spinis his N. & summum hominis bonum perdam, pacem inquam animæ meæ: habeant sibi quæ volunt huius sæculi filij, ego autẽ in te gaudebo, & exultabo in Deo IESV *meo, & tu dispulsâ nube vanitatis huius & ostensa luce voluntatis tuæ seu in publicis seu in priuatis N, lucidißimo radio vultus tui facies ita spero & humillimè rogo , vt pax & serenitas & tu solus sis amabilis animæ meæ. Numquid etsi omnia haberem , sine te nihil essem & haberem inter omnia, & renuntiare omnibus deberem vt tuus essem discipulus? & quorsum illa haberem, si omnia abnegare deberẽ, si bonum meum vnicum tollerent aut minuerent, pacem animæ meæ? equidem ideò petuntur , & quæruntur ista, vt quiscat in iis cor nostrum, sed inquietum semper est donec in te solo requiescat. Ita scio, ita credo, ita mihi denuntiant sæcula præterita & omnis creatura. Cur verò non respuo illud bonum, vel illud malum admitto, quod dum longè est, & extra muros est, velut hostis aspectu solo & affectu turbat animam meam? Absit Domine, auerte hoc à seruo tuo , cuius certè pax & omne bonum est conquiescere in voluntate tuâ. Tu nosti quid expediat publicè & priuatim gloriæ nominis tui , & meæ saluti: ego verò cùm ignorem, quid spero vel metuo, doleo aut gaudeo nisi de voluntate tuâ? Et verò quidquid eueniat, nihil, scio, fiet, non capillus de capite cadet, non arena mouebitur absque prouidentiâ tuâ: vnde nec mirari possum , nec de vllo vnquam queri: facta enim est, & fiet voluntas tua, & mea, quia toties eam obtuli , & eam offero iterum tibi, cuius ego totus sum & omnia. & humillimè rogo, vt nunquam , ô Sapientia æterna, quidquã secundùm meam insipientiam & voluntatem facias, aut fieri permittas. Renuntiaui illi & renuntio , quia ita tibi placet, vt fiat mihi secundùm beneplacitum tuum, & sic velut in tranquillo nauigans ad te, Domine , ad portum securißimum æternitatis peruenire valeam, Amen.*

Exer-

Exercitium longius.

O Omne bonum, Deus meus, ô fons bonorum, vnicũ & dulcißimum solatium, ac quies & centrũ animæ meæ; creasti enim nos ad te, & inquietum est cor nostrum donec requiescat in te, & nihil quærat aut optet extra te; nihil enim satiare aut prodesse homini potest, etiamsi vniuersum mundũ lucretur, nec cognoscere vnquam alicui datũ est quid sibi expediat, quã viã eligat, in multiuio hoc vitæ nostræ. quomodo igitur timebo ista aut optabo N. dolebo vel gaudebo, nisi de te, & propter te? Quod timeo, fortè sperandũ, in quod spero est timendũ. Ecce id de quo doleo crux esse potest, in quo Christe IESV tecum triumphem: id de quo gaudeo, tale vnde cum Epulone æternùm gemã. Laborarunt ab orbe condito mortales omnes, vt quietẽ inuenirẽt extra te, & non potuerunt, & licet vt Salomon, multi nihil negassent oculis & concupiscentiis suis; nihil inuenerunt præter laborem & dolorem, momentaneam & amaram vanitatem. August. Nemo nouit quid expediat.

Putabat Nabuchodonosor ad momentum exultare cogitatione solâ, post multos labores, & secum dicebat: Nónne hæc est Babylon magna, quam ædificaui in domum regni, & in robore fortitudinis meæ, & in gloriâ decoris mei? cumq; adhuc sermo esset in ore eius, ablatum est ab eo cor hominis, & cor feræ datum est ei. Dicebat ille: Habes multa bona posita in annos plurimos, requiesce, &c. & eâdẽ nocte repetita est ab ipso anima sua. Et vanitatẽ istam quis non est expertus in se? vbi vnquam quisquam inuenit requiem extra te? cur ergo demens ibi eam quæret, vbi nemo inuenit, nec inuenire potest, & stulto labore consumetur? & licet inuenire possem, ecce audio & credo, quod nisi quis renuntiauerit omnibus quæ poßidet, non potest esse tuus, ô IESV Christe, discipulus. Si ergo renuntiare, si relinquere, saltem affectu oportet; si tuus, vti volo, discipulus esse velim, quid quæro, quod mox relinquendum? quid quæro, quod inueniri nequit? & si posset, saltem affectu, & fortè etiam reipsâ morte adueniente relinquendum. Daniel. 4. Lucæ 12.

Et si quietẽ quæro in publico aut priuato bono, ac nihil prætere, quomodo prudens illam quæram in eo quod quærendo, & solo desiderio me iam inquietat? Nam si res absens quietum me

Amor creati boni turbat.

me non sinit, aut quia sperata aut quia ablata; & præsentiâ crescit affectus & amor, ac simul crescit inquietudo & timor; ecce quomodo in cassum laborant, & vias ambulant verè difficiles omnes filij huius sæculi; & nihil cùm dormierunt, inuenerunt in manibus suis? Cur ergo eos frustrà imitabor, & requiem quæram in honore, fauore aut voluptate, otio, cũ in te solo, etiam si malis careram & omnia creata habere, quiescere possim? Quod cùm ita sit, quæ insania in vna creatura illam quærere vel pluribus, imò omnibus, cùm hoc nihil aliud sit, quã per cogitationum, verborum & actionũ ambages spoute ire, & quærere frustrà, quod in te fonte omnis boni, qui vbiq; præsens es, in te, inquam, tantum modò habeo, & certò paratũ, nisi illa impediant? Et quid volo mihi in viâ Ægypti ex hoc mundo vt bibam aquam turbidam & sitiã magis: cùm verè hic te habeam, ô fons aquarum viuentium, abyssus inexhausta bonorũ omniũ! Benignissime JESV, *aspice in me, & miserere mei, nihil neq; hoc neq; illud N. & vltrà peto & quæro extra te, cũ ex te, & in te, & per te sint omnia: tu verè es pax mea, & gaudiũ meum & gloriatio mea, nihil cupio aut volo per gratiã tuam præter te, quid enim sensualis voluptas mihi nisi absynthium propinat? & irritat sitim, nõ satiat? quid est honor nisi momẽtanea & inanis & ferè falsa aut saltem ignota nobis hominis de homine cogitatio & æstimatio: solus enim tu Deus scrutaris cor; neq; quisquam maior est quàm sit in oculis tuis, neque verè cuiquam honos & gloria nisi soli tibi tribuenda: tu enim vt tuus Propheta, omnia in omnibus operatus es Domine, & omnia operaris. vnde non est quòd sibi honorem venditet homo vanissimum honorem, externũ bonũ, quo nõ est quisquam melior futurus, neq; magis satur quã famelicus cibis longè à se positis. externũ enim est, & in alterius semper manu, & vti homo in singula momenta fragile & mutabile difficillimũ acquisitu, facillimũ vt amittatur; quod nemo certò vnquã ab orbe condito possedit, vel retinuit vel vno momento: inscrutabile enim est cor hominis, & quis cognoscet illud? diuitiæ verò quid sunt nisi terra vilis, quibus commoditates quidẽ multæ parantur, sed spinosæ, adeò vt beatissimus sit qui te imitatur, ô* IESV

Ierem. 2.

Ierem. 17.

Quid diuitiæ.

amantissi-

amantißime, & quàm minimis indiget vt sic dicam pharmacis & subsidiis alienis, quando nullius indigerere in hâc miserâ vitâ non potest? O quàm verè miser est qui omnia adhibet, vel saltem plurima, eaq; consectatur, cum sola beatitudo sit & quies, plurimis & velle & posse carere.

Numquam igitur deinceps optabo, vt hoc vel illud eueniat mihi, hoc vel illo malo liberer, sed vt tua solũ sanctißima voluntas in me fiat, quia sola scio mihi vtilis, iucunda & salutaris. Si meã illi coniunxero, tũ verò pacem inuenire potero. nemo enim ei restitit, & pacẽ habuit: cùm tu sis solus Dominus, & nos inutiles serui tui, & aut libentes aut inuiti parere cogamur. Tu solus Rex potens & sapiens, qui ab æterno à fine ad finẽ, & prudentißimè & hæc N. pro tua voluntate optimè omnia disposuisti; tu solus nosti finem, huius. N. & omniũ quæ rebus omnibus statuisti; quomodo igitur media & viã eligere potero vel audebo, cùm nescio quò vadam? Tu Dux meus, tu optimus architectus solus ideam habes, & omnia in pondere, numero & mensura ad eam ordinasti; quomodo igitur ego designare in animo meo aliquid possum, nisi imprudentißimè?

Ecce quemadmodum in mundo partes eius ordinasti, & in corpore nostro membra. & vtrisque vires, & formam, & sitũ ad finem propositum tribuisti: ita facis, Deus meus, & fecisti de nobis, vt ædifices Ierusalem cælestem, ad quã lapides viui coaptamur. Fac, quæso, sicut, optimè conuenire nosti, & quibus expediat instrumentis, & quadra, & poli, & colloca, ô Sapientia æterna: omnem sollicitudinem meam in te proiicio, & hoc vnum opto, vt fiat de me sanctißima voluntas tua; successum non hunc vel illum voueo in quauis re, sed sanctißimam fieri voluntatem tuam; imò nec opto scire, quia tibi scio esse curam de me, neque scientiam meam vtilem esse, cùm incertæ sint omnes prouidentiæ nostræ, & tu solus attingas à fine vsque Sap. 8. *ad finem, suauiterque omnia dispontas, nec sit qui poßit resistere voluntati tuæ.*

Certò etiam noui eo te maiorem mei curam suscepturũ, quo ego minùs de me anxius fuero, & magis paternæ curæ confisus altiora me non quæsiero, sed ea quæ sunt placita

coram

coram. Quòd si tunc gauderem, cùm omnia pró arbitrio facere possem, & viã quamlibet cæcus, miser & insipiens deligere, quanto magis gaudere debeo, quòd tu Sapientia æterna, digneris curam de me suscipere, tanquam si solus essem in vniuerso? Ita me in Ven. Sacramento visitare dignaris. Absit ergo vt vnquam aliquid cupiam extra te & præter tuam sanctissimam fieri voluntatem. meã illi consecraui & consecro, vt inueniat in te dulcissimam, suauissimã et securissimam pacem, quæ exsuperat omnem sensum, cui nihil comparari potest, nullus eius pretium inueniri: sic enim homo incipit gustare beatitudinẽ, & videre quàm suauis sis, ô Domine, & quòd voluntas tua super mel & fauum, & super aurum & topazium, & tu super omnia, & in te omnia, & extra te nihil, ô Deus meus, qui es benedictus in sæcula, Amen.

Praxis ad acquirendam conformitatem voluntatis nostræ cum diuinâ, & pacem.

1. Thren. Minima peccata vitanda, quia pacem turbant.

PRIMO, peccata, etiam minima, diligenter vita & leges serua. Peccatum enim, vt ait Ierem. peccauit Ierusalem, propterea instabilis facta est. Omne enim peccatum instabilitatem adfert, & turbationem & confusionem; vt patet in Cain, Adamo, atq; adeo impius, quasi mare feruens, quod quiescere non potest. Vtinam, ait Dominus, attendisses mandata mea, facta fuisset sicut flumen pax tua, at verò nõ est pax impiis.

Isaiæ 57. Pax seruanda.

Secundò, fortiter supera te, & abstine ab iis quæ pacem turbant. Si enim hosti resistis, & tranquillitatem reipublicę turbanti; cur non omnibus viribus niteris, pacis animi impedimenta tollere?

Matth. 11. Mansuetudo pacem adfert. Præceps ne sis.

Tertiò, pius esto ergà proximum; nec facilè iudica, aut durè habeas. Discite enim, inquit Christus IESVS, à me, quia mitis sum, & humilis corde, & inuenietis requiem animabus vestris.

Quartò, constanter tua age, & nihil nisi consultò, maturè ac temperatè, tum enim, neque vrgere conscientia, neque angere nos pœnitudo, neque arguere meritò quisquam potest. Pręcipitantia omnis ferè harmoniam animæ perturbat.

Cum Deo sæpè age. Prouidentiam Dei attende.

Quintò, ex omnibus aliquid collige ad pietatẽ & virtutem: hinc enim magna pax, cum nihil propè in animam ingrediatur, quod eam turbet: quæ enim extra nos, nihil nos mouere possunt, quod diligenter expende.

Sextò, diuinam prouidentiam & præsentiam in omnibus considera, Deoque omnia tribue, idque est præcipuum omnium,

omnium, & solidissimum, & à sanctis Patribus laudatissimum, & vsitatissimum iisdem exercitium.

Septimò, aliorum iudicia contemne. Nihil enim ita pacē turbat, atq; illa vereri, ad ea se fingere, vitamque instituere. *Iudicia contemno.*

Octauò, nihil spera, aut time in transitoriis: sed resignatus esto; & magna cum libertate in voluntate Dei conquiesce, nec cū transitoriis mutabere. Etenim cùm semper Dei voluntas sit effectum suum habitura, quidquid fiat; seu prospera, seu aduersa, tibi certò bona erunt, & semper habebis quod optas; tibique diligenti Deum, omnia cooperabuntur in bonum. *Abnegatio sui necessaria.*

Nonò sæpè resigna, quod hac iaculatoriā, vel simili etiā fieri potest: O suauissima pax, & gaudiū meū, Deus meus: ex quo, & in quo, & per quē sunt omnia: nihil cupio extra te, quia inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te: fiat in omnibus sanctissima voluntas tua. vel, Fiat voluntas tua sicut in cælo & in terrâ. Quam petitionē trecenties sexagies quinquies aliquando beata illa Gertrudis pientissimè pronuntiabat, Deoque gratissimum esse sacrificium intelligebat. Vt autem id vtiliùs fiat; repetam, quod tetegi superiùs: non sufficere, si in genere nos resignemus; sed oportere ad particularia descendere; & in singulis, tanquam si iam necesse foret, vel Deus à nobis id peteret, nos resignare; & tamdiu nos exercere, donec iidem simus in prosperis & aduersis, & vultus noster non ampliùs in diuersa mutetur. Imò, omne gaudium existimemus, cùm in tentationes varias inciderimus. *Resignationis actus iterandus.* *Blos.* *Resignatio est in particulari facienda.*

Praxis huius esse poterit: Si fingamus iam hac vel illâ re carendum, consolatione, honore, scientia, commodis, quibus alii abundent; imò virtutibus & gloriâ in cælo; hanc vel illam tentationem, aut iniuriam tolerandam, huc vel illuc migrandum; sanitatem auferendam, opes, honores, famam, amicitiam, recreationem, vel etiam vitam. & mox, nō quasi ab homine auferenda sint, sed quasi à Deo repetenda, illi libentissimè totoq; animo resignare voluntatem nostram magno amoris affectu. Neque cessandum donec, vt B.P.N. cùm de electione agit, mouet, sentiamus indifferentiam, & resignationem perfectam. Quā expressit beata Gertrudis, iussa eligere à Domino sanitatem aut mortē: respondit enim: Vehementissimè desidero, vt non facias voluntatem meam. Et hoc pacto in altissima pace ac gaudio permanere consueuerat. Nam qui in Deo scit se habere omnia, cæteraque nihil æstimat, & attendit voluntatē eius esse optimam & vtilissimam, omnino conquiescit; vnde Thom. à Kempis l. 1. c. 20. cui omnia vnū sunt, & omnia ad vnum *Praxis vtilis.* *B. Gertrudis exemplum.* *Nota.*

vnum trahit, & omnia in vno videt, poteſt ſtabilis eſſe cõrde,& in Deo pacificus permanere.

Malorum præuiſio. Secundò,percurre aliquando,vt initiò anni, menſis,hebdomadæ ſemel atque iterum per diem, imò ad ſingulas horas,breuiter quę accidunt in mundo triſtia,atque tibi accidere etiã poſſe attende,& voluntati Dei reſignat,& quęcumq;in mundo fiunt contemplare,vt ab illo facta aut permiſſa;perſępe hoc modo,maximè dum oras,in hac auri fodina,te exerce. Neque tantùm adverſa prouideas, verum etiam proſpera;& vide an,ſi tibi obtingerent, ineptâ lætitiâ de ſtatu mentis deiicerent.Nam vt Poëta; *Boëtius.* Si vis lumine claro cernere verum,tramite recto carpere callem; gaudia pelle,pelle timorem,ſpemque fugato, nec dolor adſit.Nubila mens eſt,vinctaque frænis,hæc vbi regnant.

Tertiò, conſidera omnes actiones & tempora (vt fit in omni Ordine,eaq́; rite diſtribue,& ſerua, quemadmodum vides bonos Religioſos factitare, & fabros omnes menſuras ad amuſſim obſeruare;tempore enim omnia metiri conuenit.Neque hoc ſolùm, cura inſuper tua ordine recto & bono poſita eſſe etiã minima,cũ numeris,vt facilè reponantur; vti docent Notarij & Procuratores. *Ordinatio actionum.* Statue ergo quid & quomodo hoc menſe, ſeptimanâ, die, horâ agere velis, quoad fieri poteſt : ita enim in omni diſciplina & iudiciis fieri cernis:Anxietas tamen abeſſe debet. Hinc B.Tereſia nolebat taxã fieri aut dari ſuis vt illa tolleretur. Et ſanè cũ neſcias,quando vocãdus ſis à Domino,id quod præſens eſt tantùm te incumbere oportet, & id curare quoad fieri poterit,vt nihil fortuitò facias; nõ enim decet ſapientẽ dicere,Nõ cogitabã;nõ filiũ patris ęterni,qui ab æterno omnia ordinauit & diſpoſuit,à fine vſq; ad finem. *Sapiens nõ dicit, Non cogitabam.* Atq; adeò prudentis eſt,quid dicat, bis ad limã reuocare antequã ad linguam. & meritò, cũ & de otioſo verbo ſit reddenda ratio, & videamus tanto ſtudio phraſes & loquendi modos elegantiores ab hominibus conquiri;quanto igitur magis prouidendum,quomodo Chriſtianè, & vt filij Dei loquamur? *Linguæ cuſtodia.* Inſuper cogitationes ordinare,certaſq́; admittere, atque imaginationẽ figere tantũ in re vtili ſuadent ſpirituales magiſtri;ideoq́; communicationem cũ Deo,& præſentiã eius adeò cõmendant.Et quidẽ S.Bernard.& Hugo Lincolniẽſis,eximij hac in re fuere,quippe qui extra oratorium curas manere tã facilè iubebant,atq; Abraham famulos & aſinos ad pedem montis,dum ſacrificium compleſſet,opperiri. *Cogitationes ordinandæ.*

Solitudo & quies. Quartò,modeſtum & quietum te ſerua & extra turbas: ſiquidem corporis quies & ſolitudo ad animi quietẽ plurimùm facit:vti enim vaſe moto turbatur aqua ; ita corpore agitato anima quietem retinere vix poteſt.

Quintò, ad pacem etiam conducit alterius quietem non turbare, vt Albert. c. 13. de pace.

Sextò, alienis te rebus ac muneribus nequaquam immisce; neque de iis percunctare, aut sermones temerè admitte, maximè de nouis, quòd spe metuque animum agitare ista solita sint imperfectorum. *Curiositatem vita.*

Septimò, similiter respectus humanos contemne, cogitando te Deo seruire, & ab eo mercedem exspectare & non ab hominibus.

Octauò, mutatio locorum crebra, exercitiorum, librorũ, quieti obsunt plurimùm, vti & citò credere: quia is leuis est corde, Sapientis testimonio. denique quamdiu irresignatus eris, quietem non inuenies. *Dignatus es*, vt sup. pag. 10. *Mutatio crebra perà turbat.*

Exercitium pro confidentiâ in Deo excitandâ in scrupulis & aduersis.

CVM pacẽ animæ scrupulositas vehementer turbet, ei sedulò resistendũ cõsilio, exercitatione, &c. animusq; erigendus in Deũ, ideo hæc subnecto. *Sancti tui Domine mirabile cõsecuti sunt iter, seruientes præceptis tuis. Quid enim mirabilius, quã transire per medios fluctus, & effugere gladium Pharaonis? quid mirabilius, quàm te dicere mari, tace & obmutesce, & in tempestate fieri tranquillitatem magnam; in tentationibus plurimis facere prouentum? etiamsi exsurgant castra, potestatem tenebrarum harum non timere? mirabilia opera tua & anima mea cognoscet nimis. Sed eheu ecce circumdederunt me inimici mei, veni in altitudinẽ maris & tempestas demergit me; sed cùm nesciam quid agere debeam, hoc solum habeo residui, vt oculos meos conuertam ad te, & poterisne Deus totius consolationis, auertere faciẽ tuam à me, vt similis sim descendentibus in lacum? quid proderit tibi si perdas me opus manuũ tuarũ? ô bonitas infinita Deus meus, tu neminem vis perire, nec delectaris in perditione uiuorum. O quoties hortatus me es vt confiderem in te; ecce clamat Psaltes tuus & ait mihi; Spera in Domino & fac bonitatẽ: sed vnde hoc mihi vt faciam eam infelix homo, cuius proni sunt sensus ad malum ab adolescentiâ suâ? sed rursum intonat, & erigit me dicens, Spera in eo & ipse faciet; fac igitur Domine, vt omnem fiduciam in te solo ponam; fac tu quæso bonitatẽ, quia bonus es: fac misericordiam cum misero seruulo tuo, quia misericors es, & beatum me facies, & misericordias tuas in æternum cantabo. Beati enim omnes qui confidunt in te: & beatus vir cuius est auxilium abs te, beata anima quæ tales ascensiones in corde suo disposuit, in hac valle lacrymarum, ascensiones quibus ascendat super altitudinem terræ super omnes Angelos, super omnes cælos, & accedat ad te & proiiciat se in te, & complectatur*

 tur

tur te, quoniam bonus, quoniam in sæculum misericordia tua, & bonitas tua super omnia opera tua. Non enim vnquam amas & deseris, non vocas, & repellis, non inuitas, & dimittis inanes, non iubes nos inniti tibi, & subtrahis te vt irrideant nos inimici nostri dicentes: Sperauit in Domino, eripiat eum, saluum faciat eũ, quoniam vult eum: vel ne quis ut ille improbus, petat, Quis est qui vos eripiat de manu meâ? tu enim veritas es Deus meus, & bonus es sperantibus in te, nullusq; sperauit in te, & confusus est, quocirca & ego Deus meus, in te confidam, & non erubescam: in te Domine sperabo, non confundar in æternum, neque irridebunt me inimici mei; etenim vniuersi qui te exspectant non, confundentur: nonne autẽ tu qui scrutaris corda & renes, nosti Domine quia tu vnica es expectatio mea! Expectans enim exspectaui te Deus meus, cum Prophetâ tuo: & dixit ille quòd intenderis ei: intende obsecro & mihi Pater mi, & benedictionem paruulam da filio prodigo tuo. Ego enim in misericordia tua speraui, sperantem autem in te misericordia tua circumdabit, & viuam iam non mihi, sed tibi, & confidam toto corde, cùm mortuus sis pro me, cùm millies te dederis mihi, cùm infinities sincerè me plus ames quàm ego me, Deus meus pater misericordiarum, & Deus totius consolationis.

PROTESTATIO MATVTINA,

Aduersus scrupulos & tentationes.

PRofiteor coram te & curiâ tuâ Deus meus, coram Angelis & Sanctis tuis, quòd tu eris mihi in Deum, & ego tibi in seruum fidelem vsque ad extremum vitæ meæ: tu enim Dominus & ego seruus; tu Pater meus es, & ego indignus filius tuus: tu merces mea magna nimis: neque oculus vidit, neque auris audiuit, nec in cor hominis descendit, quanta præparaueris mihi Et magna & plurima quidem sunt hæc, sed tu Creator meus, infinities mihi tu pluris es quàm dona tua: tu enim pars mea, & hæreditas mea & præclara es mihi. Propter te igitur peregrinus & aduena, ibo & curram in viam mandatorem tuorum, quia dilatasti cor meũ. Si quis insidietur hostis, si quis allatret, pelliciat, incantet, terreat & surrepat, tu eris timor meus, spes mea, & amor meus. Ego te elegi in Dominum, & abrenunciaui Satanæ, & adhæsit tibi anima mea; & quis me separabit à charitate tua? quomodò te derelinquam omne bonum, & præceps sponte ruam in omne malum, quomodo te odero charitas infinita? donec viuam non recedam ab innocentiâ meâ; neque ratum habebo quidquid tibi displicere potest, neque haberi volo, nisi testes rursũ inuocauero cælum & terram, Beatissimam Virginem, & Angelos & Sanctos tuos, & creaturam omnem, & coram iis abnegauero te Deus meus, & elegero omne malum, pro te omni bono, amaritudinem

dinem pro dulcedine, odium tui pro amore, mortem denique & lumen æternum pro sempiterna vita & gaudio in te & de te Deus meus & omnia

Exercitium pro scrupuloso.

DIxi, confitebor tibi aduersum me iniustitiam meam Domine, & tu remisisti inquitatem peccati mei: Dixi, & mox eructasti verbum bonum, dicens, remittuntur tibi peccata tua, quoniam rogasti me, quoniam dilexisti me. Et quis non diligat te ô infinita bonitas! aperis enim mihi cataractas miserationum tuarum, & torrente misericordiæ inundasti & mundasti me. Et quis non diligat te ô infinita bonitas? aperis enim cataractas miserationum tuarum, & torrente misericordiæ inundasti & mundasti me. Quid enim aliud facere potest Pater misericordiarum, cùm certò sciam quod ab æterno exspectaueris me, & optaueris vt à regione longinquâ reuerterer ad te: cùm triginta tribus annis in hoc loco horroris, & vastæ solitudinis, quæsiueris me cũ dolore & amore Quid aliud facere potes, quã pœnitentem amplecti prodigum? linumq; fumigans non extinguere, calamum quassatum non conterere? Quàm apprehendere manum meam & seruare me; educere me de conclusione vinctum, & de domo carceris sedentem in tenebris? sed vnde hoc mihi, vt sciam quòd misertus sis mei, quòd inuenerim gratiam coram oculis tuis? Hoc scio quòd procul eram abs te, & alligârat me fortis armatus, & ecce subitò tu (neque enim alius potest) dirupisti vincula mea, vt venirem sponte ad pœnitentiæ lauacrum, vt sacrificarem tibi cor contritum & hostiam laudis, traxisti inquam me in funiculis Adæ, in funiculis charitatis, vt venirem in odorem vnguentorũ tuorũ. Quid est enim venire ad te nisi, deserere pristinã conuersationem, & amare te qui ab æterno amasti me? Quid verò est amare te? nisi optare tibi omne bonum & numquam per peccatum alienũ fuisse à te, paratum esse seruare omnia mandata tua, & omnes voluntates tuas: vili pendere terrena omnia, paratumq; etiam potiùs perdere omnia, quàm tè offendere, libenter tecum loqui, teq; & verbum tuum audire: hæc per gratiam tuam cùm sentiã, in te tuaq; gratiâ & ex te esse me confido. Qui enim ex te est, ô Deus meus, verba tuà audit, eloquia tua dulciora super mel & fauum. An iam igitur quid loquaris in me, & noli me confundere ô spes mea, & in te sperans non infirmabor. Nescio quidem amore an odio dignus sim, sed quis id onuit, cùm Apostolus tuus etiam timeret ne cùm aliis prædicasset, ipse reprobus efficeretur? & quamuis millies confessus essem, fide tamen certus forẽ incertũ esse me, & nescire an placeã tibi, neque hoc me angere debet, cùm æterna sis Sapiẽtia, & æterna bonitas, & sic incertos nos esse, quia id nobis vtilius, volueris, ac de tuâ confidere infinitâ charitate.

Isaiæ 14.

Signa veræ conuersionis & gratiæ Dei.

Vtinam illa diffundatur in corde meo; vt foras mittat timorem, quem confessio & examinatio crebra auget, non minuit, cùm ex eo vno procedat. Iste obtenebrat intellectum, memoriam confundit, voluntatem debilitat, atque ita miser deficio scrutans scrutinio, & cùm cupiam peccata clariùs agnoscere, in memoriamq́; vt confitear, reuocare, eaq́; voluntate detestari, præ anxietate hebescit mens, obscuratur memoria, voluntas infirmatur; cur igitur discrucior animi, & voluor in sordibus vitæ meæ? an ut tibi placeam? at tu prohibes, & obedientiam mandas vicariis tuis dicens de iis; Qui vos audit, me audit, & qui uos spernit, me spernit? an vt quietem consequar & pacem? Quis verò restitit tibi &

Lucæ 10. *vicaris tuis, & illam habuit? an vt eò perueniam, vt tandem iudicio meo multoq́; examine quiescam velut iustificatus sim in conspectu tuo, sed dixisti quod non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens: & quòd cùm omnia fecerimus, serui inutiles*

Psal. 142. *simus. Et certè nónne melius, me ducem & arbitrum sequi eum, quem dedisti mihi? at non nouit ille angustias meas: tu verò nouisti bonitas infinita, & futuras ab æterno, & priusquā mandares, vt illi velut tibi parerem: neque illas permittis nisi vt probes me sicut aurū in fornace tribulationis, & purgans me, vt luceam tibi & hominibus, neque enim nefanda aut etiam valde abominanda ab hoste suggesta mea sunt, neque maculant me magis quàm quæuis aliena scelera audita, vel visa; si enim zelo zelatus sim pro te, & puritatem dilexerim, mundans me, meritumq́; eò magis augent, quò vehementiùs ex amore tui ea mihi*

Prou. 23. *displicere sentio. At nescio an munere meo prudenter functus fuerim: verùm audio vetantem te, ne innitaris prudentiæ tuæ: & video certius esse nihil in re incertâ, quàm humiliter potiùs alius acquiescere, quàm superbè sibi sapere, & iudicio suo confidere, dictat mihi, timet mens alia, quàm à medico, à ductore, ab Angelo à te misso, (sic enim vocasti Sacerdotem) audiā: quomodo igitur dubius hæreo tibine an mihi obedire debeā? meo, an alieno in re meā iudicio (vti omnes Sapientes suadent) confidere? obsecro te Domine, non intres in iudicio cum seruo tuo, neque enim respondere possum vnum pro mille, attamen quamuis offenderim te, sperare*

Isaiæ. 49. *me iubes de misericordiâ, nihilq́; grauiùs vlturus es, quàm si diffidam tibi, qui omnia fecisti propter me, & vixisti, & mortuus es pro me, vt confiderem in te: numquid potest mulier obliuisci infantem suum, vt non misereatur filio vteri sui? & si illa oblita fuerit, tu tamen obliuisci mei non potes; quia non in iustificationibus nostris prosternimus preces nostras, sed in miserationibus tuis multis. Adiuua nos Domine Deus noster, & propter gloriam*

Dan. 9. *nominis tui libera nos. & propitius esto peccatis nostris. Amen.*

Consolatio animæ afflictæ.

Deus, Deus meus, qui cælum & terram imples, & præsentissimus hic mihi es: ad te, ad te de luce vigilo, ad te leuaui animã meã, Deus meus, in te confido, non erubescã, ad te leuaui oculos meos, respice in me & miserere mei, neque irrideant me vnquam inimici mei. Etenim ô spes certissima & vnica fiducia mea! vniuersi qui sustinent te non confundentur. Hoc enim pro certo habet omnis qui te colit, quòd vita eius si in probatione fuerit coronabitur, si autem in tribulatione fuerit, liberabitur, & si in correptione fuerit, ad misericordiam tuam venire licebit: nõ enim delectaris in perditionibus nostris, qui post tempestatem tranquillum facis, & post lacrymationem & fletum exultationẽ infundis. Sit nomen tuum Deus Isaël benedictum in sæcula. Quocirca & in tribulatione hâc N, non ero conturbatus, immo scio & credo, etiamsi consistunt aduersum me castra dæmonum, hominumq́; non timebit cor meum, etiamsi pater meus, & mater mea, & omnes amici & noti me derelinquerint me, non derelinques, non despicies me; scio enim, scio, & firma fine credo te semper, & vbique mihi præsentem esse, & fixis oculis me intueri, & omnes gressus, oculorum nutus dinumerare & considerare, neque capillum de capite meo casurum absque tua prouidentia. Immò firma fide credo, quòd sis in medio cordis mei adiutor in opportunitatibus, in tribulatione, quodq́; sis fidelis & verax, neque vnquàm vti per Apostolum dixisti, patieris me tentari suprà id quod possum. immò etsi ambulauero in medio vmbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es, atque adeò dico cum Propheta: Posuisti me iam iuxta te, cuiusuis manus pugnet contra me, scuto enim circumdabit me veritas tua, & non sines me tentari supra id quod possum, *neque eruet me quisquam de manu tua, sed cùm vbique & semper mecum sis tecum ero & sum, in te viuam & amore tuo, & mandata tua seruabo: dixisti enim, & verè dixisti: Grauia non sunt, neque mandas per te vel vicarios tuos, & vires ad exequendum negas. Neque vocas me ad te, & fugis: vis vt te quærã & abscondis te. Quòd si contingeret me cogitare, dicere aut facere, quod displiceret tibi, id ex nunc corã te & curia tua tota, & Angelo meo hic præsente irritum, & inuoluntariũ declaro; & vt tale in hora mortis, in die iudicij haberi cupio & rogo. Hoc enim solùm cupio, credere tibi, sperare in te, & diligere te toto corde, tota anima, totis viribus meis, & cum liberũ mihi id sit per gratiam tuam, ita coram te statuo, & cupio, quoties respirauero ex nunc & in æternùm, quoties oculos mentis, vel corporis eleuauero, quoties ô dulcissime IESV, te ore vel corde inuocauero, toties tot actus fidei, spei, charitatis perfectæ elicere, & humillimè rogo pro talibus haberi, imò toties repetitis quot sunt in mari guttæ, in arboribus folia, in terra arenæ, in aëre atomi, quia infinities plus mereris, & plus tibi debeo, & plus tibi volo,*

Ps. 24.

Tob. 3.

& desidero supra omne id quod possum, aut potest vlla creatura, ae te propter te amantissimè cogitare, feruētissimè loqui, & te ardentissimè amare, nō præsumptuosè qui minimus sū omniū diligentium te, sed præ amore quem tibi tibi debeo plusquampossū, & debetur ab omni creaturâ, quia tu Deus es, & meus es, & vita mea es, & fiducia & omne bonum meum es, & eris in æternum in æternum & per infinita sæcula eris mihi omnia Deus cordis mei & omnia. Amen.

IACULATORIÆ.

Ioan. 18. *CAlicem, quem dedit mihi Pater, non vis,* ô anima mea, *vt bibam illum.*

Non haberes (ô aduersitas) *potestatem aduersum me vllam, nisi tibi datum esset desuper.*

Ioan. 19. *Domine, vt scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti nos.*

Psal. 5. *Qui tetigerit vos tangit pupillam oculi mei.*

Zach. 2. *Domine, quid vis me facere.*

Act. 9. *Omnem sollicitudinem vestram proiicite in eum, quoniam ipsi est cura de vobis.*

1. Pet. 5.

CAPVT XVIII.

De Notis salutis, quibus in tanta incertitudine cognoscere quis potest in vitæ ac viæ termino an rectam tenuerit.

1. *Pet.* 1. HORTATVR nos Apostolus Petrus, vt per bona opera certam faciamus vocationem nostram: nihil enim maiori studio faciendum est, nihil maiori solatio cognoscitur in tanta salutis incertitudine: idcircò post longam tractationem variorum exercitiorum, post decursas vias tres, vitæq; piæ nauigationem, portus securi atque salutis signa iuuat considerare.

Greg. l. 22. *Mor. c.* 21. Nota autem virtutis cuiusque iuxta D. Gregorium gradus esse tres. Primus est, firmum habere virtutis propositum. 2. ita firmum illud esse, vt tentationibus ab ea homo non deducatur. 3. eiusdem officia alacriter obire.

Rom. 10. Primum salutis signum est fides viua & simplex: quâ corde creditur ad iustitiam, ore autem fit confessio

ſio ad ſalutem. Vide, expende vt crediderit Abraham Deo & reputatum ſit ei ad iuſtitiam, vt Noë, & ſalui facti ſunt cum eo quotquot teſtimonio fidei probati inuenti ſunt. Indicium huius eſt zelus eam propagandi, abhorrere hæreſim, in credendo ſimplicitatem ſeruare, & eam quam lingua fidem loquitur, conari vitâ ac moribus fateri. An hæc habes? gradus verò eius collige ex iis quæ dicta, & eos propone, & contritionem excita de corpore, & fidem viuam.

O IESV, vt infr. pag. 1022.

Secundùm ſignum eſt mandata Dei conſtanter obſeruare & grauiora peccata deuitare, ac ſincerè cum Deo ambulare. Scriptum eſt enim; ſi vis ad vitam ingredi, ſerua mandata, & ſi cor noſtrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum, & quicquid petierimus, accipiemus ab eo. Tu vide quam habeas, an mandata Dei ſerues; illud enim certiſſimum ſignum iuxta dictum æternæ veritatis; Qui habet, ait, mandata mea, & ſeruat ea, hic eſt qui diligit me. Si diligit, ergo vitam habet in ſe. Dixi, ſincere ambulare & ſeruare mandata ſignum eſſe; ideò enim Dauid dicitur fuiſſe vir ſecundùm cor Dei, etiamſi fragilis & peccator: ideò acceptus illi fuit Ezechias, & exaudita oratio eius cùm ſic oraret: Obſecro, Domine, memento quæſo, quomodo ambulauerim coram te in veritate. Ideò odibiles Deo Phariſæi, & Publicanis ac meretricibus poſtpoſiti in regno cælorum; ſimulator enim & callidus prouocant iram Dei, & contrà, vbi veritas de terrâ orta eſt, iuſtitia de cælo proſpicit. Explora te ad hunc lapidem Lydium, & gradus obedientiæ, & conterere.

Obedientia ſincera. *Matth.* 19. 1. *Ioan.* 3. *Ioan.* 14. *Iſaiæ* 38. *Iob* 9. *Pſ.* 84.

O IESV, vt infr. p. 1022.

Tertium ſignum eſt tribulatio, attende vt oportuerit Chriſtum pati, & ita intrare in gloriam ſuam, & quod dictum Tobiæ: Quia acceptus Deo eras, neceſſe erat vt tentatio probaret te: & rurſum, per multas tribulationes oportet nos ſaluos fieri. An credis hoc? ergo

Luc. 24. *Tob.* 12. *Act.* 13.

ergo beati vtique tu & ego erimus cum SS. Martyribus, si compatimur Christi & Sanctis, vt & conglorificemur. Tribulatio enim patientiam operatur, patientia probationem, probatio spem, spes autem non confundit. Id D. Paulus egregio simili exprimit, dicens Deum flagellare omnem filium, quem recipit: immò ipse Dominus; Ego, quos amo, arguo & castigo. Impossibile est, ait Hier. vt præsentibus quis & futuris fruatur bonis, vt hîc ventrem & illic mentem impleat, & de deliciis transeat ad delicias. Hilarius de Trinitate: Proprium hoc, ait, Ecclesiæ est, vt tum vincat cùm læditur, tum intelligat, cùm arguitur; tum obtinuit, cùm deseritur. Sanctus autem Ambr. in hanc sententiam sic ait: Vt vinea dum ligatur, erigitur, & recisa non minuitur, sed augetur; ita sancta plebs dum ligatur, erigitur; dum humiliatur, attollitur; dum rescinditur, coronatur. Patientiam exerce & dic:

Rom. 8. Rom. 5. Hebr. 12. Apoc. 3. Hilarius.

Haccine vera, vt sup p. 7. vel O IESV, vt infr. p. 1022.

Quartum est, eleëmosynæ addictum esse. viri enim misericordiarum Dei filij dicuntur, immò Nyssenus: Si, inquit, misericordis appellatio Deum decet, ad quid aliud te sermo Christi hortatur, nisi vt Deus fias, tamquam insignitus propriâ notâ deitatis? Subscribit Nazianz. dicitque, Nihil tam diuinum homo habet, quàm de aliis benè mereri. Beati ergo misericordes, quia misericordiam consequentur: hæc verba expende, & inuenies thesaurum, illud verò ipsum confirmat Propheta Dauid: Beatus, inquit, qui intelligit super egenum & pauperem, in die malâ liberabit eum Dominus: in die certè iudicij liberabit eum. Eleëmosyna enim à morte liberat, & ipsa est quæ purgat peccata, & facit inuenire vitam æternam: &, vt Gregorius: Tanto quisque perfectior est, quanto perfectiùs alienos dolores sentit. Exerce viuam fidem, & explora liberalitatem tuam.

Liberalitas in pauperes. Greg. Nyss. lib. de beatitud. In orat. de pauperum amore. Ps. 40. Tob. 12. Greg. 24. Mor.

O IESV, vt infra p. 10221.

Quintum est, pauperem esse spiritu, & diuitiis cor non

Paupertas.

non apponere. Prima enim beatitudo pauperum est, dicente Domino: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum. idemque ait: Væ vobis, diuitibus, quia habetis hîc consolationem vestram. usque adeò verò id adstruit, vt faciliùs camelum dicat transire per foramen acus, quàm diuitem intrare in regnum cælorum: ideoque pauperes elegit in hoc mundo, aut eiusmodi diuites, qui gratia eius ita comparati erant, vt nuntium opibus statim remitterent: adolescentem autem illum repulit, quia multas habebat possessiones, iisque corde adhærebat. *Exerce humilitatem,* & *Aspira.* vt sup. pag. 8. *Haccine firmâ,* & O IESV, &c. vt inf. pag. 1022. *Math. 19*

Sextum est, humilitas; hâc enim ostendit se Christianus Christi discipulum dicentis: Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde. Immò id asseruit Dominus dicens: Amen dico vobis, nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum cælorum. Hæccine credis, ô Christiane? Stude igitur, quisquis es, recumbere in nouissimo loco: omnis enim qui se humiliat, exaltabitur; & qui se exaltat, humiliabitur; neque super vllum requiescet spiritus Domini, nisi super humilem & quietum. Gregorius ad hoc ait: Euidentissimum signum reproborum, est superbia, electorum verò humilitas. Augustinus verò, Quem superbum videris, filium esse diaboli non dubites. Detestare superbiam & humilitatem amplectere & dic: O IESV, vt infra pag. 1022. *Humilitas* *Matth. 11* *Luc. 14.* *Isaiæ 2.*

Septimum est, charitas erga proximum; ad quod expende, In hoc cognoscent omnes, quòd discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad inuicem; maximè verò quanti sit inimicis ignoscere, iisque benefacere. Audi enim: Dimittite, ait Dominus, & dimittetur vobis. & Sapiens, Relinque proximo tuo nocenti te, & tunc tibi deprecanti peccata soluentur. An vera hæc, ô Deus emus, an vera? O! bonitatem Dei mei, & duritiam cor- *Charitas.* *Ioan. 13.* *Lucæ 6.* *Eccli. 28.*

 dis

dis humani? nónne quotidie in oratione Dominicâ idi
Luc. 6. nobis inculcatur, quòd qua mensura mensi fuerimus, eâdem remetietur nobis? nolite iudicare, & non iudicabimini? Pertinet verò hoc signum ad mansuetudinem; mansuetorum verò & humilium semper Domino placuit deprecatio. Signum autem huius, mala de proximo grauatè audire & credere, sicut difficilè aliquis suspicatur malum, qui bonus est: sic difficilè aliquis suspicatur bonum, qui malus est: in quo enim quis alium iudicat, in eo seipsum condemnat. Bonis ergo proximi congratulare ex animo & malis compatere. Scias, ait rectè Seneca, eum multis virtutibus abundare, qui alienas virtutes amat, & quod ille confundet Christianos? O IESV, vt infrà pag. 1022.

Iudith. 9. *Chrysost.*

Deuotio. *Ioan. 6.*

Octauum, frequentare Sacramenta confessionis & communionis; dixit enim Dominus, Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo. & iterum; Qui manducat hunc panem, viuet in æternum. Id verò accipe, si piè ac deuotè fiat; si enim negligenter, verendum ne in iudicium manducet & bibat potiùs, quàm salutem. fidem ergo illius promissi æternæ veritatis excita & dic:

O IESV, vt inf. pag. 1022.

Auditio verbi Dei.

Nonum est, libenter audire ac meditari verbum Dei, maximè de Christi passione: non enim sinit irremuneratum Deus, quidquid suæ passioni fuerit oblatum. Audi, obsecro, audi: Qui ex Deo est, ait veritas, verba Dei audit & libenter, quo verò tu sensu; Impiis durus est is sermo; &, Quis, inquiunt, potest eum audire? at verò piæ mentes cum Dauide exclamant: Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua! super mel ori meo. oues-que Christi gratanti animo vocem eius audiunt, & cognoscunt eam, ac sequuntur, non verò vocem alienorum. Neque audiunt tantùm, sed pascuntur verbo eius. non enim in solo pane viuit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei. Dole de negligentiâ

Ioan. 8. *Ioan. 6.* *Psalm. 118* *Matth. 4.*

in verbo Dei,& dic; O IESV, vt infr. pag. 1022. *Resignatio.*

Decimum est, resignatum esse & paratum, ad Dei sequendam voluntatem: idem enim velle ac nolle, certum amicitiæ cum Deo est argumentum, ideò Dominus: Quicumque fecerit voluntatem Patris mei qui in cælis est, ipse meus frater, & soror, & mater est. Ideò Dauid dicitur esse vir secundùm cor Dei, quia faceret omnes voluntates eius. Ad quod B. August. appositè dixit Domino; Optimus minister tuus est, qui non magis intuetur hoc à te audire, quod ipse voluerit; sed potiùs hoc velle, quod à te audierit. Explora quid in mundo hoc velis vel auerseris,& dic: O IESV, p. 1022. & resignationem exerce. *Matth 12. Actor. 13. & 1. Reg. 13.*

Vndecimum est, actum aliquem heroicum ex charitate, vel zelo semel facere: considera quid Abraham fecerit, cui ob præclarum illud facinus, sic Dominus loquitur; Per memetipsum iuraui, quia fecisti hanc rem, & non pepercisti filio tuo vnigenito propter me, benedicam tibi,& multiplicabo semen tuum, sicut stellas cæli, &c. Quid verò Phinees? zelatus est pro Deo suo, & occidens fornicarium expiauit scelus filiorum Israel, & reputatum est ei in iustitiam in generationem & generationem in sempiternum. Huc pertinet, Religionem ex charitate & zelo honoris Dei ingredi, omniaque relinquere, vt Christum sequamur. Hoc enim pacto de mundo, de carne, de cognatione, de libertate, de vita victoria obtinetur, ideoque Dominus Apostolis, Apostolicamque vitam sequentibus, dixit, Vos qui reliquistis omnia, & secuti estis me, centuplū accipietis, & vitam æternam possidebitis. Ecce promittit veritas, & tu ambigis? excita te ad amorem & dic; O IESV, vt infra pag. 1022. *Zelus magnus. Gen. 22. Psal. 105. & Num. 21. Matth. 19*

Duodecimum est, cultus beatissimæ Virginis singularis. idque communi consensu Sanctorum; ideò stella maris, ciuitas refugii, mater misericordiæ appellatur. Memorare, ait Bern. eam compellans, ò piissima *Cultus B. Virginis.*

Virgo

Virgo, à sæculo non esse auditum, ad tua currentem præsidia, tua implorantem auxilia, tua petentem suffragia esse derelictum. Potest verè Domina nostra illud Sapientiæ sibi vsurpare; Beatus vir qui vigilat ad fores meas quotidie, & obseruat ad postes ostii mei; qui me inuenerit, inueniet vitam, & hauriet salutem à Domino. Hæc expende & pete à Domino, vt Matris suæ cultum singularem tibi donare dignetur, O IESV, vt inf. p. 1022.

EXERCITIVM.

O IESV salus mea, Pastor animæ meæ, nescio errabunda ouicula in vastâ hâc solitudine, nescio amore an odio dignus sim, sed tu scis, & amore me dignum facere potes & vis: testis mihi vita & mors tua, plagæ istæ in manibus tuis, corpus & sanguis quem mihi das quotidie. Insuper spero quia dixisti: in quacumque die ingemuerit peccator, omnium iniquitatum eius non recordabor. Ecce igitur magna velut mare contritio mea, respice quæso in me, salua me; diligo enim te toto corde meo. Da obsecro vt hæc quoque nota salutis in me sit, ecce eã factis sic exprimere volo, & gratiâ tuâ spero etiam hac certã per bona opera facere vocationẽ meã & sic ascendere N. de virtute in virtutem, & ad te, donec te videam & ingrediar in portum & gaudium Domini mei. Sed quæso per viscera misericordiæ tuæ, quæso per amorem tuum, pone te sicut signaculum super cor meum, sicut signaculum super brachium meum; vnge postes animæ meæ sanguine tuo; signo Tau crucis tuæ signa me, vt à percutiente immunis sim, & tu agnoscas in me imaginem tuam purpuratam sanguine tuo, & ego aliquando sim ibi, vbi tu Domine mi, ouis vbi pastor, discipulus vbi Magister, seruus vbi Dominus meus, miles vbi Dux meus, creatura vilissima vbi Creator meus, ego nihilum tecum vbi tu es, qui es & mihi omnia es Deus meus & omnia Amen.

Ezech. 33. 18. & plur.

Cant. 8.

Praxis.

HÆc tã varia est quàm variẽ sũt virtutes, ex quibus notę hę colliguntur. Verùm breuiter eas aliquando percurre & conforta te, & spem in Deum erige, & id tibi pro praxi sit.

JACV-

32

JACVLATORIÆ.

IN te cantatio mea ſemper, tanquàm prodigium factus ſũ multis, & tu Adiutor fortis. In te Domine ſperaui, non confundar in æternum. Pſal. 70.

TRIGESIMÆSECVNDÆ IMAGINIS ANNOTATIO.

Sicut, ô beatiſſima, omnis à te auerſus & deſpectus, neceſſe eſt vt intereat; ita omnis ad te conuerſus, & à te reſpectus, impoſſibile eſt vt pereat.

COnſidera, quantum Beatiſſima Virgo & mater *A* Maria, à Deo, eiuſq; cũriâ cæleſti honoretur: tu imitare, ama vt Matrem, venerare vt Dominam, cole vt Patronam, tum *B* votiuâ peregrinatione, tum multâ oratione: ſuſpende illi, & dedica arma vanitatis tuæ, tuaq; pia ac ſancta deſideria commenda; vti fecit *C* B. Ignatius: hæc eſt enim aduocata noſtra conſolatio *D* afflictorum, refugium in omni *E* tentatione, portus *F* naufragantium, & auxiliũ in cunctis malis, omnium in ſe ſperantium. Verùm vt impetres, ait Bernardus, orationis eius ſuffragium, non deſeras eius conuerſationis exemplum, & reſpiremus (vt Bonauentura loquitur) ad illam in omni actione noſtra, & reſerabit nobis atria triumphantium. Bonauent.

CAPVT

CAPVT XIX.

Meditatio de B. Virginis imitatione.

COMPOSITIO LOCI. Contemplare Beatam Virginem in medio paradisi amplissimi, stipatam vndique Angelorum & Sanctorum agminibus.

PRAELVDIVM II. Roga illam, vt tibi dignetur singularem erga se affectum impetrare.

PARS I Considera, quomodo Beata Virgo erga se affecta fuerit: vtque mox creata abyssum erga se diuinæ bonitatis intuita, se velut nihilum & abyssum miseriarum contempserit: etsi enim cognosceret pleno intellectu, se tantis donis ornatam; videbat tamen manifestè cuius illa essent, Dei scilicet, ac nihil eorum sibi deberi; sed potuisse in omnes miserias, quemadmodum ceteri hominum, cadere, ac proinde non esse quòd alicui se præferret, sed Deo pro omnibus plurimum debere: neque quidquam posse persoluere. ita extra se in Deo posita cantabat ex tunc, *Magnificat anima mea Dominum*; eò certè magis, quò se magis annihilabat. Scrutare & tu originem tuam, ac nihilum, vbi fueris ante annos tot N. vbi post centum futurus sis, & diuinæ bonitatis abyssum & beneficia erga te contemplare, & dic: *O Maria*, &c. vt infrà pag. 1029.

Cognitio sui & humilitas.

Luc. 1.

Secundò, cùm verò iam nata esset, attende & vide maturitatem, pietatem, nihil quidem nisi infantile præ se ferebat, attamen vndique virtus elucebat. Aspice vt anima illa beatissima se erga Deum, erga parentes, aliosque omnes habuerit, quo sensu ex tunc sacra omnia & cælestia corpora intueretur, & sic statue imitari, & excita contritionem de offensis tuis.

Præsentatio.

Obedientia.

Tertiò, contemplare quomodo, trimula in templum ascenderit, erga superiores, æquales, ibi se habuerit: ancillaria opera cuique deferebat, in omnibus promptissima cum gestu humili, facie ad omnem modestiam com-

compoſita, ita vt quotquot illam viderent, humilitatis & caſtitatis affectum induere cogerentur: hæc in te effinge ad pulcerrimum exemplar, & humilitatis exercitio inſiſte vt ſup. Quartò, cùm autem nubilem ſe ſciret, contemplationi altiſſimæ dedita, ſi legi parendum foret, valdè optabat ſaluâ virginitate humilem & abiectum ſponſum, eique deſeruire, & parere; vti etiam reipsâ præſtitit, & in omnibus obediens fuit: &, ne ſe fortè honoraret S. Ioſeph, ecce quomodo ſecretum omne reticuit incarnationis Filii Dei; verùm cùm illud declaraſſet Deus ſanctæ Eliſabethæ, omnia Deo feſtinauit tribuere, eumque magnificare. Ex hac eadem humilitate in congreſſibus primum aliis vbique locum cedebat, vltrò officiis omnes & honore præueniebat, vt apparuit dum Elizabetham viſitauit: leges etiam quæ peccatum ſupponebat, vt purificationis, libenter ſeruabat. Hîc te examina ad hanc regulam & normam, & contritionem excita, propoſita renoua. *O Maria*, vt infr. pag. 1029. Quia verò creſcebat cum filio ætate & gratiâ coram Deo & hominibus; ipſo nato humilitatem maiorem & deinde paupertatē in Bethleem, in Nazareth, & Ægypto ſeruabat: Regibus omnibus & omnibus etiam inferioribus libenter parebat; neque petebat ſedere à dextris vel ſiniſtris; ſed, cùm potuiſſet diſpenſatione filii, Apoſtoli & Sacerdotis munus conſequi, maluit in humilitate ſeruire, quàm priuilegio exaltari. Tandem in morte Domini iuxta crucem ſtetit, vt particeps iniuriarum fieret, & in corde ſuo filii dolores altiùs imprimeret. Cùm verò poſt aſcenſionem cum Apoſtolis exſpectaret Spiritum ſanctum, humiliter poſtremò ſe loco collocauit, & deinceps cum pauperibus viduis humillimè vixit. Percurre nunc diem tuum cum illâ, & vide ſingula opera. v. g. quomodo in oratione, cubiculo, per domum, ambulando, colloquendo, edendo, dormiendo, &c. ſe habuerit. Ex hâc virtute, puriſſima ſequebatur intentio, cuius defectu vide

Puritas.

Luc. 1.

Profectus.

video, quàm sæpè tua opera inficiantur. Nullius creaturæ amore inordinatè tenebatur, sed sensualitati vbiq; resistebat. quod vnicum impedimentum amoris Dei in te recognosce: *Humilitatem exerce*, vt supr. vel dic: *O Maria*. vt infr. pag. 1029.

Charitas proximi. PARS II. Considera Primò, quomodo B. Virgo erga homines omnes afficiebatur; summo scilicet affectu, tum ex naturæ similitudine, tum quòd essent imago Dei suique filii, hereditas eius, & proinde etiam suo sanguine redempti. *Quomodo erga bonos afficeretur.* Vide quo affectu bonos intuebatur, nempe vt subditos, amicos & filios sibi in cruce commendatos: inspice cogitationes eius, & audi suauissima zelo plenissima verba. Nulla mater sic filios, vt ipsa eos, amabat, & amat: vti amantissima mater iis gratulabatur, & eorum lucra, vt sua bona reputabat, & ad Deum omnium fontem recurrebat, & gratias agebat. Verum, vt est amor sollicitus, videns posse deficere, vehementi oratione Deum Patrem Filiumque rogabat, dicens: Conserua hoc Deus quod operatus es in nobis, &c. Imitare & dic: *O Maria*, vt inf. pa. 1029.

Quomodo erga malos Patientia. Secundò, si malos videbat, multâ amaritudine cordis, sed tamen dulcedine amoris plena, iis compatiebatur: omnia in melius interpretabatur; patienter tolerabat, cogitans sibi idem accidere potuisse; sanè vt imagines Dei diligebat, & velut ambulantes in crepidine putei infernalis, circumdatos vinculis peccati & dæmonibus videbat, ac retrahere, conuertere & animare conabatur: *Zelus animarum.* & ad Deum conuersa ardentissimo zelo succensa æstuabat. O quoties cum Paulo optabat anathema esse; cum Moyse, deleri de libro vitæ, vt illi viuerent. In me, aiebat amantissima mater, sit maledictio; fili mi, parce, parce. Obsecro te, vide ardentissimum & pientissimum pectus, aspice vt lacrymosis oculis & amoris sagittis sursum missis pro peccatorum conuersione sit solita orare, & pro tuâ orârit, & ei gratias age, & dic: *O Maria*, vt infr. pag. 1029. Postea vbi poterat peccato-

res

res sereniſſimo vultu & ſuaui eloquio ſuper mel & fauum hortare & trahere conabatur. O quomodo, quo amplexu,& gaudio pœnitentem Magdalenam ſuſcepit! quo Petrum lapſum! quo te prodigum & derelictum! &c. Gratias age, & dic: *O Maria*, vt inf.pag. 1029.

Tertiò,ſi videbat pauperes,nunquid putas eos particulariter amabat, vt filio ſimiliores? vti Reges regum filios maiori beneuolentiâ proſequuntur? O quàm libenter cum iis verſabatur, filium imitata,qui paſtores, piſcatores & pauperes vocabat,euangelizabat.Si diuites & potentes videbat, illorum ſortem miſerabatur, cogitando illa filij ſui amantiſſimi verba: Væ vobis diuitibus; & aiebat: O quàm eſt difficile diuites intrare in regnum filii mei! Imitare, & roga vt gratiam tibi impetret. *O Maria*,vt infr.pag.1026.Erga Superiores admodum erat affecta, ac proinde magnâ reuerentiâ eos proſequebatur; eiſque cum amore & gaudio parebat ad nutum, vt declarauit primò in parentibus,inde Præfectis templi,tum S.Ioſepho: nihil quoad poterat,ſine eorum faciebat arbitrio, ſed per plenam abnegationem in voluntatem Dei ſe reſignabat, eam medullitus amplectebatur cum magna in Deum fiducia: vt clariſſimè docuit in Incarnatione, item dum in Ægyptum eundum, & inde fuit redeundum, &c. Tu obedientiæ affectum exerce, & dic: *O Maria*, vt inf.pag. 1029.

Quomodo erga pauperes affecta.

Quomodo erga Superiores.

Pars III. Conſidera quomodo erga omnia creata fuerit affecta, ita certè,vt nihil appeteret,fugeret,optaret,niſi in quantum Deus vellet, & ad eius purum honorem pertineret; vnde quocumque euentu quieta & libera erat: nihil enim creaturis, ſed Deo immediatè, & Dei prouidentiæ aſſignabat, eique ſe æquo ac imperturbato animo ſupra viciſſitudines rerum humanarum ſecura committebat; vide vt paupertatem in filii natiuitate & reliquâ vitâ, deinde exilium, & perſecutiones ſuas & filij tolerârit. Tu in patientia te exerce, & dic: *O Maria*, vt infr.pag. 1029.

Quomodo erga creata affecta.

Mortificatio.

Secundò, considera quantâ in omnibus sensibus mortificatione vsa fuerit, quomodo eorum oblectamenta fugerit. Vide hîc ambulantem, loquentem, laborantem, orantem, & contemplare oculorum modestiam, silentium, aut breuem, suauem, & pacificum sermonem. Vnum enim quærebat, & in vno omnia inueniebat. O Domina mea, & verè suauissima Mater, quàm beata anima illa quæ te Reginam cæli in istis imitari conatur! Conor, sed eheu dereliquerunt me vires meæ. *O Maria.* vt infr. pag. 1029.

Charitas Dei.

Postremò considera, quo erga Deum fuerit affectu; verè purissimus amor eius erat, quo vrgente, vanis omnibus phantasiis exclusis libero mentis volatu in omni loco ac tempore mentem leuabat, vnam Dei voluntatē volebat, & collectis animæ viribus intra se habitabat, & simul in Deo manebat, & eructabat verbum bonū, & cū ardentissimè amabat & laudabat. Nihil amabat nisi Deū quasi Deus solus & ipsa sola in mundo essent, siue domi, siue foris, vbique Deo erat intenta, & sēper videbat faciem Patris habendo cor eleuatū in eum & supra omnia humana: hoc perfectionis compendium omnes dicūt. Crede & sequere & dic: *O Maria*, vt infr. pag. 1029.

Considera etiam dulcissimos affectus amoris quos in Christi infātiâ exercuerit in Bethlehem, in Ægypto, in Nazareth, amplexus, oscula, obsequia dulciora super mel & fauum. Tu etiam Christi infantiam mente percurre, & imitare matrem vt à filio diligaris, & dic, *O Maria*, vt inf. pag. 1029. Tertiò considera iam quanta maiestas & dignitas B. Mariæ; & finge tibi hominē secundùm corpus, pulcerrimum mortalium & absolutissimum; secundùm animam, eiusq; potentias, perfectissimum, quiq; omnes omnium Sanctorum virtutes, v.g. humilitatem S. Francisci, Pauli charitatem longè superaret; & gratiam haberet, quâ in Deum planè transformaretur; & decorē, quo omnes Angelos & Sanctos superaret; quanti hunc faceres? quid si illum insuper

Dignitas B. Virginis

Deus

Deus summis honoribus dignaretur, & in eo ornando totus foret, eique omnes subiicere vellet, quantus is foret! Cùm hæc cogitâris, leuissimè adumbrasse te noveris abyssum gratiæ, pulcritudinis oceanum, gratiarum thesaurum, Dei (inquam) matrem, quo titulo nullus esse maior potest: ac proinde scias Deo gratius hanc vnam coli, quàm omnes Angelos & Sanctos: hancq; vnam esse Deo gratiorem & magis charam (est enim mater Dei) quàm omnes simul, vt luna plus omnibus stellis lucet. ac proinde ei te consecra toto corde & totâ mente: si enim quod vni ex minimis eius fit, illius filius sibi fieri dixit, quanto quanto magis quod suæ fit matri sanctissimæ? O *Maria*, vt hîc infrà.

Quàm gratum sit Deo coli matrona eius.

Considera quæ beneficia à B. Virgine acceperis, tu & tui in omni ætate, & gratias age, & vide vt nullus prope sit angulus orbis, vbi non clareat miraculis, & singularia conferat beneficia, & fiduciam excita. Considera deinde, quæ non Sancti N. ab illâ impetrarint, & quem affectum erga eam gesserint, vt meritò dicatur, illius peculiari cultui deditum esse, non leue signum esse prædestinationis. Tu ergo id stude acquirere omni ardore. Considera denique quomodo S. Spiritus Ecclesiæ inspirârit hunc cultum hyperduliæ, vt apparet primò in *Salue Regina*. Secundò in tẽplis, festis, sodalitatibus, ordinibus ad hoc erectis; in omni officio, Missis, horis, psalteriis, rosariis, in pulsu trino per diem, &c. Et vide quo pacto Ecclesiam audias, quomodo augere cultum eius queas, & certam hoc pacto facere vocationem tuam.

Oratio ad B. Virginem.

O Maria Regina cæli & terræ, & quod peccatori dulcius sonat, misericordiæ Mater, tu mea es & spes omnium in te sperantium, & refugium omnium miserorum; ne auerseris ergo me miserum, misericordiæ mater, memento quòd misericordia tua de miserorum numero in filiorum tuorum sortem cupiam transire, & virtutes tuas N. sic imitari per gratiam

filii tui. O quàm doleo propter amorem filii tui Dei mei, de torpore & peccatis meis! sed venio, ô mater, ô ciuitas refugij ad te, & post Deum omnem spem in te colloco, & me toto corde deuoueo tibi obsequioq; tuo. Ad te enim sicut ad medium, sicut ad arcam Dei, sicut ad præsidium, sicut ad negotium sæculorum respiciunt & qui in cælo habitant, & qui in inferno; & qui nos præcesserunt, & nos qui sumus, & qui sequuntur, & nati natorum, & qui nascentur ab illis. Illi qui sunt in cælo, vt resarciantur; & qui in inferno, vt eripiantur; qui præcesserunt, vt Prophetæ fideles inueniantur, & qui sequuntur, vt glorificentur. Eò beatam te dicunt omnes generationes, genitrix Dei, Domina mundi, cæli Regina, quæ omnibus generationibus vitam & gloriam genuisti. In te enim Angeli lætitiam, iusti gloriam, peccatores veniam inueniunt in æternum. Meritò in te respiciunt oculi totius creaturæ; quia per te, & in te, & de te, benigna manus Omnipotentis quidquid creauerat recreauit. Ego tali animatus fiduciâ, Mater pientissima, venio sicuti ad vnicum asylum & refugium meum, respice, precor, ad serui tui & filij ancillæ tuæ preces: respice ad necessitates has meas, & dirige pedes in semitam mandatorum filii tui.

Prou. 8. *Nunquid ab æterno ordinata es, & antequam terra fieret, vt ad te oculos attolleret, quem premeret culpa, deprimeret afflictio; peccati reus, salutis incertus, & ab omnibus derelictus, vt in te, & per te inueniret reus veniam, afflictus consolationem, derelictus asylum, insipiens sapientiam, peccator iustitiam, iustus perseuerantiam? Vrbs verè refugij, portus naufragantium, & solatium omnium in te sperantium: Tu stella maris, cuius radius vniuersum orbem illuminat, cuius fulgor & perfulget in supernis, & inferos penetrat, terras etiam perlustrans, & calefaciens magis mentes quàm corpora, fouet virtutes, excoquit vitia. Tu, inquam, es præclara & eximia stella, super hoc mare magnum & spatiosum necessariò subleuata, micans meritis, illustrans exemplis. O anima mea, quæ intelligis te in sæculi huius profluuio magis inter procellas & tempestates fluctuare, quàm per*

Ber. hom. 2. super Missus.

terram ambulare; ne auertas oculos à fulgore huius sideris, si non vis obrui procellis, si insurgant venti tentationũ, si incurras scopulos tribulationum, respice stellam, voca Mariam; si iactata superbiæ vndis, si ambitionis, si detractionis, si æmulationis, respice stellam, voca Mariam; si acedia, iracundia aut auaritia, aut carnis illecebra nauiculam concusserit mentis, respice ad Mariã; si criminũ immanitate turbata, conscientiæ fœditate confusa, iudicis horrore perterrita, barathro incipias absorberi tristitiæ, desperationis abysso, cogita Mariam. In periculis, in angustiis, in rebus dubiis Mariam cogita, Mariam inuoca: non recedat ab ore, non recedat à corde, & vt impetres eius orationis suffragium, ne deseras eius conuersationis exemplum: ipsam sequens, non deuias; ipsam rogans, non desperas; ipsam cogitans, non erras; ipsâ tenente, non corruis; ipso protegente, non metuis; ipsâ duce, non fatigaris; ipsâ propitiâ, peruenis; & sic intemetipso experiris, quàm meritò dictum sit, Et nomen Virginis Maria.

Verè stella maris es, ô Domina *mea & pulcerrima aurora consurgens, nuncia solis* Domini IESV, *nuncia verè salutis. O felix sidus sedentibus in regione & vmbrâ mortis! Tu* Domina *es; nam & hoc sonat nomen tuum, nos serui tui; tu* Regina *es, nos clientes tui; tu es spes vniuersæ terræ, tu honorificentia gentis nostræ, tu gloria Ierusalem. multæ filiæ congregauerunt diuitias, tu supergressa es vniuersas. Tu velut Esther Assuerum,* Deum Patrem *placasti, & inuenisti gratiam in oculis eius. Tu Iudith vera Holofernem diabolum superasti.* Recordare, Domina, *quòd propter nos, & ex nobis exaltata sis: tu soror, tu mater nostra es, tu tota pulcra es, formosa, & macula non est in te, vt cùm inueneris gratiam apud Deum, nos eheu! misericordiam inueniamus per te, Mater nostra, apud Patrem misericordiarum, &* Deum *totius consolationis filium tuum, redemptorem nostrum.*

Prou. 31.

Ester. 2.

Cant. 4.

Hodie spero oportet eum in domo meâ manere. quid verò apponam ei pauper & miser, ô benignissima mater? In deserto Angeli ministrabant ei de cibis quos coxeras, sicut tu & illi

illi velle eum nouerant. Itaque Domina mea, obsecro te, recordare paupertatis meæ, & impetra mihi vt habeam quod ponam ante illum, & placeat illi cor meum, & frigida hæc desideria mea in terra deserta, inuia & inaquosa. Vinum non est in nuptiis his, sed memento quæso pristinæ benignitatis tuæ. Et verò quomodo posses obliuisci nos qui sumus de familia, & de domo Patris tui? introduxit enim te Rex in Eccli. 24. *cellam vinariam, & ordinauit in te charitatem, vt quantum exaltata es super cælos, tantum misericordiæ radiis splendeas* Ber. hom. 4. super Missus. *in terris. Tu es enim mater pulcræ dilectionis, & timoris, & agnitionis, & sanctæ spei: in te gratia omnis viæ & veritatis, in te omnis spes vitæ & virtutis. Meritò igitur ad te leuaui oculos meos, quæ habitas in cælis, & omnia guber-* Ber. serm. de natiuit. Virg. *nas in terris. Tu, si vis, potes me iuuare: omnia tibi data sunt à filio tuo; vt dicat iure seruus quidã tuus: Ex ore tuo pendet consolatio miserorũ, redemptio captiuorum liberatio damnatorum, salus denique vniuersorũ. Altiùs ergo intueor quanto deuotionis affectu à nobis te voluerit honorari, qui totius mundi pulcritudinem in te posuit, ô Maria; vt si quid spei, si quid gratiæ, si quid salutis in nobis sit, à te nouerimus redundare.*

Totis ergo medullis cordium, totis præcordiorũ affectibus, & votis omnibus Mariam hanc veneremur, anima mea, quia sic est voluntas eius, qui totum nos habere voluit per Mariã; hæc, inquã, voluntas eius est, sed pro nobis. In omnibus siquidẽ benignitas eius, & per omnia prouidens miseris, tentationem Ber. serm. de Aduent. *nostram solatur, fidem excitat, spem roborat, diffidentiã abigit, erigit pusillanimitatẽ. Virgo, regia via est, per quam ad nos Saluator venit, procedens ex eius vtero, tamquã sponsus de thalamo. Tenentes ergo viã, ô anima mea, studeamus & nos per eã ad ipsum ascendere, qui per ipsã ad nos descendit; per eam venire in gratiã ipsius, qui per eam in nostrã miseriam aduenit. Quæramus gratiam, & per Mariam quæramus, quia qui quærit inuenit, & frustrari non potest.*

Aduocatum vis habere ad Christũ, ô anima mea? ad Mariam recurre; exaudiet certè matrem filius. Cæterùm quidquid illud est, quod offerre paras, Mariæ commẽdare memẽto,

si non

si non vis sustinere repulsam. Hæc peccatorũ scala, hæc mea, ô Domina, maxima fiducia est, hæc tota ratio spei meæ. Sileat misericordiã tuã, Virgo beata si quis est qui inuocatã te in necessitatibus suis sibi meminerit defuisse. A sæculo non est auditũ, quemquam ad tua currentem præsidia tua implorãtẽ auxilia, tua petentẽ suffragia, à te esse derelictũ. Sit igitur pietatis tuæ, Virgo benedicta, ipsã quam apud Deũ inuenisti gratiã notam facere mundo, reis veniam, medelã ægris pusillis corde robur, afflictis consolationem, periclitantibus adiutoriũ, & liberationem sanctis tuis precibus obtinendo. Amen. De assum. B.Virg. serm.4.

Praxis colendi B. Virginem.

PRIMA. Habere in numerato beneficia, quæ per eam obtinuimus, atq; his ignem charitatis eius fouere in pectore nostro, & diebus eius festis solemnem memoriã facere, ac gratitudinem animi declarare. *Beneficia à B.Virgine accepta annotanda.*

Secunda. Ex gratitudinis & amoris affectu Sodalitati nomen dare, & leges seruare, ac conari aliquos inducere ad illius peculiarem cultum, maximè Sodalitatis erectionẽ, aut propagationem curare. Triste certè est, videre honori duci, & ambitiosè peti, aliquâ ratione asscribi Principũ familiæ, societati sagittariorũ & eiusmodi; & ægrè adduci posse vt B.Virginis Sodalitati se quis adiungat. Modestiam fingere, & fugere aliquam, est affectum exiguum erga Salutis certissimum præsidium profiteri. *Sodalitati nomen dare expedit.*

Tertia. Sæpè Salutationem Angelicam recitare. Sancta Margareta Hungarica ad singulas imagines B. Virginis accurrens flexis genibus eam pronunciabat: B. Catharina Senensis, etiam infantula, ad singulos gradus: idque gratulando ei maternitatem Dei, in quo priuilegio omnia continentur. Ideò S. Odilo ad illum Hymni, *Te Deum*, versum, *Tu ad liberandum suscepturus hominem non horruisti Virginis vterum*: demissè se flectebat: possetque quis in secretò terram osculari. Quamuis autem vario fine illam Salutationẽ frequentare licet; tamẽ cùm Maria Virgo sola cunctas hæreses interemerit in vniuerso mundo; pro iis extirpandis, & Ecclesiæ defensione, sæpè id faciendum est. *Angelicæ orationis fructus.*

Quarta. Nihil aggredi, quin illi & per illam primitiæ Deo offerantur.

Quinta. Manè & vesperi, ac in prandio, dum pulsatur, eam tibi præsentẽ facere, benedictionẽ ab ea petere: cui *Offer Deo per B.Virg. tua munera.*

enim illa benedixerit, erit benedictus: & iterum per orationem, *Sancta Maria*, eã in patronam eligere: & vota, qui Religiosus est, mente renouare in manibus eius.

Tria quotidie fac pro B. Virg. Praxes variæ. Indulgentiæ dicentium Aue.

Sexta. Tria quotidie facere ad eius honorem. Primum, legere aliquas preces, v.g. quinque Psalmos, quorum initiales litteræ respõdent litteris nominis eius, vel Antiphonam, vel Psalterium D. Bonauenturæ, vel Horas B. Virginis: salutare eam in egressu cubiculi, domus, & occurrente imagine eius: Litanias recitare pro felici morte; *Magnificat* pro gratulatione de gloria, & dignitate eius. Pontifex Paulus V. concessit recitantibus *Aue* ad horæ pulsum centum dies Indulgentiarum. Secundum, facere aliquam mortificationem, tum corporalem, tum animi, vt sequaris conuersationis Mariæ exemplũ, maximè verò imagines turpes eliminare, & pias substituere. Ieiunium Sabbatinum ab omnibus ferè probis vsurpatur, immò in pluribus regnis ab omnibus seruari solitum. Tertium, facere aliquam eleẽmosynam corporalem, aut spiritualem, dotare virgines nubiles, aut ad Religionem adspirantes, sanè laudabile, vti & facere sermonẽ crebrò de miraculis & cultu B. Virginis, cùm publicè dicendum. Rosarium recitare, ad orationem quidem refertur, sed peculiarem tractationem desiderat, quam longiorem cùm aliis, vt breuior sim, in aliud tempus reiicio, cùm Domino visum fuerit.

Septima, Circa lectionem rosarii verbum tantùm addam; nimirum vt in aliis orationibus, sic & in hac præparationẽ aliquam necessariam videri: ac Primò, præsentiæ Dei renoua memoriam; Secundò, mysterium aliquod breui spatio expende. Primò, ad *Credo*, fidem viuam excita. deinde in tribus Salutationibus primis spem, resignationẽ & charitatem: ad orationem Dominicam, vt aliqui, intentionem etiam potes renouare, vel salutare vulnera Christi: deinde Salutationem Angelicam, vt B. Virgini præsenti, recita. Potes etiam cum variis Sanctorum choris id facere, v.g. in Prima decade, cum Angelis; Secunda, cum Patriarchis; Tertia, cum Apostolis; Quarta, cum Martyribus, Quinta, cum Confessoribus; Sexta, cum Virginibus. Sunt qui virtutem aliquam, per eam vt matrem optimam in singulis mysteriis petunt, & eamdem ab illa commodant: ac, cùm dicunt *Aue Maria*, mente addunt, *humillima*, v.g. Mysteria vulgò hæc assignantur:

Gaudij.

1. Annuntiatio Dominicæ incarnationis. 2. Visitatio Elisabeth. 3. Natiuitas Domini. 4. Oblatio Christi in templo. 5. Inuentio pueri IESV inter Doctores.

1. Oratio & captiuitas Christi in horto. 2. Flagellatio, 3. Co-

ro-

ronatio,4.Baiulatio crucis.5.Crucifixio & mors Christi.
1. Resurrectio Domini. 2. Ascensio eius in cælum. 3 Missio Spiritus sancti.4.Assumptio B.Mariæ in cœlum. 5. Coronatio B. Mariæ.

Ludouici Blosij Rosarium,seu sertum B.Virginis Mariæ quinque-partitum, vitâ & gestis IESU Christi pulcrè exornatum.

PARS I.

PAter noster,&c. Aue Maria,&c. *O benignissima & suauis Maria,Placa clementissimum Redemptorē nostrum* IESUM, *quē tu Virgo purissima Angelo nuntiante de Spiritu sancto in ciuitate* Nazareth *concepisti ; ac nouem mensibus in castissimo vtero tuo gestasti.Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESU *Christo placeamus,& eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria,&c.*O benigna & suauis Maria,Placa clementissimū Redemptorem nostrū* IESUM, *quo concepto, tu Deo plena ad Elisabeth cognatam tuā cum festinatione perrexisti , & eam salutasti,eiq́;humiliter seruiuisti.Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESU *Christo placeamus, & eum teque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria,&c.*O benigna & suauis Maria,placa clementissimum Redemptorem nostrū* IESUM, *quē in Bethleem,in vili stabulo tu Virgo inuiolata non solùm sine dolore,sed etiā cum ineffabili gaudio peperisti, natumq́; mox vt verū Deum deuota mente adorasti.Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESU *Christo placeamus,& eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria,&c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorum nostrum* IESUM,*quem infantudum vagientem lacte pauisti,panniculisq́; inuolutum in præsepio super fœnum & stipulas reclinasti.Fac ipsi dulcissimo filio tuo* IESV *Christo placeamus,& eū téque videre mereamur in cælis.Amē.*

Aue Maria,&c.*O benigna & suauis Maria, placa clementissimū Redemptorem nostrum* IESVM , *quem recens natum Angeli pastoribus gratulabundi nuntiauerunt: & eum lætis vocibus collaudantes,pacem hominibus bonæ veluntatis cecinerunt. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESV *Christo placeamus,& eum teq́;videre mereamur in cælis,Amen.*

Aue Maria,&c.*O benigna & suauis Maria , placa clementissimum Redemptorem nostrū* IESUM , *quem pastores festinanter pergentes in Bethleem,inuenerunt positum in præsepio,& eū adorauerunt cum ingenti admiratione & gaudio. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESV *Christo placeamus, & eum teq́;videre mereamur in cælis. Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimũ Redemptorẽ nostrũ* Iesum, *qui octauo à natiuitate suâ die dignatus est purißimũ sanguinẽ pro nobis fundere & circũcidi, atq; ad nostram consolationem* Iesus *nominari. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementißimũ Redemptorem nostrum* Iesum, *quem Magi ab Oriente venientes piè quæsierunt, & magno gaudio perfusi stellâ duce in Bethlehem inuenerunt: ibiq; illum humiliter adorantes, aurum, thus, & myrrham deuotè ei obtulerant. Fac vt ipsi dulcißimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *quem die quadragesimo in templum iuxta legis præscriptum detulisti, & hostiâ pauperum redemptum Deo Patri gratißimo corde obtulisti. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *quem in Ægyptum propter metum Herodis, monitu Angeli mater fidelissima deportasti, tandemq; eum inde in ciuitatem Nazareth retulisti. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum téq; videre mereamur in cælis, Amen.*

Laus Trinitati fulgidæ, Patri, Nato, Paraclito, laus Virgini Deiparæ, nunc & per omne sæculum. Amen.

PARS II.

PAter noster, &c. Aue Maria, &. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *quem tu Virgo Mater, cùm esset annorum duodecim, in Ierusalem perdidisti, & eum mæsta requirens, post triduum in templo læta inuenisti. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum teq; videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *quem tibi subditum maternâ curâ sedulò enutristi, & nihilominus ei tanquam altissimo Deo sanctam reuerentiam semper exhibuisti. Fac vt ipsi dulcissimo Filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorē nostrum* Iesum, *qui anno ætatis suę tricesimo in Iordane flumine humiliter à seruo suo Ioanne baptizari voluit, cùm tamen ipse innocens Agnus Dei nullam vnquam peccati maculam contraxerit. Fac vt ipsi dulcißimo filio tuo* Iesū *Christo placeamus, & eū téque videre mereamur in cælis Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementißimum Redemptorem nostrum* Iesum, *qui in deserto quadraginta diebus & quadraginta noctibus nihil manducans ieiunauit, sicq́ cum feris Dominus cæli & terræ habitauit. Fac vt ipsi dulcißimo filio tuo* Iesū *Christo placeamus, & eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementißimum Redemptorem nostrum* Iesum, *qui pro salute nostrā tentari à diabolo nō recusauit, & quomodo Satanam vincere nos oporteat, demōstrauit. Fac vt ipsi dulcißimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eū téque videre mereamur in cælis. Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria placa clementißimū Redemptorē nostrū* Iesum, *qui per vrbes, vicos & castella iter facies, Euangelium regni cælorum studiosè prædicauit, & labores faigationemq́; corporis propter nos libenter sustinuit. Fac vt ipsi dulcißimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum téque videre meamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *benigna & suauis Maria, placa clementißimum Redemptorē nostrum* Iesum, *qui crebrò in oratione pernoctauit; & famem suum, frigus, æstum, variasq́; persecutiones mitißimo corde nostrā caussā pertulit. Fac vt ipsi dulcißimo filio tuo* Iesū *Christo placeamus, & eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementißimum Redemptorum nostrum* Iesum, *qui conuersans inter homines omnibus afflictis misericorditer subuenit, ac signa plurima fecit, & Mariæ Magdalenæ, aliisq́; peccatoribus verè pœnitentibus veniam promptißimè dedit, séque eis familiarem præbuit. Fac vt ipsi dulcißimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum téq; videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementißimum Redemptorem nostrum* Iesum, *qui coram tribus discipulis in monte transfiguratus, facie sicut sol refulsit, & excellentiam gloriosi corporis magnificè ostendit. Fac vt ipsi dulcißimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum téq; videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementißimū Redemptorem nostrum* Iesum, *qui veniens Hierosolymā vt pro nobis pateretur, rex humilis & mansuetus asinæ insedit, atque*

que inter laudes, quæ ei à populo canebantur, videns ciuitatem lachrymas effudit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo Iesu *Christo placeamus, & eum teq; videre mereamur in cælis, Amen.*

Laus Trinitati fulgidæ, Patri, Nato, Paraclito, laus Virgini Deiparæ, nunc & per omne sæculum, Amen.

PARS III.

PAter noster, &c. Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, Placa clementissimũ Redemptorem nostrum* Iesum, *qui in cœna nouissima pedes discipulorũ suorum positis genibus humiliter lauit: & præcellentissimum Eucharistiæ Sacramentum inenarrabili charitate instituit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum teq; videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorẽ nostrum* Iesum, *qui ingressus cum discipulis suis in hortum Oliueti, maximâ tristitiâ propter nos correptus fuit: & prolixè orans, sudorẽ sanguineũ præ vehementia angustiarũ toto corpore sudauit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum teq; videre mereamur in cælis, Amẽ.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorẽ nostrum* Iesum, *qui inimicis suis obuiã processit, eisq; vltrò se obtulit, & à Iuda proditore osculum accipere non renuit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum teq; videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorẽ nostrũ* Iesum, *quem viri impii irreuerenter comprehenderunt, & tamquam malefactorem ac latronẽ duris vinculis ignominiose ligauerunt. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eũ teq; videre mereamur in cælis, Amen.*

Ave Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorẽ nostrum* Iesum, *qui vinctus ad pontificem cum opprobrio adductus fuit, & ab vno ministrorum eius atrocem alapam suscepit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum teq; videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorẽ nostrum* Iesum, *qui in domo Caiphæ falsis testibus fuit pressus, & putentibus sputis fœdatus, & ludibriosè velatus, & colaphis alapisq; inhumaniter cæsus, ac blasphemiis indignissimè affectus. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum teq; videre mereamur in cælis, Amẽ.*

Aue Mariâ, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *qui contemptibiliter ductus*

ductus ad Pilatum, demisso placidoq; vultu coram eo stetit, & ad falsas Iudæorum accusationes humiliter tacuit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo Iesu *Christo placeamus, & eum teq; videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, *&c. O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *quem Herodes ad se missum sapienterq; coram se silentem spreuit, & alba ridiculaq; veste tamquam fatuũ induit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus. & eum teq; videre mereamur in cælis. Amen.*

Aue Maria, *&c. O benigna & suauis Maria, placa clementissimum* Redemptorem *nostum* Iesum, *qui in prætorio fuit dedecorosè nudatus, & ad columnam inclementer ligatus, & flagris crudelissimè conscissus, proprióque sanguine miserabiliter cruentatus. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, *&c. O benigna & suauis Mariæ, placa clementissimum Redemptorum nostrum* Iesum, *quem homines iniqui clamyde purpureâ ad maius ludibrium vestierunt, & acutis spinis cornauerunt, & nugatoriè adorauerunt atque subsannauerunt, & arundine percusserunt, ac fœdè consputrunt, & diris alapis ceciderunt. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesv *Christo placeamus, & eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Laus Trinitati fulgidæ, Patri, Nato, Paracleto, laus Virgini Deiparæ, nunc & per omne sæculum, Amen.

PARS IV.

Pater noster, *&c.* Aue Maria, *&c. O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *qui gestans coronam spineam & purpureum vestimentum, è prætorio fuit à Pilato productus, & Iudæis ostensus, atque ab eis ad mortem crucis magno turbulentóque clamore postulatus. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, *&c. O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *quem Pilatus morti iniustè adiudicauit, voluntatiq; Iudæorum tradidit. Ipse ergo mox ab eis trabe crucis oneratus, ignominiosum hoc lignum laceris humeris suis cum ingenti cruciatu patienter baiulauit, factusq́ opprobrium hominum & abiectio plebis, humiliter ad Caluariã perrexit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesv *Christo placeamus, & eum tèque videre mereamur in cælis, Amen,*

Aue Maria, *&c. O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesvm, *qui in loco Caluariæ myrrhato fellitóque vino fuit potatus, ac vestibus probrosè nudatus, & manus ac pedes clauis atrociter perterebratus, crucíq́*

affixus

affixus Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo IESV *Christo placeamus & eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* IESVM, *qui nudus, vulneratus & contemptus in ligno crucis pro nobis pependit, amarissimosq́ dolores pertulit, ac preciosum sanguinem suum fudit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* IESVM, *qui cùm medius inter duos latrones in cruce penderet, & à Iudæis subsannaretur, blasphemiisq́ impeteretur, humillimam patientiam exhibuit, & insuper pro blasphemis crucifixoribus suis Patrem exorauit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESV *Christo placeamus, & eum teq́ videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* IESVM *qui latroni verè pœnitenti peccata omnia misericorditer condonauit, & paradisi gaudia liberalissimè promisit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESV *Christo placeamus, & eum teq́ videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *qui tibi dilectissimæ genitrici suæ sub cruce stanti atque acerbè dolenti intimè compassus est, & te Ioanni discipulo commendauit, eique ac nobis omnibus in matrem dedit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESV *Christo placeamus, & eũ téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna, & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *qui suam passionem sine aliquo sensibilis consolationis releuamine tolerauit: unde & grauitatem cruciatuum suorum indicans, se derelictum voce magnâ clamauit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum tèque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *qui exanguis in cruce pendens, se vehementer sitire est testatus, sed felle & aceto in extremâ illâ calamitate fuit potatus. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eum tèque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *qui morte vicinus spiritum suum in manus Patris commendauit: iamqué redemptionis nostræ opere consummato, bonus pastor animam pro ouibus suis ex puro amore posuit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* Iesu *Christo placeamus, & eũ téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Laus

Laus Trinitati fulgidæ, Patri, Nato, Paraclito, laus Virgini Deiparæ, nunc & per omne sæculum, Amen.

PARS V.

PAter noster, &c. Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, Placa clementissimum Redemptorē nostrum* IESVM, *qui morte pro nobis in cruce gustatâ, mox ad inferna secundùm animam ex summa charitate descendit, & electos suos potenter inde eripuit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESV *Christo placeamus, & eum teq́ videre mereamur in cælis, Amen.*

AueMaria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *cuius sanctissimum latus, te præsente, lanceâ apertum, & amorosum cor vulneratum fuit, vnde nobis sanguis purpureus & aqua salutaris profluxit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESV *Christo placeamus, & eum teque videre mereamur in cælis, Amen.*

AueMaria. &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *quem de cruce depositum in sinum gremiumq́ tuum (vt piè credimus) suscepisti, & lacrymis vbertim rigasti, eiq́ oscula amanter impressisti. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESV *Christo placeamus, & eum teq́ videre mereamur in cælis, Amen.*

AueMaria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *cuius corpus sacratissimum Ioseph & Nicodemus piâ deuotione aromatibus condierunt, & sindone inuoluerunt, atque in sepulcro posuerunt. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESV *Christo placeamus, & eum teq́ videre mereamur in cælis, Amen,*

AueMaria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *qui tertia die victor è clauso sigillatóque sepulcro prodiens, à mortuis virtute propria surrexit, & te dilectam matrem suam cæterosq́ amicos suos optatissimo gaudio lætificauit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESV *Christo placeamus, & eum teq́ videre mereamur in cælis, Amen.*

AueMaria, &c. *O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *qui quadragesimo post resurrectionem suam die, in cælum gloriosè ascendit, & ad dexteram Patris triumphator nobilis consedit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESV *Christo placeamus, & eum teque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, &c. *O benigna & suauis Maria, Placa clementissimum Redemptorem nostrum* Iesum, *qui* Spiritum *sanctū in Apostolos aliosque fideles misit, & eos illo mirificè consolatus est,*

confortauit, illuminauit atque instruxit. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo IESV *Christo placeamus, & eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, *&c. O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* IESVM, *qui te charissimam genitricem suam in cælum assumptam supra choros Angelorum exaltauit, Regináınque & Imperatricem celsissimam constituit. Fac vt ipsi dulcissimo Filio tuo* IESV *Christo placeamus, & eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Aue Maria, *&c. O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* IESVM, *qui in fine sæculi venturus est iudex in maiestate magna, vt reddat reprobis horrenda supplicia, & iustis æterna gaudia. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESV *Christo placeamus, & eum téque videre mereamur in cælis, Amem.*

Aue Maria, *&c. O benigna & suauis Maria, placa clementissimum Redemptorem nostrum* IESVM *qui est amabilis & desiderabilis gloria Beatorum, atque cum Patre & Spiritu Sancto viuit & regnat Deus in sæcula sæculorum. Fac vt ipsi dulcissimo filio tuo* IESV *Christo placeamus, & eum téque videre mereamur in cælis, Amen.*

Laus Trinitati fulgidæ, Patri, Nato, Paraclito, laus Virgini Deiparæ, nunc & per omne sæculum, Amen.

CAPVT XX.

Diarium siue actionum per diem ordinatio.

ETIAM Ethnici in eo perfectionem constituebant, vt quis agenda & modum prospiceret. Diogenes monere solitus vt priusquam quis manè egrederetur, quid dicendum, faciendum & quomodo, prospiceret, reuersus ea examinaret. Pythagoras idcircò duo tempora maximè obseruanda aiebat, matutinum, vt quis tum agenda præuideat, & vespertinum, vt ea recognoscat. Vnde & Sapiens: Palpebræ præcedant gressus tuos, vt videas quas gemmas colligere, quæ lucra ex re omni vt auarus solet. Nonne lucrum maximum, ex omnibus amorem Dei colligere, & gemmam pretiosissimam v. g. quoties domo egrederis aquam lustralem capis aut lauas, si pio habitu contritionem excites, vel amorem, quantum lucrum? omnino incomparabile, & facillimum. Certè sanctitas in eo sita est & perfectio, quòd cogitationes, verba, & opera in pondere, numero & mensura, coram Deo & ad gloriam eius sanctè & perfectè fiãt; id inprimis curandũ est, & Deus ac Dominus noster imitandus. Quemadmodum enim ille omnia opera sua in summo bene fecit, ita singula opera nostra quantum vnquam melius possumus, facere debemus ex omni virtute

Prou. 4. *Quanta lucri spiritualis occasio.*

Domini

Domini nostri IESV Christi, & cum omni desiderio triumphantis & militantis Ecclesiæ, & sub nomine creatoris, quasi tota salus nostra, & omnis laus Dei, & vniuersitatis vtilitas, ex vno opere pendeat, quasi numquam ad id opus reuersuri, neque opus aliud postmodũ incepturi, non quod ad singula tot considerationes adhibendæ sint, sed taliter affectus esse quisque deberet prout spiritus dictauerit, sibi suarum actionum modum præscribere, neque anxius esse. Ideò quæ hic videbis, exempli gratiâ allata esse existima, vt scias molâ animæ tuæ, & cogitationis, vt sic dicam, molere, & voluere sancta ac pia, & non paleas aut fumum honoris, aut vt cum Apostolo loquar, stercora, sicut ille appellabat, potiùs quàm IESVM, & omne bonum, vt panem omne delectamentum in se habentem. Duo tantùm moneo, vt actio bona sit, nullâ circumstantiâ vitiari debere, sed ad Dei gloriam fieri, vt verò melior, posse illam quasi coram Deo fieri, ei offerri, Christi & Sanctorum actionibus vniri, in genere vel in particulari, indiesque maiori affectu fieri. De præsentia Dei Sanctorũ hæc est sententia, eam actionum nostrarum esse animam; & pietatis fontem atque compendium, sine quâ mox in bestiam vel demonem homo conuertatur. secundùm, cauendum in his valdè, ne se quis obruat, ne multiplicitate cogitationum caput affligat, atque ita vt fieri solet, profectum retardet. vide tamen ne vlla pars vitæ tuæ vacet, vt nec agri cordis nostri vacare debet. Itaque aduerte ne tempus tibi pereat omnium pretiosissimum, & ad hoc habe catalogum actionum tuarum illo die & tempore, & modo faciendarum, vt vita tua ordinata sit, suauis, & constans. Ecce vt te id Deus, cæli, & astra, & terra, & tempora doceant. Vtere ergò, vtere obsecro tempore, & particula boni diei non te prætereat; & nè frustrà cum Chrysaorio petas inducias vsque manè, audi Sapientem: fili, ait, conserua tempus. Ideo pridiè, quæ agenda postridiè, cum sancto Ignatio prouide & ordina, & manè similiter de iis facito, Deoque ea intentione quàm D. Thomas suggerit cogitationes, verba, & opera offer.

Actiones perfectæ faciendæ.

Nota hic paradigma dari.

Præsentia est anima actionum.

Nota.

Temporis distributio

Eccle. 14.

Gregor.

Dispice, quales sint, neque blandis nimis afficiare, aut adhæresce, quia fallaces, neque alias time, quia sæpè salutares. Diligentissimè expelle curiosas, & superbas & impuras, quia hinc ruina.

Directio cogitationum.

Tu nosti quid expediat, tu gaudium meum, tu timor meus, extra te nihil volo, ô Deus meus & omnia: Ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia.

Vide autem crebrò, in quod animus centrum feratur sublato

lato retinaculo piæ cogitationis, an sursum superbia feratur, an in sensualia deorsum. Quid speres, quid times, quo gaudeas, aut tristeris; & hos affectus caue admittere, nisi quia Deus vult; & in voluntate eius velut in centro, arce, cardine & felicitate permane, vt nil velis nisi quia Deus vult, nil nolis, nisi quia ipse nolit, & donec quietem in hoc reperias, sexcenties te vel horâ vnâ resigna donec in centro sis donec palmes in vite, donec in pace, donec in cubiculo diuinæ voluntatis cum beatâ Catharinâ Senensi, vt dicas semper: fiat voluntas tua sicut in cælo & in terrâ, vel, non sicut ego volo, sed sicut tu.

Directio actionum. Ante notabiles actiones collige te, & omni affectu omnis creaturæ intentionem renoua, Deo confidendo, tibique diffidendo, & perfice, & dic *ad maiorem Dei gloriam*, velut si vltima foret, & æterna, semel enim factum æternum est, vel hâc vtere.

Oratio quâ intentio, vnio & Dei præsentia exercetur

O omne bonum, Deus meus, virtus mea, ego puluis & cinis offero opus hoc N. tibi vbique præsenti ad gloriam tuam, in vnionē meritorum Christi IESV, *vtinam te numquam offendissem! ex te enim & in te, & pro te sunt omnia.*

Hæc oratiuncula diffidentiam sui, & humilitatem, oblationem, puram intentionem, vnionem continet, & considerationem præsentiæ Dei in omnibus, cùm ex illo, & in illo omnia profiteatur. Immò sola hæc postrema pars vtilis est iaculatoria, quâ omnia Deo tribui, & corã eo agi, illiq; dicari possũt, & sufficit eâ ante omnia vti; lõgiori verò in præcipuis actionibus. Gratias age & dic: omnia in nobis operatus es Domine, ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia.

Manè. Primo manè, postquam euigilaueris, imaginare quasi cælum apertũ, & à Sanctissimâ Trinitate & Christo Domino petitâ benedictione, & prima quasi respiratio & vox sit: IESVS MARIA; vti & vltima vitæ, & ad illud contritionis & charitatis, item fidei, & spei actum elicere assuesce: Deinde paulo tibi factus præsentior dic: *Benedicta sit sancta Trinitas, atque indiuisa vnitas: confitebimur ei, quia fecit nobiscum misericordiã suam*; & signo crucis te signa. Posteà actu fidei, spei, & charitatis amplexu, adora quo potes affectu Deum, vt omne bonum, vulnera Christi osculare, & seruire ipsi statue, non hostibus tuis, idque velut vltimo die vitæ.

Gratiarũ actio. Considera deinde Primò, omnia creata, & gratias age pro beneficiis acceptis à larga Dei manu. Secundò, vide ad quid sis creatus: quò eundum tibi, nempe vt Deo seruias, & toto corpore adhæreas, omnibus potentiis & sensibus tuis; & attende ad defectus consuetos, & feruenter statue Deum non offendere, maximeque vitare id, contra quod

Directio ad finem.

examen

examen facis particulare.

Tertiò, considera, quænam agenda illo die, & quid vocatio tua exigat: si Religiosus es, attende ad vota tua, omniaque Deo offer purissimâ intentione & amore. Quartò, considera breuiter, quæ aduersa euenire possent à Deo, & ab homine, in animâ & corpore, famâ, opibus, & plenè te diuinæ voluntati resigna in tēpore & æternitate. Deinde Sanctos velut præsentes inuoca, maximè B. Virginem; & Patronos cum Angelo Custode viæ duce & comite gratulando eis; & virtutem certam petendo: tum deuotè subiunge. *Credo; Pater, Ave,* decem præcepta, votaque renoua, si Religiosus es, & proposita prima.

3. *Consideratio agendorum.*

4. *Item patiendorum.*

Hæc possunt esse materia tibi meditationis, quoties alia deficit aut parata non est.

ORATIO.

O IESV *Redemptor mi, credo tibi, ô Deus meus, & omne bonū meum, confido in te, ô spes vnica; & te toto cōrde diligo, & tibi sincerè, totis viribus meis seruirē statuo; tu omne, & solum bonum meum es; quid extra te, cùm incerta sint omnia, desidero, aut timere possum; vel de quo gaudere & dolere?* (hîc percurre proposita; & quæ occurrere possent aduersa.) *da gratiam, vt creatis omnibus, donis tuis vtar, ne tibi displiceam. Ecce nihil appeto, cùm quid prosit ignorem; sed in omnibus te, qui omnia es, laudo, & gratias ago tibi, ex toto corde, pro omnibus beneficiis tuis generalibus & particularibus his N. & offero tibi intellectū, voluntatem, memoriam, sensus, membra, cogitationes, verba, & opera, & omnia mea, in vnione meritorum Christi* IESV, *ad tuam vnius gloriam, non hostium meorum. Aduersa item omnia de manu tuâ accepto N. Superioribus, vt tibi obedire volo: omnes pro te diligere, & tibi, ô Deus meus, amor æterne, per amorem & orationem adhærere. Vtinam ego, & omnes te diligant, ac ardeant amore tuo! O Regina Angelorum, misericordiæ Mater, & mea vnicà post Deum fiducia! O vos omnes sancti Angeli impetrate mihi veram charitatem, & amorem omnis boni, Dei nostri; & tu Angele custos, dux viæ meæ, præsentiam illius; Apostoli, resignationem; Martyres, patientiam; Confessores, abnegationem omnium sensualium; Virgines, puritatem: & tu Patrone mi* N. a *& vt moriar amore eius, qui amore mei dignatus est mori.*

a Nomen Patroni menstrui & virtutis sententiam in memoriā reuoca.

Dum te vestis, continuare potes quæ sequuntur, & cogitate quomodo lapsu Adæ à fine excideris, & nudus factus sis, & conterere amanter corā Domino. 2. Vestes cape & stude induere IESVM, id est virtutes eius, humilitatem, paupertatem, obedientiā, & castitatem, & patientiā, vel vt

Dum te vestis.

Contritio.

Ecclesia nos docet, in Sacerdote dum se vestit, passionem memora vna cum petitione aliquâ virtutis, vel gloriæ vestimenta pete, prout vnctio docebit, de quibus aliàs si Domino placuerit fusiùs.

Iaculatoria. *Quando induar te Domine* IESV? *quando veniam & apparebo ante faciem tuam? Ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia.*

Dum lauas vel aquam lustralem sumis. Semper contritionem excita; & memineris te lotum in sanguine Agni, atque ex mundo corde seruire ei statue, vel recordare quod absterget omnes lacrymas ab oculis tuis.

Iaculatoria. *Amplius laua me, Domine, ab iniquitate N. mea, vt mũdo corde seruiã tibi, & videã te. Ex te enim & in te, & pro te sunt omnia.*

Examen & oratio vespertina. *Greg. l. 35. mor. c. 5.* Caue illud ne pretermittas, immò crebrò fac, bis saltem in die, & ad horas singulas breuiter. Iam iudica teipsum cùm absolui, si vis, potes. Certè vt Greg. quanto se quis minùs videt, tantò sibi minus displicet, & tantò magis, quo crebriùs se in conspectu Dei intuetur.

Examen institue hoc pacto, 1. gratias age Domino tuo pro tot tantisque beneficiis maximè eo die acceptis. 2. roga eum vt gratiam largiatur, vt cognoscas eum, & te semitasque tuas. 3. Percurre, ab examine postremò vbi fueris, quid egeris, cogitatione, verbo vel opere, & primò quomodo te gesseris in materiâ examinis particularis, cuius propositum singulis horis renoua si potes. 4. dole ex amore Dei tui de offensâ. 5. propone emendationem seriam præuisis occasionibus, maximè in vitio illo, quod extirpare contendis. *Agenda post examen.* Post hoc verò, Percurre deinde primò puncta postridiè meditãda aut legẽda. Secundò, dispone de actionibus diei sequentis purificando intentionem: & præuide, quid agere, dicere, &c. velis, nisi in examine id feceris, atq; attende ad examen particulare, & Tertiò, osculare terram; Primò, cogitando te hàc nocte in puluerem fortè rediturum; Secundò, quia Verbum caro factum est, totum te ei resignando, & inuitando vt cras ad te veniat in vener. Eucharistiâ. Tertiò, quia peccatis tuis infimum locum tibi deberi putas, & contritionem excita, tũ exue te, & exerce gratiarum actionẽ, vel confusionẽ, commemorando, si libet, passionem Christi Domini, v. g. ad togam, gratias agere potes pro denudatione in flagellatione: *Modus se exuendi.* ad aliam vestem, repræsentare posses tunicam, quæ integra mansit, & petere charitatem ad calceos, & caligas, petere gressus rectos; & affectus & amorẽ: ad cętera meditari dispositionẽ corporis Christi, & mortẽ, vti & de tuâ cogitare. Posteà sanctos statue circa lectũ, & eos vt moriturus inuoca, & dic: *Credo, Pater, & Ave. Veni sancte Spiritus.* Salua etiã Angelũ Custodẽ.

Dum lectum aperis, cogita sepulcrum, ac fore vt breui illud

illud intres, alteram ex æternitatibus sortiturus: & cogita, si ita nunc foret, quid superesset ex vanitate, quid ex sanctâ conuersatione. Deinde dic: *In manus tuas Domine commendo spiritum meum*; cum oratione de contritione vel actu illius, & mox petitâ flexis genibus à SS. Trinitate, B. Virgine Matre tuâ, Angelo Custode, benedictione, exerce te vt moriturus (est enim hæc diei quasi vitæ pars vltima) & dic aliquoties, IESVS, Maria, & contritionem, actus fidei, spei, & charitatis dicendo: Credo Domine, in te spero, & toto corde te diligo. Deinde vota si Religiosus es renoua, vt indulgentiam plenariam consequare, aut aliâ ratione. Postea in lecto decumbe in dexterum latus maximè, & aliquid circa Meditationem volue, aut certam cogitationẽ, quâ amorem Dei excites, & desiderium Communionis, conuertendo oculos vel ad ven. Sacramentum, vel ad cælũ, juxta illud: Anima mea desiderauit te in nocte, & iterum dic: IESV Maria, cum actu fidei, spei, & charitatis. IESUM autem si vis considera incipiendo à Dominica, vel vt in cælo ad dextrã Patris, vel vt in præsepio, in paupere domo suâ, in deserto, in domo Caiphæ, in cruce, in sepulcro.

EXERCITIVM.

VTinam, ô Deus meus, vita mea, cras perfectiùs tibi viuam, feruenti oratione sic N. te laudem, omniaq; creata spernam, te vnum timeam & diligam! quid enim ex iis colligam, aut quid collegi hodie N. nisi bonitatẽ tuã, qui omnia in omnibus operaris? (Potes hic visa & audita piè applicare.)

Tu solus bonus, tu solus animam meam potes satiare, quando te suscipiã, & perfectissimè omnes actiones ad gloriam tuã exequar.

Ecce nescio quando venturus sis, vtinam numquam offendissem te omne bonum. 2. Cùm tu Deus caro factus sis, vt ego Dei filius sim, offero tibi cor meum, & omnia. Veni, veni, & fac me vnum tecum. 3. Da mihi vt sim mitis & humilis corde, & amem te, & sufficit mihi. Quando venies, quando venies, sanè vti fur in nocte, Et quid tunc proderit vniuersa vanitas? In manus tuas Domine, commendo spiritum meum. Benedic mihi, ô SS. Trinitas, ô dulcissima Mater Maria, ô Angele mi, Credo tibi Domine IESV, *& in te spero, toto te corde diligo, & amplector te, bone* IESV, *vnica fiducia mea, & (si Religiosus es, dic) voueo paupertatẽ, castitatem & obedientiam. En vitæ incertus, & salutis, velut sepulcrum ingredior, vtinam te, Deus meus, numquam offendissem: doleo ex animo, Redemptor mi, & propono per tuam gratiam præcepta & regulas seruare, crucem libenter ferre, & me mortificare, N. te & proximum ex corde diligere, quid enim sunt omnia transitoria sine te, & nónne hæc omnia clamant, vt diligam te, cùm sis vnicum & omne bonum meum?* (Præparatio ad Communionem.) (Examen particulare.)

Post hoc posses lecta & audita piè applicare, & meditationem ruminare.

Meditatio vel lectio matutina.

Primò, præpara te breuiter, vt suprà dictum est, & vide quos affectus velis excitare, quomodo meditationem applicare defectibus, & examini particulari, & ad eliciẽdum amorem Dei perfectionibus eius consideratis, vel aliquâ earum. Iturus ad meditationem, ad aquam lustralem contritionem excita de peccatis in genere; & mox te humiliando, considera Deùm præsentem, & adora, fidei, spei, & charitatis actu, ex purâ intentione offer tres potentias, ac gratiam pete ad rectè meditandum, oratione eâ quæ suprà c. 1. lib. 1. posita est, aut hâc: O *Domine, tu mihi per essentiam, præsentiam & potentiam præsens es; esto etiam quæso per gratiam: credo enim tibi in hoc N. & omnibus & in te solo spero, & toto corde te diligo, & gratias ago omnium Sanctorum affectu & possibili, pro his N. & omnibus beneficiis tuis, quia iudicia tua sic manifestasti mihi. Vota mea & omnia tibi offero ad gloriam tuam, potentias animæ meæ consecro tibi. Da mihi, o* IESV, *vt tu sis meditatio mea, semper de te cogitem, vt tu de me sis spes mea, maledictus enim qui confidit in homine, ô Amor meus vt nihil petam aut amem extra te. Da obsecro quod iubes N. vt exardescat ille, & crescat in me, & ego sic in virtutibus N. & in te, propter te qui es Deus meus, & omne bonum meum, Amen.*

Nota.

Fides viua. Spes certa. Charitas. Gratiarũ actio.

Hanc verò orationem continentem varios actus & affectus in meditatione vel lectione excitandos post singula puncta, aut considerationes vsurpare, vel aliquam ex iis quæ initio libri: *Hæccine vera*, &c. vel *exercitiũ complectens modum meditandi*, de quo cap. 35. lib. 2. vel *exercitium quo anima eleuatur*. c. 36. lib. 2. vel *Exercitium Fidei, Spei & Charitatis*: vel certè variis affectibus insistere quos habes cap. 50. & seq. lib. 2. vel potes Iaculatoriis vti positis in capite de contemplatione; vel certè psalmis, affectibus illis seruientibus, v.g. in affectu fidei Psal. 135. *Confitemini Domino*, Item 13. 36. 47. 52. 71. 72. 75. 93. 95. 97. 118. 148. Spei Psal. 4. *Cum inuocarem*. Item 3. 7. 10. 11. 12. 15. 16. 22. 26. 27. 30. 6. 40. 42. 43. 44. 55. 58. 61. 63. 64. 67. 70. 76. 90. 121. 135. 137. Charitatis Psalm. 41. *Quemadmodum ceruus*. Item. 8. 31. 57. 62. 66. 72. 83. 135. 137. 144. Contritionis Psal. 50. *Miserere mei*. Item 5. 6. 24. 27. 38. 49. 78. 79. 83. 84. 89. 100. 101. 129. 141. 142. Admirationis Psal. 8. *Domine Dominus noster*. Item 19. 28. 32. 44. 65. 72. 88. 92. 146. Compassionis Psalm. 21. *Deus Deus meus respice*. Item 55. 68. Imitationis Psalm. 44. Eructauit aut 71. Gratitudinis Psal. 47. *Magnus Dominus & laudabilis nimis*. Item 9. 20. 29. 32. 33. 39. 56. 59. 60. 61. 65. 77. 93. 102. 103. 104. 105. 106. 117. Gaudij Psal. 33. *Benedicam*

cam Dominum in omni tempore. aut 17. 32. 46. 51.56.64.67. 80.85.91.94.95.96. 99. Resignationis Psalm. 22. *Dominus regit me.* aut 107. Humiliationis Psalm. 127. *Nisi Dominus ædificauerit.* Item 35.74.130.145. Contemptus rerum humanarum Psal.36. *Noli æmulari*. Patientiæ Psal.89. *Domine refugium factus,* aut 16.19.25.27.38.40.61.68.73. Diligentiæ spiritualis Psalm.14. *Domine quis habitabit,* item 23.48. Timoris Psal.49. *Deus Deorum,* item 74. Petitionis Psal.68. *Saluum me fac Deus,* item 60.69.78.79.82.84.85.87.89. Vel vt alius suadet, quotidie diuerso affectu te exerce, die Lunæ in Fide, expendendo Credo: Martis in Spe, expendẽdo *Pater* & *Aue*: Mercurij, in charitate ad præcepta te examinando: Iouis, in gratiarũ actione beneficia Dei recolendo: Veneris, in compassione Mysteria Passionis voluendo: Sabbati, in contritione, recogitando dies præteritos & annos. Dominicâ, in gaudio, cæli gaudia delibando.

Etsi verò meditatio non omnibus conueniat, tamen lectio orationibus & affectibus interpolata omnibus vtilis, neque omittenda, saltem repetenda lectio eorum, quæ sibi quis facienda, aut cauenda proposuit, vti inuenies pro singulis diebus l.1.c.13.pag.149.

Nota meditationem aut lectionem omnibus negotiis anteponendam, quia per illam misericordia Dei ad nos descendit, vt indicat Dauid, dicens: Benedictus Deus, qui non amouit orationem meam, & misericordiam suam à me: vt Augustinus in illud Psalm. 65. sed loco, horâ, situ, *Psal.65.* commodis & quietis faciendam & absoluendam, neque *Meditatio* quidpiam omnino, nec pilum quidem de hoc holocausto *quanti sit.* esse detrahendum affectui gratiarum actionis, oblationis, & propositis ac petitionibus insistendum.

Examen particulare est, quo quis peculiare aliquod vitium persequitur, omni studio mortificationes, orationes eo referendo, aut ad virtutem acquirendam per partes & gradus, verbi gratiâ, humilitatem vis? 1. ne te laudes, 2. nec laudari velis, 3. nihil ob respectum agas, 4. nihil excuses, 5. vanas cogitationes excludas, 6. humiliationes patere, iisque gaude. Vis charitatem? 1. de nullius defectu loquere, 2. omnibus quibus potes, operam tuam præsta, 3. auersionem omnem caue, si senseris, contrariis actibus expelle. Vis obedientiam? 1. exteriùs perfectè ad litteram fac, 2. nunquã contradic, 3. Deum in omni Superiore respice. Vis paupertatem? 1. parcè vtere rebus. 2. superflua reseca, 3. etiam necessariis gaude carere, eaque aliis libens tribue. Vis castitatem? 1. oculos custodi. 2. familiaritates fuge, 3. cogitationibus sanctis, Deique præsentiâ alias exclude, &c.

Missæ auditio. Caue quantum potes eam omittere, venit enim Dominus vt te audiat, te cibet, recreet. Primò, cùm vadis, cogita te ire ad rem summam, vti verè est, montem Caluariæ, memoriale incarnationis, & Passionis Domini. Si libet, cogita quis offerat, quid, vbi, à quibus offeratur, cur, quomodo, quando, & memento te offerre cum Sacerdote hoc Sacrificium, accedere epulum cæleste, propitiatorium: Ad quam lustralem contritionem excita: & in Confiteor examine breui instituto idem facito. Secundò, ad initium Canonis Passionem percurre, & circumstantias appende, quis, quid, vbi, à quibus id patitur; cur, quomodo, quando; deinde pro Communione spirituali examina te breuiter, & contritionem excita, ac famem, & roga Deum vt ad te veniat. Denique tibi & aliis necessaria pete, renoua proposita & gratias age.

Si concio audienda. Primò, quia sapientia non habitat in anima subdita peccatis, breuiter eleua cor ad Deum, dolendo de peccatis præteritis, & curas reiiciendo.

Secundò, diligenter & deuotè attendito, velut Deum loquentem, & te monentem, & propone gratiâ Dei facere: nam, vt Augustinus, qui audit negligenter, & sinit verbum Dei cadere in terram, æquè culpandus, ac qui sinit cadere corpus Christi. Et alius: Accipienda verba Dei, vt sanguis Christi, & aliæ Sanctorum reliquiæ.

Tertiò, in fine tibi applica, & facere propone, & rumina crebrò.

Oratio ante eam. *Munda cor meum, Domine, vt semen verbi tui cadat in terram bonam, & fructum afferat. Desidero illud in mansuetudine suscipere deuotè, vt edicta tua, & sanguinem tuum, & vt æger medicinam, & propono mihi applicare, & firmiter exequi, ad honorem & gloriam nominis tui.*

Oratio post eam. Gratias age Deo, & propone audita exequi, & aliis narrare, cõsideratâ occasione, his si libet verbis: *En, Domine, hæc est voluntas tua, sed non est volentis, neque currentis, sed tui Deus miserentis: propono itaque hoc facere* (tali tempore, &c.) *per gratiam tuam. Amen. Veni sancte Spiritus, reple,* &c.

Recollectio ad horas. Singulis horis recollige te; examina Primò, præteritam horam coram Deo. Secundò, proposita matutina renoua in genere; & virtutem examinis particularis, repræsentatâ occasione, exerce, hoc modo. O IESV *pro me* v.g. flagellate, *quid retribui tibi? quid retribuam? doleo amore tui, quod offenderim te; diligo te ex toto corde, & omnia tibi offero & committo, quando venies? quando per te humilis ero* N. sic ad horas singulas aliquod mysterium passionis, si libet, memora v. g. hora 6. O IESV, qui lauisti humillime pedes tuorum. 7.

Conuiuium

Conuiuium mihi corporis tui instituisti. 8. sermone tuo solatus es. 9. ad horum vltro pro me iuisti. 10. In horto pro me lacrymis sanguineis orasti. 11. Te ipsum tradidisti proditori. 12. Ductus fuisti ad Annam, & cæsus pro me. 1. Ductus ad Caipham & accusatus pro me. 2. Illusus & conspputus fuisti pro me. 3. Ligatus & negatus à Petro fuisti. 4. à Sacerdotibus damnatus fuisti vt ego absoluerer. 5. Ad Pilatum ductus & accusatus. 6. Ad Herodem ductus & spretus. 7. Remissus ad Pilatum cum ignominiâ fuisti. 8. Flagellatus & coronatus fuisti. 9. A Iudæis clamantibus damnatus. 10. Qui baiulasti crucem pro me. 11. Qui pro me crucifixus es. 12. Pro me eleuatus in cruce. 1. Qui pro inimicis orasti. 2. Qui pro me sitiisti. 3. Qui mortuus es pro me. 4. cuius pro me apertum latus. 5. Qui pro me de cruce depositus fuisti. Potest eadem fieri recollectio, recitando Pater noster, cum piâ aliquâ reflexione, v. g. renouando præsentiam Dei verbis illis, *Pater noster qui es in cælis*. Primâ petitione, puram intentionem, cùm ipsâ eâdem contineatur; Secundâ, gratiæ postulationem cum sui diffidentiâ; Tertia, resignationem; Quarta, fiduciam de paterna prouidentia, & suspirium ad SS. Eucharistiam; Quinta, contritionem & charitatem erga proximum; Sexta, humilitatem. cùm tot periculis cincti nullum euadere absque Deo possimus; Septima, propositum vitandi peccata ac defectus, maximè illum, quem examine particulari superare contendimus.

Recollectio per Pater noster.

Otium fuge cum prudenti illa femina, nam illud vitiorũ sentina, & tu natus ad laborem. Initio contritionem excita vt Deo gratum sit opus, eique ex pura intentione illud offer, & Christi operibus & meritis vnias, & præsentem tibi facias, eumque vt Remuneratorem intuere, & vt miles ducem. Verùm memento in opere exercere communicationẽ cum Deo, & ex creatis cor ad Deum eleuare, vti videbis factum lib. 3. cap. de Contemplatione. Exerce potissimùm fidem, spem, & charitatem crebrò dicendo: O IESV, trahe me post te, vtinam te diligam toto crde meo! vtinam tibi adhæream pulcritudo summa! Quàm admirabile est nomen tuum in vniuersa terra, ô potentia infinita! vita tamen animi contentionem. Peracto opere de defectu dole, & illud Deo offer manibus beatissimæ Virginis, ac sæpè expende illa, ex te enim & in te, & pro te sunt omnia.

Exercitiũ manuale. Iob. 5. Prov. 31.

Cant. 1. Psal. 8.

Domine Deus, cui omnia seruiunt, deuoè offero me hâc horâ, forsitan vltima, tibi in holocaustum, & opus hoc in vnione meritorum & laborum Christi IESV, *dignare hoc per me operari ad gloriam tuam. Amen.*

Oratio ante opus

Oratio post opus — *Tu Domine principium & finis, gratias ago tibi, qui nemine indiges, quòd indignatus es me vocare in vineam tuam, & hæc per me facere, sine quo factum est nihil. Sit tibi laus de bono tuo. Ignosce malum meum, & imperfectiones meas, & suscipe in vnione omnium actionum Christi filij tui, ad tui solius, non mei gloriam.* Amen.

Iaculatoriæ pro laborantibus. — Inter laborandum sententiam aliquam ex his, que sequuntur, memoriâ repetere poteris.

Psal. 127. — *Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & bene tibi erit.*

1. Cor. 4. — *Vsque in hanc horam esurimus & sitimus, & nudi sumus, & colaphis cædimur, & instabiles sumus, & laboramus operantes manibus nostris.*

2. Thess. 3. Luc. 14. — *Si quis non vult laborare, non manducet; beatus verò qui manducabit panem in regno Dei.*

Prov. 10. — *Benedictio Domini diuites facit, nec sociabitur eis afflictio.*

Prov. 13. — *Vult, & non vult piger, anima autem operantium impinguabitur.*

1. Tim. 2. — *Labora sicut bonus miles Christi.*

Apoc. 14. — *Beati mortui qui in Domino moriuntur: amodò iam dicit spiritus vt requiescant à laboribus suis.*

Sap. 9. — *Mitte sapientiam de cælis sanctis tuis, vt mecum sit, & mecum laboret.*

Prov. 23. — *Noli laborare, vt diteris, sed prudentiæ tuæ pone modum.*

Matth. 11 — *Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.*

Psal. 16. — *Pauper sum ego, & in laboribus à iuuentute meâ.*

Lectio horarum. — Para te & citharam cordis tui ad has vt ad meditationes, horâ & tempore certo & competenti; nec noctem, & opera eius verte in diem, seu diurna opera, & contrà Psalmos fac intelligas, etiam iuuerit legere singulos cum S. Angelo aut patronis, aut pro certâ rerum obtinendâ, &c. Etiam situs magnam rationem habe cum Deo collocuturus, eiusque præsentiam excita & contritionem, & fidei, & spei, & charitatis actum. Deinde saltem ad Gloria Patri, præsentiam Dei renoua; & intentionem. Et post recitationem te collige, & contritionem excita, ac pro remissione defectuum. Laudate Dominum omnes gentes, &c. *(Vide Richardum.)*

Oratiunculam horis præmittendam habes suprà si videatur, vel dic: O Deus, ecce sto coram te, & curiâ tuâ, & doleo ex amore tui, quod offenderim te, credo tibi, in te spero, & toto corde te diligo.

Studendi modus. — Priusquam studere incipias, tranquilla animum, anima enim quiescendo fit sapiens, caue ne præcipites, caue festinare ad finem, sed rumina & digere, Ora, & contritionem

excita;

excita, nam in maleuolam animam non introibit Sapientia: neque superbias, tumor enim mentis est obstaculum veritatis. Dei ergo auxilium inuoca, offerendo opus tuum Christi actionibus vnitum diuinæ Maiestati, & dic: Veni sancte Spiritus, & emitte cælitus lucis tuæ radium: ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia, & doleo super omnia quod te offenderim, o Deus meus & omnia. Lege verò quotidiè piũ aliquẽ librum, vt sapientissimi viri soliti fuerunt, D. Dominicus, D. Thomas, D. Bonauent. nõ tamen sit fortuita lectio, aut præcipitata, sed attenta ac deuota, ad mediam vt minimùm horam. Ex lectis & cognitis eleua mentem in Deum & Spiritum sanctum, qui nos docebit omnia, vt veritas dixit.

Greg. lib. 2 Mor. c. 27.

Ioan. 14.

Magna hæc est occupatio nonnullis, & vtilis ad fructum faciendum in proximo, & charitatem fouendam. Itaque eam huc ordina. Ex eà autem fructum colliges, si præmeditatè & piè scribas, memineris que quod vulgò dicitur, litteram scriptam manere, & scribi, vt sic loquar, æternitati, 1. Contritionem excita, & intentionem, dum crucem pingis in initio, 2. ante signaturam reflecte, cruce v. g. aut IESV nomine præmisso, hæc enim æterna est.

O IESV, *qui in manibus tuis & libro vitæ descripsisti me, Doleo quod offenderim te, da mihi præmeditatè, piè, nõ vt profanus, & prudenter scribere æternitati, ad gloriam tuã, ex te enim, &c.*

Iaculatoria.

Beatus qui manducabit panem in regno Dei. Dum lauas te, 1. contritionem excita, adspira ad Deum, propone seriò temperantiam in medicina corporis sumenda, & cogita vel de lauacro sanguinis Christi, vel vanitate mundi, vel de mensâ cælesti, & ad eam aspira. Accumbe cum Christo, eum agnosce in Superiore vel in proximo, caue properè, lautè, ardenter & studiosè edere, inter comendendum semper dissimulanter in aliquo te mortifica, id est, aliquid quod magis arridet, Christo Domino offer in proximo si potes, & gulæ eripe, vt eo ille, & tu fruaris in æternum: vel insulsum comede, propter fel Christi Domini, de nullo quærere, & si libet attende in prandio ad aliquod mysterium, v. g. ad conuiuium vt sic loquar, in quo Christus Dominus accumbit, die Lunæ, 1. ad vbera matris, 2. in triduo illo, 3. in deserto. Matris, 1. in Canâ. 2 in domo Matthæi, 3. Zachæi. Mercurij, apud puteũ Samariæ, 2. in domo Simonis, vbi Magdalena, 3. in domo socrus Simonis. Iouis in deserto cum 5000. 2. in domo Pharisæi, vbi hydropicum sanat. 3. cæna nouissima. Veneris: in cruce, 2. sitim eius, 3. depositionem attende. Sabbathi, 1. in sepulcro, 2. in limbo, & 3. cum discipulis, in Emaus. Dominica 1. Vide comedentem

Luc. 12. Refectio corporis.

Matth. 1. Matth. 9. Luc. 7. Ioan. 4. Matth. 5. Luc. 14.

dentem cum discipulis. 2. ad mare. 3. in cælo, vel certè ad primum ferculum cogita de morte, eiusque ferculo, vel de ferculis inferni; ad secundum, de cœnâ Christi, & Eucharistico epulo; ad tertium de cælesti, & bene intinges panem tuum in aceto & sanguine Christi. Singularitatem & delicias euita. Sufficiat, vt Bernard. ait, comestibilia sint, non concupiscibilia: sufficit enim concupiscentiæ malitia sua. Vita etiam voracitatem & præcipitantiam: ideoque initio assidens mensæ saltem dic vnum *Pater*, pro benefactoribus vel defunctis; & attende lectioni, aut sermoni, ne totus comedas. Si Paterfam. scutellam habe pauperum, cui imponas de ferculis tuis, primitias Deo in infirmis aut alteri tribuendas.

Bernard.

A mensâ, & quid in Colloquio.

Remitte paulisper animum: sed ante colloquium renoua præsentiam Dei, ac puram intentionem, tardus ad loquendum esto, & circumspectus, & ora cum Propheta: *Pone Domine custodiam ori meo, & ostium circumstantiæ labiis meis: ex te enim, & in te & pro te sunt omnia.* Tunc certè magis, quàm aliàs, periculum. Penè enim epulas loquacitas sequitur, vt Greg. ait. In colloquio, vtere pulcherrimâ, quã habes, humilitatis, oportunè silendo, non interpellando: charitatis, alium recreando: & zeli, bona narrando, occasione. Post illud, examina te, & prouide in futurum, ac roga Dominum, vt errata corrigat, pro misericordia sua.

Præsentia Dei. Intentio pura. Vtere virtutis occasione. Greg. 1. Mor. c. 5.

Vilitatem inspice, & sub omnibus te loca: & dic, Putredini dixi, soror mea es. Omnis qui se exaltat humiliabitur, atque hoc pro humilitatis exercitio vsurpa.

Virtutum occasio magna. Dum necessitati seruis.

Si Sancti & Religiosi ferè assiduè coram Domino adstent, æquum est alios saltem semel, scilicet, in Laudibus, Dominum in ven. Eucharistiâ salutare. Ad hoc igitur considera breuiter. Primò, peccata præterita, & contritionem excita; Secundò, beneficia, & gratias age; Tertiò, propositorum tuorum, & si Religiosus es, votorum renouationem facito; Quartò, in honorem passionis Christi Domini ad tolerandum te offer, deinde pro more fidei, spei & charitatis actus exerce. Oratiunculâ vti potes, quæ ante Sacrum aut ante horas recitandas proposita est. *Credo tibi*, vt suprà. Vel *Quid feci tibi, quid tu mihi, ô* IESV? *offero tibi vita mea, & desideria N. & omnia mea, fac de me secundùm voluntatem tuam, credo enim tibi, in te spero, & te toto corde diligo, ex te enim & in te & pro te sunt omnia.*

Salutatio. Ven. Sacr. Contritio. Actio gratiarum. Renouatio propositorũ, Oblatio.

1. Certos Patronos delige, vel ex inspiratione, vel ad morbos tuæ animæ curandos, eos v.g. qui in contrariâ virtute excelluerunt, vel ob accepta beneficia. 2. electos constanter cole, eos inuitando (ad quod vitam lege.) Deinde

Sanctorum cultum.

alios

alios ad eorum cultum inuitando, item inuocando crebrò, postremò, quod facillimum, orationes, aut pia opera solita fieri, iis applicando, Deoque per manus eorum offerendo. Ad hęc calendarium eorum habe. & statas mortificationes, Martyrologium quotidie deuotè audi, & vesperi Sanctos illos cum Patronis inuoca, & ad Primam, & in præparatione ad communionem seu sacrum, & in ipso.

Salutationis Angelicæ pulsus Excita breuiter contritionem, vt dictum primum Aue, recita gratias agendo pro creatione, secundum pro Incarnatione, tertium pro Redemptione, renoua proposita, & offer te in actu fidei, spei & charitatis, & omnia tua tanto benefactori, & si lubet subiunge post tertium *Aue*: *Benedictus sit Deus Pater, qui me creauit, vnigenitusque Dei filius, qui me redemit, sanctus quoque Spiritus, qui vocauit me, & fecit mecum misericordiam suam. Ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia, Deus meus & omnia.*

Litaniæ. In his statue Primò te coràm Deo, ac curia cælesti, & pete à B. Virgine, amorem Dei: ab Angelis, puram intentionem: ab Apostolis, obedientiam: à Martyribus, patientiam: à Confessoribus, paupertatem: & à virginibus, castitatem. Ad *libera nos Domine*, cogita quàm multa mala te circumstent, & pete liberari. Ad *te rogamus*; vide quàm multis egeas: eaque postula à fonte omnis boni tibi præsente.

Vacui temporis occupatio.

Nunc lege, nunc ora, nunc lecta aut scripta reuolue:
Vel pugna, vel cerne Deum, vel cuncta resigna.

Pugna, id est, reuoca in memoriam occasiones exercendæ virtutis, quam examine particulari studes acquirere, & exerce eam, aut vitium contrarium detestare: cerne Deum eumque æstima & ama, & creata inspice & despice. *Resigna*, id est, propone tibi varios casus, quibus fama, bona, amici eripiantur, & voluntatẽ tuam cum diuina coniunge.

Conuersatio. Ante omnia excita coram Deo contritionẽ, & dic: Pone Domine custodiam ori meo. Ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia, volat enim irreuocabile verbum. Ad Deum verò respice, qui potest solus animas conuertere, & tua dirigere negotia. Secundò, cùm scias miseriam tuam, gratiam pete, & illius, quocum agendum, Angelum inuoca, ac tuum, vt negotia, maximè si salutis, cum eo homine tractanda feliciter expedias. 3. Sis in sermone parcus, suauis, consideratus, ne interpella, nunquam de alterius loquere defectibus, vel de tuis laudibus, contentionemque omnem deuita. Si quis murmuret vel detrahat, tu contra si potes lauda & restitue Deo honorem & proximo, saltem auerte sermonem vt Thomas Morus petitione apposita, aut compesce vultu & silentio, maximè si quis turpia loquatur.

Quid cauendum in sermone. 3. Quid dum detrahitur.

Nullum

Nullum dimitte nisi beneuolum, & inter colloquendum insere de Dei prouidentiâ, potentiâ, misericordiâ, de Sanctis, Extremis, de virtutibus vel vitiis colloquia. Ab alienis negotiis & publicis abstine quantum potes. Si audis, ne admittas in animum tuum & affectum, neque vlli homini multum adhæresce. In omnibus Deum respice simul & creaturam, tempus & æternitatem.

In contentione cum aliquo. Nota. Si quis contendat tecum, cogita Deum præsentem, & satis esse IESVM ab illo cædi, fugari, & dic: Mihi autem adhærere Deo bonum est, vel, mane nobiscum Domine, quoniam aduesperascit. Ex te enim, in te, & pro te sunt omnia.

Psal. 71. Conuersatio cum dispari sexu. Pange cum Iobo fœdus cum oculis tuis, vt ne cogites quidem de virgine in malum: & fuge frequentia colloquia, & familiaritates, memor illius: Inueni amariorem morte mulierem, laqueus venatorum est, & sagena cor illius, vincula sunt manus illius.

Ex obiectis visis atque auditis ad Deum cor tuum eleua, sensus à curiositate custodi, sed collige vt apis vel amoris

Dum foras itur. ex omnibus. Si Religiosus es, & nomen tibi egressuro signandum, ora vt maneat in libro vitæ, & gratias age pro vocatione. Modestiam, maximè si religiosus es, serua, cum ex vno omnes iudicentur; maximè inquam, omnibus enim

Matth. 5. dictum: Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona.

Cum pauper occurrit. 1. Cogita IESVM occurrere, & aut illi largire tanquam Christo hilariter, aut à Deo illi pete: & dic: Tu pro me pauper factus fuisti cùm esses diues, ex te enim, in te, & pro te sunt omnia.

Dũ amici visitandi. Charitatis hoc exercitium frequentandũ, sobriè tamen, & curandum vt illa augeatur Sanctorum exemplo, ideoque colloquium tuum pietatem spectet, vt in vno Deo magis coniungamini. Pater Faber in hâc re vti solet oratione illá: Visita quæsumus Domine habitationem istam, &c.

In tentatione. 1. Leua oculos ad IESVM stantem à dextris Dei cum Stephano, & oculo humili auxilium pete tibi diffidens, & quasi dicendo: Ego coram te peccem? 2. Conuerte te ad Deum, vti diabolus per peccatũ auertere te cupit, contrariumque fac actum, & quod in ictu oculi potes, dicendo corde, IESV, contritionem, fidem, spem, charitatem excita aut amplectendo IESVM crucifixum, & dic: Ex te enim & in te, & pro te sunt omnia. Credo tibi, & in te spero, & toto corde te diligo.

In tentatione superbiæ. Cogita eum qui superbit se attollere vt casu grauiori ruat, & dic: Absit mihi gloriari, nisi in Cruce Domini nostri IESV Christi, ex te enim, &c.

Cogita

Cogita si verè beatus est pauper, & væ est diuitibus: quid auaro est scelestius & infelicius? & dic: Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco Pascuæ ibi me collocauit. *Auaritiæ.*

Cogita, non satiatur oculus visu, nec auris auditu: ad maiora natus sum, quàm vt sensibus seruiam, & dic: Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. *Luxuriæ.*

Cogita si gaudeo de bonis proximi, fruor iisdem vt apis, & mea sunt: si gaudeo de malis vt araneus, vror illis, & mea sunt meaque perdo bona, & dic: Hoc est pręceptum tuum, ò IESV, vt diligamus inuicem sicut dilexisti nos. Ex te, & in te, &c. *Inuidiæ.*

Memento animæ tuæ, & deliciarum eius, & cogita escam omnis mali semen, & dic: Siccine Eua mea decipiet me, quando parasti, ò IESV, in conspectu meo talem mensam aduersus eos, qui tribulant me. *Gulæ.*

Cogita si læsus sum vltro, cur me iterum lædam, cum meo dolore æterno, & proximi offendiculo? & dic: Audio, Domine IESV, disce à me quia mitis sum & humilis corde, & talis esse cupio gratiâ tuâ. Ex te enim, & in te, &c. *Iræ.*

Gaude quia facta est voluntas Dei, & cogita, Cur frustrà me torqueo, & malum transiens & extrinsecum facio internum, & æternum? Ex te enim, &c. *Tristitiæ.*

Cogita horam esse forte vltimam cum IESV, & coram eo agendam, & dic: Trahe me post te, curremus in odorem vnguentorum tuorum. Ex te enim, &c. *Acediæ.*

Si lapsus fueris, mox contritionem excita. Dixi, confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino, & tu remisisti iniquitatem peccati mei, ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia. Credo tibi & in te spero, & toto corde te diligo. *In lapsu. Psal. 31.*

Amplectere Crucifixum & crucem vt à Deo missam, & dic: sicut Domino placuit amantissimo Patri, ita factum est, sit nomen Domini benedictum: vel, Pater, si possibile est, transeat à me calix iste, verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu. Ex te enim & in te, &c. *Cum aduersa accidunt. Matth. 26*

Cùm iniuriæ inferuntur, amplectere Crucifixum, & ora pro maledicente, ac dicito: Viuo ego iam non ego, viuit verò in me Christus. vel, Non sunt condignæ passiones huius temporis ad futuram gloriam. vel, Benefacite his qui oderunt vos, & orate pro persequentibus vos. Ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia. *Cum iniuriæ inferuntur. Matth. 2.*

Vide an momentanea velis, an æterna cum Christo IESV crucifixo, atq; elige. Ego verò hîc delectabor in Domino, & exultabo in Deo IESV meo, in quo scilicet omnia: ex te enim & in te, & pro te sunt omnia. *Cùm iucunda accidunt.*

Cogita

Cum laudaris. Cogita vt à mundo Christus vituperatus fuerit, & contemptus & desertus, & proinde ex amore despice ista & dic: Absit mihi gloriari nisi in cruce Domini nostri IESV Christi. Ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia.

Psal. 118. Cogita: Ego autem sum vermis & non homo, opprobrium hominum, & abiectio plebis, & coniunge tuas iniurias cum Christi passionibus, & ei offer: Bonum mihi quia humiliasti me, vt discam iustificationes tuas. Ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia.

Cum corriperis. Cogita medicinam præberi, vel viam ostendi tibi, & à Deo fieri correptionem, & dicito: Sana me Domine, & sanabor, quoniam laus mea tu es. Ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia.

In dolore & infirmitate. Isai. 53. Christum crucifixum intuere & amplectere: verè languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit, & dic: Ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia.

Dum pulcra vides. Cogita vel inferni mala, vel cæli gaudia. 2. Dei magnalia, & gratias age: Benedicite omnia opera Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula. Ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia.

Dum quid malè fieri vides vel audis. Mox oculos ad Deum attolle, proximoque & Deo condole, & vt seruus aut filius Domino & Patri ab alio ereptum honorem, amorem, &c. redde, & corde illius exclusum, & ab eo malè acceptum, amantissimè complectere amoris actum excitando, & dic: Ego autem te diligo, & in te speraui Domine, Deus meus es, & in manibus tuis sortes meæ.

Cùm bene quid fieri vides vel audis. Psal. 9. Gratulare Deo, vt filius Patri, & seruus Domino, quod semen gratiæ fructum fecerit in proximo, & gratias illi age, & opta in te centesimum referre, & dic: Lætabor, & exultabo in te, & psallam nomini tuo Altissime.

Cùm speculum inspicis. 1. Cor. 7. Sap. 7. 1. Cor. 13. Cogita, sic transit mundi gloria & ætas, in Deo autem omnia & æternum videbimus. O speculum sine macula, quando te videbo facie ad faciem? quid fui, sum, & ero? tu scis, Ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia.

In curiositate. Eccli. 1. Psal. 102. Cogita te frustrà cupere, scire, & hoc ipso optimam tui scientiam, & Dei cognitionem obscurare, & dic: Non satiatur oculus visu, neque auris auditu, sed tu Deus meus sola satietas. Ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia.

Quoties dubium aliquod incidit. 1. Statue te coram Deo, & affectum resignationis indue. 2. Rationes vtrimque expende coram Deo, & in lumine ipsius, & si vis considera quid in morte, quid in iudicio, quid alteri suaderes. atque ita te resolue.

Adoro te Sanctissima Trinitas, cum omni creatura, & pro omnibus qui te ignorant & blasphemant. Credo tibi, ô veritas æterna; spero in te & ex toto corde meo te amo, ô bonitas infinita! Ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia. Dum per templum itur.

Lustrali aquâ te asperge, & contritionem excita, & dic: Credo Domine, in te spero, & te toto corde diligo: Nos cum prole piâ benedicat Virgo Maria. *Dum cubiculo vel domo egrederis.*

Cogita gaudium quo frueris, quando ingredieris in domum & regnum Patris tui æterni, & inuenies ibi Deum expectantem te cum B. Virgine & Sanctis; & dic: Quis mihi det vt inueniam te, solum & omne bonum, & nunc arbitrer omnia vt stercora, vt te lucrifaciã. *Ex te enim &c.* *Dum redis.* *Cant. 8.* *Psalm. 3.*

Cogita, te Deo petenti vt facias sic, oportere respondere: *Tu pro me, à me hoc petis, Domine* Iesv, *& cùm possim, quare id nolim, cum damno meo, cum dolore tuo, gaudio hostium meorum? Ex te enim*, &c. *Mortificatio dũ se offert.*

Primò intentionem renoua; deinde offer, & vnias actionibus aut doloribus Christi Iesv; & dic: Propter te mortificamur toto die, vt viuamus in te, o amantissime Iesv. *Ex te enim*, &c. *Dum mortificationẽ facis.*

Primò ludus vt sal adhibendus, maximè in hac valle lacrymarum: omnis is vitandus qui speciem auaritiæ habet, cor inquietat, animum nimis occupat: aliàs non est ludus seu remissio. Secundò, moderatio hîc maximè adhibenda; ideò tempus præfini; & memineris datum ad agendam pœnitentiam & laborem; ac nihil turpius etiam Ethnicis visum est, quàm huic multum temporis tribuere, atque inertem vitam ducere. Tertiò, vitanda vt pauper Iesvs partem habeat in lucro, vel animæ in purgatorio. *Ludus.*

Adhæreat lingua mea faucibus meis si non meminero tui Iesv, *in principio lætitiæ meæ.* vel: *O Sapientia æterna, cuius deliciæ sunt esse cum filiis hominum, ecce, ego coram te ludã, absit illudam tibi, & vulnerem te; &, vt oblectem me, offendam te & iniuriam inferam pro donis tuis, & obliuiscar tui in membris tuis, & animarũ, sed ad gloriam tuam, animum Christianè remittam, vt alacriùs tibi seruiam. Ex te enim, & in te, & pro te sunt omnia.* Oratio.

Pridie omnia dispone, vt manè primũ Sacrũ deuotè, quod vltimum fortè erit, audire, & à Christo Domino benedictionẽ accipere possis In itinere, primò Itinerarium, & Litanias, & Psalm. *Benedicite omnia opera*, &c. lege: deinde meditationem institue, aut piam aliquam suscipe cogitationem, tum colloquium pium; post hoc rosarium; neque examen particulare, aut generale omittendum. In *Itinerariũ*

fine itineris,recita,*Te Deum laudamus*,&c.inuoca Angelos loci,ad quem peruenturus es , & si occasio , templum ingressus,vener.Sacramentum saluta.

In termino viæ sic ora

Adoro te Sanctissima Trinitas vbique æquè præsentem , æquè prouidum Patrem,& credo tibi,& in te summè confido,& diligo te ex toto corde meo Ignosce peccata mea , & da , vt in hoc loco ea humilitate.prudentia ac charitate conuerser,vt neminem absentem aut præsentem lædam,sed bonus Christi odor in eo sim & sanctificem nomen tuum.Quando introibo in domum tuã, & amodo dicetur requiescam à laboribus meis?

De celebrãdo die quo statum quis in Ecclesia suscepit.

Ethnici & Christiani diem natalem celebrare soliti , tu ob baptismi gratiam imitare,& si Religiosus , Sanctorum exemplo,solemnem habe diem quo egressus de terrâ Ægypti,item sacerdotii.Qui matrimonio iuncti & alii,suum diem solemnem habeant.Die ergo tali considera defectus circa statum admissos , & humiliter confitere , & deinde communica, aliorum preces ac sacrificia postula ; gratias Deo pro beneficiis age , hoc nomine eleëmosynam elargire saltem spiritualem, exemplo senis illius qui natali suo quo in religione renatus erat nihil petentibus negabat &c.

Recollectio

Recollectio menstrua coram Deo & Christo Iesu & Sanctis facienda, velut vltima foret, idq́ vltimo die mensis.

CONSIDERA I. quem mense superiore profectum facere debueris tanto amore Dei & beneficiis N. præuentus. & feceris, temporis & mediorum habitâ tatione, & quid ex iis supersit, ac 1. vide vti te gesseris circa Deum; quomodo eum deberes semper habere & revereri præsentem, & an nunc habeas magis in hâc & illâ occasione, recreatione, & omni conuersatione & subitâ occupatione. Contritionem excita & propone emendationem. Vide 2. vt te habeas in sacro, in orationibus,& piis exercitiis deuotionis. An nunc melius. 3. Quomodo in profectus desiderio & feruore, in resignatione & maximè patientiâ profeceris amore eius qui immittit aduersa æquanimiter ferendo. O IESV, &c. vt infrà pag. 1062. *Vide vt te geris circa Deum.*

Considera 2. Quomodo circa Superiores te habeas, an iis præstes quæ debes; primò amorem & honorem. 2. promptam in iis Deum videndo, sine repugnantiâ, excusationibus, obedientiam. 3. Resignationem ad omnia, & an ea sis comparatione animi, vt baculus velis esse, vt nihil velis, nisi quod illi, vtpote Vicarii Dei. O IESV, vt inf. pag. 1062. *2. Circa Superiores*

Considera 3. circa proximum quomodo verseris, & maximè pauperem & defectuosum, & tibi aduersantem. N. an eum diligas sincero & dulci corde, exteriùs vultu & signo id demonstrando: & an amicabiliter omnes alloquaris, consoleris, & eis compatiaris, & opera charitatis, quæ potes, vt Christo IESV, etiam vltro afferas, & colloquio pio proximum promoueas. 3. an bene de iis vbique, nunquam malè loquaris vt aranea, sed apud alios excusando, & bona illorum laudes, & imiteris mellificas apes. *3. Circa proximum*

 4. Quo-

4. Quomodo te habeas circa familiam, ſubditos; 1. in ſpiritualibus eis prouidendo, & animo ægros curando. (Eorum catalogum, ſi ita res poſtulet, habe ante te, nam de iis redditurus es rationem, etiam ſingulis) 2. Curare etiam debes temporalia, eiſque proſpicere, maximè ægris. 3. Impedimenta ſalutis remouere, vt ſunt occaſio, ſocii, libri, imagines non probæ, maximè tamen otium, tempuſque iis diſtribuere.

4. Circa ſubditos.

5. Inſpice teipſum, & 1. an inſtitutum tuum & regulas ſerues, deinde an ædifices alios in exterioribus, modeſto vultu, verbis, veſtitu, conuerſatione. An in eâ ſis humilis, amabilis, & talis vti eſſe debes coram Deo, vt ſcilicet eius gloriam ſpectare & vbique procurare queas. 2. vide quomodo in interioribus paſſionibus, tentationibus & nominatim in examine particulari profeceris, & maximè in ordinatâ & habituatâ vitâ, & conſtantiâ & humilitate ſincerâ. 3. In corporis curâ quâ vtaris temperantiâ in victu & veſtitu, habitatione & ornatu, ludo, ſtudio, ſeu exercitio; & rerum ſeu bonorum quibus vteris, habitâ ratione ſtatus tui, id eſt hominis peregrini ſuper terram. Annotapr opoſita.

5. Circa ſeipſum.

EXERCITIVM.

Anni decem faciunt menſes 120. ſeptimanas 520. dies 3652. horas 87640.

O IESV, *Creator & Redemptor, & finis meus, tibi credo & in te ſpero, & toto corde te diligo, & vehementer doleo ex amore tui quod offenderim te. Ecce tot anni lapſi ſunt* N. *ætatis meæ, & tot menſes* N. *tot dies* N. *tot horæ* N. *Quot ſuperſunt anni, menſes, dies, horæ? Tu ſcis. quid ex præteritis iam ſupereſt, aut hinc auſerrem ſi iam vocarer vt illi, noti mei* N. *Video, certè temporis & gratiarum omnium ſtricta reddenda ratio erit, & quomodo potero vel vnius horæ? Huius verò temporis vel horam unamſi ſanctus aut damnatus vel purgandus haberet, quomodo eâ vteretur? Video vt Sancti in breui expleuint tempora multa, & in felici æternitate iam non meminerint preſſuræ. Damnatorum bona & vita tranſierunt velut*

vmbra

vmbra, & in æternitate dirè illi cruciantur. Vtrum iam deinceps eligam? vtrum alteri suadeam? nouine finem creationis meæ? an nunc propior illi sum? nónne vti viuo, sic certò moriar? & verò sic vt viuo vixisse optarem? Ecce sic per gratiam tuam, sic ex amore tui & tot beneficiis, ex N. nominatim præuentus ambulabo coram te, & potiùs millies moriar quàm te vel venialiter offendam, quàm non diligam te.

Ecce te in Superioribus sic audiam N. sic proximũ N. tuâ gratiâ diligam & illi præstabo quod tibi. Ecce, Domine mi, gratiâ tuâ curiositatem & superbiam, paßiones amoris, odii, & timoris, iræ & tristitiæ refrænabo &c. Neque vltra seruiã illis: sed sic tuâ gratiâ eas moderabo N. & modestiâ ac patientiâ omnibus præire conabor, & maximè charitate, quia sum discipulus tuus bone Iesv, *& filius tuus, idq́, verbo, opere & veritate; sic autẽ actiones meas dirigã sic aduersa tolerabo. Doleo vehementer de omnibus defectibus ex amore tui & vota N. ac desideria N. mea renouo. Credo tibi, & in te spero, & toto corde te diligo. Amen.*

Adde hęc in fine totius Recollectionis.
2. Cor. 12
Ioan. 13.
1. Ioan. 3.

Singulis hebdomadis habes caput de sui renouatione lib. 3. cap. 5, *Quid singulis hebdomadis.*
Singulis diebus mane semitam viæ, lib. 1, c. 13. p. 149. *Quid singulis diebus.*

CAPVT XXI.

De statu Matrimonii.

Quæ cap. superiore habes, omnibus ad vitam piè instituendam sunt accommodata. Ne verò quid desideres in hoc genere, ecce tibi propria exercitia cuique statui. His *Documenta aliqua singularia* subnecto, & his de vitâ æternâ, ad quam vt nos perducat clementissimus Iesvs, eum humillimè rogo.

Meditatio de statu Matrimonij.

Praelvdivm I. Constitue te coram Domino, & deinde roga, vt largiatur gratiam ad ritè obeundum munus tuum.

PVNCTVM I. Considera Primò seruum Dei paratum esse debere quouis in munere ei seruire, neque munus, neque statum eligere nisi ex eius sanctissimâ voluntate. Nouit ipse qui varia membra in corpore nostro creauit, varios status in Ecclesiâ ordinauit, quid nobis vtilius, quid suæ gloriæ magis accommodatum. Id vnum cura, & vocatione tuâ contentus viuas. 2. Matrimonium à Deo institutum ad propagationem generis humani, ut plures animæ æternum Deo seruirent, & remedium esset incontinentiæ: hunc finem Deique voluntatem ac honorem semper ob oculos habe, & disce quàm sit noxium alio matrimonium inire exemplo, quàm Saræ, cuius septem maritos dæmon interfecerat, eo quòd (vt Angelus) vt suæ libidini vacarent sicut equus & mulus matrimonium inierant. 3. Considera id quod dicit sapiens, pars, & sors bona, mulier bona, in parte timentium Deum, dabitur viro pro factis bonis; & vide primò quomodo oporteat te quam ille destinauit, amare, & considera quòd sicut Adamo dormienti Euam dedit, ita tibi eam donatam attende, & gratias pro ea age. 4. Considera quomodo Raphaël Archangelus Tobiæ vxorem quæsierit, & dæmonem alligârit, & considera illud esse officium Angeli custodis tui, & roga eum qui coniugis est vel erit, vt dirigere & suscipere quæ tibi & coniugi salutaria dignetur. 5. Considera homines alios multâ cum pietate ac parentum consilio vti. Isaac, ac precibus nuptias inire, alios per multa illicita: & hos facere perindè ac si quærant viam, per deuia, remedium per vulnera, benedictionem per maledictionem, priùs dæmoni se tradant vt Deo in matrimonio seruiant. Si autem ita egeris, cogita quid sit remedii, quídue alteri suaderes, nempè eo studiosiùs in coniugio dare pietati operam &c. tu ergo expia animum confessione, intentionem matrimonii seriò coram Deo sæpè renoua; peccata eleëmosynis ac pii operibus

Varii status sunt.

Tob. 3. & 6

Eccli. 26.

Gen. 2.

Tob 8.

Angelus custos sedulò colendus

Cui similis qui malè nuptias init.

Quid remedii.

operibus redime, nè si impiè cœptum & sine Deo, valdè fiat amarum matrimonium, & careat benedictione. 6. Quæ signa Deum te ad matrimonium vocasse habueris aliquando expende, ex parte corporis & ex parte animæ; quas inspirationes post sacram communionem & orationem, & gratias age Deo, & in tuo statu lætus viue, cùm voluntas sit Dei, fiduciamque omnem in eo colloca.

Haccine vera, vt suprà pag. 7.

PVNCTVM II. Considera Primò Sacramentum vt Apostolus ait, Magnam esse matrimonium, & significare coniunctionē Christi & Ecclesiæ, Dei & animæ, naturæ diuinæ & humanæ; ac vide quomodò thorum possis seruare immaculatum & fidem coniugii, sic vt Christus Ecclesiæ suæ. Secundò. Aduerte Sacramentum hoc conferre gratiam si suscipiatur à iusto, vt coniuges onera matrimonii ferre possint, eoque maiorem quo maiori accedunt ad illud pietate: itaque spem certam in Domino habe quidquid eueniat. 3. à Deo in paradiso institutum, à Christo in B. Virgine & Ioseph primùm, deinde in nuptiis Canæ Galileæ primo miraculo honoratum; & vide quomodo tu etiam honores statum tuum castè & sanctè exemplo Beatæ Virginis viuere debeas, vt aquam tribulationis in vinum consolationis Christus IESVS conuertat. Quartò, multa salutis impedimenta per matrimonium tolli, & solatia humanæ uitæ haberi si ritè ineatur & in eo viuatur, & gratias Deo age, quòd tam suauiter fragilitati nostræ succurrat. Quintò, Considera tanto ac tam sancto amore Coniuges coniungi oportere, vt Apostolus dicat, Viri diligite vxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & tradidit semetipsum pro eâ. & addit: viri debent diligere vxores suas, vt corpora sua, adeò vt propter eas homo patrem & matrem deserere debeat, eique adhærere; ac quàm turpe foret dissidere ac contendere instar canum, & vinculum tam

Hebr. 5.

Hebr. 12.

Sacramenti matrimonij gratia.

Matrimonij bona.

Coloss. 3.

Charitas in matrimonio necessaria.

arctæ ſocietatis diſrumpere, atque ita hîc infernum, propter ſummam amaritudinem quodammodo experiri. *Aſpira*, vt ſup. pag. 8. *Hæccine firmâ.*

PVNCTVM III. Conſidera ſimiliter matrimoni incommoda; Primò vinculum eſſe indiſſolubile quo inuicem alligantur coniuges, & omnium bonorum ac malorum ineunt ſocietatem arctiſſimam, ideoque vt ſedulò videndum quocum ineatur, ita vbi initum, alter alterius onera portare debet, & ſic adimplere legem Chriſti. ſecundò, Attende oportere vt in bono inuicem placeant. Vt enim ait Apoſtolus, ſollicitus eſt quæ ſunt mundi, quomodo placeat vxori; & viciſſim vxor quomodo placeat viro; quantoperè autem cauendum, ne amor nimius eos perdat, diſce ex Adamo, quem Euæ amor, Samſone, quem Dalilæ, & Salomone, quem alienigenæ vxores ad idololatriam perduxerunt. Conſidera Tertiò, quòd neuter Coniugum corporis ſui poteſtatem habeat, vt Apoſtolus loquitur. ſed in mutuam coniuges, vt Chryſoſtomus, tranſire ſeruitutem, & hanc Dei voluntate ſuſceptam patienter tolera. Conſidera Quartò, & diligentiſſimè, improbi coniugis non tantùm morbos corporis, ſed etiam animi in alium tranſire, & alium improbum ferè certò alterum perdere, atque inde patet, quantò diligentiùs ad formam animæ quàm corporis attendere oporteat, & vitare vitioſam ne te contagione inficiat; quòd ſi talem ſis nactus, omni charitate iuuandam eſſe & tibi cauendum. Et verò vellêſne cum leproſo, reo infamis ſupplicii, exhæredato contrahere? non exiſtimo. ita etiam vita, & multo magis eam quæ improba eſt. Commorari, ait Sapiens, leoni, & draconi placebit magis, quàm habitare cum muliere nequam; qui tenet eam, quaſi qui apprehendit ſcorpionem: de viro improbo verò ait, ſicut leo in domo euertit domeſticos ſuos, &c. Verùm enim verò cùm ſint cogitationes mortalium timidæ, & incertæ proui-

Incōmoda matrimonij · *1. Cor. 7.* · *Eccli 25.* · *Eccli. 4.*

prouidentiæ nostræ, roga humiliter Dominum, vt vias tuas dirigat in beneplacito suo, & in statu ad quem vocauit, gratiam necessariam largiatur.

Oratio pro Coniuge.

O Domine Deus meus, cuius prouidentiâ cuncta gubernantur, tu me elegisti vt in matrimonio seruiam tibi, paratum cor meum est vt faciam voluntatem tuam, in quâ libens acquiesco, propter quam relinquo patrem & matrem, & adhæreo propter te coniugi meæ; verumtamen ad te faciem meam conuerto, ad te oculos meos dirigo, vt fiat honorabile coniugium & thorus noster immaculatus scio enim, quia non est concupiscenda coniux nisi propter voluntatem tuam, & cum timore tuo, non cum libidine debeat ea suscipi. Adiuua ergo nos, & fac nos vnum tecum, vt amemus te & seruiamus tibi humero vno, & ambulemus sine querela Equidem paratus sum odisse patrem & matrem, & coniugem & filios, & omnia potiùs quàm te vel veniali offendere: paratus sum mori potiùs, quàm vt exemplo, vel incuriâ meâ à te mei recedant, qui es vita nostra. Fieri enim potest vt æternæ salutis hæredes per me sint liberi & domestici, aut æternæ morti obnoxij; si quidem adolescens iuxta viam suam, etiam cùm senuerit nō recedet ab eâ. Adiuua me igitur salus nostra, & conuerte obsecro tribulationē carnis in spiritus consolationem, vt benedicamus nomini tuo, & benedicant tibi domestici nostri: fac vt ij timeant te, & inuicem omnes amemus. Etenim in pace factus est locus tuus, ô Princeps pacis, neque habitabit certè in medio domus meæ, qui facit superbiam, vt nolit obedire mandatis tuis; illi imprimis quod dignatus es toties commendare, dicens: Hoc est præceptum meum, vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Suscipe hoc obsecro desiderium meum, & concede vt neminem verbo aut exemplo à te auertam; sed omni studio in bono præeam: qui enim domesticorum suorum curam non habet, infideli est deterior;

Tob.3. Prou. 22. Psal.71. Psal.100. Ioan.15.

quid ergo si exemplo, si verbo ad mortem dicat; inuitet vt te contemnant, te spernant, & eheu bone IESV per peccatum crucifigant! video crudelius nihil esse quàm sic suis propinare mortis æternæ poculum; quàm sic aperire hosti portam, sic templa tua inimicis, dæmoni, mundo, & carni tradere prophananda. & te repellere, nolle aut vereri admonere ne pereant; sed sollicitè quærere opes, & luxum indulgere. Auerte obsecro
Prou. 30. *hoc à me, & fac Pater mi, vt toto corde te diligamus & seruiamus tibi, & primò quæramus regnum tuum, mendicitatẽ verò & diuitias ne dederis nobis, tribue tãtùm victui nostro necessaria: quòd si tamen & ea negare placuerit, scio, si lii tui sumus Pater misericordiarum & Deus totius consolationis, tu nosti quid expediat nosq; anxios esse vetas, & omnem sollicitudinem in te proiicere, idq; securè facio, & offero tibi animã meam & corpus, & vitam meam, Coniugem & liberos meos, tua sunt omnia & tibi vni ea seruo, tibi viuo, non mihi, cui me dedico, & opera omnia mea & meorum, vt æternùm te laudent & glorificent in sæcula sæculorum. Amen.*

Praxis seu Regula pro Coniuge.

1. POSTQVAM quis ad Dei gloriam, quòd ita eum velle existimet, præmissa generali, si ita videtur, confessione, & magnâ consideratione, multaque cum oratione sanctéque matrimonium iniit, vti Tobiam Angelus docuit, immò etiam concubitum differre (quod mirum non est, cùm etiam multi coniuges castitatem coluerint) tum sciat se pariter iniisse omnium bonorum simul & malorum societatem.

In familiã non nisi boni admittendi. Et primò efficiat vt familia sit Deo accepta, improbosque excludat, & caueat quantum potest ne Deus in eâ offendatur; tempus & opera ita distribuat vt nemo otiosus sit.

Coloss. 3. Secundò, Quotidie omne quodcumque faciet in verbo, aut opere, omnia in nomine Domini IESV Christi facere statuat & curet, vt sacrum quotidie domestici, si fieri vllo modo potest, audiant; vesperi conscientiam examinent, mensibus singulis vt minimùm confiteantur, ac communicent, neque aliâ lege admittantur aut retineantur.

Tertiò

Tertiò, Spectacula turpia vehementer euitare ſuos doceat, ſed magis libros impuros omnes & picturas eliminet, haſque & illos pios procuret, vt omnibus obuii ſint, & ſi ita res fert, aliquid legi in commune poterit ſtato ac commodo tempore, vt B. Elſearius facere conſueuerat. Huius & piorum Coniugum vitam legat & imitandam proponat. *Libri pÿ vbique obuÿ ſint.*

Quartò, Caput vxoris eſt vir, neque decet mulierem dominari in virum: hic tamen ſciat vir eam vt ſociam habendam, & honorem vt infirmiori vaſculo iuxta Apoſtolum impendat. Inſtruere etiam vxorem debet, nam vt Apoſtolus, ſi mulieres aliquid diſcere voluerint, domi viros ſuos interrogent. *Epheſ. 5.* *Heb. 3.*

Quintò, cauenda imprimis contentio, & rixa, ſuſpiciones, & in vxore verboſitas ac proteruia: his enim matrimonii iugum fit intolerabile. Inuicem ſtudeant placere coniuges in bono, & bona communicent, nullaque de cauſa alienatio ſuſcipiatur à coniuge, aut propinquis eius.

Sextò, Habitus ſit moderatus iuxta illud Apoſtoli: mulieres in habitu ornato cum verecundiâ & ſobrietate, quod idem valet in viris; ſed illæ facile ſtolidè æmulantur pares, & importunè ornatum quærunt corporis; quod ipſum modeſtia & virtus animi longè magis exornant. *1. Tim. 2.* *Habitus ſit modeſtus.*

Septimò, Proles nata, Domino ſtatim magno affectu offerenda, & in templo quamprimùm fieri poteſt, deinde quotidie, vt ipſe de eâ diſponat ad maiorem ſuam gloriã, ſiue præmaturâ eam morte vocare, ſiue ad religionem placuerit; ingratus eſt Deo & hominibus, qui ſic dona accipit, eorum vt vſum donatori neget, ad momentũ vitæ cùm fœnore æternum recepturus; Liberi verò inſtituendi ſedulò ſtatim à primâ ætate, exemplo potiſſimùm pietatis, modeſtiæ, grauitatis, temperantiæ & manſuetudinis: pueri ſiquidem parentum indolem referunt, & mores vt ſpeculum exprimunt: aſſuefaciendi item piis, exercitiis memoriaque inſcribenda ſanctis narrationibus, & principiis ſeu ſententiis ad piè vitam inſtituendam accommodatis & audiendum Sapientis monitum: ne des filio poteſtatem in iuuentute ſuâ, ſed curua ceruicem illius; nam filius qui relinquitur voluntati ſuæ, confundet matrem ſuam. Bona ita curet vt tamen præcipuam fiduciam in Deo ponat, cum eoque in pauperibus ea diuidat liberaliter, vt etiam in hac vitâ centuplum accipiat, quod veritas promiſit. *Puerorum educatio curanda.* *Eccli. 7 & 30.* *Prou. 29.*

Octauò, Mulier in minoribus familiam gubernet, & ſe irreprehenſibilem exhibeat modeſtâ ac piâ conuerſatione; nam quæ vana & vaga & curioſa oculis affectum & indolem

lem indicat, & inuitat ad crimen vel saltem aliis inuitare
Prou. 32. videtur: Casta & pudica vt illa alium à marito vix nouit, vixque vlli nota est, & iuxta Sapientis monitum reddit viro bonum & non malum omnibus diebus vitæ suæ, quærit vltrò lanam & linum, & otium fugit, & manum inopi libenter aperit.

Nonò, Mensibus singulis rationem accepti & expensi ineas, & in illis quod pauperibus datum lucro adscribat. Quotannis die anniuersario nuptiarum tria faciat. 1. Confiteatur & communicet si, fieri potest cum totâ familiâ. 2. seriò cogitet deliberetque cũ coniuge de meliùs eâ administrandâ. 3. omnia sua Deo offerat in sacrificio Missæ ad hoc procurato, & eleëmosynis distributis. Sic Iob pro familiâ sacrificium offerre consueuerat, & eam expiare.

IACVLATORIÆ

Psalm. 7. *DOmine Deus in te speraui, saluum me fac ex omnibus persequentibus me, & libera me.*

Psal. 54. *Iacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet, & non dabit in æternum fluctuationem iusto.*

CAPVT

CAPVT XXII.

Meditatio de ſtatu Viduitatis.

PRAELVDIVM I. Conſidera te coram Domino ſtare, atque ab eo velut inuitari ad ſtatum perfectiorem.

PRAELVDIVM II. Roga vt eum vocantem audire poſſis, & dignè vocatione tuâ viuere.

PVNCTVM I. Conſidera primò, cùm vnuſquiſque debeat eligere ſtatum ex voluntate Dei, nihil optatius, quàm manifeſtè eam cognoſcere, vti obtingit in viduitate. *Deus ad viduitatis ſtatum trahit. Luc. 19.*

Conſidera ſecundò, hæc verba: Si quis venit ad me, & non odit patrem ſuum, & matrem, & vxorem, & filios, & fratres, & ſorores, adhuc autem & animam ſuam, non poteſt meus eſſe diſcipulus; & cogita Deum iam probare fidelitatem tuam, an eum plus omnibus his diligas. Memor itaque eſto iudicii coniugis, ſic enim erit & tuum; forſitan hodie ei iungeris, quid tum feciſſe velles?

Conſidera tertiò, quæ ſigna habeas prætereà vocationis huius, ſunt ea ſæpè ſterilitas, defectus comparis, quies in ſtatu, & deſiderium perfectionis, & attende ad illa Apoſtoli verba, quæ viro & mulieri applicari queunt: quæ ſub viro mulier eſt, viuente viro alligata eſt legi; ſi autem mortuus fuerit vir eius, ſoluta eſt à lege viri, cui vult nubat; beatior autem erit ſi ſic permanſerit ſecundùm meum conſilium; puto autem quòd & ego ſpiritum Dei habeam. *Eccli. 36. Signa huius ſtatus. 1 Cor. 7.*

Quid tu verò cenſes? Id verò de ætate prouectioribus maximè accipiendum eſt, aliis, ait idem, melius eſt nubere quàm vri. *Haccine vera,* vt ſup. pag. 7. *1. Cor. 7. 1. Timot. 5*

PVNCTVM II. Conſidera primò, cur beatior ſit viduitatis ſtatus; nempe quia qui in illo ſunt, ſicut virgines ſoluti à coniugii ſeruitute, & liberè Deo ſeruire

ſeruire poſſunt, atque ita vt illæ centeſimum, ſexageſimum hi referunt. O anima quærens Dominum attende in hoc ſtatu te iam quaſi mundi ſolutam legibus; non eſt enim cui placere ſtudeas, cui te precioſè ornes; ad conuiuia, ſpectacula non accedis in gratiam coniugis. Gaude quiſquis es igitur vt Annia Romana, quia iam neque coniugem bonum optas vt illi plus quàm tibi timeas, neque malum quæris vt perpetuò gemas. Denique cùm affectus in plures diuiſus fuerit, iam licet tibi in vnum Deum colligere, eumque toto corde amare: quid vtilius? ô quanta felicitas! quanta viduitatis dignitas! quam & Ethnici ſuſpexerunt & laudârunt.

Conſidera 2. quòd Dominus præcipuè viduarum (idem de viris) & pupillorum curam ſuſcipiat, his tutorem ſe præbeat & patronum; neque dicere poteſt is qui iterum nubit, ſe filiis ſubſidium quærere, cùm hoc pacto affectum diuidat, diſcordiæ ſemen iaciat, alios quærendo hæredes. Si liberos quidem non habet, quis ſterilitatem & orbitatem ſecuram fecit? *Ambroſ. de viduis.*

Iudith. 14 Conſidera tertiò, exemplum Judith, quæ electa ob vidualem caſtitatem vt liberaret populum, eò quòd, ait Scriptura, caſtitatem amaueris, & poſt virum tuum alterum neſcieris. ideò manus Domini confortauit te, & ideò eris benedicta in æternum, ait Spiritus ſanctus: idem exemplum tibi vir aptare poteris quiſquis es.

Conſidera quartò viduarum & viduorum omnium & virginum exemplar Beatam Virginem Mariam: & vide quomodo in viduitate permanſerit, ſummâ cùm ſanctimoniâ vixerit, cogita vt ſenſus ſuos ſeruârit, opus fecerit, tempus diſtribuerit, omnes ad pietatem opportunè impulerit exemplo & ſanctâ conuerſatione. *Exemplar in hoc ſtatu B. Virgo*

PVNCTVM III. Conſidera primò, quo pacto, qui in viduitate eſt, vitam iuxta Apoſtolum inſtituere debeat.

beat. Primò amorem omnem vniuersum conuertere in Deum, familiam gubernare, irreprehensibilem esse, modestum; tempus quod impendere solet vt coniugi placeret, impendere Christo, gaudia mundi euitare; nam quæ in deliciis viuit, viuens mortua est.

Considera secundò, Annæ viduæ elogium attende, non descendebat, ait Euangelista, de templo, ieiuniis & orationibus seruiens Deo, die ac nocte. *1. Tim. 5. Lucæ 2. Iudith. 3.*

Considera tertiò, Judithæ mores, ieiunabat omnibus diebus vitæ suæ præter Sabbata, & Neomeniam, & festa domus Israël, & cilicio induebatur, & fecerat sibi in supremo domus secretum cubiculum, in quo cum puellis clausa morabatur. *Quales mores in hoc statu requirantur.*

Considera quartò verba Apostoli etiam viris vtilia, quæ autem verè vidua est, & desolata, speret in Deum, & instet orationibus & obsecrationibus nocte & die: prohibet autem otiosas esse, circuire domos, verbosas esse. sanè otium maximè vitandum, & consortium periculosum, atque auaritiæ cænum absit, ait Augustinus, de bono viduit. à viduis vt cupiditate capiantur diuitiarum pro cupidine nuptiarum; sæpè namque experti sumus in quibusdam feminis repressa lasciuia, auaritiam excreuisse. *1. Tim. 5. Ibid.*

EXERCITIVM.

DOMINE *qui Rex noster es, & Pater misericordiarum, adiuua me solitarium, cuius præter te nullus est auxiliator alius, respice me de excelso solio gloriæ tuæ: ad te enim leuaui oculos meos, tu spes mea vnica & præsidium meum, neque enim est quod respiciam ad adiutorium hominum; maledictus enim à te est homo qui confidit in homine, & ecce vocasti coniugem meam, vt toto iam corde conuertar ad te: iustus es Domine & rectum iudicium tuum, tua enim erat, & gratias tibi magnas debeo quòd aliquamdiu, etiã meam*

meam esse volueris; numeraueras dies eius qui præteriri non poterant: sed & meos, scio, dinumerasti, ideoq; & ego exspecto 1. Reg. 1. *donec veniat immutatio mea, & recorderis mei; expectans exspectabo te Domine, & in tempore tribulationis, scio, quia* Iudith. 14. Esther 14. *non deseres me. Ostende te obsecro in tempore tribulationis meæ, & libera me in manu tuâ, & adiuua me, nullum aliud auxilium habentem nisi te Domine qui habes omnem scientiam. Tu scis necessitatem meam & propositum meum, quo desidero in hoc statu adhærere tibi toto corde; beatum enim me fore dixisti, si sic permanserim, vt sim sanctus corpore & spiritu; concede obsecro vt solitudo mea consortio tuo dulcescat;* Lucæ 2. *da mihi ne videri ab hominibus, amari velim, aut illorũ consortia tædio victus requiram, sed vt oblectet me cum Annâ orationibus & obsecrationibus instare, familiam sanctè gubernare, in secreto cum Iudith tibi viuere, & te amare toto corde, vt non sit qui de me loquatur verbum malum. Semper igitur aliquid boni operis faciam, & prouidebo te in conspectu meo semper, vt totum occupes cor meum, aperiam manũ meam inopi, & frangam esurienti panem meum, & cor meum* Psalm. 9. Matth. 5. Dan. 9. *fiduciam habebit in te: tibi enim derelictus est pauper, & orphano tu eris adiutor, & beatos pronuntiasti misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Ostende eam mihi, & exaudi orationem serui tui, qui non in iustificationibus suis prosternit preces ante faciem tuam, sed in miserationibus tuis multis; attende & fac ne moreris propter temetipsum Deus meus, & vnica fiducia mea. Amen.*

Praxis seu regula pro Viduo.

1. DEliberatione præmissa, ac generali, si ita videtur confessione, statum, si Domino ita visum, hunc elige, & crebrò finem cur ad viduitatis statum vocatus sis, à Domino diligenter considera, nempe vt coniugis seruitute liberatus, liberè ei seruias, & toto corde, & omnem sollicitudinem proiicias in eum.

Deliciæ vitandæ. *2. Tim. 5.* 2. Pænitentiam discretè ama, conuiuia & delicias quoad potes, deuita; cùm Apostolus dicat: nam quæ in deliciis viuit vidua, viuens mortua est.

3. Suade

Tertia, Suadet Apostolus viduitatem, & beatiores dicit si sic permanserint. Vide igitur an non expediat tibi initio saltem ad tempus castitatem, v.g. vouere confessarij viri pii & prudentis consilio faciliùs concupiscentia refrænatur, quæ nullâ expectatione succenditur, vt Augustinus ait.

Quarta, quotannis die aliquo solenni, aut in anniuersario mortis coniugis tuæ, plurimo affectu, præmissa confessione, & communione atque eleemosynis propositum viduitatis renoua. *Otium vitandum.*

Quinta, Vide ante omnia vt diligenter tempus distribuas, semper aliquid boni operis facito, vt Hieron. loquitur, vt diabolus te inueniat occupatam, & si diues sis, opere tuo pauperes subleua Sanctorum exemplo Lectionem quotidie piam manè assume, & sine intermissione ora, atque ita opera tua deuotione irriga, vt in domino possis delectari. *Luc. 21.* *3. Reg. 17.*

Sexta, Sapè confitere, & communica, & in omnibus dubiis atque molestiis ad V. Sacramentum accede, & à Domino consilium & auxilium expecta.

Septima, Esto erga pauperes liberalis, & si aliud non potes, duo minutà cum viduà Euangelicâ, Domino tribue, & de modicâ farinâ & oleo, cum Sareptana vidua, primũ fac Heliæ panem paruulum, & consequeris benedictionem à Domino, neque hydria farinæ deficiet, nec lecythus olei minuetur. Neminem si potes mœstum à te dimitte.

Octaua, Si liberos habeas, educa in timore Domini; & quotidie illi offer, atque Angelo tuo custodi, vt ipse eos dirigat, illis sese patrem exhibere dignetur. Tuum verò esse scias vigili oculo, peccati occasionem omnem auertere; potiusque cum Reginâ Blancâ B Ludouici matre, opta eos omnes tibi morte eripi, quàm te genuisse, aut educare quibus Deus offendatur, & Christus Iesus rursus crucifigatur. Caue te contemni permittas, aut indulgentiâ liberos corrumpi: sed authoritatem serua, & exemplo ac verbo ad virtutem adhortare.

IACVLATORIÆ.

Sicut oculi ancillæ in manibus dominæ suæ, ita oculi mei ad te Domine Deus noster. Psal. 122.

Tuus sum ego, saluum me fac, quoniam iustificationes tuas exquisiui. Psal. 118.

Factus est Dominus refugium pauperi, adiutor in opportunitatibus, in tribulatione. Psalm. 9.

CAPVT XXIII.

Meditatio de statu cœlibatus.

PRAELVDIVM I. Contemplare, ô anima, in cælo Virgines sequentes Agnũ IESVM quocumque ierit.

PRAELVDIVM II. Ora Deum vt te dignetur, si est pro eius maiori gloriâ, ad hunc statum vocare, aut si in eo es, conseruare.

Quis status & qua causa eligendus.

PVNCTVM I. Considera Primò omnem vitæ statum ordinari, atque eligi debere velut viam cuique commodiorem ad vitam æternam. Illum autem procul dubio talem esse, qui adiumenta plura, pauciora habeat impedimenta. Secundò, quam commoditatem præbeat Deo seruiendi status cœlibatus, maximè Virginitatis, & reperies primò retribuere libertatem. Nam qui matrimonio iuncti sunt, sui corporis potestatem non habent, sed alterius alter. Sunt enim vt Apostolus ait, colligati, vt habitatione, mensâ, toro; sic & mutuo mancupio & nexu, vti duo mancupia eidem catenæ alligata. neque enim vt Chrysostomus ait, ulla mancipia in cuiusquam dominatu sunt, vt vir & vxor. Cœlebs autem & virgo mente & corpore, liberi Deo seruire arbitratu suo possunt.

Seruitus matrimonij

Cœlibatus facit nos aptos ad orationem.

Secundò Tribuit facultatem sine impedimento orandi, & Deo placendi. Nam mulier innupta, & virgo cogitat solùm ea quæ Domini sunt, vt sit sancta corpore & spiritu; quæ nupta, cogitat quomodo placeat viro, & diuisa est. Nam amor in maritos, vel vxores, & liberos, & voluptas etiamsi licita, mentem nihilominus occupat, distrahit, deprimit, eneruat, sicut omnis iracundia mentem se uiusta, siue iniusta excæcat.

Tribulatio carnis in coniugio.

Tertiò, Liberat à tribulatione carnis, quam coniugati habent iuxta Apostolum; multis item curis, & malis quorum societatem init vterque coniux; vti sunt: Pau-

Paupertas, ſterilitas, zelotypia, diſſenſiones, liberorum educatio, eorum rebellio, mores improbi, mors ſæpè iufamis, diſcordiæ, quæ effugere cum toro, domo, menſæ coniuncta ſint, neutri licet. Accedit, morbos animi & corporis communes ferè coniugibus eſſe, qui ſæpè alterum ab ipſis nuptiis invadant, & vtrumque perpetuò miſerum faciant, neq; hoc tantùm, ſed quotannis vxor & cum eâ ob amorem maritus, ferè mortis certum periculum adire debet, ſi fructum matrimonii capere, id eſt prolem edere cupiat. *Aſpira*, vt ſup. pag. 8, *Haccine firmâ fide*, &c.

PVNCTVM II. Conſidera ſtatum Virginitatis valdè ſublimem, imò Angelicum à Chriſto Domino vocari. ſic enim ait: qui non nubunt, neque nubentur, erunt ſicut Angeli Dei, ideoque hos libenter cum virginibus verſari, quemadmodum in fornace Babylonis tribus pueris ſe iunxit Angelus: unde Eccleſiaſticus: Omnis ponderatio non eſt digna continentis animæ. vſque adeò, vt etiam in Ethnicis valdè fuerit venerabilis, & in Veſtalibus, & Sibyllis dono prophetiæ admirabilis. *Haccine vera, &c.* vt ſup. pag. 7. *Virginitatis ſtatus ſublimis.* *Angelus in fornace caſtis adeſt.*

Conſidera ſecundò, per continentiam animam fieri Deo caſtam ſponſam. O quanta dignitas! deſpondi, ait Apoſtolus, vos vni viro virginem exhibere Chriſto. Tertiò, ſequi in cælo Agnum quocumque ierit, adeò vt nemo poſſit dicere Canticum, niſi Virgines electæ à Domino. Quartò, per ſtatum hunc hominem ſimilem eſſe Chriſto Domino, qui illum cùm eſſet æterna Sapientia, tum ſibi, tum B. Virgini matri, tum Apoſtolis, tum omnibus ſpecialiter dilectis, vt S. Ioanni, elegit velut nobiliſſimum, in quo ſemen gratiæ fructum centeſimum proferret. Quintò, neque elegit ſolùm, ſed per conſilium dedit, dicens: Qui poteſt capere capiat: & per Apoſtolum, De Virginibus præceptum Domini nō habeo: conſilium autem do tanquam miſericordiam conſecutus à Domino: Exiſtimo autem hoc bonum *Chriſtus hunc elegit ſibi ex dilectis ſuis.*

esse:& rursum, qui matrimonio iungit virginem suam bene facit; sed qui non iungit, melius facit. Beatior autem erit si sic permanserit secundùm meum consilium. Puto autem quod & ego spiritum Dei habeam. Sed attende in Euangelio quinque virgines fatuas, & quinque prudentes dici, & vide obsecro, vt inter has verâ charitate, & humilitate numereris.

1.Cor.7. Cur sit Consilij.

Haccine vera, &c. vt sup. pag. 7. *Confitebor*, &c. vt infrà pag. 1082.

PVNCTVM. III. Considera summam in hoc statu iucunditatem. Primò, quia promisit Dominus quod omnis qui reliquerit patrem, aut matrem, aut vxorem, aut liberos, centuplum in hac vitâ consequetur. Credis hoc & speras? certè nullis ita ac virginibus se familiarem Dominus ostendit, vt patet in B. Ioanne Euangelista, B. Catharina Senensi, & mille aliis, vt meritò Sponsa dicat: Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia, scilicet castitatis. Secundò, cùm coniuges fiant inter se duo in carne unâ; Virgines solas suas perferunt cruces: coniuges insuper mutuas, quæ ex morbis corporis & animi, & infortuniis nascuntur. Vnde Sapiens aiebat, amariorem morte mulierem, scilicet viro, ita & crebro mulier talem inuenit virum. è contrario castitas velut lilium inter spinas, spargit odorem suauissimum, Deumque & homines oblectat. Tertiò, Quia Virgini datur Manna absconditum, & nomen melius à filiis, & filiabus nomen sempiternum quod non pereat. & certè quis non videat, vt Hieronymus, multò meliùs non vxoris seruum esse, sed Christi, nec carni seruire, sed spiritui?

Hieron.

Haccine vera, &c. vt sup. pag. 7.

PVNCTVM IV. Considera, Primò, neminem ad hunc statum posse adscendere, nisi à Domino vocatum. Vnusquisque enim donum suum habet ex Deo, neque omnes capiunt verbum hoc, sed qui-

Non quiuis sed vocatus hunc colere debet.

quibus datum est: & diuisiones, ait Apostolus, gratiarum sunt; unus autem spiritus diuidens singulis prout vult.

Attende igitur quæ habueris vel habeas, quæ te ad hanc vitam inuitent, vel impellant, maximè inspirationes, vt angelicè viuas. Caue obdurare cor, sed confide in Deo, & insta Orationi, vt per illam neruus femoris tui, seu concupiscentiæ, vt in Iacobo signatum, marcescat; deinde humilitatem cole custodiâ castitatis, sciens quod nemo possit esse continens nisi Deus det. Nam per humilitatis custodiam seruanda est munditia castitatis. Tertiò, Obedientiam denique erga superiores tuos. Nam vt D. Augustinus de Adamo loquens; Inobientia carnis rebellis promulgat inobedientiam spiritus. & alibi: Secretam superbiam castigat ejus manifesta luxuria: *Aspira*, *&c.* & *Credo tibi*, *&c.* vt suprà pag. 7.

Orationi instandum pro continentiâ.

Humilitas custos castitatis.

PVNCTVM V. Considera Primò, quod quemadmodum Virginitas est status valdè sublimis, ita lapsus in eo sit fœdus admodum, & grauis. Nónne enim æquum, si sponsa Regis summi ei fidem frangat, & labatur in tepiditatem detestabilem, deseratur à Domino, & in turpissima scelera prolabatur, vt sit in exemplum: atque adeò sicut de Nabuchodonosore dicit Scriptura, quod cor feræ datum est ei: ita tales animæ præ superbia fiunt bestiæ in peccato obstinatè excoecatæ, quodque deplorandum, vix umquam seriò conuertuntur: imò ab Angelico statu velut in dæmonum pertinaciam deuoluuntur & impœnitentiam. Tales enim nullâ sui aut status, aut ordinis commiseratione tanguntur: imò potiùs quàm humiliter se aperiant Confessario, aut alteri, & periculo eripiantur, scandala contemnunt, & animarum plurimarum interitum, atque adeò quasi ipsius Ecclesiæ, quinimo confessionibus, & com-

Lapsus eorũ fœdus.

& communionibus sacrilegis cumulatis semper angustiatæ, & afflictæ hîc dirè torquentur, & thesaurizant sibi iram in die iræ. Quis non horrescet, quis non contremiscet? certissimum enim est, quòd omnis qui se exaltat, nolendo ei aperire peccatum suum qui periculum auertere potest, humiliabitur. Et vt Augustinus: Secreta illa superbia manifestâ seriùs ocyùs luxuriâ castigabitur. Noli igitur altùm sapere, sed time, & summâ cautelâ custodi cor tuum. Attende quomodo Sanctæ Virgines potiùs vitam amittere maluerint, quàm castitatis pati detrimentum, aliæ informes vt fierent, à Domino impetrârint (vt D. Brigitta) ne cui placerent. Vide ergo vt gemmam hanc, & margaritam diligentissimè custodias, & oculos tuos, per quos mors velut per fenestras intrare solet; & B.V. mores, habitum, incessum, &c. tibi finge & æmulare.

Augrst.

Exercitium pro eo qui cœlibem vitam elegit.

Confiteor tibi Domine Rex, & collaudabo te Deum Saluatorem meum: confitebor nomini tuo magno dulcissime IESV, *quia elegisti me verè indignum, vt essem sanctus corpore, & spiritu, vt ea tantùm cogitem, quæ tua sunt. Mulier ait Apostolus tuus: alligata est viro, & quæ nupta est cogitat quæ sunt mundi, quomodo placeat viro. Ideóque viro contingit, cùm sint duo in carne unâ. Ego verò quomodo placeam vni tibi, sollicitus sum & ero æternùm per gratiam tuam, nulli placere cupio videri, nulli opere vel ornatu placere. nulli displicere timeo, nisi uni tibi Agne immaculate. Quò mihi ab homine amari, & laudari? tuus sum ego & tibi desponsata est anima mea in sanguine tuo: sequar te quocumque ieris & sicut oculi ancillæ in manibus dominæ suæ, ita oculi mei erunt ad te die ac nocte, neque aspiciam unquam, aut inclinabo in creaturam vllam cor meum in æternum.*

Gratiarũ actio.

Contemptus creaturæ.

Tu, ô bone IESV, *es vnicus amor meus, & desiderium cordis, & oculorum meorum! ô vtinam iam cor meum, & caro exultent in te Deo viuo! vtinam in silentio ac solitudine loquaris mihi*

quaris mihi

quaris mihi ad cor, & conuertas me ad te: Dulcia *enim fauci-bus meis eloquia tua super mel & fau, ideoq́; os meum, & la-bia mea dicant tibi; omnem ornatum & voluptatem sæculi contemsi:* Nam *quæ in diliciis, & conuersatione multâ est, vt Apostolus ait, viuens mortua est tibi ô vita nostra.* Dixisti *ali-quando magni consilij Angele de Angelico hoc statu: Qui po-test capere capiat, neque præceptum dedisti, sed consilium.* O *quantas igitur tibi gratias ago, quòd ad eum me vocare dig-natus sis, vt caperem ego vilißimus & indignißimus seruus tuus, quod non capiunt omnes. Quid illud?* Consilium *tuum, Angelicum statum, fugam periculorum, conuiuiorum fabula-tiones, quæ non sunt vt lex tua, sed pro omnibus esses mihi tu spes mea & gaudium meum, vnus mihi omnia in omnibus.* Gratiarũ actio.

Conserua *hoc* Deus *quod operatus es in me, ne vmquam pa-tiar cum fatuis virginibus extingui lampadem meam fiduciâ vanâ, aut periculosâ conuersatione.* Ecce *enim venis sponse animæ meæ, & toties* Deus *cordis mei suscepi misericordiam tuam in medio templi tui cordis mei, tenuisti manum dexterã meam, propinasti mihi vinum, vt fugiam omne quod inebriat, vinum germinans v rgines, quod cùm bibero, non mordebit in fine vt coluber, neque etiam sicut* Regulus *venena diffun-det, vel nouißima illius erunt amara quasi absynthium.* Vnde *hoc mihi, vt horream ad quod trahit concupiscentia mea nisi à te seminator casti consilij?* Tu *igitur suscipe me, qui infini-tâ dignatione vocasti me, vt tuus totus essem.* Tibi *vni placere & adhærere volo, ne deseras nec proiicias me.* Te *vnum vide-re cupio & amare, fac de me quod placeat tibi; respice quæso in me, & sequar magister dulcißime, sonet vox tua in auri-bus meis, & sileat vniuersa creatura coram te,* O *spes mea, amor meus, vita mea,* Christe IESV, *pone te vt signaculum su-per cor meum, vt signaculum super brachium meum. tu scis enim vti spero, quia diligo te toto corde, totâ animâ, tota mente, & totis viribus meis, & nihil extra te: si transiero per aquas, sis tu mecum, ne flumina operiant me: si ambulauero per ignem, esto mihi refrigerium, vt sim velut rubus incom-bustus, denique vnus sis mihi omnia,* Deus *cordis mei & om-nia.* Applica-tio.

Praxis.

PRimò. Sit tibi velut in exemplũ proposita vita Mariæ, cuius vnius vita omnium est disciplina. Corde erat humilis, verbis grauis, animo prudens, loquendi parcior, legendi studiosior, intenta operi, verecunda sermone.

Secundò, Præuide manè quæ agenda, & patienda Deoque offer: tempusque tuum ac occupationes ita distribue, vt ordinata omnia sint, stabilemque vitam ducas, ac quietam, sitque modus functionum tuarum facilis, & pius, nihil magis ad pacem, & quietem expedit.

Tertiò, Fuge quantũ potes alterius sexus conuersationẽ

Quartò, Ante omnia humilitatem custodi.

IACVLATORIÆ.

Psalm. 27. *Dominus adiutor & protector meus, in ipso sperauit cor meũ, & adiutus sum.*

Psal. 17. *Deus meus adiutor meus, & sperabo in eum: Protector meus & cornu salutis meæ, & Susceptor meus.*

Psal. 29. *Exaltabo te Domine, quoniam suscepisti me, nec delectasti inimicos meos super me.*

CAPVT XXIV.

Meditatio de statu Religiosi.

PRAELVDIVM I. Constitue te coram Deo & curiâ eius, & audi inuitantem ad brauium.

II. Ora vt gratiam largiatur.

PVNCTVM I. Considera finem vitæ esse hîc cordis munditiem, & perfectionem charitatis, & in altera æternam vitam, Deique visionem, & ad hanc perfectionem omnino oportere te contendere, nónne enim ad hoc venisti? & nomen inter currentes ad brauium professus es? Secundo, neque tamen id grauatè te facere oportet: hilarem enim datorem diligit Deus, vide vt magnas opes & honores, huius sæculi filius lætus suscipiat, & hoc tu tantum age vt brauium, id est, perfectionem consequaris, & methodum ad eam hoc credis, & vnum quæris. Tertiò, Considera verò donum Religiosæ vocationis sanctorum iudicio præstantissimæ, & quæ

Finis noster quis sit.

Cum gaudio Deo seruiendum

quæ in eâ ad perfectionem habeas auxilia. Bernardus ea enumerat dicens: Religio est in quâ homo viuit puriùs, cadit rariùs, surgit velociùs, incedit cautiùs, irroratur frequentiùs, quiescit securiùs, moritur confidentiùs, purgatur citiùs, remuneratur copiosius: hæc præstat mihi & tibi Religio. Videamus obsecro, mi frater, vt grati Deo simus. Considera contraria his singulis esse in mundo, & tamen dictum omnibus: Estote perfecti, sicut & Pater vester cęlestis perfectus. est Et illud: Ambula coram me, & esto perfectus. Et appende quam beatus sis qui ad perfectionem tot habes auxilia, quot alij, ad eandem tamen obstricti, habent impedimenta? maxima autem ea sunt voluntas propria, voluptas, & opes: de quibus triumphare tribus votis tibi Religioso licet. Omitto sæculi occupationes, quibus cum careas, vide an non plusquam seculares proficere debeas in vera resignatione, deuotione, & amore. *Aspira*, vt su. p. 8. *Hæccine firmâ fide, &c.*

Bern.

Tot habẽtur in Religione auxilia quot, in seculo impedimenta.

PVNCTVM II. Considera, quid pro gratitudine requirat à te Dominus. Primò, ne cum vxore Loth respicias retrò (tantum abest vt reuertaris) atq; ineptus fias regno Dei, tristesque casus apostatârum reuolue quos nosti, & te faciam cautiorem. Cecidisse illos te teneat vt tu stes: ædificare cepisse, & non consummasse, vt tu erudiaris. Quid verò tu? ideam inspice & scopum quem sæculo renuncians tibi proposuisti: O quanto illis melius erat viam perfectionis non agnouisse, & debiles, vel claudos intrasse in regnum cælorum (si statum spectes) quàm duas manus vel duos pedes habentes præ tepore descendisse in gehennam. Secundò, quanto feruore progredi debeas ob tot beneficia in religione accepta. Primò, siquidem non quid remissio omnium peccatorum, & quasi alterum baptisma tibi concessum Sanctorum iudicia. Deinde enumera si potes auxilia gratiæ plurima, vbi enim tot sunt congregati in nomine IESV, ibi ipse est fons gratia-

Gratitudo exigitur à Religioso.

Casus multorum.

Beneficia Religionis.

gratiarum in medio eorum, Quid vltra optare in hâc vitâ potes? Mortem deinde attende tranquillam & prædestinationis te habere certissimum argumentum. O quantum solatium, quantum salutis pignus! *Haccine vera &c.* vt suprà pag. 7.

Greg. 1. regist. felicitas Religiosi.

PVNCTVM III. Considera vitæ spiritualis & religiosæ dignitatem, & animo tranquillo leua te supra te, & vide, quàm pulcrum extolli super altitudinem terræ; nihil appetere aut timere in eâ, & in quodam rerum vertice stare, & sic imitare Deum, apud quem non est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio, nihil habere & omnia possidere, tuumque esse regnum cælorum, cùm scriptum sit: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum.

Paupertatis exercitium.

Attende tamen an verè dicere queas, Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, an verò te teneat vilis affectus, codexque aut quid tale tibi sit laqueus & opprobrium. hoc sanè nónne dignus tibi videtur qui reculis talibus retinetur postquam omnia reliquit? Caue etiam propriæ voluntatis esse seruus, nónne tuam vltrò Deo in holocaustum obtulisti, & tu rapinam in re tali N. etiam paruâ de eo non vereris? Considera secundò, Religiosorum vitam, Apostolicorum viorum esse imitationem, & vide obsecro quis tu sis ad hoc munus vocatus. Imò status hic Christi est imitatio, amantissimè sic inuitantis: Si vis perfectus esse, vade & vende omnia quæ habes, & veni & sequere me. Et quis abnuere potest bone IESV? vt autem scias quomodo sequaris, expende hæc verba, nisi quis renuntiauerit omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Et iterum, qui non odit patrem & matrem, insuper & animam suam, non potest meus esse discipulus. Considera Tertiò, patres communiter religiosos inter martyres reputare, & templum Dei ac perpetuum sacrificium nuncupare, quid potest esse præstantius? *Magna est super nos*, vt inf. p. 1085.

Obedientiæ praxis.

Lucæ 18.

Lucæ 14.

PVN-

PVNCTVM IV. Conſidera hæc verba: Vos qui reliquiſtis omnia, & ſecuti eſtis me, &c. quid vltrà ô anima ſperare poteſt, quàm ibi, quando pauebit totus orbis terrarum, ſecura ſedere & iudicare Angelos & Principes? Conſidera ſecundò, quantum fructum viuis aliquis religioſus ſtudioſus perfectionis facere poſſet, vt patet in S. Vincentio & Xauerio. Et tu domi foriſque agere quid poſſes: Et ſic ratiocinare, Dei agricultura ſum, tot gratiis irrigor, & centuplum referre fructum poſſum, & cur obſecro exiguum reddam Domino meo? *Haccine vera, &c.* vt ſup. p. 7. *Matth. 19.*

PVNCTVM V. Conſidera ſolam animi delectationem veram eſſe, & vt ait Bernardus, hoc ſolum eſſe verum gaudium quod non de creatura, ſed de creatore percipitur; & quantam materiam tu gaudii habeas ex votis & ſtatu tuo appende. Obedientiâ ſiquidem nactus es vt ſecurus viuas alio pro te rationem reddente, & vt Climachus, vitam ſine ſollicitudine ducas, & quaſi dormiendo iter facias. Paupertate verò quid ditius vt nihil habeas, & omnia poſſideas, omniaque etiam in centuplum adiiciantur tibi? Ex Caſtitate verò quàm ſincera voluptas promanat, ſi ignores, miſer es: vel ethnicorum potes id diſcere iudicio, qui hominum vitam ſimilem deorum futuram dicebant, ſi per illam delicias abnegaſſent. Secundò, Conſidera quanta imprimis ex pace animi & mortificatione paſſionum Pax naſcatur. quanta ex oratione liquida conſolatio à Sanctis ſit percepta, & à te percipi poſſit. Vt ob hæc paradiſo ſimilem religionem ſancti Patres aſſerant. Quid ergo retribuemus Domino pro omnibus quæ retribuit nobis? *Vera delectatio in Deo ſolo.* *Bern. ſerm. de ingratit.*

Exercitium,

MAgna eſt ſuper nos, magna valdè miſericordia tua Deus noſter, quos tam ineffabili ſpiritus tui virtute, tam inæſtimabili dono gratiæ tuæ eripuiſti à vanâ conuerſatione ſæculi huius, in quo eramus ſicut oues errantes, & vnde hoc

hoc mihi, vt ego præ aliis exaudiã vocẽ tuã dicentis: Si vis perfectus, esse vade & vende omnia quæ habes, & veni & sequere me unde hoc mihi vt inuenerim pretiosã margaritã & thesaurũ absconditũ, & vendere potuerim agrũ vt emerẽ illũ, & de tot naufragiis iuberes me ambulare super aquas, & in monte hoc Thabor ostenderes mihi gloriã tuã. Vnde hoc mihi, vt me præ aliis de mundo vocares de Aegypto in terram sanctã, de Sodoma in montem Segor, de mari naufrego in portũ. Benedic anima mea domino, & noli obliuisci omnes retributiones eius, sed redde Altißimo votâ tua. Et verò cùm tibi donauero quidquid sũ, Deus meus, quidquid possum, nónne illud sicut stella ad solem, gutta ad fluuium, lapis ad montem, granũ ad æceruum; quod dico? omnia sunt tanquam nihilum antè te, & velut momentum stateræ mundus vniuersus, quid ergo retribuam tibi cui debeo plusquam me?

Bernard. hom. Simile est regnum cælorum. Matth. 19

Bern. ep. 143. Isaiæ 40.

Absit igitur vt de eo quod obtuli tibi holocausto, quid detrahã, & affigar crepundiis N. de vllius rei defectu querar, aut perditione doleam, & arenâ obruar, qui vitaui grandia: tu enim cùm diues esses, propter me egenus factus es. Et ego pauper delicias quæram sub spinoso capite? vel hic carni blandiar vt spinis te coronem? præcipitium enim eius & periculum si amauero, scio peribo in eo si odero, parata est mihi certò multitudo dulcedinis tuæ: absit vt de vllâ re hodie aut unquam querar, de humiliatione aut nouißimo loco: tu enim venisti ministrare & non ministrari, & ego vilißimus vermis ad hoc veni, vt tecum Rex regum recumbam in nouißimo, & audiam in æternum. Ascende superius. Fac igitur de me secundùm beneplacitum tuum, in tempore & in æternitate, & vt faciã tuâ gratiâ omnes voluntates tuas, tuus enim sum ego; & omnia tua sunt; te toto corde amo, & totâ animâ meâ.

Nunquid ergo carni & sensui vltrà seruiã aut amore mei, & per inobedientiã insipienter tibi repugnabo, & tuæ prouidentiæ, meamq́ stultitiam tuæ sapientiæ præferam? Non ita Rex meus, Deus meus. Ecce ego lutũ in manu figuli, cadauer & baculus sequar te quocũq́ ieris gratiâ tuâ. ne redeã miser ex portu ad naufragium, unde vix nudus euaserã; rursus ignẽ unde

unde vix semiustus exieram ex loco deliciarum, & atrijs domus tua descendam in Aegyptum, & locum teterrima seruitutis & qui nutriebar in croceis, amplexer stercora, & cũ Thren.4.
Esau vendam primogenita scutella lentis, & perdam te omne & unicum bonum meum. Obsecro te reminiscere miserationis tua, quâ me emisti sanguine tuo, & pascis corpore tuo. Et de Vr Chaldaeorum cum Abrahamo me vocasti in manu validâ, accende in me ignem quem venisti mittere in terram, ignem amoris tui, quem merito voluisti in me misero vehementer accendi. Amen.

CAPVT XXV.

Meditatio de perseuerantia in propria vocatione.

COMPOSITIO LOCI. Intuere mundi machinam, & varias in cælo mansiones.

ORATIO. Pete à Deo perseuerantiã in vocatione, in quam vocatus es,

PVNCTVM I. Considera Primò, vniuersum, & creaturarum varietatem, & quantum differant inter se, quantum stella à stellâ in claritate, & sic ratiocinare, omnino in corpore mystico similem esse diuinam ordinationem. Considera Secundò, quanta perturbatio nasceretur, si quæ Deus æternâ sapientiâ subordinauit, perturbato ordine ima summis imponerentur, idem procul dubio futurum, si quisque statum suum exosum habeat, alium verò æmuletur. Quid enim futurum, si in Repub. si in aulâ Regis omnes primi esse velint; si in naui Ecclesiæ omnes ad clauum sedere, si cælestis Ierusalem lapides omnes eodem loco collocari: quod in omnibus vides, hoc omnino in singulis vitiosum est.

PVNCTVM II. Considera Primo, Parabolam Matth.25. vbi Dominus diuersis seruis suis diuersa largitur, alij quinque, alij duo talenta, alij vnum, vnicuiq; secundùm propriam virtutem. Viue igitur contentus

tuâ

tuâ ſorte, & melius eſſe ſcias ſatagere per bona opera certam facere vocationem, quàm aliam, atque aliam æmulari. Conſidera Secundò, viatores omnes eſſe nos, & melius eſſe viam cœptam, Deo duce præeunte proſequi, quam breuiorem ſine duce, & incertam viam quærere. Conſidera Tertiò, mundum hunc, velut theatrum eſſe, neque quærendum quam egeris perſonam, ſed quàm bene tuam egeris; quis neſcit eum qui ſeruum agit, ſi melius agat rege inſulſo & imperito, primam palmam referre? atque ita ſe habet res hæc, neque quid egerit quis, ſed quanta ex charitate, appendet Deus. Conſidera quartò, Nos in ſtadio currere, quis verò iſthic brauium rapit? certè non Rex aut Princeps, ſed qui velociùs curret.

2.Pet.1.

PVNCTVM III. Conſidera, illa verba Apoſtoli 1. ad Corint. 12. Diuiſiones gratiarum ſunt, idem autem ſpiritus, & diuiſiones miniſtrationum ſunt, idem autem Dominus, & diuiſiones operationum ſunt, idem autem Deus, qui operatur omnia in omnibus. vides fruſtrà te conniti aliam facere diuiſionem, aliudque à Dei voluntate operari? Conſidera II. ea quæ ſequuntur, Vnicuique, ait, datur manifeſtatio ſpiritus ad vtilitatem, & ſcito te nullam conſequuturum; niſi iuxta gratiam vocationis tuæ, non alienæ, viuas, neque eſt quòd murmures, hæc enim, ait, omnia operatur unus atque idem ſpiritus diuidens ſingulis prout vult: & alibi, Vnuſquiſque proprium donum habet ex Deo, alius quidem ſic, alius verò ſic. Conſidera Tertiò, illa Apoſtoli verba: ſicut enim corpus unum eſt, & membra habet multa, ſic ſe habet Eccleſia, & corpus ait, non eſt unum membrũ, ſed multa: ſi dixerit pes, quoniam non ſum manus, & auris, quoniam non ſum oculus, non ſum de corpore, num ideò non eſt de corpore; non poteſt autem oculus dicere manui, operâ tuâ non indigeo, aut iterum caput pedibus, non eſtis mihi neceſſarij: ſed multo magis quæ videntur membra corporis infirmiora eſſe neceſſari-

1.Cor.7.

1.Cor.12.

ſariora ſunt, & quæ putamus ignobiliora membra corporis eſſe, his honorem abundantiorem circundamus. Ex his collige perſeuerantiam in vocatione primâ, etſi humilior eſſet, quandoquidem à ſapientiâ æterna inſpirata. Ideò Apoſtolus renuit baptizare, quia miſſus erat euangelizare. Conſidera quartò, etiam illa verba Apoſtoli, vnuſquiſque in quâ vocatione vocatus eſt, in eâ permaneat: nam vt Epheſ. 4. Vnicuique noſtrum data eſt gratia, ſecundùm menſuram donationis Chriſti: ſi ergo virtutem, & vires maiores non habes, quàm vt decem tollas, cur viginti vis tollere & diſrumpi? cur qui virtute, & animi ſtaturâ puſillus es, veſtes (vt ſic loquar) id eſt, munus & ſtatum maiora & altiora te quæris? Conſidera quintò, illud Luc. 9. nemo mittens manum ſuam ad aratrum, & reſpiciens retro, aptus eſt regno Dei, &c. Ex quo diſce eum qui vocationem deſerit, ſæpè ineptum fieri regno Dei, id eſt ſæpè excludi ab illo: & ſanè melius eſt iuxta conſilium Domini claudum ac debilem ad vitam ingredi, quam duas manus, aut duos pedes habentem, id eſt, in perfectiori ſtatu conſtitutum propter ſua peccata in quibus perſeuerat, mitti in gehennam. Conſidera ſextò, Ideò multos in vocatione nutare, quòd bona ſua ignorent, aut non attendant, aliena verò præteritis multis malis & periculis intueantur: certum enim eſt, cuilibet ſtatui commoda & incommoda eſſe annexa; quemadmodum autem ineptè ſtrutionis pennas ſibi paſſer optaret, eique inuideret earum magnitudinem, non conſideratâ mole corporis, ſic faceret qui maiora, & altiora ſe quæreret.

1.Cor.4.
1.Cor.7.
Luc.9.
Matth.18

ORATIO.

O Sapientia æterna Deus meus, quàm incertæ prouidentiæ noſtræ: neſcimus quo miſeri curſum tendere, quam viam ingredi nos oporteat. Tu ſolus noſti & vide, quâ viâ inter innumera auia ad te peruenire queam, tu attingis à fine ad finē

fortiter

fortiter; dispone obsecro te, suauiter per viscera infinitæ misericordiæ tuæ, vt perseueranter ambulem viam quam ostendisti mihi; & perueniam ad te, ad quem desiderat anima mea, sicut ceruus ad fontes aquarum; ne sit mihi curæ quà ducas, neque enim viam quæro, sed te ducem meum, finem meũ: video hunc illumuc sublimi incedere tramite, sed conspicor eum velut hominẽ mori, & sicut vnum de principibus cadere: video aliũ in infimis consistere, & cùm frustrà iaciatur rete antè oculos pennatorũ, eheu miser! per terrã ambulans etsi nõ cadat præceps, induitur laqueis venatorum. Aliùs medium tenet, neq; rectam tamen viam, quia corpus eius aggrauat animam, & deprimit sensum multa cogitantem. Sed video alios felici tramite te ducem sequi, super custodiam suam stare, & figere gradum super munitionem suam in ordine suo, currere in stadio, & præuertere multos, & rapere brauium. quod nõ est aliud nisi tu Deus meus Quid enim mihi est in cælo; & à te quid velim super terram, nisi te Domine ad quem fessus de viâ anhelo, & amore æstuans suspiro ad fontem aquæ viuæ, ad quem sitit die ac nocte anima mea. sed fiat sanctissima voluntas tua ob quam in statu meo conquiesco, & gratias ago, quia ostendisti mihi viam in quâ ambulem, & semitam mandatorum tuorum: Dirige quæso gressus meos, vt non moueantur vestigia mea in æternum. Amen.

Sap. 9.

Habac. 2.

Praxis.

PRima, Sit hæc crebro gratias agere pro vocatione, & illius signa etiam scripta habere in promptu; certum enim est vt S.P.N. Ignatius, hominem oportere maturâ deliberatione præmissa in statu cœpto perseuerare, ideò merito varii ordines atque inter illos Societas, eum non admittit, qui alium ordinem ingressus fuerit.

Secunda. Certò esse scias in omni statu, commoda & incommoda, eaque sæpè expende, & è sublimiori grauiores esse lapsus: fatetur enim Augustinus, se meliores non inuenisse, quàm qui in monastariis profecerunt; sed nec peiores quàm qui defecerunt. Ideoq; in humili constitutus à Deo humiliter & perfectè illi seruias, & poteris paupercula anus, ob charitatem excellentem inter Apostolos in cælo censeri, & innumeris religiosis anteponi. Commoda & incommoda singulorum statuum libro pro-

prosequutus est D. Rodericus Episcopus Zamorensis in speculo humanæ vitæ.

Tertia, Conare diligentissimè perfectionem in tuo statu consequi, quæ est in perfectâ charitate, neque æmulaberis facilè alienum institutum.

Quarta, Propone tibi exemplar præcipui alicuius ac sancti viri, qui in statu tuo viam ad æternitatem decurrerit, & eum imitare, omnesque similes in patronos adscisce, Angelumque custodem imprimis cole ducem viæ ac vitæ tuæ.

IACVLATORIÆ.

Paratum cor meum Deus, paratum cor meum, cantabo & psallam tibi gloria mea. Psal. 107.

Vt iumentum factus sum apud te, & ego semper tecum. Psal. 72.

Tuus sum ego, saluum me fac, quoniam iustificationes tuas exquisiui. Psal. 118.

CAPVT XXVI.

Meditatio de præparatione ad mortem.

Considera, quòd huius scientiæ & vitæ nostræ vltimus actus sit mors. Itaque vt felix & ordinata tibi sit, vide quomodo hactenus ad eã omnia direxeris, & diriges posthac cogitationes omnes atque actiones, diesque illius. Nõ potest enim malè mori, qui benè vixerit: bene autem & feliciter viuet, quicumque benè mori didicerit: bene autem mori nouerit, qui in omni vitâ mortis memor fuerit, & ad eam se comparauerit. Cùm igitur omnis scientia atque doctrina, omnis exercitatio, & dies, & horæ omnes eò referantur, vt nouissima beata sit; de illa etiam tanquam triumphali, tanquam æternâ, tanquam columine, & termino peregrinationis nostræ, à quà felicitas rerum omnium & æternitatis pendeat, differendum est. Vide, ô mi frater, quanta cura huius tibi esse debeat.

Considera Secundò, quoties te eius meminisse oporteat, & attende vt Ecclesia initio Quadragesimę moneat. Deinde quomodo omnis ortus Solis, & occasus id præstent; & rerum humanarum, herbarum, fruticũ, &c. Tertiò, quomodo Sancti huius rei magnam curam habuerint, adeò vt D. Damascenus dicat eâ de causâ (non solùm ob cultum religiosum) ossa Sanctorum solita circumferri. Tu itaque imitare, domi signum antè te statue; vel etiam tibi viuo, vt S. Ioannes Eleëmosynarius, vt viri principes, in templo sepulcrum erige, illudque crebro adi, & considera; aut deniq; in cœmiterio, aut templo quasi designa in omni loco, in quo te habitare continget. Etenim hæc habitatio & domus erit

vsque ad iudicij diem. Noui virum militarem, qui famulũ ad hoc habet conductum, vt quotidie mortis se memorem reddat. Tu etiã aliquod habeas memoriale in oratorio catalogum demortuorũ amicorum, & testamentum spirituale, in quo de anima tua, corpore & bonis disponas. Item annorum & mensium vitæ tuæ tabulam, quoties mensis transierit, seu notam figurę mortis transferendo: omni enim die & hora tibi impendet & insidiatur. In Claraualle esse fertur semper sepulcrum apertum primo morituro, quod memoriæ mortis causâ quotidie visitant Religiosi. In alio Ordine singuli habent in cubiculo sarcophagum. In alio salutare se inuicem soliti erant, hoc pacto: *Frater debemus mori*; respondebat alter, *nescimus quando*. Vides quam fuerit cordi viris sanctis mortis perpetuę recordatio, & quam tibi esse debeat? *Aspira*, vt sup. 8. *Hæccine firmã*, *&c.*

Considera rationẽ tibi reddendam post mortem & ancipitem aleam; ideoque quotidie aliquam ex notis prædestinationis acquirere stude, maximè illam misericordiæ erga proximum: quia quâ mensurâ mensi fuerimus, eâdẽ remetietur nobis: & beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. De ea, prima quæstio in iudicio instituetur. *O Pater misericordissime*, vt infr. Meditari autẽ de singulis potes hoc pacto: Primò considera, an habeas eam, & quid impediat; Secundò, qualiter beatus aliquis se per eam securum reddiderit; Tertiò, quo pacto ad eam deinceps incumbes.

Praxis. *Lucæ 12.* *Eleemosyna commendata & diligentia.*

Primò; Cùm peregrinus sis super terram, transmittas opes hic perituras in patriam, sit ibi thesaurus tuus, vbi fur non appropiat, neque tinea corrumpit, immò habe arculam in quam conijcias eleëmosynas dierum: vt nulla dies abeat quin linea ducta superlit, quin tuum in cælis thesaurum virtutibus adaugeas: has autem potissimùm exerce, quæ in morte sunt necessariæ; Primò, fidei; Secundò, spei, Tertiò, charitas; Quartò, contritionis, patientiæ & mortificationis actus: quia impatientiâ infirmi plurimi tentantur. quæso autem te, vt habitus prauos bonis euincas, discas tentationibus resistere, ne, cum defecerint vires, superent te, & in portu facias naufragium. Sic non ita pridem quidã ritè confessus, supremâ nocte respirare à morbo cœpit, & suspirare cõsuetudine prauâ retractus, velut seruus è fuga, ad pręterita flagitia, mox oppressus fuit: postridie, qui confessionem exceperat, mortuum audiens, ad sacrificium pro eo offerendum consurgit, sed ad pedem altaris adstitit vmbra, & vetuit, damnationem suam, & caussam illius, inueteratam peccandi consuetudinem denuntiauit.

Exemplum terribile.

Consuetudo praua.

Quar-

Quartò, negotia ita suscipe, vt breui moriturus. Itaq; ea gere, Epictetus ait; quemadmodū in nauigatione, subducto nauigio, si aquarum exieris, obiter fortassis etiam cochleolam colliges, aut bulbum: animo autem in nauigium intento esse oportet, ac continenter sollicito ne gubernator vocet: ac tum illa omnia relinquere, vt ne vinctus, tanquam oues, in nauim coniiciaris: ita in vita, si tibi vice cochleæ, aut bulbi, detur vxorcula & puer, nihil impediet; at si gubernator vocarit, curres ad nauem, relictis illis omnibus, neque respicies. Quòd si senex es, caue vnquā à naue recedas longius, ne, quando vocatus, deficias.

Epict. Enchir. c. 12.

Negotia vti gerenda.

Quintò, quotidie cubitum iturus, quasi ad mortē te para; & cogita, an verè ad eam sis paratus, qualiter te in ea vixisse optabis. Quis enim scit, non solum quid ventura dies, sed nox pariat? O quā horrendum est cogitare, subitò dormientem oppressum catharro, incidere in manus Dei viuentis, à somno ad iudicium, ad supplicium, ad mortem trahi sempiternam! O quomodò fieri potest, bone IESV, vt quis credat mille pericula sibi & suis ab hoste, qui in portis sit, imminere famæ, vitæ, bonorum omnium, & ne semel de eo libeat cogitare! Quotidie manè:

Vesperi mortis memoria est innouanda.

Nota.

Omnem crede diem tibi diluxisse supremum.

Quotidie lege preces aliquas, Litanias v.g. B. Virginis, prò felici morte, & sanctos Patronos cole.

Sextò, obserua diligenter, vt assuescas ad omnia subita, cespitationes, lapsus, fragores, excitare actus contritionis, fidei, spei, charitatis, verbo vno, v.g. *doleo credo, spero, diligo &c.* sic enim tales affectus quos ex consuetudine pia didicisti, dilatare poteris, & quasi in ictu oculi eosdem repręsentare. Sic noui Religiosum, qui dicebat se, nominando *Iesus*, vel *Maria*, ad singulas litteras, actus nobilissimos virtutum exercere solitum. Vtinam hoc pacto milites instructi forent, & in omnibus periculis, timoris Domini clypeo essent tecti! sanè sic instrui omnino eos oporteret, & quidem diligentissimè, vt crebrò contritionem & intentionem rectam, aduersus subitos mortis casus innouarent.

Assuesce ad actum contritionis.

Nota.

Milites vt instruendi.

Septimò, singulis saltē annis bis ita te dispone, quasi moriendum tibi foret, ad honorem mortis Christi IESV, & vt à subitanea morte libereris. Suadet quidē Thomas à Kempis, vt ad singula solēnia festa id fiat: & sanè vtiliter. Imò, & singulis saltem mensibus id conduceret, atque ita animū colligere & renouare, rationes secum subducere: sed solēnius bis per annum id fieri expediet, quasi dictum tibi à Propheta esset, *Dispone domui tuæ, quia morieris, & non viues.* Ad hoc videtur accommodus dies Veneris sanctus, vt cum

Renouatio sui & mortis memoria insignis

Isaiæ 38.

Die Veneris sancto quid faciendum.

Christo moriamur: dies item omnium Sanctorũ & animarum,ob ritus,Ecclesię tũ vsurpari solitos,atq; his ita dispones,vt si verè moriturus esses,& confessionem etiam generalem,si videtur,à posteriore facies; eaq; diligentiâ & curâ,ac si postrema futura esset.Atque ita etiã die Iouis sancto,& die omnium Sanctorũ SS.Eucharistiâ reficieris, die autem Iouis sancto ac Veneris ad sepulcrũ Domini;vel ad sepulcra maiorum,in die animarum,si sint eo loco,si non,ad aliorum,repræsenta tibi mortẽ tuã, angustias & exequias. Eleëmosynas pro statu largire ; & quæcunq; alteri debes, restitue:aut si res nõ ferat,iam saltẽ scripto annota. Deniq; tamquam si valedicendũ omnibus creaturis foret, talẽ animũ indue,& noua desideria diuinę bonitati seruiendi.Neq; hoc tantũ,sed quoad potes, habe omnia disposita,testamẽtum,&c.O quàm salutare,cũ mors incerta sit,& omni loco nos expectet,velut certâ die venturã opperiri,& omnibus locis & horis eandem exspectare! Cùm autẽ dies Veneris sanctus,deuotioni maximè sit accommodatus;tũ maiori cũ affectu,tempore longiore,impẽde te pietatis studio, & accende te ad amorem Domini ; & scripta recens proposita, aut recognita,iterũ die Paschæ relege.Si die vno atq; altero posses in secessu,aut domi tibi vacare , aut in domo aliquâ Religiosâ;vtiliùs longè foret,vt sic cum Christo morereris ac resurgeres. si enim complantati facti simus similitudini mortis eius,participes erimus resurrectionis illius.

Debita solvenda, dandæ eleemosynæ.

Nota.

Rom.6.

Crebro de die & actu mortis deliberandum.

Nota.

Octauò.cogita sæpè,saltẽ quot hebdomadis semel,quomodo diem mortis & agoniã illam peragere velis. Si enim ad nuptiarum diem,aut triumphalem te comparares,aduerte,iudicii subeundi hunc esse,illumque, qui aut te in æternum beatum,aut infelicem faciet;quo ad nuptias Agni, aut ad carcerem inferni perpetuum eundum;quo in triumphũ, aut ad supplicium ducendus sis;denique diem, qui de omnibus iudicat,propter quem sunt omnes dies anni,lustra,& vniuersa vita & actiones nostræ. Idcirco,de præparatione proxima ad eam pauca habe.

Quid in subita morte facto opus.

Cùm subitò aliqui moriuntur,suadeo vehementer,vt statim actũ contritionis,fidei,spei & amoris excitent;& si ex vulnere,condonent aduersario. Vocẽt statim confessarium, dicendo,se vehementer dolere,& petere confessionem,vt sic absolui possint,etiamsi postea loqui nequeant:sicut etiã cùm cœperunt grauiora scilicet confiteri,& periculum esse apparet,statim absolutio danda est,ne præoccupet mors; si spatium detur,perficienda erit confessio.In communi periculo belli , naufragii, ruinæ , simul confiteri clarè aliquod peccatum,v.g.mendacii possunt,& simul absolui.

Propin-

Propinqua præparatio iſta eſſe poterit.

Cùm primùm in morbum incideris, recordare eum accipere de manu Domini, & gratias age; immò offer te ad maiora, & in manus eius te proiice. Neque fiduciam in medico colloca, ſed in Deo: vocari tamẽ is debet; ſed primo animi, ideſt, confeſſarius. ſi quod periculum, ſaltem ſimul vocentur; & medicum roga, vt liberrimè periculum indicet, liberè te curet: nam Deo grata iſta reſignatio. Vtinam medici ſe diſcipulos Chriſti oſtenderent, & eundem finem ſe cũ illo habere, qui ſolet per corporis morbos animã perſanare! vtinam tempeſtiuè ſemper etſi periculũ nullũ ſit, monerent de anima curanda! tunc enim ex conſuetudine pia nõ terrerent vnquam infirmos. Stupenda verò res; agitur de æterna vitâ, & momentaneâ; pro hac omnia, & ardenter; pro illâ ſæpè vix aliquid, & cum morâ, libet adhibere. Neq; refert, an periculum ſit: cũ enim incerta ſint omnia, non deeſt vnquã. Saltẽ placandus Deus, qui ſæpè iratus morbos infligit, nec ſanat niſi anima perſanata. Præterea curandũ eſt vt ſimus in ſtatu gratiæ, vt mereri per ea, quæ patimur, poſſimus.

Morbum de manu Dei accipe.

Medicorũ munus.

Nota. medice.

Reconciliate Deo vt mereri poſſis.

Oratiuncula breuis.

In manibus tuis ſortes meæ: ſiue viuimus ſiue morimur, tui, bone Iesv, *ſumus. Fiat voluntas tua. Sana me, Domine, & ſanabor; ſaluum me fac & ſaluus ero. Tu enim mortificas & viuificas, non medicorum opera; tu deducis ad inferos, & reducis.* Pſal.20. Rom.14. Matth.6. Ierem.17. 1.Reg.2.

O Pater æterne, tuum hoc eſt donum, & tua voluntas ſancta, beneplacens, & perfecta. Benedico te, & me reſigno ad omnia quæ tibi, ô Sapientia æterna, placuerint in tempore, & in æternitate.

Vel dic cum ſancto Andrea:

O bona crux, quæ decorem ex membris Domini ſuſcepiſti, diu deſiderata, ſollicitè amata, ſine intermiſſione quæſita, & aliquando cupienti animo præparata, accipe me ab hominibus, & redde me magiſtro meo: vt per te me recipiat, qui per te me redemit: Vel.

Paratum cor meum Deus, paratũ cor meum: ego ſeruus tuus, & filius ancillæ tuæ: ego lutum, tu figulus: fac de me vas in honorem, ad gloriam nominis tui; vre, ſeca, ſed parcas in æternum. Pſal.56. Pſal.115.

O Pater, ô medice animæ meæ, tu noſti quid expediat: omnia in vero iudicio feciſti, ex amore ſummo, & ſapientiâ æterna; tu quæſo mecum ſis in tribulatione vt in patientia poſſideam animã meam: ſi de manu tua bona ſuſcepimus, mala quare non ſuſtineamus momento vno pro gloria æterna? Si oportuit te pati, & ita intrare in gloriã tuam, nonne & me ſine murmure & querela oportet? cùm tot peccatis meis infernum promeritus ſim, cùm tanta mihi paraueris! cùm amore mei, ô immenſa bonitas & infinita charitas dignatus ſis mori! ALIA. Iob.2.

 Caueat

Patientiæ sit memor æger. Caueat æger ne queratur apud inuisentes, sed obedientiæ erga medicum, & eis qui curam sui gerunt, patientiæ & humilitatis exempla relinquat, quibus animos ad imitationem inuitet, ac cum Tobia dicat, *Ipse castigat nos propter iniquitates nostras; & ipse saluavit nos propter misericordias suas*, si occurrat quòd solitis exercitiis vacare non possit, hunc versiculum ruminet; *Deus bonorum nostrorũ nõ eget, ac gratius illi nos facere voluntatem suam patiendo quàm nostram operando.*

Tob. 13.

Psal. 15.

Confessio est frequẽtanda. Secundò, diligens sit in confessione facienda, & excitanda contritione, (sæpè enim peccata nostra morbus expiat) & Indulgentias quas potest, promereatur. Molestias medicorum & medicinæ suscipiat cum humilitate, ac toleret: si vena secanda, de sanguinis Christi effusione cogitet, & totũ sese offerat illi: si mendicina sumenda, & adsit Sacerdos eã benedici petat, si non, ipse cruce signet, & non tam in medicina, quàm Dei auxilio confidat; ne arguatur vt Asa, de quo Scriptura ait: *Nec in infirmitate suã quæsiuit Dominum, sed magis in medicorum arte confisus est.* Et Sapientia idẽ monet dicens, *Neque herba, neq; malagma sanauit eos, sed tuos Domine sermo, qui sanat omnia*, itaque iaculatoria tali vti potest, *Sana me Domine, & sanabor; saluum me fac, & saluus ero, quoniam laus mea tu es.*

Fidendum Deo non medicis.

2. Paral. 16

Sapiẽt. 16

Ierem. 17.

Querelis est abstinendum. Tertiò, cùm visitatur ab amicis, ostendat se morbum de manu Dei accipere, querimoniis abstineat, vt dixi, petat moriturus ab iis pro se opera aliqua satisfactoria, & maximè communionem & confessionem.

Examinanda conscientia. Quartò, examen conscietiæ potest bis in die facere, aut in horas singulas, si assueuit, imo etiam tum assuescere & in breui explere tempora multa. Magnum ex hoc accipiet corporis animæque solatium.

Legi sibi curet æger. Quintò, quotidie antè & post meridiem humiliter stato tempore legi sibi aliquid petat à Domestico, ex vitis Patrum, ex Thoma à Kempis, vitis Sanctorum, de exercitiis eorum in morte & fortitudine, quæ prosequitur P. Busæus tit. de statu morientium: vel ex P. Aria, de tribulatione, de Passione Domini, maximè è S. Bernardo: vel psalmos, vel meditationes de patientiã, de Dei prouidentia, P. Binet de consolatione infirmorum; & habeat horologium Passionis, maiusculis scriptum, ad lectum, vt si possit singulis horis sese colligat; seque Deo offerat

Sextò, sententias etiam in promptu habeat aliquot quas ruminet, quibus sese consoletur, maximè doloribus crescentibus.

Iob. 1. *Sicut Domino placuit, ita factũ est, sit nomen Dñi benedictũ.*

Matth. 6. *Fiat voluntas tua sicut in cælo & in terrâ.*

Perfe-

Perfectius est aduersa tolerare patienter, quàm bonis operibus insudare. Bonau.

Melior est patiens viro forti. Prou.16.

Hic vre, hic seca, hic nihil mihi parcas, vt in æternum parcas. August.

Oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam. Luc.24.

Peccaui, & verè deliqui, & vt eram dignus non recepi. Iob.37.

Dominus est, quod bonum est in oculis suis, faciat. 1.Reg.3.

Sicut fuerit voluntas in cælo, sic fiat. 1.Mach.3.

Iustus es, Domine, & rectum iudicium tuum. Psal.118.

Quis mihi det, vt qui cœpit affligere me dolore, ipse me conterat, soluat manum suam, & succidat me! Iob.6.

In omnibus exhibeamus nos sicut Dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus. 2.Cor.6.

Domine, vim patior, responde pro me. Isaiæ 38.

Pater si possibile est, transeat à me calix iste; verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu. Matth.26

Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus eius in ore meo. Psal.33.

Miserere mei Domine, quoniã infirmus sum; sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea: sed tu Domine, vsquequo? Psal.6.

Verumtamen Deo subiecta est anima mea; quoniam ab ipso patientia mea. Psal.61.

Septimò, vt propiùs ad mortem te præpares; Primò, de temporalibus maturè prudenterque dispone, testamentum æquum & perspicuum, concordiæ & non litium seminariũ conde, atq; in eo primò animæ tuæ rationem habe; aliena restitue, transmitte per manus pauperum, quæ potes in terram viuentiũ, vt ibi viuere & recipi possis in æterna tabernacula, etsi meliùs longè est largiri cũ frui iis potes. Siquidem illud est quasi stomacho pleno quod non adlubet edulium, aut non potes deuorare, amico proiicere, aut rapienda mox ab hoste, potiùs permittere, vt amici nobis seruent, & hoc pro gratiâ illis imputare: vel aliena, cùm ampliùs potestati illius, qui verus dominus est, resistere non potes, tandẽ illi permittere aut restituere, & quidẽ inuito animo. Vide an nõ rem exponat simile hoc. Pia legata, quę relinqui propterea possunt, sunt, legare pauperi, alimenta Religiosis viris, studiosis, dotem pauperibus, Ecclesiæ ornamenta & instaurationem, &c. Si eam tibi dignatus fuerit Dominus dare mentem, vt è terris excedens, hæredem eum relinquas, benè tecũ agetur; erit enim sic tibi hęres, & tu illi, ac tu tibi etiam ipsi similiter, si, cùm in cælo perpetuò laudaturum Dominum te speres, hic, vbi sæpiùs offendisti eum & inhonorasti perituris bonis, laudatorẽ diuinæ bonitatis tibi sufficias; & si propugnatorẽ regni eius, ac zelatorem honoris illius,

Testamentum conde · *Eleëmosynę premittendæ.* · *Similia.* · *Legata pia.* · *Hæredem* IESVM *quis faciat*

Substitue interra qui pro te Deũ laudet. illius, quique propaget fidem apud infideles, & apud hæreticos, pro te in terra relinquere Dei gratia possis, erit vnde in æternum gaudeas. Fiet hoc per posteros stirpis tuæ, quos si bonis auges, augere posses & veris bonis, & ad pia aliqua exercitia obligare, sed eleëmosynas, seu menstruam communionem, vt hereditas nõsit profana, sed sacra Vides legari & relinqui posteris amplas hereditates, vt insignia gerant gentilitia, vt nomen; vides institutos sacros Ordines militares, id est possessiones aliquas, eo fine nobilitati tributas, vt ad exercitia pietatis inuitarentur dulci esca vtilitatis; cur non imitari potes in tua familiâ, & æmulari, vt sic etiam pietatis studium foueas in posteris? *Religiosi officium.* Religiosus quid aget? plurima habet; quærat ille quos conuertat ad Dominum, quærat qui loco suo militent Deo, eosque nõ tam inuitatione, quàm exemplo & oratione. Quem vel quos hoc modo nactus fuerit heredes, vt sic loquar, iuuet quoad fieri potest, in spiritu; efficiatque vt ipsi eandem probent tibi, & sibi in aliis iuuandis industriam.

Inimicũ lega. Octauò, legare etiam suadeo suo aduersatio, atque ita ostendere sese filium Patris sui cælestis, ad quem properat *Rom. 13.* æger; quia plenitudo legis, dilectio est.

Officus etiam providendum. Nonò, inter temporalia sunt munia quæ gessimus, de quibus videndum, vti & de bonis, vt iis relinquantur, qui idonei sunt, quibusque sit ad salutem, futurum, non vitiorum aut improbitatis auxilium.

Item liberis. Decimò, de liberis eorumque educatione maior sit cura, & quoad humanitus licet, prouide vt salui æternùm sint.

Inimicos concilia. Vndecimò, animam sincerè per confessionem etiam generalem, si ita videtur confessario, expurga tempestiuè. Si quos habes aduersarios, concilia tibi; & à tuis etiam veniã pete ideoque per Canonem sancitum, vt medicus tertiò nõ reuertatur ad eum, qui animæ suæ curam despicit.

Communio sacra plublicè petenda. Duodecimò, sacram communionem etiã publicè postula, neque videndum quid homines dicant, sed quid animæ tuæ expediat. domus tua ardet, & non vis publicè aquam adferri? corpus ægrum est, nec pudet medicum sæpiùs te visitare: anima ægra est, & veremur, ne accedat medicus & pastor animarum nostrarum, & salus & liberator noster? At dicẽt te mori. Ad hoc natus es, & viuis. Aliud sæpè in Principibus, à quibus salus publica penderet: verùm in priuatis nónne videtur esse hoc, erubescere Dominum confiteri, quem paulò pòst optabis, vt te confiteatur coram curia sua, & in die iudicij coram orbe terrarum?

Sacra Vnctio maturè potenda. Decimotertiò, sacram Vnctionem postula, dũ adhuc vigent sensus, & responde, si potes, ad preces Ecclesiæ: saltẽ ad fin-

ad singulas vnctiones contritionẽ excita; post eam gratias age,& protestationem sequentem tibi legi cura. Obserua autem,vt dixi, diligenter occasiones,quas habes promerẽdi Indulgentias,ratione sacrorum numismatũ, aut congregationis, siue Ordinis cui adscriptus es. Magna certè imprudentia eas negligere; & quas breui oratione redimere posses,pœnas grauissimas malle experiri. Neq; solùm ipse Indulgẽtias promerearis;sed pete, vel cura peti ab aliquo, vt defuncto mox,ratione numismatũ,tibi applicent Indulgentias. Neque semel confessus omitte occasionem iterum confitendi,non ex scrupulo,sed desiderio placendi Deo,& augendi gratiam. Imò quando copia est confessarij, etiam quotidie confiteri posses,& maximè sub exitum vitæ.

Indulgentiis vtere.

Confessio est frequẽtanda.

Decimoquartò,obserua,si Religiosus es,Primò,obediẽtiam in omnibus accuratè:gratissimum id Deo sacrificium. Secundò nunquam querere de vllo; nihil particulare pete, nec admitte, sed paupertatem exerce;reculas verò omnes Superiori resigna tempestiuè. Tertiò,caue,quoad potes,ne denuderis;& hoc à Domino postula amore castitatis. Quartò,roga eos, qui te visitant, vt pro te officia faciant, quæ præstare nequis:vt sunt,meditari,cantare,salutare Ven. Sacramentum,officia humilia obire. Quintò, quotidie, si potes,confitere,& communica post generalem confessionem, & Litanias recita Sanctorum, vt eos vitæ comites & duces habeas. Sextò,pete,vt aliquid pii legant qui accedunt, maximè ex Euangelio, & de beata vita hoc modo tibi & iis consules,& zelum exercebis. Septimò,à sacerdote, vel Superiore,manè & vesperi pete benedictionem, quemadmodum etiam quoties potio sumenda est.

Obedientiam exerce & paupertatem.

Pete qui suppleant ægri munia.

Nota.

Decimoquintò,cura,vt in conspectu tuo sint piæ imagines,maximè Crucifixi,& sæpè cor eleua in Deum. D. Augustinus septẽ Psalmos pœnitentiales descriptos habebat, & magna cum contritione recitabat,dicens: Non oportere Christianum sine pœnitentia mori. Post hæc,imo citiùs, excludunt aliqui à se vxorem,& liberos,vt se totos cum Deo iungant,vt secularium omnem curam deponant. Quẽ enim, ait Augu. morbus vrget,& pæna terret, ad verã vix veniet satisfactionem;maximè,cùm filii,quos illicitè dilexit, sint præsentes;& vxor,& mundus ad se vocet. Admitte verò tũ viros verè bonos,qui te ad mortem iuuent comparare: cõmitte iis animam tuam, qui non negligunt suam. Sanè laudabile omnino est:immò oportet hos non otiosè adesse,sed dum tempus est mercatus,suauiter actibus virtutum,quoad res patitur,infirmum ditare & confirmare. Sanctos fingere potes lecto adstare, imprimis B. Virginem solatiũ nostrũ: & obser-

Pœnitentiam age cum B. Augustino. Secularia dimitte. August. de pœn. dist. 7 c. Nullus.

Qui aduocandi.

Pete ab iis vt præeant in actibus virtutum.

Nota. Sancti circa lectum statuendi.

& obserua diligenter, piamq; consuetudinem, dum sanus es, indue, quotidie dum incumbis, sic Sanctos quasi præsentes compellandi, & iis te commendandi.

Decimo sextò, prouide, vt aliquis te sæpiùs aquâ benedictà adspergat, & tibi pias iaculatorias in aurem pronuntiet, quibus refocilleris; etiamsi vitæ signum non dederis. Sæpè enim eiusmodi rebus infirmi valdè recreantur, etiamsi id significare nequeant. Exercendi verò potissimùm actus fidei, spei, & maximè charitatis & contritionis: ideoque Symbolum Apostolorum conuenit recitare, & pias aspirationes & suspiria ad Deum, maximè ex Psalmis collecta, quæ amorem in Deum, fiduciam & contritionem spirent, vel similes affectus: vtpote, *Credo, Domine, in te spero & diligo te ex toto corde meo, ex totâ animâ meâ, ex totâ mente meâ, ex totis viribus meis. O vtinam te numquam offendissem! ex te enim & in te & pro te sunt omnia.*

Iaculatorias tibi curâ inclamari. Matth. 5. Contritionis vsus.

Nota, vtile esse, dum quis sanus est, quotidie dum incumbit, imaginari crucifixum ante se; & deosculari Primò, pedes cum Magdalena, ex amarissima & amorosa contritione; Secundò, genua, quæ pro me flexit Rex regū in incarnatione & passione, & fidei actum exercere; Tertiò, manus, quas aperuit, & impleuit nos benedictione; ac spem erigere, Quartò, cor seu latus, & amoris actus elicere toto corde, & proiicere se in manus eius, cū plena resignatione; votaque, si Religiosus es, renouare. Nota diligenter, quia hoc, etiamsi alia desint, solùm ad salutem sufficit.

Exercitiū pium deosculari Christi vulnera.

Præterea, aduerte valdè expedire quotidie dum incumbis, pacisci cum Domino, & protestari vt omnes respirationes sint & amoris aspirationes, & tui oblationes, fiant in vnione omnium meritorum Christi Domini: vti & petitiones eorum quæ ad salutem necessaria, & gratiarum actiones pro innumeris beneficiis, vt sic in via incipias, quod perpetuò facturus es in patria. Deniq; cùm venerit tempus, propter quod omne datum est, vnde pendebit æternitas, studeat vnire se Deo infirmus. & ad hoc, Crucifixum stringat, si potest, animo & brachiis, & candelam altera manu teneat, & corde dicat: *Diligo te,* IESV, *toto corde meo*, in eoque actu perseueret *in finē & in æternum. Amen.* Sæpè autem repetat, *Iesus Maria*, vt indulgentiā obtineat.

Protestatio pia.

Hora mortis.

De tentationibus in morbo occurrere solitis & remedijs.

Prima est fidei: quæ cōtemnenda, nullaque argumenta ad-

admittenda,sed ad Deum oculi attollendi,dicendo magno cum amore: *Credo Domine,adiuua incredulitatem meam.Credo quod Ecclesia credit, præterea age, sed contemne.* Secunda, desperationis, sed confessione facta sincerè, & contritione excitata, nihil est quòd anxii simus; plures pro nobis quàm contra nos, & cùm impossibile sit hominem præterita omnia in memoriā reuocare,præsentes circumstantias omnes ob distractiones atq; ignorantias attendere; futura verò minimè prouidere queat, disce hoc vnum requiri,vt bona fide,& sincerè quæ salutis sunt agas,& cætera diuinæ bonitati cōmitte. Superuacua anxietas nunquam prodest;tum quia magis perturbat, minusque sinit ea quæ salutis considerare; tum quia Dei iustitiæ fieri satis à nobis non potest vnquam, sed confidere bonitati eius oportet; tum deniq;quòd postquam omnia fecerimus,æquè inutiles serui simus, idq; solùm habituri, oportere nos in bona fide, & morali diligentiá acquiescere.Secundò,cogita Angelū Custodē, sanctos Patronos quasi adstantes,ante omnes B. Virginē solatium nostrum,certoque loco, sicut lectulum Salomonis septuaginta fortes ambiunt,eosque inuoca; Tertiò,vel maximè Dominum præsentem,& sæpè eiusmodi iaculatoriis vtere,quæ fiduciā prouocent:vt sūt,

Anxietas inutilis.

Scrupulos contemne.

In te Domine speraui,nam confundar in æternum.

Etiamsi occideris me, Domine IESV, *in te sperabo.* Psal.30.

Recordare, Domine, quanto pretio emeris me, tuus ego sum, saluum me fac.

O IESV, *spes mea & refugium,susceptor meus, & liberator meus, etiamsi consistant aduersū me castra, non timebit cor meum: si consurgat aduersum me prælium,in hoc ego sperabo.* Psalm.26.

Mihi autem adhærere Deo bonum est, ponere in Domino Deo spem meam. Psalm.72.

In te confirmatus sum ex vtero, de ventre matris meæ tu es protector meus. Psalm.26.

Alia est tentatio præsumptionū & illusionum,quibus responde cum Propheta: *Ego autem mendicus sum & pauper* [quasi dicat,Nō sum ex iis quibus ista debentur] *Dominus sollicitus est mei;videboDominū in terra viuentiū,& id sufficit mibi.* Præsumptio verò,si cogites, quòd nesciat homo,amore an odio dignus sit, Dei gratiá reprimi potest. Deus bone, cum iustitiæ nostræ sint vt pannus menstruatæ, cùm de peccato propitiato iubeamur à Spiritu sancto non esse sine metu,cùm agatur de æternitate,cū nihil ex nobis quasi ex nobis possimus, ac proinde quasi furtum & rapina sit, sibi præfidere; quis iamiam ad iudicem trahendus, peculatus aut maiestatis læsæ crimine se obstrin-

Tentatio præsumptionis.

Psal.39.

Eccli.5.

Remedium illius.

obstringet, & Dei iudicis sui gloriam rapiet sibi, de qua dixit, Gloriam meam alteri non dabo. dic igitur cum Propheta:

Psal. 113. *Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam,*
Omnia in nobis operatus es, Domine.

Luc. 17. *Cùm omnia feceritis, dicite Quia serui inutiles sumus,*

Psal. 8. *Domine, quid est homo, quòd memor es eius, & filius hominis, quia reputas eum?*

Vtile amplecti Christum Dominum, stringere illum amorosis amplexibus, & sic in manus eius commendare spiritum suum.

Exercitium seu protestatio moribundi crebro vsurpanda, vtilis etiam in communione.

O Pater misericordissime, Deus meus, ecce ego creatura tua, redempta sanguine vnigeniti Filij tui ad te venio creatorem meum, ob quem creatus sum, ob quem vixi & viuo, propter quem & in quo mori cupio: venio ad te, ad quem millies suspiraui: ad te venio, quies mea, spes mea, amor meus & desiderium oculorum meorum. Hei mihi quia incolatus meus prolongatus fuit, multum incola fuit anima mea! Vtinam cum Apostolo dicere possem: Bonum certamen certaui, cursum consummaui, in reliquo reposita est mihi corona iustitiæ quam reddes mihi iuste iudex. O pater misericordiarum, quamuis sim minimus discipulorum tuorum, & indignus vocari filius; venio tamen magna cum fiducia & me proiicio in amplexus & brachia suauissimæ prouidentiæ & misericordiæ tuæ, & quantum possum doleo quòd te aliquando dereliquerim fontem aquæ viuæ, à te recesserim vita mea, tui oblitus fuerim, qui omni momento quasi omnium oblitus esses, numquam oblitus es mei. O vtinam nunquam te offendissem Deus meus, Deus cordis mei, & omnia! Suscipe hoc ab intimo cordis mei ardens votum ac desiderium meum; dum tempus est miserendi respice ad illud, & miserere mei. Scis enim, Domine, vti spero, quia amo te plus quàm me & super omnia, quæ sunt, & esse possunt. Scio cui credidi; scio quia potens es depositum cordis mei seruare, scio quia cor contritum & humiliatum non despicies, neque vnquam proiicies me: paratum enim cor meum Deus, paratum cor meum, facere voluntatem tuam. Etiam scio quòd diligentem te diligis, & ad eum venies, & accipies ad te ipsum. O felix hora! quando liberabor de corpore mortis huius? quando veniam ad te, quando venies, & consolaberis me?

(Margin: Psal. 119. — 2. Tim. 4. — 2. Tim. 1.)

Gratiarū actio. *Priusquam autem abeam, & ampliùs nō ero, cupio diuinæ bonitati tuæ in hac lacrymarum valle toto corde incipere offerre sacrificium laudis, vt deinde ostendas mihi salutare tuum. Gratias igitur ago tibi infinities, quòd ab æterno dignatus fueris de me*

amanter

amanter cogitare, & in tempore creare ad imaginē tuā; &, quando venit plenitudo temporis, redimere me sanguine vnigeniti filii tui, toties mihi parcere, & de tenebris peccati toties me reuocare in admirabile lumē tuum. Quid verò ô Domine IESV, *pro laboriosâ vitâ & acerbissimâ morte tuâ, & quod toties me pascere dignatus es corpore & sanguine tuo; quid tibi inquam retribuam, sponse & deliciæ animæ meæ? abyssus nihili mei & miseriarum mearum inuocat abyssū bonitatis & immensæ caritatis tuæ, in voce quinque cataractarum & vulnerum tuorum: in his enim tota spes, & fiducia mea: propter hæc, & oceanum misericordiarum tuarum, etiamsi occideris me, in te sperabo, & scio, ô caritas immensa, Deus meus non confundes faciem meam, sed adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo.* Spei actus.

Quis mihi tribuat, vt cum omni affectu cælestis curiæ, omniū Angelorum, & Sanctorum, & sanctissimæ Matris tuæ te pro hoc arctissimè amplecti possem; vt omnium eorum & omnium creaturarum vocibus te laudem atque glorificem? Accipe, Domine, cor meum in holocaustum, quod iam totum tibi præsto: oculos meos, vt te solum videant, & in te omnia; aures meas, vt non audiant vocem alieni; linguam meam, & labia mea, vt cantent tibi, gloria mea; manus meas, vt amplectantur te; pedes meos, vt gradiar ad te: omnia denique membra & ossa mea dicant: Domine, quis similis tibi? Benedicat anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt, nomini sancto eius: benedic anima mea Domino, & noli obliuisci omnes retributiones eius. Abnego omnia terrena hæc, quia in te vno omnia habeo, abnego me, quia tuus sum ego, & viuo ego iam non ego; viuis autem in me Christe IESV, *& diligo te ex toto corde meo, ex totâ animâ meâ, ex totâ mente mea, ex totis viribus meis. Pone ergo me iuxta te, & cuiusuis manus pugnet contra me: & si fortè contingeret vi morbi, aut hostis fallacia, aliena ab his me cogitare, vel loqui, ea reuoco & abrenuntio, & contestor coram te, Deus meus, & te, ô Beatissima mater mea, & virgo Maria, & vobis, Angeli mei, quia in fide Romana Catholica viuere volo & mori: & in Deo ac Domino meo solo confido & meritis eius, & amo illum super omnia toto corde, totâ anima mea, & vsque ad extremum spiritum amare volo. Quidquid contra hæc tā sanctè, tantaq; voluntate concepta mihi hostis suggesserit, nullum cupio esse in tribunali tuo, ô Deus, atque omnino abominor, execror, & abiuro, hocq; testamentum in die iudicii solum volo validū esse, quod paratus sum sanguine meo signare, pro quo, & pro te, ô Deus meus, millies mori opto, vt tibi viuam, cui omnia viuunt; tibi moriar, dulcissime* IESV, *qui amore mei dignatus es mori.*

Charitatis actus. Oblatio sui. Abnegatio sui. Protestatio.

Sen-

Sententiæ, quibus fidei, spei & charitatis actus exercere potest infirmus, & sanus.

FIDEI ET FIDVCIÆ ACTVS.

Iob.19. *Scio enim quòd Redemptor meus viuit, & in nouissimo die de terra surrecturus sum. Et rursum circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum meum; quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspecturi sunt, & non alius: reposita est hæc spes mea in sinu meo. & adde huic & sequentibus: O vtinam te nunquã offendissem!*

Marci.9. *Credo tibi Domine, & in te spero, & toto corde diligo.*

Isaiæ 54. *Noli timere, quia non confunderis, neq; erubesces, non enim te pudebit, quia confusionis adolescentiæ tuæ obliuisceris, & opprobrij viduitatis tuæ non recordaberis ampliùs.*

Ierem.29. *Ego scio cogitationes, quas ego cogito super vos, ait Dominus, cogitationes pacis, & non afflictionis: vt dem vobis finem & patientiam, & inuocabitis me, & ibitis: & orabitis me, & ego exaudiam vos: quæretis me, & inuenietis.*

Ezech.33. *Viuo ego, dicit Dominus, nolo mortem impij, sed vt conuertatur impius à via sua, & viuat.*

Ioan.3. *Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret, vt omnis qui credit in illum, non pereat, sed habeat vitam æternam.*

Isaiæ 50. *Iuxtà est qui iustificat me, quis contradicet mihi? stemus simul, quis est aduersarius meus? accedat ad me. Ecce Dominus Deus meus, auxiliator meus, qui est quis condemnet me?*

Ioan.5. *Qui credit in filium, habet vitam æternam: qui autem incredulus est filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum.*

ACTVS SPEI.

Sap.3. *Iustorum animæ in manu Dei sunt, & non tanget eos tormentum mortis.*

Ioan.11. *Ego sum resurrectio & vita: qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit, viuet: & omnis qui viuit & credit in me, non morietur in æternum.*

Isaiæ 35. *Confortate manus dissolutas, & genua debilia roborate. Dicite pusillanimis: Confortamini, & nolite timere.*

Rom.5. *Vbi abundauit delictum, superabundauit & gratia.*

4.Reg 6. *Noli timere; plures enim nobiscum sunt, quàm cum illis.*

Psalm.90. *Clamabit ad me, & ego exaudiam eum: cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum.*

Ibid. *Quoniam Angelis suis mandauit de te, vt custodiant te in omnibus viis tuis.*

Psalm.22. *Et si ambulauero in medio vmbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es.*

Inuoca

Inuoca me in die tribulationis: eruam te, & honorificabis me Psal.49.

Ecce oculi Domini super metuentes eum, & in eis qui sperant super misericordia eius, vt eruat à morte animas eorum. Psal.32.

Iuxta est Dominus his, qui tribulato sunt corde, & humiles spiritu saluabit. Psal.33.

Multæ tribulationes iustorum, & de omnibus his liberabit eos Dominus. Ibidem.

In Deo salutare meum, & gloria mea: Deus auxilij mei, & spes mea in Deo est. Psal.61.

Respicite filij nationes hominum, & scitote quoniam nullus sperauit in Domino & confusus est. Eccli.2.

Noli timere, ego sum primus & nouissimus, & viuus, & fui mortuus. Esto fidelis vsque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Apoc.1.

Non eritis vos qui dimicabitis, sed tantummodò confidenter state, & videbitis auxilium Dei super vos: credite in Domino Deo vestro, & securi eritis. 1.Par. 20.

ACTVS CHARITATIS.

Quid enim mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum. Psalm.72.

Clamaui ad te, Domine, dixi: Tu es spes mea, portio mea in terra viuentium. Psal. 141.

Pars mea Dominus, dixit anima mea, propterea expectabo eũ. Bonus est Dominus sperantibus in eum, animæ quærenti illum. Thren. 3.

Transibo in locum tabernaculi admirabilis vsque ad domum Dei. In voce exultationis & confessionis sonus epulantis. Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi; salutare vultus mei, & Deus meus. Psal.41.

Conuertere anima mea in requiem tuam; quia Dominus benefecit tibi, quia eripuit animam meam de morte, oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapsu. Placebo Domino in regione viuorũ. Psal.114.

Non moriar, sed viuam, & narrabo opera Domini. Psal.117.

Siue viuimus, Domino viuimus; siue morimur, Domino morimur: siue ergo viuimus, siue morimur, Domini sumus. Rom. 14.

Saluatorem expectamus Dominum nostrum IESVM *Christum qui reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ.* Phil.3.

Ecce Deus saluator meus, fiducialiter agam, & non timebo: quia fortitudo mea, & laus mea Dominus, & factus est mihi in salutem. Isaiæ 12.

Ecce

Matth.28 *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, vsque ad consummationem sæculi.*

Exod.23. *Ecce ego mittam Angelum meum, qui præcedat te, & custodiat in via, & introducat in locum quem paraui tibi.*

Psal.41. *Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum; ita desiderat anima mea ad te Deus.*

Apoc.21. *Absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum, & mors vltrà non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit vltra, quia prima abierunt.*

Psal.30. *Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abscondisti timentibus te!*

Psal.83. *Quàm dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! Concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.*

Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuũ. Beati qui habitant in domo tua, Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te. Beatus vir, cuius est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit, in valle lacrymarum, in loco quem posuit.

Sap.12. *Quàm bonus & suauis est Domine spiritus tuus!*

Sap.11. *Diligis omnia quæ sunt, & nihil odisti eorum quæ fecisti: parcis autem omnibus, quoniam tua sunt Domine qui amas animas.*

Matth.11 *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.*

Ioan.2. *Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret.*

Ierem.31 *In charitate perpetua dilexi te, attraxi te miserans.*

Abacuc.3 *Ego autem in Domino gaudebo, & exultabo in Deo* IESV *meo. Dominus Deus fortitudo mea, & ponet pedes meos quasi ceruorũ, & super excelsa mea deducet me victor in psalmis canentem.*

Gal.2. *Viuo ego iam non ego: viuit verò in me Christus. Quod autem viuo in carne, in fide viuo filij Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.*

CAPVT XXVII.

Contemplatio de Vitâ æternâ, fine ac termino vitæ nostræ.

PRAELVDIVM I. Contemplare cælum apertum, vt suprà in imagine de æternitate vel gaudio virtutis expressum habes.

II. Roga Dominum, vt viam tuam sic dirigat, vt ad vitam peruenire possis ac creationis tuæ terminum, & illum æternùm amare.

PVNCTVM. I. Considera cælum apertum, & in terrâ simul

simul despice studia omnium hominum, velut ex editissimo monte, & vide, quæso, quorsum tot labores suscipiantur, tam longa studia totque pericula adeantur. Videbis aliquos ex iis quasi speciosâ viâ tendere gradatim ad honores; etiam ad regna suspirare: tum conuerte ad cælum apertum oculos, & vide, & si vis audi Dominum dicentem; Veni tu & posside regnum tibi paratum à constitutione mundi, quod quotidie tibi aduenire postulas. Quale autem id regnum, attende. Primò, quàm frequens populo; in quo singuli vt Reges, vt iubilantes & triumphantes. Numquid (ait Iob) est numerus militum eius; Aspice & obambula Angelorum choros; & totidem ab alterâ parte Sanctorum, neque hos vt ciues tantùm intuere; sed singulos vt Reges prudentissimos & sapientissimos & potentissimos esse certò scias, & latissimè dominari. Vnde dicitur Rex regum Christus IESVS; ipseque promittit tibi dicens: Qui vicerit, possidebit hæc, & ero illi Deus, & ille erit mihi filius. & rursum; Qui vicerit dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut & ego vici, & sedi cum Patre meo in throno eius: tu credis hæc, & piger es?

Matt.25. *Iob.25.* *Apoc.3.21*

Secundò, vide quanta bona regni illius. potestas ibi summâ: omnia enim quæ volunt Beati, verbo vno faciunt ac habent. vincenti, ait Dominus, ac custodienti vsque ad finem opera eius, dabit Dominus potestatem super gentes. Deinde quantæ illic opes, deliciæ, diuitiæ! Et hæc ibi omnia pura, sincera, sine vllâ miseriarum commixtione: hîc verò, quanta mala omnibus permixta bonis! Ne diadema respicias (ait Chrysostomus) sed curarum tempestatem: neque purpuram intuere; sed animam, ipsâ purpurâ magis nigrescentem. non ita corona caput circumdat, sicut animam sollicitudo. Jam vide quanto nihilominus studio per fas & nefas terrarum regna petantur, & tu etiam regno cælorum vim facito, & cum violentis rapias illud. Ac præpone

Apoc.2. *Regnum vobis est promissum* *Hom.66. ad pop. Antioch* *Matth.1.*

Matth.1. *Matth.6.* pone illud omnibus, & primùm quære, perque paupertatem sperne omnem mundi gloriam & vanitatem. *Exerce hîc fidem*, vt sup. vel *Aspira*, vt suprà. *Haccine firmâ fide.&c.*

PVNCTVM II. Considera Primò, Quantâ in hoc orbe homines cupiditate soliti aurum congregare, & tamen numquam dicere, Sufficit: tu verò aspice in ciuitate Dei tui quantæ tibi paratæ sint opes. Portæ Ierusalem ciuitatis tibi promissæ ex sapphiro & smaragdo ædificabuntur, & ex lapide pretioso omnis circuitus murorum eius. Et erit, ait Apostolus, structura eius ex lapide iaspide, ipsa verò ciuitas aurum mundum, simile vitro mundo, & fundamenta muri ciuitatis omni lapide pretioso ornata, & singulæ portæ erant ex singulis margaritis, & plateæ ciuitatis aurum mundum; & hæc tibi parata sunt & oblata. Si vera hæc credis, eia, vbi es auare, & conquisitor huius sæculi? cur eligis terram mortuorum pro terrâ viuentium? terræ frustum pro ciuitate Ierusalem; *Credo Domine*, vt sup.p.7.

Tob 13. *Apoc.21.*

Considera Secundò, quomodo Dominus Deus, vt animum auocaret humanum ab opibus coaceruandis, comparauerit regnum cælorum thesauro abscondito in agro; quem qui inuenit homo, abscondit, per humilitatem scilicet, & præ gaudio illius vadit, & emit agrum illum. Thesaurus autem ille est diuinitas, & abyssus omnium bonorum parata vt eâ perpetuò fruaris. Rursum id comparauit margaritæ, quam vt quis emere valeat, necesse habet omnia diuendere. Si igitur in vnâ margaritâ, in vno thesauro omnia habeas in æternum parata bona, & hoc verè credis, cur, quæso, Christiane, turbaris erga plurima, cùm vnum sit necessarium? cur momentaneas opes æternis & præparatis præponis? *Exerce hic fidē*, vt s. vel *Aspira*, vt s.p.8. *Haccine firmâ fide.*

Thesaurus est nobis promissus.

PVNCTVM III. Considera alios tendere incredibili insaniâ & cupiditate ad voluptatem, & pro eâ honores, opes, Deum repudiare; tu verò aspice qualem habeas

beas tibi paratum in cælo paradiſum, & quæ in eo parauit Pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis ſolatia, & liquidiſſimas voluptates, de quibus Pſalmiſta: Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ, & torrente voluptatis tuæ potabis eos. verba expende. Cibabit illos Dominus pane vitæ & intellectus, & aquâ ſapientiæ ſalutaris potabit illos. Conſidera ibi nuptialem & regalem verè cœnam tam opiparè paratam, adeò vt Iſaias dicat: Oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcendit, quæ præparauit Deus iis qui diligunt eum. Appende in ſtaterâ iuſtâ & non mendaci momentanea mundi ſolatia, & æterna, & intra in gaudium Domini tui. Vt meliùs autem intelligas bonorum cæleſtium magnitudinem, colli ge te & expende, quæ ſit longitudo, latitudo, altitudo, profunditas eorum. Longitudo: erunt enim æterna, erunt ſecuriſſima & immutabilia bona, numquam totâ æternitate quidquam aut tempore aut vſu tædio iis detrahetur. Latitudo verò tanta eſt, vt omnem omnino complectatur felicitatem, quam intellectus concipere, aut voluntas poteſt deſiderare. Intellectus enim replebitur Deo ſummo bono: iuxta illud: hæc etenim eſt vita æterna, vt cognoſcãt te ſolum Deum verum, & quem miſiſti IESVM Chriſtũ. Cùm igitur obiectũ ſit nobiliſſimum, & clariſſimè videatur, & in eo ſint bona omnino omnia, & ardentiſſimè ametur; ſummũ omnino gaudiũ eſſe oportet. Voluntas certè gaudio implebitur & ſatietate incomparabili, vt nihil vltrà deſiderare poſſit; ſed erit plena Deo quaſi deificata. Memoria verò plena erit bonis omnibus, ex recordatione Dei, quem vnũ cogitabit, & ex recordatione beneficiorũ illius. Imò ex hac viſione ſimilis erit Deo anima: memoriâ enim eum lumine gloriæ quaſi ſimilis Patri, ſe ab æterno ex vi luminis cognoſcẽti; verbo intellectus ſeu viſione. Filio ſeu Verbo Patris; voluntate & amore anima Spiritui ſancto aſſimilatur. Nec ſolũ hæ potẽtiæ implebuntur gloriâ Dei, ſed inſu-

Voluptas in cælo quanta.
Pſal. 35.
Iſaiæ 64.
Magnitudo cæleſtiũ bonorum quomodo ſciatur.
Longitudo
Latitudo
Ioan. 17.
Anima ſimilitudinẽ habet SS. Trinitatis.

per accedent perfectissima sensuum omnium oblectamenta. Iusti omnes fulgebunt sicut sol, & videbunt ciuitatis sanctæ Jerusalem splendorē: audient perpetuū illius Alleluia, & suauissimam symphoniam, audient laudes Dei perpetuas, & suas, iuxta illud: Euge serue bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, intra in gaudium Domini tui: gustabunt verò, & videbunt quàm suauis sit Dominus, & panem Angelorum omne delectamentum in se habentem comedent in regno Dei: odorabuntur thymiama suauissimum; & quòd ad tactum attinet, nullâ asperitate ille offendetur, sed suauissimè, absque turpitudine afficietur. Sublimitas verò gaudiorum cælestium quanta sit, attende sedulò; nullum certè creatum iis comparari potest; gaudent enim beati de Deo, eiusque bonis; Primò, intrinsecis, potentiâ, sapientiâ, bonitate, liberalitate, dulcedine ac pulcritudine eius; Secundò, extrinsecis, id est de gloriâ, quæ illi prouenit ex dignitate humanitatis Christi, ex B. Virginis perfectione, ex Ecclesiæ triumphantis splendore, ex fortitudine & victoriâ militantis, denique ex pulcritudine vniuersi. De his bonis Dei sui gaudet anima magis quàm si sua essent; amat enim illum plusquam se totis viribus suis. Postremò vide quæ sit profunditas thesauri cælestis, & abyssi bonitatis; infinita planè est, atque ita ex ea, totâ & longissimâ æternitate semper nouâ Beatis gaudia dimanabunt. Hæccine vera sunt, & vt talia apprehendo? & sic viuo, sic omnia præ iis despicio? Excita in te affectum amoris, & gaudium vt suprà, vel vt infrà pag. 1111. O JESV O IESV, &c.

Matth. 25.

Altitudo gaudiorum

Anima gaudet de bonis Dei vi suis.

Profunditas gaudiorum.

PVNCTVM IV. Considera Primò, non vnum regnum cælorum te in cælo habiturum, sed totidem quot sunt sanctæ ac beatæ animæ; etenim illæ sunt verè cæli, & sedes Dei præstantissimæ; ita verò de illarum felicitate ac tuâ ipsius ob charitatem perfectam lætaberis. Aspice igitur agmina Angelorum & Sanctorum,

rum, gratulare illis de numero & tibi, zeloque animarum succensus, attende quomodo cum Angelo tuo Custode eumdem augere studeas & studebis. Secundò considera, quos illic notos & patronos iam habeas: contemplare, vt intentis oculis luctantem in mari ipsi in portu apertis vlnis expectent, inuitent, & celeusma cantare incipiant.

PVNCTVM V. Considera quanta sit corporum beatorum futura excellentia: fulgebunt enim iusti sicut sol in regno Patris eorum, eruntque absque rugâ, & absque maculâ erunt impatibilia, neque esurient, neque sitient ampliùs: erunt agilia, & sicut scintillæ in paradiso Dei sui discurrent: erunt subtilia, & sicut Angeli Dei. Post hæc expende quàm æquum sit existimare Patrem cælestem filiis & electis suis immensa bona in patriâ præparasse; cùm in hoc mundo tanta tribuere reis, exulibus & blasphemis dignatus sit. Deinde Dei Filii infinitam charitatem, qui precio tanto redimere nobis ea voluerit, & Spiritum sanctum de cælo mittere. Obstupesce ad hæc, ô anima mea, suspira ad illum, & dilige eum ex toto corde tuo; & sic ratiocinare: Veráne hæc gaudia sunt, & ego torpeo? Falsáne mundi, & ego ea ambio? Quid me facere pro æternis oporteret, si ea crederem, si sperarem, si amarem? fidem excità viuam & amorem.

Matth.13. Ephes 5. Corporis beatitudo quæ.

ORATIO.

Psalm.41.

O IESV, ô IESV, ô IESV, *quàm dilecta tabernacula tua, quàm dilecta tabernacula tua. Domine virtutum! concupiscit, & deficit anima mea in atria tua: sitiuit anima mea ad te Deum fontem viuum: quando veniam? quando amabo te toto corde, & videbo, & apparebo ante faciem tuã? ecce defecit in salutare tuũ, & anhelat ad te anima mea: ecce enim cucurri in viã mandatorũ tuorum, & laboraui annis tot N. in vineâ tuâ, Deus meus; etsi quod vehementer doleo, non vti*

debui. Attamen iam, siue aspiret dies, & inclinentur vmbræ, O requies mea, quando requiescam in te? ô gaudium meum, quando absterges omnē lacrymam ab oculis meis? O fons aquæ vitæ, quando inebriabor ab vbertate tua? O quàm magna est multitudo dulcedinis tuæ, quam abscondisti timentibus te! etiamsi liceret vna hora tantùm eam gustare libenter deberē omnia mundi gaudia sæculis plurimis abnegare. Quid verò iā ago, quando & æterna sunt, & regni tui Deus meus non erit finis gaudij nullus terminus, & dabis mihi mensuram bonam & confertam & coagitatem, in sinum meum, & intrare in abyssum bonitatis tuæ, & charitatis tuæ?

Aug. l. 22. de Ciuit. Dei. Aug. sup. Ioannem in Homil. Ego sum pastor bonus. *Ibi tota virtus erit videre ô anima mea quod amas; & summa felicitas amare quod vides: & ibi beata vita in suo fonte bibitur, vbi veritatis visio clarissimè aperitur. Ibi hymnidici Angelorum chori, ibi societas ciuium supernorum, ibi dulcis solemnitas à peregrinationis huius labore redeuntium ibi festiuitas sine fine, æternitas sine labe, serenitas sine nube. Ibi quidquid amabitur, aderit; nec desiderabitur quod non adesit, Omne quod ibi erit, & quod est, bonum erit, & tu summe Deus summum bonum eris mihi & omnibus omnino beatissimus. Ibi vacabimus & videbimus, videbimus & amabimus, amabimus & laudabimus Esse, quod erit in fine sine fine. Quod* Aug. l. 22. de ciu. Die. Bern. in s. *enim, ô Deus, præparasti diligentibus te. fide non capitur, spe non attingitur, charitate non apprehenditur, desideria et vota transgreditur, acquiri potest, æstimari non potest. O verè felix & gloriosa societas! ô sanctum conuiuium, ô desiderabiles epulæ! vbi nimirum anxietas nulla, nullum poterit esse fastidiū, quin satietas summa, & summum inerit desiderium.*

O beata regio paradisi! ô beata regio deliciarum! ad quam suspiro de valle lacrymarum: vbi sapientia sine ignorantia, memoria sine obliuione intellectus sine errore ratio sine obscuritate fulgebit: vbi homo videbit Deū ad voluntatem, habebit ad voluptatem, fruetur ad iucunditatem: in æternitate vigebit, in Hugo Vict. de Anima c. 4. l. 1. *veritate fulgebit, in bonitate gaudebit. Quæ ergo nos tangit vesania vitiorum sitire absynthiū, huius mundi sequi naufragium, vitæ labentis pati infortuniū, impiæ tyrannidis ferre dominium,*

minium, & non magis conuolare ad Sanctorum felicitatem, ad Angelorum societatem? Ibi vacabimus, & videbimus quam dulcis sit Dominus, & quàm magna multitudo dulcedinis eius. O beata visio, videre Deum in seipso videre in nobis, & nos in eo, felici iucunditate, & iucundiâ felicitate!

O vita vita vitalis, vita sempiterna, & sempiternè beata, vbi gaudiũ sine mœrore, requies sine tremore, dignitas sine tremore, opes sine amißione, sanitas sine languore, abundantia sine defectione, vita sine morte, perpetuitas sine corruptione, beatitudo sine calamitate! O bone IESV, adiutor meus, protector meus, & spes mea, in domo Patris tui mansiones multæ sunt, & abiisti parare mihi locũ; nunquid igitur, postquã desertum peregrinationis huius peragrauero, dabis peruenire in regnũ tuũ: & facies vt permaneã in te, ô vitis vera, & bibam vinum nouum in regno Patris tui? Aduena sum & peregrinus; sed memento quia apprehendisti me ab extremis terræ, & à longinquis vocasti me. Vtinam, vtinam cùm fessus de viâ & vitâ hac venero ad te, audire merar; Seruus meus es tu, elegi te, & non abieci te: ne timeas, quia ego tecum sum; ne declines quia ego Deus tuus: quando hoc erit? quando respicies me? & osculo pacis osculaberis; quando audiam illud: Veni, veni, coronaberis, & amaberis in æternum?

l. 4. c. 4.

Ioan. 14.

Isaiæ. 41.

Isaiæ 43.

Quando dices mihi: Ex quo honorabilis factus es in oculis meis, & gloriosus; ego dilexi te, ego sum, ego sum Dominus, & non est absque me Saluator. Tunc sitibundus & anhelus veniam ad te fontem aquarum viuentium, & spero potabis me; famelicus & satiabis me, ô panis vitæ, non esurient, neq; sitient, & non percutiet seruos tuos æstus & sol quia miserator eorum reges eos, & ad fontes aquarum potabis eos. lugens veniam, & absterges lacrymam ab oculis meis; pauper ero, et dabis mihi diadema speciei, miser ero, et teipso beabis me; nudus & indues vestimentis lætitiæ; desolatus, et cõsolaberis me: & iã nõ erit amplius luctus, neq dolor, sed tristitia mea vertetur in gaudium, et videbo te, et deliciis affluã, et mirabitur, et dilatabitur cor meũ, & sciã quia tu tu es Dominus, super quo nõ cõfundẽtur qui expectãt eũ. Expecto Domine, & expeto vt Isaiæ 49.

ponas desertũ nostrum in delicias, & solitudinem eius quasi hortum tuum Ego enim agricultura tua sum, ager tuus, ager primitiarũ habens irriguũ superius gratiæ tuæ, imò situs secus decursus aquarũ, quando toties venis ad me fons æternæ vitæ, vt flumina de ventere meo fluant aquarũ viuentiũ. Vtinam manducans te viuam saltem ex nunc propter te & saturer de te, & explens desideriũ meum! Id verò est videre te, & satiari de te, & comedere panem in regno tuo. & vt vbi tu es, illic sit & indignißimus minister tuus. Credo, credo videre te, amantißime IESV, & bona tua in terrâ viuentium, & obliuisci omnis pressuræ vitæ huius: gaudium enim & lætitia inuenientur in ea, gratiarum actio, & vox laudis, & lætitia sempiterna super capita eorum, In te, Domine, speraui, te amaui, & amo; ad te suspiro ô bonitas, ô charitas, fac, quæso, misericordiam cum seruulo tuo, vt non confundar in æternum. Amen.

Praxis ad amorem cælestis patriæ concipiendum.

QVæcumque in hoc mundo bona vides, alia ac infinitè meliora te habiturum Dei benignitate confide. Secundò, quæcumque mala, iis omnibus te æternùm cariturum, Tertiò, si quæ tibi eripiantur, æterno thesauro per patientiam scias concludi, si quæ verò abneges, aut ex Dei amore largiaris, ea non solùm conseruare tibi persuadere debes, si te fidelem profitearis, sed centuplum tibi reddendum à Domino Deo tuo.

IACVLATORIÆ.

1.Cor.2. *OCulus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparauit Deus iis qui diligunt eum.*

2.Tim.4. *Reposita est mihi corona iustitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die iustus iudex, non solùm autem mihi, sed & his qui diligunt aduentum eius.*

Psal.26. *Credo videre bona Domini in terra viuentium.*

Iob.19. *Rursum circumdabor pelle meâ, & in carne meâ videbo Deũ Saluatorem meum.*

Breuia

Breuia sed vtilißima Sanctorum documenta hunc in locum reiecta habe & fruere.

CVm anima quædam ab auctore lucis illuminata, propriam fragilitatem & miseriam, ignorantiam scilicet & propriam ad malum naturã recognosceret, aliquãtulumq́ue Dei magnitudinem, sapientiam, (inquam) potentiam, bonitatem, cæterasq́ue ipsius præstantiæ partes suspiceret; vidit quàm dignum & necessarium esset, vt idem perfectè coleretur & sanctè. Dignum, quia cùm Pater vniuersorum & Dominus sit omniaq́ue vt suum ipsius nomen collaudent, & ad suam referantur gloriam; fuerit, congruũ & æquum est, vt seruus Dominum suum obseruans, ei seruiat, & obsequio pateat. Necessariũ, quia cùm ipse Deus, rationale anima, spiritu & corpore compositum, hac conditione condiderit, vt, si voluntariè vsque ad mortem fidelem sibi præstiterit seruitutẽ, ad vitam perueniat sempiternam; aliter felicitatem illam omni bonorum aggregatione cumulatam consequi nequit: perpaucos autem hoc adimplere, sicq́ue perpaucos saluari, quòd ferè omnes quærant quæ sua sunt, non quæ Dei. Vidit præterea breues dies hominis esse, incertam horam punctumq́; quo id momentaneum promerendi tempus finiatur; in inferno verò nullã esse redemptionem, sed unumquemque in futura vita, immutabili & ineuitabili sententiâ, præmia pœnásue, prout in hoc suo viuendi genere sit emeritus, iustâ consequi retributione. Vidit etiam multos multa dicere, & diuersimodè multifariamq́ue prædicare ac loqui de virtutibus quibus Deus fideli seruitute colatur; rationalis autem creaturæ capacitatem modicam, intellectum hebetem, memoriam debilem, vt nequeat vel multa percipere, vel percepta fideliter continere, ac idcirco, licet multi studeant semper addiscere, quàm paucissimos tamen integritatis perfectionem attingere, Deo vt dignũ & necessariũ esset, deseruire, sed ferè omnes curis anxios, mentis agitationibus fluctuantes, extremo semper in periculo degere. Videns igitur hæc omnia anima illa, spiritu coram Domino exurgens, ardenti desiderio, ac vehementi affectu, ab ipsius maiestate efflagitauit vt succinctè & breuibus præcepta aliqua tradere vellet, quibus vita nostra sanctè instrui ac perfici posset, quæq́ue vi sententiarum, prædicationum veritatẽ & vniuersas complecterentur scripturas, quorũ obseruatione, & ipse debitâ seruitute coleretur, & ex hac breui mor-

Dignus Deus vt ei seruiatur.

Necessariũ

Vita incerta & mors.

Quæris compendiũ viæ ad perfectionem? Ecce.

mortali ac miserâ vitâ, ad eã ad quã creauerat, felicitatem perueniremus. Deus itaque qui & sancta desideria inspirat & eadẽ suscepta irrita nõ esse permittit, statim huic animę in mentis excessu constitutæ affuit, hæc dicens: Dilecta mea, placent mirum in modum huiuscemodi desideria tua, & adeò placent, vt eis longè magis cupiam ipse satisfacere, quàm ipsa sibi cupiant satisfieri. Ingens namque meum optatum est, ea in vobis (volentibus vobis) beneficia conferre, quæ saluti vestræ vtilia, commoda & necessaria sint, atque ideò tuum adimplere desiderium & te voti compotem efficere paratissimus sum. Quare attende & diligenter obserua quæ tibi ipse ineffabilis & nunquam falles veritas dicturus sum, quoniam tuæ annuens petitioni breuiter proponam, quid sit, quod summam perfectionem omnesque contineat virtutes, ac simul Scripturarũ volumina, & multiplices complectatur prædicationes, vt si tuam ibi faciem speculata fueris, & te ad illud composueris, ac seruandum formaueris, quidquid patet & latet in diuinis sermonibus, adimpletura sis, & sempiternâ lætitiâ, & perpetuâ pace fruitura. Scias igitur seruorum meorum salutem perfectionemque hoc vno constare, vt meam solius faciant voluntatem, atque eam summo semper studio adimplere nitantur, vt mihi vni obsequi, me vnum obseruare, me vnũ attendere, omnibus vitæ suæ contendant momentis; quantoque diligentiùs in id incumbant, tanto perfectioni propiùs accedere, quoniam mihi qui sum summa perfectio, magis pressiusque, adhærent, copulantur, iunguntur. Vt autem planiùs hanc (licet ineffabilem) breuibus tamen traditam veritatem intelligas; respice in faciem Christi mei, in quo mihi benè complacui. Ipse namque exinanitus seruili forma assumptâ, factusq; in similitudinem carnis peccati est, vt vos cæcâ caligine obrutos, & à via veritatis auersos, suę lucis splendore illuminans, ad rectum iter & verbo cõuerteret & exemplo. Obediẽs fuit vsque ad mortem, sic suâ perseueranti obedientiâ vos edocens, salutem vestram ex faciendæ solius voluntatis meæ stabili instituto pendere: nam si quis diligenti studio & consideratione, ipsius tũ vitam, tum doctrinam meditari velit, perspiciet procul dubio, mortalium integritatem perfectionemque in nullâ re alia constare, quam in iugi, perpetua ac fideli meæ voluntatis obseruatione. quod idem dux vester toties attestando repetit. Ait enim, Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum, sed omnis qui fecerit voluntatem Patris mei. Et attende quòd non frustra repetit

Compendium perfectionis quod sit.

Perfectio in quo consistat.

Exemplũ Christi Iesu.

Resignatio filij Dei.

cit bis, Domine, Domine, quoniam, cùm omnis transitoria conditio ad duo vniuersalia genera reducatur, religiosum scilicet & sæculare, significare vult, neminem, cuiuscumq; conditionis sit, æternæ vitæ gloriam consecuturum, licet omnem mihi extrinsecus honorem exhibeat, nisi meam fecerit voluntatem. Item alio loco: Non veni facere voluntatem meam, sed eius qui misit me Patris. Et iterum: Meus cibus est vt faciam voluntatem eius qui misit me. Item, Non mea voluntas sed tua fiat. Et, Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Si vis ergò Saluatoris tui exemplum imitatura, meam facere voluntatem, quam constat esse bonum tuum, necesse est vt tuam omnibus in rebus prorsus cõtemnas facere voluntatem, illamque abnéges, & extinguas: quoniam quantò magis morieris in te, tantò magis viues in me; & quò purgatius eiicies quod tuum est, eò abundantiùs ipse reponã quod meum est. Postquam illa anima hæc veritatis saluberrima documenta percepit, tota lætabunda dixit: Pater & Deus meus, placent summopere, & plusquam explicare queam, quæ seruulæ tuæ narrare dignatus es, & quàm magnas possum benignæ maiestati tuæ gratias ago: quoniam quantem meâ rudi intelligentiâ consequi possum, non aliter est, quàm mihi per Saluatoris exemplum præclarè ac lucidè demonstrasti. Cùm enim tu summum & omne bonum sis, non volens iniquitatem, sed iustitiam tantùm & honestatem, quidquid faciendum est, perago, si tuam voluntatem adimpleo; & eam impleo, si meam propter te abnego, quã tu minimè violare vis; quoniam nihil idcirco liberam tradidisti, vt ego sponte eam tibi subigendo, & tuã solius facere semper intendendo gratior tibi fiam, & maiora apud te mea sint merita. Volo igitur, ac vehementer desidero id adimplere quod præcipis: sed non planè scio, quibus rebus tua contineatur voluntas, quóue tibi fidei obsequio mancipari queam: si arrogans non sum, & mea temeritas tua non abutitur lenitate, supplex obsecro, vt iuxta petitionem meam, id quoque me paucis doceas. At Dominus: Si paucis & collectim scire desideras voluntatem meam, vt eam integrè valeas adimplere, hæc mea voluntas est, vt summè & semper ames me, sicut præcepto mandaui vobis, vt toto corde, totâ animâ, & omnibus viribus vestris diligatis me: huiusque præcepti obseruatione tua perfectio continetur: quoniam finis præcepti charitas est, & plenitudo legis est dilectio. Anima ad hęc: Teneo voluntatem tuam, & perfectionẽ meã in summo tui amore collocatam esse, ipsaq; te (vt par est) summo amore ac vehemẽtissimâ dilectione prosequi vellem

Quæsit: volunt. Dei.

lem;sed quonam pacto id efficere possim aut debeã, satis mihi compertum non est. Quocirca orans expeto vt me hac quoq;in parte breuibus instruas. Tunc Deus, Audi igitur,& ad ea quæ dicã,tota mentis attentione inuigila. Si me perfectè amare vis,te tria hæc facere necesse est. Primò,vt voluntatem tuam ab omni amore affectuq́; terreni & carnali prorsus amoueas,segreges,mundifices , ita vt in istâ vitâ nihil transitorium,nihil caducũ,nihil temporale ames,nisi propter me,nec(quod magis & maximũ est)ames me propter me,aut te propter te,aut proximũ propter te, sed ames me propter me, te propter me, & proximũ propter me. Quoniã diuinus amor terreni affectus,aut alterius cuiusuis amoris consortium pati nõ potest. Vnde quantũ eũ terrenarũ rerũ contagione infeceris,tantũ & in mei amore peccabis,& de tuâ perfectione deperdes. Mentẽ quippe,vt munda & sancta sit,omnia quę corpus sentit, fastidire necesse est. Effice igitur,ne quidquã ex his quæ à bonitate mea vestros in vsus profecta sunt,te à me amando impediat,sed omnia adiuuent,accendant,inflamment. Quoniã vobis illa creando concessi, vt bonitatis meæ largitatẽ latiùs ex ipsis dignoscentes , me abundantiore quoque amore prosequemini. Perstes igitur appetitu lumbisque succincta,ac vigilanti custodiâ te semper obseruans,terrenis concupiscentiis , quas vndecumque tibi mortalis vitæ miseria & corrupta suggerit natura,alacriter resiste , vt cũ Propheta meo dicere possis: Qui perfecit pedes meos ; id est,affectus,qui animæ pedes sunt,tamquam ceruorum, ad fugiendum canes,id est laqueos concupiscentiæ terrenarũ rerum,super excelsa statuens me, id est , in contemplatione. Cùm hoc primum impleueris,ad secundum, quod etiã altioris perfectionis est,peruenire poteris, vt omnes cogitationes,actus & opera tua dirigas ad meum solummodo honorem & gloriam, semperq́ue solius meæ laudis studiosissima,des operam precibus , verbis & exemplis , & quomodo possis,vt non tu tantùm sic,sed alii omnes tecum pariter,& eodem modo affecti sint,vtq́ue vniuersi me vnũ nôrint,ament,colant,hocq́ue mihi magis placet quàm primum,quoniam magis implet voluntatem meam. Tertium, quod reliquum est , si assecuta fueris , tibi nihil decesse, teq́ue consummatam integritatem consecutam,scito. Illud autem hoc est,vt summo desiderio quæras , nitaris & studeas ad hanc peruenire mentis dispositionem , vt mihi ita coniuncta sis,tuaq́ue meæ(quæ perfectissima est)ita similis sit conformisq́ue voluntas , vt nolis non solùm malum sed

Quid sit amare Deum.

Intentio pura.

Conformitas cum voluntate diuina.

ſed & bonum quod ipſe nolim; vtq́ue, eueniat quidquid velit, & vndecumq;velit, in iſtius vitæ miſeriâ, ſiue ſpiritualibus,ſiue temporalibus in rebus minimè frangatur pax tua,turbetùrue quies mentis tuæ;ſed inconcuſſâ fide ſemper teneas me Deum tuum omnipotentem magis amare te,quàm tu te ipſam,meq́;tui diligentiſſimam habere curam,& multò diligentiorem quàm tu.Quantò magis ſi te mihi commiſeris dederiſq́ue, tantò magis te adiuuans,tibi ſemper adero,& tu ipſa clariùscognoſces, ac vberius ſenties circa te dulciſſimam charitatem meam. Ad hanc autē perfectionem perueniri non poteſt niſi per ſtabilem, conſtantem ac abſolutam propriæ voluntatis abnegationem: quam qui præſtare negligit,ſimul hanc excellentiſſimam perfectionem negligit; qui verò libens præſta',ſimul integerrimam voluntatem meã,integerrimè exequitur, mihiq́ue ſummè placet, & me ſecum habet: quoniam mihi gratius ac iucundius nihil eſt, quàm per gratiam vobiſcum agere,& in vobis habitare,meæq́ue ſunt deliciæ cum filiis hominum eſſe,& vt volentes ipſi(nolo enim liberi ius arbitrii violare) à me in me,per gratiam transformentur; vt ſint vnum mecum participatione perfectionis meæ, præcipueq́ue pacis ac tranquillitatis meæ. Vt autem planiùs intelligas quam ardenti deſiderio cupiam vobiſcum eſſe; vtq́ue magis accendaris ad ſubigendam mihi copulandamq́ue meæ voluntatem tuam,vide & altâ mente conſidera, voluiſſe me, vt Vnigenitus meus incarnaretur, vtq́ue mea diuinitas maieſtatis dignitate ſepoſita, veſtræ copularetur humanitati, vt tanto amoris ac charitatis exemplo, tantâ ineffabilis dilectionis demonſtratione vos ad pariter coniungendam meæ voluntatem veſtram,vniq́ue mihi iugiter adhærendum prouocarem, allicerem, traherem. Voluiſſe præterea vt ille ipſe dilectus filius meus tam horrendam, immanem crudelemq́ue crucis mortē ſubiret, vt ſuis tormentis veſtrum peccatum tolleret.Peccatum,inquã, quod inter me & vos diuiſionē fecerat,& meam à vobis ita faciem auerterat,vt nullo vos pacto poſſem reſpicere. Paraſſe inſuper menſam maximi & parum agniti Sacramenti corporis ipſius & ſanguinis, vt in cibum ſumentes transformemini,muteminiq́ue in me, ac ſicut panis & vinum,quibus veſcimini in ſubſtantiam tranſeunt corporalem, ita & vos manducantes ipſum qui mecum vnum eſt, ſub panis & vini ſpecie,in ſubſtantiam ſpiritualem & in meipſum conuertamini & hoc illud eſt quod Auguſtino ſeruo meo his verbis dixi: Cibus ſum grandiũ,creſce & manducabis,nec tu me mutabis in te, ſed tu mutaberis in me. Cùm audiſ-

Abnegatio ſui neceſſaria.

Cur Verbũ ſit incarnatum.

SS. Eucharistiæ bona

ſet

sit anima illa quænam esset Dei voluntas,& quemadmodum in eam implendam necessaria etiam erat perfecta charitas,perfectamq; charitatē propriæ voluntatis abnegatione constare , dixit : Significasti mihi Domine Deus meus voluntatem tuam,significasti Domine quòd si perfectè amauero te,nihil terrenum aut mortale,nec etiam meipsam amabo propter me:sed quidquid amabo, secundùm te & propter te amabo.Dixisti vt summo semper studio tuam solius laudem,honorem & gloriā velim perquirere, simulque operam dare , vt alii quoque idem nitantur facere:& vt quæcumque aduersa mihi in hac miserâ adueniant vitâ,ea compositâ mente & æquo animo ac lætanti tolerare contendam.Nunc quoniam hæc per propriæ voluntatis abnegationem efficienda sunt,doce,quæso,quonam pacto ad hanc peruenire abnegationem , ac tantam virtutem compatare & assequi queam : vt enim per tuæ doctrinæ lumen video,tantum in te viuo , quantum in me morior. Deus autem qui sancta numquam frustratur desideria , sic intulit : Perfectá tui abnegatione tuū omne bonum constare certum est,quoniam te tantum meâ gratiâ repleo,quantum te tuâ voluntate euacuas : & perfectionem tuam efficit participatio diuina bonitatis meæ per gratiam,sine quâ humana creatura(quantum ad virtutem & dignitatem suam)nihil est.Ad hanc igitur si peruenire vis,tibi est in summa humilitate perstandū,& ex verâ atque intimâ miseriæ & inopiæ tuæ cognitione id vnum iugiter vehementerque affectandum , vt mihi soli pareas, meamque solius voluntatem obserues.Quò autem id præstare queas,necesse est vt per mentis conceptum & animi existimationem tibi habitaculum circū vndique concameratum ex solius meæ voluntatis materia construas , teque eo concludas & semper inhabites , vt quocumque eas, numquam egrediaris; quocumque prospicias , numquam extrà aspicias , sed tuos mentis & corporis sensus mea semper circumstet voluntas,nec quidquam aliud loquaris, cogites aut efficias,nisi quod mihi placet, & meæ esse voluntatis credas, sicq ; te quidquid agendum erit sanctus Spiritus edocebit. Aliâ etiam viâ ad propriæ voluntatis abnegationem perueniri potest,si adsunt qui te secundùm me instruant regantque,his propriam subiiciendo voluntatem,te totam ac tua omnia his committendo,his parendo,& eorum semper sequendo consilia,quoniam qui fideles & prudentes seruos meos audit, me audit. Sed ad hæc volo vt certâ fide,altâ mente, ac frequenti consideratione mediteris me Deum tuum gloriosissimum, qui te ad beatitudinem

Abnegatio amplecienda.

Conformitas cum voluntate Dei quomodo acquiratur.

Alius modus abnegandi per obedientiā.

tudinem perfruendam creaui, æternum esse, summum, omnipotentem, vobisque omnia quæ mihi placita sunt facere, nec esse qui vel tantillum meæ possit resistere volũtati, nec quidquam sine eâdem voluntate meâ vobis accidere, nihil prorsus nisi me permittente prouenire, vt per Prophetam vobis enuntiaui, non esse malũ in ciuitate quod non ipse fecerim; id est, permiserim. Mediteris pariter me Deum tuum summæ esse sapientiæ, perfectissimæ cognitionis & intelligentiæ, omnia certâ ratione videtis & acutissimè penetrantis, vt ad cælum, terram, mundum totum & vniuersa gubernãda, nullâ possim ratione falli, nullo errore turbari, quòd si non ita esset, nec Deus essem, nec sapientissimus Et vt tantillùm precipias vim huius summæ sapientiæ meæ, scias de malo culpæ & pœnæ me longè maius bonum, quàm sit malum, elicere. Tertiò, velim cõsideres me eundem Deum tuum non minùs summè bonum esse, & vi amoris beneuolentiæque & hac de causâ non posse, non nisi quæ bona sunt, vtilia & salubria tibi & aliis velle, non posse à me aliquid malum provenire, nihil odisse, & hominem vt meâ bonitate creaui, ita per me semper inæstimabili dilectione prosequi. His verò per fidem mente ac meditatione collectis cognosces tribulationes, tentationes, difficultates, honores, infirmitates, & aduersa omnia ob nullam aliam causam, me gubernante prouenire, nisi vtilitatis & salutis vestræ gratia; vt per ea quæ videntur vobis mala à prauitate corrigamini, & ad virtutem, qua itur ad verum & summum bonum vobis incognitum perducamini. Cognosces præterea hoc fidei lumine perlustrata me Deum tuum magis posse, scire, velle bonum tuum quã tu, teq; id nec posse, nec scire, nec velle absque gratia mea. Id igitur cùm ita sit, danda tibi summo studio opera est, vt voluntatem tuam diuinæ voluntati meæ prorsus subiicias, quoniam sic placidâ semper mente quiesces, & me sẽper tecum habebis (factus est enim in pace locus meus) nec erit tibi scandalũ peccati, hoc est offendiculum aliquod ad peccatũ, nec per impatientiam, nec aliquo quouis modo: nam pax multa diligentibus nomen meum, & non est illis scandalum: tantum etenim amant legem meam, id est, meã voluntatem, meaque lex est quâ cuncta reguntur, tantumque mihi per ipsam copulati sunt, & in ipsius delectantur obseruatione, vt eueniat quidquid velit, & vndecumque velit cuiuscumque generis & æstimationis sit, nulla re præterquàm culpa qua mihi fiat iniuria perturbari queãt. Prospiciunt namque claro & purgatissimo mentis oculo à me summo vniuersi gubernatore, mirifica sapientia, charitate & ordine cuncta administrante non nisi bona posse pro-

Nihil fit sine voluntate Dei & cognitione.

Deus omnia ad salutem ordinat.

Deus melius nobis vult quàm nos ipsi.

Pax resignati.

Omnia Deo bona tribuit & mala accipit de manu eius.

prouenire, meque sibi ac rebus suis melius vtiliusque prospicere quam ipsimet per se sciant, possint ac velint, sicque omnibus in rebus quæ eueniant; quasque sustineant (vtut sint) me auctorem & non proximum firmo considerantes proposito, quadam inuicta & inexpugnabili patientia ita roborantur, vt non solum æquo animo, sed libenti ac gaudenti sustineant, degustantes in omnibus, siue intrinsecus siue extrinsecus accidant, meæ ineffabilis dulcedinem charitatis: quod est sentire de me in bonitate, in omnibus (inquam) tribulationibus difficultatibusque attendere, credere & læto animo gratoque meditari me disponere omnia suauiter, & ex profundo meę dilectionis fonte cuncta prouenire.

Propriæ voluntatis malitia.

Atque huius vltimæ considerationis compositionisque sanctissimæ maximum bonum nil aliud corrumpit, impedit & perdit, quàm propria voluntas vestra & amor vestri; quæ si tollerentur à vobis, tolleretur & infernus vobis; tũ ille qui maledictis æterno mentis & corporis tormento paratus est, tum ille quem in mortali vita multiplici agitatione animi ac vario curarum æstu, imò sustinetis errore. Igitur si viuere cupis, & in hoc labenti sæculo per gratiam, & in stabili sempiternoque per gloriam fac moriaris, temetipsam abnegans & propriam voluntatem deponens. Beati enim mortui qui in Domino moriuntur, & beati pauperes spiritu; quoniam tales me vident in peregrinatione per mutuũ amorem, visuri deinde in patria per gloriam & honorem Amen.

Documenta, seu consilia saluberrima, in quibus se exercere debet, qui vult euadere laqueos diaboli, è tractatu S. Vincentij de vitâ spiritali deprompta.

QVi vult surgere atque euadere laqueos atque tentationes Antichristi, seu diaboli finales, debet habere in proprio sentimento sui, duo. Primò, quòd sentiat de seipso, sicut de vno corpore mortuo, pleno vermibus, & malè olenti, & sicut de vno cadauere, quod dedignatur videre & intueri, imò super quod claudit nares, propter eius pessimum odorem & fœtorem, & à quo auertit faciem, vt non videat talem & tantam abominationem. Sic oportet, charissime, facere semper mihi, & tibi, sed plus mihi; quia tota vita me fœtida est, totus fœtidus sum, & corpus meum, & anima mea, & omnia quæ intra me sunt, fæce & putredine peccatorum & iniquatatum fœtidissima & abominabilissima sunt, & quod deterius est, quotidie hunc fœtorem in me sentio recentiùs & angustiùs reuocari. Et debet talem fœtorem de seipsâ sentire fidelis anima cum maxima verecundia coram Deo, sicut coram illo, qui omnia videt, & scit, sicut si esset corã districto iudicio, & dolere maximè de offensa Dei, & perditione gratiæ animæ, in qua erat, quando redempta fuit pretiosissimo Christi sanguine, & abluta per Baptismum. Et sicut sibi & Deo fœtere se credit & sentit, sic etiam credat & sentiat: quòd non solùm coram Angelis, & sanctis animabus, sed etiam coram omnibus hominibus viuentibus sit abominabilis & fœtidus, & quia facta & dicta sua non solùm homines videre & audire dedignantur, sed quòd nares suas claudant, & auertant facies suas, ne ipsum videant, & tamquam fœtidum cadauer de medio eorum expellat & sit ab eis alienatus & separatus & proiectus, sicut plusquam leprosus vsquequo veniat & reueniat ad seipsum. Et si quis de eo iustitiam faceret, & de corpore suo sentiat quod iustum est, & ita credat etiamsi sibi oculi eruerentur, nasus truncaretur, manus abscinderentur, & aures, & os, & sic de aliis sensibus corporalibus & membris, quia cum his omnibus Deum offendit & creatorem. Item quòd despici desideret, & contemni, & quòd omnia vituperia, verecundias, diffamationes, iniurias, blasphemias, & cætera aduersa, summo cum gaudio & lætitia recipiat & patienter ferat. Et oportet

Quid de te sentire debeas, vide.

Qualis debeas velle æstimari.

Humilitas & patientia perfecta.

Diffidentia sui. tet quòd diffidas de teipſo totaliter, & de omnibus bonis tuis,& de tota vita tua, & conuertas te totum, & reclines ſuper brachia IESV Chriſti pauperrimi & viliſſimi, & improperati,deſpecti,& mortui propter te, vſquequo tu ſis mortuus in omnibus ſentimentis tuis humanis, & IESVS Chriſtus crucifixus viuat in corde tuo, & in tua anima.& totus transformatus & transfiguratus, cordialiter ſit in te: vt nunquam videas,nec ſentias,nec audias,niſi ipſum ſolũ ſtantem in cruce propter te,mortuũ & ſuſpenſum,ad exẽplum Virginis Mariæ,mortuus in mundo,& viuens in fide & quòd in illa fide viuat tota anima tua vſque ad reſurrectionem,in qua Dominus immittet gaudium ſpirituale,& donum Sancti Spiritus in anima tua,& in illis perſonis, in quibus debet renouari ſtatus Apoſtolorum, & Eccleſiæ ſanctæ Dei, exercens te in ſanctis orationibus ſiue ſacris meditationibus & affectionibus ad obtinenda dona virtutum,& gratiam Dei. Sed debes præcipuè ſeptiformi affectu exerceri ad Dominum,ſcilicet amore ardentiſſimo, timore ſummo, honore debito, zelo conſtantiſſimo, & illis debet adiungi gratiarum actio, & vox laudis,omnimodæ obedientiæ promptitudo, & ſuauitatis diuinæ pro poſſe deguſtatio. Et ideò continuè debes iſta ſeptem deuotè petere à Deo,vtpote dicendo: Bone IESV, fac vt totis medullis amem te, ſummè timeam,reuerear,& pro omni honore tuo fortiſſimè zelari,ità quòd omne tuum opprobriũ, tanquam tuæ gloriæ zelotypus vehementiſſimè exhorreſcam,& potiſſimè, ſi in me,aut à me, vel pro me facta tibi ſint opprobria vlla. Deinde da etiam vt te Dominum,tamquam tua creatura humiliter adorem & recognoſcam, & de omnibus beneficiis à te mihi impenſis, gratias ſemper agam,& hoc cum ſumma gratitudine cordis. Da etiam vt in omnibus ſemper te benedicam,laudem & magnificem, & hoc cum ſummo iubilo & tripudio cordis,& tibi in omnibus obtemperans,& obediens, ſẽper reficiar dulciſſima tua & ineffabili ſuauitate,cum ſanctis tuis Angelis & Apoſtolis tuæ menſæ aſſiſtens,licet omnino indignus & ingratus. Qui cum Patre, &c. Debet etiam circa ſeipſum exerceri alio ſeptiformi affectu. Primò, ſcilicet quòd totus de ſuis vitiis & defectibus confundatur. Secundò, vt peccata ſua tanquã offenſiua,& ſui ipſius maculatiua acutiſſimo & acerbiſſimo dolore plangat & deploret Tertiò,humiliatione ſui,& cõculcatione,cũ cõtemptu,vt ſcilicet totis viribus ſe ſicut rem viliſſimã & fœtidiſſimam ſpernat,& contemni appetat,vt dictum eſt. Quartò, rigore ſeueriſſimo, vt ſcilicet corpus ſuum aſperrimè macerari appetat, tamquam

Christus crucifixus semper sit in corde.

Septiformis affectus in Deum.

Septiformis affectus erga nosipsos.

quam peccato fœtidum, imò tamquam latrina, & sentina, & tumulus omnium fœditatum. Quintò, ira implacabili contra omnia vitia sua, & contra radices & inclinationes vitiorum suorum. Sextò, vigore peruigili & strenuo, vt scilicet omnes sensus, actus, potentias suas, semper cum quadam virilissima strenuitate, in omne bonum teneat peruigiles & attentos. Septimò, discretione perfectæ modestiæ seu moderantiæ, vt scilicet in omnibus districtissimè seruet mensuram & modum, videlicet inter nimium & non satis, vt scilicet nihil sit in eo superfluum, nihil diminutum aut defectiuum, nec plusquam debet, aut minus quàm deceat. Debet etiam circa proximum se exercere alio septiformi affectu. Primò, scilicet per piam compassionem, vt scilicet ita sentiat aliorũ mala & incommoda, sicut sua. Secundò, per dulcem congratulationem, vt scilicet de aliorum bonis lætetur sicut de suis. Tertiò, per tranquillam supportationem, & condonationem, vt scilicet molestias & iniurias ab aliis illatas patienter toleret, & ex corde indulgeat & condonet. Quartò, per benignam affabilitatem, vt scilicet sit ad omnes benignus, & omnibus bonum affectet, & optet, & talem se exhibeat in gestibus suis & verbis. Quintò, per reuerentiam humilem, scilicet, vt omnes sibi præferat, & omnes reuereatur, & omnibus ex corde se subdat, tamquam dominis suis. Sextò, per concordiam vnanimem, vt scilicet quantum in se est, & quantum secundum Deum potest esse, vnum sentiat cum omnibus: & ita sentiat se esse omnes, & illos se, & omnium rectum velle, pro suo reputet, & è contrà. Septimò, per Christiformem sui pro omnibus oblationem, scilicet, vt ad instar Christi pro omnium salute sit paratus, & solicitus ponere vitam suam, & die noctuque orare & laborare, quòd omnes in Christo inuiscerentur, & Christus in eis. Sed tamen, ne ex hoc credatur, quin vitia hominum sint pro toto posse cauenda & fugienda, sciendum, quòd quandocumque ex societate malorum hominum, vel imperfectorum, periculum imminet vel occasio retrahens vel impediens à perfectione, vel feruore prædictarũ virtutũ, debes à talibus, sicut à serpentibus, vel draconibus elongari. Non enim est carbo ita ignitus, quin in aqua frigescat aut tepescat: sic è contrà, vix iste carbo ita frigidus, quin aceruo carbonum ardentiũ accendatur. Aliàs vbi periculũ huiusmodi non imminet, ex mera simplicitate debes aliorũ nõ videre defectus; aut si videas, per cõpassionẽ supportate vt tua. Vt autem vtiliter ad temporalia, & æterna te habeas perfectè, scito, quod temporalia

Septiformis affectus circa Proximũ.

Consortiũ malũ fugei.

Quomodo se anima ad temporalia habere debet. poralia debes aspicere sub quadruplici sẽsu. Primò, scilicet vt tãquam peregrinus & abuena sentias omnia vt extranea & aliena, in tantũ, vt tua vestis tuo sit sensui ita extranea, ac si esset in India. Secundò, vt in tuo vsu abundantiam timeas, vt venenum, & vt mare submergens. Tertiò, vt in tuo vsu omnem inopiam & egestatẽ sentias, quia ipsa est scala per quam ascenditur ad cælestes diuitias & æternas. *Paupertatis & pauperum amor.* Quartò vt societatem, contubernium & apparatum diuitum & magnatum fugiens, non ex contemptu tantum de societate pauperum glorieris, & in memoria, & adspectu, atque conuersatione pauperum & despectorum totus læteris, quasi expressa imagine Christi, & eis quasi Regibus cum summa alacritate, & iucunditate, & reuerentia associeris.

Documenta ad perfectionem ex Diui Bernardi Formulâ honestæ vitæ.

Contemptus rerum humanarum. Resignatio SI plenè vis assequi quod intendis, duo sunt tibi necessaria; Primum est, vt subtrahas te ab omnibus transitoriis rebus, & terrenis, vt nihil de eis cures, ac si non essent. Secundũ, vt ita te des Deo, vt nihil dicas vel facias nisi quod credideris firmiter placere Deo. Primum autem assequeris hoc modo. Omnibus modis, quibus potes, te vilifica, te nihil reputãdo esse, sed credas omnes homines esse bonos & meliores te, magisque placere Deo: quæcumque audis, vel vides in Religiosis personis, puta bona intentione dici vel fieri, etiamsi contraria videantur: nam humana suspicio facilè fallitur. *Laus propria fugienda.* Nulli displiceas, nihil vnquam de te loquaris quod laudem importet, quantumcumque sit familiaris ille cum quo loqueris: imò plus labora cælare virtutes, quàm vitia. *Detractio.* De nullo prorsus sinistrè loquaris [quantumcumque sit verum vel manifestum] nisi in confessione, & hoc, vbi nõ potes aliter manifestare peccatum tuum. Libentiùs accõmoda aurem tuam, cùm aliquis laudatur, quàm cùm vituperatur. *Sermo qualis sit oportet.* Cùm loqueris, verba tua sint rara, vera, põderosa, & de Deo: si sæcularis loquitur tecum, & vana proponit, quàm citiùs potes succide sermonem, & transferas te ad ea quæ Dei sunt Quidquid contingat tibi, vel alii, quantumcumque coniuncto, non cures, & si est aduersum, non tristeris; si est prosperum, non læteris, sed totum nihil puta, & lauda Deum. Sollicitudinem adhibe, quantum maximè potes,

potes,vt vtilitati tuæ sedulus intendas. Fuge locutoria quantum potes: melius est enim silere, quàm loqui. Post Completorium non loquaris, quousque finita sit Missa sequentis diei, nisi causa maxima interuenerit. Cùm vides aliquid quod tibi displicet, vide si hoc est in te, & abscinde; si verò uides aliquid quod tibi placet, vide si hoc est in te, & tene, si non est, adsume: & sic erunt tibi omnia in speculo. De nulla re murmures cum aliquo, nisi credideris prodesse, quantumcumque sit graue quod habes. Numquam pertinaciter aliquid affirmes, vel neges, sed sint tuæ affirmationes & negationes, dubitationis sale conditæ. A cachinnis semper abstineas; rideas verò rarò, & cùm paucis prestes os tuum. Breuiter in omnibus dictis tuis sic te habeas, vt sint ita; quæ dubia, dimittantur. Secundum assequêris hoc modo: orationibus cum magna deuotione intendas, & eas dicere labora horis debitis, & quod offers in oratione reminiscaris in corde, & vt ea quæ legis, confirmes, diligenter recogita & eorum imagineris statum in quorum memoria hæc dixeris. Ista tria semper in mente habeas: Quid fuisti, quid es, quid eris. Quid fuisti, quia sperma fœtidum; quia vas stercorum; quid eris, quia esca vermium. Similiter imagineris eorum pœnas, qui sunt in inferno, & quòd numquam finientur, & pro quàm modica delectione tanta mala patiuntur. Similiter imagineris gloriam Paradisi, & quòd numquam finietur, & quàm breuiter & citò acquiritur: & quantus luctus & dolor poterit esse illis, qui pro parua re tantam gloriam amiserint. Cùm habes aliquid quod tibi displicet, vel times habere, cogita quòd si tu esses in inferno, & illud, & quidquid nolles haberes: & cum habeas aliquid quod tibi placet, vel optas habere, cogita quòd si tu esses in Paradiso, haberes illud & quidquid velles: si autē in inferno esses, nec illud, nec aliud, quod velles haberes. Quandocumque est festum alicuius Sancti, cogita de illo quanta sustinuit propter Deum, quia breuia; & qualia adeptus est, quia æterna Similiter cogita quia transeunt bonorum tormenta, malorum gaudia. hi cum istis tormentis adepti sunt gloriam æternam, & isti ex indebitis gaudiis ęternam pœnam. Quandocumq; te vincit acedia, accipias hoc scriptum & imagineris hæc omnia diligenter: & cogita de tempore quod sic perdis, quod illi qui in inferno sunt, darent totum mundum (si haberent) pro eo. Cùm habes aliquas tribulationes; cogita quòd illi qui sunt in paradiso, carent eis: similiter cum habes aliquas consolationes, cogita illos de inferno carere eis. Omni die

Resignatio

Ex obviis quid colligendum.

Orationi instandum.

Humilitatis exercitium.

In aduersis quid cogitandum.

Hoc scriptum legendum crebrò.

Examen. cùm vadis cubitum examina diligenter quid cogitasti, & quid dixisti in die,& quomodo vtile tempus, & spatium quod datum est ad acquirendam vitam æternam, dispensasti: & si benè transiuisti, lauda Deum, si malè, vel negligenter, lugeas, & sequenti die non differas confiteri. Si aliquod cogitasti, dixisti, vel fecisti, quod tuam conscientiam multum remordeat, non comedas antequam confitearis. Istud in fine pono, vt imagineris duas ciuitates, vnam plenam omnibus tormentis, quæ est infernus; alteram plenam omni consolatione, quæ est paradisus; & ad vnam illarum oportet te currere. Vide quid te possit trahere ad malum, vel impedire à bono: credo, quòd nihil inuenies. Certus sum, quòd, si benè seruaueris ea, quæ sunt hic, Spiritus sanctus habitabit in te, & perfectè docebit te facere omnia. Ergo bene serues ista, & nihil negligas, & lege ea in septimana bis, scilicet in die Mercurij, & in die Sabbati, & vt inueneris te fecisse quod scriptum est, lauda Deum, qui est pius & misericors in sæcula sæculorum Amen.

Duæ ciuitates ad quas homines tendunt.

Epistola cohortatoria Sancti Thomæ ad quemdam, in quâ proponit idoneum modum salubriter acquirendi scientiam, siue humanam, siue diuinam.

QVIA quæsisti à me, in Christo mihi charissime, qualiter te studere oporteat in thesauro scientiæ acquirendo: tale à me tibi super hoc traditur consilium, vt per riuulos non statim in mare eligas introire, quia per faciliora ad difficiliora oportet deuenire. Hæc est ergo monitio mea, & instructio tua. Tardiloquum te esse iubeo, & tardè ad locutorium adscendentem: conscientiæ puritatẽ amplectere, orationi vacare non desinas: cellam frequenter diligas, si vis in cellam vinariam introduci Omnibus te amabilem exhibe, nihil quære penitus de factis aliorũ, nemini te multum familiarem ostendas, quia nimia familiaritas parit contemptum, & subtractionis à studio materiã subministrat. De verbis & factis sæculariũ nullatenus te intromittas. Discursus super omnia fugias. Sanctorum & bonorum imitari vestigia non omittas: non respicias à quo audias, sed quidquid boni dicatur memoriæ recommenda. Ea quæ agis & audis, fac vt intelligas, de dubiis te certifi-

Custodia oris, &c.

ces

ces; & quidquid poteris in armariolo mentis reponere, satage, ſicut cupiens vias implere. Altiora te ne quæſieris. Illa ſequens veſtigia, frondes & fructus in vineam Domini Sabaoth vtiles, quamdiu vitam vixeris, proferes ac produces. Hæc ſi ſectatus fueris, ad id attingere poteris, quod affectas.

EPILOGVS OPERIS ET ORATIO AD B. VIRGINEM MARIAM.

EMensus sum, ô stella maris, Beatissima Mater, hanc triplicem Viam nõ meis viribus, sed tuo vnius post Deũ præsidio, te prælucente quasi ad portũ appuli, sed stylo, non vitâ; non facti spatio, sed voto ac desiderio. Hoc verò ne inane sit, ne, cùm aliis prædicauero, ac viam ostendero, ipse reprobus efficiar, obsecro te, vt efficiat per te Christus IESVS, via vitę, & veritas, & vita: non solùm autem in me, sed in omnibus qui hęc legerint, & oculos ad te suos exules filii Euę leuarint. Et verò quò eos leuare, quò se possunt conuertere tempestate iactati, nisi ad te, quæ es portus omnium in te sperãtium? quo luctantes cum contrariis tentationũ ventis in nocte tristitiæ, nisi ad te, quę es stella matutina & aurora consurgens? quò peregrini & aduenę, nisi ad te, ô ianua cęli: vt per te in terram promissionis, in patriam ad quam vocati sumus cælestẽ perueniant, & hauriant salutẽ à Domino. Accipe, precor, hęc vota mea, & omniũ qui ad te suspirant, accipe quod Dominus hic per me operari dignatus est; tibi enim ea accepta fero atque offero, vt per VIAM istam & veritatẽ quotquot ambulamus, perueniamus ad VITAM ÆTERNAM IESVM Christum filium tuum. Amen.

FINIS.

EXERCITIA

Quibus ante orationem, meditationem, lectionem piam,& in illis & posteà fructuosè vti potes, quoties in illis ad virtutis alicujus amorem, vel vitii detestationem moneri vel moueri te senties.

Oratio præparatoria, cuiuis orationi longiori, vel meditationi Communis.

O Rex regum,& Domine dominantium, qui vbique es, & contemplaris in omni loco bonos & malos, & scrutaris cor & renes; ecce fide viua & fiducia magna (dixisti enim: quidquid petieritis, fiet vobis) accedo ad thronum gloriæ tuæ, vt reus ad Iudicem, filius pauper & prodigus ad Patrem, & qua possum charitate ad te quem diligit anima mea: vt vni tibi placeam,& vitam seriò corrigam, maximè defectum illum N. vt offeram tibi sacrificiũ laudis ex toto corde meo,& cum omni desiderio omnis creaturæ, quæ fuit, est, eritque & esse potest, etiãsi infiniti mundi potentia tua crearentur: idque in vnione amoris & meritorum Christi Iesv,& B. Virginis,& Sanctorum omnium.

Præsentia Dei.

Actus fidei spei & charitatis.

Propositũ vitæ nouæ Scilicet quem examine particulari persequeris.

Exercitium fidei & virtutum aliarum in oratione.

HÆccine vera sunt? Hæccine viua fide credo? & quasi crederem, sic viuo piè,& vt statui ordinatè? sic cogito, loquor,& operor velut ambulans coram te sic honorẽ, opes,& vitæ huius blandimenta, vt tu & sancti fecerunt, contemno;& aduersa hæc,& illa, atque aspera tolero? & omnes, maximè inimicos sincerè, & opere diligo; & vtor hoc vitæ, seu mercatus tempore? Cùm impendeat etiam fortè hac hora mihi à momẽto æternitas? ita N. ardentissimè desidero pro maiori tua gloria. Et si quidem vires me volentem deficiant, nónne tu adstas mihi,& in te spero, o infinita bonitas, hic mihi præsentissima! Credo Domine, adiuua incredulitatem meam, spero in te solo,& scio, non confundar,& te solùm quæro. Extra te enim vanitas vanitatũ,& omnia vanitas. Et sicut amore tui super omnia doleo, quod offenderim te vllo pacto;& nominatim hoc defectu N. ita toto corde amo te super omnia. Et an aliquid N. vltrà me separare poterit à te, o Iesv, ò vita, ò amabilissima charitas? o omne bonũ Deus meus, Deus cordis mei & omnia! Vtinam te diligam super omnia, te vnum quærã, nec dimittam in æternum. Amen.

Actus fidei spei, amoris

Actus contritionis.

Abnegatio sui.

Aliud

Aliud exercitium in oratione

Actus fidei Credo tibi, o æterna veritas, quæ mihi iudicia tua aperire dignata es; credo, ô maiestas infinita, te hic & in corde meo, & vbique esse per essentiam, præsentiam & potentiam: in te ergo ego & omnia, vt in mari spongia, & tu in omnibus, & nobis es omnia, & circa nos omnia. velut lumen, aër, nebula, ignis; & in me omnia, & in omnibus operaris propter me, & in corde meo velut throno & tẽplo tuo, requiescis; quare in te solo confido, & spero desiderata obtinere N. quia toties, ô veritas, dare per filium tuum postulata promisisti, ideoque & omnia tibi committo, ac diligo te ex toto corde meo, & omnes propter te, & desidero pro innumeris beneficiis N. & vitæ mysteriis N. & peccatis meis, quæ detestor, & quia dignissimus es, offerre tibi omni affectu possibili hoc sacrificium cordis mei, & bonæ voluntatis N. vltimum fortè coram curiâ tuâ, & cum eâ, & pro omni creaturâ tuâ. Da mihi, benignissime IESV, à te vocato ad hoc gratiam, & suscipe in vnione omnium meritorum tuorum me, & omnia mea, & hoc propositum meum N. Amen.

Præsentia Dei. Resignatio. Actus charitatis. Oblatio sui.

Aliud per aspirationes.

Aspirationes viæ purgatiuæ

Hæccine firma fide credo? & hoc à me postulat bonitas tua? certè sagittæ tuæ infixæ sunt mihi, Deus, viuifica me, & deduc in semitam mandatorum tuorum. *Psal. 37.*

O Pater amantissime, peccaui in cœlum & coram te, *nempe non sequendo virtutem illam* N. & iam non sum dignus vocari filius tuus: sed doleo ex amore tui: itaque fac me, benignissime IESV, sicut vnum ex mercenariis tuis. Et quæ merces mea? tu es, bone IESV, & verè magna nimis. *Actus timoris Domini. Lucæ 15. Contritionis.*

Ampliùs laua me bone IESV, ab hæc N. iniquitate meâ, *nempe contraria virtuti præpositæ*, & à peccato meo munda me, qui sic dilexisti me, & lauisti me in sanguine tuo. *Psal. 118. Psalm. 50.*

Sana me, Domine, & sanabor: saluum me fac, ô IESV, & saluus ero, & dum inueniri potes, quæram te in toto corde meo, vtinam inueniam te. *Detestatio peccati. Isaiæ 55.*

Quæ vtilitas in sanguine meo, dum descendo in corruptionem? igitur nè elongeris à me, Deus meus in auxilium meum respice. *Actus fiduciæ in Deum: Psal. 29. Psal. 70.*

Adiutor meus esto, ne derelinquas me, neque despicias me, Deus salutaris meus. *Psal. 26.*

Eheu sapientia æterna! quam mendaces filii hominum in stateris, vt decipiant ipsi de vanitate in idipsum! abrenuntio illi N. & omni quod retrahit à te, & adhæreo tibi Deus meus, *Sola enim vanitas retrahit à virtute.* *Contemptus sæculi.*

Auerte

Auerte oculos meos, ô veritas, ne videant vanitatem, & deprædentur, & rapiant animam meam, & non sit qui eripiat, ad te enim, ad te leuaui oculos; meos. *Custodia cordis.*

O quàm doleo & quàm amarum est sic dereliquisse te, ô dulcedo ineffabilis, *scilicet per peccatum virtuti propositæ contrarium*, Domine Deus meus, omne bonum, qui sic viuens, & moriens, dulcedinem tuam in filios demonstrasti. *Contritio.*

Quid respondebo tibi sic monitus, & toties doctus à te, N. o sapientia æterna, o Iudex supreme, cùm scrutaberis cor meu in lucernis, & veneris iudicare sæculum per ignẽ? *Actus timoris.*

O via vitæ, o lux mea, quis mihi tribuat vt ambulem dũ te lumen habeo, & tenebræ me non comprehendant, & iuxta præsens monitum N. curram in viam mandatorum tuorum? vt comprehendam te sicut comprehensus sum? Aspirationes viæ illuminatiuæ

O omne bonum, quando satiabis me gratia & charitate tua, & cognoscam te quòd tu sis mihi omnia, quodque verè extra te, & fumus, & vmbra, & vanitas & nihil sint omnia *Propositũ pium obedientiæ.*

O Sapientia æterna, ergo non credam tibi, o veritas, sic amantissimè loquenti ad me? vt sequar te N. quocunque ieris, o lux mea, illuminatio mea, & salus mea: credo, credo, adiuua incredulitatem meam. *Contemptus sæculi. Actus fidei & imitationis* IESU.

O Domine, quid mihi, qui nihil sum & nihilo peius, quid mihi est in celo, & à te quid volui super terram, quo minus sequar te? Tu enim pars hæreditatis meæ, & calicis mei; quid Domine? Deus meus es, verè Deus cordis mei & omnia. *Psal. 26. Psal. 72. Actus spei.*

Magister bone IESV bone, doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu, & cum in manibus tuis sortes meæ, mors & vita sempiterna, o IESV esto mihi IESVS. *& amoris. Psal. 142. Actus spei.*

Orere, obsecro, mihi sol iustitiæ, & inclinentur hæ vmbræ vanitatis meæ vt ne atomus quidem separet me à te omni bono, aut obumbret mihi. O lux mundi, iam hiems transiit, imber abiit, & recessit, fac o sol iustitiæ, vt appareant flores virtutum in terra nostra, & tu maximè flos campi, & lilium conuallium in medio cordis mei. *Contritio perfecta. Desideriũ virtutum,*

O quam suauis est, Domine, spiritus tuus, & quàm dulcia faucibus meis hæc eloquia tua super mel & fauum! *Suauitas legis Dei.*

O quàm multa pax diligentibus legem tuam princeps pacis! da mihi obsecro sequi sic vestigia N. pedum tuorũ quos millies exosculor & cum Magdalena lauo lacrymis meis. *Pax eiusdẽ & imitatio Christi Imitatio*

O vtinam velut sancti tui currebant in viam mandatorum, sic ego ad te o meum brauium, & suauissimos amplexus tuos: quando hoc erit? *Sanctorum*

O charitas Deus meus Christe IESV, quis mihi tribuat,

Adſpiratio viæ vnitiuæ. vt perfectè amem te vnũ ſicut deſiderat anima tua, & ego nihil deſiderem extra te, & oderim me.

Actus amoris. In qua quies animæ. O ſpes mea, & ſola requies mea, & centrum, & portus, & omnia, quando ſuſtolles me ſuper altitudinem terræ; & requieſcet cor meum in te? vt guſtem & videã quàm ſuauis ſis diligentibus te.

Pſal. 33. O hoſpes dulciſſime animæ meæ, ô theſaure abſcondite, quando te inueniam; quando te videbo & amplectar, vt vbi eſt theſaurus meus, ibi ſit totum cor meum, vnum tecũ?

Amicitiæ Dei ſuauitas. Prou. 8. O Iesv, ſi deliciæ tuæ ſint eſſe cum filiis hominum, obſecro te, ſint etiam tuæ eſſe mecum: paratum enim cor meũ amare te, paratum cor meum, tu ſcis facere omnes voluntates tuas.

Reſignatio. Pſal. 56. Vnio cum Deo. Patribus meis conglutinatus es, Domine, fac obſecro me vnum tecum, ſicut tu & Pater vnum eſtis: da vnum velle, vnum nolle tecum, & ſufficit mihi.

Deut. 10. Quis mihi det vt faciam omnes voluntates tuas, & guſtẽ quàm ſuauis ſis, Domine, & amareſcat omne quod tu nõ es.

Obedientia perfecta. Actus ſpei, Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quàm abſcondiſti timentibus te? quanta ergo, quanta diligentibus te? verum quid quæro multa? vnum eſt neceſſarium, vnum bonum, o omne bonum quod tu es.

Actus gratitudinis & rectæ intentionis Cur iam viuo, & cui viuo, o vita mea, ſi non vti cupis ſic N. viuo, & ſoli tibi, qui pro me mortuus es, & crucifixus? & tot benedictionibus me præuenis.

Aſpiratio ad Deum. Eheu, quid videmus hic miſeri? N. vana omnia extra te: te verò te per ſpeculum in ænigmate, o quãdo dabitur facie ad faciem, & ſatiabis me cum vultu tuo!

Actus charitatis. Feciſti me, Domine, ad te: & cur? vt amem te; & inquietum eſt cor noſtrũ, donec requieſcat in te, ideò ſuper omnia diligo te propter te, ex toto corde meo, & ex totâ anima mea, ex tota mente mea, ex totis viribus meis, in æternum, in æternum. Amen.

Oratio poſt orationem longiorem.

Gratiarũ actio. Diffidentia ſui. Propoſitorum iteratio. DOmine Deus meus, qui cuſtodis pactum, & miſericordiam ſeruis tuis, gratias tibi ago, quia dignatus es audire deprecationem meam; exaudi, quæſo, eam propter gloriam nominis tui, & da mihi gratiã ſine qua nihil poſſumus) vt voluntatẽ tuam, quàm cognoui, & defectus meos N. de quibus vehementer doleo, emendare ac pia deſideria iſta N. perficere poſſum, vt magnificetur nomen tuũ vſque in ſempiternum Suſcipe illa, obſecro, & opera mea in vnione meritorum filii tui, & omnium Sanctorum tuorũ: diſpone

diſpone de me viliſſimâ creaturâ tua ſecundùm beneplacitum tuum. Reſigno me, & reiicio totum in te, omniaque accepto à paterna manu tua, ac toto corde te diligere & tibi ſeruire deſidero, Amen. *Oblatio ſui*

Nota quoties N. ponitur indicari, ſecundùm ſubiectam materiam oportunum ibi eſſe, aut beneficia Dei, aut vitæ Christi myſteria, aut defectus tuos, aut pia deſideria, aut illa quibus indebitè adhæres, conſiderare.

Oratio pro executione bonorum deſideriorũ tum in oratione, tum inter legendum praxes, aut hiſtorias ſacras, aut exempla alicuius virtutis iteranda crebrò & attentè.

DIgnatus es, amãtiſſime magiſter IESV, in ſudore vultus tui, exemplo & ſanguine tuo ſignare doctrinam iſtam N. ſis benedictus in æternum. Dignatus es has praxes faciles (mandata enim tua grauia non ſunt) mihi proponere, vt ſequar tua tuorumque veſtigia. Itaque cùm poſſim per te, propter te volo vt placeam tibi, dolens de omnibus peccatis meis: ſis benedictus in æternum. Viſitaſti terram & inebriaſti eam imbre & rore gratiæ tuæ, da obſecro incrementum ſemini ſancto tuo, vt ſis à me benedictus toto affectu in æternum. Si enim hæc ſciente me, gratia tua in me vacua ſit, quid erit quod moriens, quod in iudicio, tibi, & charitati, & immenſæ bonitati tuæ, vel ad tot exempla reſpondeã? Da igitur velle & perficere, & amare te amantiſſime IESV, & viuere tibi ò vita noſtra in æternum, in æternum. Amen. Amen.

Alia breuior.

HAnc doctrinam N. & occaſionẽ eius ab æterno mihi deſtinaſti ex ſummo amore ò IESV, vt ea vterer. Credo tibi o Sapientia æterna, ſuadenti, & ſequi te cupio in te vno ſperans, cum nihil poſſim ſine te. Et nonne tot dona, tot promiſſa, & ſuper omnia charitas tua à me id impetrabit? Cupio gratia tua facere vt alteri ſuaderem N. vt in morte, & iudicio, ac æternitate, & tu, & omnes Sancti, & ego me feciſſe optabo.

Alia

HÆc ſcio, & fateor gratia tua, ſi volo, faciendo beatus eſſe poſſum hic & æternùm. Volo igitur, credo in te, in te ſpero, & toto corde te diligo.

Exer-

Exercitium Complectens Meditandi modum, variosque affectus, & virtutum Præcipuarum actus.

Præſentia Dei. Humiliatio ſui. Actus Contritionis & Amoris petitio. Diffidentia ſui & Confidētia in Deo. Virtutem ſuadet. Ratio. Sapiētes. Natura rerum. Mors. Iudiciū. Æternitas. Exempla Sanctorū. Pax animæ. Gaudium de virtute. Christi exemplū & Scripturæ adhortatio. Actus fidei. Actus Martyrii.

O Deus, qui præſentiſſimus & intimus hic mihi & omni creaturæ es: ecce ego adſto coram te & curiâ tuâ, reus & inops à virtutibus N. N. *quas merito à me exigis: verumtamen vti ſpero & cupio, toto corde amo te: Ignoſce obſecro amanter dolenti quod minus quàm debeo, amârim, quodq; tot gratijs ac donis tuis (pro quibus tibi cum omnibus Angelis, & Sanctis tuis, ac creaturis humillimè gratias ago) tot de perfectione, & virtute hac N. mandatis ac conſilijs non reſponderim. Da mihi bene* Iesu *iam id facere: credo enim & ſcio hoc à ſola tua gratia, vti & omne donum, non ab induſtria noſtra manare: Verè enim dixiſti: Sine me nihil poteſtis facere. Da igitur & indue me hoc affectu, & virtute N. ex alto: hanc enim mihi etiam ipſa ratio, & vtilitas ſic N. ſuadet, imò & ſapientum mundi facta N. & dicta, atq; adeò in natura rerum velut imagine & ſimilitudine eam depingis: Mors inſtans ſtimulat, & iudiciū irreuocabile, & æternitas interminabilis. Exemplo ſuo & doctrina ſic ad eam nos prouocant Sancti, & pax quæ exſuperat omnem ſenſum, & gaudium in Spiritu ſancto, ſed inſuper ô amantiſſime* Iesu, *ad eam nos inuitas potentiſſimo exemplo tuo N. & Scripturâ tua N. ô æterna Veritas hortaris. Huic, & Eccleſiæ cum certa fide credam paratus eam vita & ſanguine ex amore tuo etiam hac hora obſignare, qui fieri poteſt, vt perinde ac ſi næniæ forēt tepidus permaneas? Deus bone quomodo ſaltē innumera beneficia, non me compellent? Quomodò non ſuper omnia bonitas tua, Deus meus? Vtinam ego ſaltem, cùm totus ferè mundus in maligno poſitus, vitæ & paſſioni tuæ, ô Chriſte* Iesu, *iniurius ſit, tibi vita Sancta ſolatio forem, ego quem tot benedictionibus dulcedinis immerentem præuenis: Deus bone hæccinè ſcio & credo, & ſpero, & te amo ac torpeo? O Domine adauge nobis fidem, ſpem, & ſuper omnia tui amorē. Diligo quidē te toto corde meo, ſed multo ardentiùs deſidero & affectu omnis creaturæ quantū licet, quantū poſſum: Proximū verò amo non verbo, ſed opere, & ſincerè, vt meipſum propter te, maximè alienos à me, quibus omnia ex nunc dimitto ſicut tu omne debitū dimiſiſti mihi, & te in eis agnoſco, cupioq; tibi in eis omnia facere, quos & omnes, maximè quibus debeo, & vti debeo, commendo infinitæ bonitati tuæ ſimul & animas defunctorū. Vnum autē peto à te Domine & requiro, ſuſcipe me totū, & da mihi te ipſū & præſentiam tuā ſimul & prouidentiā in his* N. N. *& in omnibus ſemper agnoſcere & laudare, illiq; non*

alteri

alteri præterita NN. præsentia NN. & futura NN. seu bona seu mala iuxta legem tuam tribuere: ac proinde de nullo queri vel dolere. Da stare inter aduersa NN. securum & absque terrore: quorsum enim timeo cum in pondere, numero, & mensura, à te Deo meo, Patre, medico, & duce optimo ac præsentissimo pro æterna sapientia & bonitate sint ordinata. Da stare in te erectũ; neq; spe creaturę inniti, quàm doleam se subtrahere; abnegaui enim, & abnego omnẽ, & omnia propter te quæ sperare potest homo aut optare. Da mihi vt neq; gaudio trahar aut exemplo, vel respectu hominum ad vlla mundi bona incliner. Habeo enim hic ea omnia in te fonte omnis boni, & vera (cùm illa picta sint & falsa) & sincera (cùm illa felle & veneno mixta) & vltra parata, cùm illæ ægrè acquirantur, nec momento securè & absque amaritudine possideantur. Habeo ea quidem in te vbique, at maximè in Ven. Eucharistia ad quam velut fontem aquæ viuæ sitiuit & sitit anima mea. Da mihi de tam præclaro calice bibere, & illo inebriari ab vbertate domus tuæ, & cibo Angelorum satiari: sic enim spe plenus obtinendæ gratiæ tuæ, & salutis meæ quàm supplex per vitam & mortem Christi Iesu peto (dixisti enim, petite & accipietis) ambulabo coram te corde tranquillo & perfecto, nihilque sperans aut timens sic N. semper de te cogitabo, sic loquar N. tecum vel de te crebro, amanter & pie sic actiones NN. ad te dirigam, & operabor hoc velut vltimo die immò hora salutem meam: donec, donec aspiret illa: quando hoc erit? donec, donec aspiret illa dies, & inclinentur vmbræ, donec quod ardenter exopto & sincerè, vti nosti, desidero, te videam, te perfectè amem, & complectar te vnum: fiam tecum & liquescam in te, donec sis mihi omnia in omnibus, Deus cordis mei & omnia. Amen.

Aliud exercitium in oratione fidei.

O Veritas, ô bonitas, credo tibi hic & vbique mihi præsentissimæ, & hæc N. & quæcumq; scripta facta & dicta sunt ad meã esse instructionẽ, & certissimè profiteor corã curia tua, neq; esse, quod excusem nisi credam illa, & opere id ostendã per gratiam tuã. Tu potentissimus & sapientissimus, & optimus, & ego non credã tibi, & hæc N. testimonia voluntatis tuæ non amplectar? verè credibilia mihi & amabilia facta sunt nimis, siue rationẽ N. & sapiẽtes N. siue rerũ naturã inspiciã & audiam. Vtinã te audissẽ semper, ô omne bonum, & numquã te offendissem. Vtinã vita mea te honorassẽ, & ex patientia mea ostendissẽ fidem meã! Verùm ex nunc in æternũ credam & diligã te opere & veritate N. fac de me quod tibi visũ in æternum: ego gratia tua cùm sciuero voluntatem tuam faciam ex intimo tui amore & quæ-

Admiratio.
Beneficia Dei.
Inuitant ad virtutem.
Zelus & Compassio erga Christũ.
Actus amoris, Dei. Proximi. Inimici.
In proximo agnoscere Christum.
Oratio pro proximo.
Communicatio cum Deo.
Omnia accipere de manu Dei ac de nullo queri.
Animi aduersa præparatio.
Spei & omnium affectuũ in Deum cõuersio.
Contemptus rerũ humanarum.

Applicatio ad S. Communionem, Ordinatio actionum.

& quæcumque reuelasti pro salute mea, amplectar, & omnes voluntates tuas, ô vita mea & omne bonum meum. Amen.

Exercitium Spei.

Dei mandata credibilia. Resignatio. Humiliatio sui.

Tu scis Deus meus, tu scis quòd nō sumus sufficientes aliquid facere ex nobis vti hoc N. tanquam ex nobis. Itaque ego puluis & cinis ad te confugio, vti per te, & patientiam & consolationem scripturarum spem habeam, & in te sperans non confundar. Tunè enim, ô bonitas, sic N. me vocas & repellere poteris? sic inuitas & trahis ad te, & deficere sines in via? In te Domine sperans, scio non infirmabor in æternum, etsi inueniam in membris meis legem repugnantē legi mentis meæ, neque dignus sim gratiâ tua. Sed qui dedisti mihi corpus & sanguinem tuum in precium; & te hodie paratus es dare in pignus salutis, & qui tot beneficiis N. præuenisti me, & petere toties iussisti & dare promisisti, ô bonitas! ô veritas! dabis vtique mihi quod petam, vt toto corde sperem in te: & quamuis occideres me, ô spes & vita mea, in te sperabo, etsi conjurgerent in me castra mundi huius & vanitatis, & reclamarent, portio mihi tamen erit, sic custodire legem tuam, & te sequi: quo enim ibimus à te bone IESV, *nónne verba vitæ æternæ habes?*

Beneficia Dei & promissa spem excitant.

Exercitium Charitatis.

Deus nos docet ex amore.

O charitas Deus meus, da mihi intellectum & discam mandata tua, siue per epistolam, siue per creaturam loquaris ad cor meū. Quidquid enim ad salutem disco, tu præsentissimus mihi, me ex infinito amore doces: O salus mea & medicina animæ meæ. Et quanto, quanto id amore doces me, qui nihilum sum ante te! túne bonorum meorum eges, vt tam spontaneo amore tot me bonis & charitate tuâ præuenias? Sic enim pater æterne dilexisti mundum, vt filium tuum vnigenitum dares: Sic tu benignissime IESV *fili Dei, vt pro me in mortem dederis preciosam animam tuam, & grauia mihi queant esse mandata & consilia tua? Diligam ergo hac N. & te Deus fortitudo mea, ô quàm tibi adhærere mihi bonum est! Quid ergo me separare poterit à charitate tua? tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an persecutio? an gladius? fortis enim vt mors dilectio tua, & aquæ multæ spero non poterunt extinguere charitatem, id est ignem quem venisti mittere in terram, & vis vehementer accendi.*

Magnitudo amoris Dei. Rom. 8. Resignatio. Cant. 8.

FINIS

INDEX RERVM.

A.

B.

C.

I.

L.

M

N.

O.

Opus.

P.

T.

V.

Z.

INDEX LOCORVM.

Vnde conciones peti possunt singulis Dominicis & Festis, & materia meditationi iuxta Euangelia, nã quisque meditans sibi concionator est. Nota verò primum numerum signare paginam, & locũ textus petendi è vitâ Christi, hoc pacto Dominicâ I. Aduentus. Vide Vitã Christi, pag. 784. Quæ compendio sic videbis citata. V. V. Christi, pag. 784. idq; diuerso charactere.

Erunt

De-

Index pro Festis.

Sacro

Hactenus habes quæ Euangelia Festis & Dominicis, quæ item materiæ ijsdem aßignari poßint iuxta Ecclesiæ ritum. Nunc quia eadem, & insuper alia complura in ferijs & aliis diebus ab Ecclesiâ leguntur, ideo quæ, & quibus id fieri præcipiat, hîc tibi declarabitur.

Feria

Communia de Sanctis,&c.

SVM-

SVMMA PRIVILEGII.

PHILIPPVS Dei gratiâ Hispaniarum Indiarumque, &c. Rex Catholicus, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Brabantiæ &c. Serenissimus Belgarum Princeps, diplomate suo sanxit, nequis citra HIERONYMI VERDVSSII Typoghraphi Antuerpiensis voluntatem, VIAM VITAE ÆTERNAE *à R. P. Antonio Sucquet, Soc.* IESV, *in Prouincia Flandro Belgica Prouinciali edita*, vllo modo in Belgio imprimat, aut alibi locorũ eam in forma & methodo impressã, in hasce Inferioris Germaniæ ditiones importet, venalémue exponat. Qui secùs faxit, confiscatione illatorum exemplarium, & alia graui pœnâ multabitur, vti latius patet in litteris datis Bruxellæ. 14. Feb. 1664.

Signat.

Loyens.

